CRAVATA ROȘIE

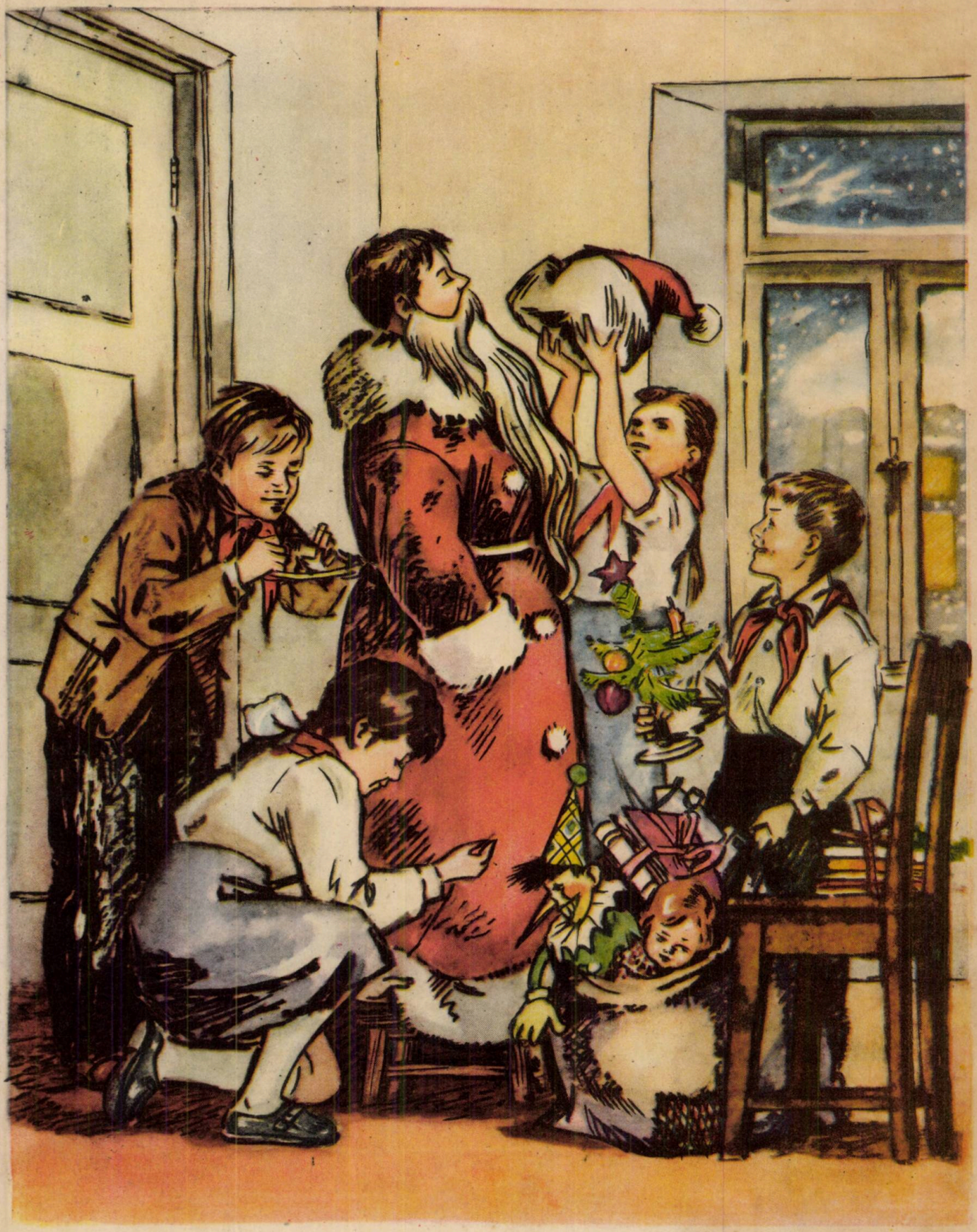

1 IANUARIE 1954

Nr. 1

No 6 lipsă

CASA NOUĂ

Eu m'am mutat aici în casă nouă,
Nu mă ninge, nu mă plouă.
Imprejurimea-i o grădină
Poleită de lumină.

Apartamentul ? Iată-l : o odaie
Sufrageria, un balcon, o baie...
Şi-i bine — aici. E linişte şi soare,
Perdelele cu flori, pe jos covoare,
Un radio, o poliţă cu cărţi,
Caete, nişte grafice şi hărţi...
Aicea stau... „Miner... în casa lui".
Miroase-a pâine caldă şi-a gutui...

Doar colo u colţ sub scoarţă acoperit
Eu ţin un lucru vechi obişnuit...
O ladă grea de carii găurită ;
Cu ea mi-am dus viaţa chinuită.
Eu altceva nici n'am avut în casă ;
Mi-a fost dulap şi pat mi-a fost şi masă.
Da ! lada ceia veche, demodată
Mi-aduce aminte tot ce-a fost odată...

Şi azi mă duc la şut şi nimeresc
Dar alta-i viaţa asta ce-o trăesc.

MIHAIL GAVRIL

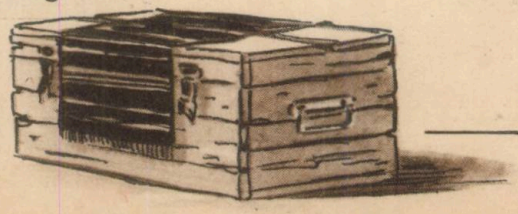

În lupta pentru cauza lui Lenin și Stalin, înainte!

CRAVATA ROȘIE

Revista pionierilor și școlarilor
Editată de Comitetul Central al Uniunii Tineretului Muncitor

Nr. 1
1 IANUARIE
1954

Dragi cititori,

A sosit un an nou. Și voi ați mai crescut. Vă gândiți cu plăcere la notele bune căpătate, la veselia jocurilor cu tovarășii voștri, dar cu părere de rău la timpul pierdut fără bucurii, atunci când n'ați avut succese, pentrucă n'ați muncit destul.

Multora dintre voi munca v'a fost răsplătită prin primirea cravatei roșii, părticică vie din marele steag de luptă al clasei muncitoare, părticică pe care aveți fericirea, mândria de a o purta pe piept.

Cravata voastră roșie ca focul luptei în care s'a călit poporul nostru muncitor condus de Partidul Muncitoresc Român, vă este îndemn în lupta pe care trebue s'o duceți și voi pentru însușirea cunoștințelor și a deprinderilor pe care le căpătați în școală și în organizația de pionieri.

Au trecut șase ani de când Patria noastră a devenit Republică Populară. Șase ani de fapte glorioase ale poporului nostru condus de Partid în luptă pentru construirea socialismului, pentru pace.

Viața oamenilor muncii va înflori mereu. In fața lor porțile viitorului stau larg deschise, ca o uriașă carte în care sunt înscrise fapte minunate, cum numai în vis se puteau întâlni odinioară.

Acum visurile acestea vor fi împlinite de către oamenii care muncesc liber pentru fericirea lor. Sprijinul marei noastre prietene Uniunea Sovietică face posibil împlinirea celui mai minunat vis al omenirii: Comunismul.

Și voi, dragi cititori, prin munca voastră la școală și în organizația de pionieri, prin disciplina de care dați dovadă, puteți ajuta la înflorirea Patriei.

Revista „Cravata Roșie" vă felicită în acest început de an și vă dorește ca, urmând exemplul pionierilor și școlarilor sovietici, ascultând întocmai îndrumările părinților, profesorilor și instructorilor voștri să înscrieți noi succese în activitatea pe care o desfășurați zi de zi.

Dorindu-vă ca prin munca ce o veți depune să fiți demni de a deveni, mai târziu, vrednici utemiști, revista „Cravata Roșie" vă urează vouă, cititorii ei de pe întreg cuprinsul Patriei,

LA MULȚI ANI!

PLUGUŞORUL

de M. SADOVEANU **Ilustr. CAZAR VASILE**

Datinile poporului nostru în sărbătorile de iarnă sînt toate interesante şi pitoreşti. Cercetătorul poate urmări manifestările artistice religioase din trecut ascultând cântecele de stea şi colindele şi asistând la misterul dramatic al „Irozilor". Ceva mai dedemult vin Capra, Căluţul, Ursul, Vasilca. Cea mai frumoasă şi mai veche datină mi se pare mie „Pluguşorul".

Filologii pot găsi în unele cuvinte ale limbii româneşti lămuriri cu caracter istoric. Aşa, vorbele „pământ", mormânt" arată că Daco-Romanii au dus viaţă urbană (povimentum, monumentum), iar vorba „cetate", că dela viaţa urbană (civitas) s'a trecut la locul întărit, în vremea năvălirii barbarilor. Cântecul bătrânesc al „Mioriţei" e un răsunet din viaţa primitivă şi păstorească la care s'a restrâns poporul din pricina unor vremuri potrivnice. Pluguşorul e un recitativ străvechiu din vremea cealaltă, când neamul practica intens plugăria.

Începutul anului nou odinioară era începutul primăverii, când iese sămănătorul, ca să încredinţeze pământului sămânţa. In recitativul „Pluguşorului" care în Moldova s'a păstrat intact în multe variante, şi se aude în toată amploarea şi frumuseţea lui, rostit la ferestrele gospodarilor de către meşteri de oraţii, se înşiră povestea bobului de grâu, care, din sânul pământului, sub acţiunea căldurii şi umezelii, iese la lumină, creşte, înfloreşte şi dă însutită roadă.

Acest antic şi respectabil ecou dela Eleusis[1]) întregeşte exemplele de mai sus, în sensul ca viaţa urbană era complectată de plugărie. Dacia de odinioară avea deci oraşe, sate şi câmpuri pline de holde.

Socot că e bine să explic în puţine rânduri cuprinsul acestei datine, pentru acele regiuni ale ţării unde practica ei s'a împuţinat, denaturându-se, ori s'a stâns.

O tovărăşie care umblă cu uratul în Moldova, îndată ce s'a lăsat întunericul în sara de ajun a anului nou, se alcătueşte dintr'un vorbitor, care deobicei, sună clopotul (închipuind umbletul boilor la plug) şi din câţiva tovarăşi feciori care, unii pocnesc din harapnice închipuind că mână atelajul, iar alţii cântă din fluier, sună toba şi fac să mugească un instrument numit buhai. Deci aratul de primăvară era odinioară însoţit de serbări cu jocuri şi cântece.

Urătorii intră în ograda gospodarului sau a gazdei, cum se spune în Ardeal. Clopotul sună odată (adică boii şi-au scuturat tălăngile) şi vorbitorul dă glas de oprire. Aho-aho!

Indată lumina din lăuntrul casei se mută la fereastră. E la o vreme mai târzie; copiii care au recitat repede, cu clopoţel, câteva fragmente, s'au întors lângă măicuţele lor. Acum când vin urătorii cei adevăraţi, lângă lumină şi în apropierea geamurilor se strâng capetele ascultătorilor din lăuntru. Inainte, sânt împinşi copiii.

— Bună vremea! zice glăsuitorul şi începe:

Logofete, logofete,
Pune spata la perete
Şi urechea la fereastră,
Ca s'asculţi povestea noastră,
S'a sculat jupânul gazda într'o Joi
Cu plugul cu doisprezece boi...

E o lungă poveste în versuri libere, în care se spune cum s'a arat şi s'a semănat câmpul, cum a început a creşte holda, cum s'a dus gazda să vadă dacă i s'a copt roada, şi după ce i s'a copt, cum a făcut ca s'o secere.

Chemând finii
Şi vecinii
Şi vreo trei babe bătrâne,
Care ştiu rândul la pâne...

După secere, urmează treeratul cu caii; apoi purcesul carelor cu poveri de grâu la moară. După măcinat urmează, acasă la gospodar, cernutul, plămădital, împletitul şi coptul colacilor. Toată istoria aceasta versificată e argumentată de note de umor:

De pildă, morarul şi moara:

Hoaţa cea de moară
Când a văzut atâtea cară
Incărcate cu povară
A pus coada pe spinare
Ş'a apucat-o la vale.

Dar morarul meşter mare —
Cu nasul ca sfecla
Cu dinţii ca grebla
Când te uiţi la dânsul
Te umflă râsul.

A căutat o scafiţă
Cu trei tărîţă;
După moară se lua
Ş'o striga
Ţpru-tpru-tpru! şi na-na-na!
Moara sta şi se uita.

1) Cetate în Grecia veche unde aveau loc ceremonii religioase cu caracter agricol.

Din final :

De urat am mai ura
Că mai ştim câte ceva,
Dar ne grăbim că sîntem
de departe
De peste nouă sate
Ş'avem între noi un băiat
cu sumanul verde
Şi tare ne temem că l-om pierde.
Că l-am mai prăpădit odată
Şi nu l-am găsit în lumea toată.

Urarea de spor şi bine se isprăveşte, în varianta mea, cu aceste două stihuri :

Munţi nalţi, luminoşi —
Să vă găsim, la anul, sănătoşi.

Căci recitativul durează cam un ceas. Din când în când cuvântătorul îşi îndeamnă boii şi flăcăii pocnesc harapnicele, mugeşte buhaiul, sună fluierul, hăulesc feciorii, apoi cu acompaniament la tobă, buhai, fluier şi clopot în surdină, stihuri după stihuri se reiau limpede şi răspicat, aşa ca cinstita gazdă să audă încă odată minunea cea din vechi zile când grâul

era nalt ca trestia
şi'n spic cât vrabia.

Când povestea s'a isprăvit, cuvântăreţul opreşte atelajul cu strigătul consacrat şi cinstita gazdă poftеşte în casă pe cinstiţii urători ca să le dea colacul cel frumos, despre care e vorba în urătură şi să închine cu ei un pahar de băutură din care, înainte de a bea, fiecare picură o picătură jos, pentru sufletul celor morţi.

LA ANUL ŞI LA MULŢI ANI!

de M. BENIUC

Ilustr. COCA CREŢOIU

Când grâul încolţit stă sub gluga groasă de zăpadă, adăpostit de asprimea gerului, când vântul şueră prin hornul casei şi oamenii se strâng mai laolaltă în jurul vetrei încinse de jăratec, în inimile oamenilor se aprinde luminoasă dragostea de viaţă, în cântece, în poveşti, în datini şi obiceiuri străbune.

Ţăranul a încheiat un an de trudă şi în timp ce viforniţele întunecă zarea şi rup crengile din arbori, el, în ciuda gerului şi a iernii, începe să se gândească la viaţa ce abea aşteaptă să înmugurească. Şi dela ţăranul muncitor aceleaşi năzuinţe întruchipate în datini şi cântece s'au răspândit la toţi oamenii muncii. O credinţă tainică se păstra ca un foc mocnit în sufletul lor că precum se înmoaie de căldura soarelui gheţurile iernii, aşa odată puterea celor ce muncesc va dărâma robia şi asuprirea, şi de aceea proslăveau munca şi viaţa cu atâta dragoste tocmai când afară vremuia cumplit, împotriva muncii, parcă, şi a vieţii.

Anul nou nu începe atunci când dau primii muguri şi când râd în soare primele flori, ci atunci când crapă lemnele de frig şi omul nu se îndură să scoată câinele din casă. Ai zice că nimic nu te îndreptăţeşte să crezi că va mai fi frumos, atât de amarnic e timpul, cu vârteje de ninsori, cu valuri de omăt şi cu râurile îngheţate ca osul. Dar omul ştie că toate astea trec, trebuie să treacă, nu pot să nu treacă şi vine iarăşi primăvara. De aceea de pe acum el se găteşte de primirea ei, cu sufletul, cu braţele, cu uneltele de muncă.

Ce l-ar fi putut împiedica pe om să-şi pună începutul anului, ziua de anul nou, la 1 Mai, bunăoară, când e soare şi cald? Nimic nu l-ar fi putut împiedica. Dar pe el primăvara trebue să-l găsească de-acum pregătit. Deaceea el nu lasă nicio clipă să se stingă în inima sa convingerea în biruinţa vieţii, a soarelui împotriva frigului ce înţepeneşte viaţa în mersul ei. De aceea când e gerul mai aspru, când urlă lupii de foame, rătăcind prin păduri, când nu e niciun semn de înmuiere a vremii, omul atunci îşi începe noul an de viaţă: la întâi Ianuarie.

Atunci prin nămeţi până la genunchi, cu urechile înfundate în căciule miţoase de oaie, cu nasul roşu de frig, pornesc din casă în casă copiii, să-i *sorcovească* pe cei mari. La oraş aceasta se face cu o crenguţă cu flori de hârtie:

Sorcova vesela:
peste vară primăvară.
să'nfloriţi să'nmuguriţi
ca un măr,
ca un păr,
ca un fir
de trandafir
tare
ca piatra
iute
ca săgeata
tare
ca fierul
iute
ca oţelul!
La anul
Şi la mulţi ani.

Odinioară sorcova se făcea cu nişte smicele înmugurite şi înflorite, rupte cu o lună înainte din copac şi ţinute în casă la căldură, până încolţeau.

Datina aceasta este foarte veche şi însemnătatea ei este foarte limpede: măcar că e ger şi zăpadă, anul nou trebue să aducă altceva, — anume; viaţă şi înflorire. Acest lucru îl vestesc tocmai copiii, care sunt mugurii vieţii, şi îl vestesc rămurelele înmugurite şi înflorite.

In ajun de anul nou, însă, chiar oamenii mari, şi anume flăcăii, fac urări de viaţă nouă, din casă în casă, umblând cu *Pluguşorul*. Tâlcul acestei datini este de a-i aduce aminte omului de rostul său, muncă rodnică, aducătoare de belşug.

Buhaiul, adică instrumentul cu care sunt imitaţi boii ce lucrează din greu, sgomotul fierelor plugului purtat de flăcăi, dar mai ales urarea cea făcută de ei nu este decât însăşi povestea muncii lucrătorului de pământ. Dela arat şi semănat, până la măcinat şi coptul pâinii sunt pe rând înfăţişate, în versuri frumoase, îndeletnicirile plugăriei:

Şi-şi luase bădişorul
tăvala şi pluguşorul,
cei doisprezece bourei
şi doisprezece plugărei,
şi-apoi mi-a plecat,
s'a dus la arat,
la câmpul durat
la măru'nrotat,
pe un deluţ ascuţit
ca o dungă de cuţit.
Ajungând
şi'ncepând,
a brăzdat
şi-a arat
în lungiş
şi'n curmeziş:
brazdă neagră-a răsturnat,
grâu de vară a revărsat,
grâu de vară
cu secară

să răsară
până'n seară.
S'alunge foamea din țară,
pe păgâni, de pe hotară.

Căci așa era pe vremuri: foame în țară, din pricina boierilor și a păgânilor, adică a turcilor mai cu seamă, care veacuri de-a rândul au jăcmănit pe-aceste plaiuri. Dar omul muncii, tot așa cum știa că va trece iarna, știa că va trece și domnia boierilor și prăpădul cotropitorilor. Aceste datini strămoșești țineau și ele prin veacuri închegată unitatea dintre aceia ce muncesc și le amintea că, dacă le e greu, deși muncesc cu rodnicie, aceasta e pentrucă sunt asupriți de cei ce nu munceau, boieri și ciocoi, și de cei ce pismuiau și căutau să răpească avutul țării, trecând prin foc și sabie poporul nostru și țara noastră. Creștea însă credința că odată va fi altfel, că foamea și răul vor fi scoase din țară și „păgânul de pe hotare" — cum zice urarea.

Și credința aceasta s'a adeverit a nu fi deșartă. Căci oamenii muncii din țara noastră ajutați de marea Uniune Sovietică, unde munca este în cea mai înaltă cinste de când e omenirea pe pământ, au scos cotropitorii fasciști din țară și au doborît moșierimea și marii exploatatori din industrie. Odată cu scoaterea

acestor rele a fost isgonită treptat și foamea și sărăcia din casa omului muncitor, iar locul acelor rele îl ia bună starea și belșugul.

Dar *Pluguşorul* nu va pieri. El câștigă numai un tâlc mai adânc, acela de a spori mereu prin muncă fericirea omului. Și mai mult ca altădată, ne mai fiind jăcmănitori, sămânța lor pierind întrună, oamenii muncii, stăpâni pe roadele lor, vor putea spune :

Secerile s'au gătit,
pe la toți le-a împărțit
și la lucru s'au pornit,
și la lucru mi s'au dat,
mi s'au dat la secerat :
cu dreapta îmi secera,
cu stânga mănunchi făcea,
cu-amândouă snopi lega
și în clăi îi așeza
Mânați, băieți !
— Hăi ! hăi !
Și, mări, îmi secerară
într'o zi de primăvară,
răsturnând un corn de țară.
Iar după ce a 'nserat,
înapoi când s'au uitat,
au stat snopii
ca și drobii,
clăile
ca stelele.

Așa vor putea cânta și urmașii noștri, în amintirea datinilor din bătrâni, căci pe ogoarele colective tot mai mult s'or ivi mașinile în locul secerilor, dar și belșugul, pentru fericirea omului.

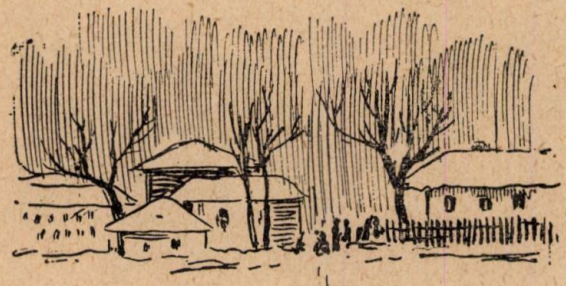

SANIUȘ

de **NICOLAE TAUTU**

Tii, ce prichindel, dar cârma
Știe să o țină bine...
Ii străpunge palma, sârma,
Dar nu se dă de rușine !

Hei, și iarna, ce mai meșter,
Coborînd pe cărăruie
A prins pod pe râul Ezer
Fără lemne, fără cuie...

Bine-i să cobori la vale,
Să-ți zburde copilăria,
Să te ningă crengi în cale,
Să cunoști doar bucuria !

Și ce zbor ! Nori de zăpadă
Ii stârnește sania'n urmă,
Doar un pas și o să cadă !
Dar el drumul nu și-l curmă...

Hop, un șanț !... O, care mână
S'a găsit în drum să-l puie ?
De nu știi să pui o frână,
Stai și numeri la... cucuie !

Peste șanț trecu dibaciul.
Și întrezărea prin vreme :
...Un vapor... el e cârmaciul...
De furtuni, el nu se teme !

DESPRE UN ORAŞ CA DIN BASME

de PETRU DUMITRIU **Ilustraţii : NICULAE POPESCU**

Am să vă povestesc cât mai des despre ce-am văzut pe unde am colindat. V'am povestit odată despre prietenii mei, pescarii. Acuma, să vă spun despre călătoria mea în Uniunea Sovietică. De mai multe ori în călătoria asta m'am gândit la copiii din ţara mea. Iar odată mi-am dorit să am ani mai puţini decât am şi să fiu şi eu copil. O să aflaţi când şi cum ; dar toate la rândul lor. Intâi, ascultaţi despre un oraş ca din basme : oraşul Leningrad.

Trece prin el Neva, un fluviu larg, foarte larg, care se varsă aproape de oraş în mare. De aceea, adesea ies din mare şi din fluviu ceţuri şi aburi. Cu atât mai mult cu cât Leningradul e sus spre Miază-Noapte, cu mii de kilometri mai aproape de Polul Nord decât oraşele la noi. Ceţurile acelea reci şi norii goniţi de vânturi iuţi, învălue clădirile mai înalte şi uneori ascund soarele, alteori, prin spărturile lor, lasă să pătrundă raze strălucitoare. Şi într'o zi de acestea, cenuşie şi cu raze de soare, mă plimbam pe cheiurile de piatră ale Nevei. In stânga mea se înălţa un palat verde cu coloane albe, Palatul de Iarnă. Aici locuiau pe vremuri împăraţii ; acum e un muzeu plin de tablouri atât de frumoase încât puţine se mai găsesc ca ele pe lume. In dreapta curgea Neva cu valurile ei sure, lucioase, ca de metal ; iar în mijlocul Nevei, între zidurile de piatră ale vechii cetăţi Petru şi Pavel, ale cărei tunuri n'au avut niciodată, de douăsute şi cincizeci de ani, prilejul să tragă în duşmani, se află o veche biserică, cu o cupolă aurită şi cu un turn fără cupolă, dar cu o săgeată subţire şi ascuţită, înaltă, înaltă, aurită şi ea ; o săgeată de aur care împunge norii.

Am mers înainte ; pe stânga aveam acuma alt palat, palatul Amiralităţii, unde era comandamentul marinei. Aici, la Amiralitate, îşi făceau planurile marinarii vestiţi ca amiralul Uşacov şi amiralul Nahimov. Amiralitatea are de-a dreapta şi de-a stânga porţii ancore uriaşe de bronz şi de fier ; iar deasupra clădirii, un turn cu coloane albe şi deasupra turnului o săgeată înaltă şi aurită.

Când am mers şi mai departe pe chei, după Amiralitate, am ajuns într'o piaţă cu peluze de iarbă şi straturi de flori veştejite de toamnă. In fundul pieţii era o catedrală veche şi foarte înaltă. Intrarea ei avea coloane de marmoră roşie-cafenie ; iar cupola uriaşă, rotundă, era aurită. Mi-a spus cineva că s'au cheltuit pe vremuri pentru ea trei sute de kilograme de aur.

Iar în mijlocul pieţii, pe o stâncă cioplită în chip de val cu creasta răsucită, stă gata să sară înainte un armăsar, ce-şi poartă cu mândrie călăreţul. Dar şi calul şi călăreţul sunt de aramă. E statuia vestită a lui Petru I., despre care a scris Puşchin poemul „Călăreţul de aramă". Pe deasupra treceau norii bătuţi de vânt ; se lăsa umbră, apoi iarăşi se lumina totul sub un mănunchiu de raze, care făcea să sclipească şi cupola aurită, şi săgeata Amiralităţii, şi valurile molcome ale Nevei, iar departe, unde era încă o ceaţă cenuşie, cupola şi săgeata bisericii din cetăţuia Petru şi Pavel luceau tainic prin negură. Palate cu acoperişuri verzi şi turle de aur, un împărat din vechime, pe calul lui sălbatic cu gâtul încovoiat şi coada stufoasă, înmărmuriţi amândoi şi preschimbaţi în metal — ca un împărat vrăjit şi o cetate din basme.

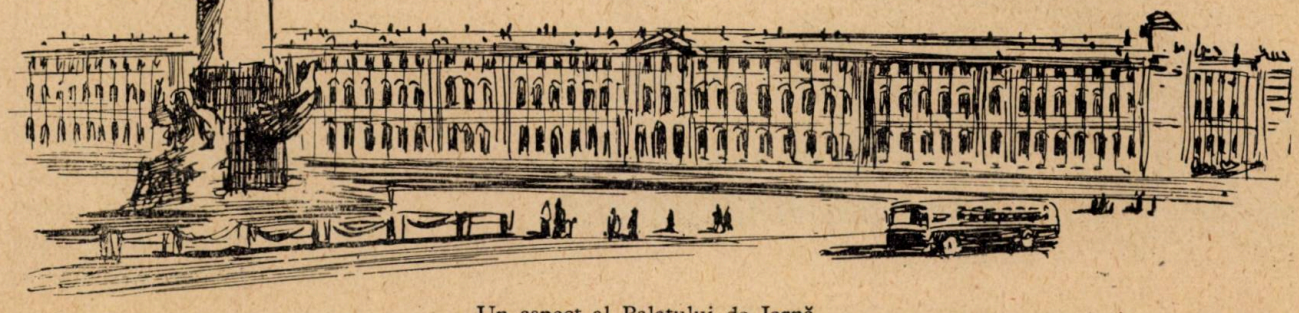

Un aspect al Palatului de Iarnă

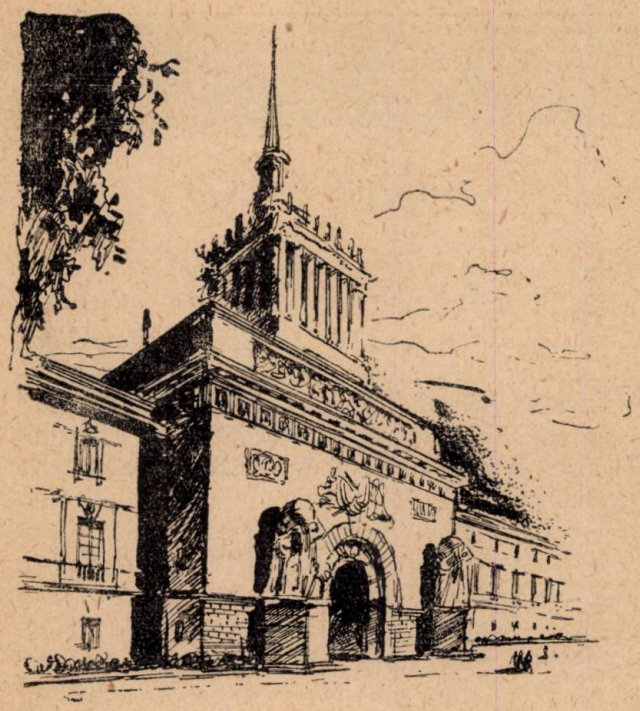

Palatul Amiralităţii din Leningrad

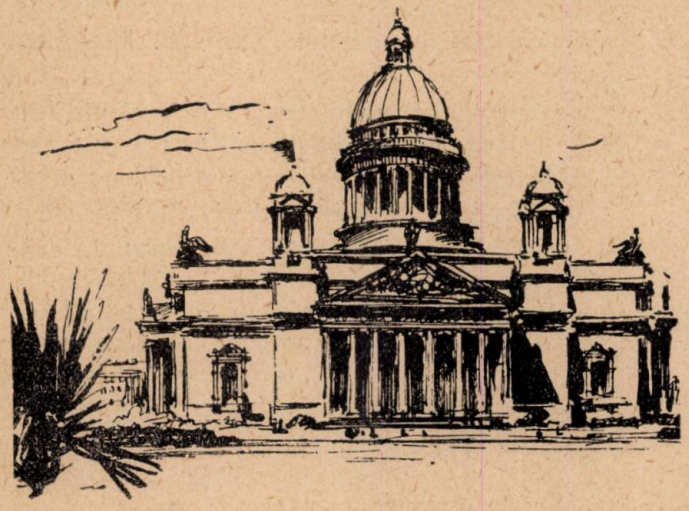

Catedrala din Leningrad

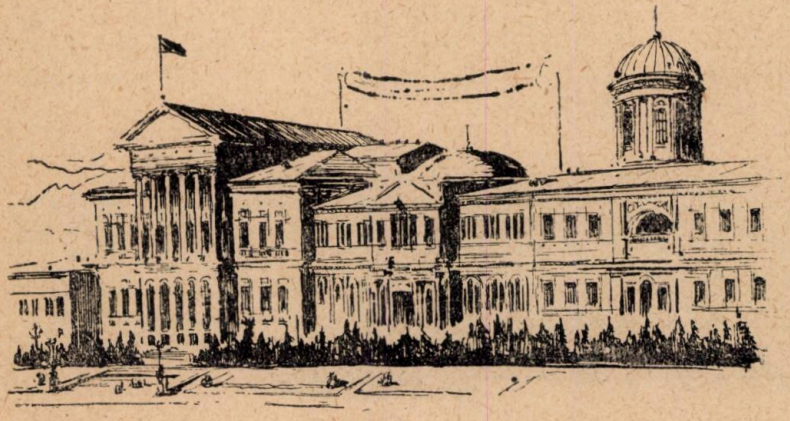

Palatul Pionierilor din Sverdlovsc

Vă doresc şi vouă să faceţi o călătorie în oraşul acela. Dar, despre frumuseţile întâlnite în Uniune, am să vă mai vorbesc.

Acum să vedeţi unde am vrut şi eu să am vârsta voastră.

Eram în oraşul Sverdlovsc, în munţii Urali. Acolo a trăit unchiaşul Pavel Bajov, şi a scris poveşti pentru copii, despre păduri de mesteacăn şi brad, despre munţi sălbatici şi pustii, despre urşi şi despre vitejii vânători de urşi, despre zâne şi despre Floarea de Piatră.

In oraşul acela Sverdlovsc, se află un palat galben, care ca multe clădiri frumoase şi vechi din Uniunea Sovietică, e împodobit cu coloane albe. E Palatul Pionierilor.

Inăuntru am găsit copii de toate vârstele. Cei mai mici se jucau cu jucării, călăreau pe cai de lemn, sunau din trompete, sau puneau să înoate raţe şi peşti de cauciuc, în lighene cu apă.

Alţii, mai mărişori, jucau hore şi cântau, ţinându-se de mână. Apoi alţii, mai mari, studiau împreună flori, insecte, animale. Alţii construiau aparate — un aparat de radio, un model mic de escavator care mergea, un model de sondă de ţiţei.

Iar alţii se adunau în două săli mari. Intr'una erau pictate pe pereţi întâmplări din basmele lui Bajov. E-rau acolo şi flăcăii îndrăzneţi, şi zânele şi moşnegii, şi Floarea de Piatră, şi mestecenii şi brazii şi munţii, pictaţi pe pereţi. In a doua sală, erau basmele lui Puşchin; să vezi acolo păduri, şi cetăţi, şi vânătorul care a tras într'o pasăre măiastră, şi împăratul Mărilor cu oastea sa de valuri albastre, şi împărăteasa cea rea care trimitea flăcăi în locuri sălbatice şi primejdioase, şi iată-l şi pe Puşchin, cum stă pe o piatră şi scrie. Cineva aduna copiii în sălile astea şi le povestea o poveste; pe când povestea, le arăta şi pe pereţi: uite-l pe Făt-Frumos, uite Floarea de Piatră, uite-l pe Puşchin. Treceau la alt basm, şi iar le arăta totul pictat pe pereţi în roşu, albastru, verde, auriu. Aş fi vrut şi eu să fiu copil şi să-mi povestească basme cineva, în sălile acelea.

de **GICA IUTEȘ** **Ilustrații : I. DARIE**

(urmare din numărul trecut)

CAP. XIII

CHEIA DIN ȘORȚUL BUNICII

— Intrăm? întrebă în șoaptă Dinu rezemându-se de poartă.

— Eu zic să intrăm! murmură Oanță Simeria, un băiat mic și slăbuț. Oanță era tot din cercul de geografie și fusese dăscălit bine înainte de a fi fost primit să ia parte la aducerea motorului. Adică stai, am să fluer întâi.

Fluieră odată scurt și odată lung. Un câine hămăi leneș și peste câteva clipe, din magazia lungă de scânduri, care se afla în fundul curții, răsună un fluierat asemănător. Ștefănel se ivi asudat și cu mânecile suflecate.

— Intrați, dar fiți cu băgare de seamă! șopti el.

Cei doi băieți porniră curajoși și ciocăniră în ușă.

— Intră, răspunse cineva dinăuntru. A, voi sunteți, mă rog, poftiți!

Băieții intrară în bucătărioara care strălucea de curățenie. Nu știu cum, dar bunica lui Ștefănel te îngrijora dela prima vedere. Poate pentrucă era atât de înaltă. Dar faptul că era așa înaltă, nu părea câtuși de puțin s'o stânjenească. Ea trebăluia pe lângă plita pe care forfoteau două crătiți mari, albastre.

Dinu se așeză timid pe marginea unui scaun și spuse cu o oarecare stânjeneală:

— Ce faci dumneata, cureți cartofi? Mie îmi place foarte mult să curăț cartofi...

Bunica îl privi pătrunzător cu ochii ei mici și verzui. Dinu își spuse în gând: „are dreptate Ștefănel. Cu ochii ăștia parcă te vede până în străfundul sufletului."

— Și eu știu să curăț ceapă; acasă totdeauna eu curăț ceapa! spuse repede Oanță, care nici el nu știa ce să mai facă ca să intre în voie bătrânei.

— Hm!... făcu ea. Ce-o fi pe ziua de azi cu voi?

Tocmai când era gata să-i pună pe băieți într'o încurcătură mai mare, din care n'ar fi știut să iasă la capăt, Ștefănel intră cu un braț mare de lemne.

— Am spart patru butuci, bunico! O parte le-am făcut surcele și o parte le-am tăiat scurte pentru plită. Să le aduc?

Bunica făcu ochii mari și-și lovi palmele.

— Tțțț! băiatul bunicăi! Tocmai asta spuneam!

— Ce spuneai, bunico? Mă duc să aduc apă!...

Ștefănel înșfăcă găleata și o șterse spre ușă.

— Stai să iau și eu cana! se repezi după el Oanță. Într'o clipă amândoi se făcură nevăzuți.

— Ei, nu spun eu că nici nu-mi vine a crede? Ce puneți la cale, de v'ați hărnicit așa? Și bunica îl privi iar pe Dinu pe sub sprâncene, de-l trecură toate nădușelile. Mă minunez, zău, spuse ea. Unde s'a mai văzut să se scoale feciorul nostru cu noaptea'n cap? S'aţâţ focul, bunică? Să sparg lemne, bunică? S'aduc apă, bunică? Să șterg farfurile? Bunică încolo, bunicuță încoace, și când nu m'am dumirit bine, hodoronc, vin și prietenii lui și se apucă să-mi cureţe cartofi și ceapă. Apoi, spune-mi, cum să nu te minunezi?

Dinu râse încurcat și o luă cu răspunsul pe ocolite:

— Dar dumneata ce crezi? Nu-i așa că astfel trebue să se poarte un pionier cu bunica lui?

— Hm... tuși bunica. Și cât o să vă țină asta?

— Noi ne-am pus în gând să luăm examenele cel mai bine din clasă. Să câștigăm un concurs

pentru detaşament şi să fim cât se poate de cuminţi.

— Aşa? De asta tot ţineţi atâtea adunări? Mai lăsaţi-le încolo, frate. Că pe băiatul ăsta al nostru numai noaptea îl mai aduce acasă.

Ştefănel şi Oanţă se întoarseră cu apa.

— Veniţi la cojit cartofi — îi pofti Dinu. Vedeţi ce subţire le iau eu coaja? Mai subţire ca mine nu cojeşte nimeni...

Bunica mesteca bulionul într'o sită, minunându-se cu glas tare:

— Mă, mă, de când a ajuns epurele să semene varză, motanul să fie prieten cu şoarecii şi vulpea să se scalde împreună cu raţele?

— Ce spui acolo, bunică? o întrebă nepoţelul bănuitor.

— Nu spun nimica... Spun că trebue să mă duc până în pod să iau nişte mazăre...

Cum ieşi bunica din casă, Dinu oftă uşurat.

— Nu e chiar atât de ursuză bunica ta! Eu zic să-i spunem, cât e în toane bune.

— Ce, eşti nebun? Nici nu mă gândesc, spuse Ştefănel. E schimbătoare ca vântul. Am însă un plan: dacă nu încuie podul acum, voi o ţineţi de vorbă şi eu mă urc. Desfac motoraşul şi-i dau drumul prin ferestruică, în curte, şi gata.

— Fain, se bucură Oanţă. Numai să-l înveleşti bine să nu se strice.

— Am să-l învelesc. Iau pătura de călcat.

In clipa când bunica intră în cameră cu castronul cu mazăre, băieţii curăţau cu multă hărnicie cartofii. Numai Ştefănel se ridică şi se strecură pe uşă.

— Ia să vedem, mazăre ştiţi să alegeţi?

— Cum să nu, spuse Dinu repede. Eu ştiu şi povestea cu boabele de mei şi linte amestecate cu nisip, pe care trebuia să le aleagă Cenuşăreasa. Era odată, începu Dinu, adică stai... Am uitat.. A cui fată era Cenuşăreasa?

— Eh... oftă bunica... Biata Cenuşăreasă!... Era o fetiţă orfană, care încăpuse pe mâna unei scorpii de mamă vitregă. Ii făcea zile fripte sărmanei fetişoare. Mama cea vitregă avea şapte fete. Una mai urîtă ca alta. Şi leneşe!... Leneşe de nu le găseai pereche pe pământ. Biata Cenuşăreasă! Trebuia să facă toată treaba în casă, iar duminica toate surorile vitrege se îmbrăcau frumos şi se duceau la petrecere.

Thi., spuse bunica deodată, ia uite-te c'am uitat să aduc usturoiul! Trebuie să mă sui iar în pod.

Şi ieşi cu mare grabă. Copiii înmărmuriră.

— Ce ne facem? îngână Dinu. O să dea peste el!

— Ne-am dus pe copcă, sughiţă Oanţă. Hai s'o ştergem.

— Cum s'o ştergem? mormăi Dinu. Ce suntem noi să fugim? Trebuia să o rugăm şi gata!

In acel moment cineva bătu în uşă şi Giuri intră ca o furtună.

— Ce faceţi? S'a întâmplat o nenorocire, spuse el gâfâind.

— O nenorocire? îl privi Dinu întunecat. O grozăvie vrei să spui!...

— Păi, dacă aţi aflat, de ce staţi aici?

— Ssst! Ascultă, îi spuse Dinu.

— Ce s'ascult?

Dar paşii care se auzeau erau nişte paşi liniştiţi, bătrâneşti, care coborau scara dela pod. Bunica intră în odaie aducând în şorţ usturoiul...

— Ehehe, vasăzică mi-a mai venit un ajutor de bucătar! Ce mai faci tu, Giuri? Am auzit că staţi ca nişte boieri în casa cea nouă.

— Ca nişte boieri... răspunse Giuri politicos.

— Da? Dar unde-i Ştefănel? şi privi mirată feţele băeţilor care străluceau de-o fericire neînţeleasă. In aceeaşi clipă se auzi o smucitură şi Osman lătră întărîtat, de câteva ori.

— Ce-a fost asta? se întrebă ea.

— Cred că Ştefănel taie lemne, încercă Dinu s'o liniştească cu o voce schimbată.

— Ce lemne? Parcă s'a auzit din pod. N'oi fi încuiat motanul acolo?

— Cum, ai încuiat? se repezi Oanţă gata să se dea de gol.

— Păi da, am încuiat. Se cam dă la slănină hotomanul. Pis, pis, pis! Unde eşti, diavole?

Dar motanul ieşi ca un nerod de sub pat şi întinzându-se leneş, se mângâie de fusta bunicii, cu coada'n sus, lumânare.

— Să mă duc să văd ce s'o fi întâmplat. Pe unde o fi băeţaşul nostru, zise bunica bănuitoare.

Băieţii atât aşteptau. O sbughiră pe uşă.

— Să vedem ce s'a întâmplat.

Afară se uitară în toate părţile, cutreerară curtea, dar nu văzură nici urmă de motor.

— Ei, spuse bunica, venind după ei. E ceva?

— Nu-i nimic, mormăiră ei cu feţele înnegurate.

— Să vezi, mătuşică, îngână Dinu. Noi mai avem foarte multă treabă. Nu mai putem aştepta! Cine ştie unde s'o fi dus Ştefănel. S'o fi dus la pâine! Dacă vine, să-i dai matale voie la Giuri, să repetăm împreună la geografie.

Cât ai clipi, cei trei băieţi dispărură pe poartă.

— Ei drăcie, murmură bunica. Pâinea doar e luată! şi intră în casă.

— Ei, drăcie, murmură şi Dinu, când se văzu singur cu băieţii. Ce-i de făcut? A rămas încuiat înăuntru...

Giuri neînţelegând nimic, se răsti la el:

— Cum adică, a rămas încuiat? Despre ce e vorba? Unde e motorul, l-aţi luat, ori nu l-aţi luat? Ce e cu voi? V'am spus că s'a întâmplat o nenorocire. Toată munca noastră pentru adunare a fost distrusă.

— Cum?

*

Ştefănel răsuflă uşurat. Trăsese o sperietură strașnică atunci când bunica urcase în pod după

usturoi. Noroc că usturoiul era agățat într'o cunună drept lângă ușă. Altminteri ar fi dat peste dânsul când lucrul era abia la început! Ce mai tărăboi ar fi făcut! In sfârșit, isbutise să desfacă motorul. Și nu fusese jucărie deloc. Băieții nici nu bănuiau cât de greu muncise. Ei așteptau de-agata să le pice motorul mură'n gură. Își privi mâinile mânjite de ulei și suflă peste buricele degetelor care se umflaseră și-l usturau de atâta deșurubat. Dacă n'ar fi fost cheia franceză, n'ar fi putut să facă nimic. Privi unealta simplă de oțel și șueră cu admirație. Simplă, simplă, dar face treabă bună! Nu-i stă împotrivă nici cel mai îndărătnic șurub... O ascunse în buzunarul pantalonilor și începu să vâre în grabă uneltele în lădița de scule: șurubelnița, dalta și patentul. Apoi adună cu băgare de seamă în batistă toate șaibele și șuruburile motorului. Fără ele nu era chip de făcut nimic. Trase apoi cu prudență motoreta văduvită de motor înspre ungherul cel mai întunecos al podului. Ingrămădi în jurul ei niște rame vechi de tablouri. Nu trebuia s'o descopere nimeni. După adunare avea să pună motorul la loc și gata. Inveli bine motorul în pătura de călcat și-i dădu drumul ușurel pe ferestruică. Se gândi apoi, cu vădită plăcere, că acum trebuia să se grăbească să iasă din pod și să se ducă să monteze, împreună cu Giuri, sania aceea faimoasă. In aceeași clipă inima începu să-i bată cu putere. Din curte răzbeau până în pod la el voci înăbușite. Trase cu urechea spre fereastră și murmură: ..Numai să fie destul de șireți, să scoată motorul fără să bage de seamă bunica... Ce mai sanie aveau să facă... Păcat că n'or să aibă cum s'o încerce. Dacă adunarea asta s'ar fi ținut iarna, atunci ar fi fost și mai și... Dar, mai la urma urmei, se gândi Ștefănel, de ce să nu facă o barcă cu motor? De ce să facă sanie în toiul verii? O barcă ar fi fost mult mai bună. S'o boteze de pildă „Fram", așa cum se numea baleniera pe care plecase Amundsen. Puteau s'o încerce pe pârâu, ba chiar în Cerna, ori în Strei. Și, înflăcărat peste măsură de ideia care-i venise, se ridică nerăbdător și ascultă din nou la fereastră. Nu se mai auzea nimic. Trebuia să se grăbească. Băieții luaseră pe semne motorul și-l așteptau la P.E.A. Șterse grijuliu urmele de ulei, trase deasupra unei pete mai îndărătnice chiar lădița cu scule și se duse tiptil la ușă. Dar ușa... era încuiată! Of, bunică, oftă băiatul în mare încurcătură. Se așeză jos să chibzuiască, plimbându-și privirea dezamăgită dela ușa încuiată la ferestruica scundă și lunguiață. Fața lui încordată și mânjită de ulei se lumină deodată. Dăduse cu ochii de gârliciul care dădea pe acoperiș. Ce prostănac! Pe acolo era cel mai bine de ieșit.

Dar capacul gârliciului se dovedi dușmănos și ruginit. Nici nu se clinti măcar. Alergă din nou la cutia cu scule și alese o daltă scurtă și solidă. Meșteri cu dânsa de jur împrejurul capacului, până-l trecură toate nădușelile. In sfârșit! Cu un scârțâit jalnic, capacul se desprinse și un petec albastru și însorit de cer i se ivi dinaintea ochilor, umplându-l de speranță. Am muncit ca un drac! murmură băiatul înveselit. Și se gândi din nou că prietenii săi nu bănuiau nici pe departe cât muncise el pentru motorul ăsta afurisit. Se descălță într'o clipită și, îndesându-și câte o sanda în fiecare buzunar al pantalonilor, se apucă de marginea gârliciului. Acum era sus, liber, pe tabla încinsă de soare. De pe casă se vedea tot orășelul... Turlele înalte ale furnalelor și coșurile uzinei se ridicau parcă până la cer. Nu era însă timp de pierdut. La fiecare mișcare tabla răsuna supărător: clanc, clic! Clanc, clic! Asta-i mai lipsea! Să-l vadă bunica pe casă! Se lipi prevăzător de tabla fierbinte și-și făcu îndată socoteala. De pe casă, era o jucărie să te cațeri în dud. Și din dud.... Din nefericire dudul era drept în fața ferestrei dela bucătărie. Dar, mai la urma urmei, sar în curte la Iorgu! se hotărî Ștefănel...

Se părea că nu-i nimeni acasă la vecini. Ferestrele erau închise și ușa dela săliță de asemenea. Tabla mai țipă odată clanc, clic! Băiatul se odihnea acum mulțumit și plin de unsoare, în leagănul verde și răcoros al ramurilor. Dude mărunte și crude îi gâdilau ușor obrazul și gâtul. Apucă una care-i atingea buzele și-o ronțăi repede. Gura i se umplu de un iz acrișor de gorgoază. Apoi se agăță cu îndemânare de-o creangă groasă și netedă și-și făcu vânt. Tii... Nimerise în urzicile de lângă gard! Sări ca ars în sus, alergând în fugă prin curtea bine cunoscută a fostului său prieten.

— Hei, te caută bunică-ta! îl auzi din urmă pe Milucă. Băiețelul rămăsese cu gura căscată. — De unde mai ieșise și ăsta?

Privi lung în urma lui Ștefănel care fugea desculț și izbucni în râs.

— Aha, pe semne fuge să n'o încaseze și se apucă iar de cartea de istorie... Dar se răzgândi iute și o luă și el la fugă pe poartă.

(continuare în numărul viitor)

Vorba tatei

de **VIRGIL CHIRIAC**
Ilustrații : E. ARNO

Tata are o vorbă. Cică e bine ca omul, înainte de-a lua o hotărîre să numere până la zece. L-am auzit adeseori rostind această zicală. Eu unul o socoteam însă fără rost. Şi iată că de astă dată am ajuns şi eu la vorba tatei !

Ce bine era, dacă azi la şcoală, înainte de-a deschide gura să vorbesc, aş fi numărat măcar până la cinci ! Acum n'aş mai avea nicio bătaie de cap !

Tot necazul mi se trage dela lecţia de ştiinţe naturale. Azi tovarăşul învăţător ne-a vorbit despre pisică. Niciodată n'aş fi bănuit că voi afla atâtea lucruri interesante despre un animal pe care-l întâlneşti la tot pasul.

Şi pentrucă ni s'a vorbit de pisică, trebuia să ni se vorbească şi de şoareci. Până aici nimic deosebit.

Deodată îl văd pe Victor Ştefănescu ridicând mâna. Gândeam: ce-o mai vrea şi Victor ăsta?! Intotdeauna are el ceva de spus !

— Ce este, Ştefănescule ? L-a întrebat tovarăşul învăţător.

— Tovarăşe învăţător, am de făcut o propunere.

— Ce propunere ?

— N'am putea prinde un şoarece, să-l ţinem la colţul viu ?

Ia uite ce i-a trăsnit prin cap lui Victor !... De fapt avea dreptate. Noi, la colţul viu, aveam un sticlete, un peşte, o broască, un iepure şi un arici. N'ar strica deloc s'avem şi-un şoarece !

Gândindu-mă la şoarece, m'a trecut un fior prin toată şira spinării. N'aş putea spune dece, dar am o frică grozavă de şoareci.

— Să ştii, Victore, că ideia ta nu e rea, spuse tovarăşul învăţător. Ei copii, care dintre voi se oferă să prindă un şoarece pentru colţul viu ?

Ca la o comandă, cei mai mulţi dintre noi începurăm să ne prefacem, ba că citim, ba c'am văzut cine ştie ce pe fereastră, sau că scriem prin caiete. In ochii tovarăşului învăţător nu mai privea niciunul dintre noi.

— Ei ? Cum, nu se oferă nimeni ?

Am făcut ochii roată prin clasă. Intr'adevăr nu se înălţase nicio mână. Inima porni să-mi bată în piept cu putere...

Tiii ! De-aş ridica eu mâna !... Toate privirile s'ar întoarce spre mine ! Tovarăşul învăţător

mi-ar spune vorbe de laudă! De colegi nici nu mai vorbesc. I-aş face praf pe toţi.

Dar iată că Tudorel, colegul meu de bancă, înălţase mâna. In faţa mea alţi doi colegi ridicaseră şi ei mâinile. Atunci, nici eu n'aş putea spune cum, m'am trezit în picioare şi cu mâna înălţată, de parcă aş fi vrut să ating tavanul.

— Bine Petruţ! spuse tovarăşul învăţător. Vasăzică te oferi tu?

— Da, tovarăşe învăţător, şi nu voi prinde numai un şoarece, ci chiar doi!

Ce-a fost asta?! Eu am rostit asemenea vorbe?! Nu-mi venea să cred. Poate visez. Ce bine-ar fi dacă m'aş trezi în pat! Dar nu, din păcate nu visam. Totul se petrecuse aevea.

— Nu e nevoe decât de unul, dar dacă tu vrei să prinzi doi şoareci, fie.

Apoi lecţia a continuat...

Acum stau şi-mi frământ creierii, cum să ies din încurcătură... Şoareci, avem şi noi în pivniţă. Ştiu o ascunzătoare de-a lor chiar lângă butoiul cu murături. Până aici toate bune...

Dar se pune întrebarea, cum îi voi prinde? Şi încă doi! Gândindu-mă la şoareci, începură să mă treacă sudorile.

Şi când te gândeşti că niciunul dintre colegi nu s'a minunat de curajul meu. Totul a trecut neobservat. De parcă şoarecii s'ar prinde aşa... ca muştele! Şi eu care credeam că de-acum încolo voi fi eroul clasei.

Tiii! Dece m'oi frământa eu atât, când problema se poate rezolva aşa de uşor?!

Am dat fuga la tata în birou. Tatăl meu este inginer. L-am găsit desenând nişte planşe.

— Ce este, Petruţ?

— Uite ce e, tată, ajută-mă să prind doi şoareci!

Tata se opri din lucru şi mă privi mirat.

— Ce-ţi veni? Pentruce-ţi trebue doi şoareci?!

— Pentru colţul viu dela şcoală. M'am oferit să-i prind eu!

— Daaa? Foarte bine! Du-te şi prinde-i! Uite, eu m'am oferit să desenez aceste planşe şi le desenez singur!

Vorba *singur* a rostit-o mai apăsat decât pe celelalte. Asta pentru a înţelege că tot singur trebue să prind şi eu şoarecii.

Am înghiţit în sec şi am ieşit din biroul tatei, cum s'ar spune, cu buzele umflate. Aşa e tata. Nu scapă un prilej fără să-ţi facă o morală...

Ce tată mai am şi eu! Işi vede copilul în nevoe şi nu-i sare în ajutor!...

De fapt avea dreptate. Sarcina mi-o luasem eu de bună voe. Dece să-l fac atunci să-şi piardă timpul cu mine, când pentru el timpul este atât de preţios?!

Acum vorba e, cum ies eu din încurcătură?!... Am găsit! Ce-ar fi să ung un castron cu pap cizmăresc? Sau nu, mai bine cu clei! Apoi să aşez castronul în dreptul ascunzătoarei şoarecilor.

Bună treabă! Cum va ieşi un şoarece din ascunzătoare, hop! I se vor prinde picioruşele de castron. Şi eu nu voi avea altceva de făcut, decât să-l iau de acolo.

Dar nu e bine! Doar şoarecii nu ies la comandă. Cine ştie cât ar sta castronul şi în vremea asta cleiul s'ar usca.

Să-i prind în cursă? Nu se poate. Cursa noastră are o sârmă de oţel de care e legat un arc. Când cade, sârma taie şoarecele în două. Ori mie îmi trebuie şoarecele viu.

Sau ce-ar fi, dacă aş face un laţ? Voi sta la pândă şi cum iese un şoarece, voi trage de capătul laţului şi-l voi prinde.

Chiar aşa! Repede am luat o sfoară şi la unul din capete am pregătit laţul.

Am coborît în pivniţă cu lanterna tatei în mână. Tremuram de parcă aş fi avut friguri. Dece mi-o fi aşa de frică? Doar am intrat de sute de ori în pivniţă şi n'am avut nimic. Da, dar atunci nu intrasem să prind şoareci!

Numai eu ştiu cum am aşezat laţul în dreptul ascunzătoarei şoarecilor! Acum voi sta la pândă...

Din pricină că-mi tremura mâna, lanterna proecta fel de fel de umbre pe pereţii pivniţei. Şi când te gândeşti că eu visam să ajung vânător! Şi încă de balene, aşa cum am văzut într'un film sovietic. Cum voi ajunge eu vânător de balene, dacă mi-e frică şi de un şoarece?!

Ce-a fost asta? In vreme ce pândeam, de după butoiul de murături a ieşit un şoarece şi tuşt! a intrat în ascunzătoare!

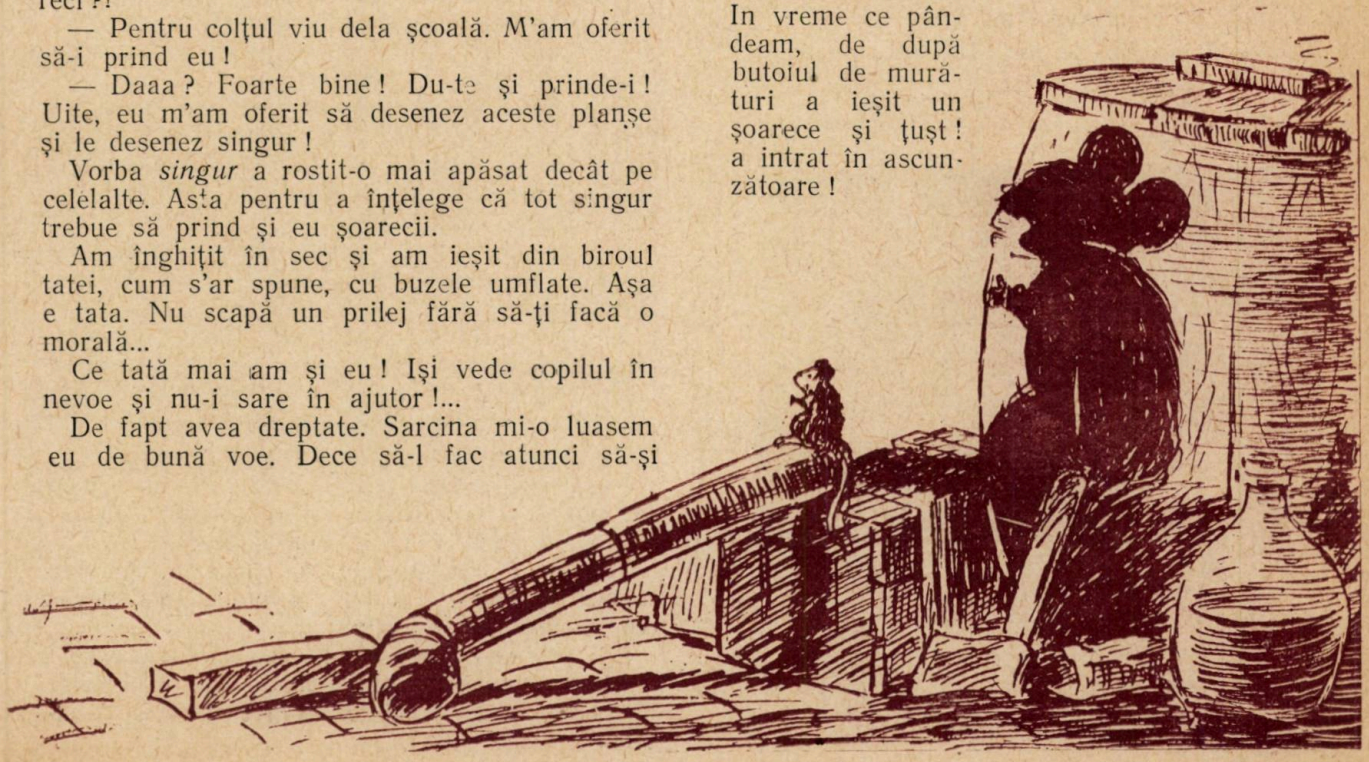

Uffff ! Nici nu ştiu cum am ajuns afară din pivniţă !

Nu ! Hotărît lucru, niciodată nu voi fi în stare să prind un şoarece ! Voi ajunge de râsul clasei.

Amărât, m'am aşezat pe o buturugă dela intrarea pivniţei, cu capul între mâini.

Atunci mi-a venit ideia salvatoare... Tudorel! Tiii! Cum am uitat eu de el ? Numai el mă va scoate din încurcătură.

Tudorel nu era fricos deloc. De altfel mi-am amintit că se oferise înaintea mea să prindă şoarecele.

Eram prieteni, colegi de bancă şi pe deasupra şi vecini. Nu se poate să nu mă ajute !

— Noroc, Tudorele !

— Noroc, Petruţ ! Ce vânt te-aduce pe la mine ?

— Tudorele, îmi eşti sau nu prieten ?

— Ce ţi-a venit să-mi pui o asemenea întrebare ?!

— Pentrucă prietenul la nevoe se cunoaşte ! Uite ce e : ştii că azi la şcoală mi-am luat angajamentul să prind doi şoareci ?

— Ştiu.

— Ei bine, nu pot să-i prind, ajută-mă !

Tudorel se încruntă, zăbovi o clipă, apoi spuse :

— Te voi ajuta, hai să-i prindem !

Am răsuflat uşurat. Nu mă aşteptam să-l conving atât de repede...

Şi dacă aţi şti ce uşor am prins şoarecii ! Tudorel avea o colivie. Am aşezat colivia în pivniţă, cu portiţa deschisă. La marginea portiţei Tudorel a aşezat un beţişor în aşa fel încât dacă pătrundea un şoarece în colivie, beţişorul cădea, iar portiţa se închidea. Pe fundul coliviei am presărat firimituri de pâine.

Nici nu trebuia să stăm la pândă !

Ne-am jucat prin curte şi când am coborît în pivniţă se şi prinsese un şoarece.

Ridicând colivia de jos, Tudorel spuse :

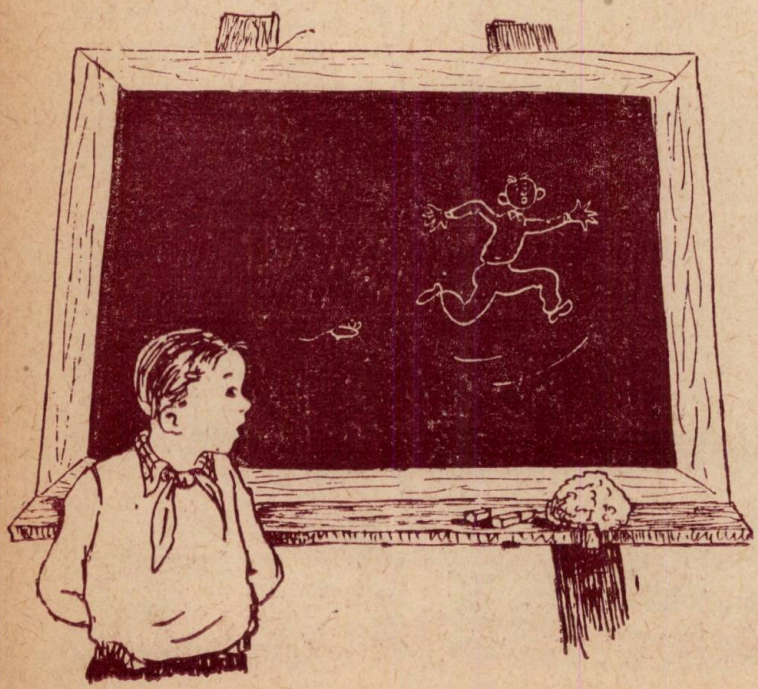

— Petruţ, eu am să deschid portiţa şi tu vei scoate şoricelul dinăuntru.

— Ce să faaac ! ?... Uite ce e, Tudorel, eu nu pun mâna pe şoricel !

— Nu cumva ţi-e frică ?

— Friiică ?! Dece să-mi fie frică ! Mi-e... mi-e milă de el, nu-l vezi cum tremură sărăcuţul !

Dar cred că Tudorel a băgat de seamă că mai tare decât şoricelul tremuram eu.

Tudorel a scos singur şoricelul şi l-a pus într'o cutie anume pregătită. Apoi a aşezat colivia la fel ca prima dată.

Nu după multă vreme am mai prins un şoarece.

Cutia cu cei doi şoareci aş fi vrut s'o păstrez eu. Dar Tudorel a hotărît să stea la el. A doua zi trebuia să mergem la şcoală împreună...

Toată noaptea n'am visat decât şoareci. Când m'am trezit ceasul era şapte şi jumătate. Intr'un suflet m'am îmbrăcat şi-am alergat la Tudorel. Dar Tudorel nu mai era acasă, plecase la şcoală...

Când am intrat în clasă am găsit toţi colegii adunaţi în jurul lui Tudorel. El ţinea în mână cutia cu cei doi şoareci.

— Tudorele, ai povestit băeţilor cum am prins noi şoarecii ?

— Incă nu !

— Atunci am să le istorisesc eu !

Toate privirile se întoarseră spre mine. Insfârşit, vor vedea ei cine sunt eu !...

— Ehei ! Nu e uşor să prinzi doi şoareci ! Pot paria pe ce vreţi, că niciunul dintre voi n'ar fi fost în stare s'o facă ! Iţi trebue cap pentru asta !...

In vreme ce povesteam, Fănel Enăchescu s'a dus spre tablă. El e un bun desenator. Imi pare rău că nu ascultă şi el. Păcat că nu ştie să preţuiască o povestire vânătorească... Treaba lui ! Dar nici eu n'am să mă uit la desenele pe care le face. Uite, chiar acum mă voi întoarce cu spatele la tablă.

— ...Şi cum vă spuneam : nu e uşor să prinzi şoareci ! Am făcut ce-am făcut, şi-am prins, nu un şoarece, ci doi !... Şi trei puteam prinde, dacă voiam. Trebue să ai răbdare şi îndrăzneală... asta e !...

Aici începură toţi să râdă. Ce i-o fi apucat ? Doar în povestirea mea nu e nimic de râs. Dimpotrivă...

A, probabil îşi terminase Fănel desenul. Mi-am călcat pe inimă şi-am privit şi eu tabla.

Era desenat un băiat care fugea de rupea pământul de frica unui şoarece. Am înţeles. Eu eram alergătorul...

Vasăzică Tudorel le povestise înaintea mea întâmplarea cu şoarecii. Din pricina lui voi ajunge de râsul clasei. Halal prieten !

Dar acum când mi-a trecut necazul, îmi dau seama că Tudorel a avut dreptate. Intr'adevăr am meritat lecţia primită !...

Cât priveşte vorba tatei, cred că nu e bună ! De acum încolo înainte de-a lua o hotărîre n'am să număr până la zece ci până la douăzeci !

O ÎNTÂLNIRE DE NEUITAT

Din sala de lectură a Palatului Pionierilor din Bucureşti răsunau cântecele vesele. Toate scaunele erau ocupate de pionierii care aşteptau să se întâlnească cu vestita artistă sovietică Vera Petrovna Mareţcaia, artistă a poporului din URSS, laureată a Premiului Stalin, interpreta „Învăţătoarei din Şatrâi" a „Femeii deputat" şi a altor multe filme şi piese de teatru.

Deodată, pionierii din fund încep să aplaude, apoi aplauzele cuprind întreaga sală. „Uite că nu e bătrână, ca „Învăţătoarea"! Nici „tânără ca la începutul filmului!" şoptiră unii.

Din sală au început să dea năvală întrebările:

— Eu sunt la cercul de cinematografie al palatului, începu Niţu Ioan, dela şcoala 35 b. detaşamentul 6, — şi aş vrea să ştiu cum aţi putut fi în acelaş film şi copilă şi matură şi bătrână?

— Ce-au devenit elevii din filmul „Învăţătoarea din Şatrâi"?

— Cum aţi răspuns la scrisorile copiilor care credeau că sunteţi cu adevărat învăţătoare, aşa cum am crezut şi eu?

— Ce-aţi studiat ca să deveniţi artistă a poporului şi laureată a Premiului Stalin?

— Mi-aţi pus atâtea întrebări încât mi-ar trebui două zile ca să răspund la toate, a început Vera Mareţcaia. Glasul artistei era lin şi melodios.

Mulţi dintre voi, copii, vor deveni medici, savanţi, aviatori sau vor îmbrăţişa alte profesiuni. Orice meserie vă veţi alege, să tindeţi, ca, începând chiar dela această vârstă să vă pregătiţi pentru drumul ales. Omul mare sau mic, continuă Vera Petrovna, trebue să se înfrângă pe el însuşi. Te-ai trezit de dimineaţă ca să te duci la şcoală, dar n'ai chef să te scoli din pat, să te speli cu apă rece, să te gândeşti la lecţii. Totuşi trebue să-ţi înfrângi lenea şi să te mobilizezi pentru ziua care începe. Pionierii sovietici au deviza: „Gata oricând!".

Noi actorii nu avem această deviză, dar suntem întotdeauna gata să ne îndeplinim sarcinile care ni se dau. Noi nu ne alegem rolurile, ci suntem chemaţi să interpretăm un rol sau altul. Ori cât de vestit ar fi un actor, înainte de a interpreta un rol nou trebue să dea o probă. Pentru filmul „Învăţătoarea din Şatrâi" a trebuit să dau patru probe pentru ca să se vadă dacă pot interpreta vârste diferite. Prima probă era întâlnirea Verei Vasilievna cu Martânov, la bal. După cum vedeţi, nu sunt tânără. Dar trebuia să interpretez o fată tânără. Am vrut să dau proba fără machiaj, căci poţi să întinzi pielea oricât, să te strângi în corset, sau să-ţi împleteşti codiţe cu funde, dacă sufletul actorului nu e tânăr, el va fi doar o mască de carnaval. Trebuie ca tu însuţi să fii un om cu suflet tânăr, care visează spre viitor şi vrea să-şi închine viaţa binelui omenirii. Am hotărît ca înainte de probă să cunosc aceste fete tinere, curate, cum e Varenca (eroina filmului „Învăţătoarea din Şatrâi").

Tovarăşa Mareţcaia întinse mâna spre primul rând de copii.

— Închipuiţi-vă că aici, în locul vostru, ar sta cincisprezece fete şi eu trebue s'o găsesc dintre ele pe viitoarea Varenca. Dar iată că una este prea cochetă, alta pare cam zăpăcită, cealaltă priveşte cam bănuitor sau se uită încruntat.

Pionierele din primul rând roşiră toate. Tovarăşa Mareţcaia a povestit mai departe cum a căutat o fată care să aibă sufletul minunat al Varencăi. A găsit pe acea fată în sanatoriul pentru copii bolnavi de tuberculoză osoasă, din Eubatoria. Era o fată de 15 ani şi stătea de trei ani, nemişcată, într'un pat gipsat.

— Ochii ei străluceau de bunătate şi blândeţe, avea un mare interes pentru viaţă şi nicio umbră de necaz pentrucă este atât de greu bolnavă. Văzând-o, m'am gândit: ea va fi, fără îndoială, Varenca!

Tovarăşa Mareţcaia a arătat apoi dece proba

în care trebuia s'o interpreteze pe învățătoarea bătrână nu a reușit. La început a interpretat o femeie bătrână și stinsă pe când sufletul Varvarei Vasilievna rămăsesc tânăr, pentrucă ea vedea mereu viitorul înaintea ei. A muncit mult cu acest rol și până la urmă a reușit.

Mulți pionieri din sală au întrebat-o pe Vera Petrovna cum a izbutit să interpreteze atât de bine rolul unei învățătoare, când dânsa nu fusese niciodată învățătoare. Tovarășa, a arătat că a putut face acest lucru, pentrucă a înțeles misiunea înaltă, munca fără preget a învățătorului.

— Învățătorul educă omenirea. Din mâna lui ies muncitori și oameni de stat, artiști și învățați. Gândiți-vă că voi sunteți patruzeci de copii într'o clasă și el răspunde pentru fiecare dintre voi. El și-a închinat viața lui, vouă. Țineți minte acest lucru și ajutați-l. Învățătorul există numai împreună cu elevii lui și pentru ca munca în școală să iasă bine, trebuie să existe bunăvoință și respect reciproc. Eu am învățat mult dela învățători; deaceea când primesc din partea spectatorilor scrisori de mulțumire pentru felul cum am interpretat acest rol, eu, *lor*; învățătorilor, trebuie să le mulțumesc.

Tov. Marețcaia a fost apoi întrebată despre copiii care au interpretat în film elevii din satul Șatrâi.

— Nu poți niciodată însărcina cu o treabă atât de importantă pe un om care nu știe să-și facă pretutindeni datoria. Să vă dau un exemplu. Unul dintre băieți s'a încăpățânat odată și nu a vrut să asculte întocmai de îndrumarea regisorului. Bucata aceea din film era stricată. Deși ca aspect exterior elevul acela se potrivea foarte bine rolului, a doua zi el n'a mai fost chemat să filmeze și a fost înlocuit cu un băiat disciplinat. Filmarea a durat nouă luni, timp în care copiii se duceau regulat la școală și erau toți fruntași la învățătură. Sunt sigură, a spus tovarășa Marețcaia, că acești elevi, și când vor fi mari, vor îndeplini toate sarcinile pe care le vor primi. M'ați întrebat dece am reușit să interpretez bine rolurile în care am jucat? Iată dece: pentrucă iubesc foarte mult oamenii, pentrucă mă interesează tot ce fac ei, pentrucă muncesc. Numai în felul acesta spectatorul care șade în sală poate să creadă ceeace se întâmplă în film. Iubiți pe învățătorii voștri și mulțumiți-le. Este tot ce pot să vă spun.

Copiii au avut prilejul s'o vadă pe Vera Marețcaia interpretând un fragment din piesa sovietică „Intâlnire în întuneric" și un monolog din filmul „Învățătoarea din Șatrâi".

Dragi prieteni pionieri români, plecând din București voi transmite salutul vostru fierbinte pionierilor din Moscova, le voi povesti despre minunatul vostru Palat al Pionierilor în care puteți să vă dezvoltați talentele voastre variate, le voi povesti despre întâlnirea noastră călduroasă și prietenească, le voi povesti cum crește și se dezvoltă Republica Populară Română.

Vă salut din toată inima, vă doresc succes în viață și la învățătură spre gloria minunatei voastre Patrii!

Vera Marețcaia
1953

Дорогие друзья румынские пионеры, уезжая из Бухареста я передам вам горячий привет московским пионерам, расскажу о вашем прекрасном Дворце Пионеров в котором вы можете развивать свои разнообразные таланты, расскажу о нашей теплой дружеской встрече, расскажу как растет и развивается Румынская Народная Республика.

Привет вашему всегда думающему, всегда ищущему в поиске и в учебе во славу вашей замечательной Родины.

Вера Марецкая
1953 г.

Ea a primit apoi flori și păpuși lucrate de către pionierii cercurilor dela Palat.

La sfârșit, membri ai echipelor artistice ale Palatului Pionierilor au prezentat un scurt festival artistic.

Copiii s'au despărțit cu greu de marea artistă dela care, într'o scurtă întâlnire, au învățat atât de mult.

CUM S'A LĂUDAT EGOR ȘI...

CUM S'A RĂSTURNAT EGOR

Egor se'ngâmfa în vorbă :
„Când schiez, eu parcă sbor ;
De pe munte, vin ca vântul,
Lunec ca un meteor.

De'ntâlnesc un mal în cale,
Sar... nici pic de teamă n'am.

Prind chiar iepurele'n fugă,
Și la schiuri îl înham !"

Ascultându-l, noi, lui Egor
Intr'o zi i-am spus așa :
„Egor, hai pe deal, să prindem
Și noi măestria ta."

Egor, iată, vânt își face...
(Schiurile-s cam pe dos)

Și isbit de-un brad, schiorul
Se rostogolește jos.

Și-a ales un dâmb pe luncă.
Ca o piatră, cade'n drum.

Și pierzându-și cușma... plânge :
„Nu pot să schiez, acum !"

L-am cules de jos pe Egor,
Și i-am zis : „Ei las', nu-i bai,
O să mai... înveți oleacă...
Egor ne-a răspuns : „Așa-i"

(traducere din limba rusă)

În numele eroului

de V. OSEEVA

Era în ajunul Anului nou. Colea Emelianov şi Jorca Malţev au plecat din însărcinarea detaşamentului lor până la colhozul vecin, ca să viziteze un tovarăş bolnav. Ei i-au dus daruri de Anul nou şi salutări fierbinţi din partea învăţătorilor şi elevilor.

Colhozul nu era departe şi după ce şi-au vizitat tovarăşul, băieţii se întorceau veseli şi grăbiţi spre casă. La şcoală îi aşteptau tot felul de treburi: trebuiau să atârne gazeta festivă, să împodobească pomul de iarnă cu becuşoare colorate şi să pregătească darurile pentru cei mici.

— S'a 'ntunecat. Cred că ne aşteaptă băieţii. Trebuie să ne grăbim, spuse Colea, căutând făgaşurile îngheţate de pe drumul de căruţe.

— Se lasă frig! Vântul te doboară. De n'ar începe să viscolească, spuse Jorca, privind la un nor de zăpadă negricios, care atârna *jos*, deasupra pământului.

Băieţii grăbiră pasul.

Şi'ntr'adevăr, viscolul îi prinse pe câmp. La început veni un vârtej pe deasupra bulgărilor îngheţaţi, dând năvală de undeva dintr'o parte şi le aruncă în ochi pulbere înţepătoare şi rece, apoi viforniţa de zăpadă începu să urle ameninţător şi să se rotească pe câmp.

Ziua scurtă de iarnă era pe sfârşite; zăpada le orbea ochii, şi acoperea tufişurile şi făgaşurile drumului. Băieţii se abătură din drum şi se rătăciră.

— Ne-am abătut din drum! L-am pierdut, strigă răguşit prin vuietul vântului Colea Emelianov.

Cu capul în jos, nins din cap până în picioare, Jorca încerca să-şi încheie paltonul, dar vântul îi smulgea din mâini poalele desfăcute şi îi înfunda zăpada după guler.

— Incheie-te, Jorca, îi strigă la ureche tovarăşul său. Ai să îngheţi!

— Mi-a r-rupt na-nastu-rii, se auzea parcă de departe vocea lui Jorca.

Colea îşi pipăi pe sub palton cureaua cu care îşi încinsese pantalonii de schi, o desfăcu repede cu degetele înţepenite de frig şi i-o dădu lui Jorca. Ei adunară împreună poalele desfăcute ale paltonului lui Jorca şi îl încinseră strâns cu cureaua.

— Ţin-te de mine! Caută cu piciorul drumul, îi strigă Colea.

Impiedicându-se şi căzând, ei rătăciră la întâmplare, ne mai văzând nimic în faţa lor. In pâslari se aduna zăpada, acele îngheţate le împungeau obrajii, durerea le fereca mâinile. Picioarele lui Jorca înţepeniseră, parcă erau de lemn; făcând eforturi, el le mişca când prăbuşindu-se într'un troian, când alunecând pe moviliţele îngheţate. O nouă răbufnire de vânt îl doborî în zăpadă. El căzu, trăgându-l după el şi pe Colea. Pentru o clipă Colea văzu sprâncenele şi genele tovarăşului său pline de chiciură, faţa lui albă de tot, ochii negri, larg deschişi. El îl apucă pe Jorca de umeri.

— Scoală! Scoală-te, Jorca!

Jorca se ridică cu mare greutate de-a buşilea, dar nu se putu ţine şi căzu din nou, lăsându-şi neputincos capul pe un bulgăre îngheţat.

Colea, simţind o durere ascuţită în degete şi-le încleştă de tovarăşul său, îl scuturâ din toate puterile, şi îi strigă speriat prin şuieratul viforniţei:

— Jorca! Scoală-te! Ne aşteaptă copiii!... Pomul de iarnă, becuşoarele... trebuie să le atârnăm!...

„Becuşoarele... pomul...“ ajungea până la Jorca o voce surdă. Şi deodată în ochii lui se aprinseră becuşoare colorate. Roşii, albastre, portocalii, ele se risipeau pe câmp, iar undeva pe aproape, foşnea, foşnea mereu, lăsându-şi în jos crengile dese, bradul tăiat în pădure.

— Băieţii le vor atârna fără noi... răspunse el ca prin vis tovarăşului său.

— Jorca! Ne aşteaptă mamele noastre... Scoală-te... O să îngheţăm... Ne aşteaptă mamele acasă...

Jorca se opinti şi scânci dureros. Colea îl apucă de subsuori şi îl târî pe câmp.

Un vârtej care se abătu deodată îi doborî pe amândoi. Jorca dădu slab din mâini şi spuse:

— Nu pot... Du-te tu... singur...

Un sentiment de singurătate şi groază îl cuprinse pe Colea şi îi strânse inima.

„Suntem pierduţi!“ se gândi el, şi dându-i drumul lui Jorca se aşeză lângă el. Dar gândurile i se înseninară deodată; îi apărură o clipă feţele tovarăşilor săi. Işi închipui un moment cum se va alarma toată şcoala aflând ce li s'a întâmplat, cât de greu va suporta toate acestea bătrânul lor învăţător... Colea îşi închipui cu disperare, cum vor plânge mamele lor.

— Suntem pierduţi, suntem pierduţi! repeta el, privindu-l pe Jorca acoperit de zăpadă. Dar pe neaşteptate, din viscolul des se înălţă în faţa lui Colea figura minunată, plină de bărbăţie, a unui om. El îşi aminti de omul acela rănit care se târa pe zăpadă, care şi-a păstrat viaţa prin efortul voinţei şi, apropiindu-se de tovarăşul său, îi strigă:

— Jorca! Scoală-te! Adu-ţi aminte de Meresiev, Jorca! De Meresiev! Meresiev! striga el disperat apropiindu-şi buzele de obrazul lui Jorca.

Genele cărunte ale lui Jorca tremurară; acesta ascultă atent şi îl privi pe Colea drept în ochi. Apoi printr'o smucitură hotărîtă se deslipi de la pământ şi făcând un efort, se sculă în picioare.

— Meresiev! Meresiev, striga Colea. Adu-ţi aminte, Jorca... Ţin'te bine! Nu te lăsa!

— Nu mă las, îi răspunse Jorca întinzându-şi mâinile înainte şi păşind pe pământ cu picioarele înţepenite, ca de lemn.

Ei îl văzură amândoi în faţa lor pe eroul rănit târându-se pe zăpadă. Şi mergeau împiedecându-se, pe viscol, pe vântul năprasnic şi înţepător, spre viaţă...

In sat se aprinseseră luminiţele vii ale lanternelor electrice şi în negura de zăpadă, risipindu-se pe câmp, se mişcau în întâmpinarea lor.

Erau pionierii care veneau în ajutorul tovarăşilor lor.

(traducere din limba rusă)

Iarna în pădure

de EUGEN JIANU

Ilustrații : TINA VAL

In ajun, vântul despuiase copacii de ultimele lor frunze. Şi toată pădurea părea că stă în aşteptare. Iată că aşteptarea aceasta n'a fost lungă : într'o bună dimineaţă a început să ningă, întâi mai rar şi ostenit, apoi către amiază din ce în ce mai des, încât ţi se părea că, fără zăbavă, din covata cerului, un morar năstruşnic cernea întruna. Până seara mantia de nea împletită din fulgi căzuţi, ţinea roată, jur împrejur, cât puteai cuprinde cu privirea ; era groasă de ţi se afunda pasul până la genunchi şi chiar pe crengi atârna de un cot. Totul, câmpia, pădurea, ba chiar şi albia râului cu dumbravă cu tot, dobândiseră strai nou, alb. Când a răsărit luna, neaua aceasta i-a presărat în cale pârtie cu mii de scânteieri ; luciri de curcubee se ridicau şi din zăpada de pe crengile copacilor, de ţi se părea pădurea fermecată, nu alta...

Peste noapte, s'a pornit gerul. Sclipeau sus pe bolta cerului stelele ca într'o necurmată joacă de-a v'aţi ascunselea, semn că gerul are să se înteţească. Şi într'adevăr gerul s'a înteţit ; ba a cuprins în matcă de ghiaţă până şi apele. Doar izvorul dacă se mai afla descătuşat : susura printre ţurţuri şi sloiuri. Fie gerul cât de greu, izvoarele nu înghiaţă !

Pădurea şi vietăţile ei au întâmpinat fiecare în felul său, iarna, gerul, neaua. Călătoarele înaripate, venite de cu primăvară, au plecat de mult

Câtu-i pădurea, frunză verde n'ai să mai vezi pe ram de fag, stejar, anin, mesteacăn ori alţi copaci. Doar vârscul ce-şi mai luceşte, în vârf de pomi, pozmocul [1]) ; are frunzele ceruite, nu-i pasă de frig, le păstrează tot verzi şi peste iarnă. Stratul de ceară apără frunzele, opreşte transpiraţia şi menţine în viaţă această plantă semiparazită. In pădurea în care, albi de nea, stau în amorţire copacii, doar vârscul cel verde aduce vieţuitoarelor aminte de vremea verii calde.

Cât despre vietăţi, ele se împart în două : unele dintre ele se înfundă în adânc de vizuini, scorburi ori bârloguri. Acolo trag somn bun până hăt la primăvară, când din omătul iernii n'a mai rămas prin pădure decât aducerea aminte sau poate vreun petec, două, uitate prin te miri ce văgăuni în care soarele încă n'a făcut popas. Celelalte îşi duc mai departe traiul lor cel de toate zilele, purtând fiecare în spate blană nouă, groasă şi bună la ger. Blănile acestea noi, căpătate acuma iarna, mai au ceva deosebit : culoarea ; sunt cu toatele sure, inspicate în alb, încât deabia le deosebeşti de albul zăpezii atunci când vietatea stă pitită.

Dintre vietăţile care-şi duc traiul în amorţire prin bârloguri, fac parte : ursul, bursucul, veveriţa şi altele. Acestea au grijă ca, încă din toamnă, să-şi căptuşească bine vizuinile cu fân şi muşchi, să le acopere cu frunzar ca să stea cât mai la căldură, înăuntru. Stau acolo şi dorm ; hibernează adică. Funcţiunile organismului lor sunt reduse : abia li se mai simte bătaia inimii şi respiraţia. E greşită zicala : „stă ca ursul în bârlog şi-şi suge labele"... pentrucă în timpul somnului de iarnă, animalele nu-şi sub labele. De fapt, toate animalele care hibernează trăiesc consumându-şi rezerva de grăsime adunată peste vară, sub piele. Ele se alimentează din această rezervă. Până la „deşteptare", adică până în primăvară când ies din somnul hibernării, şi-au „consumat" în întregime grăsimea. Deaceea când părăsesc bârlogurile, le şi atârnă blana pe ele de parcă ar fi împrumutat blana altor animale cu mult mai mari. Sunt atât de slabe de le suflă vântul, nu alta.

Asta nu înseamnă deloc că acolo, în adânc de bârlog, încetează orice fel de viaţă. Nu. De pildă, ursoaica naşte în timpul hibernării. Când se nasc, ursacii sunt mici, aproape cât nişte pisici. Se nasc astfel pentru ca să-i poată alăpta mama ursoaică ; fiindcă ce s'ar fi întâmplat de exemplu, dacă puii ar fi fost mari şi mâncăcioşi, iar ursoaica ar fi fost nevoită să le astâmpere foamea fără ca ea la rându-i să se hrănească cu ceva ? Mai au urşii o ciudăţenie : când sunt zile mai calde, şi asta se întâmplă îndeosebi către sfârşitul iernii, ies de prin bârloguri, se scu-

[1]) Buchet de frunze.

tură de somn şi mai fac câte o mică plimbare prin jurul bârlogului. Incă nu s'a topit bine neaua şi urmele urşilor se cunosc mari, late, apăsate. Apoi îi cuprinde frigul şi iar intră la adăpost unde mai trag un pui de somn...

Până nu de mult, iarna se făcea şi vânătoarea urşilor la bârlog. Vânătorii se duceau la bârlogul pe care-l aveau însemnat încă de cu toamnă şi-l trezeau din somn pe Moş Martin. Asemenea vânătoare este astăzi oprită, deoarece nu este îngăduită decât vânătoarea urşilor carnivori; ori vânând în bârlog n'ai cum să-ţi dai seama dacă ai a face cu un urs nărăvit la carne sau nu. Ursul e un animal omnivor [2]); îi plac mai ales verdeţurile, smeura. Numai unii urşi, dintre cei bătrâni tare, devin carnivori. Atunci, atacă stânile, sfâşiind vitele staulelor. Puţini urşi sunt însă atât de stricători, nărăviţi la carne cum li se zice, şi numai vânătoarea acestora este îngăduită. Vânătorul îşi poate da seama despre urs dacă este carnivor sau nu, numai pândind la hoit. Ursul care a prădat se reîntoarce la locul unde şi-a ascuns prada, hoitul. Aici îl şi pândeşte vânătorul.

Dacă peste iarnă se mai întâmplă să întâlniţi urmele urşilor, apoi pe cele ale veveriţelor şi viezurilor, ba. Până nu se desprimăvărează bine, nici veverita, nici viezurele nu ies din adăposturile lor. Jupânul viezure, porecliţ şi bursuc, ca un gospodar ce se află, şi-a săpat de cu toamnă vizuina sub pământ la o adâncime destul de mare; a îngrămădit acolo fân, muşchi, ierburi, ba chiar şi pene, fulgi iar acuma, vârît în ele de nu i se mai vede decât botul, doarme adânc. Veverita şi-a căptuşit şi ea scorbura aleasă încă de cu vară cu muşchi, şi-a pus de o parte ceva alune pe care să le aibă la îndemână colo în vremuri de restrişte. Până va trece iarna, ea mai mult stă covrig cu botul vârît în stuful cozii!

Celelalte vieţuitoare care rămân să-şi ducă viaţa cea de toate zilele prin pădurea acoperită de nea deşi deopotrivă de bine îmblănite, unele se bucură de omăt, altele însă nu. Asta din pricină că unele o duc destul de greu trecând prin vremuri de restrişte. Indeosebi ierbivorele cărora neaua le acoperă hrana. Căprioarele, iepurii, mai mănâncă lăstari, muguri, scoarţă de copac, dar dacă poleiul le acopere şi pe acestea, atunci începe foamea. Foamea aceasta se înteţeşte când zăpada are scoarţă; atunci le e şi mai greu, nici măcar nu mai pot să râcâie ca să caute iarba de sub ea. Mistreţii se ţin în cârduri şi rămă pe sub stejari tot scotocind după jir. Vulpoiul, strecurându-şi blana cea roşie ca focul prin tufe, îşi împarte zilele între şoricărit şi târcoale date coteţelor cu găini din sat. Trebuie să vezi o vulpe „şoricărind" adică străduindu-se să prindă şoareci ca să-ţi dai seama câtă asemănare este între ea şi pisică. Ei, dar prin păduri mai sunt şi pisici

sălbatece. Au o blană stufoasă şi un codoi înfoiat cât un burlan. Mai au şi o căutătură cruntă. Pe vremea aceasta încep bătăliile dintre cotoi de răsună pădurea de miorlăiturile lor.

Pisicile sălbatice, jderii şi mai cu seamă lupii se bucură de zăpadă. Neaua pufoasă „înscrie" urmele în care ele pot citi de unde a venit căprioara şi încotro s'a dus, unde s'a ascuns iepurele; după urmele acestea, adulmecându-le strâns cu botul lipit de nea, gonesc de pildă haiticurile [3]) de lupi. Aleargă după pradă şi jderii, pisicile sălbatece chiar, dar aceştia singuri, nu în haiticuri.

Tot acum iarna, în păduri începe vremea vânătorilor celor mari, cu goană şi hăitaşi. La mistreţi se merge cu câini, iar la vulpi cu ţipătoare care imită ţiuitul şoarecelui ademenind cumetriţa în buza puştii. In pădure la vremea asta e prilej de vânători pasionante în care dibăcia şi iscusinţa vânătorului se ia la întrecere cu şiretenia şi simţurile desvoltate ale vânatului.

Şi deşi iarna pădurea pare înţepenită în ger, zăpadă şi nemişcare, viaţa palpită mai departe. Fiecare din vieţuitoarele pădurii se străduieşte să întâmpine primăvara, să se bucure de soare, verdeaţă şi cântece. Până atunci însă, iarna şi-o petrec fiecare în felul lor, aşa după cum aţi văzut.

2) Care mănâncă de toate.

3) Lupii adunaţi laolaltă pentru pradă.

Programul zilei şcolarului

Dragi cititori

Redacţia noastră a publicat în numărul din 15 Octombrie, scrisoarea pionierului Dobre Alexandru din Bucureşti sub titlul „ E bun programul?" In această scrisoare el a arătat felul în care îşi organizează programul unei zile şi întreabă redacţia dacă programul său este bun. La scrisoarea lui Dobre Alexandru au răspuns mulţi pionieri şi şcolari. Câteva din aceste scrisori au fost publicate în paginile revistei noastre. In numărul acesta publicăm, în concluzie, la rubrica „E bun programul?" părerea unei tovarăşe directoare şi a unei tovarăşe instructoare de pionieri, de felul cum trebue întocmit programul zilnic.

Părerea tov. Directoare

In munca mea de directoare am întâlnit probleme pe care a trebuit să le rezolv împreună cu pionierii şi şcolarii, pentru a reuşi ca ei să înveţe cât mai bine. Printre aceste probleme a fost şi aceea a programului zilei unui şcolar. In discuţia ce a avut loc în paginile revistei voastre „Cravata Roşie" voi v'aţi arătat multe păreri şi în general păreri juste. Astfel au fost părerile acelora care arătau că în programul zilei trebuie să fie trecută pe lângă învăţătură şi odihna, gimnastica de înviorare, activitatea în cadrul organizaţiei, jocul, că programul odată făcut trebuie să lupţi cu voinţă pentru a-l îndeplini. Nu uitaţi niciodată că îndeplinind programul zilei nu vă îndepliniţi numai sarcinile din acea zi, ci totodată vă educaţi disciplina, ordinea, vă obişnuiţi să preţuiţi timpul.

Şi în şcoala mea sunt eleve care-şi organizează bine programul zilei.

Iată cum îşi organizează programul zilnic pioniera Pârvu Constanţa din clasa a VII-a:

Se trezeşte dimineaţa la ora 6,30. Până la ora 7,30 face gimnastică de înviorare, se îmbracă şi ia masa de dimineaţă. Dela 7,30—10,30 îşi face lecţiile. Intre orele 10,30—12, programul se schimbă dela o zi la alta. In unele zile pioniera Pârvu Constanţa (şi ca ea multe altele) lucrează în cadrul organizaţiei de pionieri, în altele are cercul sportiv.

O zi din săptămână programul suferă chiar de dimineaţă o schimbare: e ziua participării în cercul dela Palatul Pionierilor. In această zi (când şi şcoala a fixat lecţii mai puţine) pioniera Pârvu se şcoală cu o jumătate de oră mai devreme, îşi face temele până la ora 8,30, iar între orele 9—11 lucrează în cerc la Palat.

Sunt apoi multe zile în care neavând sarcini de organizaţie de îndeplinit, pioniera Pârvu Constanţa e şi o bună gospodină. Câte treburi nu face ea în casă în aceste zile, între orele 10,30—12! Câteodată foloseşte aceste ore pentru lectură sau plimbare.

Dar, oricare ar fi programul zilei, la ora 12 pioniera Pârvu Constanţa e acasă pentru masa de prânz.

La ora 13 pleacă spre şcoală unde rămâne între orele 13,30— 19. Seara, când se înapoiază dela şcoală ajută la pregătirea mesei de seară, îşi curăţă îmbrăcămintea şi caută să nu se culce niciodată mai târziu de orele 21.

Sunt multe pioniere în şcoala noastră care urmează un program la fel cu al pionierei Pârvu Constanţa.

Profesorii au putut observa la aceste eleve o bună pregătire a lecţiilor, o bună disciplină şi sănătate. Sunt însă şi eleve care nu ştiu ce înseamnă să ai un program zilnic. Şi aceasta nu fiindcă nu li s'ar fi spus, ci din cauza lipsei lor de atenţie la tot ceeace se petrece în şcoală, fie în timpul lecţiilor, în orele de dirigenţie, sau la adunările de detaşament şi unitate.

Ce se întâmplă cu două şcolăriţe care n'au un program zilnic? Ce fac ele în fiecare dimineaţă? Alergă dela una la alta să se întrebe:

— Ce materii avem astăzi?

Şi după câteva minute sunt iar pe drum;

— Am uitat adineaori să te întreb ce avem la aritmetică.

Totul însă nu se termină aici. Dacă este vorba de ajutor şi în gospodărie, n'au timp pentrucă trebuie să-şi pregatească temele. La adunări nu pot merge pentrucă au treburi în gospodărie. In felul acesta ori una, ori alta, suferă.

Mai poate fi vorba de muncă de organizaţie?

De citit o carte?

De ajutat în casă?

Nicidecum!

Dragi pionieri, alcătuirea şi în acelaş timp respectarea programului zilei vă ajută mult în activitatea voastră. Vă urez stăruinţă şi voinţă pentru îndeplinirea programului vostru zilnic.

FILIMON ZOE
directoarea şcolii de fete Nr. 26
Bucureşti.

Părerea tov. Instructoare

Ați urmărit în paginile ultimelor numere ale revistei „Cravata Roșie" scrisorile publicate sub titlul „E bun programul ?"

In aceste scrisori s'a văzut interesul ce-l au pionierii și școlarii pentru organizarea timpului de învățătură și alte activități. E bine că în revista voastră ați început o discuție asupra acestei probleme. Pe mulți dintre voi vă vor ajuta cele publicate, în așa fel încât să vă împărțiți cât mai sistematic timpul pentru a pregăti temeinic lecțiile, pentru a citi cărți de literatură, pentru a face sport, a viziona filme și pentru a îndeplini sarcinile pionierești.

Un program zilnic este necesar tuturor pionierilor și școlarilor. Fiecare dintre voi are datoria de seamă de a învăța cât mai bine. Aceasta nu înseamnă însă ca în programul zilei voastre să nu fie și munca de organizație, sportul, plimbarea, jocul. Se întâmplă ca unii pionieri și școlari să nu-și organizeze bine timpul. Aceștia vin la școală cu lecțiile nepregătite „scuzându-se că n'au avut timp", sau alții nu respectă timpul prevăzut pentru diferite activități pionierești. Toate acestea au urmări dăunătoare asupra învățăturii și comportării lor ca viitori cetățeni.

Școlarul care-și respectă însă programul zilei are totdeauna timp să-și facă lecțiile temeinic, să respecte orele de odihnă, să doarmă suficient, să citească, să îndeplinească sarcinile organizației. De ce trebue să țineți seamă când vă întocmiți programul zilei ? Iată câteva puncte :

— Nu uitați dimineața să faceți gimnastică de înviorare.

— Să rezervați timp suficient pentru pregătirea lecțiilor (pentru pionierii și școlarii din clasele a III-a și a IV-a trebuie aproximativ două ore iar pentru cei din clasele V-VI-VII sunt necesare 3-3$^1/_2$ ore).

— După ce v'ați făcut lecțiile să vă odihniți plimbându-vă, făcând sport.

— Participați după lecții la activitatea pionierească din grupă, detașament și unitate.

Nu e suficient să vă întocmiți programul zilei. Acesta trebuie respectat și îndeplinit cu multă perseverență. In acest fel veți putea fi printre primii la învățătură, veți fi veseli și plini de entuziasm în viață, veți fi stăpânii timpului vostru.

ELEFTERIU AURICA
Cabinetul activului de pionieri
Palatul Pionierilor din București

DELA FOCURILE de SEMNALIZARE LA TELEVIZIUNE

(Urmare din numărul trecut)

Datorită marelui avânt luat de industrie, comerț și transporturi, în prima jumătate a sec. al XIX-lea se simțea tot mai mult nevoia unui mijloc de comunicație direct, sigur, și cât mai rapid. Atunci a apărut telegraful electric al cărui părinte este savantul rus P. L. Schilling (fig. 15). In anul 1832, Schilling a pus în funcțiune prima linie de telegraf din lume la Petersburg, între Palatul de Iarnă și Ministerul Comunicațiilor.

★

Tot în Rusia, în 1839, Iacobi inventează primul aparat telegrafic scriitor (fig. 16). După cinci ani un pictor american, Samuel Morse, realizează și pune în circulație aparatul și alfabetul ce-i poartă numele.

Pentru prima oară, datorită acestei mari invenții, oamenii puteau comunica independent de anotimp, atât noaptea cât și ziua, la distanțe uriașe, păstrând secretul celor scrise. Alfabetul lui Morse este atât de simplu și practic încât se mai folosește și astăzi aproape fără modificări (fig. 17).

In 1850 Iacobi inventează un nou aparat telegrafic care de data aceasta imprima literele direct.

Cât de evoluat este telegraful sovietic S.T.35 (fig. 18) cel mai perfecționat teleimprimator *) de astăzi față de vechiul aparat telegrafic inventat de Iacobi acum 100 de ani! (Comparați cele două desene, 16 și 18).

★

A mai trecut de atunci aproape un sfert de secol. Savanții lucrau neîncetat căutând noi mijloace de comunicație rapidă la mare distanță.

De un prețios ajutor le-a fost cercetătorilor, descoperirea făcu-

*) aparat de telegrafie care imprimă direct pe bandă cuvintele transmise.

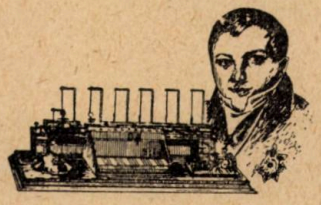

Fig. 15

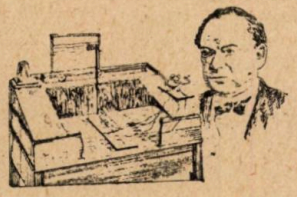

Fig. 16

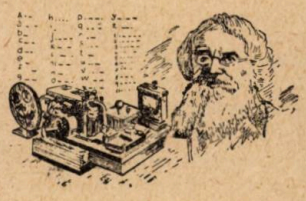

Fig. 17

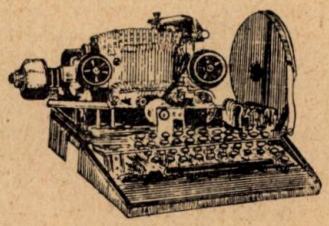

Fig. 18

tă în 1831 de marele fizician englez Faraday: inducţia electromagnetică.

Pe la 1870, în Germania, Filip Reiss, făcea primele încercări de transmitere directă a vocii omeneşti. In acest timp în America, Graham Bell, profesor la o şcoală de copii surdo-muţi, experimenta „urechea artficială" care trebuia să dea posibilitatea acestor copii infirmi să audă. In anul 1876, Alexandre Graham Bell inventează telefonul.

Pe la sfârşitul veacului al XIX-lea, odată cu perfecţionările aduse aparatelor telefonice, încep să fie introduse în marile oraşe din lume, primele centrale telefonice manuale (fig. 19).

In ţara noastră, pe la 1885, s'au adus primele instalaţii telefonice pentru autorităţi în oraşele Bucureşti, Galaţi şi Brăila iar peste 7 ani reţeaua telefonică a fost dată şi în folosinţa publicului.

*

Dar cea mai mare descoperire a secolului trecut a fost radioul. In cea de a doua jumătate a acestui secol, învăţatul englez Jammes Clarck Maxwell, elaborează şi demonstrează matematic teoria undelor electromagnetice. In Germania, Heinrich Hertz experimentează cu ajutorul „rezonatorului" inventat de el, propagarea acestor unde, în laborator.

Urmărind folosirea undelor electromagnetice pentru realizarea comunicaţiilor telegrafice fără fir, marele savant rus Alexandru Stepanovici Popov inventează în 1895 primul post de radioemisiune şi primul aparat pentru recepţionarea semnalelor radiotelegrafice pe care le demonstrează în şedinţa Societăţii de Ştiinţe a Rusiei la Petersburg. (fig. 20).

In anul 1897, Popov ajutat de elevul şi colaboratorul său Râbchin, observă în timpul unor experienţe că undele radioelectrice sunt reflectate de corpurile vapoarelor (fig. 21). Această importantă descoperire stă la baza radiolocaţiei cu ajutorul căreia putem determina astăzi poziţia exactă a unui vapor, avion sau oricărui alt obiectiv de pe pământ, din apă sau aer.

Radiodifuziunea care a luat fiinţă prin 1922 este transmiterea la mari distanţe pe calea undelor, a ştirilor, programelor muzicale şi teatrale pentru marele public.

Una dintre nenumăratele întrebuinţări ale radioului în Uniunea Sovitică este „radiotelefonul" portativ care permite legătura între un post fix şi unul mobil spre exemplu între staţiunea de maşini şi arie.

*

Incă din 1860, ziarele au început să folosească fototelegrafia. Aceasta a apărut din necesitatea resimţită de presă de a publica odată cu ştirile sosite din depărtări şi imagini ilustrând evenimentele cele mai importante.

Şi de data aceasta electricitatea a venit în ajutorul omului. Imaginile au început să fie trimise pe fir aşa cum până atunci erau expediate telegramele. In felul acesta presa n'a mai fost nevoită să aştepte materialul documentar zile sau chiar săptămâni întregi.

Fototelegrafia modernă (fig. 22) se bazează pe celula fotoelectrică care este capabilă să transforme lumina în energie electrică. Această celulă a fost inventată în anul 1888 de către profesorul rus A. G. Stoletov.

*

Televiziunea, una din cele mai mari invenţii ale timpurilor noastre, este transmiterea la distanţă a imaginilor în mişcare prin undele de radio. Ea se datoreşte pe de o parte existenţei radioului, iar pe de altă parte a celulei fotoelectrice. La perfecţionarea televiziunii a contribuit inventarea tubului catodic de către savantul rus B. L. Rozing; pe ecranul acestui tub se face şi astăzi recepţia imaginilor televizate.

Studiourile posturilor de televiziune sunt foarte asemănătoare cu cele cinematografice (fig. 23).

Când intrăm înăuntru întâlnim pe lângă decoruri şi reflectoare, aparatul special de luat imagini — telecamera — şi cel de luat sunete — microfonul — supranumite „ochiul şi urechea electrică". In aceste mici laboratoare lumina şi sunetul sunt prefăcute, separat, în curent electric. Celelalte transformări până la aparatele de recepţie sunt ceva mai complicate ca la radiodifuziunea obişnuită. Purtate în spaţiu de undele electromagnetice — cu viteza uriaşă de 300.000 km. pe secundă — imaginile sunt redate instantaneu pe ecranele de sticlă ale televizoarelor, în acelaş timp cu emisiunea vorbită.

In viitorul apropiat televiziunea va fi la îndemâna tuturor oferind emisiuni de înaltă calitate, în culori şi relief.

Fig. 19

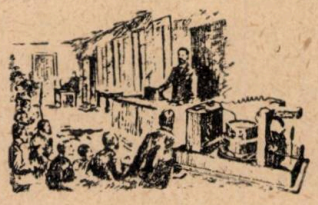

Fig. 20

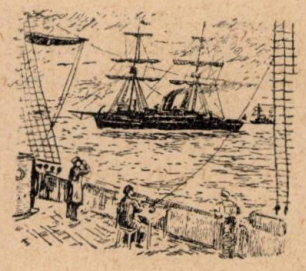

Fig. 21

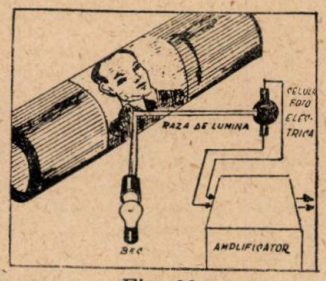

Fig. 22

Fig. 23

„CRAVATA ROŞIE", revista pionierilor şi şcolarilor, edi tată de Comitetul Central U.T.M.; apare la 1 şi la 15 ale fiecărei luni. Redacţia şi Administraţia: Bucureşti, str. Aca demiei 17, telefon 39064. Cont C.E.C. Nr. 162654. Abonamentele se pot face la toate oficiile P.T.T., la serviciile regionale şi secţiile raionale de difuzare a presei. Taxa poştală plătită în numerar conf. aprob. Dir. Generale P.T.T. Nr. 174.578 1949 N. I. — 9-25. „Intr. Poligrafică Nr. 2", Intreprindere Industrială de Stat, str. Brezoianu 23-25 — C. 7290

EXEMPLARUL 1 LEU

Răvaș

Text: Florin Iordăchescu.

LA ÎNVĂȚĂTURĂ TOT DAI ÎNAPOI
CAPEȚI NUMAI 1; RAREORI UN 2,
ÎNSĂ LA PLĂCINTE, PRĂJITURI, BUDINCI
MERIȚI NOTĂ MARE; MERIȚI NOTA 5.

MOȘ GERILĂ, MOȘUL BUN
ȚI-A ADUS ÎN DAR SĂPUN
CARE SPALĂ FOARTE BINE...
DECE ȘI-O FI RÂS DE TINE?.

A FOST MOȘ GERILĂ ÎN IMPAS
CA SĂ-ȚI POATĂ-AJUNGE PÂN-LA NAS
CU CADOUL CE ȚI LA ADUS,
DREPT ÎN VÂRFUL BRADULUI L-A PUS.

CÂTEVA BATISTE AI PRIMIT ÎN DAR
ȘI TE'NTREBI DE ROSTUL DARULUI BIZAR
TOTUȘI E UȘOARĂ DESLEGAREA TAINEI:
SĂ-ȚI PASTREZI CURATE MÂNECILE HAINEI

AI PRIMIT DE ANUL NOU
ZECE COLI DE INDIGO
CE SERVESC LA COPIAT...
CINE TE-O FI DENUNȚAT?.

Anno/53

CRAVATA ROȘIE

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

15 IANUARIE 1954 Nr. 2

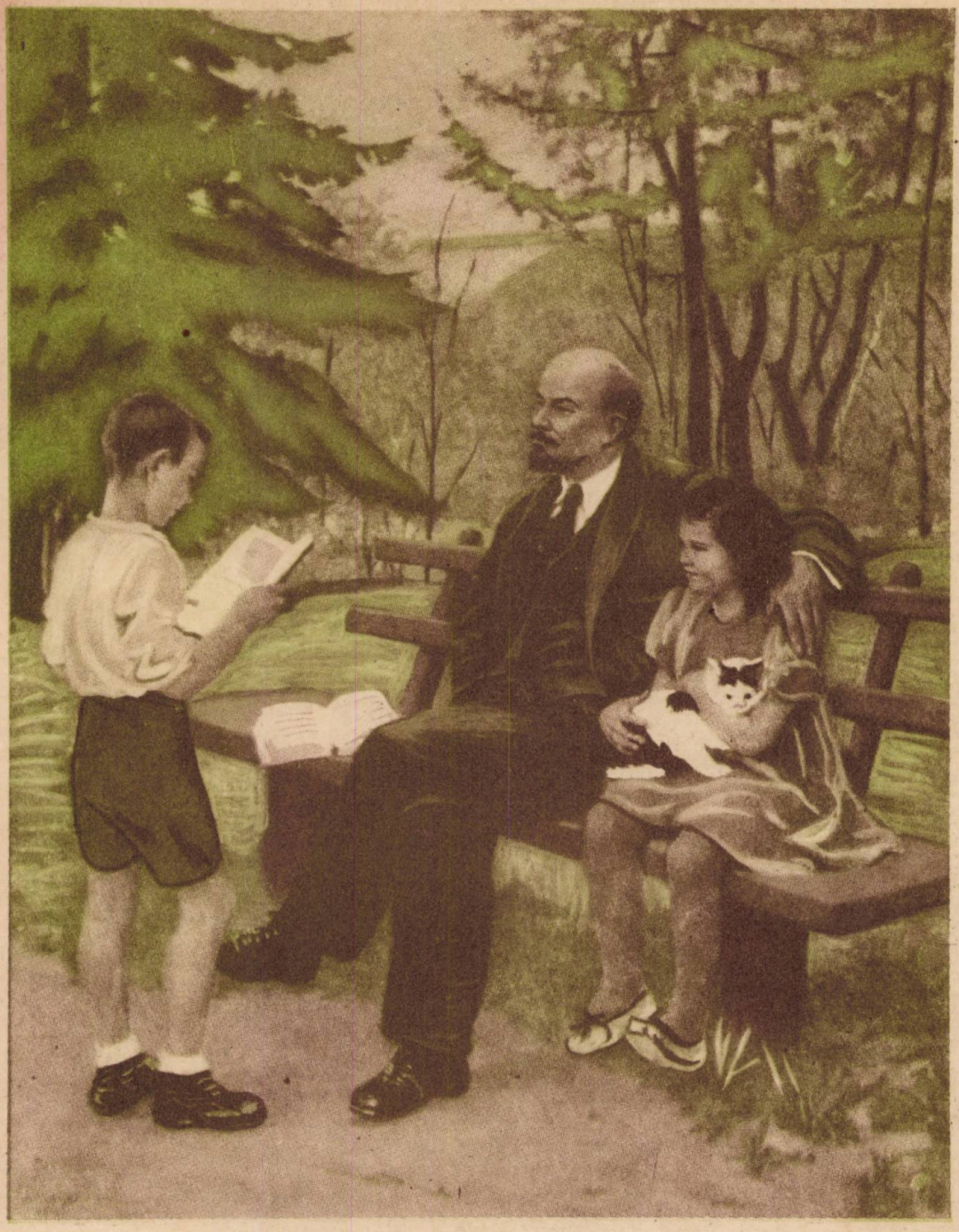

V. I. Lenin cu copiii în Gorchi — **După tabloul de A. Suvorova**

In lupta pentru cauza lui Lenin și Stalin, înainte!

CRAVATA ROȘIE

Nr. 2
15 IANUARIE
1954

Revista pionierilor și școlarilor
Editată de Comitetul Central al Uniunii Tineretului Muncitor

Proșca

de IULIU RAȚIU

ILUSTRAȚII: V. CRIVĂȚ

Arde un opaiț. Lângă pat
Șade Proșca: tatăl iarăși geme.
Și din nou se simte 'nfiorat.
Auzindu-l:

— O să vie-o vreme...
Da, și eri aidoma i-a spus.
Dar, la fel, n'a înțeles ce zice.
— Ține minte Proșca, niciun rus,
N'o să simtă, mâine, șfichi de bice

Nimenea! (și glasul îndârjit
Intr'o tusă și-a topit amarul :
— Asta e răsplata ce-am primit
Că am argățit boierii, țarul..

★

Proșca a crescut apoi c'un an —
Și era puțin mai'nalt ca masa,
Avea ochi albaștri, păr bălan,
Și ca gospodar... îngrijea casa.

Perceptorul le luase totul.
(Și de alta n'avea a se teme...)
Nicio boabă nu-i rodise lotul:
— „Proșca, Proșca... o să vie-o vreme.."

Și'ntr'o zi, pe ulița pustie
Prinse șoapta a goni ca vântul
— Știi, se face revoluție:
Proșca însă n'a'nțeles cuvântul.

Revoluție! Ce-i fi'nsemnând?
Drept: cuvântul nu-l mai auz se...
Când deodată-i năvăli un gând:
„Vremea" — înțelese că venise!

★

Trece timpul, trece... într'o seară
Mulți — ca de-ob cei — s'au strâns s'asculte
Ce le povestea Stepan, la moară.
El, lui Proșca-i mai spusese multe;

Căci Stepan a fost la Petrograd
Și în Garda Roșie luptase,
Și luând Palatul cu asalt
Facla revoluției purtase!

Unii oameni spun, despre Stepan,
Că pe Lenin chiar l-ar fi văzut!
Și-i adevărat, acum vreun an.
Nimeni însă nu a prea crezut.

Proșca își rotea ochii vioi
Și-i sorbea cuvintele din gură:
— Spune, spune-mi, Lenin e ca noi?
De venit răspunsul, nu se'ndură.

L-arde rău pe Stepan rana'n piept
Rana căpătată'n luptă, 'n port.
— Lenin, Proşca?... Mâine-ţi spun...
te-aştept.
. . . . . .
Dar în zori,
Stepan,
fu găsit mort.

Cât de trist e singur să rămâi!
Haide Proşca, spune,-îţi dăm crezare!
Ştim ce greu e gândul să ţi-l mâi
Dacă cel mai bun prieten moare!

Şi-apoi poate-ţi vine mai uşor —
Deşi zici că nu se prea cuvine —
Să laşi lacrimile'n voia lor:
Haide plângi, hai plângi, că nu-i
ruşine.

★

Arde un opaiţ. Stând la masă
Proşca scrie. Plumbul greu se mişcă.
Pe sub uşă vântul intră'n casă,
Stropi prelungi fereastra, iată, pişcă.

„Eu îţi scriu moş Lenin, Proşca...
Dutchin.
Despre tata cred c'ai auzit.
Ii bolnav acum. De-ai şti ce chin!
Şi-unde pui şi vaca ne-a murit.

Te-am văzut la Soviet în poză:
Poza era prinsă c'o nojiţă,
Iar Stepan ţi-a pus bentiţă roşă
Spune drept, aşa-i că ai bărbiţă?

Uite ce-i, dacă din întâmplare,
Sau mai b'ne-ar fi chiar să te ceri,
Şi să vii la noi într'o plimbare.
Mult m'am mai gândit la asta ieri!

Iarna, cred, că nu este prea bine,
S'o porneşti cu trenu'-i chin şi vai.
Multe trenuri au rămas pe şine
Şi-apoi poţi să iei şi-un guturai.

Dar când pleci, oricum ar fi, te rog,
Să m'anunţi să înţeleg că vii.
Şi'napoi cu calul de dârlog,
Eu te duc cu sania, să ştii.

O să împrumut şi-un samovar,
Şi-o să-ţi fac un ceai să mă ţii minte.
O să-l bei — ce-i drept — puţin amar
Că nu-i zahăr, dar va fi fierbinte.

De nu vii, apoi, într'o scrisoare
Să îmi spui dece, ce treabă ai.
N'ar fi rău şi mie mi se pare
C'am putea să ne cam scrim, — aşa-i?

Că de când Stepan îşi dete duhul
Alt prieten bun, eu nu mai am...
Am uitat să-ţi spun că s'a dus stuhul
De pe casa noastră, — acum un an
. . . . . .
Toamnă.. plouă... norii cern într'una...
Lângă Soviet, oprit în drum,
Preşedintele a rupt cu mâna
Muchia unui plic venit acum.

Apoi el, citeşte de pe coală:
„Daţi lui Dutchin tot ce-i trebueşte,
Daţi pe Proşca la oraş, la şcoală,
V. Ulianov (Len'n)" —
iscăleşte.

L-am văzut pe Lenin

de C. FEDIN

In Iulie 1920 l-am văzut pe Lenin pentru a doua oară în viaţa mea. Aceasta s'a întâmplat la Petrograd, la una din marile adunări de sărbătoare în minunata sală a clădirii, pe care până la Revoluţie o ocupa Duma de Stat, iar după Revoluţie aparţinea Universităţii Muncitoreşti.

Era o zi foarte caldă. In palat era zăduf cu mult înainte de începerea adunării, arderea candelabrelor îl mărea şi mai mult. Şi deodată tensiunea luminii electrice, a zădufului şi a aşteptării îndelungate s'a declanşat în aplauze : plecându-şi capul, par'că despica cu el curentul de aer din faţa sa, dealungul sălii trecea Lenin. El urcă repede la locul prezidiului în timp ce ovaţiile continuau crescând.

Şi iată că a trebuit să înfrunte o nouă ovaţie, când s'a ridicat la tribună pentru a face darea de seamă. Cercetă mult timp foile de pe pupitru. Apoi ridică în sus mâna şi făcu un gest pentru a potoli auditoriul tumultos. Singur în mijlocul sgomotului clocotitor, parcă apărându-se, el scoase deodată din vestă ceasul şi-l arătă, clocănind cu supărare peste sticla cadranului, — dar nimic nu ajuta. Atunci el începu din nou să răsfoiască nervos hârtiile, se părea că nu era în stare să se împace cu o regretabilă călcare a ordinei.

Chiar primele cuvinte ale lui Lenin l-au apropiat uimitor de firesc de ascultătorii lui. Vorbea nu prea tare, grasseind moale, cu un timbru înalt, vorbea mai serios, într'un domeniu arid, dar cu o însufleţire neobişnuită, adevărat oratorică. Enumera cifre, ridicând spre ochi notiţele. Totul era în cuvintele lui practic şi limpede, fără înfrumuseţare şi ornamente, dar discursul său contopit într'un tot unic cu gestul său simplu, explicativ, cu mobilitatea şi uşurinţa întregului său corp, — părea de foc prin însuşi sensul lui.

După şedinţă urma să aibă loc defilarea la mormintele Jertfelor Revoluţiei. Lenin ieşi din mulţime împreună cu Maxim Gorki care a asistat la adunare. Era foarte strâmt, chiar în uşă circulaţia s'a oprit, apoi oamenii au început să iasă unul câte unul. Strânşi de lume, Lenin şi Gorki au ieşit din palat la braţ. Aici au fost opriţi din nou. Imbulzindu-se din toate părţile şi-au făcut drum spre ei fotografii. Gorki stătea lângă o coloană, în urma lui Lenin, fără pălărie, capul său ras luminat de razele soarelui se vedea de departe; în jur peste tot i se pronunţa numele. Am văzut pe faţa lui Gorki trăsături noi pe care nu le remarcasem în întâlnirile de mai înainte. Era foarte emoţionat şi mi s'a părut foarte autoritar, întreaga-i faţă parcă exprima acea intransigenţă, care a fost destul să răsune în discursul lui Lenin pentru ca s'o respire întreg poporul.

Toate acestea aveau loc în oraşul, care de curând a apărat eroic porţile sale de duşman : în două rânduri porni în ofensivă asupra Revoluţiei generalul alb Iudenici şi în două rânduri a fost el sdrobit sub zidurile Petrogradului.

Cortegiul porni, Lenin mergea în fruntea poporului. Alături de el tot timpul se schimbau oamenii : străini, ruşi, bătrâni şi tineri. El termina să vorbească cu unul, începea să vorbească cu al doilea, cu al treilea...

Păşea fără palton, cu vesta descheiată, punându-şi mâinile când la spate, când băgându-le în buzunarele pantalonilor. Părea că nu e pe stradă, între clădirile masive, uriaşe, ci într'o cameră locuită a vreunei case : parcă nu găsea nimic extraordinar în masa ce-l înconjura, şi se simţea simplu, liber în atracţia irezistibilă, generală, a oamenilor faţă de el.

De atunci în imaginaţia mea Lenin este mereu inseparabil de masele poporului, aceasta şi-a găsit expresia, nu numai în apropierea sa firească de mulţimea oamenilor, ci şi în acea tovărăşie în care l-am văzut alături de Gorki, acest cântăreţ al poporului rus.

(traducere din limba rusă)

Casa în care a murit Lenin

de V. DLUGACI şi S. ROMANOV

La 37 kilometri de Moscova, pe coasta unei coline împădurite, al cărei povârniş se pierde în Pakra cea sinuoasă, se ridică o clădire cu două etaje, o verandă şi o fereastră largă în stil italian. Prin fereastră se zăreşte un parc străvechiu, în mijlocul căruia se află un pavilion. In această casă din satul Gorki, Lenin a lucrat şi s'a odihnit în mai multe rânduri, începând dela sfârşitul lunii Septembrie 1918. Tot aci, în Ianuarie 1924, el închise ochii pe vecie.

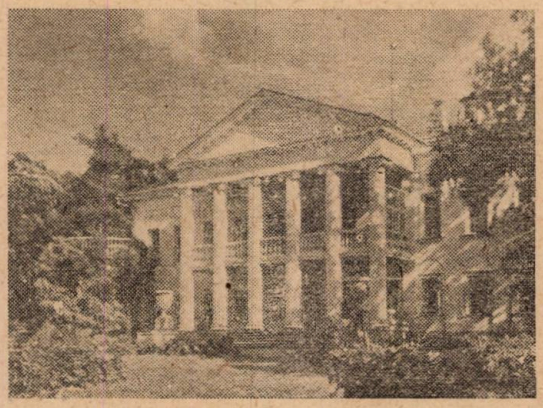

In amintirea marelui conducător al muncitorilor, guvernul Uniunii Sovietice a transformat casa din Gorki în muzeu. Interiorul clădirii şi parcul au rămas întocmai ca pe timpul lui Lenin. In casa aceasta spaţioasă sunt mai multe încăperi. Lenin locuia în două camere dela etaj; într'una lucra, iar în cealaltă dormea.

O scară îngustă şi aproape verticală ducea spre aceste camere. Mobilierul dormitorului, foarte simplu, se compune dintr'un pat de lemn cu o singură pernă, un birou, un paravan, câteva scaune şi două mese în stil Empire. Pe una din ele sunt medicamentele de care s'a folosit Lenin în ultimele zile ale vieţii sale. Pe cealaltă, au rămas ultimele reviste, ultimele ziare ruseşti şi străine pe care le-a mai citit.

In aceste două camere şi-a desfăşurat el, neobosit, activitatea sa rodnică. Teancurile de ziare, reviste şi cărţi arată cât muncea el. Lenin primea 32 de ziare, în limbile franceză, germană, italiană şi engleză, — acestea din urmă sosindu-i din Londra, New-York şi Calcutta. Revistele străine sunt în număr de 137. Bine înţeles că numărul revistelor ruseşti era încă şi mai mare.

Până în ultimul an din viaţa sa, cu toate că era grav bolnav, Lenin nu şi-a întrerupt lucrul. Iată două volume din operele lui Marx şi Engels, operele lui Hegel, diferite cărţi despre economia şi politica statului sovietic, precum şi lucrări literare, de pildă „Anii mei de universitate" de Maxim Gorki. Pe măsuţa de lucru lângă călimară şi un coupe-papier, se găseşte un volum intitulat „Lecturi şi poezii revoluţionare". Un scaun şi trei taburele, împodobite cu 23 de desene, atrag atenţiunea vizitatorului. Lenin le-a primit în dar dela meşteşugarii din Ferghana, care i-au scris: „Vă rugăm să acceptaţi acest dar modest din partea noastră... Să fie o mărturie a dragostei şi devotamentului pentru dvs. a lucrătorilor din Orient, eliberaţi de sub jugul colonial; să fie o mărturie a încrederii noastre nestrămutate în însănătoşirea dvs.".

Când venea la Gorki să se odihnească, lui Lenin îi plăcea să hoinărească dealungul Pakrei. Vara se îmbăia în ea sau se plimba cu barca. Uneori pescuia în apele ei, vestite pentru bogăţia lor în peşti. Mai presus de toate, el îndrăgea vânătoarea. Vâna dese ori şi colinda prin tot ţinutul.

In pavilionul din partea de Sud-Vest a parcului, Lenin venea ades să se odihnească, privind întinsul câmpului şi în spre satele vecine. Vedem încă banca pe care se aşeza de obiceiu. Din locul acela în serile senine, se zăreau lucind în depărtare focurile din Podolsk.

Balconul casei aminteşte de întrevederile între Lenin şi Stalin, care venea să-l viziteze.

Dar nu numai locurile sau lucrurile care îl înconjuraseră, păstrează amintirea şederii lui Lenin la Gorki. Locuitorii satului sau cei din cătunele vecine îşi aduc bine aminte de el.

Toate aceste mărturii, fiecare obiect din casă, potecile, copacii şi băncile parcului, ne îndulcesc adânc căci, privindu-le, ne amintim cu tristeţe de ultimele zile ale vieţii lui Lenin.

(traducere din limba rusă)

BOTEZUL LUPTEI

de A. G. VAIDA

ILUSTRAȚII: A. SIRIN

Era în vara anului 1929, când muncitorii dela fabrica „Țăsătura" din Iași declaraseră grevă, pentru sporirea salariilor și îmbunătățirea condițiunilor de muncă. Copiii greviștilor se strânseseră cu toții în fața fabricii, unde se găseau laolaltă și părinții lor, peste cinci sute de muncitori.

Iliuță și Matei, doi băieți cam de aceeași vârstă, care deabia isprăviseră clasa III-a primară, se vârau peste tot dorind să afle ce vorbesc oamenii. Știau încă din ajun, că muncitorii fuseseră chemați la grevă de Partidul Comunist. De altfel, citiseră și ei unul din manifestele care fuseseră lipite în mahala. Vroiau să cunoască un comunist și erau convinși că în fața porții fabricii, printre muncitori, îl vor întâlni.

Băieții se oprira într'un grup unde o femeie de vârsta mamei lui Iliuță vorbea cu ură despre patronul „Țăsăturii".

— Săptămâna trecută mi-a murit băiatul, zicea femeia, frământând în mâini o basma. Deabia împlinise cinci anișori.. N'am avut cu ce-l îngropa. Degeaba m'am închinat patronului, ca să-mi dea un avans. El a rânjit numai, arătându-mi ușa...

Femeia începu să plângă. Iliuță simți cum i se strâng pumnii și cum i se încleștează fălcile.

— Așa sunt stăpânii, zise un muncitor înalt și deșelat. Adună averi din munca noastră și nici nu vor să știe de noi, chiar când ne mor copiii.

Matei îl strânse tare de braț, pe Iliuță. Acesta întoarse fața către el. Ochii negri, mari, ai prietenului său erau plini de lacrimi. Buzele subțiri se făcuseră pungă, iar bărbia rotundă îi tremura.

— Dece plângi?

— Și frățiorul meu o să moară ca și băiatul ei...

Iliuță își trecu mâna pe sub nasu-i cârn. Ochii lui albaștri se întunecară. Știa că Matei are dreptate. Frățiorul său zace în pat de un an de zile. Vru să-i spuie lui Matei un cuvânt de mângâiere; dar din spre poarta fabricii veni un vuet. Muncitorii se îndreptară zoriți într'acolo. Iliuță își luă prietenul de mână și-l trase după el, strecurându-se apoi ca niște pisici. Când ajunseră în poartă, tocmai cobora patronul dintr'o mașină pe care o opriseră muncitorii. Iliuță îl cunoștea bine pe stăpânul „Țăsăturii". Arăta tot așa cum îl văzuse de atâtea ori. Era un om gras, care purta ochelari cu ramă de aur pe un nas lăsat ca un cioc de vultur. Avea în gură o țigară groasă de foi.

— N'am de unde să vă măresc salariile, răspunse patronul, la cererea unui muncitor, care se afla mai aproape de el. Apoi adăugă : Nici nu ştim cât vom mai ţine deschisă fabrica...

— Nu ne speriaţi, domnule, zise muncitorul înalt şi deşelat, zâmbind cu înţeles. Ştim că aţi primit de curând comenzi la care veţi câştiga bine...

Patronul începu să mestece nervos din buze. Isbucni, şuerând, printre dinţi:

— Poate vreţi să vă dau şi cămaşa de pe mine? Scurt! Cine nu vine mâine la lucru este concediat...

O femeie ieşi din rând. Se puse înaintea maşinii şi începu să strige, arătându-şi pumnii :

— N'o să intrăm la lucru până n'o să ne daţi drepturile noastre...

Pe Iliuţă îl trecură fiorii. Femeia aceea era mama lui. Niciodată n'o auzise vorbind cu atâta mânie. De îndată un val de strigăte îi acoperi glasul. Vuia strada de glasurile oamenilor revoltaţi. Iliuţă se întrebă cu mândrie, dacă nu cumva maică-sa este comunistă. Doar aşa scria în manifest : „Comuniştii vor fi în primele rânduri ale luptei .." Voia să spuie ceva lui Matei, dar se răsgândi...

Patronul, speriat de mânia mulţimii, se ascunse repede în maşină. Şopti câteva cuvinte şoferului, care dădu înapoi turismul. In urma lui, porţile fabricii se închiseră scurt. Oamenii însă nu se liniştiră. Impingându-se tot mai mult în porţi ei strigau :

— Urcaţi-ne salariile!... Respectaţi opt ore de muncă... Incetaţi cu concedierile!...

Incetul cu încetul iureşul încetă. Oamenii părăsiră poarta şi se împrăştiară din nou dealungul străzii. Iliuţă şopti lui Matei, aducându-şi aminte de o frază citită în manifestul comuniştilor :

— Ai văzut mă, ce înseamnă frăţia muncitorească? Apoi adăugă plin de mândrie: mama a fost aceea care a vorbit cu patronul...

— Nu mai spune!? se minună Matei, privindu-şi cu admiraţie prietenul.

— N'am recunoscut-o. Un om se afla în faţa mea şi nu puteam vedea bine până la poartă...

Costică Baltă, coleg de clasă cu dânşii, tot un băiat de vreo zece ani, cu cap mare şi cu mers de urs, se apropie de Iliuţă şi de Matei. Cu glas gros, el le spuse :

— Haideţi, măi, în ogradă, să jucăm oina... Mai sunt şi alţii...

Iliuţă îşi îndreptă ochii în direcţia arătată de Costică. Dar odată cu băieţii care se pregăteau să joace în ogradă mingea, zări în bătaia soarelui un grup venind spre fabrică din susul străzii. Deslusi o puzderie de uniforme de poliţişti. Ii şopti lui Matei :

— Vezi, vine poliţia împotriva muncitorilor..

Matei îi zări şi el. Parcă-l cuprinse frica. Se uită în ochii albaştri ai lui Iliuţă şi nu ştia ce să răspundă.

— Ce ai rămas mă, aşa, ciciulete?

— Trebuie să spunem oamenilor, bâigui Matei, venindu-şi în fire.

— Lasă că-i spun mamei...

Iliuţă porni cu paşi repezi s'o caute pe maică-sa. O găsi într'un grup de muncitoare, care o ascultau cu luare aminte. Ii făcu semn că vrea să-i spună ceva. Cum ea se apropie de dânsul, Iliuţă o trase la o parte şi-i spuse :

— Vine multă poliţie...

Mama îl mângâie pe creştet şi-l sfătui :

— Tu, Iliuţă, du-te acasă...

Iliuţă nu mai avu timp să vadă ce a făcut maică-sa după ce i-a dat ştirea aceasta. Se grăbi să-l ajungă pe prietenul său. Nici gând nu avea să asculte sfatul dat de maică-sa. Dar înainte de a ajunge la Matei, oamenii au început să se frământe, să se strângă iarăşi în faţa porţilor fabricii, grupul lor făcându-se din ce în ce tot mai unit. Iliuţă uită de Matei şi se vârî în grup. Poliţia ajunse la fabrică. Un comisar, lung, cu nişte favorite, dădu un ordin scurt : poliţiştii să se înşiruie înaintea muncitorilor, apoi întrebă mulţimea, înţepat, cu glas piţigăiat :

— Cu cine pot vorbi ?

Ieşi din rândurile mulţimii muncitorul acela înalt şi deşirat, care vorbise şi cu directorul. Cum îl văzu, comisarul rânji arătându-şi doi dinţi de aur din faţă:

— Ştiam eu, că fără comunişti nici nu se poate! Parcă am mai avut noi de-a face la manifestaţia de întâi Mai? Nu-i aşa?

— Aveţi memorie bună, domnule comisar, răspunse muncitorul, luându-l în râs. Să auzim, ce vreţi? Ştiţi că muncitorii nu prea fac casă bună cu poliţia.

— Tot aşa de colţos ai rămas, comunistule ?

— După cum vedeţi.

Auzind că muncitorul care răspundea astfel comisarului e comunist, — Iliuță uită de toate: și de sfatul maică-si și de Matei și de jocul cu mingea unde îl chemau băieții. El se dădu tot mai aproape de omul cel înalt, căutând să-l audă cât mai bine.

— Tare vă mai stau în gât comuniștii! rosti muncitorul, jumătate în glumă, jumătate în serios. Oamenii din jur începură să râdă, dar nu cu un râs obișnuit, ci scurt, tăios.

Comisarul mârâi ceva printre dinți și se uită la polițiștii care își învârteau în mână bastoanele de cauciuc. Apoi se întoarse către muncitori și isbucni poruncitor:

— Împrăștiați-vă! Ați înțeles? Executarea!

Drept răspuns îl înfruntă un val de râsete, isbucnit din sute de piepturi. Muncitorul cel înalt își vârî mâinile în buzunare, își scoase pieptul înainte și se adresă comisarului, care rămase surprins că nu i se execută ordinul:

— Tot pentru apărarea patronilor ați vorbit, domnule comisar?

Iliuță se uită lung de tot la muncitorul cel înalt, apoi la oamenii din jurul lui. Niciunul nu era cuprins de frică. Toți îi înfruntau cu curaj pe polițiști. Iliuță se simți fericit că se află în mijlocul muncitorilor.

După ce încruntă din sprâncene la vorbele comunistului, comisarul începu să vorbească oamenilor:

— Nu vă luați după comuniști! Intrați la lucru ori împrăștiați-vă...

Mai mult nu putu spune. Din toate părțile răsunară glasurile dârze ale muncitorilor:

— Comuniștii sunt apărătorii noștri..

— Cât ai luat, mă, ca să-ți aduci aici curcanii?...

— Plecați, trântorilor, că nu lucrați voi aici în fabrică...

Mulțimea fierbea. Muncitorii țineau piept cu putere polițiștilor cu uniforme și cu bastoane de cauciuc care se văzură siliți în cele din urmă să se retragă în fața mulțimii care fremăta.

Deodată oamenii rămaseră pe loc. Un fluierat de signal... o lovitură... apoi alta.... încă una... țipătul unei femei... Sbieretele comisarului, huiduieli. Pe urmă, lumea învălmășită începu să se frământe.

Purtat de valul mulțimii, ba încoace, ba încolo, Iliuță se văzu ghiontit, călcat în picioare, amețit și se trezi aruncat în fața polițiștilor înarmați.

Iliuță se uită o clipă cum muncitorii răspundeau la lovituri. Se repezi și el cu pumnii strânși spre un polițist care se pregătea să lovească cu bastonul pe un muncitor. Dar înainte de a ridica mâna a doua oară, băiatul simți o lovitură în cap. Totul se învârti în jurul lui.

Se nimeri în brațele omului înalt, care-l întrebă cu duioșie:

— Al cui ești, puștiule?

Incercă să-și amintească ce i se întâmplase. In capul lui totul urla, șuiera. Revăzu scena ciocnirii dintre muncitori și polițiști. Dar unde e comisarul cu oamenii lui? Se uită împrejuru-i. Peste drum, comisarul și câțiva polițiști. Comisarul, cu uniforma boțită, se curăța de praf. Iliuță își aduse aminte că fusese întrebat al cui este. Ridică ochii către muncitorul care-l ținea în

brațe și, zâmbind, îi răspunse:

— Al Saftei Prisăcaru...

— Apoi mama ta e tovarășa noastră.

— Da.

— Și unde stai? Departe?

— Ba nu, aici pe aproape, pe Arapului.

— Atunci du-te repede acasă.

Și omul cel înalt îl lăsă din brațe.

Iliuță făcu câțiva pași, dar o durere cumplită în moalele capului îl făcu să amețească

— Te-au lovit rău, îi spuse un muncitor din apropiere, sprijinindu-l să nu cadă...

— Nu-i nimic, făcu Iliuță încercând să se stăpânească. Am dat și eu în ei. Am lovit pe unul, că o să mă ție minte...

Muncitorii isbucniră în hohote de râs.

— Poți merge singur acasă? îl mai întrebă muncitorul care-l ținuse în brațe.

— Desigur! Dar ce, eu îs copil mic, ca să mă ducă cineva de mână?

— Așa-i, râse cu poftă cel înalt. Ai dreptate. Tu ești acum luptător. Doar ai primit și tu botezul luptei muncitorești.

Iliuță se mai uită odată în juru-i, poate îl va zări pe Matei. Dar prietenul său nicăieri. Apoi, după ce aruncă o privire plină de ură către polițiști, Iliuță porni spre casă. Oare n'o să-l certe maică-sa, fiindcă n'o ascultase? Singur își răspunse:

— Nu se poate să mă certe! Doar am luat și eu parte la lupta muncitorilor... Și adăugă cu gândul la omul înalt și deșirat: Apoi am cunoscut un comunist...

Se opri locului, își duse un deget la buze și își șopti ca după o mare descoperire: să știi că și mama e comunistă. După aceea el se grăbi să ajungă cât mai repede acasă.

A 300-a ANIVERSARE A REUNIRII UCRAINEI CU RUSIA (1654—1954)

La 18 Ianuarie 1954, popoarele Uniunii Sovietice sărbătoresc un eveniment istoric de seamă: 300 de ani dela reunirea poporului ucrainian cu poporul rus, în statul unic al Rusiei.

Astăzi, în marea și frățeasca familie a popoarelor sovietice, poporul ucrainian păşeşte sigur, sub conducerea Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, pe calea construirii comunismului.

Trecutul poporului ucrainian a fost sbuciumat; veacuri dearândul el a luptat împotriva înrobirii străine, împotriva asupririi feudale și a burgheziei.

In acea vreme producțiile populare, literatura progresistă, au avut drept sursă de inspirație viața grea și lupta pentru libertate a poporului ucrainian.

„In strânsă unire cu democrații revoluționari ruși, a luptat împotriva țarismului și iobăgismului marele fiu al poporului ucrainian, poetul și democratul revoluționar T. G. Șevcenko".

Publicăm mai jos două poezi ale lui T. G. Șevcenko și un basm popular ucrainian care ilustrează vitejia poporului în lupta dusă împotriva asupritorilor.

Taras Șevcenco

O, timp de aur, tinerețe!

O, timp de aur, tinerețe!
Că te-am pierdut nu-mi pare rău.
Nu-i asta marea mea tristețe,
Nu-i ăsta greul cel mai greu.
Imi roade sufletul necazul
Când văd un băiețaș flămând,
Atât de pal îi e obrazul,
Dospit de lacrimi și de vânt.
Desculț, el tremură ca frunza
Căzând sub garduri, vestejită.
Ce jale mare e-ascunsă
Pe sub cămașa-i peticită!
In el îmi văd copilăria
Și tinerețea mea o văd,
Nu va cunoaște bucuria,
Dreptatea ochii lui n'o văd.
A tinereții vreme dulce
Va risipi-o ploaia, vântul,
Și capul unde să și-l culce
Nu va găsi pe tot pământul.
Va fi gonit precum un câine.
Flămând va fi. Lovit în coaste.
...Dar va avea un blid și-o pâine
Când dus în pumni va fi la oaste.

1849, Cos-Aral

Lumina limpede și lină

Lumină limpede și lină,
A lumii liberă lumină,
De ce ești oare pângărită
In casa ta cea aurită?
De ce ești oare 'ncătușată
Batjocorită și scuipată?
Au te-a strivit popesc veșmânt
Și crucif'xul de argint?

Nu, n'ai fost omorîtă, razâ,
Tu pașii noștri-i luminează
Spre l'mpezi zările nădejdii.
Obiele-om face din odăjdii.
Vom răsturna cădelnițî grele
Tutun s'aprindem în lulele.
Iconana sterpelor minuni
O vom svârli peste tăciuni.
Vom frânge busuiocu'n două
Să măturăm în casa nouă.

1860, S. Petersburg

GHIRIL TABĂCARUL

— din volumul „Basme Ucrainiene" —

In vremurile de demult trăia în oraşul Chiev un cneaz. Iar în apropiere de Chiev trăia şi un zmeu. In fiecare an i se trimitea acestui zmeu tribut: fie un flăcău, fie o fată. Iată că i-a venit şi cneazului sorocul să-şi trimită fiica. N'avea încotro: îşi trimiteau târgoveţii copiii, trebuiau să-şi trimită şi cneazul fiica. Şi a plătit cneazul tributul, jertfindu-şi fiica.

Dar fata cneazului era atât de frumoasă, atât de harnică, de nu se mai putea spune.

Şi-a îndrăgit-o zmeul. Il mângâie ea odată duios şi îl întrebă:

— Să fie oare pe lume un om care să te poată birui?

— Să ştii că este, — îi răspunse el, — în oraşul Chiev, lângă Nipru. Când face omul acela foc în casă, se înalţă fumul până la cer. Iar dacă iese pe malul Niprului să ude pieile (fiindcă e tăbăcar), nu duce una, ci 12 piei deodată. Se umflă ele de apă în Nipru — ba mă mai agăţ şi eu de ele trăgându-le la fund, dar lui nici că-i pasă: le scoate din apă cât ai zice peşte, gata, gata să mă tragă şi pe mine pe mal. Deaceea numai de omul acesta mă tem.

Fata cneazului căzu atunci pe gânduri: cum să facă să trimită un răvaş acasă şi să-şi recapete libertatea? Dar n'avea pe lângă ea niciun suflet de om, numai un porumbel alb. Ea îl crescuse de mic, în zilele fericite, când trăia în Chiev. S'a gândit ea ce s'a gândit, s'a apucat şi i-a scris tatălui său.

„Dragă tată, uite, aşa şi aşa, — îi scrie ea, — trăieşte în Chiev un om de-i zice Chiril tăbăcarul. Trimite la el oamenii mai bătrâni să-l roage, să-l înduplece să se ia la luptă cu zmeul şi să mă scape de urgie. Roagă-l, dragă tată, cu vorba, înduplecă-l cu daruri şi caută să nu-l jigneşti cu vreun cuvânt necuviincios! Iţi voi fi şi ţie şi lui o viaţă întreagă recunoscătoare".

A scris fata aşa, a legat scrisoarea sub aripioara porumbelului şi i-a dat drumul pe fereastră. Porumbelul se înălţă până în nori, şi coborî de acolo drept în curtea cneazului. Iar copiii care se jucau prin curte îl văzură îndată.

— Tată, tăticule, — strigară ei, — ia uită-te, a venit în sbor porumbelul surioarei!

Cneazul se bucură la început, dar apoi se gândi ce se gândi el şi se întristă: „Nu cumva blestematul de zmeu mi-a ucis copila?" Dar apoi chemă la el porumbelul şi văzu scrisoarea de sub aripioara lui. O luă şi citi ce-i scrisese fiica: aşa şi aşa, toată istoria. El îşi chemă îndată toţi sfetnicii şi le spuse:

— Cunoaşteţi voi un om cu numele de Chiril tăbăcarul?

— Il cunoaştem, cneazule. Trăieşte pe malul Niprului.

— Cum să facem să stăm de vorbă cu el, să nu-l supărăm şi să-l facem să ne asculte binevoitor?

Se sfătuiră ei în fel şi chip şi trimiseră la el oamenii cei mai bătrâni. Vin ei la casa cu pricina, deschid cu frică uşa şi îi cuprinse groaza: şedea tăbăcarul pe podea cu spatele la ei şi muia cu mâinile 12 piei; se vedea numai cum i se legăna barba albă încolo şi încoace. Atunci unul din soli făcu: „Che!"

Tăbăcarul se sperie şi rupse în mâini cele 12 piei. Se întoarse tăbăcarul iar solii i se închinară până la brâu şi-i spuseră toată întâmplarea cu rugămintea cneazului. Dar el nici nu vrea să se uite la ei şi nici să-i asculte: se supărase pentrucă rupsese 12 piei din cauza lor.

Incercară ei din nou să-l înduplece, să-l roage în genunchi... Tăbăcarul nici nu voia să audă! L-au rugat ei ce l-au rugat şi au plecat plini de amărăciune.

Ce era de făcut? Se întristase cneazul şi toţi sfetnicii erau trişti.

— N'ar fi bine să trimitem la el dregătorii mai tineri?

Îi trimiseră şi pe dregătorii mai tineri — dar nu făcură nimic nici aceştia. Tace tăbăcarul şi storăie, de parcă nu i-ar spune nimeni nimic. Se supărase rau pentru pieile acelea stricate!

Se dumiri atunci cneazul să trimită la el nişte copii mici. Cum sosiră aceştia la tăbăcar, se puseră în genunchi, începură să plângă şi să se roage de el. Atunci tăbăcarul nu se mai putu ţine supărat, îi dădură şi lui lacrimile şi le spuse:

— Bine, bine, pentru voi o fac!

Se duse el la cneaz şi-i zise:

— Daţi-mi 12 butoaie cu smoală şi 12 care de cânepă.

Se înfăşură tăbăcarul cu cânepa aceia, se unse bine cu smoală, luă un buzdugan de vreo 150 de ocale, şi se duse la zmeu. Iar zmeul cum îl văzu, îl întrebă:

— Ce este Chiril, ai venit să te lupţi sau să te împaci cu mine?

— Ce să mă împac! Am venit să mă lupt cu tine, fiară blestemată!

Şi începură să se lupte de vuia pământul.

Se repede zmeul la Chiril să-l muşte şi îşi umple gura de smoală. Se mai repede odată şi smulge şi un braţ de cânepă. Dar tăbăcarul când îl ochi odată cu buzduganul îl şi băgă pe zmeu în pământ. Iar zmeul arde ca focul şi nu mai poate de cald ce-i este. Dar până când să se ducă la Nipru să bea apă şi să se răcorească un pic, tăbăcarul se înfăşură din nou în cânepă şi se mai unse odată cu smoală.

Dar iată că iese din apă balaurul blestemat, se repede iar la tăbăcar, dar acesta poc! îi mai trage una cu buzduganul! Se mai repede zmeul încă odată, dar tăbăcarul îl pocni de data aceasta drept în frunte, de răsună ecoul hăt — departe.

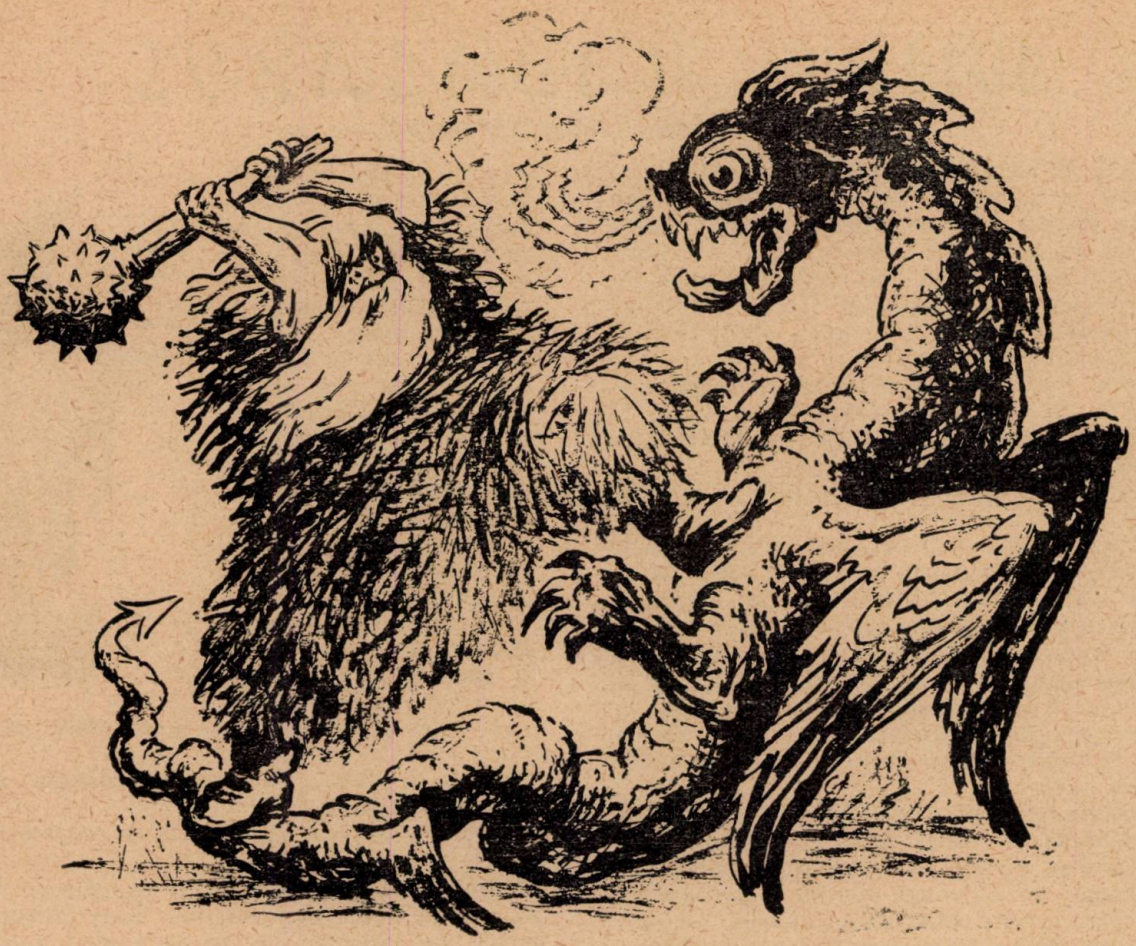

S'au bătut şi s'au luptat, de se ridicaseră nori de fum şi ţâşneau scânteile în toate părţile. L-a încălzit tăbăcarul pe zmeu ca pe un brăzdar în cuptor : gemea blestematul şi se zbătea de se sguduia sub el pământul.

Poporul adunat pe un deal încremenise acolo şi aştepta să vadă ce-o să se întâmple. Deodată zmeul se zbătu odată groaznic de se sgudui pământul şi rămase mort. Poporul începu să strige de bucurie de răsuna toată valea Niprului.

— Bravo, tăbăcarule!

După ce l-a ucis pe zmeu, Chiril o eliberă pe fata cneazului şi i-o aduse acasă. Iar cneazul nu ştia cum să-i mai mulţumească. Şi de atunci locul acela unde trăia voinicul, se numeşte şi astăzi Tăbăcari.

FILATELIE

Timbrele de mai jos reprezintă diferite momente din viaţa şi lupta lui Vladimir Ilici Lenin.

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

Vrem să fim ca Lenin

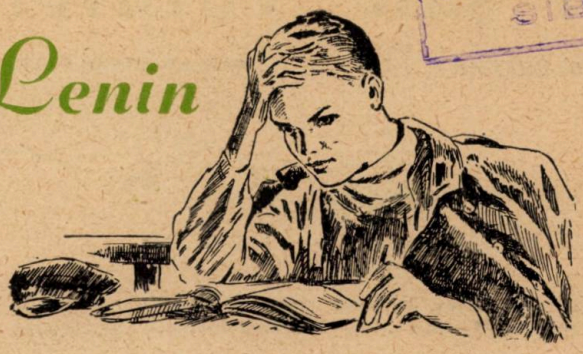

Dragă „Cravată Roşie“,

Nu de mult am citit cartea „Volodia Ulianov” de scriitorul sovietic Veretnicov. Citind această carte am putut să-l cunoaştem mai bine pe V. I. Lenin şi să aflăm lucruri noi şi interesante despre viaţa şi activitatea lui.

Pe noi ne-a impresionat felul cum învăţa Lenin, cum îşi ajuta tovarăşii, ori de câte ori era nevoie.

Încă din timpul anilor de şcoală. el a fost un exemplu pentru toţi cei din jurul său, dând dovadă de hotărîre şi perseverenţă în muncă.

Organizându-şi bine timpul, Lenin făcea sport, patinaj şi juca şah. Gimnastica şi şahul îi plăceau în mod deosebit. In legătură cu această carte, detaşamentul clasei noastre a ţinut o adunare tematică, cu tema „Ce aţi învăţat din cartea Volodia Ulianov“?

In această adunare pionierele clasei a VII-a A, au discutat şi şi-au spus părerea asupra vieţii şi activităţii marelui Lenin. Ele şi-au propus să urmeze exemplul lui Lenin, atât în activitatea şcolară cât şi în activitatea extraşcolară.

Urmărind activitatea pionierelor acestui detaşament după adunarea, de care am vorbit mai sus, puteai uşor observa hotărîrea şi perseverenţa cu care fiecare dintre eleve îşi îndeplinea angajamentul luat. Astfel, pioniera Vişiniuc Constanţa a început să înveţe cu mai multă perseverenţă şi mai bine.

Angajamentul luat de ea în adunarea tematică a început să se înfăptuiască după aceea. Acum ea dă răspunsuri mult mai bune la lecţii.

Astfel am folosit noi, dragă redacţie, cunoştinţele despre viaţa şi activitatea marelui Lenin, viaţă şi activitate ce constitue un exemplu minunat pentru orice tânăr pionier.

Pionierele :
SIMIONESCU ELENA şi
MARINESCU DANIELA
Cl. VII-a A. Şc. elem. Nr. 23 Fete
Bucureşti

Muncim pentru alfabetizare

Dragă „Cravată Roşie“,

La noi în clasă apar din când în când şi mai ales acum iarna, articole care poartă titlul: „Cum muncesc eu pentru alfabetizarea neştiutorilor de carte din satul nostru“. Apar astfel de articole pentrucă în şcoala noastră nu numai tovarăşii învăţători, dar şi noi pionierii şi şcolarii îi ajutăm pe cei mari în munca de alfabetizare. Astfel, dacă avem părinţi care merg la cursuri de alfabetizare îi îndrumăm să se ducă. Dar nu numai atât. Dacă odată ni se răspunde: „Nu mă pot duce astă-seară, că am treabă, nu vezi?“, atunci, ne străduim să facem noi treaba despre care e vorba pentru ca părinţii să nu lipsească dela cursuri.

Dar mai facem ceva : fiecare elev are în sarcina lui pregătirea pentru şcoala de alfabetizare a unui matur. Noi nu le predăm la şcoală, lucrul acesta este făcut de către tovarăşii învăţători, dar noi mergem de două, trei ori pe săptămână în casa săteanu'ui repartizat nouă de tov. învăţător, îl ajutăm să-şi pregătească lecţiile şi îi explicăm lucrul pe care l-a uitat, de când i s'a predat. Astfel, eu o ajut pe lelea Dumitra Ghimpeţeanu. De câte ori nu mi-a spus: „lasă-mă maică, sunt bătrână, nu mai am eu capul la slove”. Dar eu n'am lăsat-o ci i-am explicat cu de-amănuntul rostul fiecărei litere. Odată i-am adus cartea „Nică fără frică” şi i-au plăcut tare mult pozele. Iar când i-am citit era numai urechi. „Acum spun nepoţii poveşti bunicilor“, mi-a spus dânsa. „De ce să nu ştie toţi bunicii să citească astfel de poveşti?”, i-am întors eu vorba şi lelea Dumitra a zâmbit cu subînţeles. Acum îi pare bine şi dânşii că e pe cale să-şi lumineze mintea. Cât despre bunica mea, ce să vă mai scriu!...

Salut voios de pionier
Pioniera CRACIUN VIORICA
cl. VII. Şc. elem. com. Frăţeşti
raionul Giurgiu

Cei şase voinici

de VICTOR EFTIMIU

Ilustraţii: IOANA OLTEŞ

Lăsându-şi casa goală şi focul stins la vetre
Plecat-a Strâmbă-Lemne şi cu Sfărâmă-Pietre...

Pe drumuri lungi, prin munţii ce'n capete se bat
Pe margini de prăpăstii, în codrul neumblat,

Prin sate părăsite, prin ape urlaşe
Cu scorpii căpcăune şi pajuri nărăvaşe

In ţara fermecată a zânelor au fost
Tot căutând să-şi afle pe-acest pământ, un rost.

Prin munţi ce varsă flăcări, pucioasă, fiere, scrum.
Prin valuri clocotite îşi spintecară drum.

Pe poduri lungi de-aramă, de sticlă şi de aur
Păzite, la un capăt, de-un urs sau de-un balaur,

Trecură fără frică, râzând, cei doi voinici
Şi nu se'nspăimântară de lei sau de furnici.

Puterea lor cumplită îi chinuia în oase
Şi nu ştiau să tragă dintr'însa, mari foloase!

Odată, Sfarmă-Pietre în codrul lor stingher
Fărămiţea o stâncă cu pumnul său de fier

Iar văru-i Strâmbă-Lemne tot ţopăind ca dracii
Smulgea din rădăcină şi răsucea copacii.

Deodată, în pădure, ca fumul dintr'un horn
Se ridică spre ceruri un vuet lung de corn.

— Măi frate, ce să fie? întreabă Strâmbă-Lemne,
Răspunde Sfarmă-Piatră : — Un vânător, pe semne !

Şi iată o lumină, ca'n albe zori de zi
Şi Făt-Frumos, deodată, acolo se trezi...

Şi Făt-Frumos le spuse: „Noroc şi sănătate!..."
— Noroc şi voe bună şi ţie, măi fârtate!...

„Ce vânt te-aduse 'ncoace? — Vă căutam pe voi
Vream să ne facem una la bine şi nevoi!"

— Da cum îţi zice ţie ? (Sfărâmă-Pietre 'ntreabă)
— Sunt Făt-Frumos, tovarăşi! Hai să pornim la treabă!

„Vă ştiu de mult: voi sunteţi, doi oameni buni şi drepţi
Cu inima întreagă, la minte înţelepţi,

„Dar vă mănâncă palma prea mult, cam în neştire
Şi faceţi pozne multe când vă ieşiţi din fire!

„Ce'nseamnă lupta asta cu pietrele 'n păduri?
Sunteţi clocănitoare în loc să fiţi vulturi!

„Puterea voastră cere s'o folosiţi mai bine
De n'aţi ştiut-o încă, s'o ştiţi! Veniţi cu mine!

„E plin întreg pământul de rău şi nedreptate
Şi noi să stăm de-oparte cu braţe'ncrucişate?

„Un om ce simte 'n pieptu-i putere voinicească
Dator e, pentru oameni, la luptă să pornească!

„Sânt muncitori pe brazde, în arşiţă cumplită
Moşnegi, femei, purtându-şi făptura istovită.

„O lume prigonită de cei plini de putere,
O lume care-aşteaptă alean şi mângâiere.

„In vreme ce bogaţii petrec mereu, în toi,
Sărmanii robi ai muncii se mistuie'n nevoi,.

„Visând un colţ de pâine trudesc cei buni, cei mulţi
Iar logofeţi cu bice lovesc în cei desculţi.

„In purpură, mătasă şi'n aur prea-înalţii,
In foame, boli şi sdrenţe trăiesc pe lume, alţii!

„E datoria noastră să ne jertfim luptând,
O singură voinţă, un crez, un singur gând!

„Nu irosiţi puterea din trupul de voinic
Să ducem vestea bună celui sărac şi mic!

„Veniţi, veniţi cu mine pe-a lumii cărăruie
Ca să 'mpărţim dreptate acolo unde nu e !"

Rămaseră pe gânduri şi'n cap se scărpinară
Cei doi flăcăi. Pe urmă, răspunseră 'ntr'o doară:

— Hai să vedem, voinice! De! Poate ai dreptate!"
Şi câteşi trei porniră pe drumuri depărtate.

Astfel cu Strâmbă-Lemne şi cu Sfărâmă-Piatră
Cari îşi lăsară casa cu focul stins la vatră,

Porni în lumea largă viteazul, dragii mei,
Şi-a biruit o lume de scorpii şi de zmei!

II

Prin munţi şi văi şi codri sânt multe lighioane
Cu fel şi fel de chipuri, cu fel şi fel de toane.

Cunoaşteţi pe Setilă? E nalt cât o prăjină
Il frige veşnic setea şi veşnic n'o alină!

Isvoarele de munte le seacă dintr'odată
Şi buţi de vin goleşte în pofta-i nesecată!

Un singur om l-întrece: bărbosul Flămânzilă
Ce taie miei şi capre şi tauri, fără milă!

El frige şi mănâncă cirezi peste cirezi
Urlând mereu de foame de nu-ţi vine să-l crezi!

La focul unde boii şi caprele se frig
Se 'nghesuie Gerilă cel chinuit de frig...

El dârdâie într'una şi dinţi-i clănţănesc
Şi zeci de stânjeni arde şi tot nu-l încălzesc!

E vânăt ca o prună, e plin de coji şi bube
In arşiţa de vară el poartă nouă şube.

Setilă, Flămânzilă, înghit neîncetat
Gerilă se tot plânge de frig: „— Am îngheţat!"

In codrul unde dânşii mănâncă, beau şi gem
Soseşte altă ceată de care nu se tem:

Sânt oameni buni, de treabă: pe cal e Făt-Frumos
Sfărâmă-Piatră vine cu văru-său, pe jos

— Noroc şi voie bună, fârtaţilor! le spune
Descălicând, voinicul din Ţărmurile-bune.

— Dâr! Dâr! (răspunde vânăt, Gerilă). Ceilalţi doi
Nu pot vorbi, căci gura li-i plină: un cimpoi.

— Destul cu dârdâitul şi-atâta îndopare
E vremea să mai faceţi şi treabă, mi-se pare!

„Lăsaţi frigarea, vinul şi tremurul la foc
Veniţi cu mine'n lume şi-am să vă port noroc!

„Măi fraţi, avem de furcă, urmaţi-mă, degrabă
Cu mine, cu aceştia, hai să pornim la treabă!"

Miraţi se uită dânşii la mândrul călăreţ
Cu haine strălucite, cu sabie de preţ.

Şi'n vreme ce Setilă, Gerilă, Flămânzilă
Sunt gata, Strâmbă-Lemne din umeri dă cu silă.

— Ce brânză or să facă netoţii ăştia, trei?
La ce să-i scoţi d'aicea? La drum dece să-i iei?

— Nu, fraţilor! răspunde fruntaşul. Să-i poftim!
Tot omu-i o putere de ştim să-l folosim!

„De-o fi să trecem mâine pe drumuri pârjolite,
Trimitem pe Gerilă şi arşiţa o'nghite!

„De-o fi să se reverse potopu'n valuri oarbe
Trimitem pe Setilă şi apele le soarbe.

„De ne-or ieşi în cale balauri, lei şi lupi
Cu dânşii, Flămânzilă, tu foamea să-ţi astupi!...

. . . . . .

Porniră dar voinicii cu roibul şapte'n drum
Stârpind balauri, scorpii, pe Smei făcându-i scrum.

Treceau ca o furtună în marele colind
Cu braţul lor puternic în cei trufaşi lovind

Au ajutat în cale pe cei fără putere
Au împărţit dreptate, nădejde, mângâiere.

Şi străbătând pământul întreg în lung şi'n lat
In brazda 'ntunecată, lumini au semănat.

de AL. POPOVICI **Ilustrații: E. ARNO**

— Ce spui că-ți trebue? Puțin piper? Stai că-ți dau!

Suflând și răsuflând greu, bunica, „coana mare" cum îi spun vecinii și nepoții, se uită cam trist în sus. Prietena „dumneaei", Tinca, stătea în prag și se uita și ea cum bunica se pregătea să se urce pe taburet. Nu de alta, dar vezi că-i lipsea Tincăi puțin piper, să puie în niște chifteluțe cu sos; de aceea alergase atât cât o țineau picioarele ei bătrâne la vecină, la „coana mare".

Numai că piperul, sarea, scorțișoara, foile de dafin, inibaharul, stau cocoțate tocmai acolo sus, pe dulap. Nu se îndură bunica să le dea jos. Le ține acolo la înălțime. „Nu că mă tem de șoareci", spune dumneaei, de ăștia nici sămânță n'am în casă, dar mai știi pe unde își bagă vreunul coada?" Și uite așa, oftând, toată ziua se chinuie aburcându-se pe un taburet, întinzând mâinile să ajungă vre-un borcănel.

Acum, oftă din nou, se ridică pe taburet și se pregăti să întindă mâinile să apuce borcănelul pentru piper, acela cu capac de tablă. In aceeași clipă însă, Tinca, d'n ușă, asistă la ceva nemaivăzut. Bunica a fost săltată ușor în sus, apoi odată mai puternic și capul ei se apropie de bec. Apoi cu un țipăt ascuțit se prăbusi peste mormanul de rufe ce așteptau să treacă la spălat. Taburetul avea la picioare niște arcuri strânse, care se ridicaseră și, cu ele odată, taburetul și bunica.

— Ce-i asta soro, aeroplan? se cruci Tinca.

— Nu Tinco, o nouă „invenție" de-a lui Ghiță, oftă bunica, descurcându-se dintr'o cămașă de noapte dintre cele strânse pentru spălat. Dar de data asta s'a terminat. Am să-i aplic eu cea mai străveche invenție din lume: melesteul pe spinare. Uite așa, numai în „invenții" de astea mă tine... Când mă supăr și mă răstesc și eu puțin la el, știi ce-mi răspunde? „Păi eu vreau să te ajut, bunico... Pentru ca să-ți fie treaba mai ușoară!"

— Ei taci, ce vorbești!?

— Păi socotește și dumneata... adică de ce să stăm noi aici în bucătărie și să nu poftești dincolo să-ți spun totul. Iti fac între timp și o cafea așa mai amăruie, cu o bucățică, cum îți place matale...

★

— Stai să vezi ce se întâmplă cu Ghiță. Intâia și întâia poznă ce i-a intrat în cap, că a prins să se iscălească Ghiță Păunescu al III-lea.

— Cum al III-lea?...

— Adicătelea bunică-su e I-iul, tat'su al II-lea și el al III-lea. Cică să nu i se confunde posteri.. știi tu ăștia care ar veni de acu încolo...

— Dar ce treabă au să-l confunde?

— I-au intrat în cap numai invențiile. Face, desface și strică toată ziua. Mi-e frică să mai pun mâna pe ceva ca să nu dau peste vreo poznă, peste vreo „invenție" de-a lui. La școală cam scârțâie, cioc-boc... Dumnealui cică are mereu „idei". Dar ce idei la un băiat de clasa V-a? Bunica se opri o clipă să-și tragă sufletul. Plita noastră nu prea trage. Mă chinuesc dimineața până aprind focul. Imi făgăduește el, Ghiță, că mi-o drege. Intr'o zi dau să aprind focul. Deschid portița și iau chibritul. Când, ce să vezi, o bubuitură de am crezut că a sărit casa în aer, o vâlvătae și o pălălaie de nu știai încotro... A făcut „domnul" Ghiță un mecanism, încât atunci când deschid portița, să fie acolo un soi de cremene, să sară o scânteie și să se aprindă focul. Noroc că nu s'a dărâmat plita.

— Ce spui!?

— Da și din mâncare nu s'a ales nimic! A intrat funingine în ea... El cică mă ajută.. Mie îmi face cele mai multe „invenții". Mi-a pus un arc cu doi clopoței la ochelari, de parcă eram cal de nuntă; asta ca să pot să-mi găsesc repede ochelarii, știi, pe care-i rătăcesc mereu. Ii sucește arcul, clopoteii sună și-i găsești, cică, unde i-ai lăsat... Minte de băiat mare! Inchipuiește-ți când m'am trezit că-mi sunau ochelarii pe nas. A trebuit să beau un ceai să mă liniștesc... Uite așa servicii îmi face! Și toate le face singur, singur de capul lui. Stă, le scrie, le socotește în caiet și apoi cică el le „aplică". Câte nu a mai pătimit și Vlăduț, cel mic, de pe urma invențiilor lui frate-său! A, dar era să uit... Știi că sunt strângătoare. Dacă nu strângi, n'ai... Țin în-

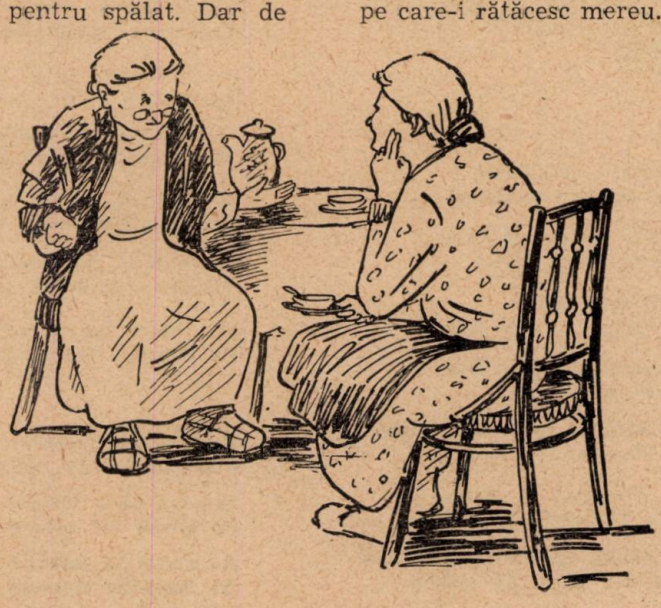

chise în cămară merele și perele. Le dau cu încetul la masă. Domnul „inventator" le-ar da gata dintr'o dată. Dela o vreme văd eu că le scade numărul din poliță. Nu mă dumiream. Cheile le țin eu la brâu, cămara e la etaj, pe fereastră nu poate ajunge nimeni. Mă duc într'o zi și ce să vezi? Căutam ceva într'un raft, când simt că mă trage cineva de fustă, să mă mute din loc nu alta. De spaimă, n'am avut nici glas să strig... Ce se întâmplase? Nepotu-meu, inventase un aparat: două prăjini cu un fel de cioc la cap. care prindea merele din raft. Dumnealui îl „mânuia" de jos din curte... Iaca așa îmi face!

— Vai de mine!

— Da, da... Nu știu ce să mă mai fac în casa asta. Dau să mă așez pe un scaun, el fuge pe roate; pun mâna pe o oală, capacul ei îmi sare înainte. Cu taburetul ai văzut ce-am pățit... Acu dacă vine acasă și-l iau în primire, ce crezi c'o să spună: „Bunicâ, ce poți mata să mă înțelegi! Toți inventatorii au pătimit. Și-mi tot dă cu unul Edison... Iaca!

— Nu mai vorbi!?

— Da, da, așa-i că te miri? Dar i-a spune, „mâță electrică" ai văzut?

— Ce spui soro, „mâță", cum?...

— Nu râde... Ședeam într'o seară pe pat, când iaca intră pe ușă o dihanie nemaivăzută. Scotea flăcări ca balaurul din poveste.

— Ce era?

— Era Caliopi, mâța noastră. A îmbrăcat-o domnu' Ghiță cu un cojocel de ebonită, sau nu știu cum îi mai zice, care dacă se freca de blana mâții făcea scântei. Caliopi se sburlise toată și scotea și mai tare scântei. Unde pui că atunci când am luat-o în brațe m'a curentat.

— Zi și mata, dacă îi puneai priză puteai să tragi și fir dela ea!

— Râzi, râzi mata, da' nu-i de râs. Pe mine mă dau gata invențiile astea... Aoleou, ne-am luat cu vorba și am lăsat mâncarea pe foc. Nu-ți pare că miroase a ars?

★

...In casă miroase plăcut a ciorbă și budincă; e ora două. Azi tata a venit mai repede acasă. Stă întins și citește o gazetă. Se aude poarta, apoi pași grăbiți, din urmă vocea furioasă a bunicăi. Ghiță, de-abia îi răspunde. Deschide ușa și intră repede în cameră. Fața lui rotundă e tare nenorocită.

— Ce să fac tată? Ce au toți cu invențiile mele? Eu vreau bine și ei... Tu de ce reușești cu invențiile tale?... Zău, nu mai pot! răbufni el cu toată puterea... Uite, eu toată ziua îmi frământ capul să o ajut pe bunica... Să nu o mai doară mâinile și picioarele, că are reumatism... Ce să mă fac?

— De ce nu te mai sfătuești cu băieții?

— Dacă râd de mine!

— De, și eu aș râde de un inventator cu 2 la matematică.

— Tăticule, eu vreau... Ghiță se repezi și-și puse capul în brațe la taică-său. De dincolo se auzi însă o bufnitură surdă și apoi un plâns de copil.

S'au repezit amândoi într'un gând. Vlăduț se afla trântit pe podea, victima unei „invenții", „leagănul automat". Ghiță aranjase la leagăn un arc; atunci când Vlăduț avea să înceapă să miște, arcul avea să balanseze leagănul. Numai că arcul era prea întins și acum Vlăduț privea mirat în jurul lui, pe covor. Plânsul îi trecuse și parcă aștepta pe cineva să-l așeze la loc.

— Am vrut să fie o surpriză!... Dar în aceiași clipă scoase un țipăt. Vlăduț găsise lângă el jos un caiet roșu, frumos cartonat și începuse să-i rupă cu mare haz foile. Dădea cu mâna, prindea câte o foaie și o trăgea apoi repede în sus.

— E caetul meu, caetul de proecte, „cu invenții" bolborosi Ghiță.

— Asta e, râse tata și Ghiță se opri. Vlăduț ștergea de cucuiul din frunte și rupea cu mâinile lui grăsulii câte o filă!

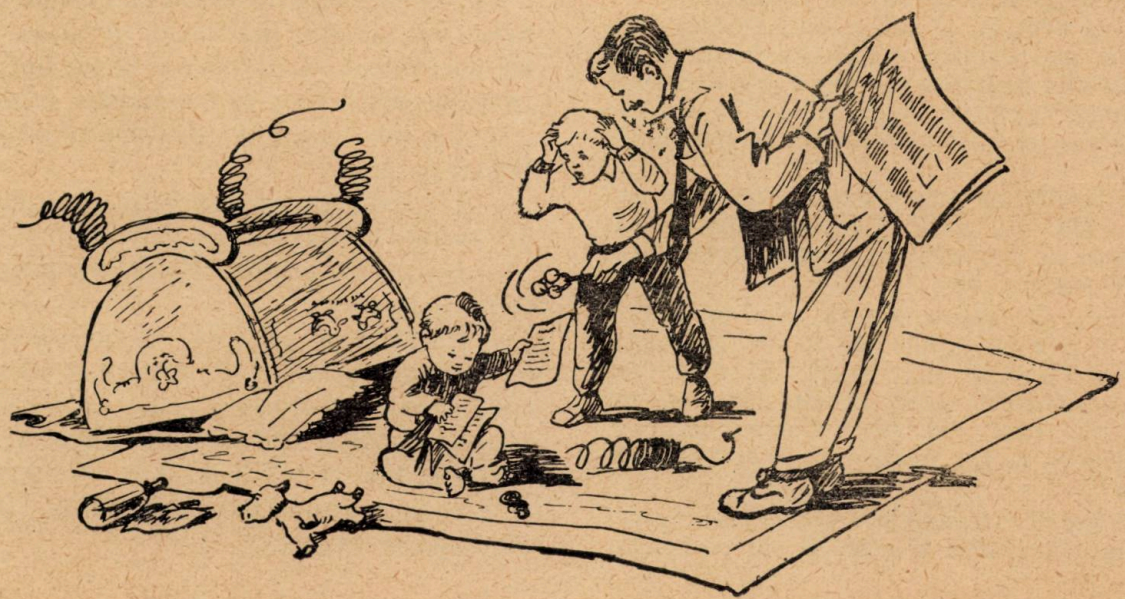

de **GICA IUTEŞ** — Ilustraţii: **I. DARIE**

(urmare din numărul trecut)

CAP. XIV

SMEUL

Ajuns în mijlocul drumului, Milucă se opri uimit. Pe cerul de azur, în bătaia soarelui, sbârnâia un smeu alb de toată frumuseţea.

Dintr'o curte învecinată ieşi un băieţel roşcovan şi sburlit.

— Ilincă! îl strigă Milucă. Parcă ziceai că te duci la Călan la frate-tău...

— A venit el! răspunse Ilincă plin de însufleţire. L-ai văzut? arătă el smeul. E grozav. Are şi lame... vezi cum sticlesc? E un smeu parasmeu! Are o aţă lungă! Vine de pe strada cealaltă... Zău! E cel mai grozav smeu pe care l-am văzut!

— Ce vorbeşti, spuse Milucă jignit. Mai grozav ca al meu nu e ... şi sbughind-o în casă, se întoarse gâfâind cu un smeu albastru.

— L-am adus pe al meu! spuse Milucă puştilor, care mai ieşiseră şi din alte curţi. In jurul băieţelului roşcovan mai era o fetiţă cu nişte codiţe îmbârligate pe lângă urechi, ca doi covrigi galbeni şi un bondoc bălan cu pantalonii pe vine.

Puştii priviră cu neîncredere la smeul de jos.

— Ca ăla nu-i nici pe departe, zise Ilincă, continuând să admire mai departe rotocoalele largi ale smeului alb.

— Nu-i? se înfurie Milucă, Aşa crezi tu? adăugă el profund jignit. Păi, tu vezi ce-i aici? Frate-meu l-a făcut, măi băieţi... Şi când face frate-meu un smeu, toate smeele din lume nu mai fac doi bani. Are scofâlcitoare nouă. Iar sbârnâitoarea e din foiţă, cum n'ai văzut în viaţa ta!

— Ei, hai dă-i drumul să-l vedem mai repede, făcu Ilincă binevoitor şi privi de sus pe bondocul cu pantalonii pe vine, care stătea cu gura căscată, uitându-se când la smeul cel alb, care juca din coadă cu semeţie, când la smeul cel albastru cu scofâlcitoare şi sbârnâitoare, cum nu mai văzuse în viaţa lui.

— Stai, crezi c'aşa se dă drumul la un smeu? Cu socoteală... se grozăvi Milucă. Şi începu să desfăşoare sfoara cu încetineală, prefăcându-se cât mai preocupat, pentru a-şi câştiga respectul înzecit al puştilor.

Smeul cel albastru începu să se înalţe încetişor jucând în sfoară, ca un armăsar nerăbdător în hăţ, fluturându-şi cu mândrie coada înfoiată cu sbârniitori. Şi când sfoara fu deplin desfăcută, el pluti frumos, făcând tumbe uşoare, când spre coama verde a dudului, când spre norişorul pufos pe lângă care se înfoia smeul cel alb de pe strada cealaltă.

Dar deodată copiii scoaseră strigăte de uimire. Smeul cel alb mai juca odată în bătaia soarelui, apoi începu să se coboare, dispărând, parcă jignit de albăstrimea şi îndrăzneala celuilalt.

— L-a tras... l-a tras! ţipă bondocul cu pantalonii pe vine.

— L-a tras! se minună fetiţa cu codiţele ca doi covrigi rumeni.

— L-a tras? mormăi Ilincă desamăgit. De ce l-o fi tras?

— Ehei! ţi-am spus eu! se bucură Milucă. I-o fi pocnit şindrila! Şi desfăcând triumfător toată sfoara, smeul său albastru săltă semeţ, în cea mai înaltă şi mai mândră rotocoală...

— Hai ţine şi tu! îi dădu el voie puştiului, care se ţinea pas cu pas după dânsul, mut de admiraţie şi respect.

Dar bucuria lui fu scurtă şi trecătoare. Smeul cel alb apăru dintr'odată teafăr şi nevătămat. El se înălţa acum vâjâind şi sbârnâind, supărat parcă de asemenea înfruntare. Făcu trei tumbe uşoare, apoi cu un salt brusc se abătu cu hotărîre asupra inamicului, care se pretindea mai ceva decât el.

Milucă privi pieziş către atacator şi ca o săgeată o sbughi înainte, căutând să-şi scoată smeul din primejdia care-l păştea.

Dar smeul cel alb nu se lăsă păcălit. Cu o uşoară smucitură el se luă după fugar, iar în bătaia soarelui pe sfoara sa sclipi ceva.

— Lamele! lamele!... Vrea să te taie tâlharul! ţipă Ilincă. Şi ca şi cum pământul ar fi început să-l ardă sub tălpi el sări de pe-un picior pe altul şi răcni trecând cu totul de partea smeului de pe strada sa.

— Trage-l Milucă, trage-l repede că ni-l taie!

— Nu vezi cum se vâră! Se vâră peste mine! bombăni Milucă şi smuci cu disperare de sfoară.

— Vai! strigă fetiţa şi de emoţie nu mai ştia încotro să privească.

— Dă-te la o parte! De ce încurci? o împinse Ilincă la o parte şi se repezi să-i dea ajutor lui Milucă. Strânge! Înfăşură! Înfăşură sfoara! Dar în aceeaşi clipă smucitura fu pieirea albastrului. Sfoara făcu odată pâc! Iar smeul lui Milucă rămase atârnat în ghiara duşmanului său alb.

Cap. XV.
BEŢE'N ROATE!

Vestea era îngrozitoare. Alergau cu toţii tăcuţi, cu inima strânsă. Se putea una ca asta? P.E.A.-ul distrus? Ocoliră şoseaua şi tăiară deadreptul prin grădina cetăţii. Ajunseră într'un suflet, lac de sudoare, la locul nenorocirii...

Dar ceea ce li se înfăţişa dinaintea ochilor, îi lăsă de-adreptul cu gura căscată. Nu se mai vedea nici urmă de P.E.A. Parcă fusese ras de pe faţa pământului. Îşi închipuiseră că vor găsi un morman de scânduri din 'bordei, hârtiile şi cărţile împrăştiate, telegraful călcat în picioare, harta făcută bucăţi şi când colo? Nimic! Parcă P.E.A. nici n'ar fi fost vreodată aici... Dacă n'ar fi recunoscut locurile, dacă n'ar fi rămas în stâlpul de piatră al podului fir'da cioplită de Giuri pentru bibliotecă, dacă salcia cea scorburoasă n'ar fi păstrat cuiele unde fuseseră atârnate girueta şi termometrul, ar fi crezut că visează ori că uitaseră locul unde construiseră P.E.A.-ul. Dar toate aceste semne arătau că aici şi nu în altă parte, cu o zi mai înainte, fuseseră cu toţii laolaltă şi munciseră pe rupte să întindă firele pentru telegraf şi să vopsească cu alb pereţii bordeiului, ca să pară de zăpadă... Şi acum? Ce mai încolo încoace? Totul fusese ras de pe faţa pământului. Iar cea mai mare obrăznicie a celor care dărâmaseră P.E.A.-ul o dovedea faptul că locul fusese greblat şi măturat de toate urmele. Îl priviră buimăcit pe Giuri. Dinu isbucni primul:

— Eu cred că istoricii au făcut-o! Măgarii! Au şi măturat locul. Ne-au măturat P.E.A.-ul, se văită el desnădăjduit.

— I-am văzut venind dimineaţa la cetate, spuse întunecat Giuri. Dar de unde să-mi treacă mie prin minte, că plănuiau o asemenea ticăloşie. Am stat ca un prost în fosta noastră magazie şi-am lucrat la sanie. Cui să-i treacă prin minte că trebuia să păzim. Mai ales după cele întâmplate ieri.

— Hai la Moş Pişta, să-l întrebăm. O să le arătăm noi! Unde sunt cărţile? Unde sunt lucrurile noastre de aici? Vor să ne pună beţe'n roate? Lasă! O să-i spunem Stelei. O să-i spunem şi profesorului. Ehei, îi aranjăm noi!...

I-au găsit pe istorici împreună cu Moş Pişta în cerdacul însorit al cetăţii. Erau murdari din până'n picioare! Dar pe fetele lor se citea că trebue să fie foarte mulţumiţi...

— Aha! Va să zică aţi avut curajul să rămâneţi. Aţi măturat totul şi-acum sunteţi cu inima uşoară...

— Ce-am măturat? se miră Iorgu.

— Aha, va să zică te faci că nu ştii? răcni Dinu rotind nişte ochi înspăimântători. Unde sunt cărţile? Unde este telegraful?

— Şi barometrul, ţipă Oanţă Simeria. Barometrul... Eu l-am adus şi l-am agăţat în salcie... cu mâna mea.

— Va să zică din răzbunare aţi făcut-o!

— Ce tot aiuraţi? răspunse Iorgu nedumerit. Ce cărţi, ce barometru?...

— Auzi-l... Ce cărţi, ce barometru? se înfurie Giuri. Ne-aţi distrus instalaţiile pentru adunare... Vă daţi seama ce-aţi făcut? De geaba faceţi mutrele astea de sfinţi picaţi din cer, că...

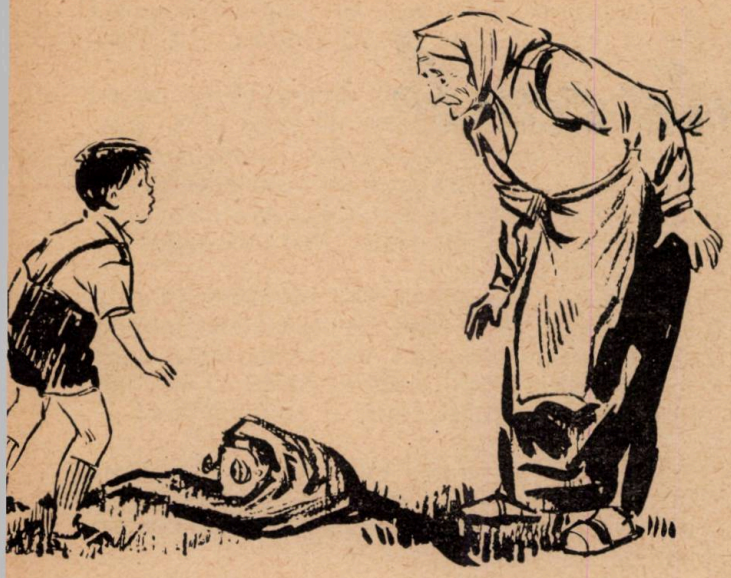

— Ia ascultă, Nemeth, se supără dintr'odată Iorgu, vă întreceţi cu gluma. Noi n'am distrus nici o instalaţie, n'am furat nici o carte, nu ştim de niciun telegraf. Este adevărat că Octav s'a încurcat într'o sârmă, dar am lăsat-o unde am găsit-o.

— Să spună Moş Pişta, strigă Octav, unde am fost noi...

— Las'că ştim noi unde aţi fost. Mă mir că nu vă e ruşine să minţiţi cu atâta nerușinare, le strigă Dinu plin de dispreţ.

— Moş Pişta, explică-le, se rugă Iorgu.

Dar Moş Pişta n'apucă să deschidă gura că Dinu adăugă furios :

— Ce să mai explice ? Să-i explicăm noi cine sunteţi. Păcat că tu, conducătorul detaşamentului nostru, acoperi asemenea faptă. Să vedem ce-o să spună Stela !

— Ia potoliţi-vă ! Să vorbim ca oamenii, spuse Moş Pişta, aşezându-se încurcat pe bancă.

— Ce să mai vorbim, Moş Pişta, spuse Giuri cu lacrimi în ochi. Toată munca noastră s'a dus pe copcă, proviziile ia-le de unde nu-s. Barometrul lipsă, telegraful dispărut fără urmă ; vino să vezi ! Ce ne facem acum ! In loc să repetăm şi să învăţăm pentru examene, trebue să construim totul dela început !

— O să construim totul dela început, copii, spuse Moş Pişta cu glasul schimbat.

Dar copiii fugiseră şi moşul se trezi deodată singur pe banca de lemn în mijlocul zidurilor, care i se părură străine... Intră cu paşii obosiţi în casă şi se culcă în pat trăgându-şi cerga peste cap, ca şi cum i s'ar fi făcut dintr'odată frig.

Cap. XVI
ISTORICII SUNT INGÂNDURAŢI

E adevărat că dimineaţa aceea fusese rodnică. Chiar peripeţiile din subterană nu erau de lepădat. Iar Moş Pişta le povestise o mulţime de lucruri despre cetate şi despre viaţa feudalilor care-au locuit-o. Aveau siguranţa că vor putea să prezinte cu adevărat o adunare interesantă pentru concurs. Totuşi istoricii mergeau abătuţi înspre casă.

Octav rupse tăcerea cel dintâi.

— Ce ne facem acum, Iorgule ? Ei cred că noi le-am stricat tabăra.

— O să le dovedim că nu le-am stricat-o noi.

— Dar cine le-o fi făcut asta ?

— Trecem prin clipe grele.. spuse Iorgu îngândurat. Nu ştiu ce-i de făcut... Dacă am putea merge la Stela, totul s'ar limpezi. Dar cum să mergem ? Ce-o să zică ?

In glasul lui Iorgu se vedea o mâhnire adâncă.

Deodată se auziră strigaţi. Milucă se ivi în faţa lor, asudat şi roşu ca un rac de alergătură...

— Ce vrei, spuse Iorgu nemulţumit. Tu ne mai lipseşti după câte avem pe cap !

— Ştefănel nu vrea să-mi dea smeul !

— Ce smeu ? Lasă-ne'n pace cu smeul tău. Am să-ţi fac altul.

— Dar nu e numai smeul ! Să vezi ce-a mai fost ! Când ţi-oi povesti... făcu Milucă pe misteriosul.

— Ei, hai, dă-i drumul, spuse Iorgu nerăbdător.

— Să vezi, Dinu şi Oanţă au venit la Ştefănel şi împreună au adus apă şi pe urmă a venit şi Giuri. Am putut să văd toate acestea, pentrucă stăteam afară în curte şi citeam la istorie despre vitejia tatălui lui Matei Corvin, care i-a făcut pilaf pe turci. Şi de odată, buff !... Lângă mine a căzut un pachet greu, greu de tot, învelit într'o pătură.

Desigur că m'am mirat grozav şi m'am grăbit să mă uit în pachet. Inăuntru era o cutie de fier. Dar să vedeţi, spuse Milucă făcând ochii mari. Tocmai atunci poarta s'a deschis şi a intrat bunica lui Ştefănel.

— Nu-i la voi Ştefănel ? a întrebat ea. Şi deodată a văzut pachetul.

Pătura de călcat ! A strigat şi-a făcut nişte ochi cât cepele. Intr'o clipă s'a repezit să vadă ce-i înăuntru. Eu, desigur, i-am povestit repede, cum m'am trezit cu pachetul. Dar ea nu m'a crezut, a înşfăcat pachetul şi s'a uitat urât la mine strigându-mi :

— Draci împeliţaţi ! Apoi a ieşit ca o furtună pe poartă.

— Dar asta ce-o mai fi ? se minună Octav.

— Eu ştiu ce să fie ? mormăi Iorgu îngândurat.

— Apoi, urmă cu aprindere Milucă, a trecut chiar Ştefănel prin curtea noastră...

— Cum prin curtea noastră ?

— Zău ! Uite-aşa a ţâşnit pe lângă mine şi nici nu se uita îndărăt... fugea de-i scăpărau călcâiele.

— Oricum, zise Octav pe gânduri, n'aş vrea să fiu în pielea lui !

(continuare în numărul viitor)

Puiul de cerb

de NICOLAE LABIȘ

III. Toamna

Vine toamna; tot mai rece
Prin colibi, seară de seară
Cerul împestrit cu stele
Răsuflarea și-o coboară.
Blănurile de jivină
Țin călduț, dar firul ierbii
Tremură, și dinspre munte
Goarna toamnei sună cerbii.

Oile mai pot să stee
Încă-o lună pe ponoare,
Dar Cordun din nou la școală
Trebui-va să coboare,
Să-și revadă-atâți prieteni
Dar și stâna să o lase.
De aceea-i vesel parcă
Dar și jalea'n piept l-apasă.

Totu-i gata; și-a tras cușma
Și-a ieșit în gura stânii.
Gudurându-se-i dau roată
Cu bătăi de coadă, câinii
Iar ciobanii râd de dânsul,
Ca să nu se vadă bine,
Că le pare rău de-o vară
Petrecută-atât de bine.

Deci, cu puiul cel de ciută
Stă Cordun să se coboare.
Sus, în deal, fac semn ciobanii
Zugrăviți pe alba zare.
Puiul saltă înainte
Printre cetini și pârae,
Iar Cordun îl urmărește
Cu privirea de văpae:

— Vezi, strengare, cornorate,
Nu te rătăci, așteaptă,
Că lăsăm acuma drumul

Și luăm poteca dreaptă.
Ne așteaptă 'n văi băieții
Și să vezi ce veselie!...
Doar atâta, ca pe cale
Gust de fugă să nu-ți vie.

Parcă-ar înțelege puiul;
Tropotind, îl înconjoară,
Bucuros și el pe semne
C'or ajunge 'n sat diseară.
Dar din când în când și'ntoarce
Cătătura lui blajină
Către creasta care-ascunse
Câini și oi, ciobani și stână.
— Lasă, pui de cerb, spre sate
In curând au să se lase,
Aducând mireazma stânii,
Turmele cu oi mițoase.
Ne-om uita și noi și alții
Cum cu dangăt se coboară
Și-om visa cu ochii'n pâclă
La o altă primăvară...

Trece puiul printre ramuri
Ca arcușul printre harpe*)
Codrii se 'ndesesc; cărarea
Se azvârle ca un șarpe,
Printre râpe și sub cioate
Și prin locuri neumblate.
Puiul e mai sprinten; fuge
Și așteaptă într'un loc,
Iar Cordun îi ține urma
Incâlcindu-se'n cojoc.
Fel și chip de câte gânduri
Prind în goană să-l străbată,
Când de-aproape, dintre sihle
Tună-o pușcă deodată.

Ingrozit s'a tras bălatul
Lângă-un trunchi.
Puiu'n luminiș, cu saltul
Intrerupt, căzu'n genunchi.
Bubui prelung înaltul.
Codrii au sunat a moarte;
Puiul s'a lăsat pe-o parte,
Dureros suindu-și, trudnic,
Nările subțiri în sus...

...Cineva din sihle vine
Sub lumina de apus...

Barba-i roșie, coboară
Incâlcită peste piept.

Flinta scoate fum pe-o nară
Legănată'n brațul drept.

S'a 'ncordat Cordun să strige
Dar și-a pus palma la gură:
— Ista-i badea Panaite
Ce-a fugit pe curmătură
După ce-a cercat să puie
Foc la casa lui fățoasă
Unde s'așezase sfatul.
Că avea mai multe case:
El avea vreo patru case —
Două'n vie, două'n vatră
Și pe toate le lucrase,
Când era primar odată.

Ii umblase vorba'n sate
Că-i ca fiara, ca nebunul
Și că-i negru de păcate
Cum îi negru'n fund ceaunul.
Umblă după el să-l prindă
Da-l voinic și nu i-i greu
Să-și ascundă bine pielea
Prin păduri fugind mereu.

Aplecându-se din șale
Puiu'n cârcă el aruncă
Și cum pleacă, țeava pușții
Printre cetini i se'ncurcă...

S'a trezit Cordun din spaimă
Lângă trunchi oprindu-și plânsul
Și pe dâra cea de sânge
A pornit cântând într'însul:
— L-a 'mpușcat,
L-a 'mpușcat!
Puiul meu cu ochi brumat,
Te-a 'mpușcat, te-a'mpușcat!

— Pui de cerb,

*) harpe = strune — termen local.

Pui orfan,
Pui găsit sub un mesteacăn
Și adus într'un suman,
Noaptea-ți trece prin blăniță,
Ochii tăi au prins pojghiță,
Sângele pe nări îți cade
Pe frunzarele'ntomnate
Și-mi însemnă mie drumul
Ca pe urma ta să merg...
Ochii tăi sunt stinși ca fumul,
Ochii tăi au prins pojghiță.
Ultimele luminițe
De pe ochii tăi se șterg.
Cel ce te-a ucis pe tine
Cu o inimă de iască,
Slobozit în codrii ăștia
Nu mai poate să trăiască!

★

La un mijloc de poiană
Sub al nopții greu cojoc
Panaite stând la foc
Frige'n țiglă o pastramă.
Și cu ură îl arată
Negre degete de cracă.
Fagii mari cu frunza roată
Peste flăcări se apleacă.

El se uită 'n foc și tace
Tolănit pe trei cojoace.
Parcă'n barbă-i curge pară.
Crengile cum se coboară
Se feresc, să nu-l atingă
Peste mâni și peste frunte,
Se feresc să nu-i atingă
Mâinile păroase, crunte.

Sare'n sbor Cordun de vale
Ca o flacără fugară.
Prin poncare se prăvale
Și pe râpe se coboară
Ca să spuie, ca să spuie —
Puiul nu e, puiul nu e
Că l-a săvârșit fugarul
Cel cu flinta albăstrue'

★

După vorbă ce-a adus-o
Un cioban în sat venit,
Cu căruța lui Iftime
Cinci prieteni au pornit
Lui Cordun să-i iasă 'n cale
De poiană mai la vale.

Au ajuns. Și mult și bine
Ingrijați că nu mai vine
Ei cu ochii'n sihle cată
Pe când spune 'ncet Iftime
Intâmplări de altă dată...
Măi băieți, am fost cu slugă
Și-am dormit cu boii 'n grajd
Căpătâi, o buturugă,
Și 'nveliș aveam talaș.
Boii mă primeau să dorm,
Știți că boii-s blânde vite,
Boii mă'ncălzeau în somn,
Dar stăpânul Panaite
Mă'ncălzea în somn c'un par
Dimineața, ca să-i ar.
Mă hrănea cu ghionturi grele.
Ca să-i ar cele vâlcele,
Și în loc de zeghe 'n spate,
Ca să-i ar cât nu puteam
Vânătăi și vâlci *) umflate
De la bâta lui aveam.
Azi, îs om la mine'n sat —
El e'n codri'nsângurat,
Dar l-om prinde noi, măi frate
Să-i dăm plata pentru toate...

Deodată văd cu toții
Cum Cordun săltând prin ierbi,
Incâlcindu-se'n ferigă
Printre brazi venind în goană
Se apropie și strigă:
— Panaite în poiană
Mi-a ucis puiul de cerb!

Mai nu cred, dar el se'ntoarce
Indărăt, cu pasul lung.
Ei pornesc cu pași de lână
După el, și îl ajung.

★

Panaite 'ntins pe-o parte
Sta cu pușca după spate.

In desiș băieții-așteaptă
Iar Iftime se îndreaptă
Singur, ca să nu-l audă
Panaite, fiară crudă.
Și c'un salt, pe pușcă, mâna
Dintr'odată și-a înfipt.
Panaite'n fața pușții
A sărit în sus ca fript.

— Stai așa! El stă; Iftime
Cine știe, poate trage.
Vin atunci buluc băieții

*) vâlci = urma unei lovituri.

Cu lucioasele baltage,
Iar Cordun c'o sfoară udă
Fedeleș l-a cetluit.

S'au urcat în car cu toții
Și cevale au pornit.

Stă cu pușca'n mâini Iftime
Iar Cordun fără de grai
Intristat, cu fața udă
Dă arar cu biciu'n cai...

★

Azi Cordun mai are blana
Aninată într'un cui.
Panaite'n pușcărie
Ispășește vina lui.
Toamna-i prinsă'n dans cu vântul,
Lui Cordun i-s ochii plini
De frunzare și lumini...
Și își isprăvește cântul:

— Vezi tu, pui de cerb, spre sate
In curând au să se lase
Aducând mireazma stânei
Turmele cu oi mițoase.
Ne-om uita și noi și alții
Cum cu dangăt se coboară
Și-om visa cu ochii'n păclă
La o altă primăvară...
Pui de cerb,
pui orfan,
pripășit sub un mesteacăn
și adus într'un suman,
Amintirea ta mă doare
Fără seamăn și am să scriu
Câte am văzut și știu.
Ce-am văzut noi împreună
Pela stână, prin livezi;
Și prin școală și pe câmpuri
Ce-ai mai fi putut să vezi.

Blana ta i-atât de tristă
Aninată lângă geam...
Da-mi aprinde'n suflet ura,
Ura care n'o știam!

Oprirea zăpezii pe ogoare

de EUG. JIANU

Institutele de Cercetări Agronomice au constatat, pe cale de experienţă, că apa ploilor nu este îndestulătoare pentru a acoperi nevoile plantei. De aceea grija noastră trebue să fie ca apa zăpezilor, la topire, să intre şi ea la rându-i, în brazde.

Dar oprirea zăpezii pe ogoare şi semănături pe lângă rolul acesta de a mări prin topire rezervele de apă din sol, mai are şi alt rost: acela de a feri semănăturile de îngheţ. Sub mantia de nea semănăturile iernează ca îmbrăcate într'un cojoc!

Oprirea zăpezii se face punând în calea vântului care ar spulbera-o diferite obstacole; fie că le aşezăm în formă de garduri, fie că le aşezăm sub formă de capre (cu locuri goale între ele) obstacolele acestea silesc vântul să troienească neaua în jurul lor, deci acolo unde vrem noi.

Dintre toate obstacolele, rezultatele cele mai bune le dau paravanele sau gardurile de lemn, şi unele şi altele de felul acelora ce se folosesc pentru a feri liniile de cale ferată ori şoselele de înzăpeziri. Paravanele acestea au de obicei o lungime de 2 m. şi o înălţime de 1—1,2 m. şi se aşează lăsând între ele o depărtare de 2—2,5 m. Cu cât depărtarea dintre paravane e mai mare cu atât stratul de zăpadă din dosul lor este mai subţire şi întins pe o suprafaţă mai mare; cu cât depărtarea aceasta e mai mică, cu atât stratul de zăpadă este mai gros dar mai puţin întins. In niciun caz depărtarea aceasta nu trebuie să fie prea mare. Paravanele se pun în rânduri întrerupte cu o distanţă de 20—25 m. între rânduri. Când în spatele paravanelor s'a adunat zăpadă destulă, ele se mută în alt loc.

Paravanele acestea se pot face din scânduri, şipci, nuiele, stuf, coceni sau beţe de floarea soarelui.

O altă metodă de oprire a zăpezii pe ogoare şi semănături este aceea de a face din beţe de floarea soarelui, coceni sau nuiele, înfipte în pământ, piramide. Aşezate în lanţ, aceste piramide opresc zăpada ca şi paravanele. Dificultatea este pricinuită de faptul că aceste piramide nu se pot muta cu uşurinţă dintr'un loc în altul, deoarece, după ce a îngheţat pământul, ele nu mai pot fi înfipte în sol.

Pe ogoare, zăpada mai poate fi oprită făcând cam din 6 în 7 m. grămezi de nea în formă de trunchi de con înalte de 1 m. la bază având diametrul unui cerc de 1 m. iar la baza mică de cca. 30 cm. Grămezile de zăpadă se fac pe un timp fără ger, când zăpada este moale şi se poate bătători cu lopata; altfel vântul le va spulbera repede.

Toate aceste lucrări de oprire a zăpezii pot fi făcute cu uşurinţă de voi pionieri şi şcolari.

In iarna trecută, pionierii şi şcolarii din comunele Ceacu, Călăraşii Vechi şi Cuza Vodă regiunea Bucureşti au pornit chiar o întrecere: câştigători erau cei ce aşezau pe tarlalele gospodăriilor colective din comună cele mai multe „garduri de zăpadă". Urmaţi exemplul lor

ŞTIAŢI CĂ...

In dimineţile de toamnă târzie, călătorii se miră văzând crengile jneapănului culcate la pământ, aproape târânduse pe suprafaţa solului; mirarea e pricinuită de faptul că aceleaşi crengi, ieri spre amiază, când soarele lucea şi aerul era cald, erau drepte, înalte şi ridicate în sus. Ciudată „gimnastică"!

Care să fie pricina „gimnasticei" acesteia?

Jneapănul creşte în regiunile înalte ale muntelui, acolo unde diferenţa de temperatură dintre noapte şi zi este destul de mare. Şi se ştie că noaptea, când aerul se răceşte, pământul iradiază căldură; pentru a o folosi, jneapănul îşi culcă crengile la faţa solului. Dimineaţa însă, când aerul s'a încălzit îndeajuns şi soarele luceşte, jneapănul poate „renunţa" la căldura pământului şi îşi ridică semeţ crengile. Aceasta e taina gimnasticei!

Când cade zăpada jneapănul îşi culcă crengile pentru a se lăsa acoperit în întregime de mantia de nea; viforniţele iernii şi vânturile cu ace de ghiaţă trec pe deasupra fără a dăuna cu nimic jneapănului, care sub „cojoc" de nea, stă la căldură! (Fiindcă după cum se ştie, sub zăpadă, e destul de cald!).

Bumbacul călător

de MARIANA FILIP

Ilustrații: FRITZ SCHÄFER

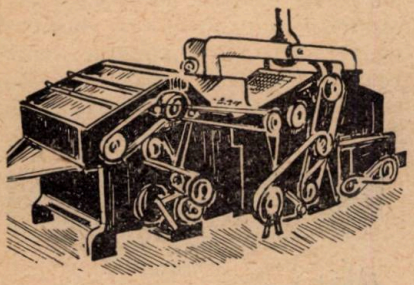

Desfăcător de bale

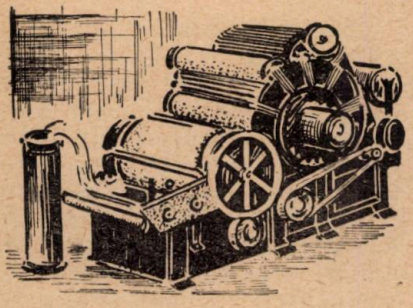

Carde

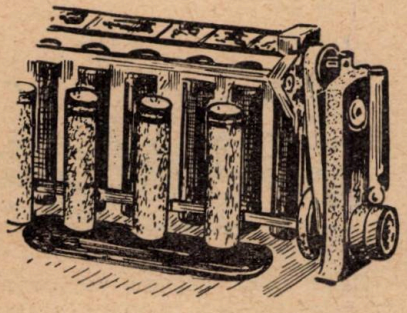

Laminor

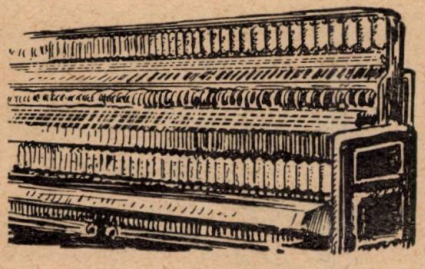

Flyer (Ring)

Un basm de demult, din Turcmenia, povestește că... o floare albă, de bumbac, luată de vânt a fost dusă departe de câmpul unde trăia, alături de surorile ei. Singură și tristă, rătăcea din loc în loc, până ce un copil care mergea cu oile la păscut a văzut-o și a dus-o înapoi, în lanul verde de bumbac.

De atunci, spune povestea, florile albe, galbene sau roze ale bumbacului cresc și se dezvoltă fericite, sub soarele arzător. In fiecare toamnă, din tufele verzi, fructele lor castanii — capsulele — se desfac și puful lor alb așteaptă să fie culeș.

Te gândești vreodată, pionierule, — când îți potrivești atent, cravata, pe cămașa de pânză albă, — prin câte transformări a trecut fibra subțire de bumbac, dela vata care înfășoară sămânța castanie și până când e țesută? E lung drumul dela lanul întins de bumbac, până la rafturile pline cu pânzeturi de tot felul din magazine!

Până să-și termine drumul, bumbacul călătorește printr'o mulțime de locuri. Puful alb din capsulele adunate pe câmp este scuturat de semințe, presat în baloturi de câte 200 kg. și trimis în fabricile numite „filaturi".

Când intri într'o astfel de fabrică, ceeace te miră întâi e mulțimea de burlane de toate grosimile, care se întind sus, aproape de tavan, dela un perete la altul al odăilor. Care este rostul lor? Să vedem!

Bumbacul așa cum e presat în baloturi, este plin de resturi de capsule, frunze, resturi de semințe, nisip și alte impurități de care trebue curățit. Deaceea, după ce muncitorii din fabrică despachetează baloturile de bumbac, ei le desfac în pături subțiri și le pun în mașinile de destrămat, pe benzi rulante — ca niște mese lungi de fier care sunt tot timpul în mișcare. Benzile acestea împing bumbacul în găuri enorme de metal, ca niște uriașe mașini de tocat carne. Cu dinții lor în formă de colți ascuțiți, acestea îl desfac în mii de bucăți: printr'un capăt al mașinii intră bumbacul presat, iar din celălalt ies bucățile destrămate de vată de bumbac. De aci ele trec la alte mașini cu cuțite, care le fărâmițează și apoi la niște mașini bătătoare — mașini cu viteză mare și cu niște pedale, ca la pian, — care bat bine bumbacul și scot din el praful și murdăria.

Legătura între aceste mașini se face prin burlanele de care vorbeam la început, burlane care servesc la transportul automat al bumbacului: acesta e absorbit (înghițit) de nenumăratele ventilatoare și trimis prin burlane, dela o mașină la alta pentru diferitele operații. Din ultima mașină bumbacul iese ca o pătură ușoară, răsucită apoi în formă de sul.

Așa, ca un sul, e dus bumbacul acesta călător, la mașinile de dărăcit unde este bine pieptănat și curățat. De aci, sub forma unui văl subțire e adunat de alte mașini, într'o panglică lungă; aceasta e dublată, apoi întinsă și răsucită câte puțin, ca bumbacul să devină mai subțire și mai rezistent.

Să intrăm acum, cu firul subțire de bumbac, în sala mașinilor cu inelușe numite „ringuri". Niște mâini nevăzute, mecanice, îl depănă în mii și mii de fuioare. Aproape sub ochii noștri, în mașinile acelea iscusite, bumbacul e transformat în fire. Firele sunt trase și răsucite cu viteză foarte mare prin niște inelușe ușoare și apoi înfășurate pe tevi lungi și subțiri. Pe tevile acestea ajunge bumbacul în țesătorii.

...Bumbacul nostru călător continuă acum drumul, intrând sub formă de fire înfășurate pe tevi sau bobine, în țesătorie.

In țesătoriile mecanice, pânza se lucrează la războaie de țesut care sunt puse în mișcare cu ajutorul electricității. Când te afli într'o sală cu războaie mecanice, sgomotul făcut de acestea e atât de puternic, încât trebue să strigi ca să poți fi auzit!

In țesătorii, prima operație este „depănatul". Firul de pe tevile

aduse din filaturi este depănat pe bobine mari. O parte d n aceste bobine sunt duse la niște mașini numite „urzitoare" unde se înfășoară firele pentru urzeală, în formă de suluri. Acestea trec apoi la o a doua operație „apretatul": firele sunt îmbibate cu o soluție de scrobeală, pentru a li se mări rezistența și a nu se scămoșa; apoi sunt așezate pe războaie. Inainte de aceasta însă, firele suferă o a treia operație „neveditul": cu niște cârlige, lucrătoarele despart firele de urzeală și le așează cu spata (un fel de spetează) într'o ordine dinainte hotărîtă. Se formează astfel o distanță între firele urzelii, un „rost" — cum i se spune — ca să aibă loc bătătura. Acuma începe „țesutul" propriu zis, în războaie.

Pentru bătătură e trecut firul de bumbac de pe unele bobine pe niște țevi mici, numite „canate". în mașinile de canetat. Aceste țevi sunt băgate în suveici care aleargă în războaie, repede-repede, înainte și înapoi, ducând firul de bătătură printre firele de urzeală, prin „rost". Astfel se formează țesătura.

La început, țesătoarea încarcă suveica, cu țeava dela mașina de canetat; ea pune mâna pe manetă*) și... bang! dă drumul războiului să lucreze.. Când firul de pe canat s'a terminat, războiul se oprește dela sine și țesătoarea schimbă caneta. Mai sunt și alte războaie, zise automate, care la terminarea firului de pe canetă, își schimbă singure, automat, caneta — fără să se mai oprească.

Când se rupe firul de urzeală, războiul se oprește singur și așteaptă până când țesătoarea leagă firul rupt și apoi dă drumul din nou, războiului.

La sgomotul permanent al războaelor, se adaogă zbârnâitul necontenit al ventilatoarelor care scot scamele de bumbac ce sboară prin camere și împrospătează mereu aerul din săli. Aceasta și multe alte metode de protecție a muncii ne vorbesc despre grija pe care o poartă statul, oamenilor muncii.

Și acum, țesăturile trec la „finisaj", operație complicată, formată din mai multe operații simple.

Intâi pânza e pusă în niște cazane mari, pentru a fi fiartă câte 5—6 ore; este trecută apoi prin mai multe mașini de unde iese curată și albă. O parte din această pânză este dusă în alt atelier numit „boiangerie" unde este vopsită în diferite culori. Sala aceasta e plină cu macarale și scripeți pe care urcă și coboară benzile de materiale.

Pânza albă și curată și o parte d.n pânza vopsită este trecută apoi la imprimat.

In spatele fiecărei mașini de imprimat se află un rulou pe care sunt înfășurați trei, patru, mii de metri de țesătură. Pe banda rulantă, muncitorii conduc țesătura în mașina care are gravat, pe niște suluri de aramă, părți din desenul ce trebue imprimat. Sub fiecare din sulurile acestea, se găsește o albie metalică, în care se află vopsea. In albie mai sunt perii mari, care seamănă cu niște arici, acele lor lungi atârnând în toate părțile.

Aceste perii se învârtesc tot timpul și duc vopseaua la suluri, — iar când țesătura trece între ele, acestea imprimă pe țesătură părți din desen: unul o frunză, altul o dungă, al treilea o floare. Țesătura a intrat albă în mașină — însă trecând printre suluri, ea s'a schimbat într'o clipă și s'a acoperit cu un desen cu frunze, dungi și flori.

Fâșiile pestrițe, imprimate în mii de culori și modele, de stamba, voal, creton, pleacă sus la uscătorie. Ele au o mulțime de ghiocei, bujori, margarete, diferite dungi și atâtea alte podoabe.

In alte mașini, țesăturile vor fi

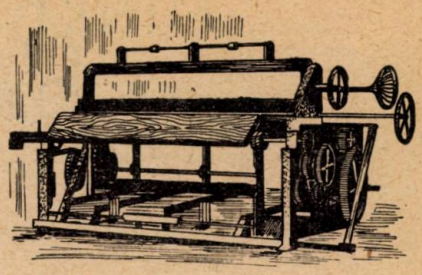

Războiu

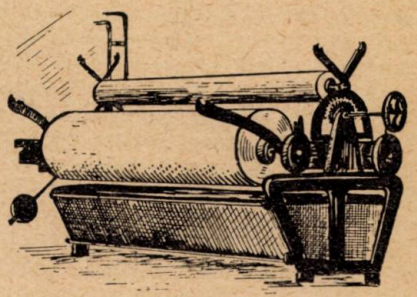

Boiangerie

spălate din nou, apoi uscate și călcate.

După finisare, lucrători specialiști controlează fiecare metru de pânză, ca să vadă dacă nu are fire rupte, pete sau întreruperi de material. Abia după aceea țesătura e dusă, etichetată și depozitată, în magaziile secției de desfacere, și apoi trimisă magazinelor.

Acolo, în rafturile îmbelșugate, pe basmalele și stămburile rânduite cu grijă, înflorește din nou în toată frumusețea ei — floarea gingașă a bumbacului călător, de pe lanurile însorite ale Patriei noastre.

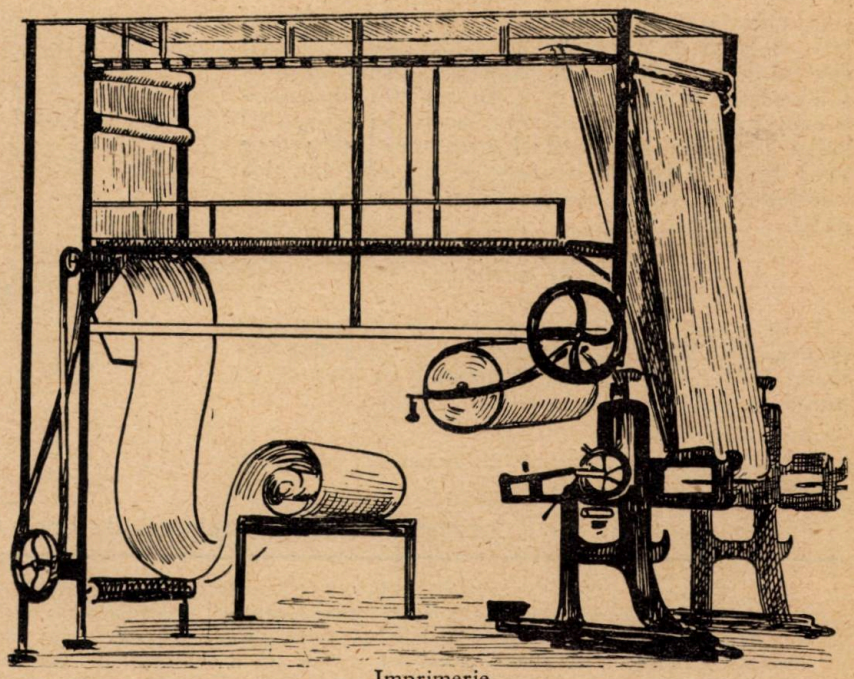

Imprimerie

*) Manetă = mâner.

LUNKI*)

(explicații la coperta IV)

Lunki este un joc popular rus. In zăpadă se face o gropiță cu diametrul de 20—30 cm. Aceasta este „cazanul". In jurul cazanului, la o distanță de 1—2 m, se fac câteva gropițe mici. Numărul lor trebue să fie mai mic cu una decât numărul jucătorilor.

Fiecare jucător ia câte un băț lung de un metru sau o crossă simplă. Vârful bățului este ținut în gropița care-i aparține fiecăruia. Unul dintre jucători, ieșit la sorți, conduce jocul. El nu are o gropiță proprie și caută prin lovituri de băț să introducă în „cazan" o mingie de cârpă. Ceilalți jucători îl împiedică, lovind mingia cu bețele lor. Aceștia trebue să fie precauți în clipa în care unul din ei scoate bățul din gropiță, căci conducătorul poate să ocupe gropița liberă cu bățul său. Cel care n'a fost atent, preia conducerea mingiei.

Dar iată, conducătorul reușește să introducă mingia în „cazan". In acest caz toți jucătorii schimbă imediat gropițele. Acum, conducătorul încearcă să pună bățul într'una din gropițele liberate pentru o clipă. Cel care rămâne fără gropiță, începe să conducă jocul. Dacă cel care conduce jocul nu reușește să ocupe nici o gropiță, continuă să conducă tot el. In acest joc câștigă cel care n'a fost niciodată conducător.

Regulile jocului:

1. Bățul poate fi ținut și numai cu o mână și cu amândouă. 2. Este interzisă ridicarea bățului mai sus de umăr. 3. In clipa schimbării conducătorului, jocul nu trebue întrerupt; noul conducător începe să conducă mingia din locul unde a rămas. 4. La stabilirea rezultatelor se va ține seama că primul conducător (la începutul jocului) a ieșit prin tragere la sorți.

„CERCURILE DE ZĂPADA"

Echipele formate din 2-3 oameni, având o provizie de bulgări de zăpadă, se așează fiecare în fața țintei sale, dincolo de o linie comună, trasată pe zăpadă, la o distanță de 4-6 metri de linia țintelor. Ținta este un cerc de 30—60 cm. diametru, desenat cu cretă sau cărbune pe un gard înalt. La semnalul organizatorului jocului, fiecare echipă începe să arunce cu bulgării în țintă, încercând să acopere cât mai repede toată ținta cu zăpadă. Invinge echipa care înaintea celorlalte va reuși să acopere ținta, cu bulgări de zăpadă.

Regulile jocului:

1. In timpul aruncării bulgărilor în țintă, nu este permisă depășirea liniei de tragere. 2. Dacă s'au terminat bulgării de zăpadă, se permite ca fără să se întrerupă jocul să se facă alții.

*) Jocul românesc „Poarca" se aseamănă cu jocul „Lunki".

Jocuri distractive

MONOVERB

xOxxOx

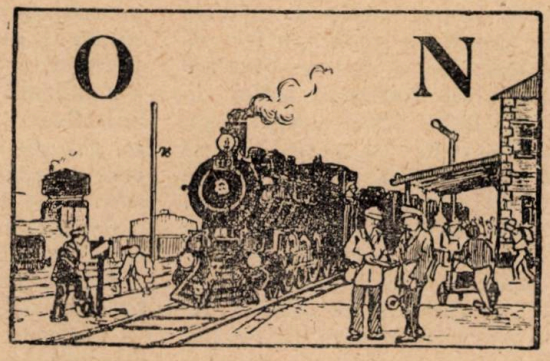

In „cheie" — pe care o vedeți sub titlul jocului — icsur le reprezintă literele cuvântului corespunzător imaginii, iar zerourile locul unde se vor introduce în acest cuvânt literele de pe imagine, astfel încât să obținem un alt cuvânt.

GĂSIȚI NUMĂRUL

Impărțind un anumit număr la 3, adăugând 25, împărțind la 7, scăzând 1, adăugând 8, înmulțind cu 2 obținem 22.

Care este acel număr?

Stănescu Adrian, Călărași

MONOVERB

(3 părți, 5 litere)

HXA

de ALEXIU DAN

Vicovul de Sus

Coperta I: **Lenin,** sculptură de Boris Caragea

„CRAVATA ROȘIE"", revista pionierilor și școlarilor, editată de Comitetul Central U.T.M.; apare la 1 și la 15 ale fiecărei luni. Redacția și Administrația: București, str. Academiei 17, telefon 39064. Cont C.E.C. Nr. 162654. Abonamentele se pot face la toate oficiile poștale, prin factorii poștali, la secțiile raioanale de difuzare a presei și la difuzorii voluntari. Taxa poștală plătită în numerar conf. aprob. Dir. Generale P.T.T. Nr. 174.578/1949 N. I. — 9-25. „Intr. Poligrafică Nr. 2", Intreprindere Industrială de Stat, str. Brezoianu 23-25 — C. 7465.

BIBLIOTECA CE... SIBIU

EXEMPLARUL 1 LEU

Cine le dezleagă ?

IN APROPIEREA ACESTOR IEPURAȘI MAI SUNT TREI SCHIORI

INCERCAȚI VOI SĂ-I GĂSIȚI.

ÎNVĂȚAȚI să încrucișați cuvintele

REFACEȚI INCRUCIȘAREA CU AJUTORUL CUVINTELOR DE MAI JOS :

CUVINTE DE 2 LITERE : AA, AS, AV, BA, IA, IR, OC, OO, RA, SA, TR.

CUVINTE DE 3 LITERE : ESA, ETA, FIR, LRE, OEL, OLT, RUS, TIA, VAS.

CUVINTE DE 4 LITERE : ADDO, ALAN, ASAU, ELIN, IESI, NUCA, PILE, SCIT, TÂRG, TRAS, EMOS.

CUVINTE DE 5 LITERE : BERNA, FORAT, IREAL, NUBIA, OSMIU, PEKIN, URNIT, UTILE, UZURĂ.

CUVINTE DE 6 LITERE : ECLISA, NOUMEA, TUTELA.

CUVINTE DE 7 LITERE : ÎNSORIT, IOLANDA, MOSCOVA.

CUVINTE DE 8 LITERE : NEOLATIN, SANTIAGO, UNIONALE.

CUVINTE DE 10 LITERE : CĂLĂUZITOR, MONTEVIDEO,

CUVINTE DE 11 LITERE : BUENOS AIRES.

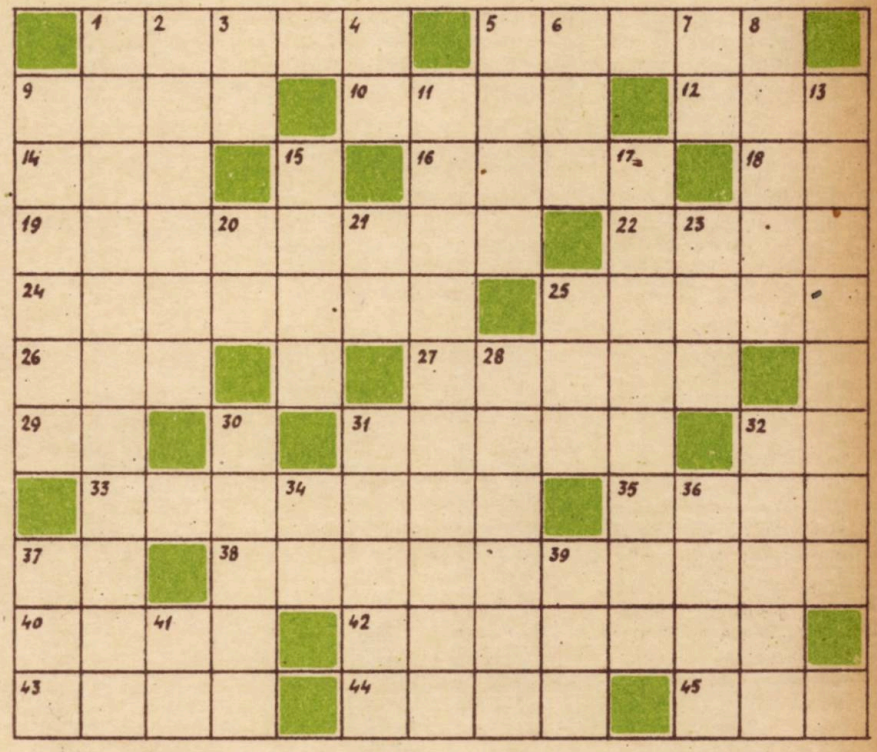

Calcul eniguistic

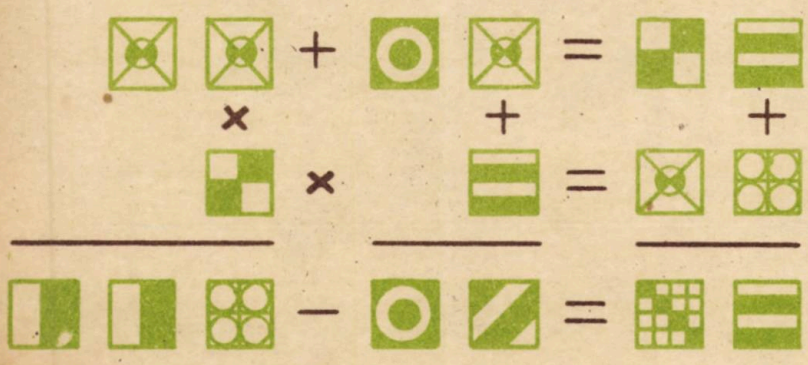

FIECĂREI FIGURI ÎI CORESPUNDE UNA SI ACEEAȘI CIFRĂ. ÎNLOCUIȚI FIGURILE CU CIFRELE POTRIVITE, ASTFEL ÎNCÂT TOATE OPERAȚIUNILE ARĂTATE DE SEMNE SĂ FIE EXACTE.

Refaceți înmulțirea

```
  3 x x
  x 3 x
-------
  x x 9 x
  x 4 5
x 2 6 x
-------
1 x x 3 x 0
```

ÎNLOCUIȚI STELUȚELE CU CIFRELE POTRIVITE, ASTFEL CA

Două jocuri de iarnă

„LUNKI“
și
„CERCURILE DE ZAPADA“

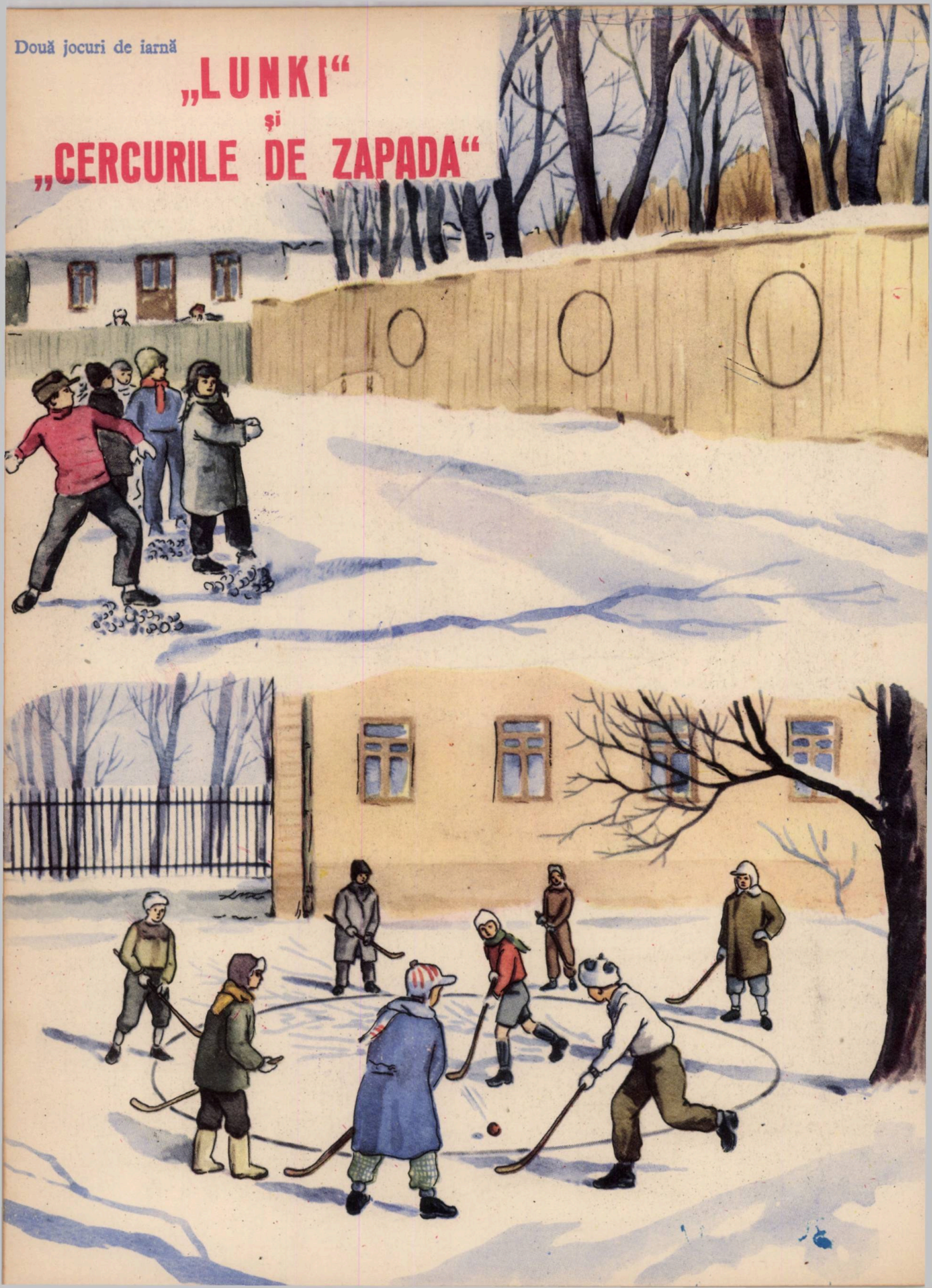

CRAVATA ROȘIE

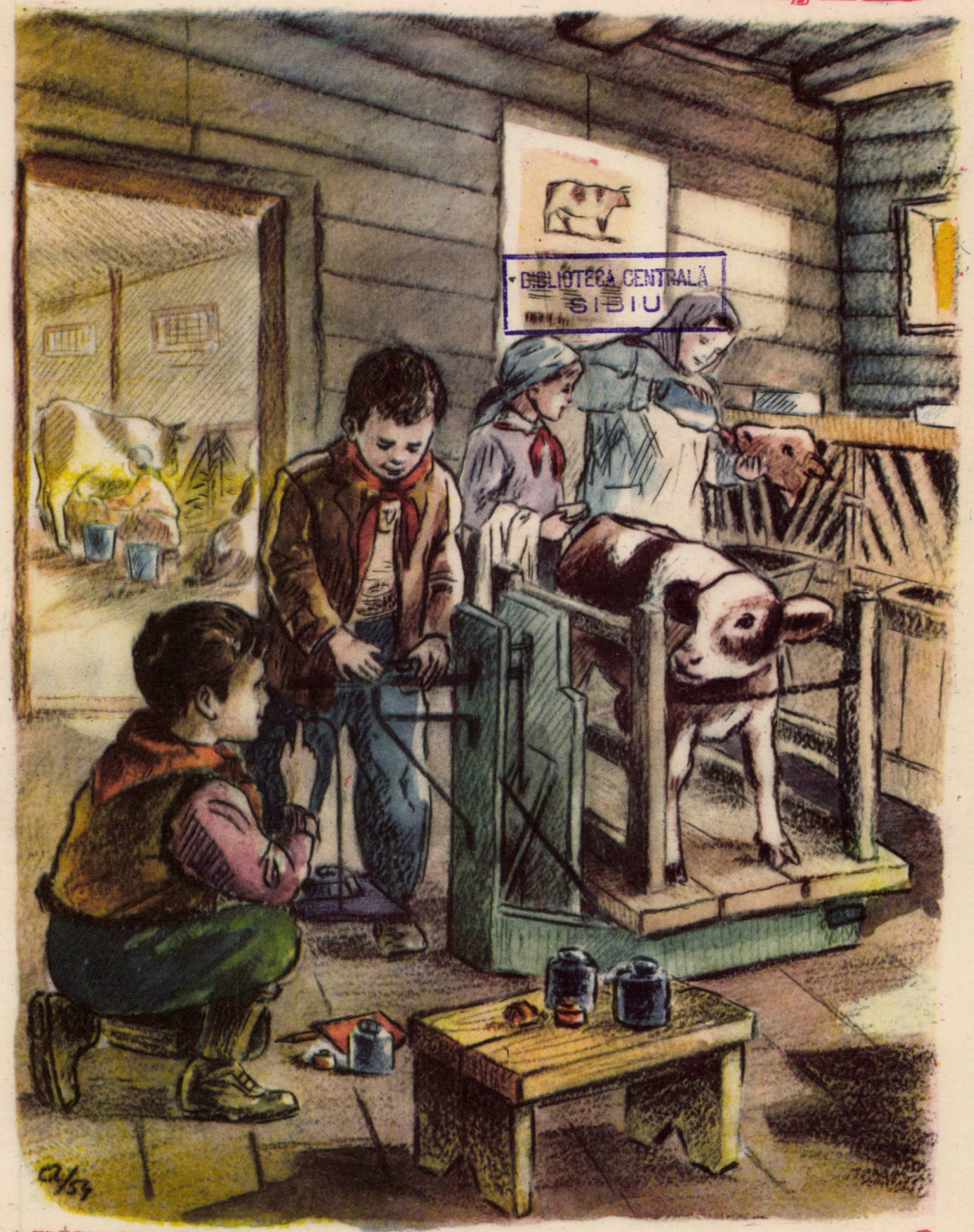

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

1 FEBRUARIE 1954

Nr. 3

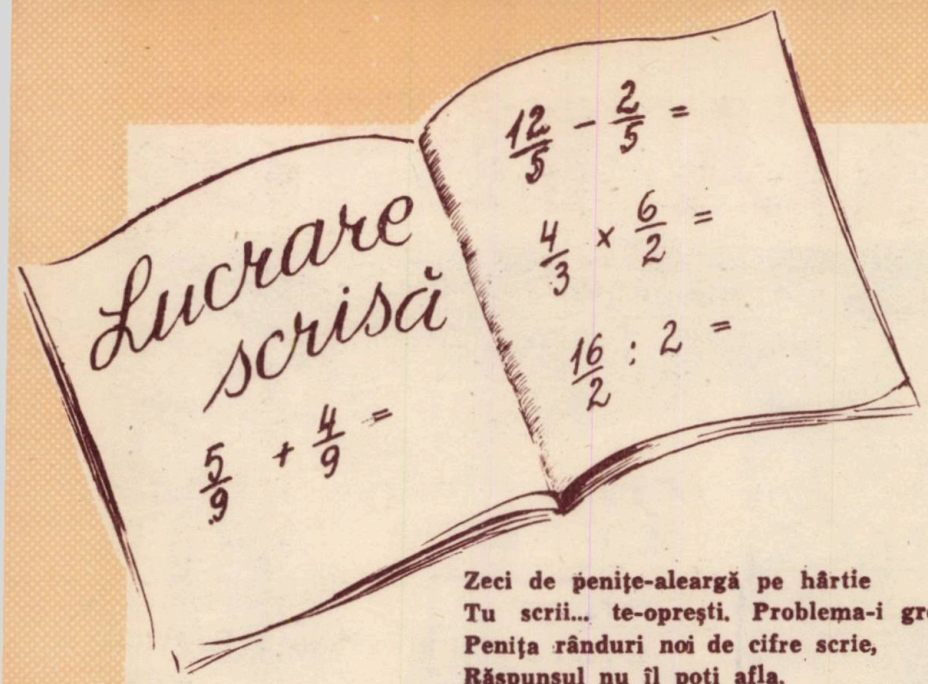

Zeci de peniţe-aleargă pe hârtie
Tu scrii... te-opreşti. Problema-i grea.
Peniţa rânduri noi de cifre scrie,
Răspunsul nu îl poţi afla.

E linişte în clasă. Doar, arare
Un scârţâit şi clasa a tăcut.
Priveşti în jur. Deodată ţi se pare,
Că numai tu, problema n'ai făcut.

Te uiţi pe geam. A fulgilor vii, hora
Nu-ţi pare veselă acum.
Şi te gândeşti că se sfârşeşte ora...
Cum să rezolvi problema... cum ?...

„Ascultă, Radu" — auzi o şoaptă 'n spate
„Să-ţi scriu ? Răspunsul l-am aflat".
Tresari.
Te'ntorci.
Problema,
Poate,
S'o copiezi... şi-ai terminat.

Să te întorci acum, să iei hârtia ?...
Să scrii problema ca un hoţ ?...
Să creadă toţi c'ai rezolvat-o...
Să ştii că i-ai minţit pe toţi...

Şi îţi răsare'n faţă, deodată,
Privind pe geam tăcut, stingher,
O adunare... roşia cravată...
„Te felicit. Eşti pionier"...

Tu ai rostit fierbinte, jurământul
Pildă să fie fapta ta
Şi niciodată să nu-ţi calci cuvântul.
Şi-acuma oare-l vei călca ?

Privirea ta senină se îndreaptă
Inspre cravată — aprinsul mac.
„Nu trebue", rosteşti încet, în şoaptă,
„Problema...
singur am s'o fac".

CRISTINA LUCIAN

In lupta pentru cauza lui Lenin și Stalin, înainte!

CRAVATA ROȘIE

Nr. 3
1 FEBRUARIE
1954

Revista pionierilor și școlarilor
Editată de Comitetul Central al Uniunii Tineretului Muncitor

Sania cu leacuri

de SORIN PETRESCU

Ilustrații: BINA BERCOVICI

— Ion!
— Aici!
— Miron!
— Aici!
— Mihai! Culai!
— Aici! Aici!
Și rând pe rând, vreo opt voinici bălani,
bondoci,
cu cojocel,
și cu căciuli albe de miel,
răspund în grabă la apel.
Doar unul, pasă-mi-te, nu-i:
Vasile-a Croitorului.

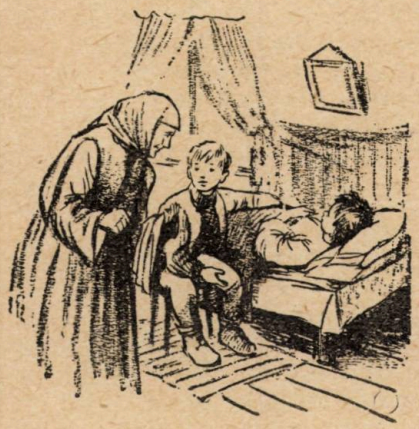

— „Am fost la el" — spuse Andrei — unul mai mare printre ei.
„Ardea ca plita de cuptor
și baba Sanda vrea să-i pue
'niscaiva cârpe cu olei
în care-a mestecat mohor
și-un pumn de cue.
Noroc cu doftoru! Că el
trimise-o sanie la gară
și fel de fel
de leacuri noi
aduce încă astăseară.
Zicea că'n sanie-or să vină
droguri de soi. O bogăție!
Aduce și penicilină!
Așa, cam ca o ladă plină!
S'avem și noi la spițerie!"

Ascultă-atenți cei opt voinici.
Vezi ce rău e, dacă sunt mici?
Andrei atâtea lucruri știe!
Penicilină... spițerie...
măi. măi să fie!

— „Și-acum la joacă! Ghiața-i bună.
Alunecă patina strună.
Jucăm tot v'ați ascunselea?"
— „Ce mai întrebi? Sigur că da!"

★

Și s'a'ncins pe râu o joacă,
Zău, de s'a mai pomenit!
Sub ghețuș și promoroacă
Râul râde 'năbușit.

N'au băieții mei patine
de oțel strălucitor.
Au de os, dar tot e bine!
Parcă-i toată lumea-a lor!

Sălcii albe de zăpadă
se apleacă din mijloc,
că-s curioase să îi vadă
pe voinicii prinși la joc.

Zbor pe ghiață, și'n tufane,
pe la coturi, se ascund.
— „Ieși de-acolo, măi Miroane!
Ieși n'auzi? Că te-am văzut!"

Cojocelele se-adună
Și-apoi iar pornesc holtei.
Răguș.t, malu-i îngână:
— „Ieși de-acolo! Un, doi, trei!"

Și se tot duc ceasurile
în amurgul vișiniu.
Obosite, glasurile
mulcomesc într'un târziu.

Vânt călduț a prins să bată,
ghiața de s'a mai muiat.
Vine, cu târlici de vată,
înserarea către sat.

S'a strâns ceata. Numai unul
mai lipsește dintre ei.
— „Hei, cum, nu știe niciunul
unde s'a ascuns Andrei?"

Se resfiră ceața lară.
Neguri cresc de nepătruns.
„Hai Andrei! S'a făcut seară!
Haide, nu mai sta ascuns!"

„Poate s'o fi dus acasă",
spune unu'ntr'un târziu.
Noaptea tot mai greu se lasă
cu vestmântu-i fumuriu.

„Hai Andrei", ca o chemare
ultimă, dintr'un cîmpoi.
Bezna a crescut mai mare.
„A plecat. Haidem și noi"

★

Ceata s'a pierdut în noapte...
Sălciile, însă, 'n șoapte,
îndelung s'au zbuciumat:
„Hai Andrei, că s'a 'noptat!
Haide, unde te-ai ascuns?"
Și-al lor plâns,
fără răspuns,
malul l-a înfiorat.

★

Pe fruntea lu' Andrei, sudorile curg.
In ochi i se țes împânziri de amurg.
Doar capul și-o mână mai are afară.
Trupu-i, sub ghiață, i-e prins ca'ntr'o ghiară
Cu mâna, căzând, s'a prins de un clot,
și ciotul rămasu-i-a sprijinul tot.

Pornise atunci copilul, o vreme,
ceata de vrednici voinici s'o cheme;
dar glas de buhai să aibă Andrei
şi tot n'ar răzbi. Că-i departe de ei.
La câteva palme, deasupra lui,
o salcie leagănă — nădejdi albăstrui —
trei crengi, numai bune în pumn să
le-apuci
ca din mormântul de ghiaţă să urci.
Doar câteva palme!... dar cât de de-
parte!...
Cale de-o poştă de viaţă-l desparte!...
Priveşte Andrei cu ochii arzând
spre crengile'ncet legănate de vânt :
„Haide salcie, sălcuţă,
pleacă-ţi fruntea de măicuţă.
trupul mi ţi-l încovoaie,
crengile ţi le îndoaie,
cum le'ndoi toamna sub ploaie.

Iar tu vântule, tătucă
ramurile le usucă,
adu-mi-le lângă mână,
nu mă da apei hapsână".

Şi poate că salcia, sau poate vântul,
băiatului îi ascultară cuvântul.
Sau poate, aceşti cristalini clopoţei,
ce răsunară în noapte deodată,
oţel i-au turnat în trup lui Andrei,
de a sărit pân' la creanga visată.
Pe ramuri s'a căţărat în copac.
Şi-acum stă pe mal, sfârşit şi buimac.
Se-aud clopoţeii mai bine acum,
că sania s'a abătut dela drum
şi vrea către sat, deadreptul, sa iasă,
trecând peste ghiaţa râului groasă.
Şi numai Andrei, numai el ştie,
că ghiaţa-i muiată şi nu o să ţie,
iar sania care se'ntoarce din gară
s'o prăbuşi în râu astăseară,
cu penicilină, cu leacuri de soi,
şi bogăţi cum nu-s pela noi.

Prin minte, stoluri de gânduri îi trec.
„Să stau pe mal s'o opresc? Sau sa
plec?"

★

Pieptu-l doare şi cărceii
frigurilor îl încing.
Sună însă clopoţeii:
cling-cling, cling-cling...

Dar e singur în viroagă!
Iar puterile-i se sting!
Clopoţeii însă-l roagă :
stai, stai, cling-cling...

Cum să stea? Că înspre casă
iuţi durerile-l împing!
Clinchetul însă nu-l lasă:
stai, stai, cling, cling...

Dar l-aşteaptă buna-i mamă !
Rezna, boala, îl învinge !

Zurgălăii însă-l chiamă:
cling-cling, cling-cling...

Şade'n cumpeni. De rămâne.
gerului îi cade pradă.
Chipul mamei lui bătrâne
poate n'are să-l mai vadă!

Da, aşa e! Insă dacă
stă aici, ud-leoarcă'n ger,
sania n'are să treaca:
Are s'o oprească el!

N'o să cadă sănioara.
ici, în râul îngheţat.
Leacurile noi, comoara,
vor ajunge toate'n sat.

Şi vor fi la spiţerie,
fel de fel de doctorii.
Iar de leacuri or să fie,
cei bolnavi s'or lecui.

Sănătatea îşi va pune
pe obraji a ei peceţi.
Nu-ţi dai tot ce ai, — ia spune ! —
pentru-atâtea alte vieţi ?...

★

— Ion!
— Aici!
— Miron!
— Aici!
— Mihai! Cula!
— Aici! Aici!
Şi rând pe rând, vreo opt voinici.
bălani,
bondoci,
cu cojocel,
şi cu căciuli albe de miel,
răspund în grabă la apel.
Doar unul nu e printre ei :
Andrei.

— „Am fost la el", spune Vasile,
Vasile-al Croitorului.
„E bine-acum. De patru zile-i
stă doftorul la căpătâi.
Bătrâni, flăcăi, în jurul lui,
îl mângâie şi, fără grabă,
pe pat, aproape i se-aşează,
de noaptea-aceea îl întreabă
şi iar şi iar se minuneaza.
Să n'aveţi grijă. Merge strună.
E'n pază bună.
S'o lecui dragul. Şi-apoi,
va fi din nou pe râu cu noi,
tot sănătos
şi ne'ntrecut,
tot bun cu toţi şi curajos,
cum l-am ştiut.
Şi-aş zice chiar ca fără el
să nu ne mai jucăm de fel.
Nu! Nici de-a v'aţi ascunselea!
Voi vreţi aşa ?"
— „Sigur că da!"

★

N'a trecut o săptămână
şi pe mal e iar sobor.
Opt voinici se ţin de mână
iar Andrei e'n fruntea lor.

Şi s'a 'ncins pe râu o joacă.
Zău de s'a mai pomenit!
Râului pare să-l placă,
pentrucă sub promoroacă
hohoteşte 'năbuşit!

N'au băieţii mei patine
de oţel strălucitor,
şi-i cam frig. Dar lor li-e bine.
Că le curge viu prin vine
Sânge nou, clocotitor.

★

Şi din ăşti pueţi de sol,
care cresc în vremuri noi,
mâine, oare câţi eroi ?

Părintele basmului nostru

de G. MĂRGĂRIT

Ilustrații : CORINA BEIU

Se scurseră ani mulți de când împreună cu vărul său Zaharia Gâtlan, Creangă veni pentru prima oară în Iași, adus cu căruța hodorogită și de telegarii lui moș Luca.

Retras într'una din mahalalele orașului, el își ducea viața într'o bojdeucă spre care urcau niște trepte late, înecate vara de troscotul ce le năpădea. Din fața ferestrele întunecate priveau de sub streșinile joase, iar în spatele casei, mai la dosul privirilor, sta cerdacul unde Creangă ședea și scria de multe ori până hăt toamna, târziu. De altfel, ne spune singur :

„In bojdeucă unde locuesc eu, dorm afară și pe vremea asta în 18 și 19 Septembrie. De veți avea răbdare, că bunătate tot-d'auna ați avut, veți întreba poate, unde-i bojdeuca mea? Vă voi răspunde respectos: în mahalaua Țicău, ce-i mai zic și Valea Plângerii, strada Țicăul de Sus Nr. 4 (dacă se mai poate numi stradă o hudicioară dosnică, plină de noroi până la genunchi, când sunt ploi mari și îndelungate, zise și putrede, și la secetă geme colbul pe dânsa). Iar bojdeuca de căsuță în care locuiesc eu de vreo 18 ani e de vălătuci și povârnită spre cădere pe zi ce merge, de n'ar fi rezemată în vreo 24 furci de stejar și acelea putrede. Iarna dorm într'o odăiță toată hrențuită, iar vara într'un cerdăcel din dos, începând depe la Mai și sfârșind pela Octombrie, când este vreme bună, cum îi acum. Așa m'am deprins".

Aici la bojdeuca din Țicău, în cămășoiul lui de cânepă aspră, pe prispa din spate, îi povesti lui Eminescu, rând pe rând, pățanii și basme fără seamăn. Eminescu asculta toate zicerile povestitorului. Intr'una din zile, după ce cei doi prieteni cutreeraseră orașul jurîmprejur, după atâta drum, se întoarseră la bojdeucă. Trași la umbră, odată cu seara când s'auzeau tilingile dinspre dealul Ciricului, după o bucată de timp, Eminescu sfărîmă tăcerea și-i zise lui Creangă, aproape poruncitor :

— Pune pe hârtie, măi tată Iancule, tot ce mi-ai povestit într'atâtea dăți.

— Știu eu, bădie Mihai, am să încerc și eu sâcretu ista de bostan... Vorba aceia : viță de vie, tot învie, însă viță de boz, tot răgoz.

Cuprins de frământarea de a scrie, a doua zi de dimineață, cu bățul lui noduros, cu mersul greoi și agale, Creangă urca înspre școala lui din Sărărie unde, ca de obicei, îl așteptau băieții cu nerăbdarea iedului din poveste. La școală, între băieții și fetele de-o șchioapă care slovineau pe abecedarul scris de el, ori între cei mai mărișori pentru care tipărise o Geografie a județului Iași, povestitorul Creangă se simțea în largul lui. Școlarii abia așteptau să intre în clasă domnul cel blând, cu vorbă domoală, care le-aducea în atâtea dăți covrigi ori acadele, nuci ori gutui. O seamă dintre școlari învățaseră cu dragoste să facă buchile și țineau bine minte cuvintele dascălului lor :

— Măi țâcă, ian fă la tablă pe crăcănatu M, ian fă pe bârdăhănosul B, pe ghebosul G, pe covrigul O.

Tot dela „dom' Creangă", băieții deprinseseră multe jocuri cu care umpleau de veselie ograda școalei, odată cu sosirea primăverii. Unii mai mărunți s'ar fi jucat ziulica 'ntreagă de-a cureluța ori Ineluș-învârtecuș, după cum ceilalți mai crescuți, așa cum îi învățaseră dascălul lor, țineau s'o facă pe Ivan Turbincă și să strige în gura mare : „Pașol na turbinca". Când dinspre gară s'auzea șuerul unei locomotive, chiar gâgâlicile din primii ani, spuneau în cor cu Creangă :

Orice vreme-ar fi afară
Trenul merge, trenul sboară,
Călătorii liniștiți
Au pornit sunt buni porniți...

Când odrăslea firul ierbei şi apa izvoarelor dinspre Ciric era numai bună de scăldat, dom' Creangă venea şi mai vesel la şcoală. Atunci îl primeau băieţii lui cu buchete de flori de câmp ori de grădină. Şi după ce îmbrăţişa cu zâmbetul clasa întreagă, povestitorul deschidea ferestrele, lua scaunul depe catedră şi-l aşeza chiar dinaintea băncilor, şi după ce rămânea un răstimp pe gânduri, se trezea când băieţii îi dădeau ghes :

— Dom' Creangă, o poveste, vă rugăm...

— Nu-i vreme, bre ţâcă; iar cu poveşti? se ferea dascălul.

— Vă rugăm, măcar una...

— Şi Vasiliu ştie una, dela bunică-sa, dom' Creangă...

— Spune-o Vasiliule, făcea dascălul ca să scape el de-a mai povesti şi să dea curaj băieţilor de-a vorbi ei singuri, singurei.

Vasiliu, un băet bondoc din uliţa Scăricicăi, începea însă să spună în loc de povestea auzită dela bunică-sa, tot aceia cu capra căreia îi mâncase lupul cei doi iezi... N'apuca bine să'nceapă şi băieţii cu gura pe el:

— Asta tot dela dvs. o ştie... Stai jos Vasiliule, te lauzi degeaba.

— Spuneţi-ne dvs. alta, asta o ştim...

Povestitorul nu se lăsa mai mult rugat şi după ce ocolea rugămintea, se şi deschidea la sfat :

— Bată-v'ar pârdalnica, măi băieţi, să vă bată; dar ce socotiţi voi că eu îs sac fără fund de poveşti? Că dintr'un sac cu făină, dacă iei şi tot nu pui, dela o vreme se mântuie făina, da voi aşteptaţi ca din sacul meu să nu se mai mântuie poveştile? Faceţi şi voi, cum făcea odată un om...

— Cum adică, dom' Creangă? nu se potoleau băieţii.

Şi cu astfel de rugăminţi, după ce sloveniseră chiar pe abecedarul ori geografia scrise de învăţătorul lor, tot din gura lui, băieţii sorbiseră păţaniile lui moş Nichifor cel strădalnic, acelea ale lui „Ivan Turbincă", întâmplările lui Harap-Alb, ale lui Stan, ori ale lui Dănilă Prepeleac, care se întoarce acasă fără perechea de boi şi cu punga goală.

— De-acum pe mâine, măi ţâcă, dar numai dacă-mi ştiţi verbul, vă mai spun vreo poveste şi am să vă aduc şi acadele. Bun înţeles?

De dragul dascălului lor băieţii porneau înşiruiţi, păstrând rândulala chiar până la casele lor. In urma lor, sprijinit în băţ noduros, răcorindu-şi din când în când fruntea cu o batistă mare roşie, păşea greoi şi cumpănit Ion Creangă. Privindu-i cum mergeau după ce a rămas în urma lor, dascălului îi licări o nădejde: se hotărî să pună pe hârtie poveştile lui şi apoi, când vor fi gata scrise, să le citească mai întâi băieţilor lui dela şcoală şi să se încredinţeze dacă acestora le plac:

— Să le placă băieţilor mei aşa cum le-oi scrie. Ei sunt cititorii mei, aici îi aici. Şi se apucă de lucru. Parcă mamă-sa Smaranda, ori unchiul său David Creangă, ori glasurile bătrânilor dela clăcile Humuleştiului, îi dictau acum vorbă după vorbă. El ciulea urechile cum făcea odinioară, când asculta în tindă ori de pe cuptor, şi auzea venind de departe zicerile şi proverbele oamenilor fără de pământuri, cum erau cei din părţile lui, sfatul lor aşezat de oieri de munte, cu feţele lor ciolănoase şi mâinile lor butucănoase, cu zâmbetele lor duioase, cu glasurile domoale şi cu privirile grele de înţelepciune, precum acelea ale lui Moş Ion Roată, care sfredeliseră boierii.

— Bădie Mihai, au să râdă boierii învăţaţi dela „Junimea" de năsbâtiile unui om bătrân intrat în mintea copiilor, îi spuse într'o zi lui Eminescu şi-i înmână spre îndreptare unul din manuscrise.

Eminescu nici nu voi să audă şi de astă dată tună:

— Lasă, Creangă, tu n'ai nevoie să fii corectat de nimeni !

Deaceea când boierii dela „Junimea", rupţi de matca poporului, se mirară de sacul fără fund al poveştilor, întrebară cu distincţie de salon :

— Domnule Creangă, cum se face că le ţii aşa de bine minte şi te serveşti cu expresii aidoma populare?

— Apoi cum să nu le ştiu pe de rost, dacă dela cinci ani, de când am început a înţelege, până când am venit la seminar, în fiecare seară aproape, am auzit de sute de ori poveştile pe care vi le povestesc şi eu. De câte ori n'am stat nopţi întregi ca să ascult pe moş Ion sau pe lelea Catinca, povestindu-mi povestea lui Făt-Frumos şi a Ilenei Cosânzeana. Iarna în nopţile lungi, ţă-

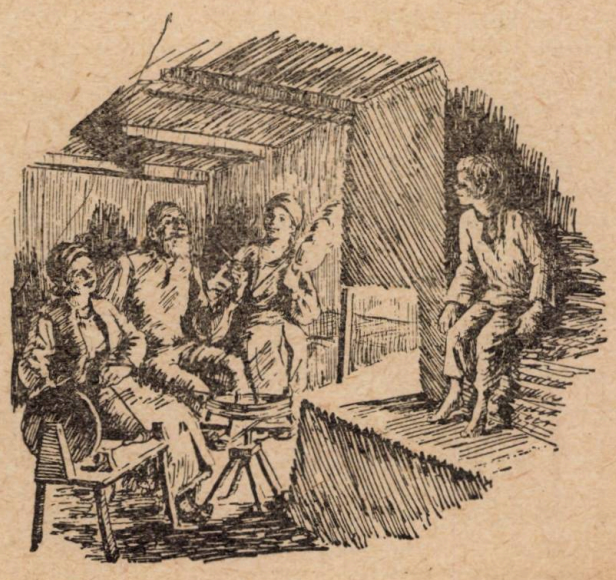

ranul se culcă de vreme, dar nu adoarme îndată. La lumina opaițului, povestitorii satului spun tot felul de prujituri, iar eu culcat pe cuptor, ascultam cu amândouă urechile și simțeam atât de mult interes și așa de mare emoție, încât după ce povestitorul înceta, eu nu puteam să adorm încă ceasuri întregi.

Cum cei ce-l întrebaseră bălăbăneau capetele a mirare, cu același prilej Creangă găsi de cuviință să le dea arama pe față și încheie pilduitor :

— Ehei, cum să'nțelegeți dvs. ce zace la sat! N'ați apucat să dormiți ca mine, nici pe cuptor, nici în cerdac în bojdeucă. Eu așa mă știu și mi-i sfială: precum am fost eu sărac eri și alaltăeri și săptămâna trecută și în an și în toată viața, apoi nu am fost decând sunt.

Boerii în cap cu Maiorescu n'au ținut seamă de talentul povestitorului și după ce-au strâmbat din nările lor parfumate, l-au numit cu dispreț: „scriitor în afara literaturii culte".

Dar Creangă își avea ascultătorii lui : școlarii care-l iubeau și pentru care a scris. Și cum intra iarna, cu capul acoperit, băieții îl și simțeau că nu-l în apele lui și se sileau să nu-l supere cu învățătura ori cu purtarea :

— Apoi, măi băieți, iară-s nevoit să stau cu căciula'n cap, că-s bolnav; mă doare mereu sâcretu ist de bostan, și mă tem să nu răcesc în hardughia asta de școală, bat-oar pârdalnicu s'o bată, că tare mai trage pustiul de vânt pe la toate colțurile și încheieturile.

Băieții vroiau să-l îmbuneze și tăceau mâlc. Văzându-le privirile lor mirate și simțindu-i cu inima lângă dânsul, de astă dată povestitorul începu fără să fie rugat:

— Apoi, dacă-i așa, fiindcă ați învățat și nu mă supărați, ascultați ; iar tu Vasiliule fiindcă te-aud că tușești și-ai răcit, ia să vii la mine, că ți-oi da eu ceva, să-ți treacă îndată.

O ceată de băieți în frunte cu Vasiliu o porni a doua zi la Creangă, în Țicău, unde fuseseră de atâtea ori când se întorceau dela săniuș ori dela scăldat.

Școlarii îl găsiră cotrobăind prin lăzi, posac, cu ochii încețoșați de durere, parcă întorși la locurile dintâi ale Humuleștilor.

— Pe vremea lasta, ați venit bre țâcă, să vă troienească? Te-ai îndreptat, Vasiliule?

— Eu da, dar văd că dvs., îndrăzni băiatul frecându-și căciula în mâini, sânteți sănătos?

— Mulțumesc bre, tot mai bine, stupesc în barbă și trag oghealul cu dinții, spuse Creangă zâmbindu-și acru. Da stați să vă dau niște mere, bre!

— Nu acum, când venim cu uratul, dom' Creangă.

— Mai știu dacă trăiesc până atunci, bre gâgâlicele moșului!?

Trecură și zilele Crăciunului. Povestitorul nu-și lua ochii osteniți dela ninsoarea moale de afară. Se simțea sleit și gândul îl bătea să-și mai vadă odată Humuleștii. Dar nu avu parte. Când pe buza cerdacului, Vasiliu și cu ceilalți așezară buhaiul, înăuntru inima lui Creangă se oprise. Băieții nu pricepură nimic și nu-și putuseră închipui că în ceasurile acelea, poate Ozana-și scoase apele de sub ghiață ca să plângă, poate Ceahlăul cel gigantic își scutura zăpada și copacii, ca să vestească valea Moldovei, că i se stinse rapsodul ei.

Abia după vacanță aveau să afle băieții, când noul lor dascăl intră în clasă în locul lui Creangă. Vestea îi întristă și îi acoperi de jale. Dar ochii înlăcrămați ai băieților tresăriră o clipă, când se gândiră că peste secole Creangă va rămâne „Părintele basmului nostru!".

FILATELIE

Timbre sovietice emise în cinstea Comsomolului

COMSOMOLISTA

de VITALI GUBARIOV

— Fragment din cartea „Pionierilor despre Comsomol“ —

Cele ce urmează s'au întâmplat la Leningrad în zilele grele ale războiului.

Un profesor bătrân, cu picioarele umflate, zăcea singur într'o cameră, pe ai cărei pereți strălucea chiciura. In locuința lui pustie, ușile clănțăneau, geamurile ferestrelor zăngăneau, iar vântul se plimba șuerând în voie. Toți locatarii casei plecaseră. Bătrân și slab, profesorul refuzase să plece, hotărît să moară în orașul lui iubit, dacă va năvăli și aici hoarda sălbatecă a fasciștilor; pentru acest lucru, avea o otravă pe care o păstra cu grijă. Dar el nădăjduia că norii cei negri se vor risipi în curând. Crezând fierbinte în victorie și încordându-și toate forțele, se împotrivea slăbiciunii care pusese stăpânire pe trupul său. Se ducea în fiecare zi după apă, o fierbea într'o crăticioară mică pe o sobiță de tuci, se bărbierea și își fierbea ceva de mâncare... Toată ziua nu făcea altceva decât să asculte radio, fremătând de bucurie când veneau știri bune de pe front. Dar apoi căzu la pat și își pierdu cumpătul. Era singur și se simțea ca un copil mic, părăsit. Zăcea nemișcat în pat de două zile, acoperit cu pături și blănuri. Ii era frig și foame. Picioarele îi înțepeneau încetul cu încetul. Telefonul nu mai funcționa. Când se strică difuzorul, tăcu și aparatul de radio. Bătrânul profesor era cuprins de desnădejde.

Pe înserat însă intră în cameră o fată îmbrăcată cu o scurtă caldă, iar pe cap cu o căciulă cu apărători pentru urechi.

— Bună seara! spuse ea. Fac îndată focul și mă duc să aduc apă. Va fi foarte bine. Și fata zâmbi.

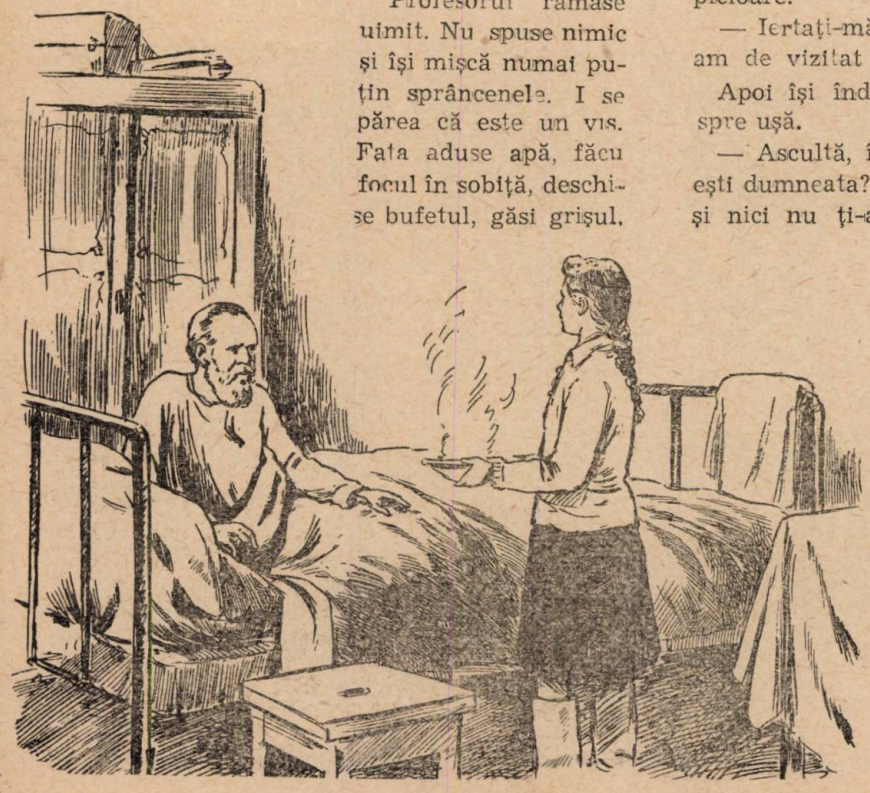

Profesorul rămase uimit. Nu spuse nimic și își mișcă numai puțin sprâncenele. I se părea că este un vis. Fata aduse apă, făcu focul în sobiță, deschise bufetul, găsi grișul, îl puse la fiert și îl hrăni pe profesor cu linguriță, ca pe un copil. Apoi ea încălzi puțină apă și se apucă să-i radă obrazul slab, cu barba mare și sură. Ca să-i încălzească picioarele înghețate îi puse sticle cu apă fierbinte.

— E bine? — îl întrebă ea.

Profesorul îi luă mâna ei slăbuță de față, o lipi de obrazul său și începu să plângă.

— Mâine vă reparăm și aparatul de radio. O tovarășă de a mea, Tania, este radiotelegrafistă. Vom aduce și un doctor... Să-mi dați și cartelele de alimente, am să cumpăr eu ce n'ați luat încă. Unde vă sunt rufele murdare?

„Este un vis”, se gândi bătrânul profesor și își închise ochii, ascultând vocea duioasă a fetei. Ațipi. Când și-i deschise din nou, fata spăla podelele.

— E murdar aici la dumneavoastră, praf... Nu se poate așa! Vă puteți îmbolnăvi, spuse ea sever.

Apoi se așeză pe un scăunel mic lângă divan și îl întrebă:

— Să vă citesc ceva?

Dar el nu reuși să răspundă. Ea scoase din buzunarul tunicei un ziar și începu să citească.

„Nu, nu este vis”, se gândi bătrânul și își închise iar ochii. După un timp, el nu mai auzi vocea aceea dulce de fată. Se uită la ea. Fata dormea, iar ziarul îi căzuse pe genunchii săi slabi.

Profesorul privi cu duioșie fața ei palidă. După două-trei minute, fata tresări și se ridică ușor în picioare.

— Iertați-mă, spuse ea, trebuie să mă duc, mai am de vizitat încă două case. Noapte bună.

Apoi își îndesă pe cap căciula și se îndreptă spre ușă.

— Ascultă, îi strigă profesorul, stai puțin, cine ești dumneata? Cum de pleci așa, eu nu te cunosc... și nici nu ți-am mulțumit. Cine ești dumneata?

— O comsomolistă, îi răspunse fata, dispărând după ușă. Comsomolista Jenia. Viu și mâine la dumneavoastră.

Era la Leningrad în zilele grele ale blocadei. Orașul era înfometat și suferea de frig... Și tocmai în acele zile, locuitorii lui au simțit ce înseamnă inimă de comsomolist, inimă fierbinte, nobilă, de tânăr sovietic.

(traducere din limba rusă)

ZOIA TRĂEŞTE

Ca printe într'un sbor s'au dus zilele de vacanţă petrecute pe meleagurile ţăr'i. Şi iată că pornesc din nou spre Moscova. Emoţia plecării la fel de puternică ca şi cea de acum un an, are tousi o nuanţă deosebită. Anul trecut inima bătea cu putere pentru împlinirea unui vis nutrit de multă vreme, v'sul de a vedea, de a cunoaşte oraşul minunat despre care am auzit atâtea. De data aceasta însă, în firul emoţiei mele se împleteşte mai ales bucuria, dorinţa de a regăsi locurile cunoscute şi dragi de care m'am legat atâta în cursul unui an întreg.

La capătul a trei zile de călătorie, trenul străbate în sfârşit pădurea deasă de brazi d'n jurul Moscovei, aceeaşi pădure mereu întâlnită de noi pe paginile cărţilor de literatură sovietică.

Privesc pe fereastră. Presărate printre copaci semeţi, vile de odihnă se ivesc întocmai ca nişte căsuţe vesele de joc.

Una d'ntre vile, deosebit de atrăgătoare, înconjurată de o grădină cu flori multicolore şi păzită pare-se de un portar, îmi atrage atenţia. Nu cumva o fi „Vila între brazi" din piesa de teatru „O zi de odihnă"? Dar băieţandrul acela voinic şi fetiţa cu cozi aurii care pun parcă ceva la cale acolo în faţa căsuţei aceleia cărămizii, nu sunt cumva eroii lui Gaidar, Timur şi Jenia, veniţi să-şi petreacă vacanţa într'o vilă din jurul Moscovei, precum ne povesteşte autorul?

— „Universitatea!" răsună dintr'odată glasul tovarăşilor din compartiment. Indrept privirea în direcţia arătată de ei. Departe, în zare, se conturează tot mai precis profilul măreţ al Universităţii Lomonosov.

Un freamăt puternic străbate vagonul.

Prin aparatul de radio al trenului, vocea crainicului ne vorbeşte clar şi solemn:

„Tovarăşi! Trenul se apropie de capitala Patriei noastre: oraşul Moscova".

Pe urmă sosirea în Kievski-Vogsol şi pe urmă... oraşul.

Şi iar sunt prinsă în ritmul grăbit al vieţii de metropolă. Din nou urc şi cobor escalatorul metroului, admir în treacăt măreţia şi eleganţa staţiilor subterane şi intru zorită în trenul cu ochii de foc care mă duce mai iute decât gândul.

Iarăşi în fiecare dimineaţă iau autobuzul spre bibliotecă, străbat cu el străzile oraşului şi trecând peste „Kameni Most" deasupra râului Moscova, am în faţa ochilor priveliştea Cremlinului, însutit mai înălţătoare decât reproducerea de pe cărţile poştale ilustrate. Pentru a nu ştiu câta oară privesc cu aceeaşi încântare turnurile a căror culoare de frunză fragedă se îmbină atât de minunat cu galbenul şi cărămiziul zidului, cu aurul lucitor al cuptoarelor.

E dumin'că dimineaţa. Cobor în grabă scările căminului, străbat bolta înaltă dela intrare şi sunt în stradă. Razele soarelui de toamnă au îmbrăcat cartierul într'un vestmânt de culoare portocalie. Pe lumina ireală parcă, a acestui vestmânt, casele, copacii, totul în jur, pare un colţişor desprins de meleagurile nesfârşite ale unui basm. Invăluită în aceeaşi haină portocalie, bătrâna mânăstire Novo Dievicii capătă un farmec nou. Se pare că ar vrea să-mi povestească despre anii tinereţei ei, din îndepărtatele vremuri medievale. Trec strada şi mă aflu în faţa mânăstirii. Imi trece prin minte un gând: să vizitez mormântul Zoiei şi în aceeaşi clipă intru pe poartă. Străbat calea largă, trec printre rândurile de morminte, în sfârşit am ajuns. Statuia neînfricatei Zoia se înalţă semeţ deasupra mormântului. La picioarele ei, pe piatră de marmoră se găsesc coroane şi buchete de flori proaspăt aduse. Deasupra florilor sunt presărate scrisorele pe care se deosebeşte limpede trăsătura de condei a unor copii.

„Draga noastră Zoia", citesc pe una din ele, „noi pionierii nu te vom uita n'ciodată..."

Şi pagini din amintirile Liubei Kosmodemianskaia, amintiri pe care le-am îndrăgit atât de mult citindu-le, prind dintr'odată viaţă.

Iat-o pe Zoia numai de-o şchioapă, supărându-se pe bunică-sa pentru o învinuire nedreaptă pe care i-a adus-o. Pe urmă pe Zoia într'un sătuc din îndepărtata Siberie, unde i-au fost mutaţi părinţii învăţători, ascultând la gura sobei basmele pline de tâlc ale lui Anatolie Petrovici, tatăl ei. Apoi pe Zoia pionieră la Moscova, istorisind ea însăşi copiilor din cartier, adunaţi cerc în juru-i, povestea lui Alionuşca şi Ivanuşca. Mai târziu, Zoia comsomolistă, serioasă, dârză, corectă, pătrunzând întotdeauna până în miezul problemelor şi iubind din tot sufletul ei poezia, arta, frumosul.

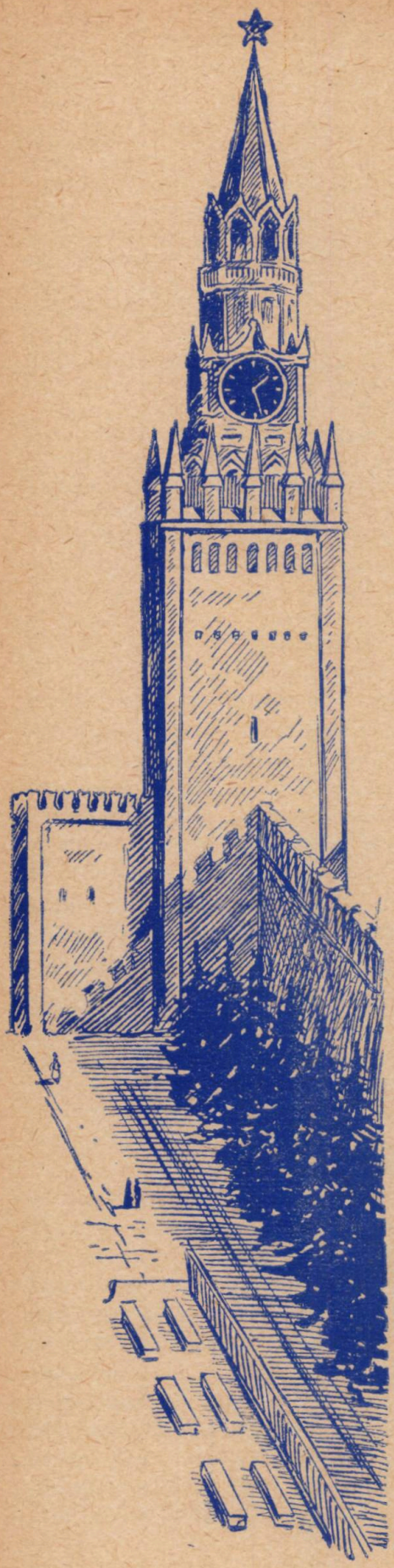

O văd severă, neînduplecată față de greșelile celor din juru-i, dar în același timp caldă, grijulie, alergând neliniștită să-și aștepte mama în stația de tramvai, atunci când se întâmpla ca aceasta să întârzie peste ora obișnuită.

In sfârșit apare înaintea ochilor mei: Zoia partizana. Cu hainele sfâșiate, cu trupul tânăr învinețit de bice, desculță prin zăpada scorțoasă, pășind mândră și sfidătoare printre gardienii fasciști, pe locul de osândă.

Același tristețe care mă stăpânea atunci când am închis cartea de amintiri a Liubei Kosmodemianskaia mă cuprinde acum din nou cu și mai multă putere.

Dacă n'ar fi venit războiul, gândesc eu, în timp ce părăsesc cimitirul și mă întorc înapoi spre poartă, Zoia ar fi trăit acum, ar fi fost activist de Partid, sau inginer pe vreunul din șantierele marilor construcții, sau poate chiar profesor la Institutul nostru... dacă n'ar fi venit războiul.

Am ajuns în grădinița de peste drum. Mă așez pe bancă. Aceeași pe care în primăvară repetam pentru examenul de filosofie. Pe atunci copacul de lângă mine purta haină nouă de verdeață. Acum e desgolit, ici colo mai atârnă câteva frunzulițe ruginii. Una a alunecat chiar acum pe bancă. O iau în mână și o fărâm printre degete...

— „Zoia!", tresar și întorc capul spre locul de unde vine vocea, „Zoica!" vino repede la mama".

Cea strigată e o fetiță de vreo doi ani, voinicuță, cu ochi de mură și cârlionți aurii. Pășește șontâc, șontâc, spre maică-sa, purtând într'o mână găleata cu nisip și în cealaltă lopățica.

Mă ridic înviorată și o pornesc spre casă.

Prin gând îmi trec toți copiii pe care i-am întâlnit până acum prin Moscova, la fel de rumeni și de sănătoși ca și fetița din grădină.

Mă gândesc apoi la Nina, pioniera care locuește la noi în cămin, și cu care m'am împrietenit, la studenții Institutului nostru, tineri, viguroși și entuziaști, la tot tineretul sovietic. Și îmi spun că Zoia n'a murit, că Zoia trăiește prin ei, că ei vor ști să alunge de pe cer norii negri amenințători de un nou război și vor deveni profesori, ingineri, activiști, brațe vânjoase pentru făurirea comunismului.

Mă poartă apoi gândul departe, peste hotare în țara mea dragă. Imi amintesc de zilele minunate petrecute astăvară în tabăra de pionieri din apropierea Bucureștiului. Nu i-am uitat nici pe Victoria, nici pe Mihai, nici pe Mimi și nici pe Adrian, pe nici unul din pionierii pe care i-am întâlnit acolo. Și știu bine că Partidul nostru punându-le mereu far în cale exemplul pionierilor sovietici și al gloriosului comsomol, îi va crește, va plămădi din ei oameni dârzi și neînfricați gata oricând să-și închine toate forțele lor Patriei iubite, așa cum a făcut Zoia.

PIA MUREȘ
aspirantă la Institutul Pedagogic
din Moscova

Lecția de istorie

de **NINA CASSIAN**

Ilustrații: **RADU BULDURESCU**

Doarme Radu... Și nu prea.
Se sucește'ncolo, 'ncoa
Astăzi nu i-a mers deloc.
Il cam sâcâie, mă rog,
Nota doi din catalog.

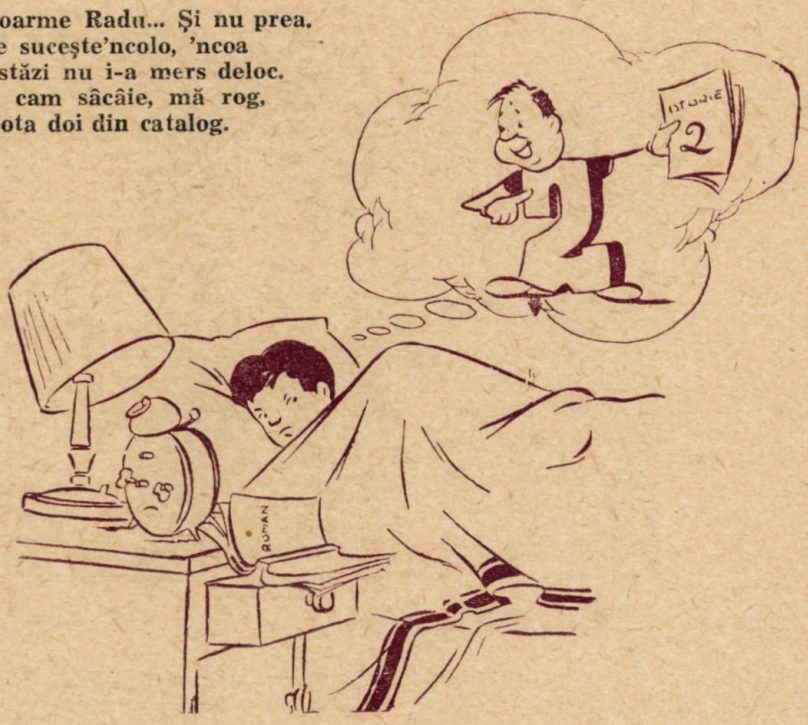

La Istorie... vezi bine.
Nota asta scai se ține.
Orice-ar drege, orice-ar face,
La Istorie nu-i place
Să învețe... Nu, și pace!

Somnul dulce-i dă târcoale:
Ba mi-l leagănă în poale,
Ba mi-l poartă ca'ntr'o barcă...
...Dar ceva l-apasă parcă,
Și-l încarcă, și-l încearcă...

Doarme Radu. Dar cum doarme,
Parcă-aude-un zvon de arme.
Și-o străveche bătălie,
Cu săgeți și lănci o mie,
Lângă el parcă învie.

Vin oștiri, oștiri dușmane,
Cu turbane, iatagane.
Cu mustăți și cu șalvari,
Vin călări pe armăsari,
Cu cozi lungi, cu ochi de jar.

Treaz e Radu? Sau visează?
Țării, cine-i stă de pază?
Iată, Mircea cel Bătrân
Cu vitejii lui români,
Nu stă cu mâinile 'n sân.

Și din vale de Rovine,
El pe Turci în loc îi ține.
Oastea lui nu e prea multă,
Dar pe dușman îl înfruntă
Și-l zdrobește'n luptă cruntă.

Și apoi, ca în povești,
Domnul Țării Românești
Se apropie de patul
Unde doarme dus băiatul
Și vorbește către Radu:

„Nu vrei tu să mă cunoști?
Să cunoști a mele oști?
Faptele de vitejie,
Mândrul Patriei trecut,
Ca și tu să-i fii un scut?

Țara de-ți iubești cu sete,
Trebue să-i știi, băiete,
Lungul șir de suferinți,
De nădejdi și năzuinți,
De răscruci și biruinți!

Faptele de vitejie
Pildă veșnică să-ți fie,
Să păzești fără'nconjor
Ca lumina ochilor,
Mândrul țării viitor".

A pierit. Pieri și oastea...
Ce să 'nsemne toate astea?
Nu mai e afară noapte.
Și-o lumină ca de lapte
Intră'n casă. Ora șapte!

Radu, glonț din pat se scoală,
Să nu'ntârzie la școală.
Din ghiozdan, cu mâini ușoare,
Ia o carte, cea mai mare,
Cartea de Istorie-oare?
O privește cu atenție.
A primit în vis o lecție.

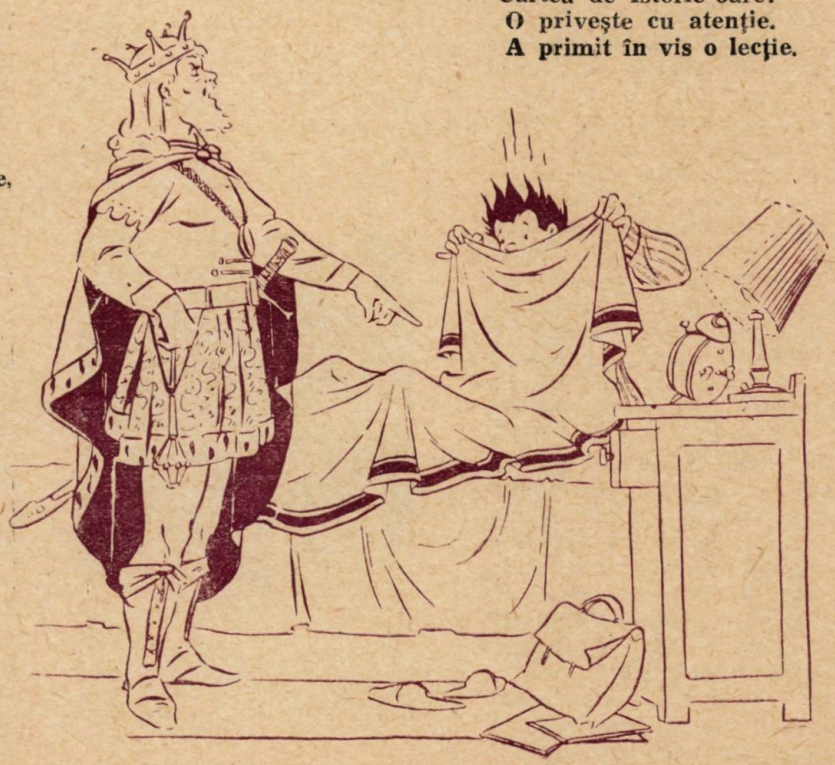

ZECE ZILE DE BUCURII

Reportaj de MĂDĂLINA DASCĂLU

9 Ianuarie, ora 11 şi jumătate noaptea. La cele patru mari hoteluri din Sinaia aproape toate ferestrele sunt luminate. Dece oare? Deobicei, la 10 seara, gornistul taberei sună stingerea şi, rând pe rând, luminile ferestrelor se sting. Azi nu. Nici sgomotele nu mai contenesc. Răsună voci vesele:

— Ia să văd, tu ce-ai primit în pungă, dela Moş Gerilă?

— Acuarele, caiete, bloc de desen, creion, biscuiţi, rahat, napolitane, bomboane şi două cărţi de literatură.

— La fel ca mine, numai cărţile sunt diferite. Toţi pionierii or fi primit la fel?

— Toţi, răspunde tovarăşa instructoare, e târziu acum, culcaţivă, căci mâine plecăm cu trenul şi trebuie să fiţi odihniţi. Chiar şi sub pătură, şoaptele nu mai contenesc:

— N'ai să pierzi carnetul pe care ţi-ai notat adresa mea?

— N'ai să mă uiţi?

Somnul vine greu în această noapte pentrucă în tabără gândurile o iau razna, în urmă cu zece zile şi mai bine, când şcolile de pe întreg cuprinsul patriei noastre funcţionau neobosit...

FILTRUL NOSTRU

Prin acest „filtru", cum îl numeşte cu mândrie, pentrucă şi el a izbutit să-l treacă, Harutinian Harutin, din clasa VI-a a şcolii armene din Bucureşti, au trecut numai fruntaşii la învăţătură şi disciplină, numai acei care au făcut cinste cravatei roşii de pionier. Mulţi dintre ei, ca Mihaela Popescu dela Şcoala 27 Bucureşti, Moţatu Silvia dela Liceul de fete Nr. 1 Bucureşti sau Şvarţenberg Tikwa dela Şcoala 6 Mixtă din Iaşi sunt „fruntaşii fruntaşilor". In carnetele lor, ca şi în ale altor pionieri din tabără, nu se află alte note decât mult doritul „cinci". Pentru el, pentru strângerea de mână a tovarăşului profesor, când îţi înmânează un astfel de carnet, pentru zâmbetul din ochii mamei când îl semnează, pentru bucuria de a şti cât mai mult şi a împărtăşi şi altora din cunoştinţele căpătate, au luptat „fruntaşii fruntaşilor".

Ei au fost trimişi să petreacă cele zece zile ale vacanţei de iarnă în cele mai pitoreşti regiuni de munte ale Patriei noastre. Către Buşteni, Călimăneşti, Govora, Cristian, Sovata şi alte localităţi au pornit trenuri speciale care i-au dus pe pionieri să petreacă zece zile de bucurii.

Să poposim aceste zece zile la tabăra din Sinaia.

Pe ei i-a aşteptat zeci de săniuţe cu care se avântau în fiecare dimineaţă pe pârtiile Sinaiei.

Mulţi au încălţat pentru prima oară schiurile.

N'a fost deloc greu, zâmbeşte Chiţu Maria — veselă că în cinci

plimbări n'a căzut încă niciodată. Ne-a spus tov. profesor de schi: „îndoiţi genunchii, vă aplecaţi numai în faţă, ţineţi schiurile depărtate ca să nu se încalece". Ne-a mai spus dânsul multe, apoi ne-a arătat fiecăruia cum să facem şi... am căzut odată, de 10 ori, şi-acum, gata... Uitaţi-vă.

Am urmărit zborul vesel al pionierilor pe schiuri. I-am văzut apoi patinând sau urcând pe muntele Furnica. Câte nu se pot vedea de pe masivul Gârbova: Clăbucetul, Piscul Câinelui şi minunata întindere a Prahovei, străjuită de Bucegii ninşi pe coamele când molcome, bogat împădurite, când stâncoase şi stinghere. Razele soarelui îi învălue într'o strălucire de argint, la care nu poţi privi mult, fără să te usture ochii, de atâta lumină.

Bucuriile jocurilor şi plimbărilor în aer liber se împletesc cu activităţile de cameră. La concursurile de şah şi ping-pong au primit diplome de merit învingătorii: Lupu Vasile, Lichiardopol Nicolae, Vaciu Nicolae, Nămolaşu Ion.

Aproape în fiecare după-masă a fost prezentat un film. La prezentarea filmului „Nepoţii Gornistului" printre pionieri se aflau: regizorul şi cei doi actori

principali: Andrei Codarcea și Corina Constantinescu.

— Ați fost chiar la Doftana, când s'a filmat ultima parte din film?

— Cum s'a realizat împușcarea?

Tovarășii actori au răspuns la fiecare din întrebările puse de pionieri.

Cât de impresionați au rămas spectatorii, când au aflat că Pintea Dorobanțu a fost filmat chiar în celula în care a stat închis tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej.

CÂNTECE IN TOATE LIMBILE

Seara, din dormitorul 227 dela Hotelul Caraiman, răsună melodii:

„Ich geh mit meiner Lanterne
Und meine Lanterne mit mir..*)

Simonis Erika, dela Școala germană din București traduce prietenelor ei un cântec popular german pe care fetele vor să-l învețe numaidecât. Și Farcaș Kati dela Liceul mixt maghiar știe cântece frumoase în limba ei maternă. Bâță Victoria a compus un cântec anume pentru Carnavalul de închidere a taberei. Cântecul se repetă în cercul restrâns al prietenelor. Memetiș Camer dela Școala turcă din Tulcea e scundă pentru cei 12 ani ai ei dar vocea ei se ridică puternic și melodios.

— Minever, sora mea, care e învățătoare la noi la școală, m'a învățat cântecul acesta. Acum am să vă învăț eu pe voi, vreți?

Cum să nu vrea noile prietene să cunoască melodii și cuvinte din limba ungară, turcă, germană. Apoi se povestesc legende și obiceiuri necunoscute. Își descriu și chiar desenează costumele lor naționale.

Se leagă prietenii strânse, se schimbă adrese și făgăduinți de a nu se uita niciodată, de a-și aminti mereu de aceste zile de bucurie.

IEPURI, DRACI, CAI IN BUIESTRU PENTRU CARNAVALUL NOSTRU

Cât de repede au trecut zilele în tabără. Ai vrea să nu se mai sfârșească niciodată jocurile, lecturile dela club, plimbările cu noii prieteni, excursiile. Și totuși, ultima zi e așteptată cu nerăbdare. Pentrucă ultima zi se va încheia cu Carnavalul pionieresc. Dar carnavalul nu este numai așteptat. Pentru carnaval se lucrează cu râvnă. Din carton, clei, și acuarele, după modelul tovarășului pictor mâinile îndemânatice ale pionierilor alcătuiesc fluturași, iepuri, draci, cai. Sunt măștile pentru carnaval.

Nimeni nu vrea să lipsească la claca pentru măști. Petrescu Antoaneta din clasa V-a a Liceului de fete Nr. 1 București, nu vrea să se ducă nici la odihna obligatorie de după masă.

— Cât faceți voi măștile, eu trebuie să repet pentru balet și piramide. Și atunci? Să nu fac măcar niciun coif sau un ursuleț? Nu. Nu se poate. Nu mă culc.

Dar disciplina în tabără trebue respectată de toți, și fără odihnă, treaba nu poate să iasă bine.

Tovarășii instructori și profesori au organizat în așa fel repetițiile pentru scenete, încât, la spectacolul dela carnaval, fruntașii la învățătură și disciplină s'au dovedit și fruntași în ale artei. Dar până la spectacol, o nouă surpriză îi aștepta pe pionierii care apăreau cu cravatele proaspăt călcate la gât, în marea sală de spectacol. Un pom uriaș, a cărei stea roșie atingea tavanul, luminat de nenumărate becuri colorate și împodobit cu globuri și tot felul de jucării, parcă le spunea: „bun sosit, la carnaval!". Apoi a apărut Moș Gerilă cu tolba lui ticsită de pachete. Atâta pudră avea pe față și vopsea roșie pe nas că nimeni nu l-a putut recunoaște pe tovarășul instructor de sport, sub barba și mustățile de vată.

Orchestra întreprinderilor metalurgice I. C. Frimu din Sinaia cânta atât de frumos că nu puteai sta locului.

S'au făcut trei rânduri de hore în jurul pomului.

MULȚUMIM DIN INIMĂ PARTIDULUI...

Ninge rar, molcom. Raze de soare încearcă să se strecoare printre petalele de zăpadă. Parcă și brazii munților ascultă, atenți, glasul puternic al tov. conducător al unității:

— Tovarășe instructor superior, unitatea taberei de pionieri din localitatea Sinaia este gata pentru închiderea festivă a taberei.

Fiecare detașament, străjuit de steagul lui, ascultă cu încordată atenție cuvintele tovarășului director al taberei.

— Activitatea din tabără a contribuit la oțelirea corpului vostru, la odihna, după care veți depune noi eforturi la învățătură. Aci în tabără, v'ați purtat pionierește, adică disciplinat, cu grijă față de bunurile pe care le-ați folosit. In orașele și satele unde vă veți înapoia, să povestiți despre bucuriile acestor zile. Spor la învățătură și drum bun!

Metemiș Camer predă tov. reprezentant al Comitetului Central U.T.M. drapelul unității. Drapelul a fost păstrat cu cinste de către unitatea taberei din Sinaia.

Cu emoție privesc pionierii cum, pentru ultima dată, coboară fâlfâind, roșu, printre fluturașii de zăpadă albă, pavilionul taberei. Toată lumea cântă și simte că vorbele acestui cântec sunt parcă ale fiecăruia, create de gândul fiecărui pionier chiar în această clipă:

„Mulțumim din inimă, partidului"...

*) Eu mă plimb cu lanterna mea
Și lanterna mea cu mine...

de **GIGA IUTEŞ** **Ilustraţii: I. DARIE**

(urmare din numărul trecut)

CAP. XVII

ŞTEFĂNEL

Ştefănel se întorcea acasă cu ochii în pământ şi cu gândurile învălmăşite. Infăţişarea sa era foarte jalnică. Nu numai din pricina cămăşii ieşite pe jumătate din pantaloni şi a cravatei roşii, care i se strâmbase cu totul într'o parte. Şi nici din pricina sandalei, căre'a i se desfăcuse catarama şi clămpănea la fiecare pas. Infăţişarea sa era într'adevăr jalnică pentrucă întâmplările prin care trecuse erau cu totul copleşitoare. Chipul băiatului, de obicei vesel şi isteţ, exprima o mare posomoreală.

Alergase într'un suflet la P.E.A. să le propună băieţilor să construiască în loc de sanie cu motor o barcă cu motor, care să se numească „Fram", şi când colo din P.E.A. nu mai era nici urmă. Ca şi cum n'ar fi ex'stat vreodată. Cât despre motor, băieţii se juraseră că-l căutaseră prin toată curtea, dar nu dăduseră de el. Şi Ştefănel simţea că dacă nu s'ar stăpâni, i-ar tâşni lacrimile. Unde putuse să cadă blestematul acela de motor? Dacă nu-l găsiseră sub ferestruică, nu putea fi decât într'un s'ngur loc: în curtea lui Iorgu! Avea să se ducă să-l caute chiar acum. Cu or'ce preţ! Şi în afară de motor trebu'a să se lămurească între patru ochi cu acest Iorgu, conducătorul detaşamentului, care îşi dăduse cuvântul faţă de Giuri că nu ştie nimic! Dar mai la urma urmei, cine putuse să le strice lor instalaţiile pentru adunare? Numai el şi cu Octav! Din răzbunare pentru papara pe care-o mâncaseră ieri! Dar dacă într'adevăr ei o făcuseră, apoi aveau să plătească scump. Şi Dinu şi Giuri şi Oanţă Simer'a, toată grupa era hotărîtă să-i spună Stelei totul. O să le găsească ea ac de cojoc. Podidit de aceste gânduri, nici nu auzi paşii d'n urma sa. Se trezi îmbrăţişat de după umeri, de-o mână aspră şi vânjoasă, care mirosea a tutun de pipă, miros atât de drag şi de cunoscut.

— Tată! şopti băiatul fâstâcit şi strânse la piept braţul tatălui său.

Tata era cu tatăl lui Iorgu.

— Ce-i cu tine, băiete? Eu ştiu că nici fochiştii, când se dau jos de pe locomotivă, nu arată ca tine. Ce ai pe faţă? Cremă de ghete?

Ştefănel îşi pipăi stânjenit obrazul: dar îşi trase îndată mâna. Era murdară de praf şi ulei.

— Am... îngână Ştefănel, dar din ochi îi ţâşniră lacrimi...

Şi întorcându-se spre tatăl lui Iorgu, îi zise:

— Nene Hurduc, n'am să mai fiu prieten cu Iorgu niciodată! Să nu te superi, nene Ion, dar nu mai vreau să-l văd în ochi.

— Ce s'a întâmplat, băiete?

— Ce este? Ce-a făcut Iorgu? întrebă oţelarul Hurduc.

Abia acum Ştefănel îi văzu obrazul. Era tras şi pământiu". O fi bolnav, se gândi el cu părere de rău, şi adăugă apoi mai domolit:

— Ştiţi că v'am povestit de concursul la care ia parte detaşamentul nostru. Cercul, din care fac şi eu parte, avea nişte instalaţii secrete, pentru adunare. Iorgu şi cu cei din cercul de istorie ni le-au dărâmat. Le-au d'strus, ce mai încolo încoace! O să fie tras la răspundere în faţa pionierilor. A făcut-o ca să se răzbune.

Tatăl lui Iorgu merse câtva timp în tăcere. Apoi spuse cu glas ostenit ca pentru s'ne:

— Tata dă oţel pentru potcoave, iar fiul lui nu stă nici el mai bine, o să fie chemat în faţa pionierilor să dea socoteală. Hm!.. Apoi, ca şi cum s'ar fi trezit din somn, întrebă cu glas răguşit: ...Ce ziceai c'a stricat, măi Ştefănel?

— Tabăra, îngână băiatul fâstâcit.

Maistrul Iovan se supără dintr'odată...

— Ce naiba baţi câmpii, băiete? Iar dumneata, tovarăşe Ioane... se întoarse el mustrător spre tatăl lui Iorgu...

Dar Ion Hurduc se depărtă repede, cu paşi mari, fără să se mai uite înapoi.

Maistrul Iovan rămase locului privind lung în urma prietenului său. Chipul lui se întunecă şi clătinând capul cu tristeţe, mormăi în barbă:

— No, măi frate Ioane, frate Ioane! Prea uşor te frângi în două. Te-ai făcut meşter de oţel... Dar tu nu te-ai călit încă!

Ştefănel rămase lângă tatăl său, privind îngri-

jorat în urma vecinului lor. Apoi îl trase de mânecă cu sfială.

— S'a întâmplat ceva, tată?

— Ei, oftă maistrul Iovan. N'am muncit bine, copile! Şi când nu munceşti cum se cuvine, cerul ţi se pare negru ca tăciunele, pânea ca piatra şi apa ca pelinul!...

Ştefănel mergea lângă tatăl său cu inima strânsă. Îi părea rău că nu se stăpânise şi-l pârîse pe Iorgu tatălui său. Dacă stăteai să te gândeşti bine, era chiar urît ceeace făcuse! Ce avea nea Hurduc cu tabăra lor? Mai ales într'o zi ca asta, când era aşa de amărît? Şi mai la urma urmei avea dreptate tata. Neînţelegerile dintre el şi Iorgu trebuiau să le limpezească între ei... Oftă cu ob'dă şi aruncă pe furiş o privire spre tatăl său. Părea foarte preocupat, iar fruntea îi era încruntată. Gândul îi fugi iar la motor şi îngrijorarea puse şi mai mult stăpânire pe el. Acum, numai să-l găsească şi-l va pune imediat la loc.

Când cotiră pe strada lor, nu pricepu ce s'a întâmplat. Era o gălăgie asurzitoare. Toţi puştii din împrejurimi erau adunaţi în păr, ţipând, care mai de care mai tare. Şi tartor peste ei era Milucă... El era cel mai tulburat. Cum îl văzu, alergă spre el gâfâind.

— Smeul s'a agăţat în streaşină la voi. S'a încurcat cu altul.

— Să fii sănătos! mârâi Ştefănel şi grăbi pasul să intre după taică-său pe poartă.

— De ce fac atâta gălăgie mărunţeii ăştia, întrebă tata ridicând o sprânceană şi arătând dincolo de poartă.

— Li s'a agăţat smeul în streaşina noastră.

— Ei, dă-le smeul!...

— Pot să viu cu prăjina mea, nene Iovane? Pot? întrebă Milucă vârîndu-şi nasul prin zăbrelele porţii

— Vină, vină, Mich'duţă.

— Ascultă, îţi dau smeul, îi şopti Ştefănel, dacă îmi cauţi în curtea voastră un pachet pe care l-am pierdut dimineaţa acolo, în urzici.

— Fiarele alea din pătura de călcat? întrebă cu înţeles Milucă

— De unde ştii? şi Ştefănel îl sfredeli cu privirea încărcată de bănuieli.

— Păi a venit bunică-ta după ele. Mă duc s'aduc prăjina, spuse Milucă grăbit

— Când ţi-oi da o prăjină!... Ai să-ţi vezi smeul, când am să-mi văd eu ceafa, îi strigă Ştefănel şi-i trânti poarta în nas. De fapt îi bătea inima atât de tare, că auzea cum îi răsuna sângele în urechi.

Vasăzică motorul căzuse în mâna bunicii. Pe semne că tata aflase acum totul... Tocmai într'o zi când era atât de supărat! Işi făcu de lucru în magazie, scoase prăjina lor de rufe, agăţă smeul şi-l scoase cu băgare de seamă. După cât se vedea fuseseră două smee, dar din cel albastru nu mai erau decât nişte şindrile rupte şi o mulţime de sfoară încâlcită. Cât despre cel alb...

Dar, cum îl luă în mână, hârtia parcă-l fripse la degete.

Ştefănel mai răsuci înc'odată pe-o parte şi pe alta smeul cel alb găsit în streaşină, şi-l cuprinse o ciudă grozavă la gândul că Milucă mai avusese îndrăzneala să vină după el. Nu mai încăpea în-

doială. Hârtia era din cartea Amundsen. Literele mărunte îi jucau în faţa ochilor:

„...drumul mergea de la golful Balenelor, direct spre sud pe traseul meridianului 163-lea vestic. Amundsen hotărî ca drumul dintre depozite să se însemne cu stâlpi şi prăjini de bambus prevăzute cu steguleţe negre. La 8 Februarie porniră dela golful Balenelor spre sud patru oameni cu trei sănii trase de optsprezece câini. Săniile erau încărcate sdravăn, cu alimente. Călătorii o luară pe o pârtie îngustă, urcară o coastă şi se avântară spre sud, pe câmpiile nesfârşite de ghiaţă. In frunte mergea pe schiuri Helmer Hansen..."

Ştefănel simţi că-l apucă o durere cumplită de cap. Intoarse smeul de partea cealaltă şi privi posomorît fotografia care înfăţişa o corabie plutind semeaţă printre banchizele sclipitoare de ghiaţă. Era baleniera „Fram" cu care Roald Amundsen părăsise în 1910 Cristiania *) cu itinerariul spre Antarctica...

Faptul era îngrozitor. Fără îndoială, erau foi din cartea care povestea despre viaţa şi lupta marelui explorator Roald Amundsen.

Să distrugi o asemenea carte ca să-ţi faci smeu! Asta era un fapt de neiertat! Şi cine să facă asemenea lucru? Iorgu! Iorgu, conducătorul detaşamentului lor. Poate nu l-o fi făcut el... chiar el... El nu se juca cu smeul. Dar era destul că-l făcuse frate-său! Cum putuse să ajungă cartea în mâinile lor?... Cartea era a lui Dinu şi Dinu o dăruise bibliotecii lor, din tabăra de iernare. O dăruise chiar în ziua în care au hotărît să pregătească adunarea tematică pentru concurs. Şi dânsul, Iorgu, îşi dăduse cuvântul de pionier, că nu ştia nim'c despre P.E.A. Dar amintindu-şi deodată că era aşteptat la masă, intră în casă cu inima cât un purice.

Pe masă, în faţa tatălui, era motorul. Bunica îl şi luă în primire:

— Va să zică aşa, domnişorule... Să-mi caut pătura de călcat prin vecini!

Tata ridică och'i de pe ziar şi-l pironi cu privirea. Fruntea lui se încreţi de supărare.

— Ce-i asta? îi zise el, ciocănind cu degetele în cutia motorului.

*) Vechiul nume al oraşului Oslo.

— Nu te supăra, tată. Să vezi, l am scos numai pentru o clipă. Pentru sanie. Adică nu, pentru barcă.

— Ce sanie, ce barcă?... spuse tata tărăgănat. Trebue să fie în capul tău o sută de fluturi. Apoi, înfuriindu-se deodată, rosti apăsat:

— Să pleci imediat și să duci motoreta la reparat!

— Tată, se rugă Ștefănel, te rog, îți jur că am să pun totul la loc, cu mâna mea.

— Oare ești în stare să bați un cui? urmă tata cu glas ostenit. De fapt eu sunt vinovat că te-am pierdut din ochi, murmură el ca pentru sine.

— Lasă-mă să-l pun la loc, repetă cu sfială fiul. Ai să vezi că am s'o fac să meargă.

— Bine, zise tatăl posomorît. De data asta am de gând să te desvăț de lăudăroșenia ta. Să nu mai dai ochi cu mine până nu isbutești să faci la loc motoreta.

Ștefănel mai înghiți în silă câteva îmbucături, apoi se sculă dela masă hotărît să nu se lase până când nu va monta la loc afurisitul acela de motor. Cu Iorgu se va răfui el mâine, la școală.

Ceru bunicii cheia și urcă motorul în pod. Ajuns aici, se lăsă jos, lângă povara sa și rămase o bună bucată de vreme, copleșit de tristețe. Ce mai zi fusese și asta?! Unul după altul, toate necazurile căzuseră pe capul său.

A, dar să nu-și închipuie Iorgu că o să scape așa ușor! Abia aștepta să-i vâre smeul sub nas. Ar fi fost bine să fi tras măcar o fugă până la Dinu. Amintindu-și însă că făgăduise tatei să repare motoreta, se apucă de lucru. Scoase din buzunar șuruburile și cheia franceză, mai cotrobăi prin lădiță după daltă și șurubelniță. Căutând, dădu peste cartea fratelui său. O scoase și se uită la ea. „Tehnica motoarelor". A fost a lui Emil, murmură Ștefănel, gândindu-se cu părere de rău la fratele său cel mare. Ce bine ar fi fost dacă ar fi trăit și fratele său!... L-ar fi rugat frumos și el ar fi făcut pentru cerc cea mai strașnică barcă cu motor. Doar tata povestea cât era de priceput în ale mecanicii. Oftând, Ștefănel puse cartea la loc, în fundul lădiții, și se duse să tragă motoreta mai la lumină.

Afară cerul se înourase și în pod lumina zilei pătrundea turbure și posomorîtă. Ștefănel găsi că este necesar să aprindă lumina. Dar becul era ars. Il deșurubă, îl învârti pe toate părțile să unească capetele filamentului rupt, dar becul tot nu se aprinse. Fu nevoit să coboare și să ceară bunicii becul din bucătărie. Dar bunica protestă atât de puternic, încât nu-i rămase alt lucru decât să ia lampa de gaz.

— Ai să dai foc casei, se supără bunica din nou. Atunci tata îi dădu voie să ia becul din coridor.

— Ia-l, zise tata, să văd ce ispravă o să faci. Având acum lumină bună, Ștefănel se apucă de lucru. Reuși dela bun început să fixeze rezervorul de benzină pe cadru și potrivi la loc și țeava de legătură. Dar când fu vorba să regleze cablul de ambreiaj, lucrurile se încurcară rău. Nu era lesne deloc să lucrezi cu cablul țeapăn, ale cărui capete se desfăceau în zeci de firicele de oțel, care te înțepau la degete și nu se lăsau legate în șuruburi. Se chinui multă vreme și în curând vârfurile degetelor i se înroșiră și i se umflară dureros. Când în sfârșit cablul fu legat, afară se făcuse noapte. În casă se auziră intrând oaspeți. Ștefănel trase cu urechea. Cine o fi? Pe semne dela uzină. Vocile lor groase răzbăteau înăbușit, întrerupte din când în când de vocea răgușită și supărată a tatei, care spunea:

— Nu vă repeziți cu oiștea'n gard. Omul ăsta a pus suflet în munca lui. Dacă nu i-a ieșit, apoi trebue să fie vr'o vină și'n munca noastră.

Tare ar fi dorit să afle de ce era tata supărat, dar acum trebuia să potrivească lanțul de pinionul roții din spate. Prin ferestruica podului intrau fluturi argintii de noapte, care se învârteau, beți de lumină, în jurul becului. In ungherele întunecate țârâiau greeri harnici. Ștefănel însă nu-i auzea. In jurul său erau împrăștiate încă atâtea șuruburi, care nu-și știau locurile lor... Ce ușor fusese să le desfacă și cât de greu era acum să le pună la locul lor!

In coridor se auziră din nou oaspeții... și glasul bunicii necăjite:

— Stați, oameni buni, și îmbucați ceva...

— Lasă, mamă, nu-i vreme de îmbucat acum! răspunse tata și ușa dela intrare pocni cu sgomot. Tata plecase împreună cu oaspeții. Bunica bombăni ceva, apoi se auzi sgomotul farfuriilor, zângănitul furculițelor și peste puțină vreme Ștefănel fu chemat la masă

— Am treabă, bunică... N'am vreme de mâncat...

De data asta bunica se făcu foc:

— I-auziți-l și pe ăstălalt. Cum vine asta, n'am vreme de mâncat? Să cobori imediat la masă! Dar unde te trezești?... Ești de capul tău? Cine esti tu, mă rog, de n'ai vreme pentru masă?... Pentru tot felul de năzbâtii ai vreme și pentru masă n'ai?...

Ștefănel se gândi că n'are niciun rost s'o mai îndârjească pe bunică. Și apoi, din bucătărie, venea o adiere îmbietoare de tăiței cu carne. Așa că Stefănel lăsă lucrul și veni la masă.

Aici bunica îl cicăli în fel și chip, aducând mereu vorba de vulpoi șireți cărora le semănau leit toți copiii din ziua de azi, în frunte cu nepotul ei, în care își pierduse orice urmă de încredere, orice urmă de nădejde. Dacă ajunsese ea, la zilele ei, să găsească și pătura de călcat prin vecini!... Și apoi, motoreta... Cum să-i dea prin minte unui băiat de 12 ani, acuș coșcogeamite lungan, să strice lucrurile din casă, să strice el munculița altuia!

Ștefănel înghiți dăscăleala împreună cu tăițeii cei gustoși și se grăbi să urce din nou în pod...

Bunica mai bombăni ce mai bombăni și în curând se făcu liniște în casă, o liniște care-i aminti băiatului că trebue să fie foarte târziu... Noaptea în pod nu era deloc plăcut. Prin ungherele întunecate fușnea mereu câte ceva... poate gândaci... poate șoareci?... Ștefănel trăgea din ce în ce mai nel'niștit cu urechea, iar umbra lui se profila pe pereți neasemuit de lungă și ciudată. Lemnul vechi al bagdadiei trosnea din când în când, dând băiatului un simțământ neplăcut de singurătate. Vântul scârțâia încolo și încoace ferestruicile deschise ale podului și scârțâitul lor jalnic era sâcâitor...

Ștefănel umbla în silă, când cu dalta, când cu cheia franceză, dar parcă era un făcut. Niciun surub nu se mai potrivea la locul lui. D'scurile acelea care se cheamă platine trebuiau să produ-

că prin învârtirea turei cu mâna scântei la capătul fişei. Dar ele nici nu se clinteau. Se înţepeniseră. Naiba să le ia! Deodată, prin capul lui Ştefănel trecu o ideie fulgerătoare. Cărticica din lada cu scule... Cum de nu s'a gândit pân'acum să se uite printr'însa?... Trase lădiţa şi scotoci, până ce-o găsi. Stătu multă vreme ghemuit, răsfoind mereu capitolul care se intitula „motocicleta". Rândurile mărunte de tot felul de termeni tehnici, schiţele cu linii subţiri şi cam şterse i se părură extrem de complicate. In curând ele se amestecară unele cu altele, într'un joc chinuitor şi neînţeles, pe dinaintea ochilor împăienjeniţi de somn ai băiatului. Cârcei mărunţi, ca furnicile, îi umblau în picioarele ghemuite. Ştefănel svârli cartea cât colo. O hârţoagă afurisită! Nu era bună de nimic... Un gând ademenitor şi viclean începu să-i dea târcoale, în vreme ce somnul îi îngreuia pleoapele:

Ce-ar fi să las totul pe mâine? O să-i aduc pe Giuri şi pe Dinu să-mi ajute. Şi Ştefănel lăsă totul baltă şi se duse la culcare, apăsat de un sentiment greu şi neplăcut de nemulţumire... Tata avusese dreptate... E mai uşor să strici decât să repari... Şi când te gândeşti că toată povestea cu motorul fusese zadarnică!

Adormind, Ştefănel plănui tot felul de răzbunări împotriva istoricilor... Bine că cel puţin îi căzuse smeul în mână... Mâine la scoală o să li-l bage sub nas. N'or să mai poată zice nici cârc... Ehei, n'aveau să scape ei cu una cu două...

CAP. XVIII

TATA

De multe ori tata lipsea dela masa de prânz, ori dela cea de seară. Uneori, din pricină că era în schimbul doi, iar alteori, în schimbul de noapte. Dar în zilele şi în serile când el venea la masă, atunci era cel mai bun prilej pentru ca toată familia să se strângă în jurul mesei şi să ţină sfat. Atunci se discutau tot felul de lucruri. De pildă, dela faptul că plouă în magazia de lemne şi deci trebuie reparat acoperişul fără întârziere şi până la faptul că Milucă s'a cătărat iar în dud şi şi-a rupt pantalonii cei lungi. Dar în afară de aceste lucruri mărunte, fiecare avea ceva important de povestit. Acum însă tata stătea mai tăcut ca niciodată. Fără să scoată o vorbă, el asculta sporovăiala lui Milucă despre smeul cel alb. S'a repezit smeul acela peste smeul lui şi l-a încurcat. Dar nu i-a mers băiatului aceluia fiindcă nici Milucă nu s'a lăsat. A tras şi el de sfoara sa. Păcat că amândouă smeele au căzut în streaşină la vecin. Acum Ştefănel nu vrea să le dea cu nici-un chip...

— Să le ceri tu, Iorgule.

Dar Milucă se opri din vorbăria sa simţind că nimeni nu-l ascultă. Tata părea foarte supărat. In faţa lui, farfuria sta neatinsă.

— Mănâncă, îl îndemna mama cu blândeţe.

— Astăzi nu merit să mănânc. Marie! zise tata cu glasul plin de turburare. Azi, în loc de şarjă rapidă, am scos oţel pentru potcoave.

— Cum aşa? întrebă mama privindu-l ţintă...

— Cum? Nici eu nu ştiu cum, oftă tata şi făcând un semn stângaci către copii, zâmbi cu amărăciune.

In cele din urmă dădu încetişor farfuria la o parte, se ridică dela masă şi intră în odaia alăturată

Mama duse lingura la gură cu mâna tremurătoare şi şopti copiilor, care tăceau înspăimântaţi:

— S'a răcit supa! Mâncaţi frumos şi duceţi-vă în grădină. Tata trebuie să se odihnească.

Dar nici ea nu reuşi să mănânce şi, cerându-şi parcă iertare, îi spuse lui Iorgu:

— Trebue să mă duc să-i fac patul.

Şi plecă după tata în cealaltă odaie, închizând binişor uşa.

Dar nici copiii nu mai aveau poftă de mâncare şi stătură o bună bucată de vreme pe scaunele lor, fără să îndrăznească să se mişte.

Milucă îl trase pe Iorgu de mânecă şi şopti:

— Ce-i acela „oţel pentru potcoave" ?

— Hai să strângem masa, spuse Iorgu fără să răspundă la întrebarea fratelui său. Inima i se strânse gândindu-se la tata. Ce-i acela oţel pentru potcoave? E cel mai prost oţel! Iorgu îşi aminti de seara în care maistrul Iovan fusese la ei şi povestise că în vremea războiului, oţelarii se sfătuiau pe ascuns ca să scoată oţel pentru potcoave. Patronii turbau de mânie căci ei aveau nevoie de oţel pentru tancuri.

Şi acum tata scosese oţel pentru potcoave, când oţelul trebuia pentru tractoare? Nu pricepea deloc cum de se petrecuse una ca asta şi era îngrijorat pentru tatăl său. Ii răspunse totuşi într'un târziu lui Milucă:

— Nu ştiu! Cred că e un oţel mai prost. De asta e tata supărat. Ştii, tata vrea să dea oţelul cel mai bun.

— Şi cum de l-a dat prost?...

— O fi greşit! Dar mâine o să dea iar oţel bun, spuse Iorgu, cuprins de o mare tulburare.

Şi repetă, din nou, ca şi cum ar fi vrut să-l audă şi tata :

— Da, mâine o să dea iar oţel bun.

— Eu vreau ca tata să dea oţel bun, spuse Milucă întristat.

— Şi eu vreau. De aceea să-l lăsăm să se odihnească. Hai în grădină să ne facem lecţiile.

Ieşiră în vârful picioarelor, tot trăgând cu urechea la uşa închisă de după care se auzea glasul înăbuşit al tatei, întrerupt din când în când de vocea mamei, care tot spunea:

— Trebuie să te ţii tare. Dacă tu eşti sigur că ai respectat instrucţiunile şarjei rapide, atunci...

In grădină Iorgu începu să răsfoiască, la întâmplare, cartea de limba română. Gândul îi fugea mereu la tatăl său. Niciodată nu-l văzuse astfel. Il înspăimânta mai cu seamă faptul că tata părea copleşit. El, care întotdeauna spunea că omul trebuie să fie tare şi să învingă toate greutăţile!

Milucă se apucă să-i povestească iar despre întâmplările de dimineaţă. Şi mai ales despre cutia aceea de fier învelită în pătura de călcat pe care Ştefănel o aruncase, pe semne din greşală, în curtea lor. Ce-o fi fost în cutia aceea? Dar lui Iorgu nu-i ardea acum de asemenea fleacuri. Se ridică şi-i spuse fratelui său:

— Mă duc să văd ce face tata. Tu apucă-te de lecţii, că mă întorc îndată.

O găsi pe mama cu faţa palidă şi trasă.

— Du-te şi tu la tata, îi spuse ea în şoaptă şi-l împinse în odaie.

Tata şedea la masă. In faţa lui era un carnet şi hârtiile acelea pe care scria mereu de câteva săptămâni încoace. Era adâncit cu totul în ele şi şoptea încet, parcă socotind ceva în gând. Apoi însemna repede cu creionul, în carnet. Părea că face nişte socoteli, apoi se oprea şi iar şoptea ceva printre buzele strânse. Faţa lui era întunecată de nemulţumire... Iorgu se apropie de masă şi rămase acolo, sfios, neîndrăznind să spună nimic... Intr'un târziu, tata ridică nişte ochi obosiţi:

— Tu erai? Apoi, însufleţindu-se dintr'odată, împinse hârtia cu socoteli înspre Iorgu... Socoteşte şi tu... Poate am greşit la adunare. Uite, vezi, orele şi minutele... Aici sunt 8 ore şi 40... Aici 7 ore şi 40... iar aici trebuia să iasă 3 ore şi cincizeci de minute...

— Ce să socotesc, tată? Ce sunt astea?

— Sunt nişte grafice. Le-am socotit şi le-am răssocotit... prima este media şarjelor turnate anul trecut. A doua este şarja pe care am turnat-o în prima zi de adaptare a metodei sovetice. Iar aceasta... aceasta ar fi trebuit să fie graficul şarjei de azi. Ar fi trebuit să fie o şarjă record... şopti el şi se posomorî şi mai tare.

Iorgu apucă hârtia şi începu să adune cu râvnă coloanele de cifre. Erau orele, minutele şi secundele muncii tatălui său. In dreptul fiecăreia era scris cu grijă: încărcarea, încălzirea, introducerea dezoxidanţilor, topirea... Cu inima bătând de emoţie, Iorgu îşi dădu seama de frământările ce se petreceau în mintea tatălui său. El căuta greşala. Indărătul acestor cifre poate că se ascundea nereuşita şarjei.

— Lasă, spuse tata într'un târziu. Nu mai socoti. Sunt sigur că e bine! Dar atunci unde este greşala? Ştii tu ce înseamnă greşala asta? Ştii ce înseamnă o şarjă rebut? Inseamnă c'am stricat nu numai munca mea, dar şi munca minerilor care au extras minereul, şi munca feroviarilor care au transportat la uzină materia primă, şi combustibilul, şi munca furnaliştilor şi-a cocsorilor care produc fonta, şi gazul pentru alimentarea cuptoarelor Martin, şi munca electricienilor şi-a muncitorilor dela secţiile auxiliare... In faţa lor trebuie să dau socoteala... Şi din nou faţa tatei se încruntă dureros... Iorgu se lipi drăgăstos de umărul lui şi-l întrebă cu îngrijorare:

— Si acum ce-ai să faci?

— Nu mă las! strigă tata şi lovi cu îndârjire cu pumnul în masă. Trebuie să găsesc această greşală. Apoi tata tăcu dintr'odată şi arătând spre hârtii, şopti:

— Dacă ea nu se află aici, în aceste socoteli tehnice, atunci trebue să se afle în altă parte. Ca şi cum n'ar fi îndrăznit să-şi dea gândul pe faţă, el schimbă repede vorba:

— Lasă, nu te îngriji tu de mine... Am s'o găsesc eu... Ia spune mai bine cum îţi merge ţie, frăţioare? Ce-am auzit cu tabăra aceea? Ai făcut tu una ca asta? Şi apucând bărbia fiului său, îi întoarse faţa spre lumină şi-l privi drept în ochi. Ai făcut tu una ca asta?

— Ştefănel ţi-a spus, strigă Iorgu jignit. Pe cuvântul meu de pionier, tată, că habar n'am cine le-a stricat-o.

— Cuvântul de pionier, murmură tata. Asta e mare lucru, băiete. E mai mult decât cuvântul unui puşti oarecare. Şi eu mi-am dat cuvântul, cuvântul de oţelar pentru şarja asta care n'a ieşit. Tata oftă. Pentru ziua de azi se chiamă că nu mi-am ţinut cuvântul. Dar, urmă el cu hotărîre, cuvântul tot o să mi-l ţin. Trebue să scot o şarjă care să-mi întregească îndoit cuvântul de oţelar. Trebuie să ne ţinem cuvântul, frăţioare! Altminteri rămânem în urmă şi pe cel ce rămâne în urmă îl mănâncă lupii.

— Tată, în ceeace mă priveşte, să n'ai nicio grijă. Ei sunt nişte proşti dacă-şi închipuie că le-am pus bete'n roate ca să le-o luăm înainte.

— Cum să le-o luaţi înainte? spuse dintr'odată tata şi-l privi pe Iorgu cu mare atenţie. Parcă era vorba de un concurs pe detaşamente! Nu sunteţi în acelaşi detaşament?

— Ba da, dar ei cred că noi le-am stricat tabăra, ca să concurăm noi din partea detaşamentului.

— Cum aşa, se ridică tata dintr'odată şi începu să se plimbe neliniştit prin odaie. Sunt şi la voi în clasă dintre cei care văd lucrurile în felul ăsta?

— Nu... dar... răspunse Iorgu încurcat.

— Asta-i foarte rău, băiete, se întunecă tata la chip. Detaşamentul înseamnă unul pentru toţi şi toţi pentru unul, în orice împrejurare. In aceeaşi clipă uşa scârţâi încet şi capul sburlit şi negricios al lui Milucă se ivi plin de îngrijorare.

— Ia vino încoace, zâmbi tata înseninat. Ce vrei, urechiatule?

— Să dai oţelul cel mai fain! îngână băiatul cu inima ticăind.

— Cel mai fain. Bine zici, băiete... Dar n'ai grijă!... Nu se lasă el, tata, aşa uşor. Şi strângându-şi hârtiile şi carnetul în servieta lui veche şi roasă, adăugă preocupat:

— Ia chemaţi pe mama, să-mi dea o cămaşă curată!

Privind chipurile nedumerite ale celor doi fii ai săi, râse încetişor şi înseninat.

— Cu o cămaşă curată şi cu sufletul curat, greşala se găseşte mai uşor.

După ce tata ieşi pe poartă, Iorgu o întrebă neliniştit pe mama:

— Unde s'a dus?

— S'a dus la uzină! spuse ea încercând dacă fierul de călcat e încins... Apoi, apăsând bine fierul pe cearceaful umed, rosti liniştită şi încrezătoare:

— Tata e un muncitor bun. Nu se poate să dea greş.

(Continuare în numărul viitor)

TOBA LUI NOHO

de **AL. POPOVICI** — Ilustrații : **A. BUICULESCU**

Noho își luă ca deobicei tobița înaltă, acoperită la cele două capete cu piele de antilopă și își încercă degetele. Vibrațiile ei rămâneau melodioase.

In jungla africană dimineţile vin pe neașteptate, țâșnesc aproape. Din întunericul încâlcit în liane, în arbuști cu frunze și flori ciudate, cineva parcă ridică deodată o cortină nevăzută. Se luminează dintr'odată. Soarele apare întreg, ca un disc însângerat de foc și în fiecare dimineață Noho așteaptă clipa aceasta pe care o salută cu bătăile repezi de tobă. — „Bum-bum-bum ta-ta-ta" „Sculați-vă copii ai soarelui. Este o nouă zi". Fiecare lovitură de tobă spune ceva, un cuvânt. Il ascultă mii de oameni în junglă și toți recunosc ritmul tobei lui Noho, care transmite cuvintele lui la distanțe mari, asemeni unui telegraf fără sârme. De multe ori Noho se juca cu băieții. El pleca undeva departe și băieții deslușeau ce le transmitea el cu toba. Acesta era alfabetul lor. Toți îi știau sunetul, dar nimeni nu știa să bată toba ca Noho.

Noho este fiul lui Abib, renumit vânător de antilope în tot ținutul. De cum se făcea ziuă, cu ani în urmă Abib pornea la vânat. Deși avea o pușcă olandeză, totuși de multe ori mai vâna încă cu suliţa. Nu-i ajungeau banii pentru gloanțe. De altfel, aici, în satul dela „Râul Negru" ca și în multe sate nu s'au schimbat prea multe lucruri cu trecerea anilor. Femeile macină făină tot în râșnițele vechi de piatră, copiii umblă acoperiți tot cu sdrențe, atunci când oamenii cad bolnavi vine tot vraciul vopsit pe față cu dungi albe și roșii și dansează în timp ce bolnavul se svârcolește urlând de durere.

Nimic nu amintește că filele de calendar arată că am trecut de prima jumătate a secolului XX. Jungla e la fel de misterioasă și nestrăbătută. Nu sunt drumuri, iar oamenii își taie calea cu greu prin desișul lianelor. Undeva departe, la zeci de kilometri, este bungalowul rezidentului. Steagul imperiului englez flutură în vântul fierbinte al serii. In jurul bungalowului se întinde un cerc de lumină orbitoare. Fluturi mari și greoi, gâze colorate în zeci de culori se rotesc în acest cer desenat de patru reflectoare puternice mânuite de patru soldați înarmați cu puști mitraliere. Din casă se aud mereu râsete, melodii, clinchete de pahare. Vin aici în casa bătrânului rezident *), cei doi judecători care judecă după vechile obiceiuri sălbatice, medicul olandez, directorul și funcționarii superiori dela mina de diamante...

Există anumite clipe când parcă toată jungla tace, tac atunci până și fiarele în cotloanele lor. Atunci zgomotele din bungalow se aud limpede

---

1) Rezident — funcționar care reprezintă în colonii puterea imperiului și asigură stăpânirea înrobitoare colonială

până departe. De multe ori Noho auzea asemenea sgomote; noaptea înainte de a se culca le asculta până târziu...

In noaptea aceea albastră Noho nu putea închide ochii. In colțul colibei bătrânești unde își avea culcușul pe o mână de paie uscate, Noho se frământa fără să-și găsească liniște. Abib nu s'a întors încă. De altfel lipsesc aproape toți bărbații din sat. Nu s'au întors încă dela mină. Și cu turburările din ultima vreme nici nu știi la ce poți să te aștepți. Mama e și ea la fel de neliniștită. O aude cum se tot răsucește în colțul ei...

Pe toți bărbații, pe cei mai puternici i-au dus să lucreze în mina de diamante sub escortă cu soldați. Mina e veche, cu galerii șubrede, din tavan curge apa, mai în fiecare lună se întâmplă surpări și oamenii rămân îngropați acolo.

Plata nu ajunge niciodată pentru acoperirea datoriilor dela prăvălia lui mister Rose. Acolo în întuneric, în mină, oamenii învățați să se bucure de strălucirea soarelui au devenit gârbovi, părul le-a albit înainte de vreme, le-au căzut dinții.

Din satul lor, cinci oameni au făcut războiul

Abib a fost printre ei și s'a luptat în Sahara cu tancurile acelea cu cruce încârligată. „Credeam că după asta va fi și pentru noi o altă viață", spunea Abib. „Dar toate au rămas la fel. Toate promisiunile englezului făcute atunci când am plecat la război s'au dovedit a fi numai niște minciuni". . Abib ar fi vrut să rămână vânător. Vătafii dela mină nu l-au lăsat. „Să plătești întâi datoriile!" Datoriile nu se mai termină niciodată.

O singură dată au vorbit stăpânii dela mină frumos cu oamenii. Atunci când au venit să-i îndemne să plece la alt război, undeva peste țări și ape întinse.

— Ce avem noi cu oamenii aceia, a spus Abib... Nu mergem... Oamenii l-au ascultat. De atunci nu pot să-i ierte stăpânii dela mină... Acum Abib este în fruntea oamenilor dela mină. Nu e numai cel mai puternic, dar are și mintea cea mai ascuțită. Pe locul bătătorit de dansurile sălbatice ale vraciului Kraho, oamenii făceau adeseori cerc în jurul lui Abib. Il ascultau în tăcere clătinând capetele. Abib vorbea înflăcărat ridicând pumnii către bungalowul rezidentului. Aici l-a prins Noho într'o seară pe Kraho, vraciul. Stătea pitulat într'o tufă și asculta. Kraho știe să se strecoare nevăzut, ca o fiară. Te trezești cu el când nu te aștepți. De aceea mulți se tem de el. Noho s'a apropiat de el și l-a prins de picior. Kraho s'a speriat la început, dar apoi se liniști și îi înfipse unghiile în ureche...

— Dacă spui un cuvânt, demonii roșii te vor sfâșia!

Kraho e prieten bun cu vătafii dela mină. Ei îi dau spirt alb și bani. Dar oamenii din sat nu-l văd cu ochi buni pe vraci — spun că el e sluga stăpânilor dela mină și că acolo el pârăște tot ce află... Abib, căruia Noho i-a spus întâmplarea, l-a oprit pe vraci în aceiași seară.

— Dacă mai pârăști și de data asta, e vai de tine. Și n'o să te poată ajuta toți demonii tăi din lună. Nici cei dela mină.

Noho a auzit dela Abib că s'ar putea să plece într'o călătorie mai lungă în orașul mare de pe coastă. El și alți doi bărbați din sat. Să spuie acolo despre tot ce se întâmplă în sat, în satul lor, în toate satele din junglă, despre oamenii care sunt biciuiți, despre copiii care mor arși de friguri. Să ducă cuvântul de hotărâre de luptă al celor din **Xis.**

Asta e însă în mare taină... Noho n'a spus nimănui. Abib are încredere în el, de aceea nici măcar lui Ridu, prietenul lui de joacă, „Crocodilul pestriț" cum îl strigă băieții, nu i-a spus nimic.

Ridu a fost mâhnit azi toată ziua când a aflat că Noho va pleca în zori la bungalow. L-a chemat iar rezidentul. Când vin oaspeți străini, rezidentul trimite vorbă vătafilor care îl aduc pe Noho cu toba lui. Și acolo, în fața străinilor, Noho arată tot ce știe el, ce fel de sunete știu degetele lui să scoată pe pielea de antilopă. Capătă mâncare, câteodată și bani. El știe și câteva cuvinte englezești. Le-a învățat dela Abib...

Noho nu putu să adoarmă până ce nu-l auzi pe Abib sosind.

— Ce-i, șopti mama.

— Nimic, dormi... — Când pleci? — Iți spun eu!

Vătaful veni de dimineață. Il luă pe Noho la spatele calului și porni. Drumul nu era lung, dar greu de făcut.

Rezidentul avea oaspeți de seamă. Venise Robertsohn Junior, fiul celui mai important dintre acționarii minei. El n'ar fi vrut de fapt să vină la capătul acesta de lume, dar ținuse să facă plăcere tinerei lui soții cu care se afla în călătorie de nuntă. In cinstea lor rezidentul pregătise un program special. Dansatori pe foc, îmblânzitori de șerpi, Noho tobosarul...

Noho, îmbrăcat cu o tunică albă ca zăpada, legat pe frunte cu o panglică de mătase, privea curios cele ce se petreceau. Domni în haine negre dansau cu doamne în rochii lungi... Muzică, în pahare curgea o băutură spumoasă... Noho se învârtea printre servitorii în livrele. Unul din ei îl înghionti:

— Ieși afară jigodie, ce te bagi? Ce ne încurci drumul?

Ieși pe terasă. Era întuneric.

Se așeză pe o băncuță, lângă o fereastră luminată și se ghemui în liniște. In cameră mai mulți vorbeau. Noho recunoscu vocea rezidentului și deveni atent:

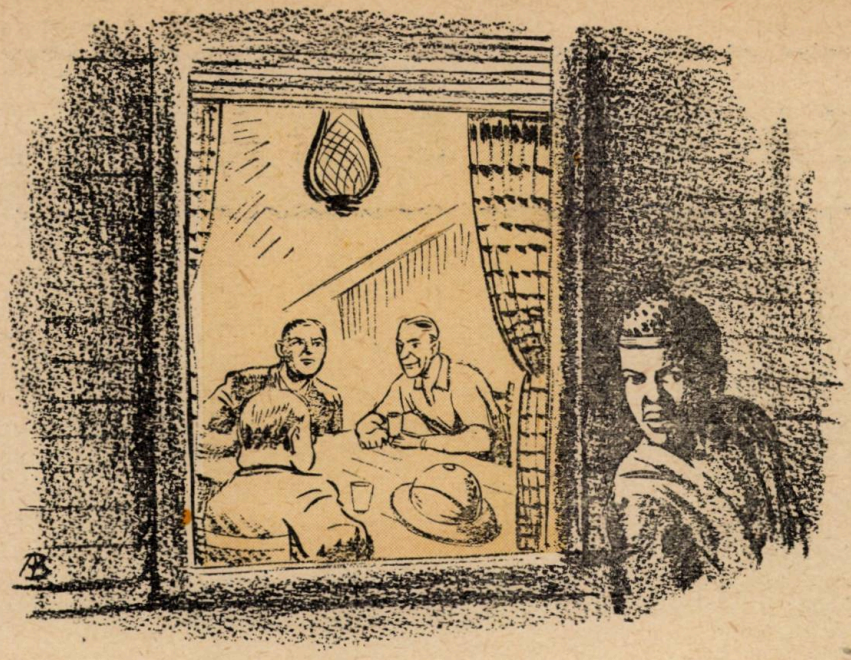

— Să nu aveţi nicio grijă. Nu vor face tocmai acum grevă.

— Ar fi foarte grav, spuse un tânăr îngrăşat înainte de vreme. Ar fi o grea pierdere la bursă. Asta ar însemna o scădere masivă a acţiunilor. Tânărul vorbea cu o siguranţă de stăpân.

— Nicio grijă, spuse rezidentul şi îşi mişcă nasul lui de vulpe. Nu uitaţi că sunt şi eu asociat la minele Robertsohn, de altfel vreau să mă şi retrag la anul din pustietatea asta. Imi ajunge...

Rezidentul era slab şi adus din spate. Vorbea puţin şi după fiecare frază sorbea din pahar.

— S'au luat măsuri? întrebă tânărul.

— Da, da, încuviinţă din colţul lui directorul minei, un bărbat voinic, cu un gât puternic. Vedeţi, noi avem omul nostru în trib care ne dă de ştire despre toate. E o iscoadă iscusită. Mâine dimineaţă au să plece trei delegaţi la oraş. Să ceară instrucţiuni despre grevă. Poate vor scri şi ziarele comuniste. Nu vor pleca! Au locul de întâlnire la sud de primul izvor al cascadelor.

Oamenii noştri vor fi acolo...

O femeie tânără şi frumoasă intră repede pe uşă. Noho o privi cu atenţie. Avea părul ca aurul. Cei trei bărbaţi se ridicară în picioare.

— Peter, mister rezident, mă plictisesc...

— Incepem imediat, Milady. Programul începe abia acum...

— Si poate, zâmbi directorul, poate să vă invităm la alt spectacol chiar mâine. Bociuirea e o veche lege a Africei. Vom bociui în jungla pe nişte păcătoşi...

— Ce-au făcut?

— Lucruri grave. In tot cazul spectacolul e unic...

— Peter, atunci să nu uiţi aparatul de fotografiat!

★

Vasăzică până la urmă Kraho a vorbit. S'a aflat de plecarea delegaţilor.

Lui Noho i se învârteau înainte toate într'un iureş ameţitor. Un servitor îl strigă: „Hai odată, vino!". Lumea privea cu interes spre băiatul acesta cioplit parcă din abanos, cu fruntea bombată şi degetele lungi.

— Ce mâini de pianist! spuse femeia cea tânără.

— Sunt brute, Milady. Nu ştiu nici să iscălească.

Noho tresări ca dintr'un vis. Se apropie de tobiţă, potrivi pielea şi începu să o sune. Bătea tare, tot mai tare... Vibraţiile ei treceau spre junglă, departe. Şi atunci din nou parcă toată jungla tăcu. „Numai de m'ar auzi Ridu".

— Ce ritm are, ar fi bun într'o orchestră, spuse femeia cea tânără. Intr'un târziu se auziră de departe nişte sunete ca de ecou. Noho desluşi:

— **„Nu vor mai merge acolo. Vor pleca pe alt drum!"** spunea toba. Şi atunci Noho zâmbi şi începu să bată cu toată puterea. **„Abib nu va fi prins. Abib va fi liber... Noi toţi vom fi liberi... Vom scăpa de lanţuri, de chinuri. Vom fi liberi şi puternici, noi cei din junglă, nu ne va mai asupri stăpânul din bungalow. Şi soarele va fi numai al nostru".**

Şi jungla întreagă parcă răspundea cuvintelor transmise în noapte de toba lui Noho !...

POȘTA NOASTRĂ

Dragă redacție,

La adunarea grupei a III-a din detașamentul nostru, care s'a ținut nu de mult, a participat și activul detașamentului.

Tovarășa instructoare superioară ne-a vorbit despre cinstea de-a purta la gât cravata roșie, părticică din mărețul steag de luptă al clasei muncitoare. La această adunare am aflat despre fapta eroică a pionierului sovietic Vania Vinogradov din satul Demiancovo din regiunea Smolensc.

Când fasciștii au năvălit în satul Demiancovo, Vania nu avusese timp să-și scoată cravata dela gât. El își dădea seamă că nu are niciun rost să-și rişte viața și să apară în fața dușmanului cu cravata la gât. Dar odată ce a fost surprins așa, a păstrat o atitudine curajoasă.

Un soldat fascist a intrat în casa colhoznicei Vinogradova și ochii i-au rămas aținți asupra cravatei care strălucea la gâtul pionierului. Fascistul s'a aruncat asupra lui și a încercat să i-o smulgă. „Chiar dacă mă omoară, își spunea Vania, nu voi da cravata". Neamțul l-a târît pe Vania până în stradă și arătându-i revolverul care era îndreptat spre el, i-a cerut cravata. „Nu ți-o dau!" strigă Vania.

Fascistul a tras. Vania a căzut pe drumul pe care trecuse de multe ori sub faldurile drapelului roșu, împreună cu detașamentul său de pionieri.

Povestea faptei vitejești a lui Vania Vinogradov ne-a impresionat mult și ne-a făcut să ne gândim dacă noi purtăm cu cinste cravata.

Viața pionierului Vania Vinogradov ne-a făcut să vorbim în adunare mai mult despre fapta uneia dintre pionierele detașamentului nostru și anume pioniera Pricop Doina, care face parte din grupa noastră. Această pionieră este energică, nu se dă în lături dela munca de organizație și mai ales dela activitatea artistică. Acasă îi ajută mamei la gospodărie și când își propune ceva, realizează. Cu toate calitățile ei, Pricop Doina a săvârșit o faptă gravă. Atunci când grupa ei a fost de serviciu, pentrucă n'avea cârpă de șters la tablă a scos cravata ei de pionieră pe care o păstra în servietă, și ca o simplă cârpă de șters, a pus-o la tablă.

Noi n'am observat nimic. Când tovarășa profesoară de geografie a șters tabla, i s'a desfășurat în mână o cravată aproape nouă. Pe noi ne-a indignat mult fapta lui Pricop Doina. Ea a fost criticată la gazeta de perete și în adunări. La început toate acestea au ajutat-o în mică măsură. De aceea aproape toate pionierele au vorbit la adunare mai mult despre ea. Fapta eroică a pionierului Vania Vinogradov a impresionat și pe pioniera Pricop Doina. Ea și-a propus atunci să învețe mai bine, să fie disciplinată și să-și respecte cravata de pionier.

Grupa a III-a o va ajuta să-și îndeplinească această hotărîre.

Ehrenstein Dorothea
conducătoarea det. V, unitatea 3
București

ANTIBIOTICELE

de dr. MARCEL SUFRIN

Ilustrații: TINA VAL

Se întâmplă uneori, atunci când borcanul cu dulceață a stat mai multă vreme fără să fi fost bine închis, să apară pe dulceață și sub capac un puf albicios sau gri-verzui, a prins adică mucegai.

Privind la microscop un firișor de mucegai, vom vedea că acesta este de fapt o mică plantă, una dintre cele mai mici care, înmulțindu-se foarte mult, dă pufui pe care cu toții îl cunoaștem.

Sunt mai multe soiuri de mucegai, și unul dintre acestea a adus oamenilor una dintre cele mai puternice arme împotriva boalelor.

Incă acum 80 de ani, savantul rus Manassein a observat că rănile tratate cu mucegai se vindecă mai repede decât celelalte, altfel tratate. In 1929, savantul englez Fleming a descoperit din întâmplare că microbii pe care îi creștea într'o cutie de sticlă fuseseră omorîți de un mucegai care apăruse în cutie. Acel mucegai purta numele de Penicillium notatum, și avea deci puterea să omoare microbii. După 10 ani de strădanii, savantul englez a reușit să obțină din mucegaiul Penicillium notatum o substanță numită Penicilina, iar Prof. Z. Ermolieva, la Moscova, a adus o contribuție importantă la studiul antibioticelor obținând Penicilina din alt soi de mucegai numit Penicillium crustozum.

De atunci Penicilina a salvat dela moarte milioane de vieți omenești, vindecând o mulțime de boli, produse de microbi ca: pneumonia, erizipelul, meningita, angina, abcese, etc.

Savanții au descoperit că nu numai mucegaiurile pot omorî microbii, ci și unele soiuri de ciuperci, foarte mici, de exemplu aceea numită Actinomices griseus, care trăește în pământ. Din aceasta a fost obținută substanța numită Streptomicină, care poate vindeca unele boli ca febra tifoidă, paratifos, tuberculoza și altele.

Penicilina și Streptomicina au fost numite antibiotice, ceeace pe scurt înseamnă antiseptic biologic.

Medicii cunosc de mulți ani substanțele numite antiseptice, cu care omorau microbii, de exemplu alcoolul, tinctura de iod, sublimatul, formolul, etc. Acestea sunt însă antiseptice chimice, obținute în laborator cu ajutorul sintezelor chimice. Antibioticele sunt scoase, așa cum am arătat mai sus, din corpurile unor plante (mucegai și ciuperci), deci din organisme vii și deaceea sunt numite antiseptice biologice (bios înseamnă pe grecește viață).

Antibioticele sunt de fapt substanțe cu care mucegaiurile și ciupercile își apără propria lor viață împotriva microbilor care le atacă.

Observând natura, omul a reușit să obțină aceste prețioase substanțe de luptă împotriva microbilor și să le folosească pentru apărarea vieții sale.

Cum acționează în corpul nostru antibioticele?

Mai întâi ele omoară o parte din microbi și această proprietate este numită **bactericidă**. In al doilea rând antibioticele stânjenesc putința microbilor de a se înmulți, și astfel corpul omenesc își poate mobiliza forțele de apărare și de distrugere a microbilor. Această proprietate se numește **bacteriostatică**.

Intrebuințarea antibioticelor trebue făcută numai după sfatul medicului, altfel, adică luate la întâmplare, microbii se pot obișnui cu Penicilina sau Streptomicina și nu mai pot fi omorîți, iar boala progresează.

Savanții sovietici au mai făcut două descoperiri importante. Se știe de mult că și între microbi se dă o luptă. Tot în pământ a fost găsit un microb numit Bacilus brevis, din care s'a scos o substanță numită Gramicidina, foarte folositoare împotriva multor infecții.

Insfârșit, biologul sovietic B. P. Tochin a lămurit dece aerul de munte cu miros de pin, sau aerul pădurilor de mesteacăn este curat și fără microbi, și deasemeni dece, dacă mestecăm în gură câteva minute usturoi toți microbii mor. Explicația acestor fenomene este aceea că pinul, mesteacănul, ceapa, usturoiul și multe alte plante au substanțe cu proprietate bactericidă sau bacteriostatică, adică înrudite cu antibioticele despre care am vorbit mai sus.

Descoperirea și întrebuințarea antibioticelor a salvat dela moarte milioane de vieți omenești, și au deschis calea către noi cercetări și noi victorii în lupta pe care o dă omul cu natura.

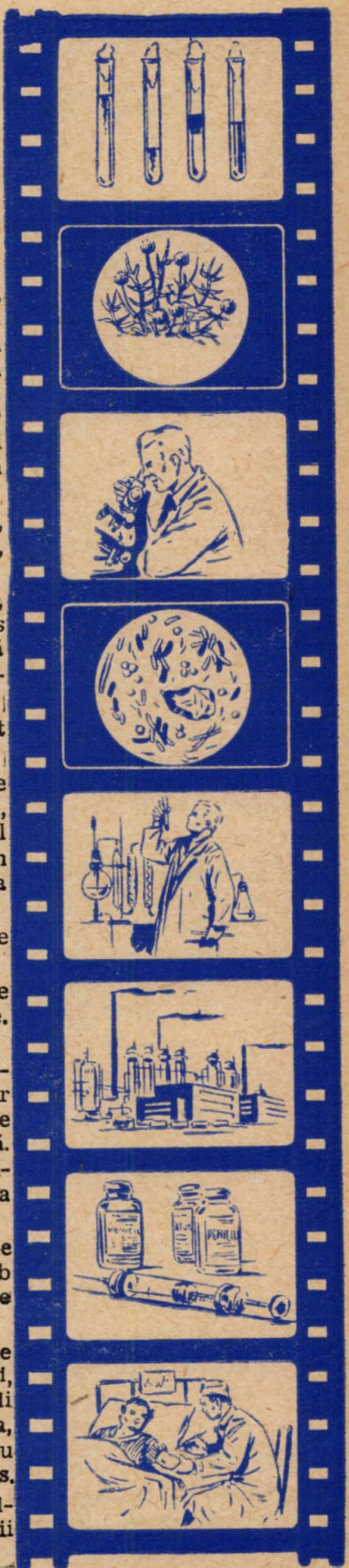

Cine LE DESLEAGĂ?

JOCUL NUMERELOR

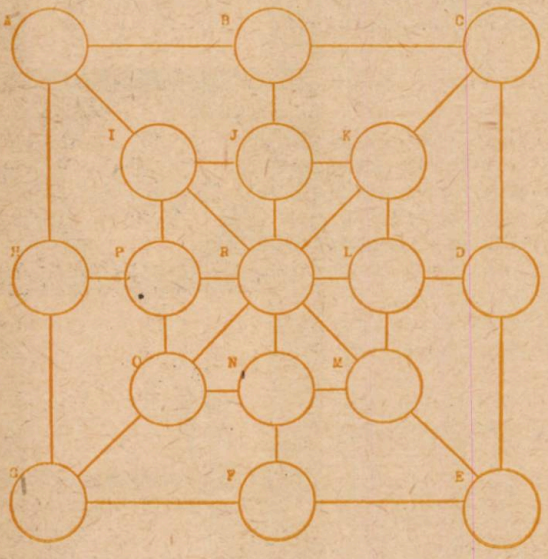

Aşezaţi în cele 17 cerculeţe numerele dela 1 la 19 (inclusiv) afară de numerele 10 şi 15 **astfel ca suma numerelor pe toate laturile şi diagonalele pătratului mare să fie 45, iar pe cele ale pătratului mic 15.**

De exemplu: Suma numerelor de pe laturile AIRME, BJRNF, CKROG, DLRPH, A B C, C D E, E F G, G H A, să fie 45, iar suma numerelor de pe laturile I R M, J R N, K R O, L R P, I J K, K L M, M N O, O P I să fie 15.

IMPĂRŢEALA

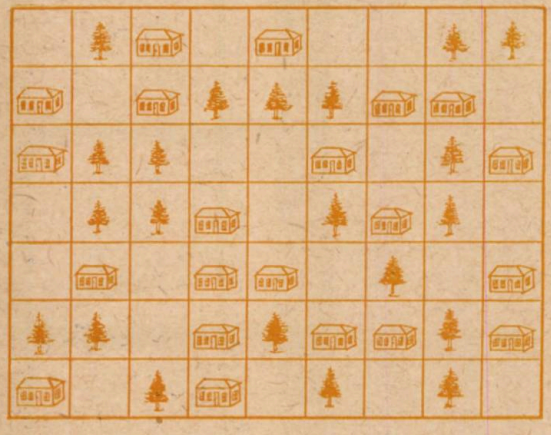

Impărţiţi terenul din figură în loturi (părţi) egale — atât ca suprafaţă cât şi ca formă — astfel încât pe fiecare lot să se găsească o casă şi un pom.

ANATOMIE

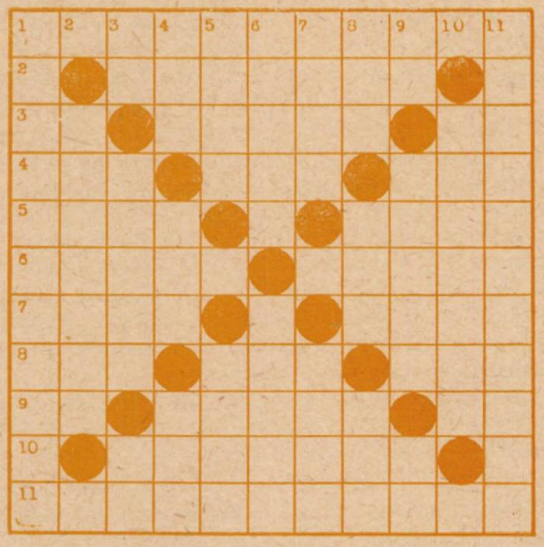

ORIZONTAL: 1) Este un component de bază al tuturor celulelor vii. 2) Transpiraţie. 3) Locul sigiliului. — Forma cerului gurii. — Notă muzicală sau pronume. 4) Flamura Roşie Arad. — Ciocârlie. — Nu iese până nu faci foc. 5) Baie. — Temperatură scăzută. 6) Vârstă. — Joc distractiv cu numere. 7) Lentilă convergentă specială, folosită la examinarea obiectelor foarte mici care se văd greu cu ochiul liber. — Una din părţile principale ale membrelor superioare. 8) Aclamaţie. — Superstiţie. — „Gura" casei. 9) Prepoziţie sau notă muzicală. — Locuieşte la ţară. — Atmosferă mică(!). 10) Impreună cu tibia formează gamba. 11) Examinare cu raze Roentgen.

VERTICAL: 1) Ţesut compus din mai multe celule. 2) Inălţimea omului. 3) Materie organică. — Dă de băut animalelor. — Pod gol! 4) Forma esofagului. — Fir. — Arbore din ale cărui flori se poate face un ceai cu proprietăţi medicinale. 5) Numele unei cunoscute ape de gură. — Brun. 6) Excrescenţă cărnoasă nazală. — Unul din simţuri. 7) Forma oaselor frontale. — Car blindat. 8) Brăzdează ogorul. — Sclav. — Prefix însemnând „nou". 9) Pronume reflexiv. — Material din care se fabrică pălării. — Un lup fără cap. 10) Membrană interioară. 11) Nutriţie.

M. DAWER-Bucureşti

M 13 — 281 — 318 — 323

Cum se creiază un soi nou de pomi

(Explicații la Coperta IV)

de ing. **IONIȚĂ CONSTANTIN** — Ilustrații: **DORINA STEURER**

In țara noastră sunt multe soiuri de pomi, de bună calitate, care au fost selecționate de popor în decursul vremurilor. Printre acestea se pot număra soiurile de mere „Crețești" și „Domnești", soiurile de prune „Vinete românești" și „Tuleu gras", soiurile de cireșe „Pietroase de Leordeni", „Scorțoase de R. Sărat" și „Bășicate", caisele „Târzii de București", vișinile „Mocănești" și așa mai departe.

Toate aceste soiuri nu au fost create însă printr'o muncă de selecție bine condusă și deși au o sumă de calități, mai prezintă însă și unele neajunsuri. Așa de exemplu merele „Crețești" nu au destulă dulceață, sunt lipsite de parfum și se sbârcesc în timpul păstrării. Merele „Domnești" au carnea prea tare și nu sunt îndeajuns de gustoase. „Prunele vinete" sunt prea mici. La soiul de prun „Tuleu gras", pomii, deși dau fructe excepțional de gustoase, au lemnul prea fragil, din care cauză ramurile se rup foarte ușor sub greutatea fructelor, sau sub greutatea poleiului și a zăpezii în timpul iernii.

In lupta pentru un trai mai bun, oamenii de știință din țara noastră se străduesc să îmbunătățească asemenea soiuri sau să creeze altele noi, din ce în ce mai bune.

Dar spre deosebire de felul cum se proceda în trecut, astăzi nu se mai lucrează la întâmplare ci se stabilește dela început rezultatele ce trebuesc obținute, ca de exemplu: fructe mai mari, mai dulci, rezistența mai mare a lemnului, etc. Această posibilitate, de a cunoaște dinainte rezultatele ce se urmăresc, a fost creiată de marele transformator al naturii, I. V. Miciurin. El a fost primul om în lume, care a creiat soiuri noi după un plan dinainte stabilit. Așa a creiat de exemplu soiul de măr Candil-Chitaica. Scopul pe care și l-a propus a fost următorul. In sudul Rusiei de atunci creștea un soi de măr numit Candil Sinap cu fructe foarte gustoase și frumoase. Ca să ne dăm seama de frumusețea fructelor acestui soi este suficient să spunem că numele Candil este de origină tătărască și înseamnă Candelă. Aceasta denotă că fructele stau în pom ca niște candele aprinse. Soiul Candil Sinap nu reușea să crească la Tambov, în regiunea centrală a Rusiei, deoarece pomii erau distruși de gerurile din timpul iernii. In această regiune creștea însă o specie de măr, numit „mărul chinezesc" (Malus prunifolia), cu fructele mici, fără prea mare valoare, dar cu pomii foarte rezistenți la ger.

Miciurin și-a propus să creeze, pentru regiunea în care se găsea, un soi nou, în care să întrunească calitatea fructelor dela soiul Candil Sinap cu rezistența la ger a mărului chinezesc. In acest scop el a procedat la hibridarea lor, aducând polen de Candil Sinap și depunându-l pe stigmatul florilor de măr chinezesc. A obținut astfel mai multe fructe din care a extras semințele, le-a semănat și a obținut mai mulți puieți hibrizi. Crescându-i pe aceștia și educându-i după metoda sa, pe care o vom arăta mai jos, a obținut un soi nou de fructe mai bune și mai frumoase decât ale soiului Candil Sinap, dela care plecase. Pe acest soi l-a numit Candil-Chitaica după numele celor doi părinți din care a provenit (Chitai în limba rusă înseamnă China).

Altădată, în anul 1916, Miciurin și-a propus să creeze un soi de măr cu carnea roșie. In acest scop el a încrucișat soiul Belfleur-Chitaica, obținut tot de el mai înainte, cu un hibrid numit Rubinovoe, care avea fructele cu carnea roșie. Soiul nou pe care l-a obținut din această încrucișare și pe care l-a numit Comsomoleț, are într'adevăr fructele cu carne roșie. Ba mai mult decât atât, chiar și frunzele acestui soi sunt roșii. Câteva exemplare din acest soi se găsesc și la noi în țară la stațiunile experimentale pomicole.

Tot așa a procedat Miciurin pentru obținerea celor mai multe din cele peste 300 de soiuri noi de măr, păr, prun, cais, coacăz, pe care le-a creiat în timp de peste 60 ani cât a lucrat în această direcție.

Până să ajungă aici i-au trebuit însă ani de muncă grea și de lipsuri, deoarece el nu a fost ajutat de nimeni sub regimul țarist. Numai după venirea regimului sovietic la putere i s'au recunoscut meritele și i s'au creiat condiții bune de lucru.

In afară de faptul că nu primea niciun ajutor, Miciurin trebuia să ducă o luptă neîntreruptă cu reprezentanții științei burgheze de atunci, care susțineau că omul nu este în stare să modifice natura organismelor după dorința sa. Știința burgheză susținea pe atunci, la fel cum susține și astăzi în țările capitaliste, că organismele sunt stabile și nu se mai modifică. I. V. Miciurin, cu spiritul său pătrunzător, a dovedit dimpotrivă, că organismele se modifică sub influența mediului înconjurător. Organismul se construește prin asimilarea hranei din mediul în care este pus să crească și să trăiască și ca urmare își transformă natura sa, adaptându-se la condițiile mediului înconjurător.

Dacă mediul în care este pusă o plantă să trăiască este sărac, nu va avea hrană suficientă, planta va avea însușiri mai rele. Dacă dimpotrivă va avea hrană din belșug, ea va crește mai bine și va căpăta însușiri pozitive. Odată cu aceasta se va adapta și la condițiile mai aspre de mediu cum ar fi de exemplu frigul. Ceeace nu putuse să descopere știința veche este că modificările plantei și adaptarea sa la noile condiții se face în prima etapă a vieții, dela ieșirea din sămânță și până în al II-lea, al III-lea an de rodire.

Mai mult decât atât. Miciurin a descoperit că organismele cele mai plastice, adică cele care se adaptează mai ușor, sunt cele hibride. Aceste organisme au ereditatea sdruncinată.

Lucrând cu diferite plante, Miciurin a mai făcut o descoperire de o importanță extraordinară pentru știință și pentru practica selecțiunii plantelor. El a constatat că dacă două plante sunt forțate să se hrănească una pe seama celeilalte prin altoire, atunci ele se influențează reciproc și își modifică însușirile. Dovada cea mai bună despre

această acţiune reciprocă o constitue soiul obţinut de el, „Renet-pergamot", care este intermediar între măr şi păr. Acest soi a fost obţinut astfel: Dintr'un puiet tânăr de măr ieşit din sămânţa soiului „Antonovca de 600 gr." (soi obţinut de Miciurin şi numit astfel pentrucă fructul cântăreşte 600 gr.), a luat un altoi pe care l-a altoit pe un păr în vârstă de 3 ani. Altoiul, fiind obligat să se hrănească cu hrană furnizată de portaltoiul păr, şi-a modificat însuşirile. Această ramură altoită a fost forţată apoi să se înrădăcineze şi a dat un pom cu fructe care au şi caractere de măr şi caractere de păr.

Pe baza acestei descoperiri, Miciurin a elaborat metoda sa de educaţie a mentorului hibrizilor, numită metoda **mentorului.** Când puietul hibrid nu manifestă în măsură suficientă anumite însuşiri, cum ar fi de exemplu rezistenţa la ger, atunci se altoeşte în coroana lui o ramură dela părintele care posedă această însuşire sau chiar dela alt soi şi se lasă să crească un timp oarecare, de 1—2—3 ani. După aceasta partea altoită se tae şi se înlătură. Aşa a procedat şi în cazul hibridului Candil-Chitaica. Acesta, după al doilea an de viaţă, începuse să fie mai puţin rezistent la ger. Pentru a-i întări această însuşire a altoit în coroana sa o ramură dela mărul chinezesc pe care a lăsat-o să crească în anul al II-lea iar apoi a înlăturat-o treptat. Sub influenţa acestui mentor (educator) pomul a căpătat suficientă rezistenţă la ger. Tot în scopul mentonării, se poate altoi şi un altoi de hibrid în coroana mentorului. Condiţia care se cere îndeplinită este ca mentorul să fie mai bătrân decât hibridul.

Pe baza acestor învăţături, numeroşi miciurinişti lucrează şi creiază soiuri noi.

In şcolile din U.R.S.S. cercurile miciuriniste obţin deasemenea rezultate frumoase. Acelaş lucru se poate face şi la noi.

La început am dat câteva exemple de soiuri româneşti de pomi, care trebuesc îmbunătăţite. Aşa de exemplu soiurile de măr „Creţeşti" şi „Domneşti" se pot încrucişa cu soiurile „Jonathan", „London Pepping", sau „Banana de iarnă"; — aceasta în scopul de a obţine rezistenţa şi productivitatea primelor şi fineţea cărnii şi parfumul ultimelor. Tot la fel soiul de prun „Tuleu gras" se poate încrucişa cu soiul „Vinete româneşti" sau „Anua Spath" — urmărindu-se calitatea fructelor dela primul şi rezistenţa lemnului dela celălalt. Şi exemple de acestea sunt numeroase.

Seminţele obţinute vor fi însămânţate într'un teren foarte bine pregătit şi îngrăşat. După ce puieţii hibrizi vor răsări se vor face observaţii asupra lor şi în cazul când se va constata că nu se obţin rezultatele urmărite se va aplica mentorul.

In felul acesta, cu atenţie şi răbdare, se poate ajunge în situaţia de a creea un soi nou.

In cadrul cercurilor de tineri miciurinişti care funcţionează pe lângă unele şcoli, se pot începe asemenea lucrări chiar în primăvara acestui an. Pregătirea lucrărilor trebue să înceapă cu mult înainte de epoca înfloritului. Deaccea, încă din timpul iernii se vor alege soiurile care urmează să fie încrucişate. Pomii aleşi din fiecare soi vor fi viguroşi şi sănătoşi, fără pete de ger sau răni. Pământul din jurul trunchiului se sapă până la marginea coroanei iar pomul se curăţă de frunze uscate, de muşchi şi licheni, şi de ramurile uscate.

Tot din timp se vor procura câţiva metri de pânză de tifon sau de hârtie de pergament, câteva pensete şi pensule de acuarelă, un ghem de sfoară subţire şi dacă se poate 3—4 vase Petri.

Inainte de deschiderea florilor, revista „Cravata Roşie" va veni cu sfaturi precise asupra modului cum trebue procedat pentru ca lucrarea să reuşească, într'un articol intitulat: „Să învăţăm cum se încrucişează două soiuri de pomi".

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

Coperta I: Intr'o crescătorie de vite — de E. Arno

„CRAVATA ROŞIE"", revista pionierilor şi şcolarilor, editată de Comitetul Central U.T.M.; apare la 1 şi la 15 ale fiecărei luni. Redacţia şi Administraţia: Bucureşti, str. Academiei 17, telefon 39064. Cont C.E.C. Nr. 162654. Abonamentele se pot face la toate oficiile poştale, prin factorii poştali, la secţiile raioanale de difuzare a presei şi la difuzorii voluntari. Taxa poştală plătită în numerar conf. aprob. Dir. Generale P.T.T. Nr. 174.578/1949 N. I. — 9-25. „Intr. Poligrafică Nr. 2", Intreprindere Industrială de Stat, str. Brezoianu 23-25 — C. 7598.

EXEMPLARUL 1 LEU

Uite-așa este IONICĂ...

1

2
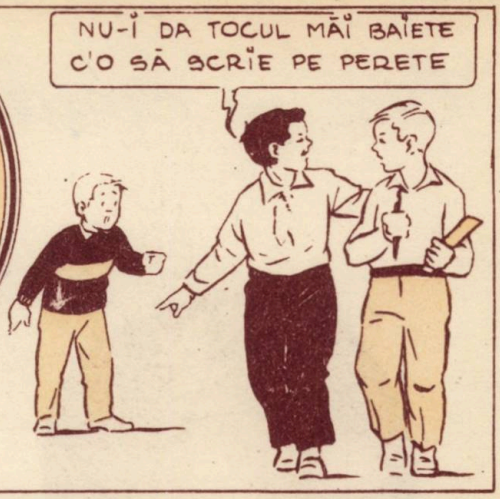

3
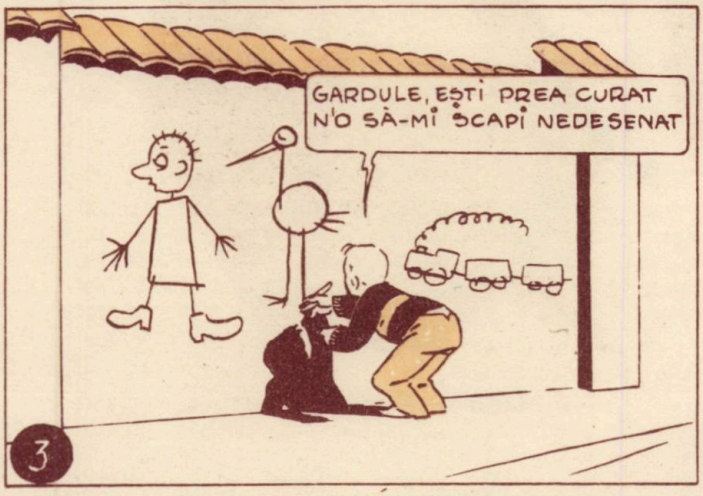

4

5
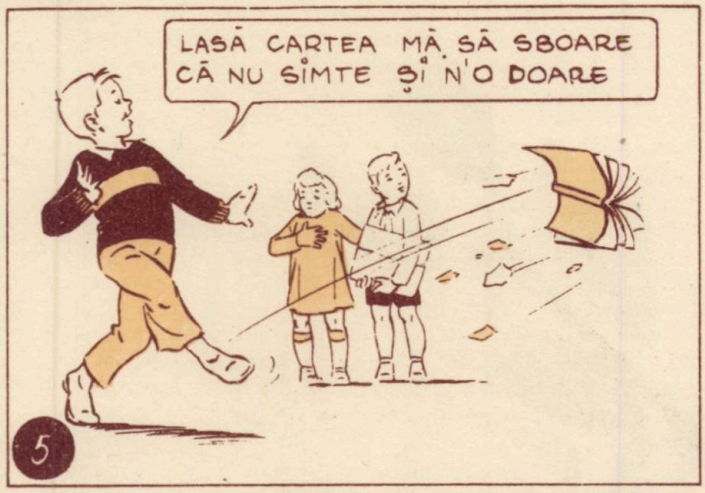

6

7

8

Dures

Cum se creiază un soi nou de pomi

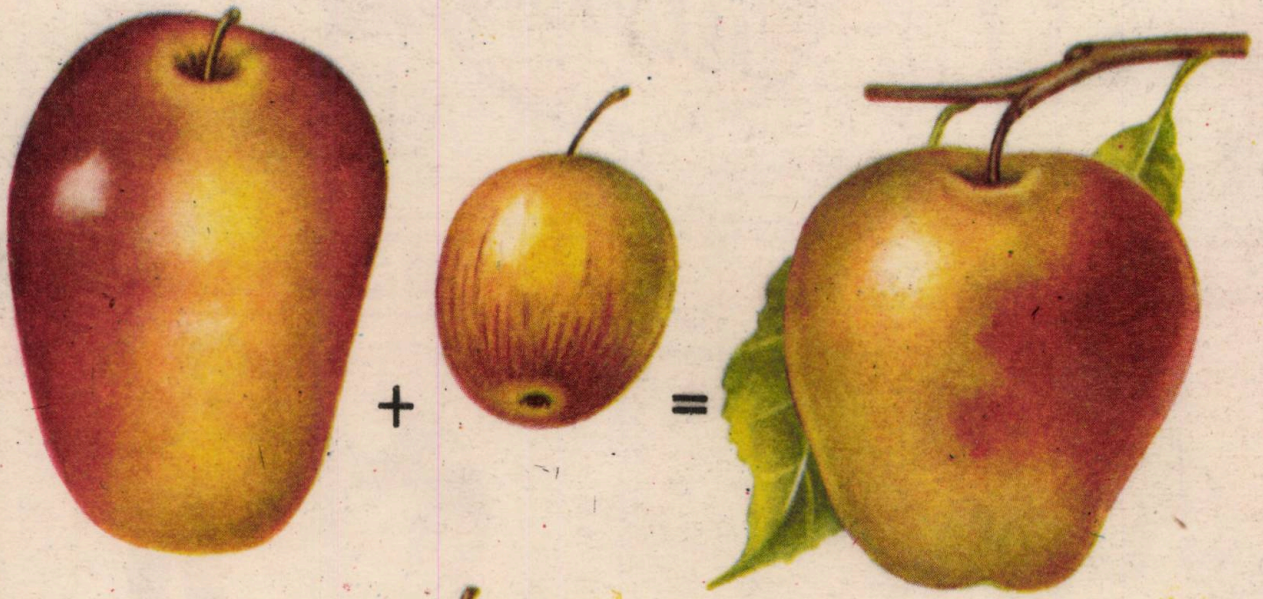

CANDIL CHITAICA

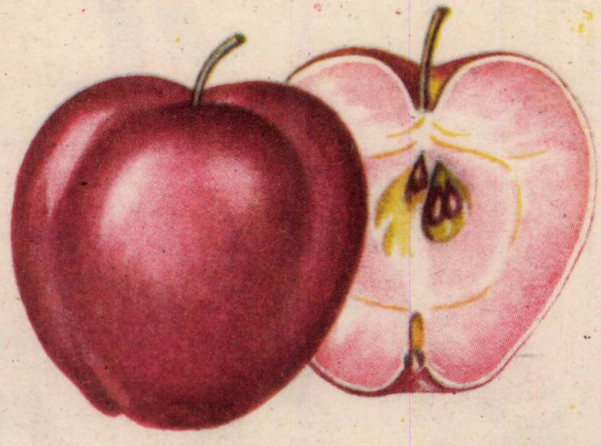

COMSOMOLEȚ

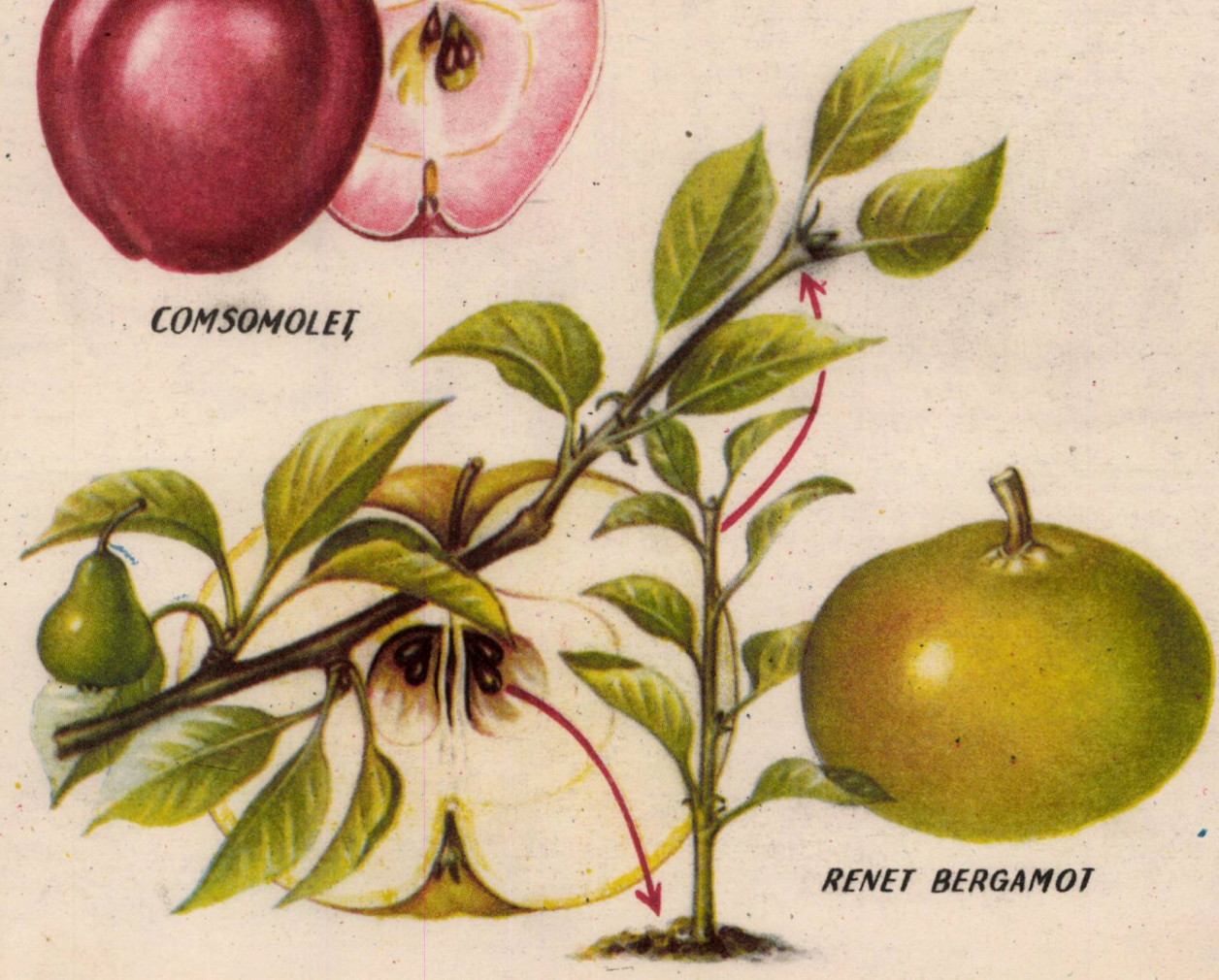

RENET BERGAMOT

CRAVATA ROȘIE

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

15 FEBRUARIE 1954

Nr. 4

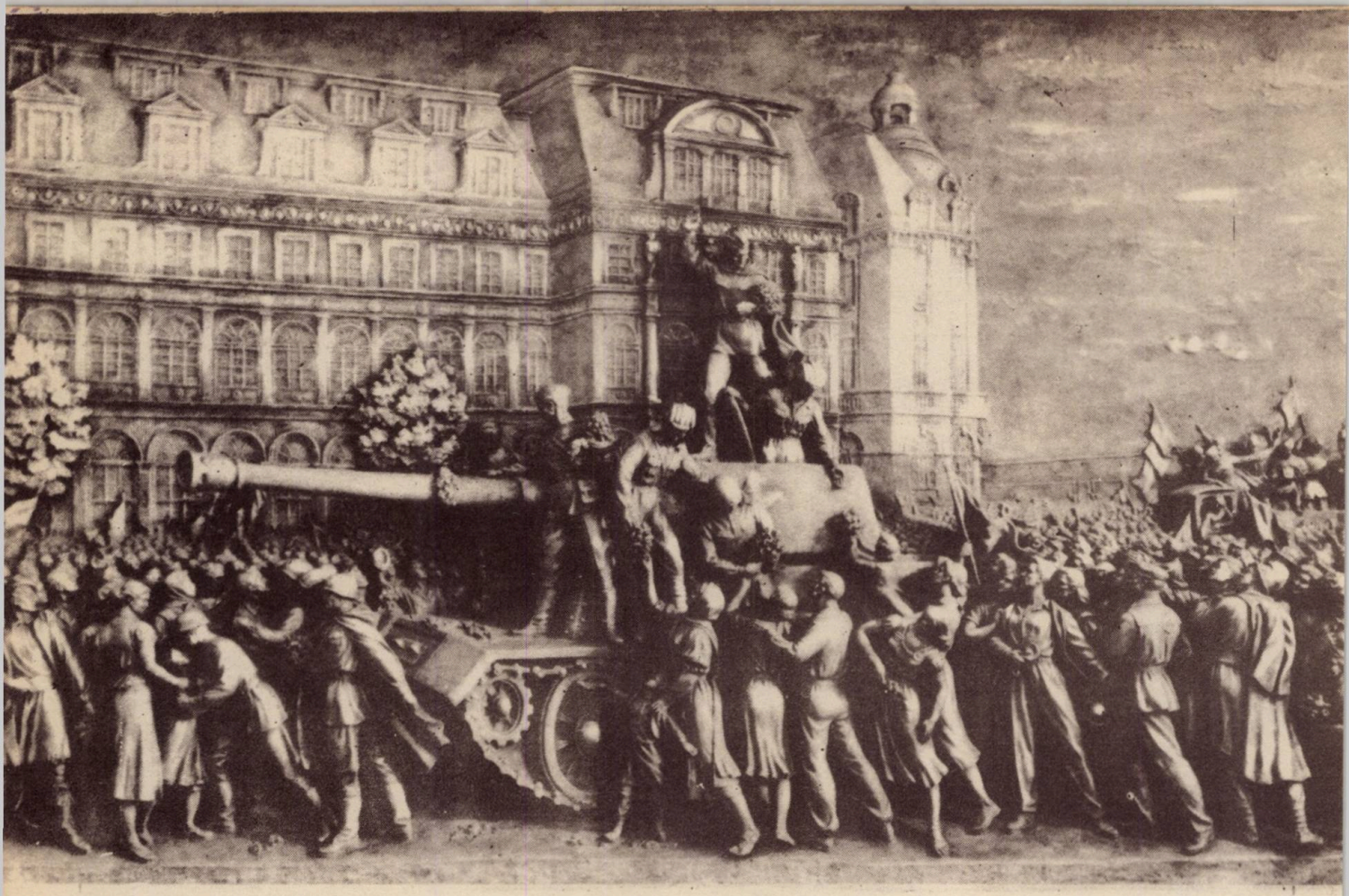

CONSTANTIN BARASCHI — ELIBERAREA

DIN CÂTE CÂNTECE

de EUGEN FRUNZĂ

Din câte cântece am scris
De o fi să fie, poate
Vreunul bun de chiuit,
Mai mândru decât toate,

Să știți că raza lui de foc
A răsărit în clipa
Când libertatea'n țara mea
Și-a fluturat aripa.

Deaceea cântecu-l închin
Acelei clipe sfinte
Și celor ce, luptând, o duc
In lume, înainte.

În lupta pentru cauza lui Lenin și Stalin, înainte!

CRAVATA ROȘIE

Nr. 4
15 FEBRUARIE
1954

Revista pionierilor și școlarilor
Editată de Comitetul Central al Uniunii Tineretului Muncitor

Balada Anului 1933

de MIHAI BENIUC

Hei, voi plaiuri, plaiuri
ale țării mele,
Fostu-mi-ați voi marturi
multor lupte grele.
Râurile noastre
își văzură-adese
Undele albastre
purpurii cireșe.
Glod era de sânge
apa'nvolburată —
Valul și azi plânge
de ce-a fost odată.
Plugu-adese'ntoarce
firmituri de oase,
Ierbile mănoase
sug pentru mioarce
Din țărână udă
sânge de voinic
Ce s'a stins cu trudă
în grânele'n spic.
Și de-ar ști gorunii,
bătrânii, străbunii
Din străvechi păduri
a grăi din guri,
Câți din ei n'ar spune
cum proptit de trunchiu
In prag de-a apune,
căzut în genunchiu,
Vr'un viteaz al țării.
în ora pierzării.
Săruta pământul
cu foc desmierdându-l,
Cu sânge udându-l...
Peste fața lui
Ca de ceară pală,
creanga codrului
Se'ndoia domoală
și mi-o mângâia
Și frunza-l bocea.

De pe-atunci în sâlhă,
dacă hăulești,
Iți răspund din pâclă
glasuri omenești,
Zvon de oameni mulți,
larmă de bătaie —
Suflarea ți-o taie
când stai de asculți.
Fiecare șchioapă
ce-o'ntinzi pe pământ
Trece peste-o groapă
ori peste-un mormânt,
Peste-un loc în care
fără giulgiu voinicii,
Fără comândare,
dați hrană furnicii,
Corbului mâncare,
vulpii ospătare,
S'au topit în lut,
în necunoscut.
Iată cum se face
c'așa mult ne place
Țarina, pădurea,
mai mult ca aiurea,
Dealul, valea, piatra,
casa, omul, vatra,
Calul, iarba, vita,
cântul, vorba, pita —
Toate, toate cele
ale țării mele.

Iată cum se face
că vrăjmași dinăuntru
Ori veniți încoace
una cu pământul
I-am face, lovindu-i,
călcându-i, strivindu-i —
Și de-ar fi să fie,
apoi să se știe,
Noi murim cu drag
sub al țării steag!

Iată cum se face
că'n treizecișitrei
Grivița desface
steagul luptei ei,
Steagul ce de-atunce
ne'nclinat a stat.
De oamenii muncii
în slăvi ridicat.

Fostu-mi-a tot mie
dat să cânt acele
Zile de urgie,
de năpaste grele,
Dar pentru norod
grele și de fală
Ca toamna de rod
viile pe dealuri.
Dar de-ar fi poeții
pretutindeni droaie,
Ca'n păduri bureții
vara după ploaie.
Totuși toți de-a rândul
să-și încoarde struna,
N'ar putea cu cântul
dovedi furtuna,
Prinde'n stih cu totul
tâlcu'ntreg aeve
Al acelei greve
ce-o porni norodul.
Căci de-a fost să iște
grevă ceferiștii,
Duhul ei încinse
inimi peste tot,
Vechiu alean aprinse
de luptă'n norod
Și stârni vâltoare
până'n depărtare.
Da, de bună seamă
sperau proletarii,
Dar cuprinși de teamă
se foiau maimarii.
Prea puțin din fapte
a pătruns în cântec,
Dar a vremii noapte,
al uitării pântec
Mistui nu poate,
nu poate să șteargă
Vrerea ceea largă
pentru libertate,

Lupta Griviței
din treizecișitrei.
Când sună în zare
clasa muncitoare
Din cornul sirenii,
zăpezile iernii
Dogoarea le'ncinse,
plaiurile ninse
Se cutremurară —
țara ca buimacă,
Se trezea întreagă
parcă 'ntâia oară!
S'au sgârcit mâni grase
pline de inele...
La burghezi în case
sgâlțâia perdele
Vuietul sirenii
ca viscolul iernii.
Ce mai colcăială
în cuibul năpârcii!
Parc'au dat năvală
în șerpi cocostârcii.
Iar șarpele boa,
regele, vrea o a
Nu știu câtea broască,
lacăt și zăvor —
Doar o să-l păzească
de cei din popor.
Toți șerpii mai mici,
năpădiți de teamă,
Uitând cum îi cheamă,
s'au făcut furnici.
Niciodată bucium
n'a stârnit răsunet.
Frământare, sbucium,
ca sirena-tunet.
Frunza că mi-i frunză
n'a mai fost pătrunsă
De-așa glas năpraznic
în trecutul groaznic.
Muntele de stâncă
n'a răsfrânt vr'odată
Zvoană mai adâncă
și mai răspicată.
Apele în matcă
au prins să tresalte;
Coase mari pe batcă,
cum n'au mai fost alte,
Măcinau văzduhul
ca dinți de jivine
Și foșnea ca stuhul
sângele în vine.
Focul de subt spuză
a țâșnit din vatră,
Se'ncordă pe buză
o vrere de piatră.
Iar din ochi mânia
cea de multe veacuri
Pâlpâia ca flăcări
peste România!
Huhuia sirena
răzbătând prin ceață.
Își strângea Ileana
pruncușoru'n brață.
Orb, un moș fochist,
pe timpuri grevist,
Scos acum din muncă,
stând în noaptea-i lungă
Fără zori de ziuă,
simte ca în piuă
Inima că-i bate,
când prin pragul iernii
Pân'la el străbate
chemarea sirenii.
Și fața de-odată
îi fu luminată.
Ca un steag ce sună
sbătut de furtună
Sirena 'nfășoară
inimi, oameni, țară.

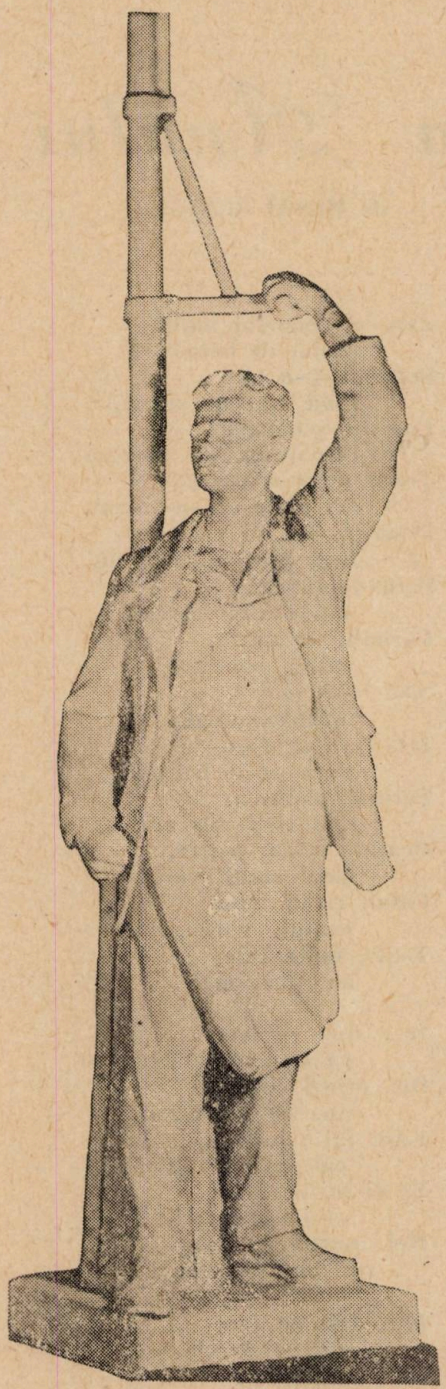

VASILE ROAITĂ
LA SIRENĂ
sculptură de Federineanu Rozica

Ațâțară focuri
ceferiștii 'n gară.
Ai! acele locuri
cum se luminară!
Și stăteau la jar
muncitorii roată
Ca'n veac legendar
voinici de-altădată.
Dar veni cuvântul
veste să le dee;
Il aduse vântul
ca pe o scântee
Lupta s'o pornească
în vatra românească.
Oameni șapte mii
stau la foc în noapte.
Și'nfrățiți cu ei
mii de trei ori șapte!
Dincolo de gard
mii sunt douăzeci;
Inimi care ard,
de nu-i chip să treci,
Vânt de-ai fi, pe stradă —
stau, stau în zăpadă.
Gardul ce-i desparte
nu-i gard oarecare,
Căci din arme gard e,
din jandarmi, din fiare.
Și stăteau la jar
muncitorii roată
Ca'n veac legendar
voinici de-altădată

Da'mprejur nu fagi,
nici izvoare dragi,
Ci ateliere
zăceau în tăcere
Și în noaptea grea
sirena gemea.
Fier, curent, mașină,
strung, motoare, șină,
Toate ale cui?
A dușmanului!
Ele sug din brață
sânge și vieață,
Schimbă în dolar
pentru cămătar
Truda noastră, chinul,
de-a rămas veninul
Pentru omul muncii
să-și hrănească pruncii.
Ne fac viața praf,
lor — bancnote vraf,
Aur lăzi — grămezi,
drugi, monezi, monezi...
Bani, pe ei să iea
domnii, pânea, micrea —
Nouă să ne dea
răbdarea și fierea
Și ce-o mai cădea!

Numai cu partidul
vom schimba noi treaba
Și le-om rupe laba
celor ce ne fură
Pâinea dela gură,
lingura și blidul...

(fragment din volumul
„O samă de poeme.")

PIONIERUL INOVATOR

de **A. TOMA**

Cunoaşteţi pe inimosul pionier
Vâlvoreanu I. Valer?
La învăţătură întâiul
Dar şi la joc îi sfârâie călcâiul.
Când are timp — mai rar —
E şi un hazliu ghiduşar.
Nu prea are însă vreme —
Capul plin îi e de probleme.
Dar n'are doar cap ci şi mâini
dibace:

Orice-i tehnic şi practic îi place.
In atelier şi laborator
Probează, demontează, reface,
Cu un zel inovator.
Energetic — ca un pionier
sovietic,

El meştereşte, dibuie,
In toate cu un gând nou
contribuie.

Citeşte „Ştiinţa pentru toţi"
Şi-l auzi cum înflăcărat spune:
„Azi nimic nu mai e minune!
Tot ce vrei, — poţi!
Trebuie mai mult bine
Pentru omul de azi şi cel ce vine?
Prin ştiinţă şi prin voinţă
Il vom obţine!"
Şi în orice liberă clipă
Indrumă agera lui echipă.
Născoceşte, întruchipă,
Imbină rotiţe, resorturi,
manivele,

Bărci cu motoraş sau cu vele,
Sau modelează vreo nouă aripă
De aeromodele.
Părinţi, conşcolari, profesori
Se întreabă uneori:
Ce va fi acest minunat
strică-drege?

Anii vor alege.
Vreun primenitor de viaţă
Pe pământ?
Sau, prin nor şi vânt,
Vreun sondor de mister
Al înaltului cer?...

Parcă v'aud în curând.
Voi, foşti colegi de promoţie
Ai lui Valer,
Radiofonând
Cu emoţie
Spre astre
Prin spaţiile albastre:
Allo, allo, — nu-i pe-acolo
Indrăzneţul inginer
Vâlvoreanu I. Valer?

— Cum?... cum zici?...
Un pământean aici —
La mii de ani distanţă?
Ha-ha, slabă speranţă.

— Dar are avion-rachetă.
Noul model
Inventat de el..

— Atunci..., poate... în vreo
planetă.
Că nu-i aşa departe, —
Incercaţi, mă rog, în Marte.

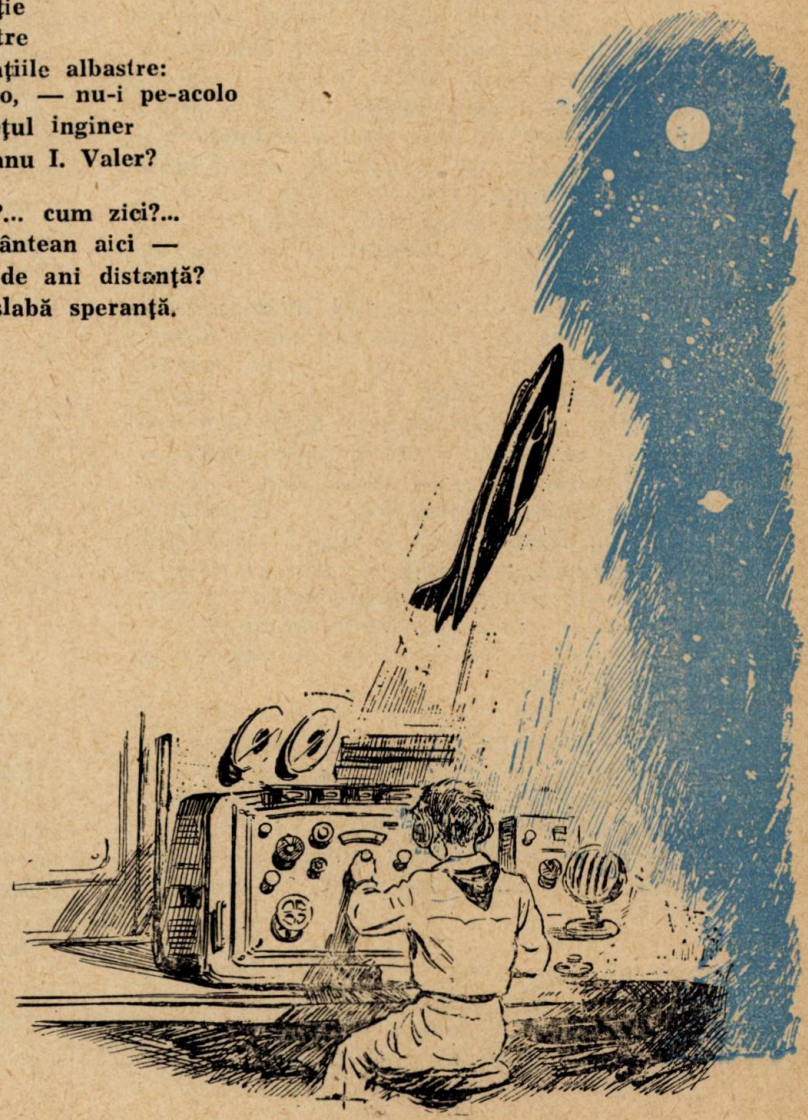

ZÂNA VISELOR

de VICTOR EFTIMIU

Ilustrații: COCA CREȚOIU

— Moș Cocoș Cocoloș! Moș Cocoș Cocoloș! Spune-ne o poveste!

— Astâmpărați-vă, măi copii, lăsați-mă'n pace! strigă unchiașul, pe care o droaie de băieți și de fetițe nu-l lăsau să treacă. Îl trăgeau de haină, râdeau, se trânteau în calea lui, se dădeau peste cap și iar îl rugau.

— Măi împeliților, dați-mi drumul măi, că vă retez nasul cu ferestrăul, n'auziți?

Moș Cocoș Cocoloș era tăietor de lemne. Locuia la marginea satului, singur, într'un bordei dărăpănat, podit cu pământ. Dormea pe o laviță, lângă vatra unde rareori trozneau vreascurile. Dar acel bordei, când îl bătea amurgul se făcea de aur, când îl luminau stelele părea acoperit cu șindrilă de argint și se preschimba într'un palat zidit din lespezi de marmoră, cu stâlpi de porfiră: fiindcă îl înfrumusețea moșneagul cu basmele și cu znoavele lui.

In tinerețe Moș Cocoș Cocoloș umblase mult, știa și povestea câte'n lună și'n soare. Copiii satului îl îndrăgiseră. Când îi vedea venind, își trăgea mustața lungă și căruntă, își aprindea luleaua și îi aștepta pe laviță din fața bordeiului, zâmbindu-le voios și se punea pe povestit. Ce nu le spunea Moș Cocoș Cocoloș!

Văzuse comorile sultanilor în sub-pământe luminate cu fanare verzi și roșii: saci cu galbeni, grămezi de zmarande și rubinuri, săbii și junghiuri încrustate cu pietre scumpe, mărgăritare cât oul de turturea, chipuri cioplite'n abanos și'n sidef, ceasornice pline de cântece. Și tot felul de minuni.

— Dac'ai văzut atâtea și atâtea avuții, cum de-ai venit acasă cu mâna goală, moșule?

— D'apoi ce, cu mâna goală am venit? răspunse Cocoloș supărat. Dar uneltele mele, toporul, ferestrăul și capra nu sânt avuții? Voi credeți că apa pe care o beau sultanii și califii e mai limpede și mai dulce decât cea din satul nostru?

★

Intr'o zi, Moș Cocoș Cocoloș le-a vorbit copiilor despre Zâna Viselor.

— Au fost odată, dacă n'or fi trăind și acuma, trei surori, trei zâne și tustrele erau mai frumoase una decât alta. Cea mare era Zâna Lacului. Purta coroniță de argint, împodobită cu scoici de piatră scumpă. Locuia într'un palat de cleștar, în fundul apelor. Noaptea, când era lună plină, se plimba într'o luntre trasă de șapte lebede. Sora ei, Zâna Florilor, purta pe cap o coroniță de „nu mă uita", tăiate în piatră de zamfire azurii.

Locuia într'o poiană fermecată, unde fiecare frunză era o floare. Tufe de liliac și de trandafiri, lujere de crini învoltați își legănau podoaba în vântul ușor.

Albine de aur zumzăiau de colo până colo, sugând mierea florilor de salcâm și de tei și dăruind zânei și slujitoarelor ei faguri dulci, îmbălsămați.

— Imi lasă gura apă, moșule! sări de colo, o fetiță, Tincuța.

— Inghite-o și taci și nu-mi tot tăia vorba! îi răspunse Cocoloș, oarecum supărat că Tincuța îi curma firul istorisirii.

— A treia zână, dragii moșului, era Zâna Viselor. Locuia între cer și pământ, locuește și azi într'un palat de nori, un fel de corabie întraripată, ce rătăcește mereu deasupra lumii, albă și ușoară ca puful, tivită de razele roșii ale asfințitului soarelui, de razele galbene ale răsăritului de lună, de razele argintii ale luceferilor.

— Și ce face acea zână, între cer și pământ?

— Acolo, în corabia ei azurată, ține visele, pe care le trimite noaptea oamenilor. Tot felul de vise. Unele frumoase, altele urâte. După cum s'a purtat fiecare, peste zi.

Când un copil e bun și sârguitor, dacă ascultă de părinți, dacă vine la școală cu lecția știută, dacă a făcut o faptă bună, cât de mică, dacă nu s'a luat de păr cu tovarășii lui de joacă și de'nvățătură, — atunci zâna îi trimite în dar cele mai senine arătări.

Dar nu e tot așa cu cei răi, cu cei lacomi, cu cei leneși.

Somnul nu le ticnește. Iată pedeapsa pe care le-o trimite zâna!

Ea nu se îndură nici de împăratul care copleşeşte ţările altora şi le pradă, ca să-şi mărească împărăţia şi comorile lui! Odihna nopţii nu mai este pentru el odihnă. Vede numai câmpuri acoperite de oşteni ucişi şi de cetăţi aprinse. Călăreţi însângeraţi vin spre el cu sulițe întinse şi-i străpung inima.

— Dar dumneata ce visezi, moşule?

— Eu, mai în fiecare noapte, mă pomenesc în vis cu nişte mese încărcate de bunătăţi. Numai pui fripţi, raţe şi curcani. Mă pun pe mâncat până cântă cocoşii.

— Da curcanii cum îi mănânci, moşule, că n'ai dinţi!? se amestecă iar în vorbă Tincuţa.

— Păi să vezi, fata moşului! Inainte de-a sosi friptura, zâna îmi trimite două rânduri de măsele, pe care le bag în gură şi abia pe urmă încep să mănânc!

Două rânduri de măsele,
Să mânce moşul cu ele
Un copan
De curcan,
Un ciolan
Dolofan,
Un pui fript şi două raţe
Să le ia Tincuţa'n braţe!
Copilaşilor cuminţi
Le mai dă un rând de dinţi
Să mănânce turtă dulce,
Şi pe urmă să se culce!

Hai, dragii moşului, destul am sporovăit!... Duceţi-vă pe la casele voastre, că înserează. Invăţaţi-vă lecţia pentru mâine, îmbucaţi ceva şi culcaţi-vă, să visaţi frumos şi să-mi spuneţi şi mie ce-aţi visat!

A doua zi iar se adunară copiii pe prispa colibei lui Moş Cocoş Cocoloş.

— Ia spune, Marinică, ai ştiut lecţia? îl întrebă moşul.

— Am ştiut, cum să n'o ştiu?

— Şi ce ţi-a trimis în somn Zâna Viselor?

— Un iepure alb, cu ochii roşii, care sărea printr'un cerc de hârtie şi cădea în spatele unui ursuleţ şi amândoi veneau spre mine, să ne jucăm. Ne-am jucat, ce ne-am jucat, pe urmă am mâncat alune şi stafide câteşitrei, pe urmă iepurele s'a prefăcut în papagal şi mi-a adus în cioc o pană lungă. Am pus-o la căciulă şi eram mândru nevoie mare. Am început să joc iar, cu mâna după ceafă şi-am jucat, şi-am jucat! Aveam opinci cu clopoţei, săream şi tropăiam până m'am trezit. La noapte aş mai vrea să vie ursuleţul şi iepuraşul! Tare aş vrea să mai vie odată!

— Dar tu, măi Sănducule, tu ce-ai visat?

— Eu, drept să-ţi spun, moşule, m'am culcat fără să'nvăţ lecţia. Noaptea am văzut în vis nişte gândaci negri, care-mi intrau pe-o ureche şi-mi ieşeau pe cealaltă. Când voiam să-i prind, mă pomeneam cu alţii care mă ciupeau de vârful degetelor dela picioare. M'am chinuit noaptea toată şi n'aş mai vrea să mi se arate iar.

— Da tu, măi Dănuţ, ce-mi stai acolo bosumflat? Nu cumva te-ai ţinut de năzdrăvănii?

— M'am ţinut, moşule! Aseară, după ce-am plecat de aici, în loc să mă duc acasă, am sărit gardul după corcoduşe. Noaptea am visat o babă cu nas de castravete, cu o nuieluşă în mână. Cu mâna stângă se ţinea de nas iar cu dreapta îmi căra nuieluşe pe spinare!

— Bine ţi-a făcut! Să mai sări şi altădată gardul, după corcoduşe!

Copiii se puseră pe râs, îşi băteau genunchii cu palmele de atâta haz. Pe urmă plecară spre casele lor, mulţumind moşneagului de câte le povestise şi strigând până nu se mai auziră:

— Moş Cocoş Cocoloş! Venim şi mâine, moş Cocoş Cocoloş!

Nu e bulgăr de omăt

de **DEMOSTENE BOTEZ**

Primăvară, cald şi soare.
Dar în vale, ce e oare?
Că se vede o ogradă,
Plină parcă de zăpadă.
Bulgări de omăt nu sânt,
Că se mişcă pe pământ.
Unu'ncearcă a sbura;
Nu e bulgăre de nea.
Altul sboară parcă'ncoace.
Fluturând steag alb de pace,
Parcă-ar face semne, cheamă.
Albă-i tot, dar nu-i năframă.
Şi iar cade îndărăt;
Nu e bulgăr de omăt.

Dar atuncia, ce să fie?
— La noi la gospodărie
S'a făcut crescătorie,
Şi's găini, una şi una,
Albe, cum e noaptea, luna.

Iar ce vezi acolo roş
Nu-ţi închipui că sânt,
Roşii maci bătuţi de vânt,
Ci sunt creste de cocoşi.

Azi sânt în crescătorie
Păsări multe, poate-o mie,
Când Ileana le dă mei,
Toate vin în jurul ei.
Dau din aripi ca din coate,
Vor să fie-aproape toate,
Şi se ţin de ea, din poartă,
Iar Ileana, încet, le ceartă:

„Parcă-aţi fi nişte copii..."
Aripile argintii,
Prind în grabă să se sbată,
Parcă sboară, parcă'nnoată.

Doar cocoşii stau deoparte,
Să le facă dreaptă parte,
Să îi cheme, să le-adune
Boabele cele mai bune.

Când în urmă, mititel,
Fratele Ilenii vine,
Printre creste de rubine,
Sare un cocoş la el.

IN VIZITĂ

de AL. POPOVICI **Ilustrații: E. ARNO**

— Trebue să mergem, altfel nu facem nimic, au fost ultimele cuvinte... E nevoie de 4 în piesă...

— Aș, mormăi Ghiță, ce nevoie avem de ele?... Ce, rândul trecut n'a ieșit bine piesa și fără fete?

— Cum a ieșit? încercă să se încrunte Emil. (In paranteză trebue spus că Emil nu reușește să se încrunte niciodată. Are o față rotundă pe care pielea e atât de întinsă, încât nu face niciodată nicio cută, niciun creț). Nu ții minte... Ai uitat cum s'a împiedicat în fustă Mircea tocmai la scena mea cea mai dramatică, de a râs toată sala!? Pe mine mă duceau la moarte și toată lumea râdea... Umbla în fustă parcă era o mătură... Și lui Gicu, nu i s'a mișcat peruca de a văzut toată lumea că e tuns? Nu mai merge... Trebuie fete care să joace rolurile de fete... Nu uita că dăm piesa la căminul cultural și are să vie lume...

— Du-te tu de vorbește cu ele, eu nu mă amestec... Niște fete încrezute. De abia atât așteaptă. Să venim noi, băieții, să le rugăm ceva... Mie cu cineva care nu face sport nici nu-mi place să stau de vorbă... Și apoi astea când se fac mari sunt ca bunica, știu eu... „Ghiță nu sparge, Ghiță nu strica... Ghiță spală-te pe urechi". Ehei, mai bine e cu un bunic. Cu băieții e altceva...

— Nu se poate, Ghiță, am spus la toți că merg cu tine să vorbim cu ele... Am anunțat și fetele. Ne așteaptă... Poate au făcut și prăjituri. Știi, așa e în vizită... Ei, eu mă duc și la 5½ tanc, viu să te iau..

★

După ce plecă Emil, pe Ghiță îl cuprinse un fel de îngrijorare. „Adică, cum să meargă în vizită?... Ce poți să vorbești cu o fată?... Despre broderii, de rochii, sau despre desene... Sport nu știu... Fotbal ioc... Ce-mi fac atâta bătaie de cap", se înfurie el... Dar se tot învârtea prin casă.

— Ce-i cu tine de nu-ți găsești locul? — se auzi vocea bunicii.

— Bunică, cum se spune când vorbești cu o asta... cu o fată... „bună ziua", sau „respectele noastre?"... Așa am citit eu...

— Iaca grijă pe capul lui. Cum să se spună!? Ca la toți oamenii!

Intră în baie și se privi în oglindă. Părul îi stătea ridicat în sus ca la arici. Puse mâna pe o bucată de săpun și începu să și-l frece pe cap. Firele începură să se lipească unul câte unul...

— Bunică, hainele mele albastre unde sunt?

— Dar ce-ți trebuie? Ți-au rămas mici...

— Mici, dar sunt mai frumoase...

Luă pantalonii și-i băgă repede sub saltea și începu să danseze deasupra un joc foarte vioi.

— Ce te-a apucat?, vrei să strici arcurile? Ce-i cu tine? îl dăscăli bunica. Il fulgeră un gând... „Ce-ar fi să-mi pun și cravată... Ar fi grozav... Le dau gata"... Incepu să caute cuprins de înfrigurare. Cravatele tatei erau închise în dulap. După multe căutări, găsi un cordon înflorat de-al mamei. Cam lung!... Să-l taie?... O să se afle... Făcu un nod la gât și restul îl petrecu în chip de curea sub haină... Hainele îl cam strângeau, mai ales pantaloni... dar merge. Să vadă ele cum arată niște băieți! ...Își umplu buzunarele cu baterii și sârme, luă și o șurubelniță pentru orice eventualitate și... aoleu, pantofii mai trebuie făcuți...

— La 6 fix apăru, gâfâind, Emil.

— Mergem?

— Hai!

— Ghiță, dar ce-i cu părul tău? S'a ofilit!... Parcă mergi la fotograf!

— Ascultă... Noi trebuie să le luăm repede, repede de tot. Astea deabia atât așteaptă. Să râdă de noi. Știi, le luăm noi tare dela început. Să mă lași pe mine să vorbesc, că tu ești cam bleg... Știi, scurt, scurt... Le spunem ce vrem, nu stăm deloc și „salutare"...

— Bine, vorbești tu!...

— Vorbesc... Astea, ascultă-mă pe mine, habar n'au de nimic... Poți să vorbești ceva cu ele? Despre sport, haide, fie, că-s slabe, n'au putere, dar despre teatru, crezi tu că știu ceva?..

O să le luăm noi repede — repede. Să vezi.

S'au trezit deodată în faţa casei.

— Sună tu, zise Ghiţă. Iţi fac hatârul ăsta!

Emil puse degetul pe sonerie şi apoi îl trase repede înapoi de parcă l-ar fi fript.

Cineva deschise uşa. O femeie cu păr argintiu îi privea zâmbind.

— Căutăm pe to... pe domn... pe...

— Poftiţi. Fetele s'au adunat mai din timp.

In antreu Ghiţă îi dădu un ghiont lui Emil. „Scoate paltonul"...

— Intraţi!...

— Hai măi şi nu te mai fâstâci atât, îi şopti Ghiţă.

Ghiţă nu fusese cu vaporul. Dar se gândea că aşa trebuie să fie sus pe covertă. I se parea că podeaua se lasă şi se urcă mereu. O porni direct spre un fotoliu cu mâna întinsă. Un râs vesel îi răsună în urechi.

— Vrei să dai mâna cu Motănel?

In fotoliu se afla un motan mare, negru, care parcă râdea cu nişte ochi răutăcioşi... „Na, o să spună acum că m'am emoţionat", se înfurie Ghiţă...

Patru fete stăteau pe scaune în jurul unei mese rotunde. Una din ele, roşcovană, cu ochi verzui, se ridică în picioare.

— Bine-aţi venit, tov. Păunescu... Ii întinse mâna. Ghiţă întinse repede palma, ca la vizita medicală:

— Am onoarea!

— Poftiţi, luaţi loc... Cum staţi cu serbarea?

Ghiţă se uită la Emil. Emil cerceta ceva sus la lampă.

— Noi am citit piesa... Ne-am gândit pentru cele 4 roluri... spuse tot ea.

Una din fete chicoti... „Aţi pierdut ceva"?

După spătarul scaunului motanul se juca, prinzând în labe un cordon înflorat. „Blestemat motan, e cordonul dela gât!"...Incercă să-l tragă repede sub haină, dar cordonul lung se agăţase de piciorul scaunului şi motanul trăgea cu ghiarele de el...

— E o bucăţică de cravată, se scuză Ghiţă, care se făcu stacojiu. Ştiţi, e o invenţie de a mea; şi cravată şi cordon!... Schimbă apoi repede vorba. Dar o să puteţi juca în piesă?

— Noi, cred că da.. Uite, Felicia recită foarte frumos.

Ghiţă aruncă o privire scurtă. Felicia era o fată cu părul negru şi coade pe spate...

— Am analizat rolurile. Am discutat. Voi ce credeţi despre conţinutul piesei? Ar fi bine să vedem şi părerea voastră... Ghiţă se scuturâ.

— Să spuie el, Emil. El e tare la română. Ştie zece poezii de Eminescu.

Emil se înroşi ca opărit.

— Ce conţinut, ce conţinut... Vreţi să jucaţi... Jucaţi! E bine dacă jucaţi voi, nu ne mai trebuie peruci, nici fuste... Voi veniţi doar cu fustele voastre!

Felicia îi cercetă serioasă.

— Cum, voi jucaţi aşa, fără nicio pregătire? Nu cunoaşteţi înainte rolurile?... Ce părere ai despre personagiul pe care-l joci?

Ghiţă simţi că i se lasă o greutate mare pe limbă.

— Rolul meu... rolul meu e mare, e cel mai mare şi e... de râs...

— Uite, eu mă gândeam că aici este vorba şi de satirizarea unor anumite apucături. Rolul e serios!...

— Da, e mare. Emil are un rol mai mic.

— Şi ce dacă e mic, se oţărî Emil... E mic dar...

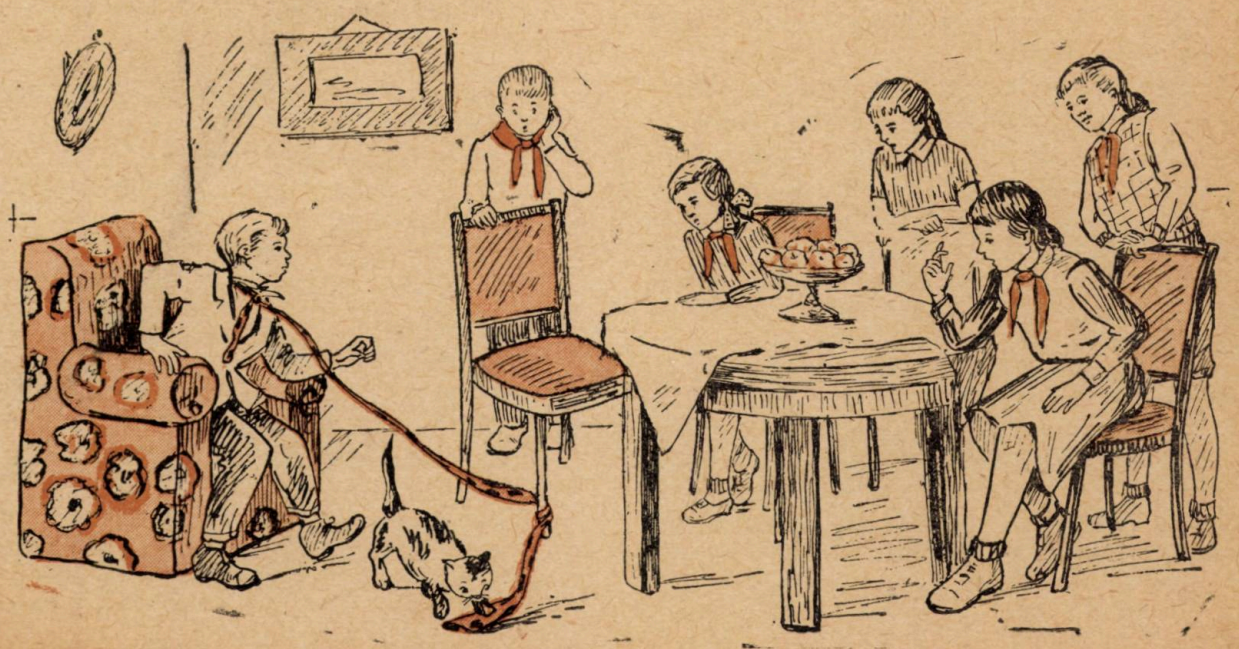

— Ați fost la teatru anul ăsta ? întrebă Felicia.

„Ufff, nesuferită fată", se gândi Ghiță... „Ce tot întreabă ?"...

— Da, am fost la circ !...

Gazda aduse o farfurie cu prăjituri. Emil întinse repede mâna. Ghiță îi trase cu ciudă un picior pe sub masă și apoi spuse tare :

— Mulțumesc, avem și noi acasă...

După privirea furioasă a lui Ghiță, Emil înțelese că a făcut ceva ne la locul lui, dar tare ar mai fi mâncat o prăjitură rumenă.

De pe sală se auziră voci.

— Fetelor, veniți să ne dați o mână de ajutor ? Toți se ridicară. Emil profită de ocazie și băgă repede în gură o prăjitură pe care o înghiți pe nemestecate.

— Au adus cartofii. Mergem să le ajutăm la ridicat...

— Mergem noi. Stați aici... Știți, noi suntem și în echipa de fotbal a clasei.

Amândoi trecură pe sală parcă ușurați... Aici însă le trecu curajul... Doi saci mari se aflau puși alături.

— Trebuesc duși în cămară, spuse femeia cu părul argintiu...

— Ii ducem noi, spuse Ghiță cam cu jumătate de gură. Apucă bine, Emil !... Fetele n'au să poată, oricât s'ar strădui ele!

Fetele priveau din prag. Ghiță își umflă mușchii și se opinti apoi odată. Sacul abia se mișcă.

— Hai, Sărmăluță, tu ții contra, se înfurie Ghiță.

— Să nu mă faci Săr... Sărmăluță, se bâlbâi de furie Emil. Auzi !... Cică ești atlet... Ghiță se încordă odată, dar ceva pârâi cu un sgomot sec...

— Mi se pare că s'a rupt ceva, se interesă femeia.

— Nu, cred că mi s'au întins mușchii... Știți, eu am niște mușchi...

Și cum stătea Ghiță aplecat peste sac, Motănel se apropie, îl mirosi și-i atinse părul cu limba. E drept că părul lui Ghiță strălucea într'un anumit fel, cu grăsime. In aceiași clipă motanul începu să miorlăie, să scuipe, să strănute și să se învârte speriat...

— Ce-o fi cu el ? se miră gazda... Avea săpunul sodă, dădu să spuie Ghiță... Ghiță se înroși ca racul... Na că s'a otrăvit mâța... gândi el... Dar motanul dispăru pe ușă !... așa că putu să rasufle ușurat !

— Să ajutăm și noi !... spuse Felicia. Ghiță nu mai protestă și sacii au fost până la urmă mutați.

— Ați fi foarte bune și în echipa de fotbal, se entuziasmă Ghiță, înroșindu-se până'n vârful urechilor.

In cameră se constată... dezastrul. Nu se întinseseră mușchii ci... haina lui Ghiță prea strâmtă, care se despicase la subțiori...

— Olga, adu repede un ac... Felicia se apropie de Ghiță...

— Imi dați voie...

Ghiță își scoase haina și i-o înmână cu un aer solemn. „Poftiți !"

Felicia începu să coasă, când deodată se scuturâ ca prinsă de friguri și începu să țipe.

— „Ce e ?" se alarmară fetele...

— Cred că m'a curentat... dar nu știu ce.

— E... e... o baterie în buzunar, explică Ghiță rușinat.

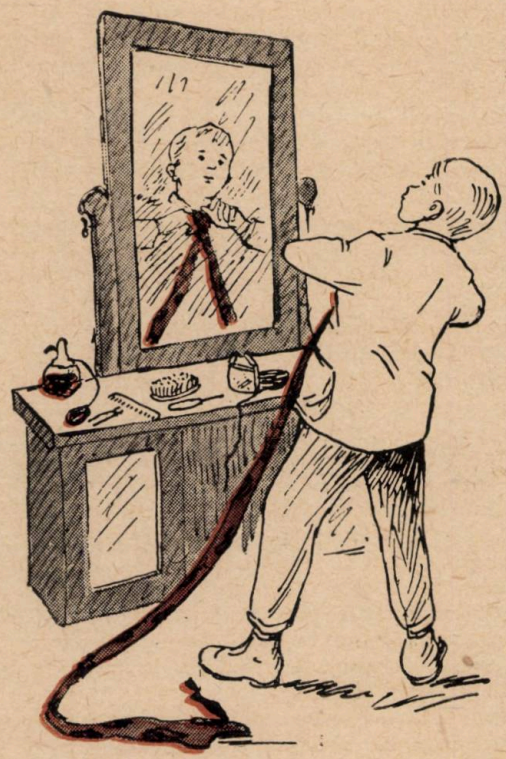

— Iaca și ceaiul, vesti femeia cu păr argintiu... Poftiți...

Au trecut repede două ceasuri.

— De acu' noi ne ducem... Rămânem înțeleși cu privire la roluri.

★

— Ei, Ghiță, ce spui ?... Te lăudai că ai să le iei repede...

— Și nu le-am luat ?

— Nu prea am auzit !... Mă, dar știu să facă prăjituri ! Și știu și teatru !

— Ce măi... Astea nu erau fete ca toate fetele...

— Da' cum erau ?

— Erau deștepte, știi, deștepte ca niște... ca niște băieți !

BIBLIOTECA CENTRALA
SIBIU

Comoara dela Colţul Surpat

de MIHAI GAVRIL

Ilustraţii: TR. SFINŢESCU

— Da! O comoară cum alta nu-i. Am să vă povestesc cum am găsit-o.

Mai mult chiar... dacă vreţi, mergem împreună... e aproape... dăm o fugă, în sus pe Dâmboviţa până la Gruiul Rati, la Colţul Surpat. Acolo-i. Dacă aveţi curaj, iată-ne... Ajungem cât ai bate din palme... — adăugă „descoperitorul", un omuleţ îmbrăcat în haine negre de dimie, muncitor forestier din Rucăr.

Era o dimineaţă rece de toamnă. Soarele îşi ridica vatra de lumină peste crestele Ghimbavului. Spre asfinţit, Muntele Păpuşa îşi arăta vârful înzăpezit. Limpede, Dâmboviţa cobora din piatră în piatră susurând în albia adâncă. Frunzişul pădurilor în zeci de culori strălucitoare îşi scălda frumuseţea în oglinda vijelioasei ape.

Greu e drumul, greu, dar neobişnuit de frumos.

După un timp de mers, facem popas pe o stâncă. Dăm raniţele din spate, apoi ne desbrăcăm să trecem Dâmboviţa.

Tovarăşul meu de drum îmi arătă pe malul stâng un arbore care te miri cum a crescut în piatră:

— Acolo-i comoara...

Privesc atent în jurul arborelui. Nici urmă de grotă, nimic. Doar stânci... stânci, un mal surpat şi ici colo câte un tufan, câte un arbore.

Cum să ajungem acolo? Malul Dâmboviţei era înalt şi drept ca un perete.

— Hai să ridicăm şi să proptim trunchiul bradului ista de stâncă.

Impreună l-am ridicat, apoi ne-am căţărat pe el până sus pe mal. N'a fost uşor, dar oboseala ne-a fost răsplătită din plin.

Ne-am pomenit într'o mică poiană; în faţa noastră se deschidea gura unei uriaşe peşteri de o frumuseţe nemaiîntâlnită. Chiar dela intrare strălucesc în razele soarelui stalactitele şi stalagmitele ca nişte ţurţuri de aur. Aprindem lumânările, apoi intrăm în adâncimea înegurată şi rece unde zărim cranii de animale uriaşe, un întreg cimitir de urşi de grotă.

Frumuseţe de basm... Peştera pare un palat de aur şi marmoră construit de mari meşteri, de mari artişti. Da! Constructorii acestui palat sunt picăturile de apă. Munca şi strădania lor de milenii. Strecurându-se printre steiuri ele au şlefuit piatra, au topit-o şi au făcut din ea ce au vrut.

Pic... pic... de milenii cad picuri de apă...

Pe pereţii ei albi, din loc în loc, o puzderie neagră, familii de lilieci. In umbra stalactitelor şi stalagmitelor se desprind felurite vedenii fantastice, uriaşe aripi de vulturi, balauri încolăciţi de stânci, peşti zburători, umbre de animale preistorice, braţe întinse...

Un colţ al peşterii pare o locuinţă omenească. In stâncă pare săpat un culcuş şi o vatră pentru foc. Poate că aici au trăit cândva oamenii grotelor, primii oameni.

Inaintăm adânc în întunecimea peşterii în care încep să se desfacă nenumărate drumuri.

— Mai ţine mult aşa?

— Am mai putea merge câteva ceasuri.

La gândul că am putea rătăci şi am putea rămâne şi fără lumină, ne-am întors, iarăşi câteva ceasuri, printre aceleaşi vedenii fantastice şi în susurul picăturilor de apă, de parcă nu mai aveam să ieşim niciodată din aceste adâncuri ciudate.

Dar iată-ne din nou la lumină... Dâmboviţa vuia la poalele colţului surpat. Un abur dulce cu miros de răşină îmbălsăma aerul cald. Ne-am aşezat pe iarbă şi prietenul meu de drum şi-a început destăinuirea:

— Tocmai tăiam într'o zi nişte lemne aici deasupra peşterii, pe Gruiul Rati. Le-am dat drumul de pe stâncă în jos. Credeam că se vor rostogoli în apa Dâmboviţei. Când am coborît, lemnele nicăieri. Le-am căutat peste tot. Trec pe malul drept şi le văd în poeniţa asta. Greu să ajung aici, dar am izbutit. M'am căţărat aşa cum ne-am căţărat astăzi amândoi. N'aş crede să fi trecut vreodată picior de om pe aici. Nu ştia nimenea de minunăţia asta.

Bucuros de această „comoară" găsită de mine, n'am stat mult pe gânduri şi m'am dus într'o fugă la Sfatul Popular din Rucăr unde le-am povestit deputaţilor întâmplarea.

Această descoperire a muncitorului forestier Simitincă Gheorghe, de o mare importanţă pentru ştiinţă, a fost comunicată Comitetului Geologic şi Comisiei Monumentelor Naturii de pe lângă Academia R.P.R. Datorită acestei descoperiri, pe Dâmboviţa, aproape de Rucăr, speologii şi paleontologii noştri desfăşoară acum cercetări deosebit de interesante.

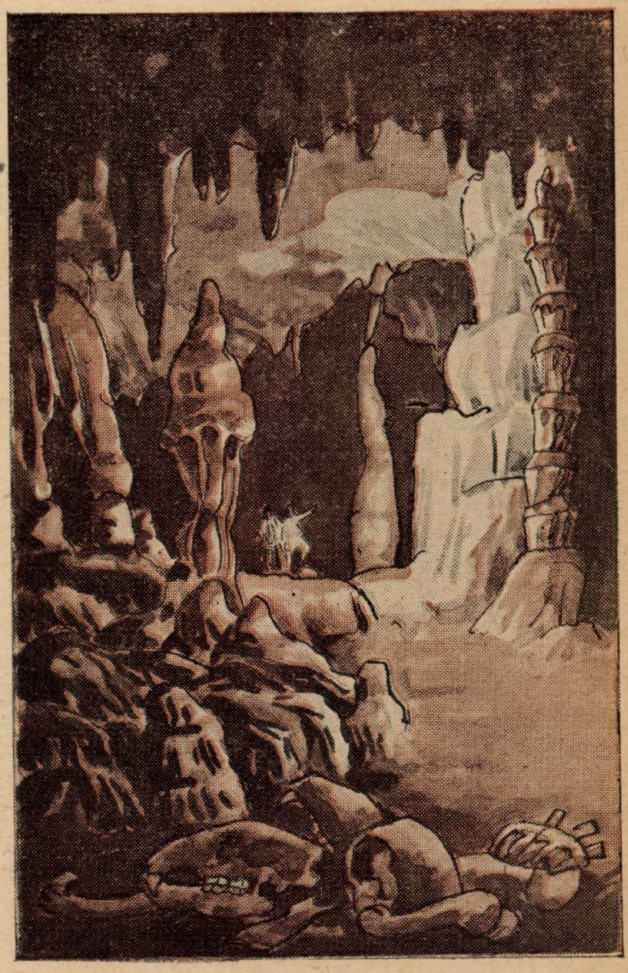

LIEN-SONG

de **ADA BĂRSEANU**

Ilustrații: TINA VAL

Pe străzile portului Singapore a apărut într'o zi un afiș: „Cine va aduce capul unuia din cei de mai jos, va deveni un om bogat. Recompensă 15.000 lire sterline". Dedesubt urma o listă în care oamenii puteau citi numele lui Wanhi-Anvas, Yusuf-Salem, Basar, Lee-Song: cei mai buni fii ai poporului malaez, conducătorii luptei de eliberare a Malaiei.

Oamenii se opreau, priveau în tăcere, citeau și scrâșneau din dinți.

Nu-i amăgește pe ei aurul stăpânilor...

Și niciunul din acești malaezi, îmbrăcați în straie sărăcăcioase, cu picioarele goale și cu fețele supte de foame, nu au scos un singur cuvânt; nici atunci și nici când poliția i-a cercetat, i-a întrebat, i-a schingiuit pentru a-i forța să vorbească, pentru a trăda pe cei urmăriți.

Și atunci, stăpânii albi ai Malaiei au pornit să se răzbune.

Avioane, vapoare, tancuri au împânzit cerul, apele, drumurile Malaiei, semănând foc și prăpăd în orașe și sate.

Ochii mici și oblici ai lui Lien-Song priviră când în dreapta, când în stânga, ca și cum cele ce se arătau în fața lui nu erau de crezut.

Dinspre sat veneau bubuituri ciudate, care se amestecau cu strigăte de femei și copii.

Cu cât se apropia mai mult, Lien-Song putea observa o mișcare neobișnuită pe uliță. Oameni în uniformă, cu țevile puștilor întinse, alergau de ici colo ca și cum ar fi urmărit ceva.

— Stăpânitorii, murmură el, și un tremur îi scutură toate mădularele.

Văzu apoi bărbați și femei fugind înebuniți.

Lien-Song nu știa ce să facă. Îi era frică să se apropie de sat, îi era frică și acolo pe câmp. Se piti în dosul unui arbore de cauciuc și ținându-se cu mâinile de trunchiul lipicios, ochii lui căutau cu groază la ce se petrecea acolo.

Deodată, pe șosea se ivi o mașină mare, apoi alta: un convoi de tancuri se apropia în goană de sat.

Aproape în același timp, sgomotul unui avion îl făcu pe Lien-Song să-și ridice privirea spre cer. In câteva minute era acolo sus, pe bolta albastră, nu unul ci două, trei, cinci, zece... Lien-Song nu mai putea să numere avioanele.

O bubuitură îngrozitoare îl făcu să-și ducă mâna la urechi. Inchise ochii. Se auzi apoi o altă detunătură, apoi încă una.

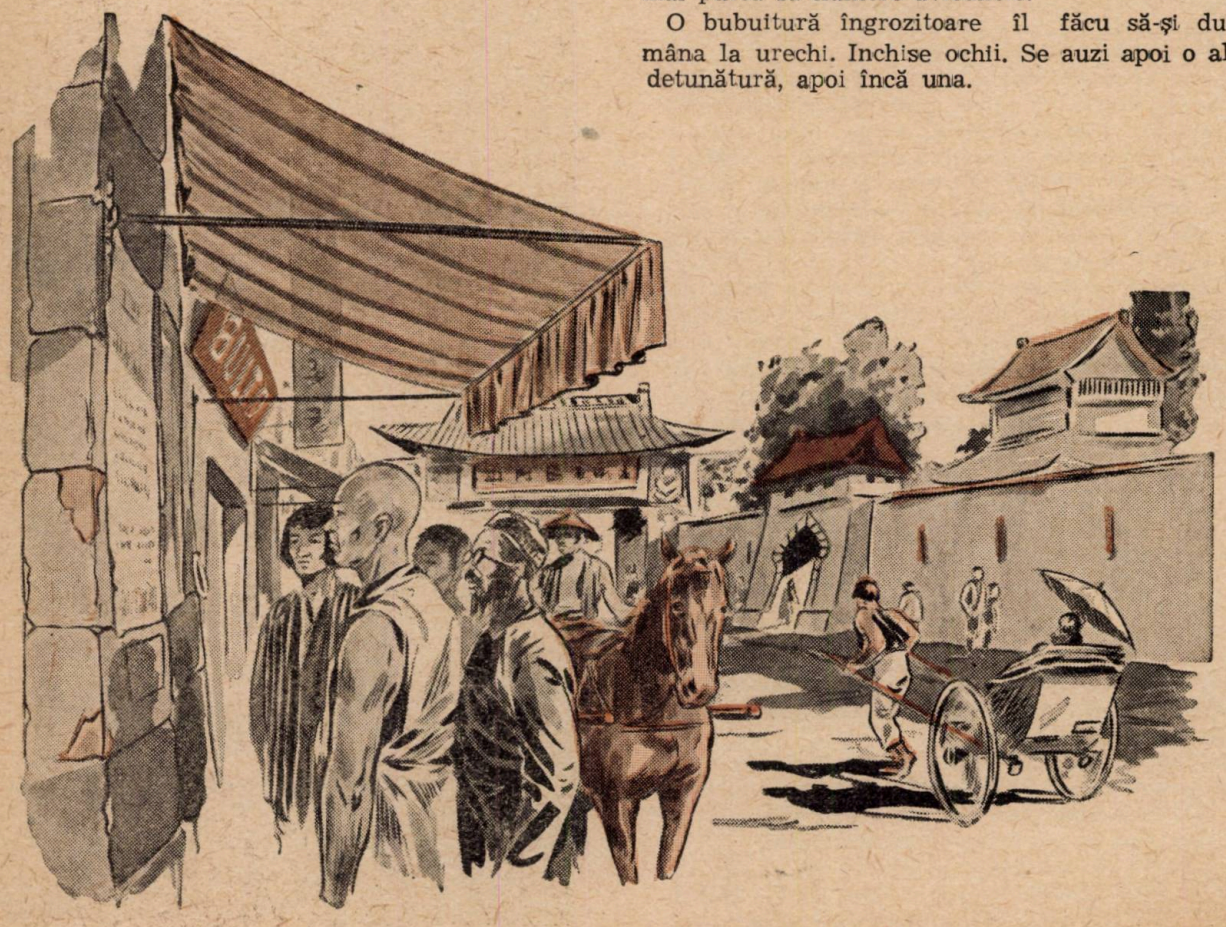

Lien-Song dădu să fugă, dar nu spre sat, ci înapoi, pe câmpul unde arborii de cauciuc împrăştiau mirosul lor tare.

Işi aruncă privirea înapoi. Limbi uriaşe de foc se ridicau spre cer şi cuprindeau totul în vâlvătaia lor: căsuţele mici, cu acoperişurile drepte, copacii, grădinile.

Se auzeau glasuri tânguitoare de femei şi sgomotele nu mai conteneau.

— Mama! ţipă deodată Lien-Song, dar nu ştiu ce să facă. Frica îl oprea să se întoarcă... nu ştia încotro s'o apuce.

Limbile uriaşe de foc mistuiră în câteva ore satul întreg. Ele se întinseră şi spre alte sate şi astfel întreaga regiune Jahore fu mistuită de flăcări care cuprinseră apoi şi regiunea Kelantan...

Zile întregi hoinări Lien-Song pe câmp: nemâncat, plin de spaimă, plângând şi gândindu-se la cei din sat.

Intr'o seară întâlni câţiva fugari dintr'un sat vecin:

— Vino cu noi!

Lien-Song a plecat cu ei. Acasă nu se mai putea întoarce; de părinţii săi nu ştia nimic.

Impreună cu aceşti tineri, Lien-Song a mers nopţi şi zile de-a rândul. Din când în când, mai căpătau câte un pumn de orez prin satele prin care treceau:

— Nu avem mai mult, spuneau oamenii. Suntem şi noi săraci.

Intr'o seară, Lien-Song a aflat dela unul din tinerii care-l luaseră cu ei multe lucruri, de care nu-şi dăduse seama până atunci.

— Ţara noastră, spunea tânărul, e bogată. Avem cauciuc, avem cositor cum nu au multe ţări de pe pământ. Stăpânitorii iubesc aurul pe care-l scot din vânzarea acestor bogăţii şi nu le place ca cineva să le spună: sunt ale noastre, ale malaezilor, lăsaţi-ne în pace; copiii noştri sunt goi şi flămânzi; ei nu ştiu să scrie şi să citească, fiindcă n'avem şcoli. Nu avem nici case, trăim în corturi, nu avem spitale, ne mor copiii de boli ciudate...

Tânărul vorbea repede, aplecându-se când în dreapta, când în stânga, spre cei din jurul lui, clipind din ochii mici, cu gene rare, decolorate.

„Când tinerii noştri au început să se împotrivească stăpânilor, aceştia i-au urmărit, i-au aruncat în închisori. Au pus preţ greu pe capul conducătorilor noştri, dar noi nu i-am trădat. Stăpânii s'au răzbunat atunci. Pentru asta a ars şi satul tău, Lien-Song, şi satul nostru şi întreaga regiune Jahore şi Kelantanul".

Tânărul tăcu. Tăceau şi ceilalţi. Lien-Song căzu pe gânduri.

Au plecat mai departe... Intr'o bună zi au ajuns în portul Singapore.

Lien-Song nu mai fusese niciodată într'un oraş.

Ceeace îl uimi la început fu îngrămădirea aceea de vase din port: corăbii cu catarg, şalupe, vapoare mari, albe, sirenele care ţipau din zori până noaptea târziu. Apoi casele mari, frumoase, centrul oraşului; grădinile, magazinele şi forfota de pe străzi.

Dar la marginea oraşului căsuţele erau atât de joase, încât de-abia puteai intra îndoindu-te de mijloc.

Băltoace mari se întindeau dealungul străzilor şi în mijlocul lor se bălăceau copii goi, care atunci când se întâlneau, se întrebau:

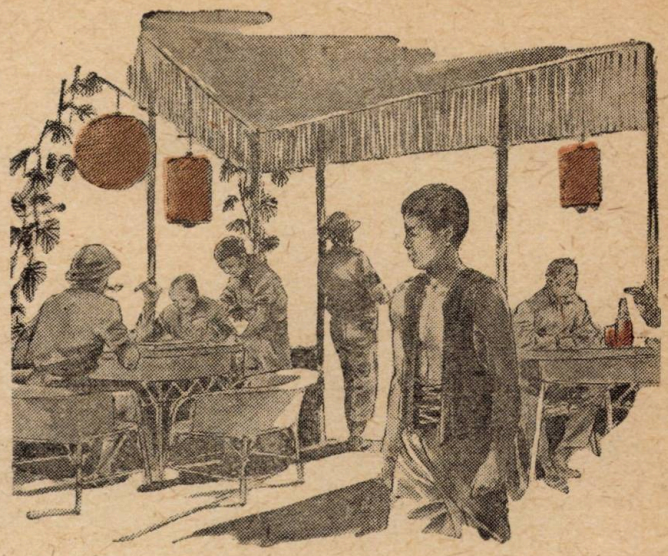

— Ai ceva?

— Dar tu?

— Orez?

— Un dolar?

Lien-Song a început să lucreze în port.

Tinerii cu care a venit îl ţin pe lângă ei. Ajută la descărcarea lăzilor, la transportul sacilor. Grea e munca. Uneori ceilalţi îl ajută: „lasă Lien, ridicăm noi". Dar dacă cumva stăpânul care i-a angajat şi care se plimbă printre ei într'o haină albă şi cu o pălărie mare, tot albă, observă acest lucru, în ziua aceea Lien nu-şi mai primeşte plata.

Seara Lien-Song porneşte cu prietenii săi prin oraş. Uneori intră într'o ceainărie. La început, Lien era mirat că ei se întâlnesc acolo cu alţi tineri, cu marinari, că vorbesc între ei pe şoptite ore întregi, în timp ce el stă într'un colţ şi priveşte în jurul său. Inăuntru e atâta fum, încât feţele oamenilor se zăresc ca în ceaţă.

Unii vorbesc tare, râd, uneori se iau la ceartă; marinarii albi cântă. In unele seri se aude deodată peste zumzetul acesta de voci, un strigăt: Poliţia!

Oamenii se împrăştie. Unii pe uşe, alţii pe fereastră sau prin ieşiri dosnice. Luminile se sting.

Aşa a fugit şi Lien odată, împreună cu prietenii săi.

Atunci a înţeles că ei pun la cale ceva, că aceste întâlniri au un rost.

Intr'o zi i s'a încredinţat lui Lien o misiune.

A trebuit să pătrundă într'o cafenea păzită de poliţie, cu o hârtie în buzunar, pe care i-o dăduse Lee, prietenul său.

Pe hârtie, nişte semne ciudate, neînţelese. Lien s'a strecurat înăuntru. La o masă din fund a găsit pe cei care-i căuta. A dat hârtia şi s'a strecurat din nou pe uşă, ieşind afară.

Era mulţumit că a dus lucrul la bun sfârşit.

In seara aceea Lien a spus lui Lee:

— Aş vrea să învăţ să citesc!...

Şi şi-a spus în gând: „Ce s'ar bucura mama!..."

Lee i-a răspuns:

— O să te învăţăm să citeşti şi să scrii. Şi într'o zi ai să mergi şi la şcoală, Lien. Dar până atunci, trebue să luptăm, pentru ca în Malaia să fie stăpâni malaezii.

Inimoșii

de GIGA IUTEȘ

Ilustrații: I. DARIE

(urmare din numărul trecut)

CAP. XIX

LINIA

Luni, după recreație, Tina Herban, redactor al gazetei de perete, scoase din buzunarul frumoasei sale bluze albastre carnețelul cu însemnări. Aruncă o ochire prin foile scrise mărunt și, clătinând din cap cu îngrijorare, se duse în grabă la catedră. Acolo bătu energic cu palma în masă. pentru a se face ascultată. Ea primise sarcina să adune planurile propuse pentru concurs.

— Hei, atențiune, tovarăși! strigă ea cu putere. Ce facem cu planurile pentru săptămâna adunărilor tematice? Trebue să le predăm.

Octav se aplecă repede peste bancă și-l trase de mânecă pe Iorgu.

— Il dăm?

— Sigur că-l dăm, ce mai aștepți?

Octav se plecă, scotoci ce scotoci în pupitru și scoase un sul rotund de hârtie, legat cu un șnur verde. Ținându-l în sus, cu demnitate, se duse și-l înmână Tinei.

Ea îl răsuci și-l învârti pe-o parte și pe alta, citind rar: „Pe urmele Huniazilor, în paranteză „epoca medievală". Bun! Ăsta e-al vostru! Dar voi? întrebă Tina privind cu interes înspre primele bănci dela fereastră, unde se vedea o mare frământare.

In cele din urmă. Dinu se ridică bombănind încruntat:

— Să-l dăm! Și scoase dn ghiozdan un plic mare, galben. Iși trecu grăbit limba peste dunga de clei, îl închise și-l întinse Tinei, fără să se uite la ea.

— Ăsta este planul nostru! Dar nu-mi iau nicio răspundere și aruncă o privire învinuitoare spre banca lui Iorgu.

Iorgu se ridică roșu ca un rac...

— Trebue s'o lămurim odată!

In clipa aceea Ștefănel țâșni din bancă cu smeul.

— Dacă-i vorba de lămurit, atunci s'o lămurim! Era palid de tot iar ochii îi erau roșii de nesomn. Poftim, îl recunoști? și-i băgă smeul sub nas.

— Ce să recunosc? întrebă Iorgu nedumerit. Toți se îngrămădeau, care mai de care mai curios să afle ce era cu smeul acela...

— Nu știe nimic, domnul! se amestecă Dinu și glasul îi era plin de bătaie de joc. Priviți hârtia, vă rog! Citiți, vă rog!

Octav Langa apucă repede smeul și-l apropie de ochii săi miopi.

— „La șapte Iunie „Fram" părăsi Cristiania"... mormăi el... Și ce-i asta?...

— Asta e un papirus roman! îl luă în bătaie de joc Dinu. Un papirus roman, în care se vorbește despre iarovizarea grâului...

— Ce naiba, se supără Iorgu, nu poți să vorbești ca oamenii?...

— E foarte rușinos, începu Giuri Nemeth. Dacă într'adevăr voi ne-ați stricat tabăra, atunci e foarte rușinos. Doar ne pregătim pentru adunare, pentru ca detașamentul nostru să iasă fruntaș...

— Stai să mai vorbești cu ei, strigă Ștefănel, cu ochii aprinși de mânie. Las'c'o să-i lămurească ea, Stela, și chiar tovarășul profesor Drancea. Da, chiar el!...

— Lămuriți-o odată și lăsați-mă în pace! strigă Iorgu și-și făcu loc printre copiii care șoșoteau între ei, foarte nedumeriți de asemenea întâmplare.

— Și smeul? întrebă Amatei Ana, făcând ochii mari, l-a găsit la el?...

— La frate-său! Vai, vai, ce-o să fie! se văită cineva.

— N'aveți nici curajul răspunderii, le aruncă Dinu cu dispreț.

— Voi n'aveți cap. Și dacă aveți, e de lemn, îi răspunse Octav, frecându-și îndârjit lentilele ochelarilor.

Dar nimeni nu râse şi toţi copiii discutau cu aprindere întâmplarea cu tabăra geografilor. Era o întâmplare care părea că nu putea fi trecută cu vederea, aşa, cu una cu două.

Numai Tina Herban stătea în bancă împletindu-şi şi tot despletindu-şi vârful codiţelor. Repeta mereu cu îndârjire:

— Parcă nu-mi vine să cred! Nu, nu se poate să fi făcut Iorgu asemenea lucru.

— Ea nu crede, o luă în râs Dinu. Ce să mai crezi, când totul e dovedit? şi-i arătă pupitrul din care se zăreau colţurile smeului cu pricina.

Totul ar fi fost cum ar fi fost, dacă lucrurile nu s'ar fi încurcat şi mai rău în ora de geografie.

Profesorul de geografie, Savin Drancea, era şi dirigintele clasei. Se făcuse iubit de copii nu numai pentru felul lui minunat în care ştia să te ducă cu gândul peste mări şi ţări, prin viscolele Antarcticei şi prin arzătoarele nisipuri ale Saharei, ci şi pentru felul de-a se purta cu copiii. Când statura lui înaltă umplea cadrul uşii şi vocea sa groasă şi plăcută răsuna în clasă, copiii se simţeau bucuroşi. Nu s'ar fi putut spune că era sever. Dar îi plăcea ca în timpul lecţiei să nu se audă nici musca... Copiii se fereau să-l supere, iar cei care erau în cercul de geografie ţineau cu tot dinadinsul să ia numai note bune la lecţiile lui. Profesorul de geografie era cam sgârcit cu laudele... Dar şi când primeai una, apoi puteai să fi mândru o săptămână!

Acum, când Savin Drancea intră în clasă şi întrebă cu obişnuitul lui surâs vesel: Ei, cum staţi cu săptămâna săptămânilor? în clasă se porni un murmur neliniştit.

Dar Tina Herban se grăbi să-i predea cele două planuri, gândindu-se că era mai bine să lămurească între ei cele întâmplate. Nu, ea nu putea să creadă că Iorgu se purtase astfel!

Desfăcând cu atenţie foile planurilor, profesorul spuse încântat:

— Interesant! Interesant! Cu asemenea planuri s'ar părea că detaşamentul vostru va porni, sigur, în cea mai minunată excursie. Deocamdată însă, ia s'o pornim pe hartă.

Şi se apucă să răsfoiască foile catalogului. Dinu trecu săgeată la catedră, desfăşură cele trei hărţi dintre care cea care reprezenta Asia era desenată chiar de el însuşi, în culori. Puse la îndemână vărguţa lungă de corn cu care se arăta de obicei la hartă.

— Să vină la lecţie... Să vină Amatei Ana, Hurduc Iorgu şi Vertea Ştefan, spuse profesorul.

Când se auzi strigat la lecţie, Ştefănel înlemni. Tocmai pe el îl nimerise! Nici nu deschisese cartea de geografie!

— Ce mă fac? Suflă-mi, îi şopti el desnădăjduit lui Dinu. Nici n'am pus mâna pe carte. Ieşi la tablă, cu o faţă posomorâtă. Dinu se suci şi se răsuci pe locul său, şoptindu-i lui Giuri:

— Nu ştie nimic.

Giuri îşi vârî capul între umeri, şoptind:

— Asta mai lipsea! Toţi o să intrăm la apă dacă ia vreun doi... N'o să mai avem nas să spunem nimic.

Dinu se uită neputincios la Ştefănel şi se gândi amărît: „O să-i pună doi". Apoi se îngrozi de-a-binelea. Dacă-i pune doi, înseamnă că cercul lor nici nu se mai putea gândi să câştige premiul. Şi adio excursie! Stela ţinea foarte mult la notele bune. Deodată îi veni o ideie. Ştefănel era ultimul la ascultat. Trase repede din pupitru rigla cea lungă, pe care o avea dela Mura. Aruncă în-

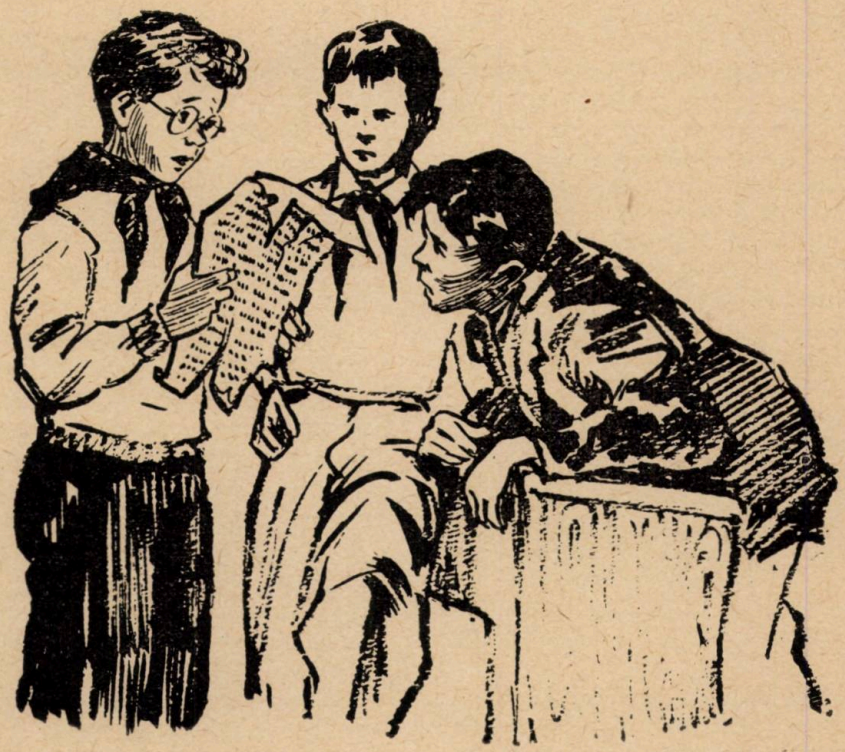

spre catedră o privire iscoditoare şi ascuţindu-şi creionul, îşi spuse: e singura scăpare! Începu înfrigurat să scrie cu litere mărunte în lungul liniei ţărmurile Asiei, mările şi peninsulele, apoi râurile. Multe nume mai erau! Câte isvorăsc din Himalaia, câte din...

— Enache, ce tot faci acolo în bancă ?

Dinu sări ca ars în picioare.

— Ori nu te mai interesează geografia? spuse necăjit profesorul şi se întoarse din nou spre Amatei Ana, care încurcase de tot apele Asiei.

Dinu se lăsă păgubaş să mai scrie şi munţii. Se gândi: „Să le ştie el pe astea. Şi dacă-l mai ascultă şi din urmă, înseamnă că scapă cu faţa curată". Pândi momentul cel mai bun şi aruncă un cocoloş de hârtie înspre Ştefănel care stătea lângă tablă de parcă picase atunci din cer.

— Ia linia, îi şopti el. Scrie pe ea.

Profesorul se întoarse bănuitor.

— Oare vacanţa asta a fost vreme pierdută? se supără el. In clasă gălăgie, la tablă tăcere. Vertea Ştefan, arată tu apele mai departe!

Vertea Ştefan luă linia şi făcu un pas spre hartă. Picioarele parcă i se muiară din genunchi.

— Asia are foarte multe ape, începe el cu glas stins. Trase cu ochiul spre linie, dar literele mărunte îi săreau ca nişte purici pe dinainte. Din Himalaia izvorăsc... Atât izbuti el să îngâne şi pe urmă limba i se încleştă parcă în gură.

— Hurduc, spuse profesorul încreţindu-şi fruntea nemulţumit, spune-mi ce ştii despre partea de nord a Asiei?

— Asia este un continent uriaş, începu Iorgu cu glas limpede şi plin de siguranţă. In Nordul Asiei sunt trei peninsule şi trei mări cu acelaş nume. Şi întinzând mâna apucă linia lui Ştefănel, care după ce-i dădu drumul făcu un gest speriat, ca şi cum ar fi voit s'o ia îndărăt. „Avem peninsula Ciucotca, marea cu acelaş nume, urmă Iorgu, dar deodată ochii i se pironiră pe linie. Pe ea se putea citi peninsulele şi mările şi tot ce putea să-l întrebe la lecţie. Se înnecă, poticnindu-se la cuvinte şi, când profesorul îl privi mirat, el întoarse repede linia cu capătul celălalt. Dar şi pe partea aceea scria toate cele douăsprezece fluvii ale Asiei. Lăsă ca fript linia pe catedră şi — luând vărguţa de corn din mâna profesorului — îşi urmă lecţia turburat.

Ştefănel, galben ca ceara, făcu un pas pripit cu gândul să ia îndărăt linia de pe catedră. Poate că faţa lui palidă şi ochii speriaţi l-au dat de gol. Profesorul îi aruncă o privire scrutătoare şi apucă repede linia. Pe măsură ce-o cerceta, faţa lui se întuneca de nemulţumire. O privi încă odată, ca şi cum s'ar fi îndoit că poate să existe o asemenea linie pe faţa pământului... Apoi întrebă cu glas aspru :

— A cui e linia asta?

Dinu simţi că se scufundă cu bancă cu tot undeva în fundul pământului. Dar o putere fără margini îl săltă în picioare şi-l aşeză în văzul tuturor.

— A ta, Enache? Mă mir! făcu tovarăşul profesor. Parcă spuneai că vrei să te faci explorator? Să poftească conducătorul de detaşament s'o ia în primire. Iorgu se îndreptă şovăitor şi apucă linia cu mâini tremurătoare.

— Aşa, ia-o! Şi despre asta o să trebuiască să discutăm. Da, da, să discutăm în mod foarte serios, încheie el cu vădită nemulţumire.

Apoi începu să explice lecţia următoare, într'o linişte grea şi apăsătoare.

Când clopoţelul sună de recreaţie, profesorul îşi luă servieta şi ieşi din clasă fără să-i privească.

Intr'o clipă, toţi săriră şi tăbărîră în jurul lui Dinu Enache şi al lui Iorgu Hurduc.

— Ce-a fost cu linia aceea?

— Ne-am făcut de râs! Ce-o să mai fie acum?

— Pe cuvântul meu, dacă înţeleg de ce ai făcut una ca asta, începu Iorgu, întorcându-se plin de mustrare înspre Dinu Enache, care stătea în bancă nemişcat şi nu zicea nimic.

— Prefăcutule! mormăi Dinu şi-i întoarse spatele.

— Da, prefăcutule! Eşti un prefăcut! ţipă Ştefănel cu glasul înnecat în lacrimi.

— Eu prefăcut? se indignă Iorgu. Tu eşti prefăcut! Tu nu-ţi înveţi lecţia şi vrei să scapi copiind. Din cauza ta s'a făcut detaşamentul de râs...

— Ba din cauza ta! sări Dinu Enache cu obrajii aprinşi. Ştii tu de ce n'a învăţat el?

— Ştiu. De lene! Dar o să-i venim noi de hac lenii ăsteia. Dacă Albina vorbăreaţă nu mai are limba destul de ascuţită pentru unii, atunci o să găsească Stela altceva...

— Deşteptule ! i-o reteză Oanţă Simeria. Ce trebuia musai să dai linia?

— Intâi şi'ntâi că n'am dat-o...

— Minți! Minți! Dinadins ai dat-o! țipă Ștefănel privindu-l cu ură.

— Ei da, dinadins am dat-o! Să te înveți minte! Păcat numai că ai băgat și pe altul în vină, strigă Iorgu scos din fire.

— Nu te îngriji tu din cauza mea! Răspund s'ngur de mine, de fapta mea! i-o reteză Dinu.

— Asta-i faptă? se răsti Iorgu. Asta-i hoție! Ai ajutat pe hoț să fure.

— Hoț! Cine e hoț? Ștefănel, palid, ieși din bancă și tăbări dintr'odată asupra lui Iorgu cu pumnii strânși.

— Haide!... Ce-i asta! sări Giuri să-i despartă.

— Nu te amesteca. Să spună de ce sunt hoț. Hai, spune, gâfâi Ștefănel, vârîndu-se amenințător cu umărul în pieptul lui Iorgu. Spune! Halal conducător de detașament!...

Și neștiind ce să-i mai spună, de mânie, îi aruncă în față cu dispreț:

— Taică-tău dă oțel care nu-i bun nici pentru potcoave.

— Ce-ai spus? strigă Iorgu și rămase năucit o clipă.

Apoi, făcându-se alb ca o coală de hârtie, îi porunci înecat de furie.

— Mai zi odată!

— Ce crezi că mi-i frică, potcovarule! îl înfruntă Ștefănel vârîndu-și și mai tare umărul în pieptul lui Iorgu. Dar se trezi apucat și smucit cu atâta putere de piept, încât ceva pârâi.

— Cravata! I-a rupt cravata! țipă Tina speriată

Dar cei doi nu mai auzeau nimic. La fel de puternici și de înalți, se încăieraseră într'o trântă aprigă, gâfâind și cărându-și pumnii pe apucatelea. Se prăvăliră peste o bancă și copiii săriră să-i despartă.

— Astâmpărați-vă. Incetați!...

— Lasă-l, Hurduc!

— Potolește-te, Vertea, ești vinovat! De unde știi ce-a fost la uzină?... Mama mi-a povestit cu totul altfel, strigă Giuri.

In sfârșit el reuși să-l apuce pe Iorgu dela spate și, ținându-l strâns, îi spuse poruncitor:

— Stăpânește-te, Hurduc. Privește, i-ai rupt cravata! Ai uitat că ești conducător de detașament?

Iorgu privi în jur cu ochii rătăciți. Voi să se repeadă din nou la Ștefănel, care repeta, îndărătnic:

— Potcoave... ia potcoavelee...

— Taci, la naiba! bombăni Dinu și-l împrânci într'o parte. N'auzi ce spune Giuri? De unde știi tu?

Iorgu se smulse din mâinile lui Giuri și, apucându-și șapca și ghiozdanul, ieși ca o furtună pe ușă, cu toate că mai erau încă două ore de clasă.

— Ai să vezi tu, lasă! țipă Ștefănel în urma lui. Desfăcându-și dela gât cravata ruptă, o vârî mototol în buzunar.

Clopoțelul de intrare îi liniști cu anevoie pe copii și toți se grăbiră să se așeze la locurile lor.

Intrând în bancă, Giuri îi spuse lui Dinu:

— Să știi că ești mare vinovat în toată povestea asta.

Dinu nu-i răspunse, ci se ghemui și el în bancă, întorcându-se cu spatele la Ștefănel.

In timpul orei, profesoara de limba română îl privi întrebător pe Ștefănel:

— Unde ți-i cravata, Vertea?

Și cum el se ridică în picioare și tăcu întunecat, ea îi spuse:

— Se poate ca un pionier să-și uite cravata acasă?

Copiii își plecară privirile în jos, ca și cum s'ar fi simțit cu toții vinovați că Ștefănel nu avea cravata la gât. Ora trecu mai greu ca niciodată.

In ziua aceea, fiecare plecă de unul singur acasă. Numai Tina Herban, cu cozile vârîte anapoda sub gulerul pardesiului descheiat, alerga în urma lui Dinu:

— Stai, unde fugi? gâfâi ea, apucându-l de cureaua ghiozdanului. Zău! Nu trebuia să scrii pe linie.

— Nu mă pisa! o fulgeră el cu ochii mânioși și smucind poarta se năpusti pe scări.

— Prostule, șopti Tina cu părere de rău. Urcând agale scările, ea se gândi că lucrurile se încurcaseră rău la ei în clasă. Ce avea să fie de acum înainte?

(continuare în numărul viitor)

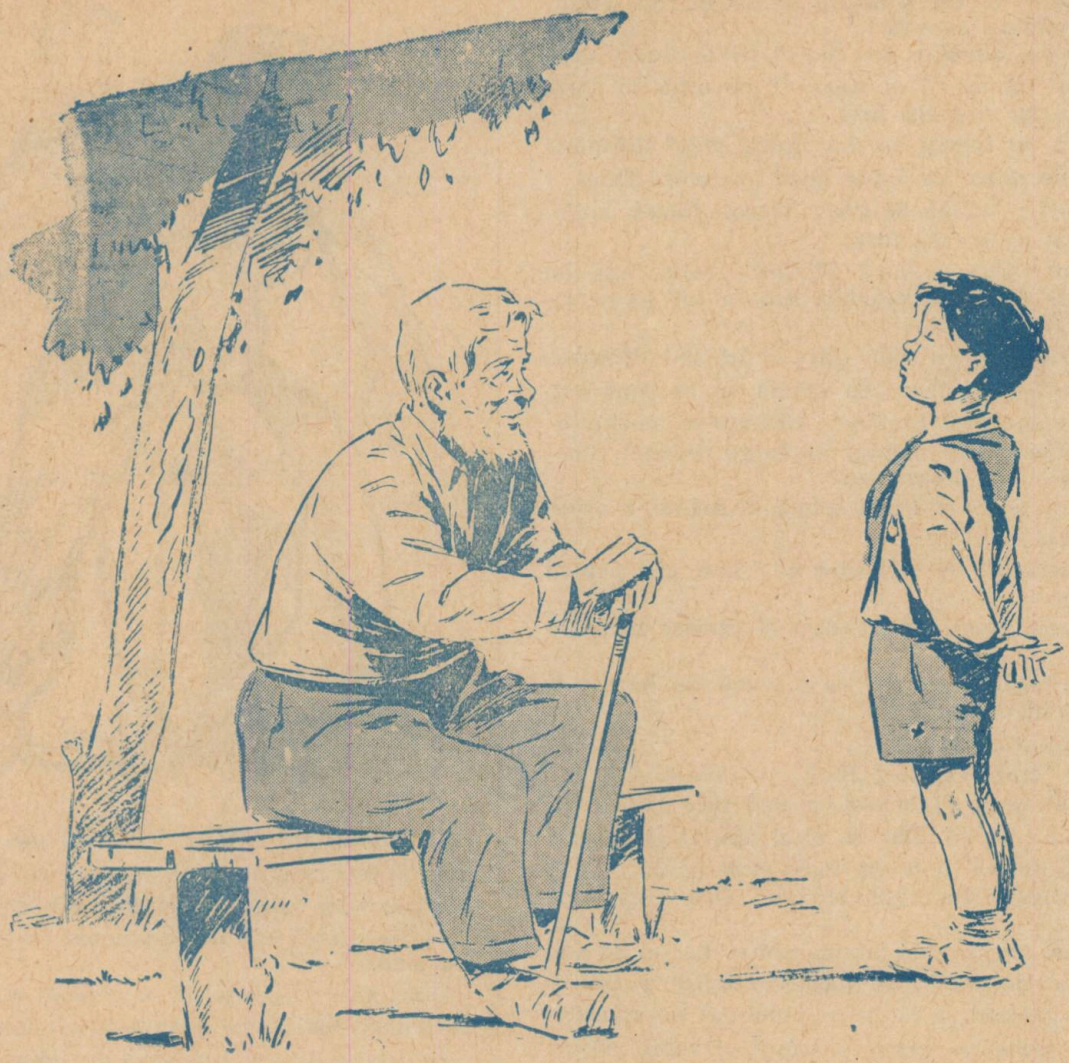

Despre un bătrânel...
și despre insigna de pionier

de A. BARTO

Ilustrația: DULDURESCU

Să se-odihnească'n parc, veni
Tăcut, un bătrânel ;
Când, pe un pionier zări
Trecând pe lângă el.

Pe haină, o insignă ardea
— Făclia unui foc —
Bătrânu-l cheamă : vin colea,
Pe bancă, și ia loc !

Și-apoi vorbi încet, sfătos...
Că'n luna lui cuptor
E tare bine să șezi jos,
Sub tei răcoritor...

— Hai, șezi !... Dar pionierul, grav
Grăi, privind de sus :
— N'am poftă, că doar nu-s bolnav
Și nici moșneag, eu nu-s.

— Așa o fi, cel bătrânel
Răspunse cu amar,
Dar eu, te credeam pionier,
Și văd... insigna doar !

In rom. de AL. DINU IFRIM

O seară de basm

DRAGĂ REDACȚIE,

La lecția de limba română am învățat multe povestiri frumoase ale marilor scriitori ai poporului nostru. Cel mai mult ne-au plăcut basmele. Deaceea ne-am gândit să organizăm o „Seară a basmelor".

Cu mult timp înainte, colectivul de conducere al unității, cu ajutorul tovarășilor profesori și instructori, a pregătit această adunare. Pionierii au așteptat cu nerăbdare „Seara basmelor".

Sala în care trebuia să aibă loc adunarea era astfel aranjată de parcă ar fi fost într'adevăr în basme. Deasupra strălucea o semilună de culoare albastră, iar pe podea, era improvizat un frumos foc de tabără. In fundul camerei se afla un copac bătrân, înconjurat cu crengi de pin și brad. Pe podea se mai aflau diferite desene cu urși, vulpi, veverițe, ulii. Pe părțile laterale ale camerei erau agățate crengi mari de pin, ce se plecau spre sală. Sub ele erau așezați butuci, scaune și mese mici unde trebuiau să se așeze pionierii. Inaintea lor se afla un butuc mare și gros pe care trebuia să stea povestitorul.

Plafonul camerei era brăzdat dela un capăt la celălalt de ghirlande de hârtie colorată și de vată. Au fost trimise invitații la toate unitățile din oraș. Invitațiile erau făcute cu forme de animale, păsări și flori. Intreaga unitate a muncit cu însuflețire pentru pregătirea adunării. In seara hotărîtă, pionierii s'au adunat și s'au așezat în jurul focului pe butuci. Erau și invitați, câte trei patru elevi, cei mai buni la învățătură, din fiecare școală din oraș.

Până la sosirea moșului, pionierii au povestit basme și povești cunoscute de ei. In cele din urmă a sosit și moșul. Era tovarășul profesor de limba română, îmbrăcat într'o șubă întoarsă pe dos, cu o căciulă în cap, cu barbă și mustăți argintii. S'a prezentat ca fiind elevul învățătorului Ion Creangă. El ne-a povestit viața lui de elev în clasa unde preda învățătorul Creangă. După aceea, „elevul" lui Creangă ne-a povestit „Capra cu trei iezi" și basmul „Harap Alb".

Darul povestitorului a făcut să ascultăm „Capra cu trei iezi" și „Harap Alb", ca și cum le-am fi auzit pentru prima oară. Parcă într'adevăr era voce de lup când imitând capra voia să-i păcălească pe iezi cu cuvintele :

„Trei iezi, cucuieți
Ușa mamei descuieți
Că mama v'aduce vouă..."

Ne-a îndurerat pieirea celor doi iezi, dar și mare ne-a fost bucuria când capra a ars pe lup.

Noi am ascultat cu mult interes povestirile și, în cele din urmă, am mulțumit moșului pentru cele spuse.

Această frumoasă „Seară a basmelor" va rămâne neștearsă în amintirea noastră.

CIOBOTARU LEONIDA
Șc. Pedagogică Vaslui — Reg. Iași

Ştiaţi cum trăiesc albinele iarna?

de ing. DIMITRIE D. PLEŞU

Zilele friguroase ale iernii cu zăpadă şi îngheţ găsesc prisaca şi stupii cu familiile de albine aşezate în bună rânduială pentru iernat. Pentru albine, iarna înseamnă o luptă necurmată cu frigul şi, pentru a-l învinge, ele se strâng una'n alta alcătuind un ghem, înlăuntrul căruia căldura se ridică până la 15-20°. Albinele produc această căldură consumând miere; albinele ce se găsesc mai aproape de fagurii de miere îşi umplu guşa, apoi trec mierea din gură în gură până ajunge la cele mai depărtate albine.

In ţara noastră, în timpul iernii albinele mănâncă aproximativ 12-18 kg. miere, şi anume; cam 600-1000 gr. pe lună cât durează frigul (lunile Decembrie, Ianuarie şi Februarie), cantitatea crescând apoi treptat odată cu încălzirea vremii şi cu începerea creşterii **puietului*** de către albine. De aceea stuparul trebue să aibe grijă ca familiile de albine să aibe întotdeauna mâncare îndeajuns. Uneori primăverile pot fi târzii şi florile puţine; atunci se mai pune la îndemână stupilor care n'au unde-şi agonisi hrana o rezervă de circa 5 kg. miere. Dacă nu avem miere în faguri putem pune şerbet de zahăr turnat în plăci groase de 3 cm.

In timpul iernii, albinele nu stau în amorţire cum greşit se crede; dimpotrivă ele sunt într'o neîntreruptă mişcare şi anume: acelea care sunt în interiorul ghemului se mişcă spre înafară iar acelea depe marginea ghemului se îndeasă înlăuntrul acestuia, unde găsesc căldură. De aceea dacă lipeşti urechea de stup ai să auzi înlăuntrul lui acel zumzet caracteristic albinelor.

Frigul nu este atât de dăunător stupului cât sgomotul ori mişcările stupului. La cel mai mic sgomot, albinele îşi închipuie că se apropie vreun duşman şi se desfac de ghem ieşindu-i în întâmpinare. Cele ce se desfac din ghem cad jos şi amorţesc, din pricina frigului; apoi mor. Celelalte consumând miere prea multă — fiindcă n'o mai pot trece din gură în gură — îşi încarcă intestinele şi mor de diaree. Din pricina aceasta, stuparul trebue să aibe grije ca şoarecii şi ciocănitorile să nu deranjeze stupii. Se pun grătare la urdiniş pentru a opri intrarea şoarecilor care vin către stupi pentru a fura mierea şi se alungă ciocănitoarele care, simţind după peretele de scândură al stupului insecta, ciocănesc făcând larmă şi chiar pot găuri scândura ciugulind apoi albinele.

Zăpada proaspăt căzută, afânată, poate să acopere urdinişurile fără nici o teamă fiindcă aerul poate pătrunde înlăuntrul stupului. De îndată însă ce se topeşte ori prinde coajă, zăpada trebue îndepărtată fiindcă altfel este oprită aerisirea stupului. Ghiaţa care se formează uneori la urdiniş trebue şi ea îndepărtată, pentrucă ţine rece. Zăpada de pe acoperişurile stupilor, atâta timp cât e afânată şi nu se topeşte, trebue lăsată pe loc fiindcă ţine cald; când începe însă a se topi ea trebue îndepărtată pentrucă apa poate pătrunde în stup şi ghemul albinelor se strică.

Iarna, deşi e frig, se poate întâmpla să fie zile însorite; ba mai mult, oglindindu-se în zăpadă soarele poate face lumină întocmai ca'n zilele de miez de vară. Albinele, înşelate de lumina aceasta mare, pot ieşi afară din stup; dând de frig ele pot muri. De aceea se pune în asemenea zile, în faţa urdinişului, o scândură înclinată, care să oprească razele soarelui să intre direct în stup şi să preîntâmpine astfel ieşirea prea devreme a albinelor. Nu trebue însă uitat că în zilele călduroase de primăvară când temperatura ajunge la 10—12°, albinele trebue să iasă afară pentru a se pregăti astfel de muncă.

In tot cursul iernii, vom controla săptămânal stupii fără să ciocănim sau să facem vreun alt sgomot. Cu ajutorul unei sârme îndoite, îndepărtăm albinele moarte care au căzut pe lângă urdiniş. Dacă, ascultând la urdiniş, nu se aude sgomotul acela surd ca un foşnet uşor, (zumzetul pe care îl fac albinele în mişcarea lor neîntreruptă de a ieşi ori intra în ghem) înseamnă că stupul este amorţit de foame. Un asemenea stup trebue adus într'o cameră potrivit încălzită. Aici deschidem capacul şi readucem la viaţă albinele stropindu-le încetişor cu sirop călduţ de zahăr. Inchidem apoi capacul şi ţinem câteva zile stupul la o temperatură de +8°, cu urdinişul închis pentru ca albinele să se strângă din nou în ghem, apoi stupul este scos din nou afară, la locul lui de iernare.

*) Puiet = albiniţa care iese din ou

CUNOAȘTEȚI ALUNELE de pământ

de EUGEN JIANU

Țara de baștină a arahnidelor (acesta e numele științific al alunelor de pământ), a fost Brazilia; de aici s'au răspândit în mai toate părțile globului, acolo unde găsești o climă mai călduță și mai mult soare.

Alunele de pământ seamănă cu mazărea pe care o cunoaștem cu toții: frunza prinsă perechi-perechi pe o tulpiniță care însă nu are cârcei cum are mazărea; rădăcini bogate în nodozități azotoase ca și ale mazărei; florile galbene amintesc deasemeni florile mazărei. Fiecare tulpiniță de arahnide poartă două rânduri de flori: unele mai mari spre vârf, care nu rodesc niciodată și altele mai mici, așezate la baza tulpiniței; acestea se autopolenizează și după ce le cad petalele, se apleacă'n jos și se vâră în pământ. Aici în pământ se formează fructele arahnidelor. Și deoarece fructele acestea sunt bobi cu două, trei, uneori chiar patru semințe mari cât bobul de fasole, învelite într'o coajă gălbuie și tare ca a alunelor, și fiindcă se „coc" în pământ, le-a venit și numele, sub care sunt cunoscute mai peste tot: alunele de pământ.

Alunele de pământ sunt gustoase și hrănitoare; ele conțin până la 60% grăsimi și peste 20% albumine. Uleiul stors din ele are gustul untdelemnului de măsline și este mult folosit pentru prepararea conservelor de pește și pentru fabricarea celui mai fin săpun de toaletă. Din resturile de semințe rămase după stoarcerea uleiului se face o halva delicioasă. Fructele fierte în miere sau în zahăr dau niște „bomboane" minunate la gust. Frunzele alunelor de pământ sunt folosite ca hrană pentru animale (înlocuesc fânul), iar rădăcinile îmbogățesc locul în azot, deci contribue la ridicarea fertilității solului.

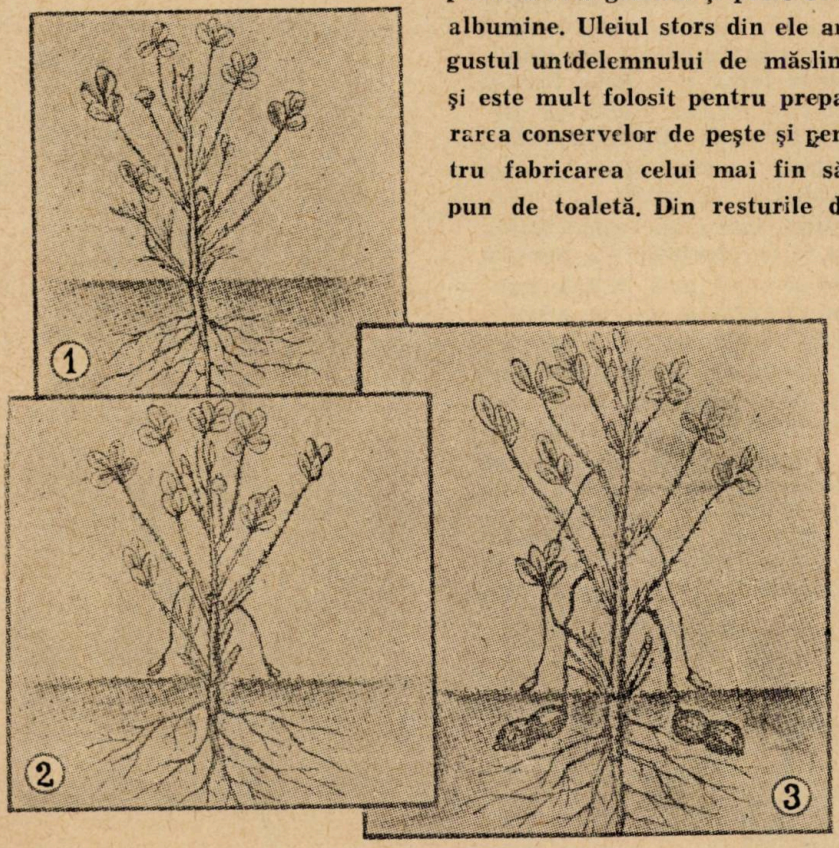

O tufă de alune bine îngrijită, poate da până la 150 de fructe, ceeace înseamnă o recoltă cam de 2500—7000 kg. la ha. La noi, în 1953, alunele de pământ au fost cultivate în părțile sudice ale țării pe o suprafață de cca. 500—600 ha. urmând ca în 1954 suprafața cultivată să crească la 2000 ha. Selecționerii se silesc în prezent să creicze soiuri aclimatizate și pentru regiunile mai reci ale țării.

Alunele de pământ pot fi însă cultivate și în lădițe așezate în cameră la geam și transplantate apoi afară în câmp. Cultivând astfel alunele de pământ și notându-și amănunțit fazele dezvoltării plantelor în funcție de mediu și climă, pionierii și școlarii pot contribui la studiul aclimatizării arahnidelor în țara noastră pe teritorii din ce în ce mai mari. Și cine știe, poate cineva dintre voi, copii, va reuși să crească un nou soi de alune de pământ care să poată fi cultivat în nordul patriei noastre.

Să învățăm cum se încrucișează două soiuri de pomi

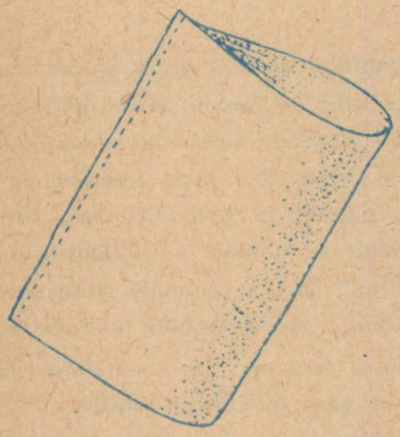

Ivan Vladimirovici Miciurin a dovedit pe baza experienței sale înaintate, că cea mai bună cale pentru crearea de soiuri noi este aceea a încrucișărilor sau cum se spune în termeni tehnici a hibridărilor sexuate. Operația constă în punerea polenului dela un anumit soi pe stigmatul floarei dela un alt soi, în condiții care să asigure fecundarea sau legatul florilor.

Lucrarea nu este grea și se poate executa de către oricine, dacă se procedează cu atenție. Pionierii pot face hibridări sexuate tot atât de bune ca și oamenii în vârstă. Pentru aceasta este nevoe de pricepere și de anumite materiale.

Ca materiale este nevoe de următoarele :

1) Pungi de hârtie de pergament sau tifon late de 15 cm. și lungi de 25 cm., deschise la ambele capete. Asemenea pungi se pot confecționa ușor din bucăți de hârtie pergamentă sau din tifon, lungi de 30—31 cm. și late de 25 cm., care se îndoae și se cos la mașină pe o margine—astfel încât rezultă niște săculeți fără fund.

2) Pensetă de metal cu vârful drept sau curbat.

3) Pensule de acuarelă.

4) Vase „Petri" sau la nevoe chiar pahare obișnuite largi și cât mai joase.

5) Sfoară subțire pentru legatul pungilor.

6) Etichete de lemn pe care să se scrie combinația făcută.

Cum se procedează ?

După cum se știe, florile dela principalele specii pomicole ca: mărul, părul, cireșul, prunul, etc., sunt hermafrodite, adică în aceeași floare se găsesc și staminele și pistilul. In mod obișnuit o floare se fecundează cu polen dela altă floare și de cele mai multe ori cu polen dela alt soi. Totuși sunt destul de dese cazurile când floarea se fecundează cu polen propriu, adică provenit din staminele aceleiași flori. Pentru a evita acest lucru și a forța floarea să se fecundeze cu polenul dela soiul ales de noi, florile se castrează, adică li se rup și se înlătură staminele. Operația trebue executată înainte ca floarea să se deschidă, pentrucă numai atunci suntem siguri că nu s'a produs polenizarea cu altfel de polen. Momentul cel mai potrivit pentru castrare este atunci când corola (petalele albe) s'a umflat și este gata să se deschidă. Cu penseta se rup vârfurile petalelor, astfel ca să se vadă bine în interiorul florilor. Se rup apoi cu atenție toate staminele și se aruncă. Aceasta este operația cea mai delicată, care cere multă atenție. In mijlocul staminelor se află pistilul, cu un stil în cazul speciilor sâmburoase ca cireșul, vișinul, prunul, caisul, piersicul și cu cinci stiluri în cazul speciilor sămânțoase ca mărul, părul, gutuiul. Stilurile se pot vătăma foarte ușor cu penseta și în acest caz se usucă iar fecundarea nu se mai poate face. Deaceea se va lucra astfel încât stilurile să nu fie vătămate. Stilurile se deosebesc ușor de stamine, prin aceea că staminele sunt așezate către exterior iar în vârf au anterele, galbene. La castrare nu este nevoe să se înlăture tot filamentul (piciorul) staminei, ci numai antera, căci numai aici se găsește polenul.

Florile care se castrează, se aleg astfel ca pe o lungime de cca. 15 cm. de ramură să se găsească cca. 10—12 flori. Cele care sunt în plus se dau jos pentru ca fructele ce vor rezulta să fie mai puţine şi mai bine hrănite. Tot în scopul de a fi bine hrănite, se aleg flori situate pe ramuri bine dezvoltate, bine aerisite, luminate şi aşezate în partea de mijloc a coroanei.

După castrare, florile respective se acoperă cu o pungă de tifon sau hârtie, care se introduce cu atenţie pe la vârful ramurei şi se leagă cu sfoară în partea de sus şi de jos. Punga trebue legată destul de strâns de ramură, astfel ca să nu pătrundă insecte în interiorul ei. Pomul pe care se aleg şi se castrează florile se numeşte pomul mamă.

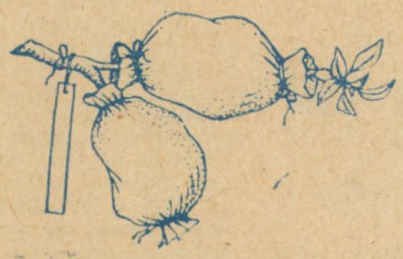

Tot înainte de deschiderea florilor se culeg, de pe pomul din celălalt soi, ales pentru încrucişare, care poartă numele de pomul tată, flori dela care se recoltează polenul. Operaţia este şi mai simplă. Cu penseta sau cu o forfecuţă se taie anterele, deasupra vasului „Petri" sau a paharului simplu, în care se strâng. Se adună atâtea antere, încât să formeze pe fundul vasului sau paharului un strat gros de 3—4 mm.

Vasul sau paharul se acoperă apoi cu o pânză de tifon şi se lasă la soare sau într'o cameră încălzită. Vasul trebue acoperit pentru a nu pătrunde în el insecte încărcate cu polen dela alt soi, amestecând astfel polenul colectat. Nu se închide însă ermetic pentrucă staminele evaporă o mare cantitate de apă din care cauză pot mucezi uşor.

După câteva ore, pereţii anterelor crapă iar polenul se depune, ca un praf galben, pe fundul şi pereţii vasului. Pentru a forţa depunerea, vasul se scutură în mână.

In cazul când pomul tată înfloreşte înainte de pomul mamă, polenul se păstrează la loc uscat. Dacă însă înflorirea pomului tată are loc mai târziu, atunci se taie mai multe ramuri cu muguri de floare şi se pun în vase cu apă, care se păstrează într'o cameră încălzită, forţându-se astfel înfloritul. Polenul se recoltează în acest caz din aceste flori.

Pe pomul mamă, florile castrate sunt potrivite pentru a fi polenizate după 24—48 ore dela castrare. Momentul cel mai potrivit corespunde cu momentul în care pomul este în plină floare Mai precis se poate determina desfăcând o pungă şi observând dacă pe stigmat au apărut nişte picături lucitoare şi lipicioase. In acest moment se face polenizarea. Pentru aceasta se desfac pungile şi cu pensula încărcată cu polen din vasul respectiv se unge fiecare stigmat în parte. Este bine ca să se depună cât mai mult polen pe stigmat căci în felul acesta fecundarea este mai sigură.

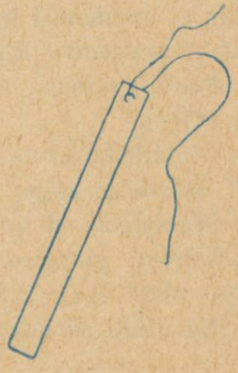

După aceasta florile se acoperă din nou cu punga.

Peste 14—15 zile se face primul control. Cu această ocazie se numără fructele legate şi se trec într'un carnet.

In luna Iunie se face al doilea control, când fructele se numără din nou şi se înlătură dăunătorii care au pătruns eventual în pungă. In momentul când celelate fructe de pe pom s'au copt se culeg şi fructele hibride din pungi, se compară cu celelalte şi se notează eventualele deosebiri. Apoi li se extrag seminţele sau sâmburii, care se însămânţează în anul următor.

Din acestea vor ieşi pomi hibrizi care prin îngrijiri speciale vor da naştere la soiuri noi valoroase.

I. IONIŢĂ
Conferenţiar la Institutul Agronomic

ȘTIAȚI CĂ...

...în țara noastră există unul dintre cele mai mari Institute Seismologice din lume? Aci se măsoară în fiecare minut mișcările scoarței

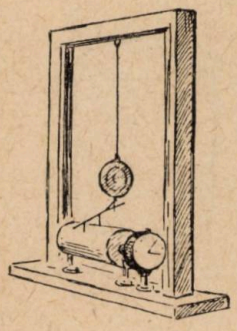

pământului. Institutul are o pivniță cu cabine izolate cu pereți de plută, feriți de orice sgomot, înăuntrul cărora se află doi penduli de câte 540 kg. fiecare. Acești penduli învârt fără încetare un sul pe care se găsește un ac cu un vârf foarte fin. Când se întâmplă un cutremur cât de mic sau cât de depărtat acul începe să joace trăgând pe hârtia înegrită linii tremurate. Din cercetarea acestor linii, specialiștii își pot da seama de tăria și durata diverselor cutremure.

★

...și vântul poate fi de folos oamenilor? Iată, bunăoară, s'au construit niște turbine atmosferice

care au fost perfecționate după primele tipuri ale roților de vânt. Aceste turbine se compun din niște roți de diametre mari care au pe margini niște palete. Vântul izbind în aceste palete pune roata în mișcare. La rândul ei, roata, printr'un angrenaj special, pune în mișcare rotorul unui generator electric. O astfel de turbină cu o roată de 3,65 m. diametru poate da 0,30 cai putere pentru un vânt de 1 m./s și 1 cal putere pentru un vânt de 8 m./sec. In Uniunea Sovietică s'a realizat un tip de turbină atmosferică având diametrul roții de 18 m. iar la un vânt de 8 m./s. dezvoltă până la 30 cai putere.

★

...primăvara unele plante pot pieri din cauza unor înghețuri comparativ mici, cu toate că aceleași plante suportă iarna geruri puternice? Aceasta se întâmplă pentrucă, spre iarnă, plantele îndepărtează apa de prisos din crengi și din tulpină, concentrația sevei se mărește, ceeace ferește planta de îngheț. Primăvara apa absorbită cu lăcomie de plantă din pământ îmbibă seva atât de mult, încât și gerul cel mai slab o poate îngheța.

Olimpiada tinerilor FIZICIENI

PIONIERI ȘI ȘCOLARI

Participați la „OLIMPIADA TINERILOR FIZICIENI" organizată de „Scânteia pionierului".

Olimpiada este condusă de academician Ștefan Vencov, prim secretar al Academiei R.P.R. și prof. univ. Valer Novacu, membru corespondent al Academiei R.P.R.

Poate participa la Olimpiadă orice elev și școlar din clasele a VI-a și a VII-a.

Olimpiada se va desfășura în două etape: etapa I-a dela 16 Ianuarie la 1 Martie și etapa II-a dela 1 Martie la 15 Mai.

Problemele și întrebările primei etape sunt publicate în nr. 5 (257) al „Scânteii pionierului", iar răspunsurile se trimit la redacție cel mai târziu până la 1 Martie.

Nu uitați să menționați pe plic:

„PENTRU OLIMPIADA TINERILOR FIZICIENI"

BIBLIOTECA CENTRALĂ

Coperta I ZÂNA VISELOR de COCA CREȚOIU

„CRAVATA ROȘIE", *revista pionierilor și școlarilor, editată de Comitetul Central U.T.M.; apare la 1 și la 15 ale fiecărei luni. Redacția și Administrația: București, str. Academiei 17, telefon 39064. Cont C.E.C. Nr. 162654. Abonamentele se pot face la toate oficiile poștale, prin factorii poștali, la secțiile raioanale de difuzare a presei și la difuzorii voluntari. Taxa poștală plătită în numerar conf. aprob. Dir. Generale P.T.T. Nr. 174.578/1949 N. I. — 9-25. „Intr. Poligrafică Nr. 2", Intreprindere Industrială de Stat, str. Brezoianu 23-25 — C. 7828.*

EXEMPLARUL 1 LEU

CINE le desleagă?

MIJLOACE DE LOCOMOȚIE

INSCRIEȚI PE RÂNDURILE ORIZONTALE CUVINTELE CORESPUNZĂTOARE MIJLOACELOR DE LOCOMOȚIE DIN DESEN.
PE COLOANA VERTICALĂ A-B VEȚI OBȚINE UN AL NOULEA MIJLOC DE LOCOMOȚIE.

Cele trei deșerturi

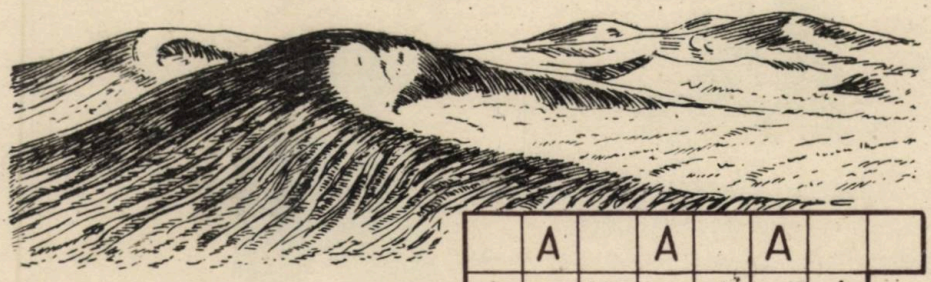

	A		A		A			
A		A		A		A		
	A		A		A			

FOLOSINDU-VĂ DE VOCALELE INSCRISE ÎN PĂTRĂTELE CĂSIȚI NUMELE CELOR TREI DEȘERTURI.

Monoverb anagramat

PRIN AMESTECAREA ÎNTRE ELE A LITERELOR CORESPUNZĂTOARE IMAGINII IMPREUNĂ CU CELE DOUĂ LITERE ADĂUGATE, VEȚI OBȚINE UN CUVÂNT NOU FORMAT DIN OPT LITERE.

M. I. P

REBUS GEOMETRIC

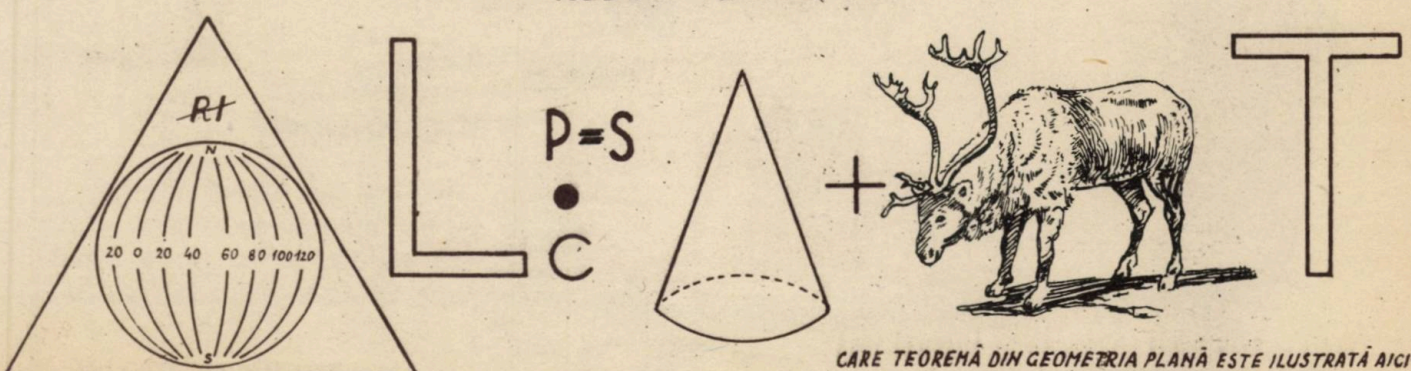

CARE TEOREMĂ DIN GEOMETRIA PLANĂ ESTE ILUSTRATĂ AICI?

NICOLAE CARP.

Epigrame

TEXT. F. IORDĂCHESCU
ILUSTRAȚII – DURES

UNUL E MOTIVUL CE EXPLICĂ
PENTRU CE LA CARTE-I RĂU NOTAT:
ÎNTRE ORE PAUZA-I PREA MICĂ
ȘI NU ARE TIMP DE ÎNVĂȚAT.

SĂ REPEȚI CE-AI ÎNVĂȚAT
E-UN PRINCIPIU MINUNAT.
CU PRINCIPIUL CONSECVENT
A RĂMAS CHIAR REPETENT.

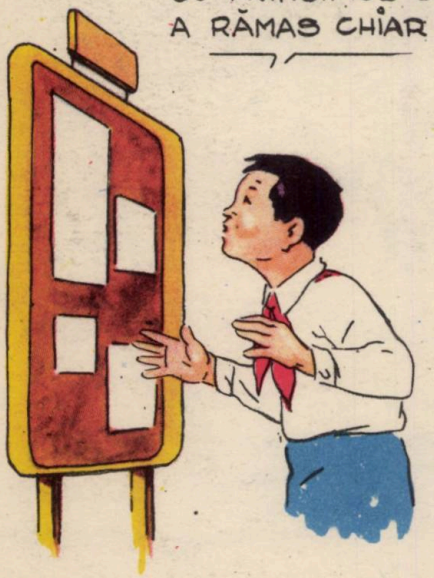

LA ÎNVĂȚĂTURĂ MINTEA LUI DEȘTEAPTĂ,
POATE SĂ-L AJUTE SĂ ÎA NOTA MARE
DAR PREFERA 1 ȘI NU-I DE MIRARE:
URMĂREȘTE'N VIAȚĂ LINIA CEA
DREAPTĂ.

DREPT UITUC CEI CE-L SOCOT
AU GREȘIT, SĂ ÎA AMINTE:
CĂ, DE PRINS, EL PRINDE TOT
UITĂ DOAR SĂ ȚINĂ MINTE.

TICĂ SE GÂNDEȘTE CĂ E MULT MAI GREU
LECȚII SĂ ÎNVEȚE ZI DE ZI, MEREU
ȘI ÎN CONSECINȚĂ ȘI-A CROIT UN PLAN:
LE ÎNVAȚĂ-ODATĂ! LA SFÂRȘIT, DE AN.

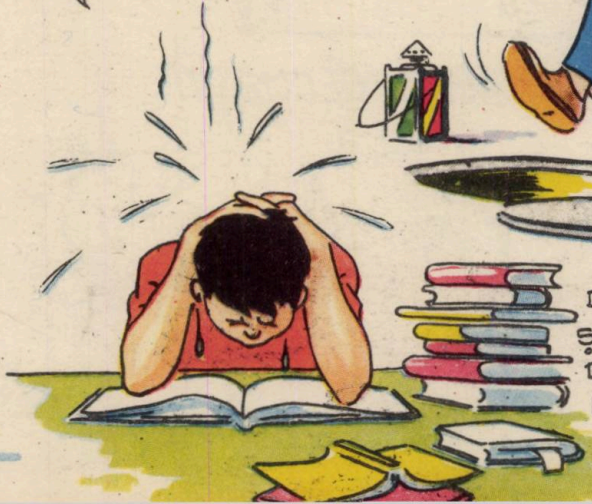

DECE-ȘI DĂ AERE MEREU
ȘI NU ÎȘI MAI ÎNCAPE'N PIELE,
DE PRICEPUT NU ESTE GREU
LUCREAZĂ AEROMODELE.

CRAVATA ROȘIE

BIBLIOTECA CENTR...

1 MARTIE 1954 Nr. 5

360/951.

I. V. Stalin printre copii pe aerodromul Tușino

CRAVATA ROŞIE

Revista pionierilor şi şcolarilor
Editată de Comitetul Central al Uniunii Tineretului Muncitor

Nr. 5
1 MARTIE
1954

Fericirea

de P. A. PAVLENCO

— fragment —

— Poftim încoace, tovarăşe Voropaev, nu te sfii!

Voropaev simţi că nu e în stare să se urnească din loc, parcă i se tăiaseră picioarele.

Il văzuse pe Stalin.

Imbrăcat cu un veston de vară de culoare deschisă şi purtând pe cap o şapcă tot de culoare deschisă, Stalin sta alături de un grădinar bătrân, lângă un butuc de viţă, care se agăţase cu braţele lui noduroase de un şpalier înalt de lângă zid. In timp ce-l privea pe Voropaev, îi arăta grădinarului ceva care se vede că-i interesa îndeaproape pe amândoi.

— Incearcă metoda asta, nu-ţi fie teamă! — spunea Stalin. — Am verificat-o chiar eu, n'o să te dea de ruşine.

Iar grădinarul, turburat şi entuziasmat totodată ca un copil, dădea din mâini, uitându-se la cel cu care vorbea.

— Mi-e teamă că merg împotriva ştiinţei, Iosif Vissarionovici. Ce specialişti erau aici pe timpul ţarului şi totuşi nu îndrăzneau aşa ceva!

— Faptul că ei nu îndrăzneau nu înseamnă nimic, — îi replică Stalin. — Pe vremea ţarului nici oamenii nu progresau, dar noi nu trebuie să ne luăm după asta. Experimentează cu mai multă îndrăzneală. Nu numai în ţinuturile voastre avem nevoie de struguri şi de lămâi.

— Clima, Iosif Vissarionovici, pune o limită. Doar asta e o făptură plăpândă, nespus de gingaşă, cum o să reziste la ger! — se miră el arătând spre viţa de vie.

— Obişnuiţi-o să trăiască în condiţiuni aspre, nu vă temeţi! Noi amândoi suntem dela Sud şi totuşi nu ne simţim rău nici în Nord, — încheie Stalin şi făcu câţiva paşi spre Voropaev.

— Doamne, — şopti grădinarul.

— Când e vorba să facă lucruri nesăbuite, e în fruntea tuturor, dar când îl chemi să răspundă pentru ele, nu-l poţi urni din loc! — spuse Stalin şi Voropaev văzu înmărmurit cum Stalin vine în întâmpinarea lui, întinzând amândouă mâinile şi zâmbindu-i cu zâmbetul lui atotcuceritor.

— Mi s'a povestit că dumneata conduci colhozurile de pe aici la atac. Foarte interesant, cu toate că, după părerea mea, lucrul ăsta nu este tocmai just.

Stalin îi strânse mâna şi, fără s'o lase din mâna lui, îl conduse pe Voropaev spre o măsuţă în jurul căreia se aflau nişte fotolii împletite; într'unul din ele şedea Veaceslav Mihailovici Molotov. Colaboratorii diplomatici veneau mereu să-i comunice ceva la ureche, iar el le răspundea cu jumătate glas. Având mâinile ocupate cu hârtii, dădu din umeri, scuzându-se printr'un zâmbet.

Stalin era nespus de liniştit. Părea că dintre toate problemele din lume îl preocupă acum cu precădere soarta lui Voropaev şi, poate, şi cerul albastru-alburiu, care se unise cald de mare, şi spre care Stalin se uita, din când în când, clipind din ochi, cu o privire mângâietoare.

Voropaev avu impresia că, de când îl văzuse ultima dată la parada din 7 Noembrie 1941, Stalin nu îmbătrânise — dar se schimbase mult în altă privinţă.

Chipul său, chipul acela cunoscut până la cea mai uşoară cută, căpătase trăsături noi, trăsături pline de solemnitate, şi Voropaev se bucură, observându-le.

Faţa lui Stalin nu putea să nu se schimbe şi să nu devină întrucâtva alta, deoarece poporul se uita la această faţă ca într'o oglindă şi se vedea el însuşi în această oglindă; şi poporul se schimbase, devenind şi el mai măreţ.

Veaceslav Mihailovici îl ajută să-şi birue sfiiciunea primelor clipe înfiripând o discuţie, la care luară parte cu toţii.

— Mi s'a povestit despre dumneata şi, din punctul meu de vedere, ai făcut bine, — spuse Stalin fără nicio introducere — că ţi-ai ales o activitate în cadrul raionului. Din păcate mai sunt la noi o mulţime de oameni care preferă să fie funcţionari la Moscova, decât conducători la periferie.

Se uită la Molotov şi Molotov zâmbi de parcă ştia pe cine ţinteau aceste cuvinte.

— Mai sunt încă asemenea oameni, — continuă Stalin. Curând, însă, va trece vremea lor. Spune-mi, după părerea dumitale, care sunt cele mai arzătoare nevoi ale voastre? Nu te sfii, spune!

Stalin se aşează mai comod în fotoliu şi întinse mâna spre cutia cu ţigări. Luleaua lui obişnuită nu era cu el.

— Avem nevoie de oameni, — răspunse Voropaev. — Şi, în primul rând, de oameni deştepţi, tovarăşe Stalin.

Stalin râse uşor, uitându-se la Molotov care zâmbi şi el.

— Pretutindeni e nevoie de oameni deştepţi,— răspunse Veaceslav Mihailovici.

— Trebuie să creşteţi oameni deştepţi, tovarăşe

colonel! — reluă Stalin repede şi cu un ton, parcă, poruncitor. — Trebuie să-i creşteţi singuri, pe loc, iar nu să aşteptaţi să vă vină în dar dela Moscova. Doar cum crezi dumneata? Nicăieri nu stă scris că numai la Moscova cresc oameni deştepţi.

— Cresc desigur şi pe aici, dar încet, iar nevoia e mare, peste tot e pustiu — răspunse Voropaev, simţind bine că în această privinţă n o să capete aprobare dela Stalin.

— Dar dumneata însuţi, cum trăeşti, nu prea uşor, aşa e? — întrebă Stalin, uitându-se pieziş şi voind parcă să afle nu atât răspunsul, pe care-l cunoştea, cât tonul cu care avea să fie rostit.

— Nu prea uşor.

— Uite, asta îmi place, că ai dat un răspuns drept. Căci se întâmplă să întrebi pe câte unul: „Cum trăeşti?" şi-ţi răspunde: „Minunat". Şi când colo afli că sunt zile când n'are ce să mănânce... Da, deocamdată trăim cam greu, dar să le spui colhoznicilor că în curând totul se va schimba hotărît în bine. Partidul va rezolva problema alimentării cu aceeaşi energie cu care a rezolvat, la timpul lor, problemele industrializării. Vom face totul pentru ca oamenii să înceapă să trăiască bine. Mai bine decât înainte de război. Povesteşte-ne ceva despre oamenii de aici, cine sunt, de unde sunt şi ce fac.

Voropaev rămase o clipă pe gânduri, neştiind cu cine să înceapă, dar lui Stalin i se păru că Voropaev încearcă să-şi alcătuiască cât mai bine răspunsul şi făcu un semn uşor de nemulţumire.

— Nu căuta formulări, prezintă-ne doar schiţe vii, formulările o să le găsim noi singuri.

Şi Voropaev începu să povestească emoţionat despre toţi cei care îi erau aproape,— despre Victor Ogarnov, despre Pausov, Simbal, despre Maria Bogdanova şi sanatoriul ei de copii, despre Annuşca Stupina şi despre soţii Podnebesco, despre Gorodţov şi despre toţi cei cu care făurea împreună visuri de viitor.

— Şi dumneata spuneai că vă trebuesc oameni! — rosti Veaceslav Mihailovici mirat. — Păi aveţi aici o adevărată pepinieră! Noi înşine vom începe în curând să luăm oameni dela dumneata.

Stalin tăcu îndelung, aprinzându-şi o ţigară şi fumând dintr'însa...

Şi tot întreba mereu, reflectând apoi şi adâncindu-se pe neaşteptate în sine însuşi, de parcă ar fi fost alături şi ar fi cântărit ceea ce auzea acum cu ceea ce auzise mai înainte, socotind unde este adevărul, — şi iar se însufleţea, bucurându-se la auzul fiecărui nume nou.

Aflând dela Voropaev că Gorodţov ducea dorul grâului şi că vedea în vis lanuri întinse până 'n zare, Stalin se ridică şi începu să se plimbe gânditor.

Voropaev se ridică şi el, neştiind ce să facă: să-l urmeze pe Stalin, sau să stea lângă masă; Molotov, însă, îi spuse:

— Şezi. Lui Iosif Vissarionovici îi place să umble, să reflecteze.

Reîntorcându-se la masă, Stalin rosti:

— Dorul de grâne — ăsta e un lucru bun. E dorul după cel mai de seamă lucru. Dar strugurii, smochinii, merii, sunt şi ei necesari. Spune-i lui Gorodţov... doar a fost ostaş şi va înţelege, că voi alcătuiţi aici un fel de al doilea eşalon, rezerva. După ce vom sfârşi cu problema pâinii, ne vom ocupa şi de voi.

Şi, reamintindu-şi discuţia cu grădinarul, se însufleţi:

— Uite, grădinarul ăsta lucrează de 45 de ani şi tot se mai teme de ştiinţă. Asta, spune el, n'are să meargă, — cealaltă, spune, iarăşi n'are să meargă. Pe vremea lui Puşchin vinetele se aduceau la Odesa din Grecia, ca o raritate, iar acum 15 ani noi am început să cultivăm pătlăgele roşii la Murmansc. Am vrut, şi am izbutit! Viţa de vie, lămâiul, smochinul, trebuesc şi ele împinse spre Nord. Ni se spunea că bumbacul nu va prinde în Cuban şi Ucraina, şi totuşi a prins. Totul este să vrei şi să obţii ceeace vrei. Chiar aşa să-i spui, — repetă Stalin. — Cum spunea Gorodţov: „văd grânele şi în vis"!

— Da. „Mă văd în vis, zice, strângând grâul de pe câmp. Când mă trezesc, mă dor umerii de atâta muncă şi în odaie miroase a boabe proaspete".

— Dar ce ar fi să-l trimitem pe acest Gorodţov în regiunile de stepă să cultive grâu? — propuse Stalin deodată. — Omului rus îi place plugăritul. Gândeşte-te la această chestiune. Vorbeşte cu tovarăşii dumitale dela conducere. Ei, despre cine ai să ne mai povesteşti?

Turburat la culme de această discuţie care îi mistuia sufletul, Voropaev băgă mâna în buzunarul mantalei ca să-şi scoată batista şi scăpă pe jos bucheţelul de ghiocei.

Insoţitorul care sta alături îl ridică şi Voropaev ascunse din nou bucheţelul în buzunar.

Stalin îl privi cu un aer curios.

— După câte ştiu, buzunarele nu sunt făcute pentru flori, — spuse el, cu convingere — dă-le încoace. Uite ce o să facem cu ele, — continuă el, punându-le la un loc cu buchetul ce se afla pe masă, într'un vas de flori larg şi scund. — Sau poate le păstrai pentru cineva?

Voropaev povesti despre micuţa Dvorojnicova, despre visul ei de a dărui lui Stalin florile şi cum visul ei se împlinise într'un chip cu totul neaşteptat.

Stalin se gândi cam ce ar putea să-i dea în schimb micuţei Dvorojnicova şi ceru să i se aducă câteva prăjituri, într'un coşuleţ special.

Indată ce coşuleţul a fost adus, Voropaev ceru permisiunea să plece.

— Bravo, foarte bine ai procedat, — îi spuse Stalin la despărţire. — Să nu iei în seamă pe nimeni dintre cei care au să te mustre. Funcţionari avem şi aşa extrem de mulţi. Bine ai făcut, foarte bine!...

Şi, uitându-se drept în ochii lui Voropaev, faţa lui străluci deodată, ca şi cum peste chipul lui ar fi alunecat o rază de soare.

De ziua mamei

Mama

Azi mama mea e inginer de frunte.
Din mâna ei, palate cresc spre nori.
Și atât îmi e de dragă-atunci când seara,
Din prag, privim departe'n viitor...

Îmi amintesc... când am primit cravata,
La mama, eu am alergat acasă:
Strângându-mă în brațe cu putere,
Mi-a mângâiat cravata de mătasă.

Îmi amintesc acum atât de bine.
Întreaga vrată n'am să pot uita:
Din ochii mamei, două lacrimi limpezi,
Căzură neștiut pe fruntea mea.

Își amintea de tinerețea-i crudă?
Îi fu poate bucuria o înec?
Mi-a spus atunci doar câteva cuvinte
„O meriți ne'ncetat, copila mea!"

Îi merit ne'ncetat cravata roșie,
Apoi carnetul roș de utemist!
Îndemnul mamei eu îl port în suflet
Și merg mereu pe drumul leninist.

Bicalis C. Marilena
cl. VIII B
Școala Medie de 10 ani 12 F
București

O zi deosebită

Opt Martie E liniște în clasă;
Noi așteptăm cu multă nfrigurare.
Să auzim aproape, lângă ușă,
Pașu iubitei noastre profesoare.

Și iată că soseste profesoara!
Cu catalogul mare subțioară,
Grăbită, spre catedră se îndreaptă...
În clasă și afară-i primăvară!

Un buchețel de ghiocei ca neaua
De ziua asta, noi i-am înmânat.
Și mulțumindu-ne, pe fiecare,
Ea, cu privirea ne a îmbrățișat.

Dar cât am vrea să-i fie bucuria
Mai mare: cu mirare de ne o asculta,
Să dăm răspunsuri bune, înțelepte,
De „cinci" numai, să știm, o, cât am vrea!

Ehrenstein Dorothea
cl. VI
Școala 30 Fete - București

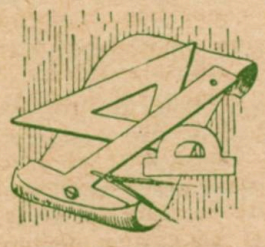

Călătoria

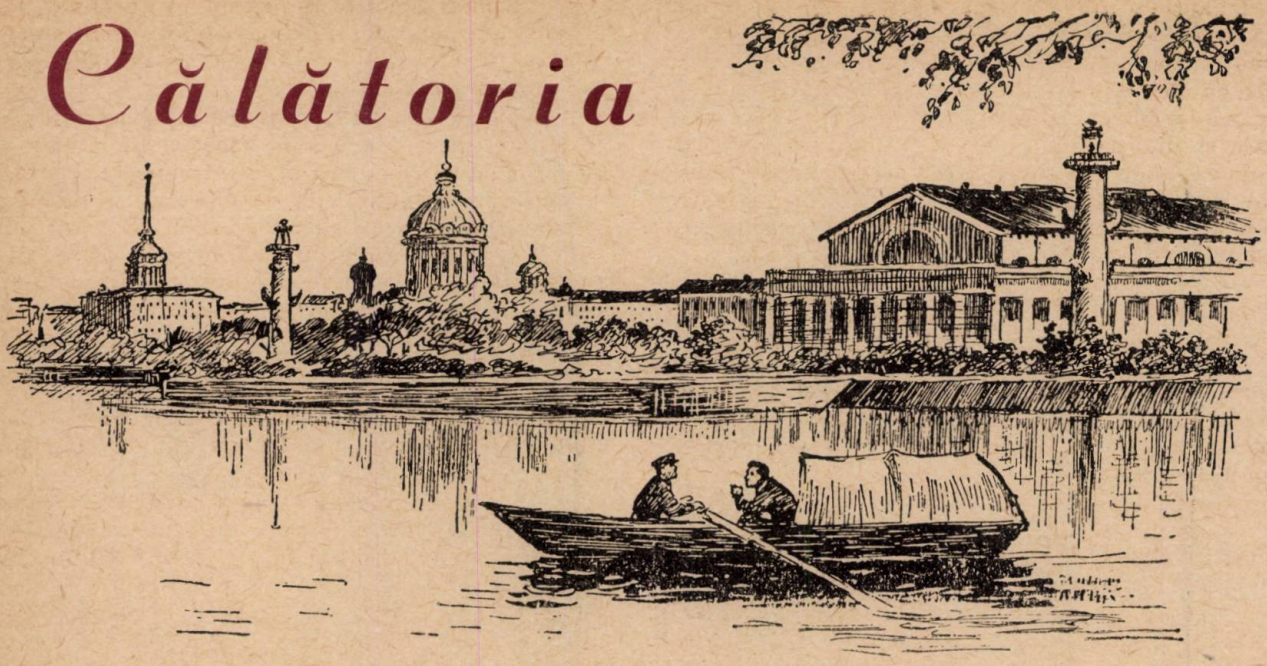

de L. BORISOV

Arcadii Petrovici Gaidar a venit pentru câteva zile la Leningrad. El ar fi vrut să facă o mică călătorie cu barca pe Neva până la lacul Ladoga, să vâneze, să stea vreo două zile într'o colibă, iar apoi să se întoarcă, tot cu barca, în oraş.

Aflând că Gaidar caută un tovarăş de drum, am venit la el şi i-am spus :

— Luaţi-mă pe mine, Arcadii Petrovici ! Cu mulţi ani în urmă am mers pe jos până la Schlüsselburg şi înapoi. Cât despre colibă, sunt de acord să trăiesc în ea şi un an.

Gaidar zâmbi, mă bătu pe umăr şi îmi răspunse :

— Treceţi, scumpe căpitan secund, pe la serviciul cadrelor şi anunţaţi acolo că vă primesc în serviciu cu începere de mâine. Pesmeţii şi păturile ni le dă statul, iar apa de băut o aduci dumneata. Plata muncii va fi în acord, la kilometru. Eşti de acord?

A doua zi el făcu rost de o barcă; la cârma ei amenajă dintr'o pânză de corabie ceva în genul unei cabine şi aşeză acolo toate proviziile noastre: conserve, pesmeţi, ciocolată şi ceai. Eu am adus un ceainic mare de aramă, două gamele, o tigae, furculiţe, cuţite şi farfurii de aluminiu. Ne-am aprovizionat apoi cu praf de puşcă şi chibrituri. Gaidar a cărat şi un sac cu surcele pentru foc.

Am plecat sâmbătă disdedimineaţă pe un timp minunat. In ajun plouase tare, dar radio-ul anunţase pe o săptămână întreagă timp frumos, uscat şi „înourare fără precipitaţiuni importante". Vâsleam pe rând. Gaidar povestea într'una amintiri din trecutul său, cum a luptat împotriva gărzilor albe, cum a fost odată la vânătoare în împrejurimile Moscovei şi s'a rătăcit... Imi făcea foarte multă plăcere să-l ascult pe acest om minunat.

Când soarele se ridicase sus, el se apucă de vâslit. Acum era rândul meu să povestesc. Pe Gaidar îl interesau scriitorii pe care i-am cunoscut în zilele tinereţii mele. Eram mai mare decât Gaidar cu şapte ani. El mă asculta cu atenţie, uneori lăsa chiar vâslele din mână şi atunci curentul întorcea barca şi o ducea înapoi pe o coastă. Intre timp se iviră şi norii; mai întâi se adunară grămadă, formând un nor întunecos şi miţos care semăna cu un câine fără cap, iar după 10—15 minute se transformă într'un nor de ploaie, care acoperi tot cerul. Gaidar spuse că după toate probabilităţile, vor începe curând „precipitaţiunile neimportante".

Mai întâi de toate tună atât de puternic, încât Gaidar mă întrebă îndată dacă nu-mi pare rău că am plecat cu el într'o călătorie atât de neplăcută.

— Imi plac orice fel de neajunsuri şi de aventuri, i-am răspuns eu. Haideţi să tragem barca la mal, să ne cuibărim în cabină şi să tragem un somn. In timp ce ne facem somnul, poate se schimbă timpul şi se înseninează.

Am tras barca la mal, priponind-o bine şi neam strecurat în cabina de fabricaţie proprie, — un fel de colibă în formă de umbrelă uriaşă. Stăteam culcaţi, cu ochii închişi, dar somnul nu venea de fel.

— Recită-mi ceva din Puşchin, ce ştii, mă rugă Gaidar.

Am început să declam. Am recitat toate poeziile pe care le ştiam pe de rost. Apoi Gaidar mă rugă să-i recit şi din Necrasov.

— „Moş Gerilă cu nasul roşu", o ştii?

— O ştiu.

— Recită-mi-o, scumpe căpitan secund! N'am să uit nici peste un veac!

Timpul se făcea din ce în ce mai urît: furtuna trecuse mai departe, dar de sus cernea o ploicică măruntă, deasă şi rece.

— Ei, ce păcat, spuse Gaidar, am uitat lucrul cel mai principal: undiţele! Ce peşte am fi prins pe timpul acesta! Măi băieţaş, strigă el deodată.

Pe mal stătea un băiat şi pescuia cu undiţa.

— Băiatule, mai strigă odată Gaidar. Vinde-ne undiţa ta!

Băiatul ne întrebă cine suntem, iar când află că omul acesta cu capul rotund este scriitorul pentru copii, Gaidar, îi făcu îndată cadou undiţa sa; ba mai săpă şi râme cât ai umple un borcan întreg şi întrebându-ne dacă ne mai trebue ceva, lăsă şi undiţele de rezervă. Apucându-se să pescuiască, Gaidar prinse vreo zece peştişori mici, iar apoi când un peşte mare era să miştе şi barca din loc, Gaidar îi înapoie băiatului undiţa zicându-i:

— Na, descurcă-te singur, este norocul tău! Trage, scoate-l afară! Du-l mamei şi tatălui tău pentru prânz!

— Când peştele e aproape nu trebue să vorbiţi tare! spuse băiatul cu voce surdă, efectuând cu iscusinţă nişte mişcări ciudate. In cele din urmă el scoase pe mal o plătică uriaşă, se repezi peste ea acoperind-o cu pieptul şi se părea că uitase de orişice pe lume.

— Aveţi mână uşoară, spuse gâfâind pescarul fericit, adresându-se lui Gaidar.

— Bagă-i degetele în urechi, e peştele tău! Pregăteşte iar undiţa, urmă ordinul, când, ameţit, peştele sări în sus, se întoarse pe cealaltă parte şi rămase nemişcat pe nisip.

Gaidar şi băiatul mai pescuiră o jumătate de oră, dar nu mai prindeau decât peşte mic, — băiatul îi zicea cu dispreţ ciorbă pentru pisică.

Luându-ne rămas bun dela pescar şi lăsându-i undiţele, am pornit apoi cu barca în larg. De vâslit era foarte greu, fiindcă mergeam împotriva curentului. După vreo trei ore, ne-a apucat din nou o ploaie, aşa încât ne era imposibil să mergem mai departe. Gaidar propuse să coborîm pe mal, să acoperim barca cu pânză impermeabilă şi să plecăm în călătorie terestră.

La vreo 40 de metri de noi, fremăta un crânguleţ de mesteceni, amestecaţi cu brazi şi pini mici.

— Să ne cufundăm în acest desiş de codru, spuse Gaidar foarte serios. Luptăm cu tigrii şi leoparzii, apoi, să vedem, poate întâlnim pe

aproape vreun ocean, ne năpustim asupra unei corăbii de sclavi, eliberăm pe nefericiții aceia și împreună cu ei, aranjăm noi ceva. Iar acum...

Gaidar rupse dintr'un carnețel o foaie de hârtie, scrise pe ea ceva și o puse în barcă sub pânză.

— Am scris că suntem o sută de oameni, că suntem înarmați cu tunuri și mitraliere, prin urmare rugăm să nu se atingă nimeni de barca noastră. Așa dar, — el se gândi la ceva și, izbucnind în râs continuă: dumneata vei fi căpitanul Hatteras, iar eu... cum să mă numesc eu? Cu cine seamăn eu? Eu voi fi Passepartout, exclamă vesel Gaidar și plesni din degete, ca și cum ar fi tras cu un pistol pentru copii. Passepartout este tot așa de rotund la față și spătos.

Eu am zâmbit și am făcut remarca, că Passepartout nu purta cămașe rusească și cizme. Gaidar îmi răspunse că nu se știe bine ce anume purta acesta. Nu putem judeca după ilustrații. Să-l luăm de pildă pe Turgheniev: acest scriitor este înfățișat întotdeauna cu barbă, ori el a început să poarte barbă numai după 40 de ani. Așa și aici.

— Eu sunt Passepartout, hotărî Gaidar. Ocolire la stânga, înainte marș!

Am străbătut crângul, ieșind la poalele lui. Acolo am văzut câteva căsuțe albăstrii, iar drept în fața noastră, o poartă împodobită cu cetină de brad.

„Tabăra de pionieri a parcului de tramvae Coniașin", am citit noi, scris pe o pânză roșie, întinsă deasupra porții. Gaidar îmi spuse:

— Așa dar, domnule Hatteras, pornim la acțiune! Vă rog să mă sprijiniți întru totul.

Am pătruns pe teritoriul taberei de pionieri. In întâmpinarea noastră dădură fuga un băiat și o fată, care se prezentară drept pionieri de servici și ne întrebară ce dorim. Gaidar declară că se numește Passepartout, că este în serviciul meu, al căpitanului Hatteras, și că suntem dispuși să prezentăm pionierilor un raport amănunțit de activitate, asupra călătoriei în jurul lumii pe care am terminat-o acum vreo două ore.

— Stați puțin aici, spuseră pionierii de servici și se repeziră fuga undeva, uitându-se în fiecare secundă înapoi. Reveniră după vreo cinci minute însoțiți de o mulțime de tovarăși de-ai lor și de tot personalul de conducere al taberei. Gaidar le spuse și oamenilor mari că este Passepartout, iar eu sunt căpitanul Hatteras. Și numai unui singur om — conducătorului taberei, — el îi șopti ceva și am înțeles că nu mai era vorba de Passepartout și de exploratorul Polului Sud.

Ni s'a propus să luăm masa, apoi începu lucrul cel mai interesant. Timpul se îndreptase puțin, iar pe cer apăruseră ferestre albastre. La poalele crângului se adunară nu mai puțin de 200 de băieți și fete. Instructorul superior de pionieri anunță:

— Intemperiile, furtunile și uraganele au silit pe acești doi viteji exploratori să-și întrerupă călătoria și să debarce pe țărmul nostru. Ei ne vor povesti acum unde au fost și ce au văzut. Aveți cuvântul, tovarășe Passepartout.

— In primul rând, vă aduc salutul copiilor din Africa, Australia și din celelalte continente pe care s'a întâmplat să le vizităm — începu Gaidar. Auditoriul nostru aplaudă puternic. In al doilea rând... continuă Gaidar — și amuți: un băiețaș mititel cu tricou albastru, care ședea pe iarbă la doi metri de el, se ridică, făcu un pas înainte și anunță tare:

— Eu v'am văzut portretul într'o revistă, sunteți Gaidar!

Și foarte liniștit se lăsă jos pe iarbă. Vecinii băiețașului scoaseră exclamații de mirare, care trecură ca o scânteie electrică prin rândurile pionierilor din jur, apoi se lăsă liniște și în această tăcere solemnă, se auzi o șoaptă de entuziasm:

— Asta zic și eu!

— Dar este Gaidar! strigă un băiat care stătea în ultimele rânduri. Băieți, a venit la noi Arcadii Gaidar.

Se ridicară cu toții și aplaudară.

— Gaidar! Gaidar! răsună din toate părțile. Citiți-ne o povestire. Povestiți-ne cum ați nimerit aici! Ce faceți? Cine este tovarășul de lângă dumneavoastră?...

Gaidar nici nu zâmbi măcar. Clătinând din cap și strângând din umeri, mi se adresă:

— Scumpe căpitane Hatteras, vă rog, lămuriți această nedumerire. Sunt luat drept un oarecare Gaidar.

— Am să vă prezint eu, Arcadii Petrovici, i-am răspuns. Așa va fi mult mai interesant.

Și l-am prezentat. Auditoriul nostru tăcu, se potoli, se părea că auzim cum flutură din aripi un fluture. Gaidar începu să povestească despre călătoria noastră, apoi trecu pe neobservate la cărți. Scriitorul răspundea amănunțit la întrebările pionierilor cu privire la soarta eroilor povestirilor și nuvelelor sale.

Spre seară se porni o furtună cu ploaie torențială. Am fost nevoiți să ne petrecem noaptea în tabăra de pionieri. Am adormit numai spre dimineață.

La ora zece ne-a trezit un soare orbitor.

— Ne îmbarcăm? — întrebă Gaidar.

Am fost rugați să rămânem, să stăm acolo până se îndreaptă timpul, dar Gaidar, om iute, neliniștit, se grăbea.

In barcă am găsit o mulțime de buchete de flori de câmp: romanițe, violete de pădure, trandafiri sălbatici. Ne țineam aproape de mal și dăruiam buchetele celor cu care ne întâlneam.

— Cum credeți, mă întrebă pe neașteptate Gaidar, își vor aminti copiii cum am venit la ei în vizită?

— Își vor aminti cu siguranță.

— Atunci e bine. Trebuie să trăim astfel, încât să le aducem copiilor cât mai multă bucurie, pentru ca mai târziu amintirile lor să fie cât mai interesante și mai bogate.

Lacul Ladoga tot n'am reușit să-l vedem: ne-au împiedicat ploile. Acoperindu-ne peste cap cu pânza, ne-am întors înapoi.

— Poate că așa e mai bine, spuse Gaidar. De pescuit n'am pescuit, sălbătăciuni de pe lac n'am vânat, în schimb ne-am câștigat o mulțime de prieteni.

(traducere din limba rusă)

La vânătoare

de DEMOSTENE BOTEZ

Ilustrații : CRIVĂȚ VLAD

Pădurea pare împietrită
Atât de liniştit e totul;
In casa-i de omăt, boltită,
Un iepure îşi linge botul.

El mişcă iute din mustăţi,
Rozând un lujer crud de mladă,
Tăcutele singurătăţi,
Stau neumblate sub zăpadă.

In faţa lui pe coasta lină,
Inalţă fagii trunchiuri sure,
Şi scânteiază în lumină,
Omătul proaspăt din pădure.

E-amiază, şi'n această oră,
Pe subt a ulmilor arcade,
Prin pacea calmă şi sonoră
Se-aude-o frunză care cade.

Şi'n liniştea aceasta gravă,
De subt copacii uriaşi,
A început larma grozavă,
A strigătelor de gonaşi.

Pădurea clocoteşte toată,
De cornul lung de vânătoare,
Şi iepurele dintr'odată
Sări din codru, în picioare.

I-s ochii bulbucaţi şi mari,
Urechile-i lungi se ridică,
Şi printre tufe de stejari,
Aleargă spăimântat de frică.

O vulpe-l întâlneşte 'n cale,
Dar n'are timp acum să-l vadă,
Că vizuina ei e'n vale,
Şi-i greu să fugi pe-aşa zăpadă.

Alt iepure-a pornit şi el,
Şi trece fără să-l salute,
E-un iepuraş mai mititel,
Ce-aleargă nevăzut de iute.

Se duce'ncolo şi'napoi,
Nu ştie unde-a apucat ;
Se-aud şi puşti, ca la război,
Şi larma creşte ne'ncetat.

După o scorbură bătrână,
Stă vânătorul, nevăzut.
Ii străluceşte arma 'n mână,
Şi-i neclintit, şi e tăcut.

Nu-l vede iepurele'n drum,
Şi dă de el, peste colnic.
Un foc de armă scurt, şi fum.
Apoi tăcere şi... nimic.

Dar în aceeaşi clipă, iată,
El face-o tumbă elegantă,
Se scoală şi porneşte'ndată,
Ca un funicular pe pantă.

Iar vânătorul, ce să zică ?
Se-arată-a fi foarte mirat.
Dar un tovarăş îi explică :
— Aşa e ăsta, acrobat !

COTITURA a mâncat vaca....

de SÜTÖ ANDRAS **Ilustrații : TINA VAL**

O căsuță de chirpici răsărea albă-roșie, taman în mijlocul câmpiei întinse; scundă și gheboasă, cu acoperișul cam pe-o sprânceană, vestea precum că nu un arhitect a clădit-o, ci Cseber Laji, cu mâinile lui pricepute, cu cei șase copii ai săi și cu harnica lui soție.

Câtă încrâncenată trudă s'a cheltuit până când s'a plămădit căsuța asta. Asta o știe numai Cseber Laji, iepurii și păsările câmpului, care i-au fost martori și au văzut cu ochii lor ce-a mai asudat el acolo, la un loc cu numeroasa lui familie: cât au mai trebuit frământați cu picioarele vălătucii dați prin pleavă, umblând în cerc, asemenea bătrânului cal al străvechii treerătoare. Și asta a fost numai începutul. Pe urmă peretele a trebuit asezat cu furca și netezit cu hârletul, grinzile și căpriorii au trebuit ciopliți, iar olanele — hârbuitele olane ale casei vechi — au trebuit cărate cu roabe pe hotar, apoi a trebuit tăiat locul ferestrelor, al ușii.

Bine a zis, cine a zis, că până au clădit-o, au deșertat toate fântânile de pe hotar, au slăbit cu toții până la os, i-a pârlit soarele, iar pielea li s'a făcut ca scoarța de copac. Dar cine s'a sinchisit de asta? In Septembrie, copiii au jucat tontoroiul în jurul casei, sub fereastră au săpat răsaduri de flori, fața casei au bătucit-o cu capete de grinzi. In vârful acoperișului, Cseber Laji a înfipt o creangă înverzită: să se zărească până departe pe hotar, să vadă cine trece pe-acolo, că asta-i de-acum a lui și nu a moșiei, că el e stăpân acum și nu măria-sa groful.

In aceeași toamnă, într'o zi caldă de Septembrie, s'a abătut în fața casei bucuria cea mare, fericirea raiului: vaca de lapte. Firește, la expoziție nu puteai s'o duci, pentru așa ceva era prea mică, slabă și zburlită; avea un cap mare, un uger mic, dar făgăduia lapte, măcar doi litri pe zi.

Cseber Laji a intrat în curte, ținând-o mândru de funie; copiii urlau de bucurie, femeia surâdea și-și tot ștergea ochii cu colțul șorțului. „Prea sfinte dumnezeule, rupându-ne dela gură, am apucat și asta".

Au podidit-o și lacrimile — căci numai ea singură știa ce înseamnă să pregătești la șapte oameni prânzișorul, prânz și cină din veșnicul nimic, care ședea cu ei în casă și de care nu putea scăpa.

Hei, cu alai au întâmpinat vaca cea zburlită! Janoska a făcut rost de topor și a bătut un țăruș în pământ, Mihaiy a adus apă să-i facă albe șoldurile negre de murdărie, Gyuri o țesală, Andras o perie, al cincilea a ciordit un dovleac din porumbiștea domnului, l-a mărunțit cu cuțitul și l-a pus în fata ei într'o troacă, al șaselea a adus iarbă de pe imaș, o legătură cât toate zilele și i-a așternut-o și asta dinainte; iar biata Virag *) își holba nedumerită ochii triști. „Ce se va alege de mine aici? Cât de bine-mi va merge!?"

* * *

Cseber Laji ședea în prag, fumând fericit și chibzuia unde să ridice grajdul, fiindcă, de! vine iarna, Virag nu poate dormi sub cerul gol. După drumul ăsta lung pe jos, îi cădea așa de bine să șadă trândav pe prag, privind cum prâslea, cel mai scump dintre copii, piaptănă coada vacii cu pieptenele știrb al mâne-si: „Așa se cuvine. Cât va fi de stufoasă, albă ca fuiorul de cânepă și curată ca părul de fată mare!".

— Hei, tu! Care-i ăla? N'o îndopați cu dovleac și cu iarbă. Dați-i cu rânduială. N'o chinuiți. Las'că mănâncă ea și neîmbiată. Femeie, oprește oala, adu scăunelul pentru muls.

Copiii au ridicat în picioare întreg hotarul cu strigătele lor, iar femeia parcă ar fi întinerit, așa de dreaptă, de sprintenă, trecea în sus și'n jos, spăla oala, punea de mămăligă pentru gustoasa lor cină.

Cseber Laji mai zăbovea pe prag, împărțind porunci în dreapta și'n stânga; simțea că a încheiat o postată din viața sa; căci se luase în colți cu măria sa, părăsise moșia și s'a aciuiat pe pământul său de un iugăr și jumătate, în casa lui, în ograda lui. Aici începe viața cea liberă, în câmp, unde poate ține un porc, galițe; câte gâze și gângănii sar și mișună pe imaș, toate-s ale sale și îngrașă găinile sale. Nu-i ca în sat, că de se rătăcește pe-acolo vreo nenorocită de lăcustă, se'ncaeră toate găinile și rațele pentru ea...

La muls a fost de față toată familia.

Cseber Laji s'a așezat temeinic pe scăunel, a luat oala între genunchi; copilul cel mai mic ținea vaca de coadă, ca să nu turbure pe Cseber Laji în bucuria muncii sale.

Când oala a fost plină ochi cu lapte, Cseber Laji și-a muiat arătătorul în spumă și a uns șoldul vacii: așa se cade la prima mulsoare, se spune că asta apără de molimă.

— Gata. Nu mai este, spuse îndreptând scaunul și ținând oala cu amândouă mâinile, porni prevăzător în casă, urmat de nevastă-sa și de cei șase copii. Or fi vreo doi litri și jumătate, da-i lapte bun. O să aibă smântână groasă.

Când s'a aprins lampa, ședeau toți opt în jurul mesei. Pe cârpător o mămăliguță cât roata roabei, în blide laptele fierbinte, mâncarea cea mai bună din lume!

Parc'ar fi fost zi de sărbătoare. Altădată n'aveau obiceiul ăsta, dar în astă seară copiii s'au spălat pe mâini; și au întins pe masă față albă. Femeia tăia mămăliga cu ața, când deodată își

*) nume de vacă.

aduse aminte de troaca, în care mărunțiseră dovleac la vacă.

— Du-te, băiete, adu-o 'năuntru. să nu cumva s'o sfarme.

Au țâșnit vreo trei, să vadă cum se simte Virag în amurg, în ograda fără gard, dacă nu poftește ceva, dacă n'o supără ceva.

— Tată, vin niște surtucari. Vai, se tot uită la casa noastră, oare ce vor?

— Cine-s ăia, mă? La ce se uită? — îi întrebă Cseber Laji, ca și cum copiii ar fi știut.

Tocmai atunci ușa se deschise și intrară trei bărbați străini. Unul era militar, gras, cu grad mare pe umăr, al doilea era slab și atât de înalt, încât se izbi cu capul în pragul de sus, al treilea era flenduros, ținea subțioară trei țăruși, iar în mână o secure.

Mămăliga se răci în Laji. „Ăștia-s hoți, bandiți", se gândi, dar nu-i venea să creadă — tâlharii nu umblă îmbrăcați în uniforme. Ce vor? Privesc pereții, privesc fața casei, apoi militarul spune:

— Dă la o parte scaunul ăla din mijlocul odăii.

Cseber Laji trase de o parte scaunul. Atât era

de aspru militarul încât trebui să se supună. Apoi întrebă ceva pe ungurește și continuă românește. Ceilalți se zgâiau doar. Nu pricepeau ori nu voiau să priceapă șovăiala lui Laji. Copiii parcă înghețaseră lipiți de scaunele nevopsite, femeia, albă la chip, se ridicase și înmărmurise rezemată de perete.

Militarul făcu un semn omului cel flenduros. Acela bătu țărușul în mijlocul odăii.

Țărușul mare, drept în mijlocul căsuței!

L-a bătut adânc, a lăsat afară doar cât o jumătate de metru.

— Ce faceți?... In casa mea... întrebă pare-se Cseber Laji, dar nu-l mai auzi nimeni, căci femeia izbucni în plâns, și-apoi îndată și copiii. Mai întâi, prâslea, cel mai drag, apoi al treilea, al patrulea, al doilea și al cincilea. Numai cel mai mare rămase mut, nu-i puteai auzi glasul.

— Liniște! Ce-i cu circul ăsta? — strigă enervat ofițerul la ei.

— Dar... domnule general, asta-i casa mea, bâlbâi Laji, amintind de cel mai înalt grad, căci habar n'avea ce grad putea avea militarul. Se poate una ca asta?

Atunci celălalt surtucar, cel lung, îi spuse să liniștească pe femeie și pe copii. Vrea să-i explice cum stă treaba.

— Țineți-vă, mă rog frumos, gura. In larma asta nu se poate sta de vorbă.

— Gyuri, Janoș, Andraș, tăceți. Și tu, nevastă, la ce te vaieți?

— Vai, Isuse Cristoase, ce fac domnii cu noi?

— Taci, femeie, că-ți rup gura. Taci, ca să poată vorbi.

Când nu se mai auziră decât suspine înăbușite, domnul cel civil îi spuse lui Laji.

— Aici, mă rog, se construește un drum de țară. Noi trebue să batem țăruși la fiecare sută de metri. Insemnăm pe unde va trece drumul de țară. Casa dumitale cade chiar în șosea. N'avem ce face. Va trece, vezi, pe aici, unde-i țărușul. Dacă nu-ți convine, vino mâine la direcție să faci contestație. Autoritățile vor hotărî ce va fi cu casa dumitale. O cari de-aici, ori o lași pe loc.

— Doar abia am clădit-o, domnule. Am clădit-o cu mâinile mele... De două săptămâni... doar vedeți că nici pereții nu-s uscați...

— Mă rog, țărușul rămâne aici. Să nu îndrăznești să-l scoți, că te dăm în judecată. Șoseaua e de interes militar. Dar dacă vrei să-ți cari casa de aici, vino mâine la biroul meu. Notează-ți adresa...

Intre timp femeia s'apucă din nou de plâns. Acum hohotea căzută peste masă, și n'o puteai liniști. Militarul făcu un semn din cap, că adică să plece. Și plecară, așa cum veniseră. Numai cel flenduros, care bătuse țărușul, rămase în urmă să-și aprindă țigara și până când țăranul scăpără, spuse încetișor femeii, pe românește:

— Nu vă supărați pe mine. Sunt sub ordinele lor. Dar am auzit când se sfătuiau amândoi. Civilul spunea: să-l speriem, că așa o să plătească mai bine. Nu știu ce vor, dar asta am auzit...

Și plecă și omul cel flenduros...

A doua zi dimineață, Laji se duse pe jos la oraș, la biroul inginerului societății de construcții a șoselii. Ajungând înainte de ora opt, așteptă multă vreme, până să sosească domnul cel lung, civil. Îi comunică și acum, aspru, lui Laji.

— Bani ai? Te văd om sărac. Aș putea aranja oarecum... Eventual cu o cotitură...

Laji se jură că n'are para chioară la sufletul său. Și uite, acolo-s cei șase copii, le trebuie haine, încălțări, de unde să le plătească? Abia și-a cumpărat doar și vaca, a trebuit să-și vândă ultima găină, grâul, porumbul, totul a trebuit să-și vândă.

— Imi pare rău — spuse civilul. Șoseaua-i de interes militar. Vinde vaca. Ori cară-ți casa de-acolo. Mie mi-e tot una. După declarația notarului, dumneata nici n'ai avut autorizație să clădești casă acolo. Ai cerut autorizație? N'ai cerut. Atunci ce mai vrei? Știi că vei fi amendat? Credeai c'ai să te muți în câmp și acolo nu mai există lege? Ei, gândește-te bine. Peste două zile am să mai trec pe-acolo.

— Cât ar fi cotitura a'a? Cam cât ar costa? — întrebă Laji buimăcit.

— Trei mii de lei. O cotitură-i mare cheltuială pentru societate.

Cseber Laji s'a întors acasă și s'a așezat pe scaun. Se holba la țărușul care se ițea și-acum drept în mijlocul odăii, de nici nu te puteai mișca de el. Îți era și groază să te uiți la țărușul ăla străin. Dar să-i mai dai și ocol... Laji ședea și se gândea: „Se duce văcuța noastră, dragii mei copilași, se duce..." — se căina el cu glas tare, măcar că nu se afla nimeni în casă. Copiii plecaseră pe imaș după iarbă, femeia lucra, pusti.tă de durere, în grădină. Laji ședea ca de piatră și cugeta la soarta lumii si la ce-ar mai fi de făcut. Să se împotrivească? Să smulgă țărușul ăla și să iasă cu securea în calea lor, de-or veni? L-or întemnița pentrucă șoseaua-i de interes militar. Unii și vorbesc, soptesc, poartă vestea înfricoșătoare că se pregătește război, că nemții l-au și început. Atunci cum să se mai împotrivească? Il bagă'n închisoare și rămâne familia grea în pragul iernii.

Atunci intră femeia cu durerea ei mare. Laji abia acum băgă de seamă cât a pus ea la inimă spaima asta blestemată. Ochii-i erau umflați de plâns. obrajii scofâlciți; întrebă cu voce bolnavă:

— Ce-i?

— Tâlhărie! Hoție! Asta-i... — izbucni omul și se ridică să se miște prin odaie.

Dar casa era așa de mică, omul nu încăpea întrânsa cu necazul său și se împiedică de țăruș. Se împiedică și ușa se zgudui din țâțâni când se izbi de ea.

— Fii, da' io-l tai...

— Doamne, Isuse Cristoase, urât ne-au batjocorit căsuța! tresări femeia și s'apucă iar de plâns.

Laji era om așezat, și chiar dacă suduia, nu cuteza să ia pe buze decât pe apostoli. Dar acum, parcă s'ar fi răsturnat ceva în sufletul lui. Prăvălea cerul jos, așa suduia de amarnic. Că el pune mâna pe săcure și retează țărușul și-apoi să puie numai cineva piciorul în ograda lui, că-l face bucătele. ca pe purcel.

Gata, gata să-l și reteze, dar femeia era mai chibzuită și nu l-a lăsat. I s'a atârnat de braț, îl ruga plângând să se liniștească și să nu se pună cu autoritățile, că va trece cumva și asta. Doar n'au avut totdeauna vacă și tot au trăit și nu s-au dus la cimitir.

— Va trece cumva... — gemu Laji. Și pân'atunci te mănâncă sălbatecii ăștia. Și carnea o rod de pe tine, flămânzii.

Țipa, dar țărușul nu-l reteză. Până seara a suduit într'una pe domni și amenința, că-i vai de dumnezeul ăluia care pune piciorul în ograda lui.

Mai târziu, după ce se învârti de câteva ori pe dinaintea casei, furia i se mai răci și începu să se gândească mai cuminte. Iar când femeia îl trimise la notar să se plângă, poate i-or face dreptate, a dat numai din mâini. Spuse:

— Poți merge, draga mea, până crăpi. Degeaba mai mergi la ăștia. Lucră mână'n mână. Armată, notar, societate... Toți îs contra noastră. Oricând îți găsesc ei vină, numai să-ți poată smulge bucătura dela gură. Acum văd eu bine, frate, că lucră mână'n mână.

Și nu s'a mai dus în sat să-și plângă năcazul notarului.

— M'or mai amenda și pentrucă n'am cerut autorizație pentru casă.

S'au sfătuit cât a fost noaptea de lungă, să vândă ori ba, pe Virag. Până la urmă s'au înțeles s'o vândă. Să scape măcar casa, dacă pe Virag nu se poate.

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU

A doua zi era zi de târg. Laji apucă vaca de funie. Copilaşilor le spuse că se duce s'o schimbe, să ia una mai eftină; să nu plângă, o să aibă lapte, numai să nu plângă. Când, către seară, s'a întors cu banii, le-a spus că n'a găsit una potrivită, dar să nu se supere... O să găsească săptămâna viitoare...

Şi s'apucă s'aştepte pe domnul cel civil.

A şi sosit acela. Era punctual şi oleacă mai prietenos. Il mângâia pe Laji „ai să vezi ce bine ai s'o duci aici în marginea şoselii, la cotitură". Laji i-a numărat în palmă cele trei mii de lei. Civilul îi vârî în buzunar şi spuse: puteţi scoate ţăruşul.

Dar Laji nu-l scoase.

N'avea putere pentru asta.

Sta lângă ţăruş şi i se părea că orbeşte. Că nu vede cu ochii. N'a văzut nici când domnul acela a ieşit din casă şi a pornit pe cărare, peste imaş, spre sat.

Atunci îi veni în minte lui Laji ceva. Scrisoarea! N'a dat scrisoarea despre bani. Şi mâine mai vine careva şi bate şi ăla un ţăruş în casă.

Alergă după străin. Acela era departe, dus de picioarele lui lungi. Il purta — pasă-mi-te — mustrarea conştiinţei, ori lucrul, că tare se mai grăbea.

L-a ajuns dincolo de imaş, pe-o dâlmuşoară, într'un pâlc de salcâmi.

— Domnule, domnule. Vă rog să-mi daţi chitanţă...

— Ce-ai nevoie de chitanţă?

— Păi... chitanţă... despre bani... Cu ce dovedesc?

— Nu trebue să dovedeşti nimic nicăieri.

— Dar dacă vin alţii?

— Nu vin.

— Daţi-mi chitanţă, domnule. Is bani mari ăştia, domnule.

Laji mergea în urma domnului şi-l ruga să-i dea chitanţă. Ii trebuia chitanţă. Tremura din tot trupul, limba i se împleticea, simţea că dacă mai ţine mult asta, orbeşte, îşi pierde lumina ochilor de furie.

— Domnule!

— Nu te mai obrăznici. Bucură-te că ţi-am salvat casa.

— Daţi-mi chitanţă, domnule. Nu mă vârî în temniţă. Am şase copii. Nu mă vârî în temniţă. Te rog din tot sufletul.

Domnul şi-a dat seama că omul plănueşte ceva. S'a înspăimântat o lecuţă, dar trebuia să-şi păstreze autoritatea. Ştia că totul atârnă de autoritate pentrucă nu-i nimeni altul pe-aproape. Nici jandarm, nici primar. Nimeni. Numai câmpul întins şi întunericul. S'a întors şi s'a răstit la Laji:

— Du-te la dracu! Mâine am să pun jandarmii să te ridice. Nemaiauzit, cât eşti de obraznic, — şi tremurând de frică îşi duse mâna la piept după stilou, să scrie chitanţa. Dar Laji nu mai ştia ce vrea şi nu mai ştia nici ce face, mintea i se întunecase şi viaţa i se arătă fără nici o nădejde.

Se opri. Privi cerul, apoi îşi întoarse ochii către pământ. „Şi dacă vorbesc degeaba!?" Pe jos zăcea un par, ademenindu-l. „Vorba nu-i de nici un folos, Cseber Laji. Domnii nu pricep când îi rogi. Dă-le la cap! Dă-i!".

Laji apucă parul în mâini şi se năpusti la domnul care lăsă la loc stiloul şi o rupse la fugă. Dar nu-l păli la cap. I-a ars una pe spinare, cât l-au ţinut puterile.

Domnul se prăbuşi urlând, strigă, încercă să se ridice.

— Criminalule!... gemu, apoi înspăimântat prinse a răcni după ajutor.

Laji se pregătea să-l mai ardă odată, dar ca fulgerul îi trecu prin minte gândul că în faţa lui se şi deschide uşa neagră a temniţei, că au rămas copii mulţi şi mărunţi fără tată, căsuţa fără stăpân, femeia fără sprijin...

Acolo ar îmbătrâni, în temniţa regelui.

Apoi, ducă-se dracului dumnealui, ducă-se... Să se ridice dela pământ; nu-şi mai mânjeşte mâinile cu el, căci dumnealui are ciraci, ar trebui zdrobiţi şi ăştia şi nu se poate.

Cu un biet par cules de pe jos, nu se poate.

Cseber Laji scăpă parul din mâini. Privea buimac, după domnul care se îndepărta cu preţul lui Virag în buzunar. El sta acolo sub salcâm fără chitanţă, împietrit.

După fierbinţeala de-adineauri, parcă o iarnă grea, neagră, ar fi năpădit câmpia. Işi simţea inima cuprinsă de frig, făcându-se mică şi tremurând, în noaptea întunecoasă.

(în româneşte de **Remus Luca**)

Căruța sania și calul

de CONST. MUNTEANU

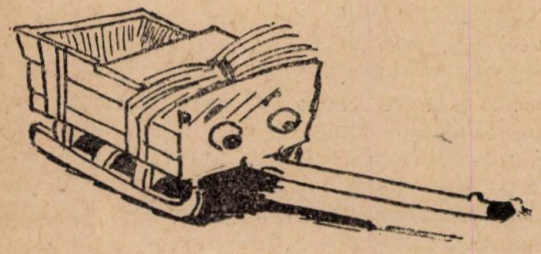

Stă căruța sub șopron
Tocma 'n fund lângă cotlon.
Sania stă lângă poartă,
In ogradă, pe zăpadă.
Și cum stă în frig afară
Strigă vorbe de ocară :
— „Leneșă, fără rușine,
Nici nu te gândești la mine.
Stai acasă
Și nu-ți pasă
Că prin vifor și zăpadă,
Eu alerg pe câmp, pe stradă.
Și cu tălpile 'nghețate,
Oameni duc,
Saci cu bucate —
Duc la târg
Și duc la moară
Tot prin ger
Și tot pe-afară.
Când pământu-i bocnă, sloi
Pe ogoare, car gunoi... ..
Tu parcă mi-ai fi vrăjmașă
Sub șopron stai ca un pașă,
Nu m'ajuți, nici mă privești.
Doar te strângi, te zgribulești.
Și obezile-ți pocnesc
Când prin iarnă eu gonesc".

Iar căruța necăjită
Sare 'n sus ca opărită :
— „Ce te vaeți ca o babă,
Că ți-i frig și că faci treabă,
Că muncești
De te spetești ?
Fie vorba între noi —
Și ce-i dacă duci gunoi ?
Bună ești doar pentru-atât.
Ce, nu-ți place? Ți-i urît?
Eu, alerg prin vânt, prin ploi
Plină toată de noroi.
Și gonesc prin colb, pe drum
Când nisipul frige -i scrum

Și pe om în cârcă-l duc
Și slăbesc de mă usuc.
Primăvara, toamna, vara —
Eu cutreier toată țara.
Nu mă laud, dar vezi bine
Că îndur mai mult ca tine...
Numai eu știu ce pățesc
Când la deal mă opintesc.
Ori, când roțile legate,
Vin la vale 'mpiedicate.
...Geaba gura nu-ți mai tace —
Eu muncesc mai mult și pace.
Pentru tine, iarna-i joc.
Vara, eu muncesc cu foc.
Curg sudorile pe mine...
Ce să mai vorbesc cu tine !?!"

...Cearta asta a durat
Vre-o trei nopți și patru zile —
Să tot umplu zece file.

Iar din grajd, calul trudit,
Auziți cum le-a vorbit :

— „Vinovat sunt numai eu
Că vă duc, vă trag mereu.
Și când ninge și când plouă
Eu vă trag pe amândouă
Prin zăpadă și prin praf,
Și cu saci și cu gunoi.
Și'n oraș și'n sat la moară
Nu mă uit că-i ger sau vară.

V'aș scuti pe voi surate
De-aș căra eu toate 'n spate.

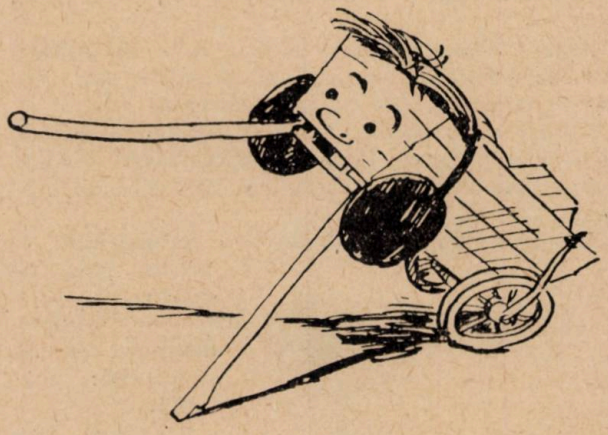

Poate că atunci și eu
Aș putea să spun că-i greu.
Dar așa ce pot să zic ?
Eu... vedeți fac... mai nimic.
Voi cărați, voi faceți tot.
Eu... doar port zăbala'n bot.

Dar, de nu v'aș trage eu,
Ați tot sta pe loc, mereu".

Vatmanul

de **MIHAIL STOIAN**

Ilustrații : E. ARNO

Am acasă un ceasornic deșteptător foarte bun. Cred că e de trei ori mai în vârstă decât mine. Tata spune că și pe el, când mergea la școală, tot ceasornicul ăsta îl trezea. Ei și tocmai despre asta-i vorba: ceasornicul meu, deși e atât de bătrân, se trezește întotdeauna la ora care trebue. Îl pui să se scoale la ora șapte dimineața, se scoală! Clopoțelul lui începe să sune puternic, strigând:

— Hai, Nică, scoală-te! Scoală odată!

Dar ți-ai găsit! Eu, deși sunt de trei ori mai tânăr decât el, nu mă pot scula niciodată la vreme. Când aud ceasornicul țârâind, mă întorc abia pe partea cealaltă. El sună cât sună, apoi obosit (e totuși atât de bătrân) se dă bătut. De supărare și furie bătăile inimii sale se aud mai puternic. Dar pe mine „tic-tacul" lui mă face abia să deschid un ochi. Pe celălalt îl deschid numai când mama vâră capul pe ușa camerei și mă întreabă:

— Ei, Nică, n'ai auzit ceasul?!

Atunci mă ridic în coate și mormăi, somnoros:

— Auzit...

Și arunc o privire înciudată spre ceasornic. Dar el nu se sperie de fel. Merge fără odihnă, ba de bucurie că m'am trezit o pornește chiar mai zorit și asta mă înfurie și mai rău. Mi-am pus eu odată în gând să-i deșurubez câte ceva, să-l fac să mai tacă din gură cu „tic-tacul" lui, dar m'am răsgândit: e totuși ceasornicul care îl trezea și pe tata când mergea la școală.

Insfârșit, mă dau jos din pat, mă spăl, mă îmbrac, cât pot eu de repede și când privesc ceasornicul, mă îngrozesc.

— Ce-o fi având cu mine?! mă întreb; și dintr'o mișcare apuc de pe masă ghiozdanul, din cuier paltonul, șapca și fularul, dau ceaiul peste cap, strâmbându-mă (nu pentrucă m'am fript, dar am uitat să-i pun zahăr) și țuști... pe ușă afară. E opt fără cinci minute...

Străbat curtea în goană. Am o ideie: deși până la școală sunt numai două stații, am să iau tramvaiul (asta înseamnă treizeci de bani pierduți din micile mele economii).

Alerg val-vârtej și ajung în fața porții. Tramvaiul a pornit din stația dela capătul liniei. Mă opresc locului, desamăgit. Încă o clipă și o să treacă pe dinaintea mea... Tresar însă. Tramvaiul și-a încetinit pe neașteptate mersul, apoi se oprește și vatmanul îmi face semn să mă urc repede.

— Ah, ce noroc am! E nea Toader!

Și mă urc. Nea Toader e un om cam la vreo cincizeci de ani, mic și îndesat. E cel mai bun vatman de pe linia noastră. Nimeni nu știe să bată clopoțelul ca el! După ce scot bilet, mă duc în față, lângă vatman. Abia acum am timp să-mi leg fularul, să-mi închei paltonul.

Nea Toader mă privește zâmbind.

— Ei — mă întrebă el — ți-a stat ceasul, ai?

— Nu! Ceasul merge și încă prea bine... Eu, întârzii..

— Tu? Și eu trebuie să fiu în fiecare zi, la aceiași oră, la capătul liniei...

— Ca și mine la școală... murmur eu.

— Da! Știi ce? Hai să vedem: care dintre noi nu întârzie niciodată?

Mă uit în ochii lui și înclin capul:

— Bine! Dar nu de azi...

— Te cred! râde el, punând frâna.

Am ajuns pe nesimțite în stația din fața școlii. Spun scurt un „mulțumesc" și-apoi prind să alerg, cu pași mari. In urma mea nea Toader strigă:

— Vezi, nu uita! De mâine...

Mai departe n'am auzit. Tramvaiul a pornit din stație în huruit de roți, iar eu am intrat pe poarta școlii.

A doua zi dimineață, soarele ciocănește în fereastra odăii mele. Ceasornicul sună ca de obicei, la șapte, eu deschid un ochi la șapte și cinci, pe-al doilea la șapte și zece, mă dau jos din pat la șapte și un sfert și uite-așa la opt fără cinci minute alerg iar prin curte. Din nou mă opresc în fața porții.

Am întârziat! Tramvaiul a pornit din stația de la capătul liniei. Aș vrea să mă ascund repede să nu mă vadă nea Toader, să-și închipuie c'am pornit mai devreme spre școală. Dar gândul acesta ține doar o clipă. Trebuie totuși să-i fac semn. Numai cu tramvaiul mai pot ajunge la vreme, la școală.

M'am apropiat de marginea trotuarului și ridic mâna. Apoi aștept să văd cum tramvaiul își în-

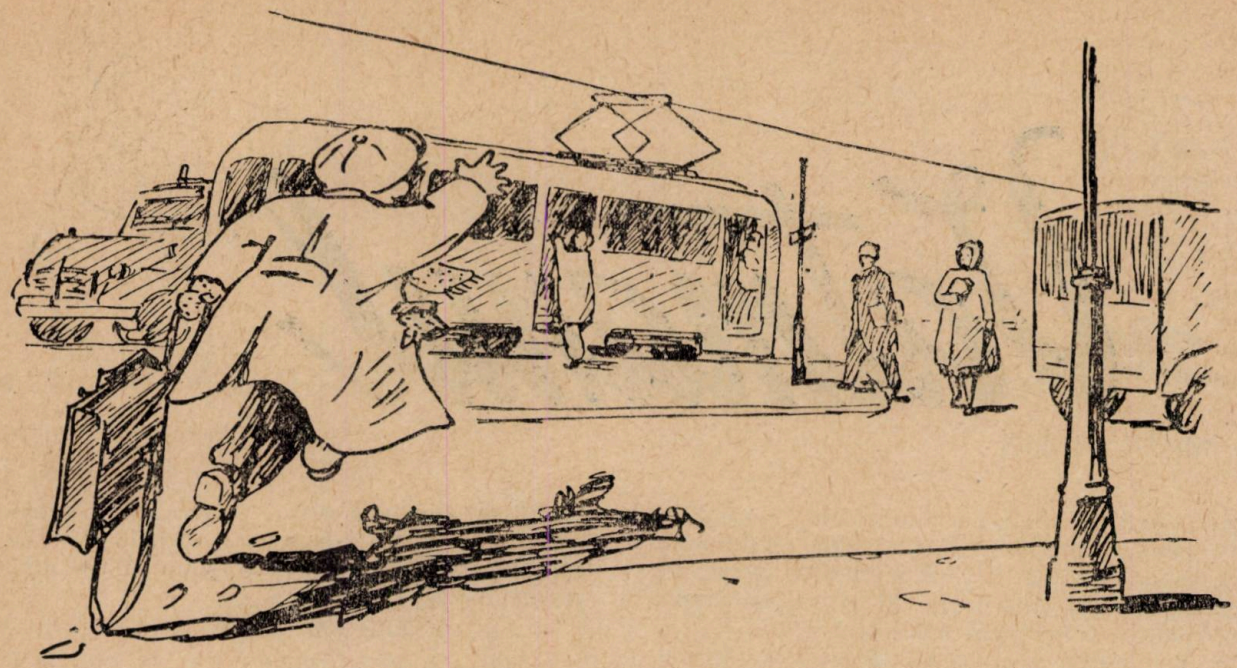

cetineşte viteza, cum opreşte, cum se deschid uşile... Dar din toate n'am văzut decât zâmbetul şugubăţ, înflorit pe sub mustaţa lui nea Toader şi am auzit, prin gemuleţul din faţă, glasul său răguşit:

— Altădată pune ceasul să sune mai devreme...

Şi tramvaiul se topeşte apoi în depărtare. Rămân mult timp buimăcit locului.

Nu-i nimic! Am întârziat eu astăzi la prima oară, dar nu mă dau bătut. O să mai vedem noi, nea Toader!

Din ziua aceea nu mai merg niciodată cu tramvaiul. Să nu credeţi cumva că fac asta pentrucă m'am supărat pe nea Toader! Ba dimpotrivă! In fiecare dimineaţă când mă întâlnesc cu el în staţia din faţa şcolii, nea Toader mă salută — ca pe nimeni altul — cu clopoţelul tramvaiului. Parc'ar spune:

— Bună dimineaţa, harnicule!

Eu îmi ridic şapca de pe cap şi-l salut, apoi păşesc zorit pragul şcolii, să nu întârzii...

Poşta noastră

DRAGĂ REDACŢIE,

De curând am terminat de citit două cărţi ale lui Arcadii Gaidar, „Timur şi băieţii lui" şi „Şcoala", care mi-au plăcut foarte mult.

Dintre ele mi-a plăcut mai mult „Timur şi băieţii lui". Parcă l-am şi văzut pe Timur, un băiat bun, pionier adevărat, aşa cum vrem să fim cu toţii. El nu s'a dat înlături dela nimic şi nici o sarcină nu i-a fost prea grea. Frumoase sunt paginile în care o grupă a lui Timur, condusă de Sima Simacov, a ajutat pe o bătrânică să-şi găsească singura ei capră care se rătăcise şi i-au aşezat lemnele în grădină.

Aceste fapte, şi alte multe pe care le-am citit în carte, sunt şi pentru noi un îndemn de a participa cu acelaşi avânt la activitatea obştească. Dela Timur am învăţat cum poate un pionier să aibă iniţiativă şi autoritate. Tot dela Timur am înţeles mai bine cum poate un pionier să poarte cu cinste cravata roşie pe piept şi să respecte numele de pionier.

Eu, am rămas foarte impresionată de calităţile minunate ale lui Timur şi ale prietenilor săi. De aceea vreau să semăn cât mai mult cu ei; vreau să devin timuristă.

PRICOP DOINA
Şc. 30 fete cl. VI. Bucureşti

DRAGĂ REDACȚIE,

Am avut prilejul să citesc cartea „Ciuc și Ghec" de scriitorul sovietic Arcadii Gaidar. Mi-a plăcut mult această carte și aș dori să citesc multe cărți în genul ei. Imi plac mult paginile în care scriitorul A. Gaidar descrie natura și caracterul celor doi băieți, precum și greutățile prin care au trecut împreună cu mama lor.

Din această carte mi-am dat seama unde poți ajunge dacă îți păcălești părinții. Acum înțeleg și mai bine ce primejdioasă este minciuna. Iubesc parcă mai mult adevărul, pe care nu-l voi ascunde niciodată.

Am citit și alte cărți ale lui Gaidar. El povestește în cea mai mare parte dintre ele despre pionieri, școlari sau copii mai mici și faptele lor. Din ele învățăm multe lucruri: să fim cinstiți, să ne iubim patria și s'o apărăm, să nu ne cruțăm viața când e vorba de a o salva din ghiarele dușmanilor; să fim curajoși, veseli, să fim cinstiți și să ajutăm pe cei nevoiași.

Iată deci îmi plac așa de mult scrierile lui A. P. Gaidar și voi căuta să citesc cât mai multe cărți scrise de el, din care voi avea multe de învățat.

Cu bine,

DELEANU LILIANA

membră în colectivul de conducere
al det. Nr. 3 unit. III-a
București

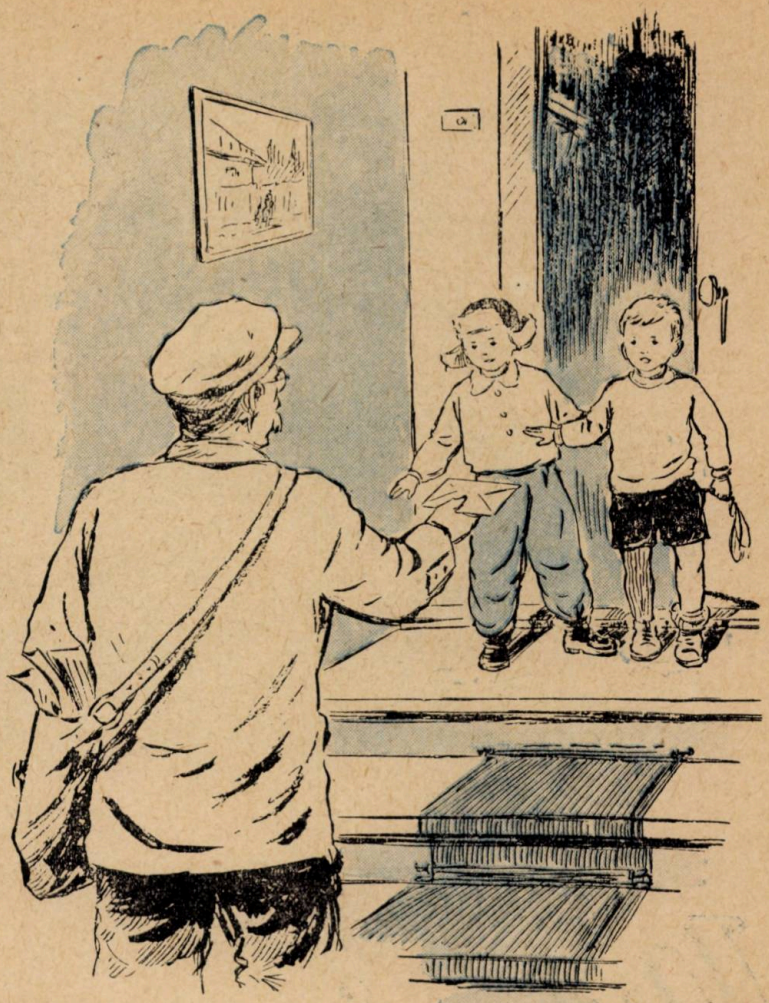

DRAGĂ REDACȚIE,

Am să-ți povestesc în această scrisoare cum am participat și noi pionierii, la lupta împotriva viscolului și cum l-am învins.

In dimineața de 2 Februarie, când am vrut să ies din casă am avut o surpriză constatând că nu pot deschide ușa. Din cauză că a nins toată noaptea, ușa se acoperise de zăpadă iar în curte mormanele erau așa de mari că nu se putea merge. Sărind pe fereastră, am chemat pe prietenul meu, Popa Mihai, care locuește în aceeași casă cu mine, și împreună cu el am început să facem o potecuță.

Luând exemplu dela tovarășii care deszăpezeau linia de tramvai, împreună cu alții, am curățat și noi curtea și trotuarul din fața ei. Ne având destule lopeți am confecționat câteva din niște lăzi vechi. S'a împărțit de fiecare locatar câte o bucată de teren și ne-am luat la întrecere. Intrecerea s'a desfășurat într'o atmosferă de voioșie, cu glume și bătăi cu zăpadă. Târziu după ce am făcut de acum treabă serioasă am auzit glasul mamei care ne chema la masă. Am plecat fiecare la masă, luându-ne angajamentul ca și în celelalte zile să mai organizăm întreceri la deszăpezit. Ce „credea" oare viscolul? Credea că ne va ține'n casă! Dar noi, muncind cu toții cu voie bună, l-am învins!

Pionier **CARAMITRU A. ION**
Str. 11 Iunie Nr. 27 — București

Ursoaica din Parâng

de OVIDIU MANIŢIU

Ilustraţii : DEM

...A pornit de jos din vale o adiere de primăvară şi s'a prelins dealungul malurilor râpoase ale muntelui, până sus spre coclaurii sălbatici ai culmilor. Acolo s'a răsfirat, risipindu-se prin hârtoape. Cerul e limpede şi de luni de zile n'a mai fost în ţinuturile munţilor Parâng o zi atât de frumoasă. Vârful Mândra străluceşte în soare, troenit încă de nămeţii de zăpadă. De departe, seamănă cu o cupolă uriaşă, albă, învelită în cristal.

In codrii străvechi, ce-şi înalţă trunchiurile molizilor până sub meterezele de stâncă golaşe, liniştea e neturburată şi adâncă. Numai în preajma unui oblânc de cremene cenuşie, susură domol un izvor, ascuns în fundul ulucei de zăpadă înghetată. Intr'o rarişte a pădurii, o limbă de omăt a început să se topească spre margini. Printre ierburile arse de ger şi de înghetul aspru al iernii, au ţâşnit, firave, primele brânduşe. Sub fruntea unei lespezi, înfiptă pe jumătate în pământ, a răsărit şi-un pâlc de ghiocei de munte. Dar puţin mai departe, dincolo de rarişteа codrului, se ridică o coastă priporoasă şi sălbatecă. Repezişul e plin de trunchiuri doborîte în anii trecuti de vijelii şi vifore, iar în jur au crescut tufişuri de arbuşti pitici şi de scoruşi şi mălini. In partea aceia, ţinutul pare cu totul de nepătruns. Printre brazii rămaşi în picioare, se zăreşte în fund o ruptură mare în peretele căptuşit cu lespezi, astupată în bună măsură de un troian de zăpadă. Nu se vede nici o urmă de vieţuitoare şi nu se aude nici un alt sgomot. Totul e încremenit, ca şi cum în regiunea aceasta n'ar fi pătruns niciodată razele soarelui, strecurate pieziş printre ramurile şi vârfurile ascutiţe ale molizilor.

...Şi totuşi, în apropierea rupturii aceleia înfricoşătoare a zidului de piatră, în spatele troianului uriaş de omăt, într'un ascunziş unde n'a mai străbătut lungimea zilei dela sfârşitul anului trecut, trăeşte o namilă păroasă, de doi metri lungime şi care are o greutate de aproape trei sute de kilograme. E o ursoaică din neamul urşilor bruni, neam care vieţuieşte de mii şi mii de ani în munţii Parângului.

S'a trezit!

I se întâmplă oare asta întâia oară, după somnul cel lung din timpul iernii petrecut în bârlogul adânc, ce seamănă mai mult cu o peșteră?

Nu, căci s'a mai trezit și alteori... dar atunci a adormit iară curând, după ce și-a deretecat puțin culcușul, mutându-se lenevoasă când într'o parte, când în alta. De data aceasta însă, a simțit ceva deosebit. Și-a scos și labele de sub blana moale și caldă, pe urmă și-a înălțat puțin în aer botul mare cât un hârdău și și-a scuturat căpățâna... Adierea de primăvară a străbătut până aci, printre crăpăturile stâncilor. Mirosul aerului proaspăt, înmiresmat de zăpada care a început să se topească la soare, îi biciuie simțurile. Se urnește cu grijă, deoarece o dor labele destul de rău. De ce oare? Poveștile cu urși, spun că ei își „sug" unghiile și labele în tot timpul iernii, ca să nu moară de foame, din pricină că n'au altceva ce mânca. Dar nu-i adevărat! Durerea pe care-a simțit-o ursoaica are altă cauză. După săptămâni și luni întregi de nemișcare, pielea cea groasă de pe tălpile labelor s'a'ncrețit, a crăpat, s'a cojit și până la urmă a căzut cu totul. Acum, ursoaica s'a trezit cu încălțăminte nouă..., dar pielea e încă foarte subțire, netăbăcită de mers și când a pus labele pe podeaua de piatră a bârlogului și s'a proptit mai sdravăn în ele, a simțit dureri în tălpi.

S'a răsucit în jurul culcușului, apoi s'a așezat iar, însă cu mare încetineală. A mormăit leneș. Lângă ea, sub blana pântecelui, stau ghemuiți doi ursuleți. Sunt mici de tot,... n'au împlinit decât o lună de când s'au născut și seamănă cu două gheme de lână neagră, din acelea din care împletește bunica la ciorapi. Dacă i-ai lua de acolo, mai c'ar încăpea fiecare într'o palmă de om mare. Dar nu se'ncumetă să umble încă... stau mai mult înghesuiți și din când în când sug la pântecele mamei... Pe urmă dorm duși. Au crescut foarte puțin de când au venit pe lume, fiindcă ursoaica n'a mai mâncat nimic de atâta vreme și nici n'a mai înghițit nici'o gură de apă. Laptele abia le-ajunge ursuleților care s'au mulțumit până acum cu porții mici...

Cu tot întunericul ce domnește în bârlog din pricina troianului de zăpadă care astupă cu totul intrarea, liniștea dinăuntru s'a curmat. Pace să mai doarmă ursoaica! Afară, vremea e spre a-

miază, codrul e tăcut și copleșit de lumină, iar parfumul primăverii s'a risipit până și pe piscurile înălbite ale Parângului. In rarișteа apropiată de bârlog, zăpada se topește mai tare și-un miros reavăn de ierburi pătrunde mereu prin crăpăturile strâmte ale stâncilor până în preajma sălbăticiunii. Nu mai încape nicio'ndoială: namila păroasă s'a trezit deabinelea și nu va mai dormi somn lung de iarnă decât la anul!

Și-a'ntors botul umed și caută pe sub blană pe cei doi ursuleți. Ursoaica îi găsește repede și-i împinge ușor înlături, parc'ar vrea să-i deștepte și pe ei. Dar ursuleții se strâng în brațe, se fac iar mototol și rămân adunați cu boturile ascunse sub picioare. Cum arată acum, seamănă mai mult cu niște arici, căci părul li s'a sburlit puțin pe spinare. Pentru prima oară au rămas neînveliți de blana mamei și au început să simtă fiorii frigului în spinare.

Ursoaica suflă prelung. Ar vrea să plece..., să răsbească afară, să se simtă iar în codru și să s'afunde prin coclaurii sălbateci, căutându-și de mâncare. Nu mai e vreme de lenevit. Dece nu iese atunci din bârlog? Oare nu poate pleca din pricina troianului de omăt pe care l-au zidit viforele iernii, înalt de câțiva metri, tocmai la intrarea peșterii? Nicidecum! Are destulă putere ca să-l poată dărâma dintr'odată. N'o face însă, fiindcă nu vrea să-și lase puii singuri în timpul zilei. Dac'ar porni acum prin pădure, s'ar putea ca la lumină, ursuleții să se deștepte, să răzbească afară din ascunzătoare și să cadă pradă vreunei sălbăticiuni sau chiar să se prăvălească în prăpastia adâncă...

...Incet, încet s'au scurs ceasurile după amiezii, soarele a scăpătat după culmile albe ale Parângului și înserarea a pătruns după aceia repede și rece în codru. E întuneric în pădurea de brazi întocmai ca și în bârlog, încât nu ți-ai putea vedea nici degetele mâinii dacă ți le-ai pune în fața ochilor. Numai licărirea palidă a stelelor străbate pâinjenișul nopții, aninându-se de vârfurile brazilor. In liniștea deplină care domnește prin ținut, s'a auzit deodată un scrâșnet..., apoi câteva trosnituri ce s'au topit într'un hârșâit prelung. Creasta de ghiață ce acoperea troianul dela gura peșterii a crăpat în sute de bucățele. Dintr'o singură opintire a ursoaicei, zăporul a cedat și stăvilarul de zăpadă și de ghiață s'a năruit. Adevărate șuroaie de sgură albă au pornit la vale transformându-se în mici avalanșe. Cu toate că e nemâncată de luni de zile și slăbită, ursoaica e tot cel mai puternic animal al pădurilor și munților.

Ursuleții au rămas în bârlog... singuri în culcușul cald al mamei, care la plecare a îngrămădit în juru-le un mușuroi de mușchi uscați. Cine-i va apăra cât va lipsi ea? Nimeni... decât somnul lor... și întunericul nopții. Dar asta e deajuns. Deaceea a plecat ursoaica după mâncare numai după înoptare... A dat brânci troianului, cu pieptul și cu umerii ei uriași și-a răzbit afară...

A păş't rar... Tălpile o dor într'una. Adulmecă împrejurimile pe care le cunoaşte cât se poate de bine încă din anii trecuţi. Şi se descurcă prin întuneric ca şi ziua. Vede... simte... miroase... pipăie cu botul şi cu buzele enorme, fiecare vreasc..

Nu s'a dus departe şi n'a hoinărit prea multă vreme. Mai întâi s'a lăsat în vale, lângă uluca izvoru'ui şi s'a adăpat îndelung. După aceea s'a întors clătinându-se agale şi s'a oprit lângă o scorbură veche, unde-a'nceput să scurme cu o labă, printre vreascurii înecaţi de omăt. A dat la o parte aşch'ile şi butirişul cu zăpadă, până ce-a găsit covoraşul ierbii rămas de astă toamnă; era îngălbenit şi tăvălugit. Acolo a strâns câteva maldăre mici şi le-a mâncat. A mai râcâit cu buzele nişte muşchi de pe faţa unei lespezi, ba s'a'nvrednicit să găsească şi câteva rădăcini de ferigă. S'a mulţumit cu-atât. Foamea i s'a potolit foarte repede de data asta, deoarece măruntaiele pântecului îi sunt încă strânse, după atâta t'mp de post. Dar mâine-poimâine, va mânca din ce în ce mai mult şi ursuleţii vor avea o porţie de lapte mereu sporită. Vor începe să crească mai cu nădejde. Acum o lună, la 'nceputul lui Martie, erau de mai bine de cinci sute de ori mai mici decât mama lor, lucru nemaiîntâlnit la alte vietu'toare de pădure din munţii noştri. Peste o lună-două, însă, vor fi mărişori şi când vor dormi îmbrăţişaţi aşa cum li-i obiceiul, nu vor mai semăna cu un ar'ci, ci cu o moviliţă negricioasă sau cu o căciulă uriaşă de cioban... Ursoaica s'a întors în bârlog. Şi-a mirosit puii, le-a împins culcuşul cu totul de o parte şi s'a aşezat şi ea, suflând cu abur cald. Ursuleţii s'au mişcat prin somn, s'au despărţit unul de altul, s'au târât repede spre pântecul mamei şi au început să sugă. Dar mama n'a mai dormit. A veghiat tot timpul. Poarta bârlogului nu mai era închisă şi ferecată de troian. ...şi primăvara intra năvalnic înăuntru, aducând miros de iarbă proaspăt încolţită pe dâmburii din vale. Acolo, pe ramuri de arin, începuseră să se umfle şi mugurii lunguieţi, gata să plesnească...

...Aşa au trecut z'lele şi săptămânile primăverii timpurii. Nu-i vorbă, vremea bună s'a mai stricat de câteva ori, ba odată rău de tot şi viforul a bătut cu furie, aşternând zăpada val după val pe podeaua pădurii şi la intrarea peşterii. Dar troianul dela gura bârlogului, n'a ajuns să se mai înalţe la loc, deoarece ursoaica ieşea în fiecare noapte şi se ducea prin hârtoape. Întârzia din ce în ce mai mult, căci se ospăta mai din belşug. Pe la sfârşitul lui Aprilie, ursoaica a început să facă plimbări şi ziua prin pădure. Într'o dimineaţă, ieşind astfel din ascunzătoare, s'a oprit lângă un buştean gros ce fusese trăsn't şi dărâmat pe vremuri. Bușteanul începuse să putrezească. L-a înşfăcat deacurmezişul cu labele din faţă, l-a ridicat ca pe-o aşchie deşi cântărea sute de kilograme şi l-a trântit cu putere de-un stei. Trunchiul s'a frânt. A'nceput atunci să scurme cu ghiarele în locul unde plesn'se bușteanul şi pe dată a răvăşit lemnul până'n măduva trunchiului. Numaidecât ochii ursoaicei au scânteiat de plăcere. Dăduse de-un muşuroi mare plin de furnici uriaşe de pădure, grase şi arătoase. Printre ele erau multe larve... Ursoaica s'a aşezat pe labele din spate ca'ntr'un jilţ, încât văzând-o cineva astfel ar fi jurat că-i un butoi de zece vedre. Straşnic s'a mai ospătat! Pe seară, s'a'ntors sătulă în bârlog şi în noaptea următoare n'a mai plecat. Ursuleţii au supt şi ei atât de mult lapte, încât pântecele lor se făcuse ca un balonaş.

Până la sfârşitul lunei Mai, puii ursoaicei crescuseră binişor şi se făcuseră mari cât doi desagi ciobăneşti, când sunt plini cu mălai. Li se vedeau şi gheruşele dela lăbuţe mai bine şi de câteva zile începuseră să iasă din bârlog, luându-se pe urmele ursoaicei. Omătul pierise cu totul din împrejurimi, iar lumina soarelui scălda rariştea din apropiere. Printre iarba cea nouă, răsăriseră stânjenei de munte. Cum ajungeau acolo, ursuleţii uitau de mama lor, care se ducea mai departe după hrană. Rămâneau în poieniţă, jucându-se în fel de fel de chipuri, făcând tumbe, răsturnându-se unul peste altul, prefăcându-se că se muşcă şi făcând salturi caraghioase. Razele calde ale soarelui îi stârnea la joc. Odată, într'o amiază, unul din ursuleţi şi-a prins ghiarele de coaja unui trunchi de brad. Atâta i-a trebuit! De cum a băgat de seamă cât de uşor îi este să se cațere, a plecat pe coaja trunchiului în sus. Bradul era înalt, cu vârful ce părea lipit de cerul albastru. Celălalt, văzându-l cum se cațără a sbughit-o şi el. Şi iată-i pe amândoi ursuleţii, ca două maimuţe, sbenguindu-se pe tulpina bradului, uitându-se şireţi unul după altul. Ursoaica s'a reîntors la o vreme dinspre butirişul coastei priporoase. Şi-odată a mormăit cu botul în vânt, chemându-i. Abia atunci s'a sfârşit jocul ursuleţilor. Au coborît veseli şi ursoaica i-a lăsat chiar acolo în marginea rariştei să sugă îndelung. Puii se'nghesuiau spre pântecul mamei cu labele dinapoi întinse în soare. Au rămas pe urmă până'n amurg şi nimeni nu i-a turburat. Prin umbrarele de cetină, cântau scatii, cojoaice de munte şi piţigoi cu coada scurtă..

Vremea se scurgea într'una. Spre sfârşitul lunei Mai. brazii îşi înoiră ciucurii crengilor cu frunzuliţe proaspete. Prin văzduh, plutea mult polen auriu risipit din ciucurii florilor bărbăteşti de molizi.

Dar într'o dimineaţă, s'a întâmplat ceva neobişnuit. Ursoaica plecase mai din vreme din bârlog. Ursuleţii traseră după aceea un pui de somn bun, deoarece în ajun sburdaseră grozav prin poieniţă. Astfel întârziară să iasă din vizuină.

Pe crestele cele mai înalte ale muntelui era încă zăpadă. Primăvara venise mai târziu acolo Nămeţi grei astupau strungile şi vâlcelele. Dar dedesubt, zăpada se topea sub căldura soarelui şi troienii începură să alunece încet, încet, pe albia văiugilor. Deodată, unul din troiene s'a rupt în două şi s'a prăbuşit. Ghiaţa care-l ţintuise de stânci se muiase. In cădere, mormanele de zăpadă au târît spre adânc bolovani şi trunchiuri de brazi uscaţi. Jos, la poale, avalanşa s'a oprit, grămădindu-se la intrarea bârlogului. Nu mai era chip de intrat, nici de ieşit din mica peşteră. Ursuleţii care dormeau duşi, s'au trezit speriaţi de bubuitura înfricoşătoare a avalanşei. Au dat să iasă la lumină, dar pace să poată: gura vizuinii era ferecată cu bolovani grei şi crengi groase împletite în bulgări de zăpadă îndesită. S'au sucit, s'au

învârtit, dar până la urmă s'au așezat triști în culcuș. Unde se afla mama lor?

Ursoaica s'a înapoiat către amiază, pe drumul ei obișnuit, însă n'a întâlnit puișorii. Poienița era goală. S'a uitat spre trunchiurile brazilor.... dar zadarnic. A mirosit pajiștea, ca să le ia urma... însă n'a scos-o la capăt. A grăbit atunci spre bârlog, mai mult în goană. A ajuns... dar locul își schimbase înfățișarea. Nămeții avalanșei stăteau încălecați peste bârlog. Pieriseră oare ursuleții sub dărâmături?

Ursoaica a scos un mormăit lung de nerăbdare... Inflorate de teamă, păsările din apropiere au sburat care încotro, vestind spaimă printre suratele vecine. Namila s'a apucat să ridice rând pe rând buștenii dărâmați și bolovanii prăvăliți de avalanșe... I-a aruncat cu furie înlături. Pe urmă a săpat aprig cu labele, de săreau țurțurii grei și schijele de ghiață, nevoie mare! In urma ei, rămăsese șanț... Scormonea ea oare așa'n neștire? Nu, căci șanțul pe care-l săpa, ducea drept spre intrarea bârlogului. Mirosul ei n'o înșela câtuși de puțin... simțise că ursuleții sunt acolo înăuntru.

Fără veste, zăporul de zăpadă din fața ei s'a năruit... și ursoaica a dat buzna spre culcușul puișorilor. I-a mirosit... a oftat ușurată și bucuroasă... i-a tăvălit dându-le brânci cu botul pe covorul de mușchi al culcușului... După aceia i-a împins afară.. prin gangul ce despărțea acum avalanșa în două. Când au ajuns în poiană, ursoaica și-a alăptat la soare puișorii, suflând mereu cu botul peste urechile lor scurte și rotunde. Pasă-mi-te se liniștise, furia și grija ei pieriseră, iar acum era iarăși ca altădată.

Dar după ce s'au săturat și-au stat puțin tolăniți la soare, ursuleții au sbughit-o iar pe trunchiurile brazilor în sus și în jos jucându-se de-a prinselea.... Erau atât de hazlii încât toate păsările se adunaseră stoluri prin brazii din împrejurimi, ciripind în cor. Dintre toate, pițigoii cu coadă scurtă se prăpădiseră de haz!...

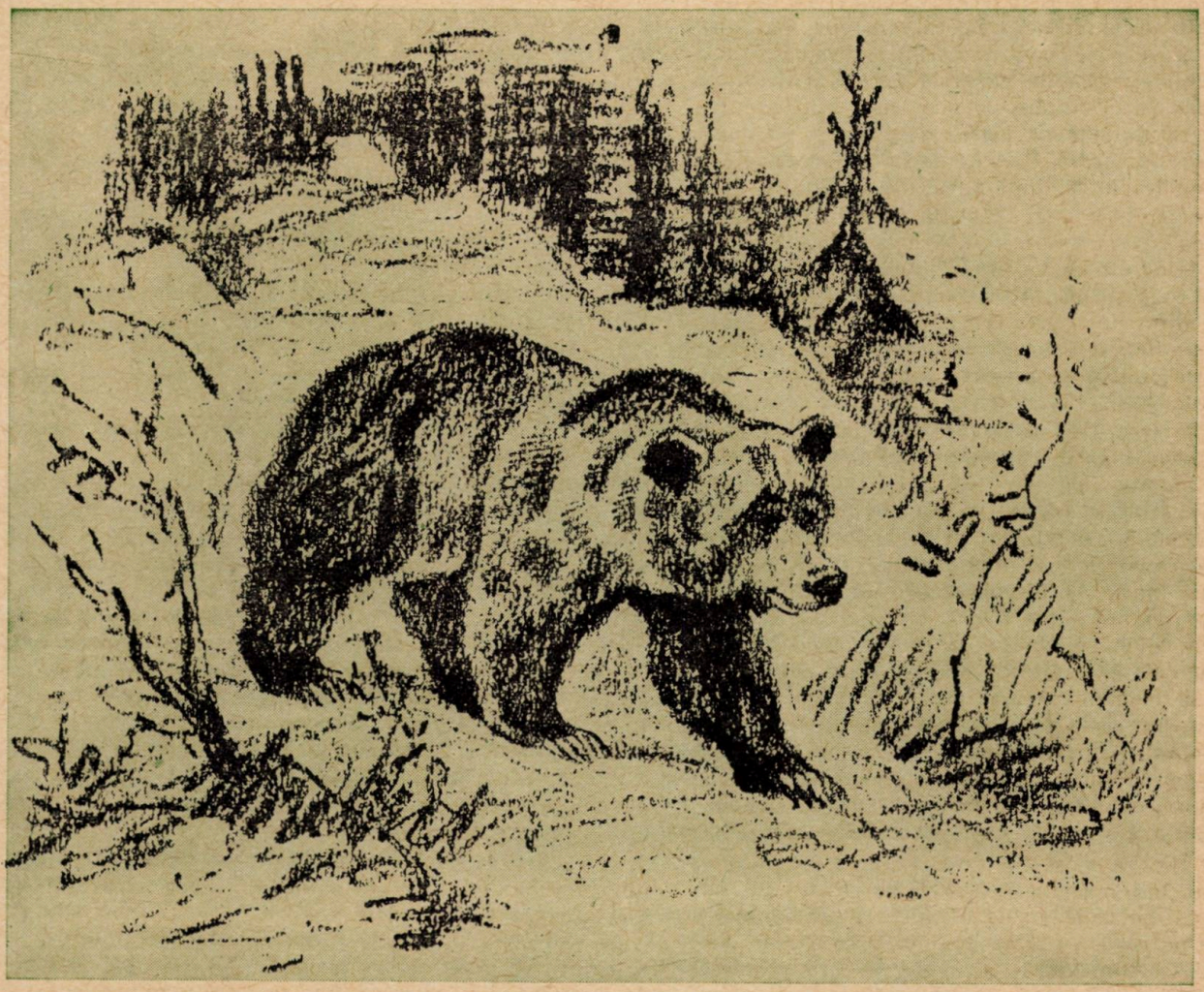

Inimoşii

de **GICA IUTEŞ** **Ilustraţii : I. DARIE**

(urmare din numărul trecut)

CAP. XX

FRĂMÂNTĂRI

Doctoriţa Herban fu vădit uluită de înfăţişarea fiicei sale.

— Ce-i cu tine, fato? o luă ea pe Tina în primire încă dela uşă.

— Vai mamă, dac'ai şti! Dac'ai şti ce s'a întâmplat, spuse Tina aruncând ghiozdanul pe pat.

— Ei, ce s'a întâmplat, de-a trebuit să se răcească mâncarea? Vrei să întârzii din pricina ta? Fuga, un, doi, trei, la spălat...

— Vai, strigă Tina frecându-se cu săpunul pe mâini şi împrăştiind nouraşi de clăbuc în toate părţile.

— Grăbeşte-te, că eu am şi sfârşit de mâncat...

— Când ţi-oi povesti, mămico! Trebue să scriu un articol despre toate câte s'au întâmplat. Nu zău, nu pot să scriu articolul! spuse Tina lăsând jos furculiţa şi rezemându-şi obrazul înfierbântat în pumni.

— Dacă mănânci ca oamenii, ai să scrii şapte articole, nu unul! Dar ce s'a întâmplat, povesteşte-mi, ce lucruri grozave au putut să se întâmple în clasa VI-a? Şi mama se uită grăbită la ceas.

— Să vezi, mămico...

Şi Tina începu să povestească întâmplarea cu linia, luând-o mereu dela capăt şi încâlcind totul în asemenea măsură, încât mama abia putea să urmărească firul povestirii.

— Ei, o întrerupse ea. Despre ce smeu e vorba, de unde l-ai mai scos şi pe Hurduc ăsta? Parcă spuneai că linia a dat-o Iorgu? După părerea mea, pionierul acesta s'a purtat cinstit. Aşa şi trebuia! Să predea linia profesorului, pentru ca să se înveţe minte cel care a scris pe linie.

— Of, mămico, dar tu nu te gândeşti? Cel care a scris linia n'a scris-o pentru el. A vrut să ajute pe altul, pe Ştefănel. Şi Iorgu e unul şi acelaşi cu Hurduc. El este conducătorul detaşamentului nostru.

— Cu atât mai mult, el trebuia să dea linia.

— Dar bine, mămico, Ştefănel muncise toată noaptea la motor.

— Bravo lui, asta înseamnă că e totuşi un băiat de caracter. El a muncit o noapte să repare ce-a stricat într'un ceas. Dar linia, cum ţi-am spus, trebuia să fie predată profesorului.

— Ce uşor vorbeşti tu, mamă. Sunt atâtea şi-atâtea lucruri. Cum am să le pot scrie eu pe toate în articol?

— Trebue să poţi. Şi mai ales să scrii numai adevărul. Gazeta de perete e a clasei întregi şi articolul tău o să-l citească toţi copiii. Trebue să fie un articol drept şi cinstit, încheie mama, pregătindu-se de plecare.

— Pleci, mamă? spuse Tina ridicându-se deodată şi ajungând calea mamei sale. Vreau să te întreb ceva. Ceva, ştii, ceva foarte grav...

— Ce să mă întrebi... Ai păţit ceva? întrebă mama încruntând sprâncenele.

Tina frecă încurcată cu vârful piciorului covorul albastru şi privi în podea.

— Spune-mi, atunci când primeşti un dar, un dar oarecare, un lucru de pildă, lucrul acela înseamnă că e numai şi numai al tău?

— Desigur! răspunse mama nedumerită.

— Şi darul acesta, lucrul acesta, de vreme ce e numai al tău, poţi să-l dăruieşti la rândul tău? Tina îşi lipi rugătoare obrazul de mâneca hainei mamei sale, care mirosea uşor a levănţică.

— Depinde. Dar unde vrei să ajungi? Spune pe scurt şi lămurit. Nu vreau să întârzii de la spital!

— Cum, depinde?

— Ei bine, desigur că poţi să-l dărueşti, încuviinţă mama, dar ce-ţi trece prin capul ăsta ciufulit? — o iscodi ea intrigată.

— Atunci pot să dăruesc lanterna mea magică?

— Dar bine, abia alaltăeri ţi-am dat-o. Parcă ziceai că niciodată nu ţi-a plăcut un dar mai mult ca acesta, că pui la cale o adunare grozavă, că o ţii în secret şi că, mă rog, eşti convinsă că e o comoară! Şi acum? Aşa, tam-nesam, o dăruieşti?

— Dar pot s'o dăruiesc?

— Treaba ta, spuse mama simţindu-i nerăbda-

rea şi emoţia. Lanterna e a ta, ai căpătat-o de ziua ta. Mă rog, te foloseşti de ea cum crezi...

Dar mama nu a mai avut timp să isprăvească ce avea de spus, că două mâini mici şi arse de soare îi înlănţuiră gâtul şi-o ploaie de sărutări îi năpădiră obrazul.

— Hai! Opreşte-te, ciufulici! Acum sunt la fel ca tine, râse mama, netezindu-şi în grabă părul.

Şi dând-o la o parte, ieşi râzând pe uşă.

. . . . . ,

— N'am nimic! mârâi Ştefănel, băgându-şi capul înfierbântat în ligheanul cu apă rece şi bălăcindu-se îndelung, ca să nu fie nevoit s'o privească pe bunică.

— Cum, ţipă ea alarmată, cum, n'ai nimic? Vii acasă cu nasul umflat ca o pătlăgică şi n'ai nimic? Cu cine te-ai bătut?

Dar Ştefănel nu răspunse şi nici de mâncare nu se atinse. Se vîrî în pat şi rămase acolo nemişcat şi tăcut ca un butuc.

— Ce-ai păţit, măi băiete, încercă din nou bunica cu binişorul, învârtindu-se în jurul patului. doar-doar l-o îndupleca să spună ce are pe suflet. Să-ţi pun o compresă! Bătrâna fugi repede în bucătărie şi se întoarse cu un şervet ud.

— Nu trebue, bunico, zise băiatul desnădăjduit şi împinse cu mâna compresa. Apoi se întoarse cu faţa la perete şi închise ochii înroşiţi de nesomnul din noaptea trecută şi de lacrimile care-i frigeau pleoapele.

— Te-ai lovit, ai căzut?...

— M'am lovit. murmură băiatul în silă, crezând că bunica o să-l lase în sfârşit în pace.

— Nu te-ai lovit, ştiu eu, protestă ea cu hotărîre, bănuind că umflătura dela nas nu e singura pricină pentru care băiatul stă în pat, aproape bolnav.

— Bine, nu m'am lovit atunci! sună glasul jalnic al băiatului.

Dar bunica nu-l slăbi niciun pic cu întrebările.

— Atunci, te-ai bătut cu cineva? Ai păţit ceva? A trecut o maşină peste tine?

Dar băiatul izbucni deodată în hohote de lacrimi şi-şi trase peste cap cuvertura.

„Ştefane, Ştefane!" se jelui ea, făcând un semn din cap. Adică: mare pacoste şi necaz pe capul meu. Apoi se duse în bucătărie. Acolo se răzbună cumplit pe toate crătiţele şi tingirile, frecându-le cu nisip până străluciră, aşa cum nu mai străluciseră n ciodată.

. . . . . .

Cocoţat cu un picior pe scaunul pus deasupra mesei şi cu un picior pe dulapul de haine, Giuri bătea cuiele pentru perdele cu gândul mereu la întâmplările din clasă. Se gândise întâi să-i povestească şi mamei, dar o văzuse atât de încântată de perdelele cele noi, că se lăsă păgubaş. Era mereu veselă de când se mutaseră la O. M.! Toi timpul părea preocupată de felul cum avea să înfrumuseţeze odăile. Mereu scotea câte un şervetel brodat cu arnici, potrivindu-l ba pe măsuţa cea rotundă din hall, ba pe policioara cu cărţi. Tăia dantelă de hârtie pentru dulapul din bucătărie, dădea podelele cu ceară... Mă rog, mereu găsea câte ceva de frecat, ori de vopsit, de reparat ori de croit. Acum era grozav de încântată de perdelele cele noi şi-l zorise ca să bată cât mai degrabă cornizele.

Giuri privi pe furiş la maică-sa. Cocul ei bogat lucia arămiu.

Băiatul clătină din cap, mirat.

— Dar ce le mai faci, mamă? Ce le mai coşi acolo? Ea ridică de pe lucru faţa îmbujorată şi zâmbi.

— Uite, le fac nişte fluturaşi. Ce drăguţe sunt! zise ea înfoind perdelele de mătase verzuie. Vor fi cu adevărat frumoase! Se vor potrivi cu tapetul.

— Imi trebuesc nişte cuie, spuse Giuri morocănos. Sunt în baie, la chiuvetă. Astea nu-s bune de nimic. Le aduci mata sau să cobor?

— Le aduc, le aduc, strigă mama veselă şi, într'o clipă, veni cu cuiele.

— Tii, da'nalt mai eşti, băiatule, zise ea privindu-l de jos cu-o mirare aproape copilărească. Ştii, Giuri, începu ea, eu cred că mi-au dat casa mai mult din cauza ta.

— Cum, din cauza mea? întrebă el dând cu ciocanul o lovitură de nădejde în pironul îndărătnic.

— Sigur, nu vezi, mi se răsuceşte gâtul ca să mă pot uita la tine. Tu semeni cu tata. Numai el era aşa de înalt. Şi ce s'or fi gândit tovarăşii? Doar toţi îl ştiau pe tata! In curând băiatul va creşte la fel de înalt ca taică-su! In cămăruţa aceea scundă şi strâmtă, când s'o aşeza în pat. picioarele o să-i iasă prin perete. Iar de s'o ridica vreodată în picioare fără băgare de seamă, o să salte tavanul în creştet!

Şi mama râse înveselită.

— Ce tot spui acolo, mamă?

— Ei, murmură ea, netezind visătoare faldurile perdelei. Cât s'ar fi bucurat acum! Ce fericiţi am fi fost toţi trei! Dar el n'a apucat vremea noastră, urmă ea întristată.

Giuri puse ciocanul pe dulap şi sări jos apucând-o pe maică-sa de umeri.

— Mamă, zise el cu duioşie şi şterse lacrima care se prelingea pe obrazul încă tânăr şi frumos al mamei sale.

— Nu plâng, zise ea cu ochi strălucitori. Iată, acum ne-am mutat aici. Tu ai început să creşti. Asta înseamnă că ne-am răzbunat pe jumătate. Şi cu fiecare zi ce trece ne răzbunăm mai mult. Ia uită-te pe fereastră. Vezi? Mai sunt schele încă, dar mâine în locul lor se vor ridica alte blocuri, alte etaje. De jur împrejur, copacii sădiţi vor fi o pădure. Noi, care am trăit în maghernițe, în fumul uzinei, vom trăi aici prin munca noastră, în aer curat, în soare. Pe străzile largi vom călători în troleibuze, spre uzină.

(Continuare în numărul viitor)

Calendarul micului agricultor

Primăvara, de îndată ce pământul prinde să se usuce, începe munca adevărată a plugarului. Una după alta, se rostuiesc lucrările în câmp, în livadă, în grădină şi aşa mai departe.

IN CÂMP încep semănăturile de primăvară; pentru aceasta, seminţele trebuesc din vreme alese, tratate şi încercate din punct de vedere al puterii de încolţire. Se fac şi iarovizările la seminţe. Se ridică de pe ogoare parazăpezile *) iar acolo unde e cazul, încep plivirile. Incepe şi răspândirea de îngrăşăminte chimice destinate îngrăşării semănăturilor în cursul perioadei lor de vegetaţie.

IN LIVADĂ se fac pregătirile pentru plantări de puieţi. Se continuă curăţirea livezii de uscături,

cuiburi de omizi; se încep stropirile contra duşmanilor pomilor. Toată atenţia trebue dată

cuiburilor pentru păsărele, aliaţi atât de preţioşi livezii noastre. In nopţile senine se fac „fumare" pentru a împiedica ca bruma să producă pagube.

*) Vezi „Cravata Roşie" Nr. 2/1954.

Cercul MICIURINIST

— reportaj de EUGEN JIANU —

...Seara de iarnă se lasă încet, încet peste sat.

Pe uliţa ce duce către şcoală se aude tropot de paşi, întâi stingheri, apoi din ce în ce mai deşi. Larmă veselă de glasuri răzbate încoace şi'ncolo. Iacă trece o ceată întreagă ; sunt elevii din clasele a V-a, a VI-a şi a VII-a, membrii cercului miciurinist care se strâng azi în adunare solemnă : „Sărbătorirea a trei ani dela întemeierea cercului lor"

...Sunt strânşi aici în „camera pionierului" în cadrul şedinţei de sărbătorire, toţi cei pasionaţi în deslegarea minunatelor taine ale naturii. Sala este împodobită sărbătoreşte, flori proaspete dintre cele aclimatizate de cerc împodobesc ungherele, mesele, ferestrele; întreg peretele din faţă e acoperit cu litere roşii mari! „Noi nu putem aştepta daruri dela natură, trebue să ştim să i le smulgem" — sfatul călăuzitor dat de marele Miciurin şi îndreptarul de zi cu zi, dă viaţă şi în munca cercului. „Ordinea de zi" afişată arată: la punctul 1 referatul „Să folosim experienţa minunată a miciuriniştilor sovietici" ţinut de pionierul Florea Fiţă, iar la punctul 2 referatul „Folosirea metodelor agrotehnice asigură o recoltă bogată" ţinut de elevul Nicolae Marin; vor urma apoi discuţii şi dezbaterea cererilor de primire a noilor membri.

...Nu e uşor să ajungi membru al cercului miciurinist al pionierilor şi elevilor şcolii elementare din comuna Padina — raionul Segarcea. Trebuesc îndeplinite o seamă de cerinţe, cum ar fi aceea de a fi fruntaş la învăţătură, de a nu avea absenţe la şcoală şi de a fi participat la toate muncile obşteşti de peste vară.

Adunarea s'a terminat. S'au luat hotărîri de seamă privind munca viitoare a cercului: astfel se va trece pe lotul nou primit la aclimatizare soiul de bumbac Odessa 1; se va întemeia o grădină de flori miciurinistă; se va face deasemeni o livadă mică în care se va urmări să se obţină prin selecţie încrucişări noi de pomi (vişini, persici, meri, caişi şi peri) mai rezistenţi la secetă, ger şi boli decât cei obişnuiţi prin partea locului.

Oricine ar sta de vorbă cu pionierii şi elevii şcolii elementare din Padina despre experienţele lor miciuriniste, ori care dintre cei ce le-ar vizita terenul de experienţă şi-ar putea da seama despre faptul că „faima" cercului este cu totul îndreptăţită. Nicolae Marin, un băetan cu ochii veşnic lucind neastâmpăraţi, va povesti, de pildă, despre fasolea uriaşă cu teaca de aproape un metru pe care a obţinut-o şi despre proiectele lui de a încrucişa, după metoda biologului clujan Pallocsaj, roşii cu ardei; pionierul Romulus Goanţă, frământându-şi după vechiul lui obicei degetele mâinii, îţi va vorbi despre strădaniile lui cu cultura grâului ramificat care, pus pe un metru pătrat, a dat boabe pentru a însămânţa alţi 50 m. pătraţi. N'a fost deloc uşoară cultura aceasta a grâului ramificat: firele au trebuit să fie polenizate artificial, apoi pungite, dar de reuşit, s'a reuşit; iar „ambiţia" lui cea mare este să se ajungă la extinderea culturii pe un hectar

de pe care se poate recolta 10.000 kg. sămânță, ca în Uniunea Sovietică! Nicu Marin Diță nu-i mai prejos; a obținut, folosind metode agrotehnice sovietice, bumbac colorat; frumos „vopsit" în cafeniu — cu două nuanțe, închis și deschis — bumbacul lui colorat a pășit în cel de al treilea an de cultură! Pentru anul viitor se gândește să obțină și alte culori, de pildă bumbac cu puful albastru.

Acestea toate sunt lucrări și experiențe făcute în câmpul aparținând cercului. Dar activitatea tinerilor miciuriniști nu s'a oprit aici, adică numai de a face lucrări în cadrul cercului. Din ce în ce mai mulți erau sătenii care având drum, sau chiar făcându-și drum, lângă lotul experimental al cercului miciurinist, se opreau în dreptul tarlalelor urmărind îndeaproape roadele muncii pionierilor și elevilor; se spulberau, una după alta, îndoielile în puterea științei agrotehnice înaintate de a smulge pământului roade bogate și felurite.

De exemplu, astă vară, țăranii muncitori Alexandru Prună și Chiril Mitroi, veneau des și rămâneau multă vreme pe lotul cercului miciurinist, despre care mersese vestea în lung și în lat prin sat, ba chiar și prin satele vecine; îi interesa îndeaproape mai cu seamă problema polenizării suplimentare. Doar cu ajutorul polenizării suplimentare se poate spori considerabil recolta și atât Alexandru Prună cât și Chiril Mitroi aveau câte un pogon de floarea soarelui.

Ei, și dacă la început, trecând pe lângă terenul de experiență al copiilor, dădeau din umeri spunând „ia, jucării de copii", acuma când din „jucăriile", adică din experiențele cercului puteai cântări cu ochii tăi sporul recoltei, lucrurile s'au schimbat din temelii. Fără doar și poate trebuie vorbit cu profesorul ca elevii să facă „asemenea experiențe" și pe pogoanele lor. Feciorul lui Chiril, Marin, era membru al cercului, așa că n'a fost greu celor doi săteni să capete lămuririle trebuincioase.

Așa se face că într'o zi, cei doi „plugari bătrâni" — un elev — „plugar tânăr" dar întemeiat pe cunoașterea „tainelor" roadelor bogate — și profesorul de științe naturale al școlii, au tăifăsuit laolaltă până hăt târziu seara. Hotărîseră să încerce pe ogoarele lor metoda polenizării suplimentare și pentru aceasta cereau sprijinul profesorului și al membrilor cercului miciurinist.

...Că recolta de floarea soarelui a lui Alexandru Prună și a lui Chiril Mitroi a fost bogată, în expoziția școlii din Padina stă mărturie o pălărie de floarea soarelui, mare cât o roată de car, și plină ochi de semințe, adusă în dar de Alexandru Prună de pe locul unde membrii cercului miciurinist l-au ajutat să facă polenizarea suplimentară.

„Roadele muncii noastre de până acum? Bune, firește, dar nu ne putem opri aici"—a spus Marin Mitroi în referatul său „Folosirea metodelor agrotehnice asigură o recoltă bogată". Trebuie să trecem neîntîrziat mai departe. Va trebui să ne străduim și mai mult ca, prin puterea exemplului, cei ce-și muncesc pământul în mod științific să crească neîncetat; și nu ne mulțumim numai cu cei ce i-am convins până acuma!

Gândul acesta înseamnă drumul de viitor al cercului miciurinist al pionierilor și școlarilor din Padina. Pentru anul viitor în planul de muncă al cercului stă înscris ajutorul pe care îl vor da sătenilor la iarovizarea grâului și a cartofilor, la ciupitul și cârnitul bumbacului.

...Și privind înapoi, la realizările care au însemnat până acuma drumul cercului, nu se poate să nu ai și convingerea reușitei de mâine, adică a înfăptuirii planului de muncă...

IN GRĂDINĂ toată grija se îndreaptă către răsadnițele și paturile calde: se aerisesc, se udă și se urmărește ca fiecare rază de soare să le scalde. Incep primele transplantări de răsaduri. Se fac culturi în ghivece de turbă și cuburi nutritive. Se seamănă ridichile, salata, ceapa, usturoiul; apoi fasolea, mazărea...

Se fac pregătirile pentru irigarea de vară a grădinilor. Se urmărește distrugerea coropișnițelor, acolo unde s'au ivit. Se pot semăna dovlecii și castraveții timpurii, adăpostindu-i noaptea sub ghivece sau acoperindu-i, după ce au răsărit, cu clopote de sticlă (borcane mai mari) care le forțează creșterea în zilele cu soare.

LA VIE se pregătesc aracii și începe desgropatul viței de vie. Se taie coardele de prisos.

Voi pionierii și școlarii puteți îndeplini sau da ajutor la toate aceste lucrări. Dar mai cu seamă puteți ajuta la alegerea și mărirea puterii de încolțire a semințelor, la curățirea livezii de uscături și cuiburi de omizi,

la extinderea culturii legumelor și zarzavaturilor în ghivece și cuiburi nutritive, la facerea fumarelor pentru apărarea livezii și pădurii de brume și înghețuri târzii.

Despre unele din aceste lucrări, veți putea citi în numerele viitoare din „Cravata Roșie".

PETELE DE PE LUNĂ

Când privim Luna vedem pe ea nişte pete, ca un fel de nori. V'aţi gândit vreodată, ce sunt petele acestea?

Din cele mai vechi timpuri, privind discul de argint al Lunei, oamenii şi-au dat silinţa să ghicească ce sunt petele de pe ea. In timpurile îndepărtate, cu multe sute de ani în urmă, explicaţiile erau, desigur, dintre cele mai fantastice. Ele s'au păstrat până în prezent în basmele diferitelor popoare. De exemplu: un vechi basm englez spune că petele reprezintă un om cu o legătură de vreascuri. în alt basm se explică petele de pe Lună spunându-se că se vede pe ea o fată frumoasă şi rea, transformată în broască, iar într'un basm al unui popor din Uniunea Sovietică — saami — care trăieşte în peninsula Colsc, dincolo de Cercul Polar, — se spune că pe Lună este o femeie, care a plâns atât de amar după soţul său mort, vânătorul Nainas, încât Luna, făcându-i-se milă de ea, a luat-o acolo la ea.

Când oamenii au aflat că Luna este o planetă, un corp ceresc la fel cu Pământul nostru, ei au hotărît că ea trebuie să semene întru totul cu Pământul nostru şi au început să considere aceste pete drept mări. Pe hărţile „lunografice" s'au păstrat până acum unele numiri, care au fost date în acele timpuri „mărilor" de pe Lună. Veţi întâlni acolo Marea Ploilor, Marea Fertilităţii, Marea Clarităţii şi altele. Dar acum se ştie bine că nu sunt nicidecum mări. Pe Lună nu sunt mări, după cum nu este nici atmosferă.

Când oamenii se vor pregăti să călătorească în Lună, vor fi nevoiţi să se gândească foarte serios la aprovizionarea abundentă cu oxigen pentru respiraţie. E drept că în ultimul timp astronomii sovietici au descoperit, pe calea unor observaţii foarte complicate şi fine, slabe urme de atmosferă pe Lună, dar este o atmosferă atât de grea, încât nu am putea rămâne nici un minut în ea, fără să ne sufocăm.

Pe Lună nu sunt nici nori, nici ploi, nici râuri, nici lacuri. Este un pustiu fără apă. In ziua lunară, care durează două săptămâni pământeşti, Soarele încălzeşte atât de puternic suprafaţa planetei, încât căldura se ridică acolo până la 120 de grade. La o asemenea temperatură toate râurile şi lacurile ar fierbe şi s'ar transforma în vapori. In schimb în noaptea lunară, de două săptămâni, se lasă un ger de minus 160 de grade. La această temperatură, nu numai apa, ci şi unele gaze — acidul carbonic, de pildă, — ar îngheţa şi s'ar transforma în zăpadă.

Dacă însă petele de pe Lună nu sunt nori şi nici mări, ce sunt ele? — ne veţi întreba. Dece atunci Luna nu ni se pare peste tot la fel de strălucitoare şi luminoasă? Iată dece: suprafaţa Lunei, ca şi a Pământului, este compusă din diferite roci, din minerale. Ori, diferite substanţe reflectă în mod diferit razele solare. Probabil că şesurile de pe Lună — şi petele sunt chiar şesuri — sunt formate din substanţe care reflectă mai slab razele Soarelui. Părţile luminoase ale Lunei sunt regiunile muntoase. Pe fotografia din stânga este Luna, aşa cum o vedeţi la un telescop nu prea puternic, iar în dreapta — este o parte din suprafaţa Lunei, fotografiată la un telescop puternic. Aci se văd bine munţii, craterele uriaşe, luminate de Soare şi care aruncă o umbră bruscă. Unele din aceste cratere se văd sub formă de pete luminoase chiar printr'un binoclu obişnuit de campanie, de pildă, craterul Tiho Braghi, craterele Copernic, Aristotel. Munţii sunt însemnaţi pe prima fotografie precum şi petele „mărilor" false. Veţi găsi aici şi Alpii, şi Apeninii şi Carpaţii, precum şi alte numiri, cunoscute fiecărui şcolar din geografie. Oamenii de ştiinţă sovietici au dat munţilor de pe Lună numirile munţilor de pe Pământ.

Pe fotografia din stânga — Luna aşa cum se vede la telescop pe Lună plină. Am însemnat cu săgeţi şi cifre „mările", munţii şi craterele cele mai mari de pe Lună. 1. Craterul Platon, 2. Marea Ploilor, 3. Apeninii, 4. Craterul Copernic, 5. Craterul Grimaldi, 6. Marea Umidităţii, 7. Craterul Tiho Braghi, 8. Craterul Arhimede, 9. Marea Cla-

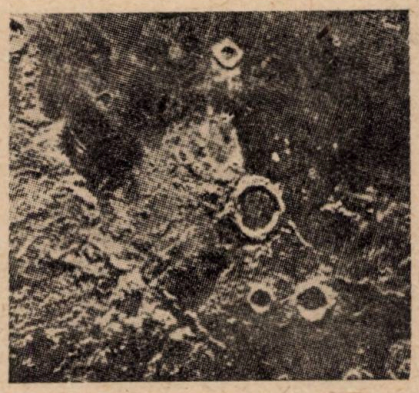

rităţii, 10. Marea Crizelor, 11. Marea Liniştii, 12. Marea Fertilităţii, 13. Marea Nectarelor, 14. Marea Norilor.

Pe fotografia din dreapta, vedem o parte din suprafaţa Lunei, văzută la un telescop foarte puternic. In colţul din stânga jos vedem craterul Eratostene. De la acest crater spre dreapta pleacă în diagonală regiunea muntoasă a Apeninilor. Deasupra Apeninilor se mai văd încă trei cratere; cel mai mare este Arhimede, în dreapta lui sunt două mai mici: Aristil şi Avtolic. După cum vedeţi, aceste cratere sunt situate pe un şes, numit Marea Ploilor.

(Traducere din limba rusă).

(Coperta I: „La sfat cu copiii" de LIGIA MACOVEI)

„CRAVATA ROŞIE", revista pionierilor şi şcolarilor, editată de Comitetul Central U.T.M.; apare la 1 şi la 15 ale fiecarei luni. Redacţia şi Administraţia: Bucureşti, str. Academiei 17, telefon 39064. Cont C.E.C. Nr. 162654. Abonamentele se pot face la toate oficiile P.T.T., la serviciile regionale şi secţiile raionale de difuzare a presei. Taxa poştală plătită în numerar conf. aprob. Dir. Generale P.T.T. Nr. 174.578/1949 N. I.—9-25. „Intr. Poligrafică Nr. 2", Intreprindere Industrială de Stat, str. Brezoianu 23—25. — C. 7998.

EXEMPLARUL 1 LEU

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU

Cine le dezleagă?

Cuvinte încrucișate

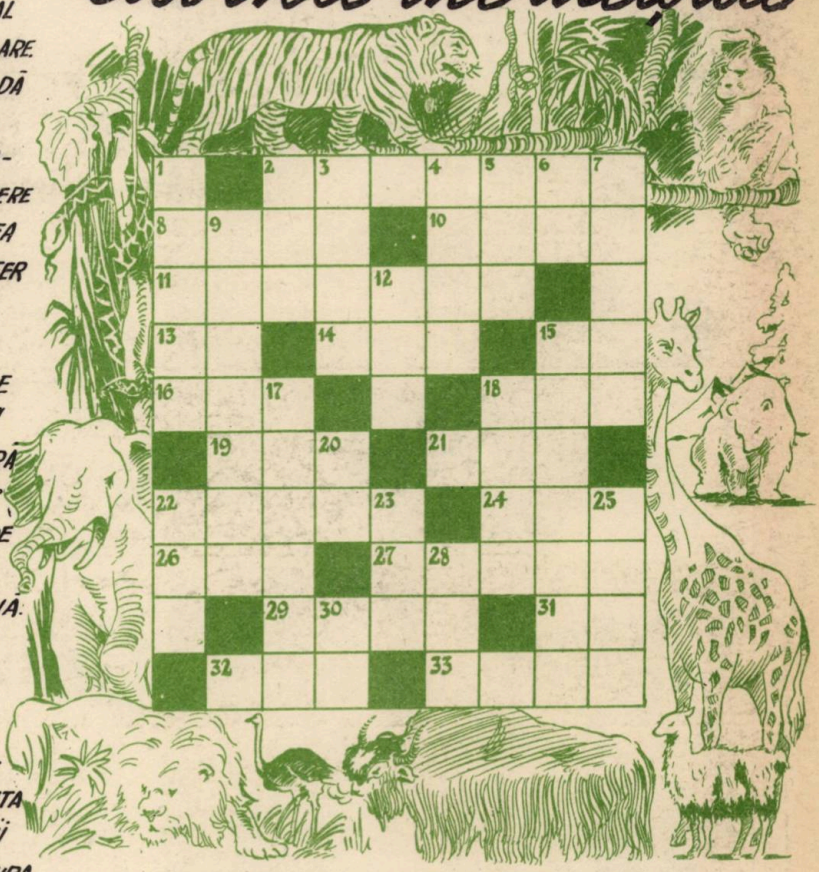

ORIZONTAL 2-??? 8-VÎNĂTORUL NU PLEACĂ FĂRĂ EA LA VÎNĂTOARE. 10-A ȚINTI. 11-??? 13-ARMĂSAR, CAL MAI ALES DOBROGEAN (NUMAI ÎN CÎNTECELE POPULARE. 14-PAPAGAL MARE DIN AMERICA DE SUD CU COADĂ LUNGĂ ȘI PENE FRUMOASE. 15-JUMĂTATE DE GRAM!? 16-ARBUST SPINOS. 18-??? 19-FORMAȚIE DE SBOR A PĂSĂRILOR CĂLĂTOARE. 21-ACOPERE CORPUL ANIMALELOR. 22-??? 24-??? 26-ACEEA (POPULAR). 27-CEA MAI MARE APĂ. 29-MAMIFER POLAR. 31-ÎNTRE CAL ȘI CĂLĂREȚ. 32-??? 33-ÎSLAZ (ÎN MOLDOVA).

VERTICAL: 1-SARCINĂ DUSĂ ÎN SPINARE DE ANIMALE 2-„ESTE", „NOTA ÎNTRE RE și FA" (ȘARADĂ) 3-??? 4-CATRINȚĂ. 5-ȘACAL FĂRĂ CAP ȘI COADĂ. 6-DACĂ AR AVEA ȘI UN MIC 3, AR FI AMONIAC. 7-??? 9-NIȘTE PĂSĂRI DE CURTE (POT FI ȘI SĂLBATICE) (DIMINUTIV). 12-??? 15-AȘA CUM ESTE O NOAPTE DE IARNĂ CÎND ZĂPADA SCÎRȚÎIE SUB TĂLPI. 17-??? 18-PICIOARE DE ANIMAL. 20-ÎN TRUP. 22-CUM MĂRG KANGURII? 23-STILOU. 25-NUMELE ȘTIINȚIFIC AL RAȚEI. 28-ANIMALE DOMESTICE DE TRACȚIUNE. 30-ZERO O SUTĂ

ATENȚIUNE ACOLO UNDE ÎN LOC DE DEFINIȚII ÎNTÎLNIȚI ??? ESTE VORBA DE ANIMALE DIN FIGURA.

Carte de vizită

RADU S. ROSETI

PRIN AMESTECAREA LITERELOR VEȚI AFLA MESERIA TOVARĂȘULUI (5 LITERE) PRECUM ȘI ORAȘUL UNDE LUCREAZĂ (6 LITERE)

Falik Mișu Reg. Suceava

O problemă

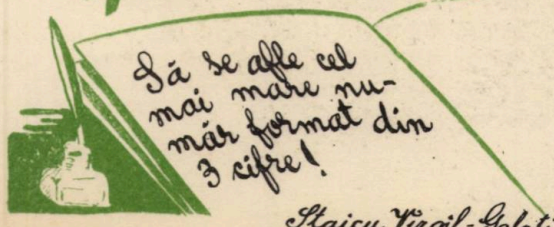

Staicu Virgil-Galați

OCTOGONUL

DESLEGÎND OCTOGONUL DE MAI JOS, VEȚI AFLA ÎN CERCUL DELA MIJLOC (DELA 1-16) NUMELE UNUI MARE POET ROMÎN

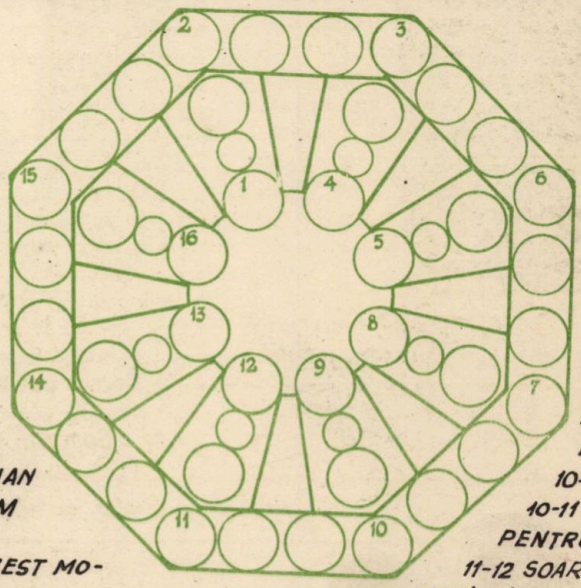

2-1 APĂ, APĂ ȘI IAR APĂ.
2-3 TITLUL UNUI ROMAN DE MAXIM GORCHI.
3-4 ÎN ACEST MOMENT.
3-4 VAPORI DE APĂ (SING.)
6-5 ORICE VEHICOL MERGE PE ELE.
6-7 CAPITALA UNEI REPUBLICI SOCIALISTE SOVIETICE BALTICE.
7-8 STRÎNG
7-10 SPRIJINĂ VIȚA DE VIE.
10-9 SOLICITĂ.
10-11 VAS PENTRU APĂ.
11-12 SOARELE LA ASFINȚIT.
11-14 CONTINENT.
14-13 PRIND. 14-15 POSEDA.
15-16 GUSTUL UNUI FRUCT CRUD.
15-2 CEA MAI MICĂ PĂRTICICĂ DINTR-UN CORP.

Mălăescu Gavril Reg. Iași

DUMINECĂ	1	8	15	22	29
SÂMBĂTĂ	7	14	21	28	
VINERI	6	13	20	27	
JOI	5	12	19	26	
MIERCURI	4	11	18	25	
MARȚI	3	10	17	24	31
LUNI	2	9	16	23	30

AUGUST

DUMINECĂ	2	9	16	23	30
SÂMBĂTA	1	8	15	22	29
VINERI	7	14	21	28	
JOI	6	13	20	27	
MIERCURI	5	12	19	26	
MARȚI	4	11	18	25	
LUNI	3	10	17	24	31

MAI

DUMINECĂ	4	11	18	25
SÂMBĂTĂ	3	10	17	24
VINERI	2	9	16	23	30
JOI	1	8	15	22	29
MIERCURI		7	14	21	28
MARȚI		6	13	20	27
LUNI		5	12	19	26

APRILIE

DUMINECĂ	5	12	19	2
SÂMBĂTĂ	4	11	18	25
VINERI	3	10	17	24
JOI	2	9	16	23
MIERCURI	1	8	15	22
MARȚI		7	14	21
LUNI		6	13	20

SEPTEMBRIE

IANUARIE

LUNI		4	11	18	25
MARȚI		5	12	19	26
MIERCURI		6	13	20	27
JOI		7	14	21	28
VINERI	1	8	15	22	29
SÂMBĂTĂ	2	9	16	23	30
DUMINECĂ	3	10	17	24	31

DECEMBRIE

HI		6	13	20	27
RTI		7	14	21	28
ERCURI	1	8	15	22	29
	2	9	16	23	30
IERI	3	10	17	24	31
MBĂTĂ	4	11	18	25	
INECĂ	5	12	19	26	

NUMELE SI PRONUMELE.

. . . . . .

STR. . . . . NR. . . .

COMUNA. . . . . .

REGIUNEA. . . . . .

ȘCOALA . . . . . CL . . . .

ADRESA ȘCOLII. . . . . .

GRUPA. . . . . .

DETAȘAMENTUL. . . . . .

UNITATEA. . . . . .

ORAR

LUNI							
MARTI							
MIERCURI							
JOI							
VINERI							
SÂMBĂTA							
DUMINECĂ							

LUNI				
MARTI				
MIERCURI				
JOI				
VINERI				
SAMBATA				
DUMINECA				

IULIE

LUNI	5	12	19	26
MARTI	6	13	20	27
MIERCURI	7	14	21	28
JOI	1	8	15	22	29
VINERI	2	9	16	23	30
SAMBATA	3	10	17	24	31
DUMINECA	4	11	18	25

IUNIE

LUNI		7	14	21	28
MARTI	1	8	15	22	29
MIERCURI	2	9	16	23	30
JOI	3	10	17	24	·
VINERI	4	11	18	25	
SAMBATA	5	12	19	26	
DUMINECA	6	13	20	27	

MARTIE

LUNI	1	8	15	22	29
MARTI	2	9	16	23	30
MIERCURI	3	10	17	24	31
JOI	4	11	18	25	
VINERI	5	12	19	26	
SAMBATA	6	13	20	27	
DUMINECA	7	14	21	28

OCTOMBRIE

LUNI		4	11	18	25
MARTI		5	12	19	26
MIERCURI		6	13	20	27
JOI		7	14	21	28
VINERI	1	8	15	22	29
SAMBATA	2	9	16	23	30
DUMINECA	3	10	17	24	31

CRAVATA ROSIE

CALENDAR
1954

FEBRUARIE

LUNI	1	8	15	22
MARTI	2	9	16	23
MIERCURI	3	10	17	24
JOI	4	11	18	25
VINERI	5	12	19	26
SAMBATA	6	13	20	27
DUMINECA	7	14	21	28

NOEMBRIE

LUNI	1	8	15	22
MARTI	2	9	16	23
MIERCURI	3	10	17	24
JOI	4	11	18	25
VINERI	5	12	19	26
SAMBATA	6	13	20	27
DUMINECA	7	14	21	28

CRAVATA ROȘIE

SIBIU
Biblioteca Centrala 2 ex

Nr. 7

MAI 1954

BIBLIOTECA CENTRALĂ

TITINA CĂLUGĂRU

Interogatoriul

In lupta pentru cauza lui Lenin şi Stalin, înainte!

CRAVATA ROŞIE

Revista pionierilor şi şcolarilor
Editată de Comitetul Central al Uniunii Tineretului Muncitor

Nr. 7
MAI
1954

Un cântec fericit de Mai

de ION HOBANA

Aud sunând pe-al ţării plai
un cântec fericit de Mai

şi văd cum vin, vâslind în zare,
atâtea stoluri călătoare...

Li-s grele-aripile, de plumb,
de cât văzduh au străbătut,
dar dorul tainic, neştiut,
le poartă spre limanul scump:

şi-aduc cu ele, an de an,
îndepărtatele solii
din ţărmul mării de mărgean,
ori poate mai din miază-zi...

Foşneau agale palmieri
sub veşnic arzătorul cer...

Când peste dune de nisip
treceau lungi şiruri de cocori,
copiii 'ntunecaţi la chip
şopteau privind în urma lor:
„Voi o s'ajungeţi în curând
acolo unde-i fericit
şi liber omul pe pământ —
de-i alb la chip, ori de-i smolit...
Duceţi cu voi pe-acel meleag,
duceţi salutul nostru drag!"

Gonea 'nspumat albastrul val
şi coama-şi răsfira pe mal...

Bordeie... câte-un fir de fum...
Treceau lungi şiruri de cocori..
Copiii goi ieşeau în drum
privind cu jind în urma lor:
„Voi o s'ajungeţi în curând
unde-s stăpâni cei ce muncesc
şi fericiţi copiii sânt...
şi visurile se 'mplinesc...
Duceţi cu voi pe-acel meleag,
duceţi salutul nostru drag!"

Gemeau bătrânele păduri
sub vijelii de 'mpuşcături..

Luptau vitejii sus în munţi
şi'n şiruri lungi treceau cocori...
Copii alături de cărunţi
grăiau privind în urma lor:
„Voi o s'ajungeţi în curând
acolo unde se'nfiripă
o viaţă nouă pe pământ...
şi pacea-şi fâlfâie aripa...
Duceţi cu voi pe-acel meleag,
duceţi salutul nostru drag!"

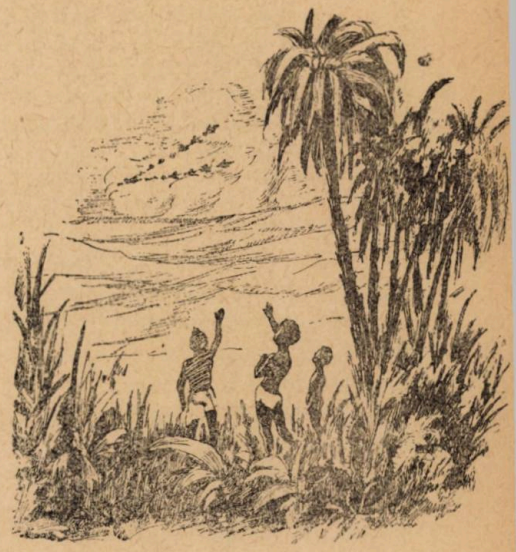

...Se'ntorc, vâslind încet în zare,
atâtea stoluri călătoare

şi-atâtea vorbe-aduc, fierbinţi,
grăind de lupte, suferinţi...

Curând va fi aşa, curând:
pământul va'mbrăca alt strai
şi păsările'n zbor trecând,
oriunde-or auzi sunând
un cântec fericit de Mai!

O DEMONSTRAȚIE de copii

de **A. G. VAIDA**

Ilustrații : SIRIN

Pe Ferentari, acolo unde azi se ridică blocurile muncitorești luminate de soare și împodobite cu grădini, altădată, cu vreo douăzeci de ani în urmă se întindea un maidan, unde căruțele deșertau gunoaiele din acea parte a Bucureștiului. Pe acest maidan erau câteva case mici... Ici una, mai încolo alta, apoi încă una... Toate însă părea parcă la fel, cu streașini aproape de pământ cu uși scunde și ferestruici care iarna înfloreau de ghiață.

In una din aceste case locuia Dănuț Porumbacu cu maică-sa — lucrătoare la o țesătorie de pe Calea Rahovei. Tatăl lui Dănuț murise de mult, când băiatul nu împlinise nici patru ani. In dimineața de 22 Iunie 1935 când începe povestirea noastră. Ferentarii erau numai o băltoacă. Plouase două zile în șir și toată ulița era un noroi nesfârșit, ce se prelungea până la linia tramvaiului cincisprezece, adică până la Calea Rahovei.

Din căsuța lor ce se sprijinea în doi stâlpi proptiți în perete, Dănuț porni cu gândul la joacă. De câteva zile luase vacanța cea mare. Bucuros că trecuse din clasa doua în clasa treia cu note bune și cum ziua se arăta veselă și cu soare, iar apele de pe câmp începură să se svânte, era hotărît ca după masă să bată mingea cu băieții din cartier.

Nici nu trecu bine pragul casei, voind să se ducă la Costică Panaitescu, colegul lui de clasă, că se auzi strigat. Se opri și așteptă. Din casă ieși mamă-sa cu o găleată în mână. Dănuț se încruntă. In obraji îi apăru două gropițe, ca întotdeauna când devenea supărat că a uitat ceva. Fără să aștepte ca maică-sa săi spuie dece l-a strigat puse mâna pe găleată și o porni voinicește spre canalul de apă ce se găsea tocmai în colț cu strada Teleormanului, peste drum de fabrica la care lucra tatăl lui Costică. Pe tot întinsul maidanului, până la locul de unde trebuia să ia apă se luptă cu olisa ce se lipea de tălpile picioarelor, ca un clei de tâmplărie. Mai greu însă îi fu drumul la întoarcere. Tot timpul luneca, gata-gata să se răstoarne cu găleată cu tot. Cu trupul nădușind și gâfâind de oboseală își propunea, — ca de multe ori în trecut — să sape o fântână pe lângă casa lor, de îndată ce va termina școala și se va duce să învețe o meserie. De mult nutrea acest vis. Poate că s'ar fi apucat de acum să sape groapa, dacă pe lângă casa lor ar fi fost o casma, sau chiar un târnăcop. Dar cum acestea nu existau și nici maică-sa nu avea cu ce să le cumpere, amâna planul pentru zilele când va câștiga bani, prin munca lui.

Numai ce puse găleata de apă în tindă că maică-sa îi zise :

— Dănuț, să nu te duci nicăieri... Plecăm împreună la centrul de lapte.

Propunerea mamei îi cam încurca socotelile. Promisese lui Panaitescu încă din ajun că va veni să lucreze împreună la mingea din cârpele strânse de Costică. Se chinuia cu gândul să spuie mamei că nu se duce, dar după câteva clipe se răzgândi. Centrul de lapte al asociației „Mama și copilul", știa el, e înființat de muncitori. Intr'o zi la școală, directorul ocărîse copiii care mergeau acolo după lapte, sub motivul că-i o organizație comunistă. In recreație Dănuț îl întrebă pe Costică, ce crede el despre vorbele directorului. Costică îi răspunse după ce-l puse să jure că va păstra taina :

— Dă-l dracului de director ! Centrul de lapte e făcut de comuniști pentru a veni în ajutorul copiilor săraci... Panaitescu mărturisi că auzise cum taică-său vorbea cu un muncitor din fabrică despre acest lucru. De atunci Dănuț privea centrul de lapte al asociației „Mama și copilul" cu alți ochi. De câte ori era vorba să meargă delegații de copii să protesteze împotriva scumpirii laptelui, sau să ceară trimiterea copiilor săraci în coloniile de vară, se oferea și el să fie printre ei... Nu odată mama îi explicase că negustorii, în înțelegere cu primăria, scumpesc laptele. Asociația „Mama și copilul" lupta și împotriva acestor speculanți. Dănuț se uita în ochii mamei sale, îi privea trăsăturile de femeie necăjită și răspunse cu un ton foarte serios, ca un om mare :

— Vom merge, dacă trebuie...

— Atunci îmbracă-te cu hainele cele bune. Incalță și ghetele...

— Ghetele ? întrebă Dănuț mirându-se. Ghetele le încălța numai la sărbători, iarna, sau când se ducea în delegație. Dar acum dece să le încalțe ? Adăugă cu aceeași seriozitate : Doar nu mă duc în delegație ! Până la centru le umplu de noroi... Mai bine în picioarele goale. La canal le spăl...

Își privi insistent mama, parcă pentru a o convinge.

— Bine. Ia ghetele cu tine... La canal ai să-ţi speli picioarele şi ai să le încalţi... Citind mâhnirea pe faţa lui Dănuţ, adăugă de îndată: Trebue să încalţi ghetele... Dela centru vom porni în demonstraţie — pentru drepturile voastre, ale copiilor..

Centrul de lapte al asociaţiei „Mama şi copilul" se afla în imediata apropiere de şoseaua Măgurele, cam la jumătatea drumului dintre maidan şi Calea Rahovei. Când ajunseră, în faţa sediului se găseau deja mulţi copii cu mamele lor. Cei mai mulţi dintre ei erau îmbrăcaţi în haine de sărbătoare, ca şi dânsul. Dănuţ începu să-şi caute cunoscuţi, în timp ce mamă-sa intrase în sediu. Intr'un grup de băieţi îl zări pe Costică. Furişându-se, ca prietenul său să nu-l simtă, trecu în spatele lui şi cu o mişcare rapidă îi puse mâinile la ochi. Costică începu să pipăie ca să-l recunoască pe cel care-i acoperise privirea.

— Măi Tudor, tu eşti, încerca să ghicească Panaitescu.

Drept răspuns, băieţii din jur începură să râdă.

Incercă atunci să cerceteze cu băgare de seamă hainele celuilalt.

— Un nasture mare şi unul mic la haină... Şapcă în cap... Cine dracu să fie? Deodată izbucni, plin de bucurie... Dănuţ, tu eşti... Cum de nu m'am gândit dela început la tine?

Dănuţ îi dădu drumul, în timp ce ceilalţi râdeau cu hohote. Când se mai liniştiră copiii, Costică întrebă pe Dănuţ:

— Mergi şi tu la demonstraţie, cu maică-ta?

Dănuţ se uită la băieţii care-l înconjurau. Toţi erau îmbrăcaţi în hainele lor de sărbătoare, ceeace însemna că au venit pentru acelaşi scop. Privi pe prietenul său, un blond cu un nas cârn şi doi ochi ca de veveriţă şi-i răspunse mai mult ca să-l necăjească:

— Dar ce, crezi că numai tu mergi?... Eu am fost şi în delegaţie, tu n'ai fost...

Inainte ca Panaitescu să-i explice ceva, sări un bondoc ce trecuse deabia în clasa doua şi se lăuda:

— O să avem şi pancarde cu inscripţii... Zărind neîncredere pe feţele celorlalţi băieţi, adăugă, ca să întărească spusele sale: Mi-a zis mama... Ea lucrează aici la Centru...

Auzind de pancarde se apropiară şi fetiţele. Le era necaz că băieţii vor lua poate toate pancardele şi ele nu vor duce niciuna.

— Dar ce, numai voi băieţii să le duceţi? Să daţi şi fetelor una, spuse Ioana, cea mai mare dintre ele.

— Fetele nu pot duce inscripţii, făcu cu dispreţ Tudor.

— Uite-te la el, izbucni în râs Lenuţa, o fetiţă dintr'a treia, crescută mai înaltă decât îi era vârsta. Te trântesc cât a zice peşte...

— Pe mine? se umflă în pene Tudor, în timp ce ceilalţi băieţi râdeau de se prăpădeau. Hai să ne luăm la trântă să vedem cine-i mai tare...

Se luară la trântă, dar înainte ca unul din ei să învingă, se ivi mama lui Dănuţ care curmă lupta. După dânsa veni mama lui Alecu şi împărţi pancardele. Una trebuia s'o ducă Dănuţ şi Ioana, alta Lenuţa şi Tudor. Păcat că erau numai două. Ar mai fi vrut şi Alecu şi alţi băieţi să ducă şi ei câte o inscripţie.

Peste puţină vreme, porniră cu toţii spre Calea Victoriei, unde trebuia să se ţină demonstraţia. Erau peste o sută de copii, toţi din cartierul Ferentari.

Pe Calea Victoriei, de cum trecură piaţa Senatului, se întâlniră cu alte grupuri de copii veniţi cu mamele, să demonstreze pentru drepturile lor .Dănuţ, mândru, având alături pe Ioana şi imediat în urma lui pe Costică, pe Anton Roşcovanu şi două fetiţe, păşea ţinând pancarda pe care era scris cu litere mari, negre: „Vrem lapte", „Vrem un trai mai ieftin şi mai omenesc". Din spate Anton îi şopti în timp ce se uita la băţul pancardei:

— Ţine inscripţia mai drept... Ne facem de râs faţă de copiii din celelalte cartiere.

Dănuţ privi la băţul pancardei, apoi întoarse privirea şi rămase surprins. Atâţi copii şi atâtea mame!

— Ia uită-te, să vezi cât de mulţi suntem! Zise entuziasmat Ioanei.

Aceasta o înveseli pe fetiţă încât îşi propuse să-i numere. Dar renunţă după câteva clipe. Răspunse lui Dănuţ:

— Trebue să fie peste o mie! Şi uite câte pancarde au, mai multe decât noi...

Incepu să citească inscripţia care venea în urma lor:

„Colonii de vară pentru copiii săraci", silabisi

dânsa cu glas tare, apoi citi mai repede: „Lucru pentru părinții noștri șomeri".

Mama lui Tudor trecu pe lângă dânșii și văzând cum copiii se tot uită în urma lor, le atrase atenția:

— Nu vă mai uitați așa, că stricați coloana. Mergeți frumos, să vadă boierii ce sunt în stare copiii muncitorilor...

Dănuț aruncă câteva cuvinte Ioanei, aceasta celorlalți trei băieți din rândul lor și curând cei din Ferentari se aliniară, de-ți era mai mare dragul să-i privești. Numai Costică din spatele lui Dănuț nu avea astâmpăr. Într'una găsea ceva de spus. Il trase pe prietenul său de haină:

— Măi Dănuț, tu știi cine ne-a chemat la demonstrația asta?

Dănuț, uită cu totul că-și propusese să păstreze rândul lor într'o perfectă linie. Intoarse capul și întrebă plin de curiozitate:

— Cine, măi Panaitescule?

— Partidul Comunist!

Dănuț nu mai avu răgaz să întrebe de unde știe, căci coloana fu oprită de două rânduri de polițiști cu bastoane de cauciuc în mână. La ordinul unui comisar începură să lovească în mame și copii. Se iscă o învălmășeală din care se auzeau numai țipetele copiilor și femeilor lovite. Dănuț strânse din fălci și cu toate că-l stăpânea frica să nu fie și el bătut, strigă către Ioana:

— Ține bine pancarda... Nu-i da drumul din mână.

Nu auzi răspunsul fetei; în spatele lui nu mai era nici Costică, nici Anton și nici ceilalți. Ordinea coloanei se stricase și copiii cu mamele lor păreau un șuvoi, care mergea când încoace, când încolo. Dănuț și Ioana, așa cum se înțeleseră din priviri, țineau în mâinile lor bețele pancardei și orice mișcare a mulțimei care-i ducea într'o parte sau alta, îi făcea s'o strângă și mai puternic în brațe.

Un polițist cu niște mustăți ca două furculițe, se repezi la Dănuț să-i smulgă inscripția. Dar băiatul se dădu la o parte. Polițistul își sburli mustățile, strigă ceva și se repezi din nou la băiat. De astă dată Dănuț nu mai scăpă. Prins în brațele mustăciosului cu ochi sângerii, se zbătea în zadar. Inainte de a fi smuls din mulțime, mai auzi odată glasul Ioanei, care, împreună cu inscripția dispărea printre ceilalți copii.

Dănuț nu ar fi putut spune bine, ce s'a mai întâmplat apoi cu el. Știa atât, că celui cu mustățile ca niște furculițe, îi venise în ajutor un alt polițist, și că-i acoperiseră capul cu o pătură. Așa înpachetat, fu aruncat într'o mașină unde mai erau și alți copii, tot legați, care scânceau de durere.

Când i-au scos pătura din cap, se trezi într'o cameră întunecoasă, în care erau mai multe mame și copii. Intr'un colț o recunoscu și pe maică-sa. Avea sărmana o vânătae mare pe față. Fusese lovită de unul din polițiști. Se îmbrățișară. Maică-sa îl mângâie mereu și-i șoptește cu dragoste:

— Voinicul meu, voinic...

După ce termină de povestit Dănuț se uită în jurul său, apoi trase pe mamă-sa într'un colț unde nu era nimeni și o întrebă cu glas tainic:

— E adevărat că Partidul Comunist ne-a chemat să demonstrăm?

— E adevărat, dragul mamei. Cine să ne cheme, dacă nu el? Doar e Partidul nostru.

După prânz, când soarele încinse câmpul și secase toate băltoacele, Dănuț și maică-sa veniră acasă. Li s'a dat drumul dela poliție după ce un grup de muncitori cerură ca cei arestați să fie puși în libertate. Cum ajunse pe maidan, în apropierea căsuței lor, Dănuț zări pe Costică Panaitescu și pe ceilalți băieți bătând mingea. Uitând că nu mâncase de dimineață, o luă la goană spre prietenii săi. Primul care-l zări, fu bondocul de Tudor care opri jocul și începu să strige:

— Vine Porumbacu, băieți... Vine Porumbacu...

Dănuț, înconjurat de ceilalți, nu mai podidea cu răspunsurile. Se simțea mândru că fusese arestat și că se luptase cu polițiștii. Prietenii săi îl ascultau cu emoție și când povesti cum Ioana salvase inscripția, Tudor se făcu mai mic, parcă ar fi vrut să intre în pământ. Alecu, care era lângă el, îi dădu cu cotul și-i zise cu înțeles:

— Vezi măi bondocule? Și fetele sunt curajoase, nu numai băieții. Dănuț îl lăsă pe Alecu să se lămurească cu Tudor și-l trase la o parte pe Panaitescu:

— Ai avut dreptate. Partidul Comunist ne-a chemat pe noi și mamele noastre la demonstrație... Știi pentru ce? Să luptăm pentru o viață mai bună a copiilor de muncitori. Asta o știu eu dela mama mea...

LA ŞCOALA DIN DOFTANA

de **SORIN PETRESCU**

Ilustraţii : **OCTAV ILIESCU**

Domol, prin Doftana, păşesc pionieri
— „Aici a fost şcoală-a partidului, ieri".

Copiii ascultă. Şi-adaugă ghidul :
— „A fost mică şcoala! Dar mare partidul!"

Pe buze 'ntrebări se adună de zor.
Ce şcoală-i aceasta? Că nu-i ca a lor!.

La ei e lumină. Au clase frumoase.
Aici este beznă. Şi-s temniţe joase.

La ei e şi iarna căldură în şcoală.
Aici e şi vara tot umezeală.

Din cărţi ei învaţă slovele clare.
Aici se 'nvăţa pe foi de ţigare.

La ei veselia prin şcoală dă gură
Aici era luptă şi aspră tortură.

Dar ce fel de oameni au fost pe aici,
De învăţară în lanţ şi sub bici?

Ce gânduri le-au dat tării de oţel,
Să 'nveţe în şcoala aceasta 'n ăst fel?

Pe-un zid fumuriu, cu literă mare,
Stă scris un răspuns la această 'ntrebare:

„Pentr'un nou viitor. Pentru copii".
Cuvintele 'mpart lumini de făclii.

Pentru copii învăţau comuniştii
Să biruie ceasul cel greu al restriştii.

Ca'n şcoala de azi, ogor roditor,
Să'nveţe toţi fiii acestui popor.

Să aibă lumină şi clase frumoase
Nu bezna celulelor strâmte şi joase.

Să aibă şi iarna căldură în şcoală.
Nu'n frig să înveţe şi'n umezeală.

Să aibă şi cărţi cu slovele clare
Nu să buchisească foi de ţigare.

De-asta răzbeau prin chin şi tortură
Ca voia bună prin şcoli să dea gură,

Şi ţara toată o şcoală să fie
A vieţii ce azi ne-o clădim, aurie.

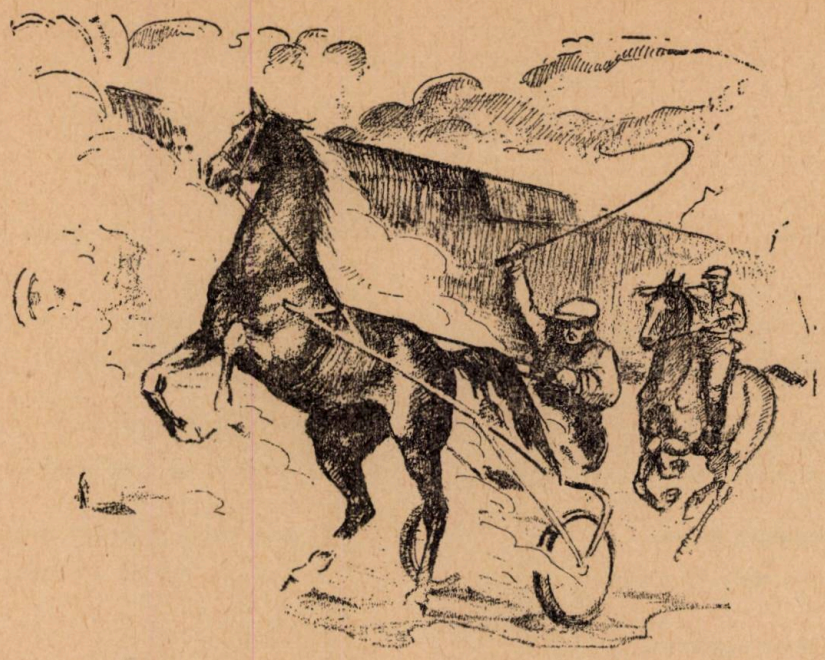

Mânzul năzdrăvan

de **EUGEN MARIAN**

Ilustrații: HETTE ELLY

Ierburile unduiau ușor dealungul câmpiei, în boarea abia simțită. Primăvara așternuse covoare smălțuite peste pajiște; mânjii, o întâmpinau cu nechezări lungi, sburdând, care mai de care mai strașnic. Cristea cerceta cu privirea herghelia ieșită la primele pășunaturi. Câinele Haiduc, se mișca și el agale, ținându-se mereu prin preajma mânjilor. Când aceștia se aprindeau prea tare, moș Voicu se înălța în scări pe Ortoman — pintenogul lui credincios — și striga, cu o bunătate în glas pe care nu i-ai fi bănuit-o:

— Domol, voinicii moșului, domol!

Căluții își mai încetineau hârjoana. Din partea lui moș Voicu, Cristea n'avea nicio grijă. Doar moșul îl ajutase și pe el să se deprindă mai curând cu toate orânduielile crescătoriei. Nu-i vorbă, vremea petrecută în armată, în unitatea de cavalerie, toate cele învățate acolo, îl ajutaseră mult s'ajungă în doi ani de zile fruntaș în stațiune. Alt gând îl apăsa însă acum. Duse mâna streașină la ochi și-și încordă privirea, să poată vedea până la marginea de câmp unde știa că se face antrenamentul mânjilor care se apropiau de doi ani. Acolo, pe undeva, se afla și căluțul cel mai drag inimii lui din câți îngrijise până atunci — mânzul „Năzdrăvan".

Cristea își netezi părul sburlit de vânt. Un zâmbet blând îi însuflețí chipul. Își amintea limpede cât de firave îi păruseră picioarele lui Năzdrăvan, asemeni unor arcușe; cât de plăpând era când se ridicase prima dată și întinsese spre el botul umed, catifelat, în ieslea din care abia se născuse.

Tresări. Pe panglica șoselii, se zărea acum venind în trap întins chiar „Arapul" — cum îl botezaseră ceilalți îngrijitori. Se vede că nea Staicu, antrenorul, trecuse cu el primele încercări și acum îl punea la probe mai grele. Năzdrăvan, deși încă firav la statură, alerga de-i era lui Cristea mai mare dragul.

Aproape că-i pierise îndoiala că antrenorul n'o să știe cum să-l ia pe Năzdrăvan, când deodată chipul său ars de soare se întunecă o clipă. Un șuier vestea că se apropie dinspre miazăzi acceleratul. Nea Staicu îl mâna pe mânz taman pe-o bucată de șosea care mergea mai aproape de linie. Și cum Năzdrăvan era nervos și sperios, ce-avea să se întâmple oare? Cristea își grăbi armăsarul într'acolo, căci vuetul trenului creștea și din depărtare îl vedea pe Năzdrăvan cum începe să scuture din cap și să se tragă îndărăt, hurducând trăsurica la care erau înhămați deobicei trăpașii.

Moș Voicu, venind în urma sa și păcăind din luleaua sa de care nu se despărțea niciodată, îi ghici îngrijorarea și rosti:

— Măi băiete, lasă-l pe Năzdrăvan al tău, pe seama lui nea Staicu, că-l răzbește el. Da' eu unul, îți spun, ne pierdem vremea de pomană. Or fi „arapii" armăsari mândri și frumoși, dar pun capul jos că nu scoatem din ei trăpași.

— Las-că mai vorbim noi! — mormăi înfundat Cristea, încruntându-se, cu o fulgerare în ochi. Nu se ciondănea așa prima dată pentru Năzdrăvan — mai ales cu moș Voicu — dar n'avea vreme în clipa aceea. Trenul ajunsese aproape în dreptul trăsuricii lui nea Staicu, care se încăpățâna să nu-l oprească pe mânz și să nu-l întoarcă cu fața dela matahala de fier a locomotivei.

Cristea mai apucă să strige:

— Intoarce-l, nea Staicule, întoarce-l! — Era însă prea târziu. Locomotiva trecuse, cu țâșnirea ei de abur fierbinte, cu scânteile pierdute îndată în aerul străveziu, cu uruitul gros al roților.

Năzdrăvan se smucea ca nebun. Dat pe spate, doar l-o ține în loc, Staicu tot nu izbutea să-l înfrâneze. Mânzul se ridica în două picioare, necheza ascuțit, își vântura coada.

Antrenorul își pierduse și el răbdarea. Trase și mai vârtos de hățuri, scoase la iveală o cravașă și o vântură prin aer. Cristea, care ajunsese lângă el, îl întrebă cu năduf:

— Nea Staicule, nu merge fără cravașă? Vezi, dacă l-ai dus tocmai alături de tren...

— Ia nu mai îmi da tu sfaturi, mă, doică de mânji — îl bruftui antrenorul, încercând să îmbuneze mânzul scăldat în spume, care se oprise tremurând tot. Dar acum Năzdrăvan întorcea capul la antrenor, cu fereală.

— Vezi bine că nu-l bat, doar îl amenințe, să-i treacă năbădăile — se simți Staicu îndemnat să adaoge. — Am vrut să-l îndârjesc, să se deprindă să întreacă alți cai.

— Păi chiar așa și face, când aleargă cu ei alături.

Moș Voicu care venise din urmă, mai puse și el sare pe rană:

— Ți-am spus eu flăcăule, ăsta-i sortit galopului, să despice văzduhul în sbor de lăstun! Cum o să ții în pas de trap așa năbădăios?

— Numai că trebuie multă răbdare... își rosti Cristea mustrarea.

— De, se pricepe mai bine Cristea, că l-a încredințat veterinarul — cică el îl știe pe Vifor, tatăl „Arapului", că era neîntrecut la alergări de trap! — spuse nea Saticu, încercând să-și verse focul.

Cristea nu mai zise nimic și o porni încet spre herghelie, cu capu'n pământ, adâncit în gânduri. Simțea că aci nu-i vorba de o izbândă de-a lui, să se laude că a crescut un campion, ci că e în cumpănă un lucru mai de preț: din stațiunea lor să iasă cei dintâi trăpași de soi.

Seara, după cină, încă se mai plimba cu mâinile în buzunare, stând la îndoială. Ce să facă?! Dar deodată Lisandru, fratele său mai mic, un flăcăiandru năltuț, cu căutătură ageră, venit și el de curând în slujbă la crescătorie — și care-i cunoștea necazul, izbucni:

— Eu în locul tău, măi frate, m'aș duce drept la tovarășul director, să-i cer să mi-l dea în seamă pe Năzdrăvan!

Cristea se lumină la față. Îl bătu pe umăr și spuse repede și apăsat:

— Să nu spui vorbă mare. Chiar așa am să fac.

Cristea sări din pat de cum mijiseră zorile, de parcă l-ar fi ars așternutul și se află cel dintâi în clădirea direcției. Își spuse păsul pe șleau.

— Vasăzică așa — rosti încet tovarășul Trifu, măsurându-l pătrunzător pe Cristea — te încumeți să duci la capăt dresajul? Știi că mai ai doar trei luni până la primele alergări, și-ar fi cel dintâi mânz care-l capeți pe mână...

— Știu și mă încumet, tovarășe Trifu. N'am eu priceperea lui nea Staicu, da'n schimb îi ghicesc lui Năzdărvan fiece mișcare. Dacă dau greș, primesc să nu mai fiu bun decât la curățenia grajdurilor.

— Bine, bine, nu te aprinde. Da — ce te face să-ți pui sufletul pentru mânzul ăsta?

— Hei, păi o să fie un armăsar de pomină. Și-apoi, unul era taică-său, Vifor, fala herghelii Poiana! Am încredere.

— Dacă sunteți prieteni la toartă, am și eu încredere.

Directorul îi strânse puternic mâna și zâmbi apoi, văzând cum Cristea pleacă val-vârtej.

— A ta-i lumea, ai? îl necăji, moș Voicu — care-l aștepta în curte. — Și, zici tu că faci trăpaș din năbădăiosul ăsta?

— Hai, ții prinsoare că Năzdrăvan se arată cel mai bun la primele alergări din August? Pe luleaua dumitale, îl înfruntă Cristea.

Moșul n'avu încotro și bătu palma, cântărindu-și în mână, cam îngrijorat, luleaua de care nu se despărțea niciodată.

Și Cristea a pornit la treabă cu Lisandru alături; acesta ținea morțiș să-l ajute pân'la capăt. La început, ca să nu-l încurce prea mult pe mânzul nedeprins cu trăsurica, se suia în ea doar Lisandru. Îl mâna ușor, mai mult cu vorba. Iar Năzdrăvan își domolea aprinderea. Nu mai schimba deloc pasul în buestru, ținea trap întins și cinci sute de metri. Moș Voicu îi iscodea într'una și pe chipul lui poznaș se așternea treptat mirarea.

Mersul mânzului se iuțea mereu. Trăsurica și omul deveneau un fulg pentru Năzdrăvan, iar de se nimerea alt mânz în trap lângă el, fugea ca un fulger negru. Voia să-i arate prietenului său Cristea, că lui nu-i trece nimeni înainte...

Numai la cotitură nu izbutea să iuțească pasul. Cristea se necăjea degeaba — mânzul cotea prea larg, pierzând teren.

— Aici ne-ar folosi sfatul lui Staicu — oftă Lisandru într'o bună dimineață și fratele clătină din cap:

— N'o să vrea.... Prea l-am luat iute deunăzi.

De după un grajd însă se ivi nea Staicu. Îi măsură lung și zise:

— Nu ți-s boii acasă, Cristeo? Ori ai vreo durere ascunsă?

Cristea se codi puțin și-apoi, îi mărturisi dintr'o răsuflare:

— Dece să nu spun drept, mă doare că merge cam încet treaba cu Năzdrăvan. Dacă n'ai fi supărat...

— Da, dece să fiu? și antrenorul zâmbi pe sub mustață. Mie-mi place când s'aprinde la vorbă un flăcău ca tine, care-l știu că pune inima'n toate. Mi-a trecut supărarea.

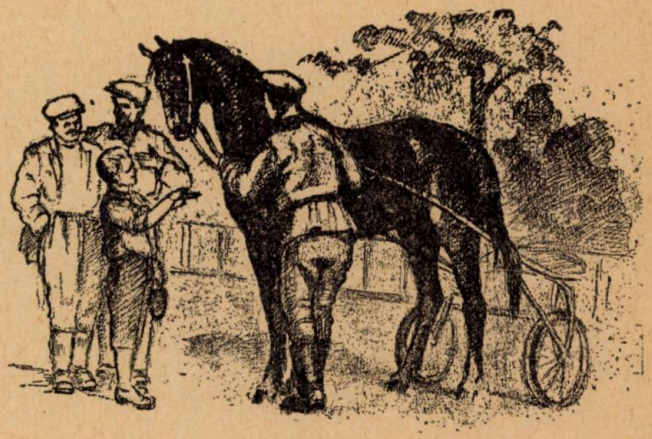

— Adevărat? și flăcăul îl luă de umăr, fără voie, pe Staicu. Vasăzică înțelegi și dumneata că nu lupt ca să fiu eu crescător mai grozav decât toți, ci ca să iasă mai repede la muncă, trăpași vânjoși.

— Firește că înțeleg, că doar știm cu toții ce nădejdi se pun în armăsarii arabi pentru treaba asta. Nu-i Năzdrăvan mânzul nostru, al stațiunii? Hai să vedem cum să-l învățăm mai bine pentru alergări, ca să dovedească el că ne-am străduit cu folos.

Din dimineața aceea erau trei în jurul lui Năzdrăvan. Și peste câteva zile, când se aflau pe șosea, Staicu își duse cronometrul la ureche, să cerceteze de n'a stat cumva. Era cu putință? „Arapul" făcuse aproape un kilometru în mai puțin de un minut cincizeci de secunde!

— Să ne mai necăjească moş Voicu că o să ajungem primii — da'n galop! — isbucni Lisandru.

— Să ştii, o să-i calce pe urma lui taică-su, Viifor! — răspunse voios nea Staicu. Cristea, fără un cuvânt, sărută gâtul frumos al mânzului. Iar Năzdrăvan, ronţăind porţia dublă de zahăr, i-a nechezat a încuviinţare.

Aşa s'a scurs vara, până s'a apropiat ziua hotărîtoare. Năzdrăvan a fost condus cu alai la gară, laolaltă cu alţi trei mânji ai hergheliei şi urcat, odată cu zorile, într'un vagon încăpător. La amiază au ajuns la Bucureşti — şi-au fost găzduiţi în grajdurile hipodromului.

In ziua primei alergări, hipodromul era înţesat de lume. Larma glasurilor se auzea ca vuetul nedesluşit al unei mări.

Stropită din vreme, pista îşi răsucea panglica-i argintie, de pe care pierise praful. Deasupra, în zarea senină, se legănau câteva steguleţe de podoabă şi fâlfâia stindardul cel mare al Republicii.

Opt mânji ieşiseră în şir dinspre grajduri. Stând drept în trăsurică, neturburat de zarva din jur, lui Cristea îi cam ticăia inima, trăgând cu coada ochiului la surul cel voinic din faţă sau la picioarele alungite ca nişte fuse ale roibului de lângă ei. O să le poată ţine piept Năzdrăvan? „Arapul" tresări mai întâi, ca izbit de iureşul acela de zgomote, apoi ciuli urechea la vorbele îmbietoare ale conducătorului său şi se linişti.

Făcură câte două-trei ocoluri de desmorţire şi se aşezară alături toţi opt în spatele panglicei dela locul plecării. Panglica se ridică deodată, un clopot sună de trei ori — alergarea începuse. Roibul se desprinse din ceată şi-şi făcu loc înainte. Surul, cu paşi mari, se ţinea după el. Năzdrăvan venea abia al patrulea, încă domol. Din jur se înteţeau strigătele: — Hai Zori de Zi! — Hai Aramă! — şi, mai rar, câte un: — Hai Năzdrăvan!

La a doua cotitură, „Arapul" iuţi singur şi ajunse ale treilea. „Di, mânzul tatii!" — îi şuieră îndemnul Cristea şi mânzul svâcni din picioare şi necheză ascuţit, trecând lângă sur. Lupta se înteţea. Srigătele „Hai Năzdrăvan!" răsunau mai tare. Acum se şi zărea în scânteierea soarelui, panglica sosirii. Deodată roibul cârmi şi vru s'o pornească spre grajd, sătul de alergare. In faţă rămaseră doar surul şi „Arapul". Năzdrăvan îşi lungi paşii, dar nici Zori de Zi nu se lăsa mai prejos. Mai erau doar vreo treizeci de metri. Atunci „Arapul" îşi scăpără copitele şi lunecă înainte, în timp ce surul se opintea zadarnic. Năzdrăvan rupse cu pieptul panglica dela sosire, cu coama fluturând ca o flamură. Năduşit, încă ameţit de fericirea izbânzii, Cristea zări cum răsare din mulţime Staicu, împingându-l înainte pe Moş Voicu.

— Omul cât trăeşte, tot învaţă! Am ajuns eu să-mi pierd şi pipa din pricina flăcăilor! mormăi moşul, prefăcându-se supărat, şi-l strânse la piept.

— Ba, ţi-o păstrezi şi mai capeţi şi un dupac de tutun dela mine — grăi Cristea, îmbujorat. Dumneata ma'i ajutat cel mai mult, că m'ai îndârjit atâta!

ÎNTÂI MAI

E. TRUTNEVA

In româneşte de **IULIU RAŢIU**

Voioasă ziua de'ntâi Mai
Priviri de soare-aruncă azi
Şi satului din munţii-Altai,
Şi-aului din Caucaz;

Ea'n drum bătrâni şi tineri vede—
Coloane vii, nenumărate,
Par freamăt de pădure verde,
Sub steagurile 'mbujorate.

Pe Cama, Volga, se opreşte
Această zi de primăvară,
— Pe Don, minerul o cinsteşte,—
Apoi străbate'ntreaga ţară.

Printre pionierii CAZAHSTANULUI SOVIETIC

Dacă porneşti cu maşina din oraşul Alma-Ata pe Şoseaua Taşchentului, la cale de o jumătate de ceas te întâmpină, în stânga, clădirile svelte şi luminoase ale taberei de pionieri din Axai. Intreaga tabără este o grădină uriaşă cu pomi şi straturi de flori. Aici sunt găzduiţi sute şi sute de pionieri. Nu departe către răsărit munţii Ala-Tau îşi înalţă căciulile lor albe de zăpadă veşnică. Din munţii aceştia isvorăşte râul Axai-Kul, ca mai apoi cu pas grăbit, săltându-şi apele din piatră în piatră, să scoboare povârnişurile abrupte, şi ajuns la poalele munţilor să treacă prin apropierea taberei.

Un grup de pionieri sovietici, împreună cu instructoarea lor, în excursie.

Cele mai mândre şi mai pitoreşti locuri din Uniunea Sovietică sunt puse la îndemâna pionierilor, spre a se odihni în voie, spre a le cunoaşte în deaproape, spre a le îndrăgi cât mai mult. Axai e unul dintre aceste locuri pline de frumuseţe din Cazahstanul sovietic, şi pionierii sovietici îl înfrumuseţează necontenit.

Pe Lastocica Sarsenbaeva, am întâlnit-o lângă un strat de flori pe care îl are în îngrijire detaşamentul 19. De fiecare dată când trece pe lângă el, Lastocica descoperă cu privirile ei pline de neastâmpăr ba o floare ofilită, ba o buruiană neplivită.

— Treabă se găseşte întotdeauna — ne spune ea gospodăreşte. Ne întrecem cu celelalte detaşamente... Fiecare detaşament are în grijă câte un strat de flori. Al nostru trebue să fie cel mai frumos! Şi Lastocica, zărind un fir de buruiană tupilat la rădăcina unei lalele, îl smulse şi rosti plină de supărare: — „Nu ţi-e locul aici!"

Lastocica Sarsenbaeva e una dintre cele mai îndrăgite şcolăriţe ale învăţătoarei Ana Anatolievna Zusman dela şcoala Nr. 54 din Alma-Ata şi povesteşte cu mult drag despre dânsa. Lastocica e în clasa IV-a şi visează să ajungă cândva învăţătoare, ca Ana Anatolievna. In anul şcolar ce a trecut, la aritmetică şi mai ales la cânt, ea a primit note bune.

— La citire am fost slabă... Dar în clasa IV-a Ana Anatolievna nu va mai avea greutăţi cu mine. In ochii cei mici şi negri ai Lastocicăi poţi citi hotărîrea. „Aici în tabără, m'a ajutat Dina, Dina Muhamedjanova dintr'a şaptea. Dina e „udarniţă" în şcoala Nr. 57, şi are numai note de cinci la toate obiectele. Am citit împreună cu ea versuri şi povestiri...".

Lângă bazinul de înot, un grup de pionieri tocmai citea scrisoarea pe care o primise Nina Strelcova dela prietena ei, pioniera cehoslovacă Iarca Slava. Pionierii din Axai primesc multe scrisori de peste graniţă şi scriu şi ei pionierilor din alte ţări.

Pionierul Erken Djeriazdanov ne întinse şi nouă scrisoarea. Iată ce scria Iarca: „Dragă prietenă! Iţi trimit salutul meu călduros. Eu vreau să corespondez cu tine. Sunt elevă în clasa IV-a a şcolii populare. Am zece ani. Sunt pioneră şi învăţ limba rusă de un an. Eu învăţ limba aceasta cu sârguinţă şi sunt foarte bucuroasă că o pot învăţa, pentru că aceasta e limba în care a scris Lenin şi Stalin. Locuiesc în oraşul Blansk; aici e minunat! Eu cred că tu îmi vei răspunde în curând şi vei îndeplini dorinţa aceasta a mea de a coresponda cu o pioneră sovietică. Te rog să-mi comunici încă trei adrese pentru prietenele mele. Iţi trimit salutul meu de pionier, — prietena ta, Iarca". In aceeaşi zi Nina Strelcova i-a răspuns prietenii sale din Cehoslovacia. Atât doar că pentru a face cunoştinţă şi a lega prietenie prin scrisori cu prietenele Iarcăi s'au oferit nu trei adrese cum cerea dânsa ci douăzeci şi trei. Prietenia dintre pionierii şcolii populare din Blansk şi pionierii sovietici din Axai va fi de acum şi mai puternic închegată.

Ne îndreptăm spre arena sportivă. Aplecat peste caietul de desen, pe o bancă la marginea stadionului de fotbal, îl găsim pe Iura Rudacov, unul dintre cei mai promiţători pictori ai detaşamentului 13. La expoziţia micilor pictori care a fost organizată într'un pavilion al taberei, încă dinainte, ne-a atras atenţia pictura lui în acuarele, întitulată „Aleea taberei". Iura are treisprezece ani, şi e membru al cercului de desen. Atunci când l-am întâlnit noi, el se stră-

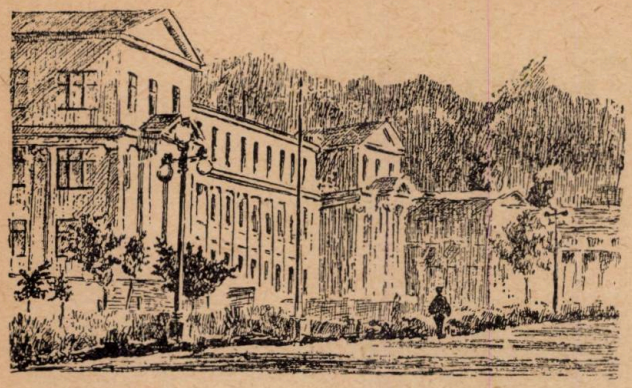

Alma-Ata capitala R.S.S. Kazahstan

duia să prindă pe hârtie pe portarul echipei de fotbal al unuia dintre detaşamentele celor mai mari.

— Prea mult se mişcă, nu stă pe loc! — spuse Iura, înciudat de neastâmpărul portarului. Dar cum putea portarul să stea pe loc, când Erken, înaintaşul echipei adverse, se afla la câţiva paşi de poartă? Şi Iura Rudacov urmărea atent jocul, străduindu-se să pătrundă taina mişcărilor corpului omenesc şi cum ar putea fi ele redate pe hârtie. Pionierul Iura Rudacov ştie că în desen, ca şi în ori care altă muncă, numai prin străduinţă şi prin stăruinţă se pot obţine rezultatele cele bune. Il lăsăm pe tânărul pictor aplecat peste caietul lui, ştiind că dacă nu astăzi, apoi într'un viitor nu prea îndepărtat, tot va deslega el această taină.

Instructoarea superioară de pionieri Laila Abdulovna Piveeva, studentă în anul V al Facultăţii de Filologie dela Universitatea din Alma-Ata, ne povesteşte că în urmă cu o săptămână, pe acest stadion, a avut loc spartachiada de vară, la care au participat douăsprezece dintre cele douăzeci şi două tabere de pionieri ce se află în apropierea capitalei. S'au făcut întreceri de fugă, de alergare cu obstacole, de fotbal, volei (băieţi şi fete) şi altele. Printre taberele participante, au fost tabăra de pionieri a fabricii Kirov, a întreprinderii de transporturi auto, a instituţiilor de stat. Spartachiada s'a încheiat cu un foc de tabără la care au participat sute de pionieri. Jocurile de artificii şi focurile bengale au brăzdat cerul până noaptea.

— Fiecare pionier a plecat dela spartachiadă cu îndoita hotărîre să înveţe mai mult şi mai bine în noul an şcolar — ne spune Laila Abdulovna. Numai în acest fel pionierii noştri pot dovedi că merită toată grija ce le-o poartă Partidul Comunist şi Guvernul.

Pionierii din clasele mari, ca fraţi mai vârstnici, îi ocrotesc, îi ajută, şi-i învaţă pe cei mai mici. Odată sau de două ori pe săptămână ei organizează pentru cei mici „o călătorie în ţara basmelor", adică, le citesc cele mai frumoase basme, ca „Cenuşăreasa", sau „Scufiţa roşie". Uneori cei mari prezintă pe scena teatrului deschis al taberei piese de teatru sau feerii.

M'am împrietenit mai ales cu Lastocica. Toată ziua nu ne-am despărţit unul de altul. Ne-am dus să vedem ziarul de perete al taberei în care avea şi ea un articol, despre spectacolul dat de teatrul întreprinderilor de transport din Moscova, pentru pionierii din Axai.

— Teatrul din Moscova ne-a prezentat feeria „Basme ruse", şi eu am scris aici totul, şi ce mi-a plăcut, şi ce nu mi-a plăcut... Dar a fost atât de frumos, încât totul mi-a plăcut... adăugă Lastocica, în timp ce eu citeam prima ei cronică teatrală.

Apoi Lastocica m'a condus să-mi arate „calendarul-program" al taberei — un panou pe care stau scrise cu litere mari anul, luna şi ziua, cu programul amănunţit al zilei.

— Nici cel mai uituc pionier nu poate să nu-şi amintească ce are de făcut astăzi. La şcoală şi mie mi se mai întâmplă câteodată să nu ştiu în ce zi suntem, dar aici... — şi Lastocica începu să râdă, cu un râs vesel, asemănător ciripitului de rândunică în sbor.

Programul zilei aceleia de vară era foarte bogat şi felurit. Dimineaţa a plecat o grupă de pionieri-excursionişti, să viziteze locurile pe unde a trăit marele poet-acân*) Djambul. Aul-ul, adică satul lui Djambul, se află la o depărtare de 62 km. de Axai, dar fiecare pionier se simte dator să meargă până acolo, spre a vizita muzeul şi mausoleul vestitului acân. O altă grupă urma să plece într'o expediţie turistică de trei zile la izvorul râului Axai-Kul, în munţi, — cale de peste 40 km. pe jos.

— Dar tu Lastocica nu pleci nicăieri? o întrebai pe mica mea prietenă.

— Eu am fost... mai vreau să vizitez Observatorul Astronomic de pe platoul Kamensc şi staţiunea electrică. Mi-a povestit Ravil Djumabaev că a văzut acolo lucruri tare interesante... Data trecută au mers acolo numai cei *mari,* dela clasa VII-a în sus, dar acum vom merge şi noi...

— Dar acestea ce sunt Lastocica?

— Acestea sunt „întrebările ilustrate" — îmi răspunse ea.

Pe unul dintre pereţii sălii de mese stau aşezate la rând, pe table deosebite, întrebări din literatură, din geografie, din aritmetică, din istorie, însoţite de desene. Pe neaşteptate, în faţa tablei geografiilor, Lastocica m'a întrebat:

— Ce fluviu are un mal în Europa şi altul în Asia?... Uralul! — spuse ea după un timp, văzând că eu nu-i răspund pe dată. Noi putem să răspundem la toate întrebările; facem uneori întreceri, să vedem care poate să răspundă la mai multe. In felul acesta ne reamintim câte ceva din cele învăţate la şcoală...

---

*) acân = poet — cântăreţ popular (în Cazahstan şi Kirchizia).

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

Stăteam de vorbă cu tovarășul Serghei Petrovici Belnucov, unul dintre conducătorii administrativi ai taberei de pionieri din Axai, când a intrat pe ușa dormitorului detașamentului 19 — unde ne aflam — o femeie măruntă și o fetiță. Era mama pionierei Liuda Tolcaciova și venise să-și ducă copila acasă să o pregătească pentru noul an școlar. Mama Liusei era tare bucuroasă că fetița i s'a îngrășat în tabără cu un kilogram și două sute de grame.

— Și doar mă mir, că tare e neastâmpărată ; toată ziua aleargă ! Mama Liusei ne-a povestit apoi că în patru ani de școală Liusa a fost întotdeauna fruntașă la învățătură. Liusa învață în clasa V-a a școlii Nr. 55 din Școala Alma-Ata. La fiecare început de an școlar, după întoarcerea din tabără, Liusa muncește cu mai multă râvnă, cu mai multă dragoste. Și deoarece ochii mamei sunt cam slabi, seara, de multe ori Liusa îi citește din Corolenco sau din Turgheniev. „— Ultima dată mi-a citit „Mama"... De-ar fi trăit și tatăl ei s'o vadă..." La amintirea tatălui căzut eroic pe front, pe fața mamei și a fetiței s'a întipărit tristețea. Tatăl Liusei a murit pe front pentru ca ea și ceilalți copii să fie fericiți.

S'a înserat când mă pregăteam de plecare. Lângă ieșire mă aștepta Lastocica să-și ia rămas bun. Își desprinse de pe bluză insigna de pionier, și împreună cu un petec de hârtie albă, mi-o întinse. Pe hârtie era însemnat : „R.S.S. Cazahă, orașul Alma-Ata, școala Nr. 54, Lastocica Sarsenbaeva clasa IV-a".

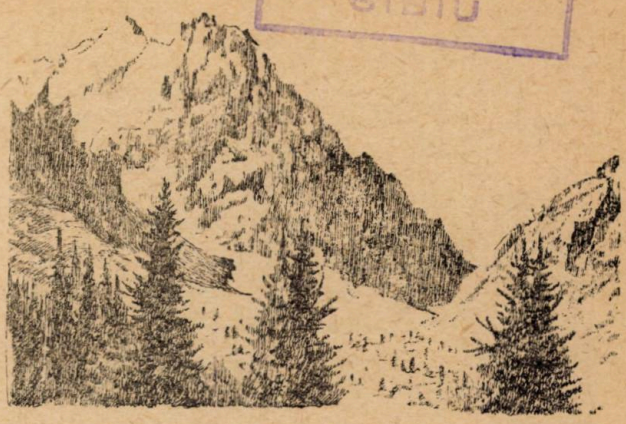

Munții Ala-Tau

— Dă această insignă și adresa mea unui pionier din aul-ul tău. Mi-ar părea bine să ne scriem. Ne despart mii de kilometri, dar trebue să ne unească tot mai puternic dragostea și prietenia...

Lastocica m'a urmărit multă vreme cu privirile, până când m'a pierdut în colbul drumului. Îmi venea greu să mă despart de această grădină a copilăriei fericite.

TIBERIU UTAN
student român anul V, Institutul de Literatură Maxim Gorki din Moscova

PLOAIE CU SOARE

C. GHIBAN

Sus, în zarzăr cântă-un graur,
Cânt de voie bună.
Norii greoi cu brâu de aur
Peste sat s'adună.

Arde soarele văpaie
Norii-și dau berbece
Și-unde nu-mi începe-o ploaie
Sprintenă și rece...

Stropi de pară, stropi de apă,
Dar să știi că-i toarnă.
Un moșneag dă bici la iapă:
— Hai, spre pod te'ntoarnă!

La un hop, din goană-o roată
Țăndări se fărâmă.
Saltă moșul cușma-i boantă
Și-o sudalmă 'ngână.

Sare jos, cu fața suptă:
— Tii, ce supărare!...
Cad pe-obraji, pe roata ruptă
Stropi de-argint și soare...

Stau aracii 'n car grămadă,
Țepi de arici în ploaie.
— Cum să-i duc eu la brigadă,
Hăt, lângă zăvoaie?
Și m'așteaptă toți la vie...
Ce necaz pe mine...

Curcubeul... măi, să fie...
Mândru-i... Ploaie ține...

Fire lucii de beteală
Cad acum domoale.
Dinspre zarzări, dinspre școală.
I-auzi, chiu pe cale.

— Moșule, s'a rupt o roată?
Stai în drum și pace!
— S'a fărâmat bat-o s'o bată.
Nu știu ce m'oi face.

Pân' s'o dreg, e vreme lungă
Și mai poți să pregeți?
Iar aracii treb' s'ajungă
Repede, — 'nțelegeți?

Pionierii s'au strâns droaie:
— Și-unde-i, în ce parte?
— Via? Păi... lângă zăvoaie.
Dar... e cam departe!

— Asta-așa-i când stai de cugeți!

. . . . . .

Sus cu ei frățe!
— Văleu, măi, păi und' mi-i duceți?
— Nu pricepi? La vie!

...Câți araci avuși moșnege!
Mai e chip să-i numeri?
Când așa voinici, în lege.
Fug cu ei pe umeri?!

...De sub streșini satul iese...
Sboară'n zare-un graur
Dintr'un nor mai pică-adese
Stele mici de aur.

Drumuind, copiii cântă,
Stropii râd prin iarbă.
Lângă-un car cu roata frântă
Moșul râde'n barbă.

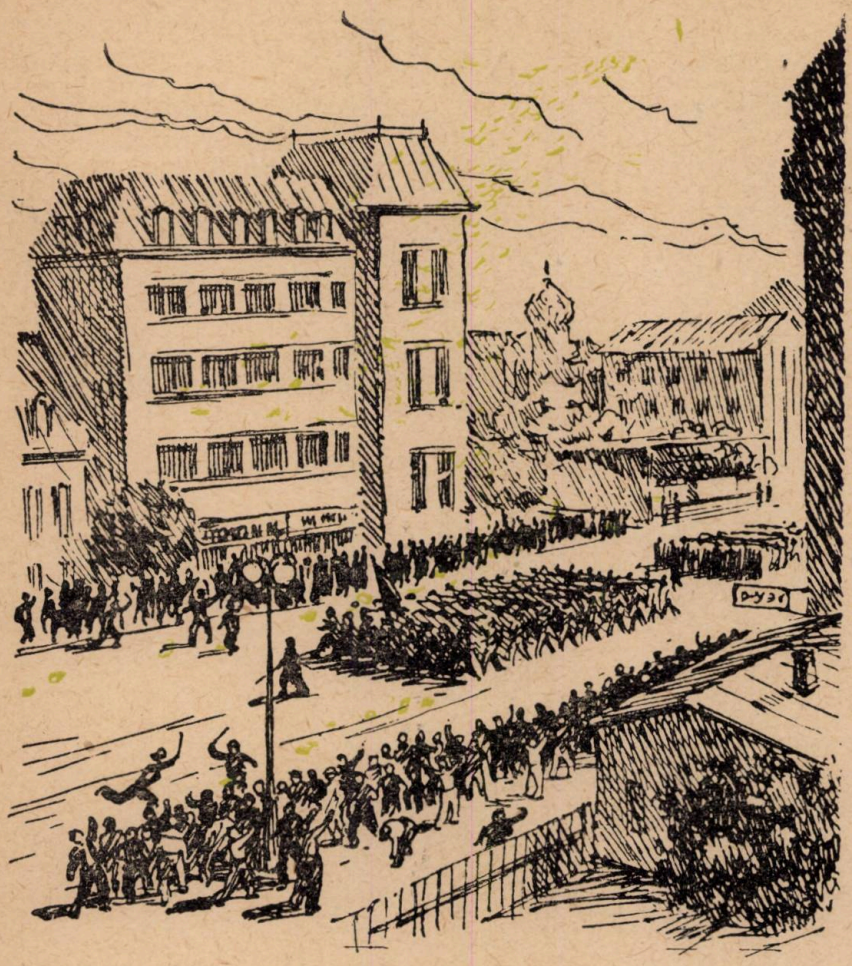

Antonis şi Marichina

(traducere din limba rusă)

Când a fost judecat tatăl său, Antonis avea 15 ani. Îşi aminteşte bine momentul acela groaznic, când tatăl său s'a ridicat în faţa tribunalului, pentru a-şi spune ultimul cuvânt.

Tatăl său a fost apoi executat.

Şi iată că acum Antonis a nimerit iar în această clădire a şcolii pedagogice, în care s'a ţinut judecata. A venit aici împreună cu tovarăşa sa Marichina, o fată cu ochi veseli şi îndrăzneţi. Şi el şi-a amintit îndată totul... Antonis a fost cuprins de emoţie. Marichina i-a strâns puternic mâna şi i-a spus în şoaptă:

— Aici e bine, spuse Marichina.

Se urcară la etajul al treilea şi, apropiaţi de o fereastră mare, aruncară o privire jos, pe stradă.

— Aici e bine, spuse Marichina.

Antonis dădu din cap în semn de aprobare.

— Va să zică mâine, la şase fără un sfert, te aştept.

El luă mâna fetei şi i-o strânse prietenește: „Totul va fi bine".

...Antonis şi Marichina se apropiară de şcoală exact la timpul stabilit. El avea în mână un geamantan. S'a dovedit a fi foarte greu să se strecoare în casă: la intrare, erau mai mulţi poliţişti şi agenţi travestiţi. La ora şase, trebuia să înceapă o ceremonie solemnă: guvernul grec întâmpina soldaţii care se întoarseră din Coreea.

Antonis şi Marichina pătrunseră în clădirea şcolii prin intrarea de servici. Deabia reuşiră să pună geamantanul pe pervazul ferestrei, că se şi auziră sunetele fanfarei militare.

Aruncând o privire pe fereastră, Antonis văzu că pe strada universităţii apăruse o coloană de soldaţi. Fără să mai stea pe gânduri, deschise geamantanul şi învârti acul. Acesta trebuia să funcţioneze în momentul când armata va ajunge în dreptul clădirii şcolii.

După ce ieşiră din casă neobservaţi, se amestecară în mulţimea de oameni care se adunase la încrucişarea străzilor. Feţele oamenilor erau aspre. Mii de ochi priveau pe soldaţi; dar în privirile lor nu era nici căldură, nici bucurie, nici mândrie.

Când şarpele verde-cenuşiu al coloanei ajunse lângă clădirea şcolii, Antonis şi Marichina aproape că nu mai respirau... „Acum, acum... acum..." gândeau ei şi tâmplele le ardeau.

...Se părea că mii de porumbei şi-au luat sborul în aer. Arcul a funcţionat! Manifestele începură să se împrăştie pe pământ. Bătrâni, copii, femei, muncitori şi studenţi, prindeau manifestele şi le ascundeau repede. Poliţiştii începură să fluiere. Soldaţii se opriră şi Antonis văzu cum unii din ei ascund manifeste în buzunar.

Ca şi alţii, Antonis şi Marichina se strecurară prin mulţime şi se îndreptară spre o stradelă. Când se îndepărtară mult de clădirea şcolii, Marichina îl întrebă pe Antonis:

— La ce te gândeşti acum?

Antonis nu-i răspunse îndată.

— La tatăl meu... Mă înţelegi?

Fata puse mâna pe umărul lui.

— Eşti un demn fiu al lui. Iţi iubeşti patria ca şi el...

A doua zi ziarele din Atena comunicau: „Eri, nişte necunoscuţi au încercat să tulbure primirea festivă a ostaşilor care s'au întors din Coreea. In momentul când coloanele de soldaţi se aflau în faţa clădirii Şcolii superioare pedagogice de fete, au fost lansate în stradă mii de manifeste. A urmat o oarecare dezordine, care a fost însă restabilită repede. Apoi cortegiul şi-a continuat drumul. Autorii acestei fapte nu au putut fi descoperiţi şi arestaţi".

ACUL VRĂJIT

de **NICOLAE MINEI**

Ilustrații : TARU EUGEN

De mult, de mult, cu mai bine de o sută cincizeci de vieți de om în urmă, trăia pe țărmul râului Sung, neamul Capetelor Negre. Capetele negre se numeau așa pentrucă bărbații și femeile din acest neam aveau un păr negru ca abanosul. Femeile își purtau părul strâns într'un coc rotund pe creștetul capului, iar bărbații împleteau din el o coadă lungă-lungă, până la călcâie. Părul le era negru, dar fețele lor erau galbene ca ceara albinelor care au supt nectarul florilor de ceai, iar ochii mici și codați asemenea petalelor de hibiscus *).

Pe țărmurlie mocirloase ale râului Sung, orezul creștea atât de mare și de înalt, încât nu trebuia nici măcar să te pleci ca să culegi boabele lui alburii, iar apele râului foiau de atâta pește, încât nu aveai decât să cufunzi o singură dată năvodul de mătase și prindeai mai mult decât îți era de trebuință. Și cum Capetele Negre erau oameni vrednici și nu pregetau să culeagă orezul și să pescuiască peștele, traiul lor se scurgea tihnit și plin de mulțumire.

Dar iată că într'o zi, la capătul cerului, acolo unde el se unește cu pământul, se ivi un nouraș întunecat. Nourașul crescu, crescu, plutind la o mare înălțime, până ce acoperi cerul, de nu mai putu răzbate prin el nicio rază de soare și se făcu întuneric ca noaptea. Tocmai când ajunse deasupra sălașului Capetelor Negre, norul se lăsă în jos și atunci își dădură seama oamenii că era un nor de lăcuste. Până să se desmeticească ei lăcustele se năpustiră asupra ogoarelor și într'o clipită le pustiiră, dând gata spiculețele mustăcioase ale orezului. Apoi lăcustele se înălțară din nou la cer, fâlfâind atât de puternic din aripi, încât din pricina zgomotului oamenii mai-mai că asurziseră.

După plecarea lăcustelor, urmă o secetă cumplită. De zece ori crescu și descrescu luna, fără să cadă vreo picătură de apă. Neîndurător ardea soarele, pârjolind pământul și uscând gâtlejurile. Sub jarul mistuitor al cerului, râul Sung seca văzând cu ochii. Iar în noaptea când luna descrescu pentru a zecea oară, pe fundul albiei lui nu mai rămăsese nici un strop de apă, ci doar un peștișor mic cât o unghie, care se sbătea în chinurile morții.

In noaptea aceea, un băiat care su numea Huan-Ti, cutreera malurile râului. Tare amărât mai era Huan-Ti: mama lui se stingea acasă de foame și de sete, așa cum se stinsese de foame și de sete jumătate din neamul Capetelor Negre.

Huan-Ti venise la râu cu nădejdea să mai adune în căușul palmelor câteva picături de apă pentru mama lui, dar nădejdea fusese zadarnică. Văzând că din râu nu mai rămăsese nici urmă, băiatul se pregăti să se înapoieze acasă, dar tocmai atunci privirea lui căzu pe peștișorul care se svârcolea în chinurile morții. Solzii lui luceau în lumina săracă a lunii și Huan-Ti se gândi:

„Am să-l iau și am să-l duc mamei. Poate că așa, am să-i mai înșel foamea!"

Dar când se aplecă să ridice peștișorul, aceasta strigă cu o voce subțirică:

— „Huan-Ti, Huan-Ti, nu mă duce la mama ta să mă mănânce!"

— Dar de unde știi tu ce am de gând să fac eu cu tine? îl întrebă uimit Huan-Ti pe peștișor.

— Ehei, Huan-Ti, eu știu multe, răspunse peștișorul. Te rog, Huan-Ti, ai milă de mine: sunt atât

*) Plantă textilă originară din China.

de mic, încât tot n'am să fiu de saţ mamei tale. Cruţă-mi viaţa!

Huan-Ti se gândi ce se gândi şi, făcându-i-se milă de peştişor, spuse:

— Bine, peştişorule, să fie aşa cum vrei tu. Dar cum să-ţi scap viaţa? Dacă te las aici, tot ai să pieri, căci râul nostru a secat de tot.

— Păi tocmai asta vreau, Huan-Ti, să nu mă laşi să mă prăpădesc. Sapă în locul unde mă aflu eu acum şi la doi stânjeni adâncime ai să dai peste apă.

— Apă?

— Nu te bucura, Huan-Ti, e apă puţină, tocmai cât să umpli un vas de pământ, unde să pot eu înota în voie.

Huan-Ti făcu aşa cum îi cerea peştişorul. Săpă în mâlul cleios al albiei secate şi la doi stânjini adâncime dădu peste apă. Umplu cu ea un vas de lut ars şi aruncă peştele înăuntru. Cum se văzu în apă, peştişorul începu să zburde, nebun de bucurie, ba dându-se la fund, ba săltându-se afară, ba rostogolindu-se peste cap. Privindu-i tumbele, până şi pe chipul posomorît al lui Huan-Ti se ivi un zâmbet.

Dar deodată, peştişorul se opri din joacă şi îi spuse băiatului:

— Huan-Ti, pentru bunătatea ta meriţi o răsplată. Spune-mi ce dorinţă ai şi ţi-o voi îndeplini numaidecât.

Fără să stea pe gînduri, Huan-Ti răspunse:

— Peştişorule, dacă stă cu adevărat în puterea ta să-mi îndeplineşti o dorinţă, învaţă-mă cum să scap poporul meu de foame şi de sete.

Peştişorul se dădu încă odată peste cap şi răspunse:

— Porniţi înainte, drept către Miază Noapte: acolo o să daţi peste cel mai roditor pământ din lumea întreagă, ţinutul dintre cele două râuri, Râul Galben şi Râul Albastru. Dar nu uita: trebuie să mergeţi numai către miazănoapte.

Auzind aceste cuvinte, Huan-Ti se înapoie în fugă acasă, o luă de o mână pe mama lui şi, ţinând în cealaltă mână vasul cu peştişorul, porni la drum strigând din răsputeri:

— Haideţi cu mine spre miazănoapte! Acolo e scăparea noastră! Haideţi cu mine spre miazănoapte!

Ca fulgerul se răspândi printre Capetele Negre vestea că Huan-Ti aflase calea spre un ţinut roditor şi îmbelşugat. Cât ai clipi, oamenii îşi luară în spinare bruma de avut ce le mai rămăsese şi porniră cu toţii în urma băiatului.

Aşa începu călătoria Capetelor Negre spre miazănoapte. Lungă, nespus de lungă fu această călătorie. In drumul lor, Capetele Negre dădură peste munţi înalţi şi prăpăstioşi şi peste deşerturi nesfârşite. Mulţi dintre ei pieriră şi oasele lor albeau povârnişurile munţilor sau nisipurile deşerturilor. Dar Huan-Ti nu se sperie de nimic şi merse mereu înainte către miazănoapte aşa cum îl povăţuise peştişorul pe care-l ţinea în vasul cu apă. Ziua se călăuzea după soare, iar noaptea după stele.

Dar iată că într'o dimineaţă, nori groşi şi vineţi acoperiră cerul. La început oamenii se bucurară, crezând că va ploua şi că vor putea să-şi mai potolească setea lor nestinsă. Trecu însă o zi, trecu o noapte, încă o zi şi încă o noapte şi ploaia nu începu să cadă, cu toate că norii nu se mai deslipiră de cer. Iar din pricina norilor, Huan-Ti nu se mai putu călăuzi nici după soare, nici după stele. Capetele Negre rătăceau de colo, colo, neştiind încotro s'o apuce înspre miazănoapte.

Răbdară ce răbdară călătorii în tăcere, dar cu vremea în rândurile lor se ivi nemulţumirea. Câţiva dintre ei, care dela început cârtiseră împotriva lui Huan-Ti, începură să spună:

— Ne-am părăsit casele ca să murim pe meleagurile astea străine?

— Ce proşti am fost că ne-am luat după un băeţandru ca Huan-Ti!

— Sigur, lui ce-i pasă? vorbi cel mai veninos dintre cârtitori.

— Dece sunteţi răi? îi mustră un bătrânel cu o barbă ascuţită şi sură. Nu rabdă şi Huan-Ti, ca şi noi, de foame şi de sete?

— Ba să avem iertare, îi răspunse celălalt. Huan-Ti o duce cât se poate de bine. Cu ochii mei am văzut în cortul lui un vas plin cu apă şi cu un peşte înăuntru. Cine ştie ce-o mai fi având încă!

Intr'o seară, Huan-Ti plecă din cortul lui să se sfătuiască cu un prieten încotro s'o apuce. La un ceas după miezul nopţii — Ceasul Oii — ceata celor nemulţumiţi se strecură în cortul băiatului. Umblând cu băgare de seamă, ca să nu o trezească din somn pe mama lui, ei cotrobăiră prin toate unghierele, dar nu găsiră nimic altceva decât vasul cel mic cu peştişorul. Plini de ciudă, ei goliră vasul cu apă, zvârlindu-l pe peştişor în faţa cortului.

Când se crăpă de ziuă, Huan-Ti se înapoie frânt de oboseală la cortul său şi văzu peştişorul, care se zvârcolea pe pământ, abia trăgându-şi sufletul.

— Huan-Ti, şopti acesta cu o voce stinsă... m'au ucis... Tu mergi mereu... către miazănoapte... uită-te la mama ta... când coase... peste apă... acul va pluti... şi vârful lui...

Peştişorul nu mai apucă să spună nimic şi muri. Huan-Ti îşi cuprinse capul între mâini şi îl plânse amarnic pe prietenul iui cel mai bun. „Sunt pierdut, îşi spunea el. Dacă a murit peştişorul, cine o să ne mai arate drumul către miazănoapte? Oamenii or să creadă că i-am înşelat, că mi-am bătut joc de ei!"

Intr'un târziu, băiatul începu să se gândească la ultimele cuvinte ale peştişorului: „Să mă uit la mama când coase peste apă? Acul va pluti? Ce-o fi vrut să spună cu asta?"

Tocmai atunci, pântecele vânăt al norilor se sparse şi începu să cadă o ploaie năvalnică. Fără să piardă o clipă şi cu toate că nu pricepea nimic, Huan-Ti umplu cu apă vasul şi-l aşeză lângă mama lui, care cârpea o cămaşă. Iute-iute se mişca acul în mâinile ei, împingând mereu mătasea foşnitoare. Aruncând o privire mirată la vas, mama nu se mai uită unde înfige acul şi se înţepă la deget. Scoţând un strigăt de durere, ea scăpă acul în apă.

Şi minune! In loc să se dea la fund, acul pluti pe apă, rotindu-se încetişor câtva timp, până ce se opri. Uimit, Huan-Ti luă acul în mână şi îl privi pe toate feţele. Dar era un ac obişnuit, ca atâtea altele. După ce îl răsuci câtva timp în mâini, Huan Ti îl puse din nou pe apă: acul căzu de data aceasta la fund.

„Ce-o fi asta? se întrebă băiatul. Dece la început a plutit şi acum se duce la fund?" Ii veni în minte să-l înapoieze mamei sale, care începu din nou să coase. După câteva împunsături, Huan-Ti luă iar acul şi-l puse pe apă: acul pluti, iar vârful lui se îndreptă în aceeaşi direcţie pe care o luase şi prima oară.

Atunci Huan-Ti înţelese cuvintele peştişorului: era deajuns ca acul să se frece de mătase, pentru ca să plutească pe apă, iar vârful lui să arate drumul către miazănoapte!..

Şi astfel, Capetele Negre ajunseră cu bine în mănosul ţinut dintre cele două râuri, Râul Galben şi Râul Albastru. Urmaşii de astăzi ai Capetelor Negre alcătuiesc mândrul popor al chinezilor. Iar acul vrăjit nu este altceva decât busola, călăuza tuturor călătorilor din lumea întreagă.

Din viaţa şi activitatea pionierilor de peste hotare

Să ne cunoaştem

Dragi pionieri români,

Noi copiii fericiţi ai U.R.S.S. vă felicităm pe voi şi pe conducătorul clasei, dorindu-vă în anul şcolar 1954 cele mai bune succese la învăţătură. In clasa noastră sunt 21 de elevi, 16 pionieri şi 5 comsomolişti. Noi toţi suntem buni prieteni atât la lucru cât şi la joacă. Printre noi sunt elevi care au numai note de 4 şi 5: Elanova Margarita şi Cetcarev Petea. Până a intra în clasa întâia, Petea şi Rita nu ştiau limba rusă. Acuma vorbesc bine şi limba udmurtă (limba natală din ţinutul Udmurtsck) şi limba rusă. Invaţă chiar şi limba engleză. Noi avem mulţi copii de felul acesta. Ei învaţă cu sârguinţă şi iau parte activă în munca colectivă.

Pregătim adunări interesante cu temă. Astfel pentru adunarea „O călătorie pe Volga" am pregătit cântece despre Volga, dansuri şi un joc. La vară unii din pionieri vor pleca în tabără, alţii vor să ajute în colhoz să culeagă roşii, castraveţi, morcovi şi alte zarzavaturi. Lucrăm cu plăcere; după muncă ne ducem să ne scăldăm, apoi facem plajă ca să căpătăm noi puteri de muncă. Tare mult am dori să cunoaştem ceva din activitatea voastră; cum ajutaţi gospodăria colectivă, cum vă petreceţi timpul, unde vreţi să vă duceţi după ce terminaţi şapte clase? La noi mulţi vor să intre în şcoli tehnice, iar alţii în clasa opta.

Cu salutări pionereşti,
elevii clasei a 7-a
Şcoala de 7 ani din Udmursck
U. R. S. S.

In cinstea congresului al II-lea al P.M.U.P.

In cinstea celui de-al II-lea Congres al Partidului ne-am luat angajamentul ca până la 15 Februarie să facem rechizite şcolare pentru clasa I-a şi să învăţăm astfel încât să nu mai fie niciun doi în clasă.

Elevii clasei a IV-a Sc. din Nowiezek
R. P. Polonă

Detaşamentul nostru „General Karol Swierczewscki" a hotărît să adune 800 kg. de maculatură şi 100 kg. fier vechi, să facă 8 gazete de perete în cinstea congresului, să pavoazeze clasa, să facă 22 colivii pentru păsări, să organizeze un colţ naturalist, să pregătească alte clase pentru intrarea în rândurile organizaţiei pioniereşti şi să îngrijească de clasele mai mici.

Elevii Şcolii Nr. 3 din
Tomaszov Mazovieck
R. P. Polonă

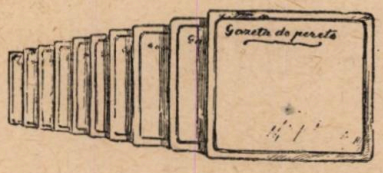

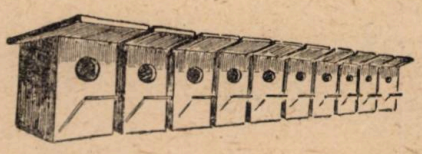

Noi păstrăm sfântă prietenia între popoare

Treizecişişase de tineri pionieri din Republica Democrată Germană au avut marele noroc să petreacă vacanţele lor într'o tabără de pionieri din Republica Popu'ară Polonă. Eu am fost printre ei.

Cu ocazia plimbărilor ce le-am făcut, am putut cunoaşte frumoasa ţară polonă. Am vizitat cetatea Chymasty. Această cetate este desigur cunoscută din istoria luptelor poporului polonez împotriva năvălirii tătarilor. Am urcat şi muntele Sniezka. Sus am fost primiţi foarte călduros de soldaţi şi ofiţeri polonezi şi cehoslovaci. Am pus cravata mea albastră unui ofiţer polonez. El a fost foarte emoţionat şi a spus: „In acest moment am văzut Germania nouă şi iubitoare de pace care nu mai cunoaşte ura de popoare".

La toţi tinerii pionieri le-a fost greu să-şi ia rămas bun dela pionierii polonezi. Câte unul mai vărsa lacrimi în acea seară. Ne-am promis reciproc că ne vom scrie şi că nu vom uita niciodată aceste zile frumoase, petrecute în tabăra internaţională de pionieri „I. V. Stalin". Noi am jurat că vom păstra cu sfinţenie prietenia între popoare toată viaţa noastră.

Wolfgang Queck
Cottbus, Ronstrausse 33 R.D.G.

Pioneri coreeni învaţă cu sârguinţă

Pionierii şi şcolarii coreeni învaţă cu sârguinţă pentru a pune cunoştinţele lor în slujba refacerii oraşelor şi satelor Republicii Populare Democrate Coreene.

Elevul pionier O EN OK membru în comitetul pionierilor al şcolii din Nam Pho desfăşoară o bogată activitate pionierească.

Eforturile pe care le depune în învăţătură a făcut ca să se claseze primul pe şcoală primind din partea C.C. al Uniunii Tineretu'ui Democrat diploma de onoare pentru învăţătură.

La începutul anului şcolar el şi-a luat angajamentul ca să ajute 6 elevi mai slabi la învăţătură care într'un scurt timp au devenit elevi eminenţi.

Exemplul lui a fost urmat de întreaga şcoală care a început o adevărată întrecere ca la sfârşitul anului şcolar elevii şcolii medii din Nam-Pho să nu aibă niciunul nota 3.

Rezultatele acestei iniţiative au dat roade. In semestrul I a fost lichidată rămânerea în urmă sub minimum (sub 3) a unor elevi (niciunul nu a luat nota 3).

Neamu — Phenian

Din carnetul unei învățătoare

Elevii mei din clasa IV-B

Dragi copii,

Vreau să vă spun câte ceva despre elevii mei din clasa IV-a B. N'am să vi-i numesc pe toți. Sunt mulți la număr... vreo 40.

Unul dintre aceștia e Răducu Sever. Multe ar voi Răducu să știe și mult i-ar place să aibe note mari... dar... fără să-și bată prea mult capul. Ehei, să-l fi văzut voi când am pornit-o într'o călătorie imaginară dealungul Oltului. Era numai ochi și urechi. Și cu toate acestea la ora următoare de geografie am fost nevoită să-i pun nota 2. Și știți dece? Stâlcea numele proprii, nu găsea localitățile pe hartă și amesteca bogățiile solului cu ale subsolului.

Nota 2 n'a fost pe placul lui Răducu. Se vedea bine asta după cum s'a întors în bancă cu privirile 'n pământ și obrajii acoperiți de o roșeață neobișnuită. Dar nici colegii lui nu aveau o înfățișare mai veselă. In clasa IV-a B, când un elev primește o notă rea se simt cu toții vinovați. Și dintre toți cel mai mâhnit era Andrei Acatrinei, conducătorul detașamentului. Abia a așteptat să se termine ora și a și venit repede la mine.

— Tovarășă învățătoare, îmi zise el în recreație, n'a știut Răducu — era doar atent când ați explicat...

— Atenția este un lucru foarte bun Andrei, îl lămuresc eu. Dar nu e deajuns să fii atent la lecție — trebuie să-ți iei notițe, să urmărești și pe hartă când e vorba de geografie și apoi să repeți ce-ai învățat. Ia cercetați voi, face Răducu toate acestea?

A doua zi mă pomenii în cancelarie din nou cu Andrei. Venise însoțit de Iancu, conducătorul grupei de pionieri din care făcea parte Răducu.

— Ați avut dreptate, îmi spuse Andrei. Iancu și cu mine am fost ieri spre seară la Răducu acasă. L-am găsit pe stradă jucând fotbal.

— Și ce vedeți voi rău în asta? îi întreb pe copii. Pe câte știu eu și Iancu e fundaș...

— Sunt... spuse Iancu cu mândrie... dar eu fac antrenament după ce mi-am făcut lecțiile.

Și colegii lui Răducu l-au ajutat într'adevăr. Chiar în după masa acelei zile. Adunarea de grupă — convocată de Iancu — hotărî ca Răducu Sever să nu mai joace în echipa de fotbal a clasei până ce nu-și va îndrepta nota la geografie. Și asta nu era tot. Colegul lui de bancă Tomel Popescu — și-a luat angajamentul să-și facă lecțiile timp de două săptămâni împreună cu Răducu. Tomel și-a ținut angajamentul. Răducu a luat în săptămâna asta 4 la geografie.

. . . . . .

Și acum, dragi copii, să vă spun câte ceva și despre Oană Matei.

Intr'o zi, după vacanța de primăvară, Oană a venit la școală fără temele făcute, într'altă zi mi-a cerut scuze că n'a învățat poezia.

Hotărîtă să aflu cât mai devreme pricina pentru care Oană călca pe urmele lui Răducu, m'am dus într'o după masă pe la el pe acasă. Am găsit familia Matei lucrând în grădină.

Ți-era mai mare dragul să-l vezi pe Oană cu câtă grijă înlătura de pe cotorul abia răsărit frunzele bolnave. Multă vreme am stat în spatele lui Oană fără să mă observe.

— Sunteți mulțumită cum învață?, mă întrebă tatăl său.

Nu i-am răspuns imediat. Din vorbele lui răsbătea atâta încredere în fiul său că-mi venea greu să-l mâhnesc. Și apoi Oană era la prima abatere...

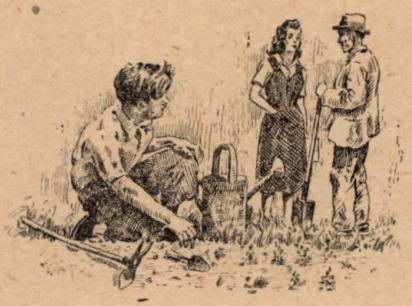

— Să-l ascultăm și pe Oană — i-am spus și am apăsat dinadins pe fiecare cuvânt ca să m'audă băiatul.

Oană tresări.

— Tovarășă învățătoare, îngăimă emoționat. Dumneavoastră aici?

— Dece te miră, Oană? l-am întrebat liniștită. Doar nu e prima oară când viu pe la voi. Și-ți spun drept, îmi place să te văd lucrând în grădină. Te pomenești că și lecțiile ți le-ai pregătit atât de bine.

— Dece taci, Onuț? — îl întrebă nedumerit tatăl, văzându-l posomorându-se.

— Le fac... dar mai târziu, răspunse Oană încurcat.

— Onuț, în paturile alea de lângă gard ce răsaduri aveți?

— Răsaduri de roșii și vinete — răspunse el repede.

— Dece nu le răsădiți acum?

Oană ridică la mine ochii.

— Nu știați? mă întrebă el mirat. Roșiile se răsădesc mai târziu.

— Vezi tu Oană, cum toate își au rostul lor? Dacă n'am munci după un anumit plan, nu ne-am alege cu nimic. Și cu învățătura e la fel. N'o poți lăsa de azi pe mâine... Sfârșitul de an școlar e pe aproape. Te-ai întrebat cum te prezinți tu în fața lui? Te sfătuiesc Oană, să-ți împarți așa fel vremea încât să ai timp și pentru lecții și pentru munca cu răsadurile.

Oană nu mai zise nimic. Era destul de deștept ca să înțeleagă tot ce-i spuneam.

VERA FRIMU

Primăvara

de NICHITA BISTRICEANU Ilustrații : HEDWIG PORTFETJE

Caldă primăvară.
Dimineață clară.
Urcă ciocârlia
Către ceruri iară.

Omul cu mistria
Schela-și potrivește,
Astăzi tencuiește
Toată zidăria.

Sub bătaia caldă
A razelor — sub zare,
Școala nouă-și scaldă
Zidurile'n soare;
Omului, clădirea
Și mai 'naltă-i pare.

Mângâie privirea
Largile ferestre;
Țigla nouă care
Parcă strălucește
Și'n lumina albă,
Tocmai sus, pe coamă,
Doi cocoși de tablă
Sprinteni și de-o seamă.

Cheamă amintirea
Vremea dealtădată:
Școala afumată,
Frântă bătrânește
Spre pământ.

Și iată,
Meșterul își simte
Inima 'mpăcată:
I-i copilăria
Astăzi răzbunată.

Ziua-i mai fierbinte,
Plină de mireasma
Dulce-a primăverii.
Râsul, voioșia
Clocotă. In preajmă:
Sunt pionierii.

Ei se-adună roată
Când, pe loc, zidarul
A lăsat deoparte
Sculele și varul
Și a pus îndată
— Bine se pricepe ! —
O scândură pe-o cioată.

Jocul poate 'ncepe!

Hai! Câțiva'ntr'o parte,
Câțiva în cealaltă.
Ce mai râs! Cum saltă
Și-apoi se coboară
Când o jumătate,
Când cealaltă iară!
Hohotul străbate
Dimineața clară.

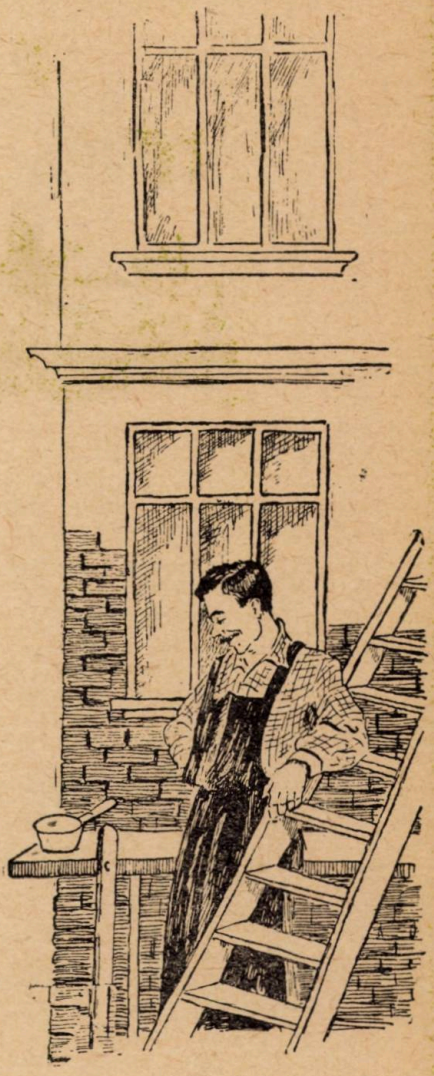

Minunată-i viața !

Aburcat pe scară,
Meșterul privește.
Cum îi râde fața!
Cât se veselește!
(Vântul îi sburlește
Cătinel mustața).

Svon de glasuri iară
In răstimpuri crește.
Mai cu spor, zidarul
Uite-l, tencuiește.

Și'mprejur, svâcnește
Noua primăvară.

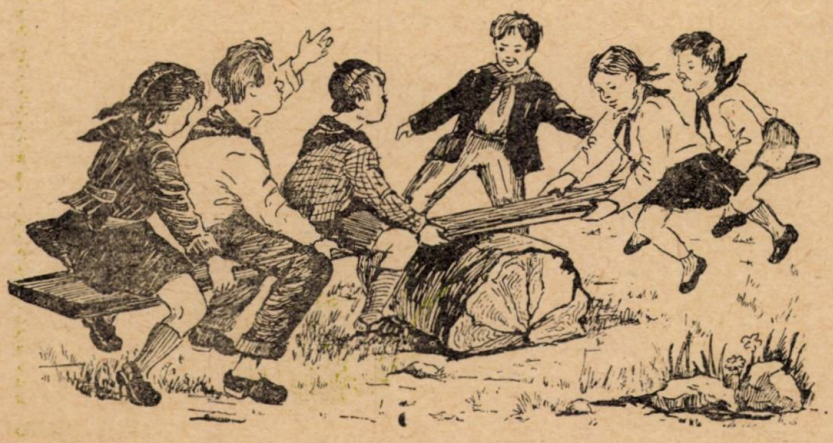

Poezii dela cititorii noştri

PRIMĂVARA

In pădure acum răsare
Din nou primul ghiocel.
Pe cer, luminosul soare
Se arată 'ncet şi el.

Tot acum a tresărit
Primul fir de iarbă
După care s'au trezit.
Toţi copacii 'n grabă

Minunată-i primăvara,
Când natura'ntinereşte.
Şi frumoasă este ţara,
Ce prin muncă se'nfăreşte

HRIN MIRCEA
pionier în cls. III-a, Agăş
raion Moineşti, reg. Bacău

Vântul, viscolul s'au dus,
Iarna 'n urmă a apus;
Pe cer, soarele răsare
Peste văi, păduri, ogoare.

Toţi în jur, cu drag privesc
Iarba, pomii ce'nverzesc.
Şi din nou, ca altă dată
Rândunele, cuibu-şi caută.

Barza şade'ntr'un picior
Tot privind la un cocor;
El se plimbă tacticos,
Măsurând balta pe jos...

URSEANU RADU
Şc. Nr. 5 Raionul Griviţa Roşie
Bucureşti

GHIOCELUL

Când din zăpadă se iveşte
Intâiul chip de albă floare,
Lumina se înveseleşte,
Şi-i cântă razele de soare.

Copil plăpând al bucuriei
Şi-al primăverii pământene,
Îşi saltă marginea scufiei
Şi ne priveşte printre gene.

O, ghiocel, azi ţi-e botezul,
Dar vezi scufia să n'o pierzi
Când lumii îţi vei spune crezul
In pieptăraş de frunze verzi!

BADOIU F. GHEORGHE
Şc. el. de băieţi, Curtea de Argeş,
reg. Piteşti

Sub copacul amorţit
Şi de secoli gârbovit.
Iată măre că răsare
Din zăpada sclipitoare
O frumoasă, mândră floare.

— Cine oare, cine e
Acest mândru oaspete?
A'ntrebat o vrăbiuţă
Pe-o stăncuţă.

— Floarea ce o vezi
Infruntând zăpezi —
Venit-a 'ntr'o seară
'n prag de primăvară.

— Câte sunt în lumea largă
Toate le ştii soră dragă.
Cred de bună seamă
Că ştii cum o cheamă?!

Mai aproape stanca vine
Şi încetişor îi spune:
— Ea se cheamă ghiocel;
Alţi-i spun şi clopoţel.

MANOLACHE COSTEL — elev
Şcoala Ion Luca Caragiale — Ploeşti

De vorbă cu activul pionieresc

Să organizăm adunări de grupă interesante

In detaşament viaţa pionierilor este interesantă şi atrăgătoare pentrucă aici se desfăşoară o activitate variată şi bogată. La aceasta contribue şi activitatea ce se desfăşoară în adunările grupelor de pionieri.

Intr'una din zile, m'am întâlnit pe culoarele şcolii cu conducătoarea grupei a I-a, însoţită de un grup de fetiţe foarte vesele. Uitându-mă mai atent la acest grup, am observat, că Erica Lantman era înconjurată de pionierele grupei a cărei conducătoare era. M'a oprit să-mi ceară o părere.

— Vreau ca în adunarea grupei din săptămâna viitoare, să învăţăm să coasem.

— Şi să brodăm, a adăugat alta.

— Foarte frumos, le-am răspuns eu, şi n'am mai apucat să mai adaug ceva, că Erica mi-a şi luat-o înainte.

— Sunteţi de acord? Ce bine!

Şi în timp ce căutam să le întreb ce au de gând să facă, fetele din grupa I-a, după ce au salutat, au ieşit repede în curte. Conducătoarea grupei a rămas să-mi spună ce-au hotărît ele să facă pentru ca adunarea să-şi atingă scopul. Şi pentrucă ştiu că o astfel de adunare vă interesează, am să vă povestesc cum s'a organizat şi cum s'a desfăşurat adunarea grupei a I-a.

Două pioniere din grupă, care ştiau să coase şi să brodeze, au primit sarcina de a arăta în adunare celorlalte fete, felul în care se coase şi se brodează. Pentru aceasta ele au făcut exerciţii de cusut şi brodat în multe seri, sub îndrumarea mamelor lor. Fiecare pioniera a primit sacina ca la adunarea grupei să vină cu materialul necesar. A sosit şi ziua adunării. Conducătoarea de grupă după ce a arătat scopul adunării şi activităţii pe care o vor desfăşura, a împărţit grupa în două. Cele două pioniere care se pregătiseră, au început să arate celorlalte, cum se coase şi cum se brodează. Unele au prins mai repede arta de a coase sau a broda, dar nici cele care au rămas mai în urmă nu s'au întristat.

— Vom mai lucra şi acasă şi ne vor ajuta şi mamele noastre, spuneau ele.

Timpul prevăzut pentru adunare se terminase, dar fetele nu se puteau despărţi de lucrul lor. Conducătoarea de grupă a început un cântec şi toate fetele au urmat-o. După aceasta a mai urmat unul. Antrenate de cântec au lăsat lucrul şi după ce au cântat, la sfârşitul adunării, fetele au hotărît să ia câteva păpuşi dela grădiniţa de copii şi să le confecţioneze rochii.

De atunci a trecut un timp. Pionierele s'au ţinut de angajamentul luat. Au învăţat cu toate să coase şi să brodeze, iar acum se ocupă de confecţionarea rochiilor pentru păpuşile grădiniţei de copii.

Intr'una din zilele anului şcolar trecut, după orele de curs, am intrat într'o clasă. Aici 19 băieţi stăteau în cerc şi aşteptau cu nerăbdare o întrebare dela cel din mijloc.

— In Europa? — Da. — In R.P.R.? Da. — Se varsă în Dunăre? — Nu.

...Am aflat imedat despre ce era vorba. Grupa a III-a din detaşamentul V organizase un joc de geografie ghicitoare. Exact peste o săptămână în aceeaşi grupă se ţinea o adunare despre felul în care se pot face mai uşor unele calcule matematice. Conducătorul grupei cu ajutorul profesorului de matematică îşi pregătise un material foarte interesant, iar pionierii erau entuziasmaţi de noutăţile pe care le aflau dela el. Au urmat şi aplicaţiile practice a celor aflate în această adunare.

Şi rezultatele s'au văzut în zilele care au urmat. A fost economisit şi timp şi hârtie, iar noile metode de calcul erau într'adevăr mai ingenioase.

In unitatea Nr. 7, conducătorii grupelor de pionieri printre care şi Lutman Valeria, au folosit adunările de grupă şi pentru recapitularea materiei. Membrii grupei erau adunaţi pentru a recapitula la un anumit obiect un număr de lecţii. Pionierii s'au adunat la data fixată. In faţa lor atârna pe perete un panou pe care erau prinse mai multe pliculeţe. Pe panou scria „Loto cronologic". Copiii erau foarte nerăbdători să înceapă adunarea în care vor repeta la istorie. Adunarea a început. O pioniera s'a îndreptat spre panou, a deschis un pliculeţ şi a scos un bilet pe care era scris un an sau un nume. S'a uitat puţin la el şi a început să povestească tot ce ştia în legătură cu întrebarea de pe bileţel. După aceea au urmat complectările la cele povestite. Şi astfel într'un mod intresenat şi atractiv, adunarea s'a scurs cu folos pentru toţi membrii grupei.

La astfel de adunări în care pionierii găseau lucruri noi şi interesante, ei participă cu bucurie, şi sunt foarte activi. La alte adunări însă, în care dela începutul anului şcolar şi până la sfârşit nu se face altceva decât tot felul de analize şi discuţii, pionierii se plictisesc şi nu mai participă.

Grupa va veni mai mult în ajutorul cunoştinţelor căpătate la orele de curs, dacă va organiza adunări şi activităţi de felul celor arătate mai sus. Numai astfel activitatea grupei va fi atrăgătoare şi interesantă, iar adunările de grupă vor antrena pe toţi pionierii la o participare activă.

FOTĂ DIONISIE
instructor superior unitatea 7 Bucureşti

Cum să învățăm la limba română!

Dragi pionieri,

Dorința voastră de a învăța cât mai temeinic și de a vă prezenta la examene cu multe și temeinice cunoștințe este firească. Pentru aceasta este însă necesar să vă organizați munca cât mai sistematic.

Iată câteva indicații concrete asupra felului în care trebuie să vă organizați studiul pentru limba română. In primul rând înainte de a începe studiul vostru pregătiți-vă pe măsuța de lucru toate cele necesare scrisului. Să nu vă lipsească: tocul, cerneala, guma, creionul, sugativa, manualul de literatură, gramatica și caietul de notițe.

Și acum să luăm câteva exemple:

Cum își va pregăti un elev din clasa V-a o temă la gramatică în legătură cu capitolul despre pronume?

Își va întocmi pe maculator un mic plan, cuprinzând următoarele puncte:

a) — **definiția pronumelui**
b) — **felurile pronumelui**
c) — **declinarea pronumelui**
d) — **ortografia pronumelor personale și nehotărîte.**
e) — **funcția pronumelui în propoziție.**

Va căuta să dezvolte prin răspunsuri acest plan, cercetându-și cunoștințele pe care și le-a însușit în timpul studierii acestui capitol. Acolo unde va observa că are lipsuri, va cerceta manualul de gramatică și va reciti capitolele slab însușite.

Va copia apoi un text și va analiza toate pronumele întâlnite, stabilind: felul pronumelui, numărul, genul, cazul, persoana, funcția sintactică pe care o îndeplinește în propoziție.

Vă recomand pentru analiză următoarea strofă:

Al tău? Acel care-l crescu
Iubindu-l, cine-i: eu ori tu?
De dreapta cui ascultă el,
Din leu turbat făcându-l miel?
Al tău? O pașă, nu!

(G. Coșbuc — El-Zorab).

Să vedem acum în ce fel se poate pregăti o lecție de literatură la clasa VI-a.

Ne oprim asupra scriitorului Al. Vlahuță din care studiați anul acesta numai lectura: „Pe plută dela Dorna la Piatra".

Scrieți pe maculator titlul lecturii și autorul. In stânga paginii, fixați-va câteva date biografice despre autor ca să vă dați seama în ce epocă a trăit. Citiți cu atenție fragmentul din manual și subliniați ușor cu creionul toate cuvintele necunoscute și pe acelea pe care deși le-ați mai întâlnit, totuși nu le cunoașteți clar înțelesul...

După terminarea lecturii, notați în carnetul de cuvinte pe cele subliniate. De exemplu gânj, pociumb, năhlapi, dălcăuș, a împlânta, a înșfăca, a purcede, tăpșan, gheb, grindă, feș, halt, târș, grohotiș, etc.

Deși unele dintre aceste cuvinte sunt explicate în manual, totuși voi vi le notați în carnet cu explicația lor, deoarece astfel, veți reuși să le țineți minte și să vă îmbogățiți vocabularul.

După ce ați terminat această lucrare, urmăriți pe harta R.P.R. drumul parcurs și descris de Al. Vlahuță. Observați printre ce munți trece Bistrița și cum este cursul acestui râu. Amintiți-vă la ce folosește astăzi energia apelor de munte.

Notați apoi pe maculator ideile principale din lectura propusă.

Subliniați cu roșu figurile de stil întâlnite: comparațiile, epitetele,

Memorizați descrierea Toancelor dela cuvintele „Pluta își bește într'un feș"... până la „și zboară cu ea peste stânci". Rostiți cu glas tare fragmentul memorizat. Arătați pentru ce lectura „Pe plută dela Dorna la Piatra" este o descriere.

Și acum, o analiză gramaticală complectă pentru elevii clasei a VII-a care trebuie să analizeze cu ușurință un text literar din punct de vedere gramatical și stilistic. Ne propunem să analizăm două fraze din exercițiul 72 pag. 67 din — Culegerea de exerciții gramaticale pentru clasele a VI-a și a VII-a.

„Lângă prispă stăteau două butii cu apă, iar pe prispă torcea o fată frumoasă.

Haina ei albă și lungă părea un nor de raze și umbre, iar părul ei de aur era împletit în cozi lăsate pe spate, pe când o cunună de mărgăritărele era așezată pe fruntea ei netedă". (M. Eminescu — Făt-Frumos din lacrimă). Citiți cu atenție textul de câteva ori.

Cum trebuie făcută analiza gramaticală a acestui fragment?

Despărțiți-l prin linii verticale în fraze și apoi în propoziții, subliniind mai întâi predicatele.

Scoateți apoi fiecare predicat pe maculator și în dreptul lui arătați dacă este predicat verbal sau nominal. Observați cu atenție dacă verbul este la forma activă sau pasivă pentru a evita confuziile.

Procedați la fel și cu celelate părți de propoziție arătând prin ce sunt exprimate.

Analizați apoi raportul de coordonare și subordonare dintre cele două fraze; arătați felul coordonatelor și al subordonatelor din ultima frază.

Treceți apoi la analiza stilistică. Opriți-vă asupra atributelor substantivale prepoziționale și adjectivale. Observați măestria artistică a poetului sau scriitorului, efectul pe care-l obține prin combinarea cuvintelor, folosirea adjectivelor obținând epitete și comparații minunate.

Din cele ce-ați citit până aici reies o serie de reguli de care trebuie să țineți seama în studiul limbii române. Acestea pot fi rezumate astfel:

1) **Nu lucrați decât cu creionul în mână, pe caiet și cu manualul în față.**

2) **Scoate pe caiet ideile principale şi fă schema de analiză gramaticală conform temei date.**

3) **Observă şi notează figurile de stil, măestria artistică a autorului.**

4) **Inseamnă-ţi cuvintele, expresiile sau formele gramaticale neînţelese pentru a le lămuri.**

Aceste reguli sunt necesare pentru orice clasă din ciclul II. Procedând astfel veţi dobândi cunoştinţe temeinice despre limbă, veţi reuşi să vă exprimaţi clar şi concret gândurile voastre.

POPESCU VIRGINIA
prof. la Şcoala elementară Nr. 3 mixtă — Bucureşti

Cum să învăţăm la matematică?

În munca de pregătire la matematică un rol foarte important îl are activitatea independentă a fiecărui dintre voi. Iată cum trebuie desfăşurată această muncă independentă la matematică.

Intâi trebuie ţinut seama că felul de a învăţa la matematică se deosebeşte de celelate obiecte prin aceea că aveţi în plus de rezolvat exerciţii şi probleme. Pregătirea lecţiei nu trebuie să înceapă prin rezolvarea mai întâi a problemelor sau exerciţiilor date ci prin învăţarea lecţiei dela curs. Cu cartea deschisă, cu caietul de notiţe, şi cu un alt caiet necesar pentru învăţat (la geometrie este nevoie de instrumente şi creioane colorate) începeţi pregătirea lecţiei la matematică. Să luăm ca exemplu lecţia la geometria plană la clasa a VII-a „Proprietatea liniei mijlocii a unui trapez". Cum pregătiţi această temă? Citiţi mai întâi din carte definiţia liniei mijlocii a unui trapez şi treceţi la studiul proprietăţii liniei mijlocii a unui trapez. Pentru aceasta desenaţi pe caiet figura şi urmăriţi din carte, trecând pe caiet, toate etapele importante ale demonstraţiei.

Astfel :

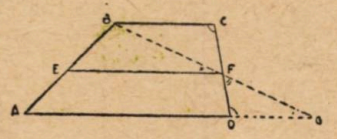

$\overline{AD} \parallel \overline{BC}$

$\overline{AE} = \overline{EB}$

$\overline{CF} = \overline{FD}$

$\overline{EF} \parallel \overline{AD}$

$\overline{EF} \parallel \overline{BC}$

$\overline{EF} = \frac{\overline{AD} + \overline{BC}}{2}$

Construcţii ajutătoare **BFG**

$$\Delta BCF = \Delta FDG \begin{cases} CF = FD \text{ (ipoteză)} \\ \widehat{BFC} = \widehat{DFG} \text{ (unghiuri opuse la vârf)} \\ \widehat{BCF} = \widehat{FDG} \text{ (alterne interne)} \end{cases}$$

* * * $BF = FG$

ΔABG $\begin{cases} AE = EB \\ BF = FG \end{cases}$

$EF \parallel AD$

* * * $EF \parallel BC$

* * * $BC = DG$

$EF \parallel AG$

$$EF = \frac{AG}{2} = \frac{AD + DG}{2}$$

* * * $EF = \frac{AD + BC}{2}$

Apoi citiţi notiţele, ţineţi seama de ce s'a dat în plus la şcoală sau complectaţi notiţele acolo unde nu sunt scrise clar. După ce aţi terminat de studiat teorema desprindeţi: 1) ce este esenţial în această demonstraţie; 2) ce material trebuia să fie cunoscut mai dinainte; 3) care a fost metoda de demonstraţie. Este foarte important să se reconstitue exact formularea definiţiilor şi teoremelor, raţionamentul în demonstraţii, motivând fiecare operaţie şi căutând să se înţeleagă dece s'a făcut fiecare operaţiune.

După ce aţi studiat teorema trebuie să închideţi cărţile şi caietele şi pe figura din nou desenată trebuie să reproduceţi ceea ce aţi învăţat. Cu aceasta se încheie etapa de pregătire teoretică necesară pentru rezolvarea problemelor.

De acum începe munca pentru rezolvarea lor. In rezolvarea probemelor trebuie, mai întâi, să analizaţi bine enunţul problemei şi să vă daţi seama ce probleme asemănătoare aţi mai lucrat pentru a folosi aceleaşi metode de rezolvare, aducând numai modificările cerute de enunţ. In cazul când nu aţi lucrat astfel de probleme trebuie să vedeţi ce cunoştinţe trebuie folosite pentru rezolvare.

Şi acum câteva sfaturi :

— **Este preferabil ca notiţele să se revadă în ziua în care au fost predate la curs, chiar dacă în ziua următoare nu veţi avea de pregătit lecţia respectivă.**

— **Este folositor să vă ascultaţi între voi. De multe ori se întâmplă ca unele chestiuni să nu fie clare pentru unul dintre voi şi în acest fel să fie clarificate. Pe lângă aceasta căpătaţi obişnuinţa de a expune şi sunteţi atenţi pentru a nu face greşeli.**

— **Munca în colectiv la rezolvarea problemelor nu este rodnică dacă un elev bun lucrează problema şi ceilalţi o copiază fără să-şi dea seama de fiecare operaţie în parte. Este însă bine să se discute în colectiv felul cum trebuie interpretat enunţul unei probleme şi rezultatele la care s'a ajuns prin munca independentă.**

— **Cine vrea să capete deprinderea de a lucra uşor şi bine la matematică trebuie să rezolve cel puţin câte un exerciţiu sau o problemă.**

Prof. de matem.
PĂSLARU VIRGINIA
Şc. medie de 10 ani fete
Nr. 2—10—13
Bucureşti

„13"

de AL. OTI

Ilustrații : DULDURESCU RADU

Gelu a deschis alene un ochi. Cel dintâi lucru pe care l-a văzut a fost că afară e ziuă. Apoi a deschis și al doilea ochi. Așa e! Afară e ziuă de-abinelea, dar el a închis iar ochii, s'a răsucit sub plapumă și a încercat să și-o tragă peste cap. Acesta-i obiceiul lui — să doarmă cu plapuma peste cap. Și avea o poftă de somn... grozavă! Numai că n'a mai apucat să-și tragă plapuma, pentrucă s'a trezit deodată fără ea. De data asta a deschis amândoi ochii.

— Hai, sus! E opt! Ajunge cu somnul! Până și Motănilă s'a sculat.

Ca și cum ar fi vrut să adeverească vorbele mamei, Motănilă sare pe pat, se freacă de Gelu și începe a toarce. Dacă n'ar fi mama care a și pus plapuma la aerisit, Gelu ar căsca odată sdravăn și... s'ar culca iar. Așa... oftează și se scoală.

Se dă jos, se întinde și se îndreaptă spre fereastră. De afară îl primește o zi minunată, cu soare cald și îmbietor. Gelu își face repede socoteala: până la 10 a terminat lecțiile, mai ales că multe nu are de învățat, așa că-i rămâne câteva ore bune de joacă.

De la geam, privirile lui Gelu alunecă pe calendarul înfipt în perete și se opresc acolo de parcă și ele ar fi țintuite în cuie.

„Na! Azi avem în 13! Să fi știut una ca asta nu mă mai sculam!" Toată veselia lui Gelu s'a risipit. Parcă afară ar fi o vijelie cruntă, nu o zi minunată cu soare cald și îmbietor.

Uite-așa e posomorît Gelu în ziua de 13. „Mie numărul ăsta îmi poartă nenoroc", zicea el, pentrucă odată, într'o asemenea zi, s'a încurcat la tablă în niște explicații fără de sfârșit și a luat un doi. Ce-i drept, e drept. Când se întâmplă să fie ascultat într'o zi de 13, notele lui Gelu coboară mai degrabă spre 1, decât să urce peste 3. Dar vezi că... în ziua aceea nici Gelu nu învăța nimic ...din principiu. „Asta e principiul meu", zicea el. „Ce să mai învăț degeaba, că tot am ghinion."

Deaceea Gelu a fost bosumflat și când a împlinit 13 ani. Nu l-au bucurat nici urările, nici darurile. Iar dacă îl întrebi câți ani are, pentrucă-l vezi mărunt și îndesat, Gelu se uită la tine pe sub sprâncenele încruntate și abia se hotărăște să-ți răspundă: „Am trecut de 12..." sau „la anul o să am 14..."

Petrică, vecinul lui de bancă, povestește cum că l-a găsit nu de mult meșterind ceva la poarta casei. Scosese tăbliță veche și se necăjea să bată alta nouă, făcută de el dintr'o bucată de tinichea.

— Ce faci acolo, Gelule?

Acesta a răspuns morocănos:

— Joc fotbal.

Petrică nu e supărăcios, dar atunci ar fi plecat dacă nu l-ar fi oprit curiozitatea:

— Ce te-ai apucat să faci?

— Tu nu vezi? Bat numărul la poartă.

— Păi, dece-l mai bați? Nu era pus?

— Da, dar l-am schimbat.

— Cum, l-ai schimbat?

— Uite.

Petrică s'a uitat la bucata de tablă. In loc de numărul 13 Gelu scrisese cu vopsea verde 12 + 1.

Nu e deci de mirare că și azi, când a văzut fila calendarului, lui Gelu i s'au înecat toate corăbiile. Tocmai azi, când e așa o zi minunată! Gelu s'a dus să se spele, foarte furios. A scăpat săpunul pe jos și când s'a repezit să-l prindă, s'a lovit cu capul de marginea chiuvetei. La tâmplă i s'a făcut un cucui, mare cât un ou. De ciudă, a apăsat cu putere pe tubul de pastă și tubul s'a rupt, pieptenului i-au sărit doi dinți când a tras mânios de el, încercând să-și descâlcească părul.

„Știam eu! Ghinion! Nici nu se putea! Azi toate au să-mi iasă pe dos!" Gelu a intrat în odaie mai supărat ca niciodată. A'nghițit cu noduri cafeaua, ba s'a și înecat când a încercat s'o bea mai repede. Din fugă și-a luat șapca din cui și tot în fugă a dat să plece, să nu mai vadă calendarul care-l privește parcă batjocoritor din perete. Din cealaltă odaie se auzi vocea mamei:

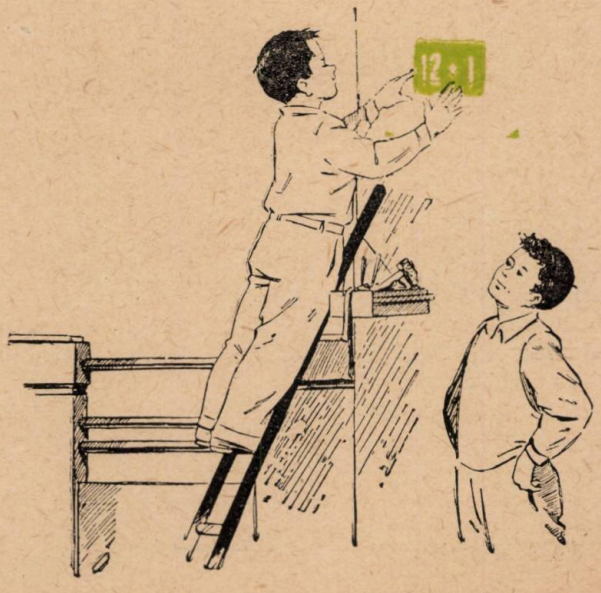

— Unde te duci, Gelule? Nu-ţi faci lecţiile?

— Le fac! Le fac, n'avea grijă, mormăie Gelu şi luând mingea sub braţ o zbugheşte pe uşă. O zbugheşte aşa de iute, că intră cu cotul într'un ochi de geam. Zdrang! Din ochiul de geam a rămas doar un triunghi, într'un colţ de cercevea. „Ştiam eu! Afurisit 13!" şi Gelu întinde paşii spre „platou" — cum îi spun băieţii locului unde bat mingea. „Hm! Cum e azi n'ar fi de mirare să mă asculte la Geografie... ba te pomeneşti că şi la Matematică..." La ureche parcă i-ar sufla cineva: „Te ascultă... te ascultă.. sigur te ascultă... şi o să iei câte un 2... mare cât 13 din calendar!"

Pe platou — nimeni. E devreme. Gelu oftează. Cum să joci fotbal de unu singur?! Petrică ăsta e un tocilar... Parcă şi ceilalţi, sunt altfel? Acuma stau şi învaţă... ca proştii... Habar n'au că azi degeaba înveţi... Ziua asta ar trebui desfiinţată..." şi Gelu începu a bate mingea.

Când însfârşit s'a ivit Petrică, Gelu era leoarcă de alergătură.

— Hai mă... că nu te mai saturi de toceală... Te aştept de mai bine de un ceas.

Petrică se miră.

— Da' ce mă? Tu ai terminat aşa de repede?

Gelu se uită la el dispreţuitor „Ce ştie ăsta?" Petrică şi Ducu râd mereu de el şi de „principiul" lui. Aşa că Gelu nu răspunde, dă din umeri şi loveşte mingea.

Pe încetul au sosit şi ceilalţi şi jocul s'a încins... Dar parcă-i un făcut. Gelu, nu-i în stare să marcheze niciun gol -- el, centrul înaintaş al clasei... E obosit...

— Ce ai, mă Gelule?

— Am... că n'am nimic... Ce vreţi voi, mă? Azi nu-mi merge...

A mai jucat el prost şi altădată. Parcă Duminica trecută la meciul cu a VIII-a a marcat vreun gol? Aş! Niciunul! Ei, dar a fost o întâmplare, pe când azi e în 13...

La masă, Gelu a mâncat cu nasul în farfurie. Mama nu i-a spus nimic, nici pentru minciuna cu lecţiile, nici pentru geamul spart, dar Gelu îi simte privirile mustrătoare şi fiecare înghiţitură trece tot mai greu pe gât.

La ora de Geografie, Gelu s'a făcut mic, mic, în bancă. „Poate nu mă ascultă..." Dar în urechi îi sună mereu „Te ascultă, te ascultă..."

— Mihăilescu George...

Lui Gelu vocea profesorului i se pare un bubuit de tun. Iese la hartă cu paşi nesiguri. „Se putea? Dacă a spus el că 13 e cu ghinion, aşa este..."

— Spune-mi te rog, ce ştii despre configuraţia munţilor Apuseni.

„Munţii Apuseni... Munţii Apuseni... Mureşul taie munţii Apuseni şi iese în câmpia Tisei... Asta e la râuri... Răscoala lui Avram Iancu din munţii Apuseni... La Istorie am ştiut foarte bine despre Avram Iancu... Configuraţia munţilor Apuseni..."

Vocea profesorului vine mirată şi îngrijorată, parcă de departe, de pe alt tărâm.

— Cum aşa Mihăilescu George? Nu ştii nimic, nimic?

Gelu lasă capul în jos. „Ce să spun? Parcă dacă aş fi învăţat aş fi ştiut mai mult? Tot una... Când e să ai ghinion, ai... Afurisit 13!... Hotărît lucru — de azi înainte în ziua de 13 nu mai viu la şcoală".

— Ţi s'a întâmplat ceva?

Gelu scuturâ din cap şi cu aceiaşi paşi nesiguri se reîntoarce în bancă. Ce să i se întâmple? N'are decât tovarăşul profesor să se uite în calendar! Are el dreptate? Are. A luat un 2? A luat. Să mai spuie acum ceva Petrică.

In recreaţie n'a vrut să vorbească cu nimeni, iar la ora de Matematică a stat tot timpul cu sufletul la gură. Profesorul a explicat întreaga oră, dar Gelu n'a înţeles nimic. Era cu ochii numai la catalog şi când profesorul făcea câte o pauză, i se tăiau picioarele. Te pomeneşti că începe să asculte! Dar ora s'a isprăvit şi clopoţelul a sunat. Niciodată nu i s'a părut lui Gelu sunetul clopoţelului mai vesel ca atunci!

Incet şi chinuitor au trecut şi celelalte ore. Acasă, Gelu a trântit geanta într'un colţ şi s'a scufundat în citirea „Insulei misterioase" de Jules Verne. Tatălui său — nu i-a spus o vorbă...

Gelu s'a culcat devreme, dar n'a dormit prea bine. Toată noaptea a avut fel de fel de vise. Mai ales se făcea că toate filele din calendar purtând pe ele câte un 13 roşu sau negru, se dseprindeau de pe perete şi se porneau să joace în jurul lui o horă îndrăcită. Intre ele, un 2 lung şi subţire, purtând pe piept o pancartă pe care scria „Munţii Apuseni", bătea cu foc pământul stârnind un nor de praf care-l îneca...

Hapciu! Strănutând, Gelu deschise un ochi... Ia te uită! S'a făcut ziuă... Il deschise repede şi pe celălalt si se uită la calendar. Ca fulgerul se dădu jos din pat, rupse foaia, o făcu ghem şi o aruncă pe geam, în grădiniţă. De afară îl privi acelaş soare cald şi îmbietor.

Ce bine au mers lucrurile! Săpunul nu i-a mai fugit, pasta s'a aşternut cuminte pe periuţă, iar lecţiile... o! lecţiile au fost aşa de uşoare că până la 10 nici n'a avut ce face cu ele! Şi când a venit pe platou ehei! erau acolo şi Petrică şi Ducu şi Mircea şi Anton... ce

mai vorbă, unul nu lipsea ! A jucat Gelu ca niciodată şi a marcat 5 goluri. Aşa centru înaintaş, mai zic şi eu!

La Istorie şi Română a luat după masă 5 şi 4. „Hm! Să mă fi ascultat ieri, tot 2 luam!" îşi spuse Gelu venind vesel la loc.

A spus acasă bucuros. O s'o roage pe mama să-l ierte pentru geamul spart... O să-l pună la loc din economiile lui. O să-i spuie şi tatei de nota dela Geografie. El nu e vinovat. Tata o să-l înţeleagă. Tata e doar maistru-prim şi el înţelege toate...

Nici n'a intrat bine pe uşă, că tata l-a şi întrebat:

— Gelule, tu ai rupt foaia dela calendar? Aveam pe dos nişte însemnări pentru ziua de azi...

— Pentru ziua de azi? Gelu se uită la perete. Păi foaia de azi... este...

Tatăl se încruntă puţin.

— Asta nu-i foaia de azi. E foaia de mâine. Din greşeală am rupt ieri dimineaţă două foi odată... asa că foaia de ieri, era cea cu data de azi... Ce-ai făcut cu ea?

Gelu se bâlbâi...

— Foaia de ieri era de azi? Nu ştiu... Am... rupt-o! Am aruncat-o! Tatăl îl priveşte mirat.

— Dece ?

Prin capul lui Gelu trec val-vârtej întâmplările ultimilor zile. „Va să zică... de fapt ieri era în 12 şi toate i-au mers pe dos... pentrucă el a crezut că... Asta-i bună! Adică... azi e în 13... şi el a luat numai note bune... Şi „principiul" lui??

Gelu începu a spune... Tatăl ascultă tot cu multă atenţie... Pe urmă râde cu poftă... Atâta râde că Gelu se porneşte şi el pe un râs strașnic...

Foaia ruptă a găsit-o Gelu sub geam, în grădiniţă. A adus-o, a desfăcut-o, a netezit-o cu palma şi a spus încet:

— Sunt un mare prost...

Recenzie:

POVESTIRI DIN ANII GREI

Eliberarea patriei şi a celor ce muncesc, victoria în lupta împotriva fascismului şi făurirea unei vieţi fericite poporului muncitor iată visul pentru care au luptat comuniştii şi sub conducerea lor, uteciştii, în anii de cruntă exploatare burghezo-moşierească.

Pentru acest vis au luptat şi eroii „Povestirilor din anii grei".

Povestind despre actele de eroism ale unor luptători comunişti şi utecişti, autorul acestui volum, A. G. Vaida, scoate în evidenţă dragostea acestora pentru patrie şi ura împotriva duşmanului.

Astfel, în „Tipograful ilegal", eroul povestirii va rămâne întipărit în mintea voastră, prin perseverenţa lui de a-şi îndeplini la timp sarcina pe care o avea aceea de a tipări cuvântul partidului.

Intr'un beci întunecos, singur, el tipăreşte manifeste, care, odată difuzate, vor lumina calea zecilor de mii de oameni simpli. Pentru aceasta munceşte neobosit tânărul tipograf. Dar iată că de sub pat începe să se prelingă o dâră de apă: se spărsese o conductă. Din ce în ce mai repede, apa creşte, se'nalţă, ajunge până la nivelul patului. Tânărul nostru ridică maşina de tipărit în pat şi continuă să lucreze mai departe. Şi-atunci când ora predării manifestelor sosise, acestea erau gata şi puteau fi distribuite. Tânărul tipograf îşi făcuse datoria, îşi ţinuse cuvântul dat partidului.

In altă povestire intitulată „Micul patriot", un muncitor comunist este împuşcat. Dar steagul purtat de el este dus mai departe de fiul său — Costel.

Costel este un copil care din cauza războiului este nevoit să-şi întrerupă învăţătura; el nu mai are mamă, nu mai are şcoală, prietenii s'au împrăştiat şi ei. Bombele i-au răpit aceste fiinţe dragi. Rămâne numai cu tatăl său. Dar într'o noapte acesta este ridicat de oamenii siguranţei. Abia după mult timp Costel află că tatăl său a căzut în faţa plutonului de execuţie. Dece? Pentrucă luptase pentru fericirea lui Costel şi a prietenilor lui.

Dar Costel nu plânge, ajută tovarăşilor tatălui său, lipeşte manifeste.

...Şi când ziua cea mare a sosit, el ia parte împreună cu formaţiunile patriotice la lupta împotriva hitleriştilor, în pădurea Băneasa.

Când eliberatorii patriei noastre au intrat în Bucureşti, Costel este printre primii copii, care au întâmpinat cu flori, steguleţe roşii şi urale, pe glorioşii ostaşi ai patriei socialismului.

Volumul tov. A. G. Vaida, care strânge laolaltă o serie de povestiri scrise de autor pentru pionieri şi şcolari, cuprinde câteva episoade din lupta poporului nostru pentru un viitor luminos al patriei, dusă sub conducerea încercată a Partidului Comunist. Citindu-le, veţi cunoaşte mai bine lupta dusă de comunişti în timpul regimului burghezo-moşieresc.

IULIAN UTO

In anul acesta Comitetul Central al Uniunii Tineretului Muncitor împreună cu Ministerul Învățământului și Ministerul Agriculturii și Silviculturii organizează „Concursul tinerilor grădinari și pomicultori". Din toate colțurile țării pionierii și școlarii au primit cu însuflețire vestea organizării acestui concurs și au pornit de pe acum la lucru.

Începând din acest număr revista „Cravata Roșie" va publica regulat știri din activitatea tinerilor grădinari. Prin aceasta veți putea face schimb de experiență și veți afla despre cele mai frumoase realizări ale pionierilor și școlarilor în cadrul concursului.

Pionieri și școlari! Participați cu toții la concursul tinerilor grădinari și pomicultori! Roadele muncii voastre vor contribui la sporirea belșugului Patriei noastre.

Concursul tinerilor grădinari

Dragă redacție,

Având puțin timp liber m'am gândit ca să-ți scriu ceva din activitatea mea la cercul: „Tinerilor miciuriniști" dela Palatul Pionierilor din București.

Încă dela început, vreau să-ți spun că frecventez acest cerc de 3 ani.

Prima dată am făcut cunoștință cu diferite plante descriindu-le ca înfățișare exterioară, cercetând mediul și condițiile lor de viață, pe urmă am însămânțat, repicat, transplantat, altoit, înmulțit prin butași de tulpină și rădăcină și prin frunză.

Atât transplantarea cât și repicarea și altoirea sunt niște lucrări făcute în folosul plantelor. Poate vă veți întreba: — Dar cum ajută transplantarea unei plante? Veți ști că: transplantarea este o lucrare făcută plantelor în scopul de a se dezvolta cât mai bine și de a-și ramifica rădăcinile, putând astfel trage din pământ cât mai multă hrană.

Pentru a ne ocupa de o lucrare cât mai frumoasă și interesantă, trebuie să știm să lucrăm cât mai bine.

Pentru a vă da seama cât mai bine de activitatea noastră interesantă vă voi da câteva exemple de experiențe mai frumoase, interesante și care mi-au plăcut.

In primul rând altoirea. Noi am altoit roșie cu ardei. Am altoit aceste legume în scopul de a obține un ardei mai cărnos și o roșie cu mai multe vitamine.

Această altoire ne-a reușit. Plantele reunite au înflorit. Așteptăm să vedem și fructul.

O altă lucrare frumoasă a fost altoirea prin alipirea dintre lupin cu mazăre și lupin cu fasole. Lupinul este o plantă otrăvitoare și deci rezistentă, pe când mazărea și fasolea sunt foarte slabe. Prin această altoire am reușit să obținem plante rezistente a căror rădăcini nu mai sunt mâncate cu ușurință de dușmani.

La acest interesant cerc am obținut acum un an 12 soiuri de grâu. Anul acesta am înmulțit prin butași de tulpină: coleus (urzicuța), iar prin frunză, begonia. Acum câteva săptămâni am altoit roșie cu cartof, dela care vom obține la suprafață roșie, iar în pământ cartof.

O ultimă lucrare tot așa de interesantă a fost experiența cu fotoperiodismul la grâu.

Am putut vedea influența luminii asupra grâului, la care facem și acum observații.

Cercul Tinerilor Naturaliști se pregătește de-acum pentru concursul tinerilor grădinari. La acest concurs vor veni pionieri cu diferite plante foarte frumoase la care au descoperit ceva, sau le-au altoit cu altceva, arătând totodată și fructul.

Noi vom face altoiri cât mai interesante printre care vom repeta și altoirea ardeiului cu roșia. Până acum am semănat varza timpurie de Copenhaga care a răsărit foarte bine. In momentul de față ea este, înaltă de 3,5 cm.; având totuși frunzele dela cotiledoane. Când plantele vor avea prima frunză adevărată, noi le vom repica.

Urmând exemplul pionierului Neagoe Dorin, care a obținut o roșie de 620 grame, ne străduim să îngrijim cât mai bine plantele pentru a obține fructe mari și frumoase cu care ne vom prezenta la concurs.

Cu toate că sunt numai în clasa VI-a eu mă gândesc la viitor. Vreau să ajung inginer agronom, să descopăr noi plante, vreau să fiu o adevărată urmașă a lui Miciurin.

STOCĂTĂ SPERANȚA
cl. VI-a Sc. Ped. fete 1

Narcisele dela Vad

Când vii de departe și cuprinzi deodată cu privirea un ținut întreg, înmiresmat de parfum de flori, nu-ți vine să-ți crezi ochilor: în cuprinsul unui platou întins de zeci de hectare, așezat la poalele dinspre miază-noapte a unui lanț uriaș de munți, se răsfață miliarde de narcise albe. Printre covoarele florale fără număr, se așterne umbra vreunui tufiș, a vreunui arbore cu coroana înălțată. In bătaia zefirului și-a luminii, gingașele podoabe ale puzderiei de petale, par înlănțuiri de vălurele, cu spumă sidefie...

Au fost oare anume semănate acolo, de milioane de mâini harnice?

Nu. — Dumbravele cu narcise (dela Vad) sunt un dar al naturii și nicăieri pe lume nu se află o grădină mai frumoasă ca aceasta din patria noastră.

Din orașele învecinate... Sibiu, Sighișoara, Făgăraș, Orașul Stalin, numeroși oameni ai muncii vin în lunile Mai-Iunie să vadă minunea florală a țării... Narcisele conțin un anumit suc prețios, iar astăzi, o fabrică din Orașul Stalin prelucrează acest material extras din narcise, dând la iveală o unsoare specială pentru ungerea mecanismelor și pieselor de precizie.

Micul castel de opal

Aproape de izvoarele Oltului, spre miază-zi de munții Gurghiului, se desfășoară ținutul pitoresc al masivului Harghita. Pe alocuri, codrii bătrâni acoperă ponoarele și repezișurile coastelor. In adâncuri, sub scoarța pământului, curg și acum râușoare, prin ganguri și subterane întortochiate, săpate în calcar. De cine oare? Aproape de șoseaua ce duce dela Odorhei la Miercurea Ciuc, în preajma unei rariști a pădurii se află o adâncitură întunecoasă, nu mai înaltă decât un stat de om scund, ce pare să fie la cea dintâi aruncătură de ochi, un bârlog mai cuprinzător al fiarelor sălbatice din ținut.

Dar acolo înăuntru, în pântecul muntelui, stă ascuns un mic castel... tencuit numai cu pietre scumpe de opal. Pietrele de opal au pe alocuri culoarea cărămizie închisă, alteori roșietică-vineție, plumburie, dar și deschisă de tot ca și cristalul. Ici, colo, pe pereții castelului se pot zări melcșori de opal, iar pe podeaua ea însăși bătută numai în pietre scumpe, stau risipite pe margini crenguțe, rămurele, ori frunze cioplite în opalul minunat și lucios. Pe tavan, apar broderii, tot de opal, lucrate în decurs de milenii de cine oare? Cine a putut fi iscusitul arhitect care a construit această încăpere de basm? Și de unde și-a adus materialul acesta prețios? Căci nicăieri, înăuntrul castelului, nu se poate zări măcar o singură bucățică de piatră obișnuită. Fiecare arcadă, fiecare turnuleț, sunt pe de-antregul bătute în pietre de opal.

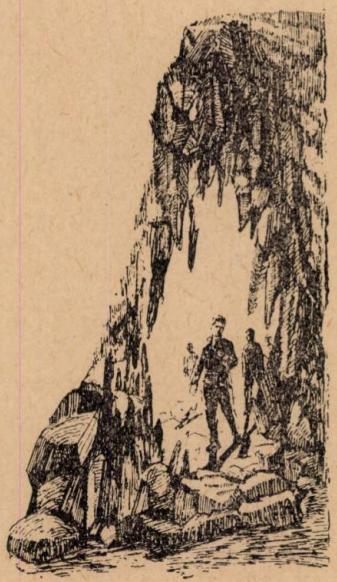

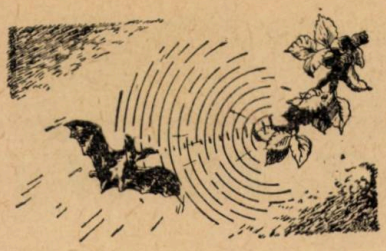

Ce este Radiolocația

In anul 1897, marele savant rus Alexandr Stepanovici Popov, inventatorul radio-ului, se afla împreună cu colaboratorul său Râbchin, pe bordul unui vapor, în rada portului Kronstad lângă Petersburg.

Neobosiții cercetători, în timp ce făceau experiențele, au observat că undele radiofonice produse de postul lor de emisiune erau reflectate pe corpul tuturor vapoarelor care treceau prin față.

Această importantă descoperire stă la baza radiolocației, tehnica nouă care dă posibilitatea oamenilor să vadă în întuneric sau la mari distanțe, acolo unde ochiul nu poate vedea.

Cu ajutorul undelor radiofonice, emise și apoi recepționate prin aparate speciale, denumite „radiolocatori" putem determina poziția exactă, distanța și direcția de mișcare a unui vapor, submarin sau a oricărui alt obiectiv de pe pământ, aer sau apă.

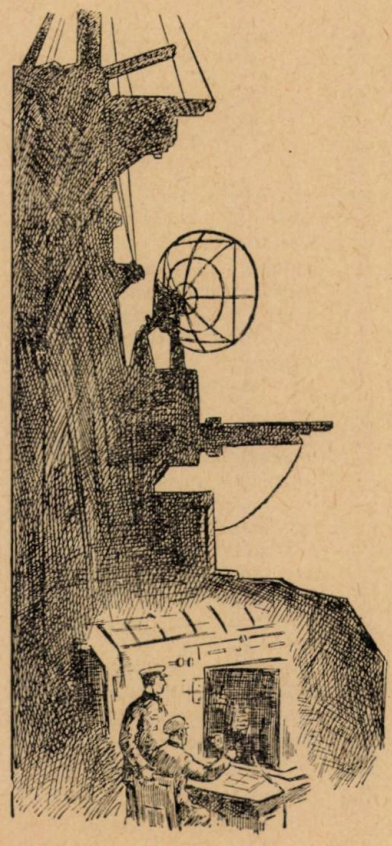

Principiul pe care se bazează acest aparat este acel al „ecoului radiofonic".

In natură există o vietuitoare care folosește ecoul în viața de toate zilele. Acest animal este liliacul. In timpul zborului el scoate din gură unde ultrasonore, unde având un număr de vibrații mai mare ca acelea ce pot fi auzite de om, adică peste 20.000 de vibrații/m. Aceste unde, întâlnind obstacole, se reîntorc sub formă de ecou și-l previn de existența, distanța și poziția lor. Deaceea liliacul, nu se lovește niciodată de vreo piedică chiar dacă este orb sau are ochii acoperiți.

Să vedem acum în ce fel folosesc oamenii, astăzi, ecoul radioelectric.

Principiul lui este același cu al undelor sonore sau aultra-sonore. numai că în radiolocație se întrebuințează unde radiofonice ultrascurte. Radiolocatorul se compune dintr'un aparat de emisie, un aparat de recepție, o antenă care se învârtește automat și un ecran indicator luminos. Radiolocatorul trimite undele în fascicol îngust prin mici impulsuri, adică prin emisiuni scurte, urmate de pauze și mai scurte. Datorită faptului că antena se rotește incontinuu, ea mătură, asemenea unui proector luminos, prin raze invizibile însă, spațiul înconjurător.

Dacă undele vor întâlni în calea lor un avion, vapor sau oricare alt obstacol, ele vor fi reflectate și se vor întoarce ca ecou, indicând pe ecranul aparatului poziția și distanța obiectivului descoperit Pe acest ecran vor apare un fel de pete luminoase care amintesc întrucâtva de placa radiografică a aparatelor röntgen. Pe măsură ce un avion sau vapor se deplasează în zona de vizibilitate a radiolocatorului, pe ecran petele vor fi diferite.

Toate acestea se văd la orice oră din zi sau din noapte, pe orice vreme, prin nori, ceață, perdea de fum sau alte obstacole. Radiolocatorii pot servi fără greș pentru îndrumarea navigației navale sau aeriene. Ei pot descoperi stâncile submarine și munții de ghiață, iar avioanele pot ateriza pe orice vreme cu ajutorul lor.

Radiolocația, cea mai nouă ramură a tehnicei, asigură comunicațiile, ajutând în felul acesta dezvoltarea celorlalte activități ale omului.

La 10 Ianuarie 1946, în urma studiilor făcute de savanții sovietici Papalexi și Mandelstam au fost transmise din Uniunea Sovietică spre lună, primele semnale prin unde ultrascurte de 1,5 m. pornite de pe pământ. Acestea au fost emise de un aparat după aproximativ două secunde și jumătate. Undele au atins suprafața lunei și s'au reflectat întorcându-se apoi la antena aparatului receptor. S'a verificat în felul acesta încăodată că distanța dintre pământ și lună este de 385 de mii de kilometri. Viteza cu care au călătorit semnalele a fost de 300.000 de kilometri pe secundă, ceeace explică rapiditatea cu care s'au înapoiat pe pământ.

Radiolocația este încă la începutul telecomunicațiilor cosmice, dar într'un viitor nu prea îndepărtat, vom putea cerceta cu ajutorul ei relieful lunii pentru a stabili locul de aterizare pentru primele rachete conduse prin radio ce vor ajunge în acest astru.

ARISTIDE MANAȘ

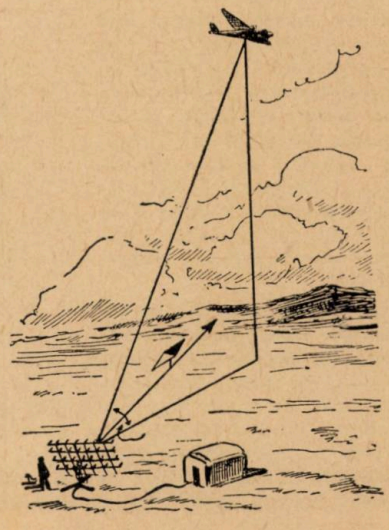

Calendarul naturii

Anul acesta iarna a fost una din acele ierni amarnice, cu viscole şi geruri drept ca în poveşti. Primăvara a avut mai mult de furcă cu nămeţii şi troienele, dar până în cele din urmă tot le-a biruit!

Vâslind zorite din aripi — grăbind să înlăture întârzierea pricinuită de iarna grea, care le-a silit să stea mai multă vreme acolo în Sud, — călătoarele trec şiruri, şiruri, pe pajiştea negrăit de albastră şi curată a cerului. Au venit berzele, cocoarele, rândunelele, porumbeii, sitarii, raţele, gâştele; au venit şi călătoarele mai târzii: prepeliţele, sturzii, cârsteii, pupezele.

Pe câmp, grâneţele s'au ridicat şi „umblă" în pala vântului învălurind întinderile; îs atâta de înalte, încât nici nu vezi dintr'însele cucul când îşi repetă încăpăţânat numele. Prepeliţele şi-au făcut cuibul; ba în cobârleţul [1]) iepurelui s'au ivit şi pui. Cârtiţa zideşte muşuroae proaspete. Fel şi chip de flori îşi ridică feţele: cicoarea cea albastră stă alături de traista ciobanului, grâuşorul cel galben şi ciuboţica cucului cea albă; volbura îşi trimite în toate părţile mlădiţele. Prin locurile mai grase au răsărit — după ploaie — ciupercile.

In pădure strai nou împodobeşte firea; frunzele sunt verzi, proaspete şi foşnesc încoace şi încolo. Prin poene răsbat în soare brânduşe galbene şi toporaşi albaştri. Ferigi înalte umbresc văile isvoarelor. Au ieşit la iveală „somnoroşii" adică vieţuitoarele care au tras somn bun peste iarnă; ursoaica bătrână a ieşit la preumblare cu doi pui după dânsa; aricioaica are şi ea pui — mici şi fără ţepi! —. Numai bursucul umblă singur, posac fiind de felul lui. Pui au şi căprioarele, vulpile.

Din ce în ce mai des străbat potecile pădurii pâlcuri de copii. Sunt cei ce caută flori ori ciuperci. Unii strâng şi plante medicinale: brădişor, coada şorecelului.

Micul agricultor îşi are şi el calendarul lui. Luna Mai e lună de intense lucrări pentru agricultori.

In câmp se continuă plivitul semănăturilor de toamnă; acolo unde s'a întârziat se fac ultimile semănături de primăvară — mai ales bumbacul.

In grădină se pun ghivecele nutritive sau răsadurile de roşii, ardei, vinete, varză timpurie, conopidă. Se seamănă morcovii, pătrunjelul, mărarul, mazărea, fasolea. Pentru a avea verdeţuri proaspete mereu, se seamănă din nou salata, ridichile şi spanacul.

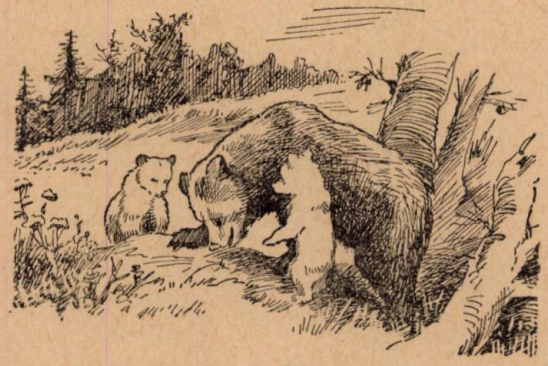

In livadă se curăţă pomii de uscături şi cuiburi de omizi. Acolo unde primăvara e întârziată se pot continua plantările de pomi. Se continuă stropirile în livezi, se fac grămezi pentru fumizare, preîntâmpinând astfel primejdia brumelor târzii.

In stupină suntem în epoca roitului. Grija trebuie să fie mare.

Să nu uităm nici grija pentru crescătoria noastră de viermi de mătase şi iepuri de casă.

Activităţile şi preocupările voastre în această lună sunt cu mult mai variate. Iată spre exemplu, pentru tinerii amatori de astronomie, luna Mai (în timpul căreia cerul este mai mult senin) este foarte potrivită pentru îmbogăţirea unor cunoştinţe despre tainele universului

Cunoaşteţi cu toţii constelaţia Carul Mare. Acum, în Mai, o veţi găsi exact deasupra capului, cu cele 7 stele principale ale sale.

Ştiţi că, dacă prelungiţi de 5 ori distanţa dintre roţile din urmă ale carului, aşa cum arată figura noastră, veţi da peste Steaua Polară, împrejurul căreia parcă se rotesc toate stelele cerului. Ei bine, prelungiţi linia aceasta, dincolo de Steaua Polară, cu aceeaşi distanţă, puţin la dreapta acestei linii, veţi găsi un grup de stele care formează constelaţia Cefeu.

Ea nu prea vă atrage privirea, neavând stele prea strălucitoare, cum are de exemplu Carul Mare. Totuşi, una dintre stelele acestei constelaţii merită să fie cunoscută. Este steaua însemnată cu litera grecească delta care este variabilă, adică îşi schimbă strălucirea: uneori este mai luminoasă, alteori este mai palidă. Exact la fiecare cinci zile, cinci ore, patruzeci

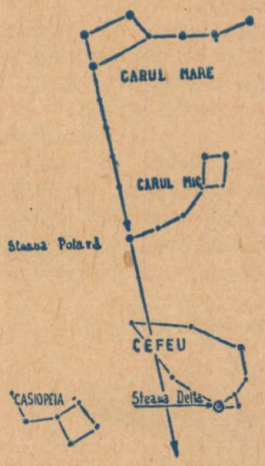

şi şapte de minute şi patruzeci de secunde, această stea revine la aceeaşi strălucire. Şi aceste schimbări sunt atât de precise, încât s'ar putea controla ceasul după ele. Comportarea neobişnuită a acestor stele a fost observată de oameni de ştiinţă încă de acum 170 de ani. De atunci au fost descoperite multe alte stele care seamănă perfect cu această stea, din care cauză şi ele au primit numele de Cefeide.

Stelele amintite joacă un rol foarte important în astronomie. Bazaţi pe schimbările de strălucire ale lor, astronomii au găsit o nouă metodă de măsurare a distanţelor cereşti, până la cele mai îndepărtate îngrămădiri (roiuri) de stele care se găsesc în Calea Laptelui.

[1]) Cobârleţ = culcuş.

Mulţi dintre voi au ca sport preferat iarna, hocheiul pe ghiaţă. Intr'adevăr, acesta este un sport foarte frumos ce desvoltă multe calităţi ca iuţeala, reflexul, prezenţa de spirit şi altele. Dar un lucru nou pentru mulţi dintre voi este faptul că se poate juca hochei şi atunci când stratul de ghiaţă a dispărut şi când câmpiile se îmbracă în haina verde a primăverii. Acesta este hocheiul pe iarbă.

Terenul ales trebuie să fie cât mai nivelat iar iarba să nu fie prea înaltă; lipsa acestor condiţii va îngreuna transmiterea mingei şi marcarea terenului de joc. Lungimea reglementară a terenului este de 91,40 m. iar lăţimea de 54,84 m. Intreg terenul se împarte în patru părţi. Linia ce trece prin mijlocul câmpului se numeşte „linia centrului"! Alte două linii se trasează paralel cu linia centrală la 22.85 m. dela liniile frontale. Aceste linii se numesc linii de 22,85 m. Pe fiecare jumătate a câmpului cu o rază de 14.82 m. ce are centrul în mijlocul porţii se trasează un semicerc ce va închide o suprafaţă numită suprafaţa de lovitură.

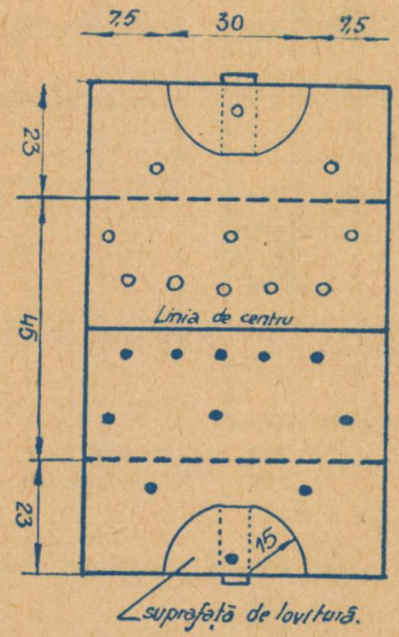

In cazul când dimensiunile terenului pe care vreţi să vă jucaţi sunt cu mult mai mici, puteţi să le modificaţi după împrejurări. De exemplu lungimea câmpului 50 m., liniile de 22 m. înlocuite cu linii de 15 m.; suprafaţa de lovitură să aibă o rază de 10 m.; lăţimea de asemenea poate fi micşorată. Poarta are 3,65 m. lungime şi 2,13 înălţime. Voi o reduceţi la dimensiunile ce vă convin (înălţimea).

Ca minge puteţi folosi aceea dela oină (de piele) sau vă faceţi voi una din cârpe bine cusute, având mărimea pumnului. Pentru ca mingea să se vadă bine pe iarbă, trebuie să fie vopsită în alb.

Echipamentul corect al jucătorului constă în bocanci fără crampoane, apărătoare, ciorapi, chiloţi şi maieu.

La joc iau parte 22 jucători, câte 11 din fiecare echipă. Posturile lor pe teren sunt la fel ca la fotbal (cinci atacanţi, trei mijlocaşi, doi fundaşi şi un portar).

Jocul începe din centru. Echipa care începe jocul se află prin tragere la sorţi. Meciul are două reprize de 35 minute, cu o pauză de 5 minute.

Echipa câştigătoare este aceea care bagă cel mai mare număr de mingi în poarta adversarului. Mingea se consideră intrată în poartă dacă ea a trecut linia porţii şi lovitura în minge a fost făcută din „suprafaţa de lovitură" cu crosa unuia din jucătorii din partea atacantă. Crosa este aceeaşi dela hocheiul pe ghiaţă. In cazul unei lovituri de pe deapsă niciun jucător nu se poate găsi la o distanţă mai mică de 5 m. dela jucătorul care execută lovitura Când mingea iese afară din teren ea se repune în joc prin rostogolire cu mâna de un jucător din echipa opusă celei ce a dat mingea afară; acest jucător trebuie să se găsească în afara terenului şi nu poate intra în joc decât după ce mingea va fi primită de un alt jucător. In cazul când va fi o lovitură de colţ (mingea a ieşit afară din teren prin linia pe care se află poarta, fiind dată afară de un jucător din terenul lui) toţi jucătorii din echipa atacantă trebuie să fie în afară de „suprafaţa de lovitură", iar toţi jucătorii echipei în apărare, să se afle pe linia porţilor, în afara terenului de joc.

Trebuie să ţinem seama de următoarele reguli de joc.

— Jucătorul, la lovitura în minge, nu are dreptul să ridice crosa mai sus de umerii săi.

— Jucătorul, nu are dreptul să ridice să arunce sau să împingă mingea cu mâinile (cu excepţia punerii mingii în joc dela marginea terenului atunci când acesta a ieşit afară). Nu are voie să oprească mingea cu corpul.

Jucătorul are dreptul să oprească mingea în zbor cu mâna, însă după ce a prins-o, trebue să-i dea drumul încât mingea să cadă vertical.

— Jucătorul nu are dreptul să lovească mingea cu piciorul (afară de cazurile când mingea trebue oprită din zbor). Nu este voie să se lovească mingea decât cu crosa.

- Jucătorul nu are dreptul să lovească, să agaţe, să reţină şi să ridice, crosa jucătorului din echipa adversă.

— Jucătorul nu are dreptul să împingă şi să pună piedici jucătorilor din echipa opusă.

— Portarul are voie la apărarea porţii să prindă mingea cu mâinile şi să lovească mingea cu piciorul, însă numai în limitele suprafeţei lui.

Pentru nerespectarea regulilor jocului, arbitrul fixează o lovitură liberă dela locul unde s'a făcut greşeala.

Hocheiul pe iarbă este răspândit în U.R.S.S., Cehoslovacia, Ungaria, Polonia, iar de curând el s'a introdus şi la noi în ţară.

Şi acum înainte de a trece la fapte, un sfat: dacă vreţi să câştigaţi meciul, bazaţi-vă pe un joc colectiv şi nu pe acţiuni individuale.

NICOLAESCU SERGIU

Jocuri distractive

CUVINTE ÎNCRUCIȘATE

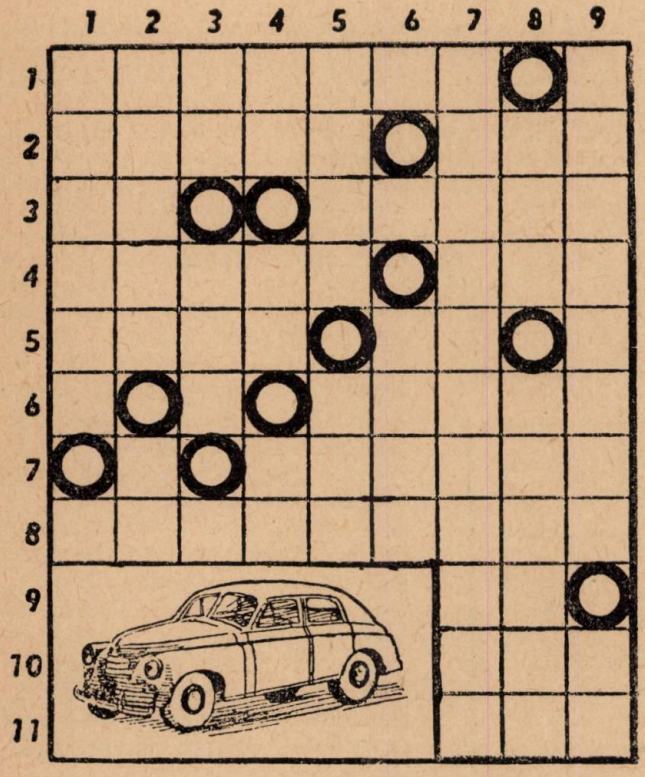

ORIZONTAL: 1) Savant sovietic ale cărui experienţe şi lucrări în direcţia preparării cauciucului din spirt, ţiţei sau cărbune sunt de o importanţă covârşitoare. 2) Unul din statele în care s'au făcut plantaţii întinse de arbori de cauciuc. — Uzinele Chimice Române. 3) Pe automobilele din regiunea Craiova. — Apasă cu piciorul. 4) Cel mai însemnat arbore care produce cauciuc (Este înalt până la 45 m.). — Ce este acuzativul? 5) Marea însemnătate a acestui stat o prezintă petrolul, care se găseşte în cantităţi foarte mari în regiune Mossul. — O silabă din cauciuc. 6) Volga — Don. 7) Starea cauciucului brut (pl. masc.). 8) Este unul dintre ţinuturile cele mai bogate de pe suprafaţa pământului. Şi aici s'au făcut plantaţii întinse de arbori de cauciuc. 9) Posed. 10) Frâng. 11) Şi aşa mai departe.

VERTICAL: 1) Este alb şi gros şi curge prin crestăturile care se fac adânci în scoarţa arborelui de cauciuc. 2) Numele conducătorului poporului albanez. — Plantă textilă. 3) Barbu Delavrancea. — Vapor. 4) Dânşii. — Plec la urmă. — Începe soarele 5) Arată o condiţie. — Figură în spaţiu, formată prin rotirea unei linii drepte (generatoare), care trece printr'un punct fix, numit vârf, şi se sprijină pe o curbă. 6) Drum. 7) Operaţiune care se face amestecând cauciucul cu pucioasă şi încălzindu-se la temperatura de 130° — 150° pentru ca, după aceea, să rămână elastic la orice temperatură, să nu se mai înmoaie la căldură şi să nu se mai întărească la frig. 8) Casa Centrală a Armatei. — Astăzi + Nu poate vorbi = La astronomie. (Şaradă). 9) In această ţară arborele de cauciuc trăieşte sălbatic prin pădurile sale tropicale. — Marginile unui parc.

JOC GEOGRAFIC

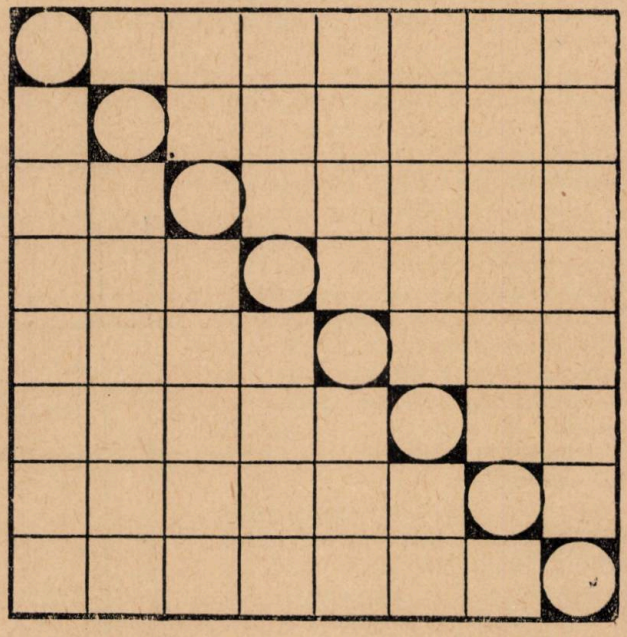

Pe rândurile orizontale înscrieţi cuvinte cu următoarele semnificaţii:

1) Ce oraş are ca port Cornul de Aur? 2) Capitală şi port la Oceanul Atlantic. 3) Denumirea modernă a Siamului. 4) Ce stat este împărţit în două părţi separate, între ele fiind un alt stat? 5) Unul dintre cele mai frumoase oraşe din America de Sud. Este capitala republicii Chili. 6) Capitala acestui arhipelag este Manilla. 7) Un stat sud-american a cărui capitală este denumită „perla Anzilor". 8) Este supranumit Oraşul alb al Nordului.

EMPE

In toate pătrăţelele cu cercuri din diagonală se află una şi aceeaşi literă

„CRAVATA ROŞIE", revista pionierilor şi şcolarilor, editată de Comitetul Central U.T.M.; apare la începutul fiecărei luni. Redacţia şi Administraţia: Bucureşti, str. Academiei 17, telefon 39064. Cont C.E.C. Nr. 162654. Abonamentele se pot face la toate oficiile P.T.T., la serviciile regionale şi secţiile raionale de difuzare a presei. Taxa poştală plătită în numerar conf. aprob. Dir. Generale P.T.T., Nr. 174.578 1949 N. I.—9-25. „Intr. Poligrafică Nr. 2", Intreprindere Industrială de Stat, str. Brezoianu 23—25 — C. 8905.

Coperta I-a: „Pionier" de **BABA CORNEL**

BIBLIOTECA CENTRALĂ

EXEMPLARUL 1,50 LEI

TREI PREACUNOSCUȚI „VITEJI"

TEXT: ȚENȚULESCU GH. DESEN: BURSCHI

La prisaca din grădină
Râde raza de lumină
C'a prins soarele s'apară
Ca un bulgăre de ceară

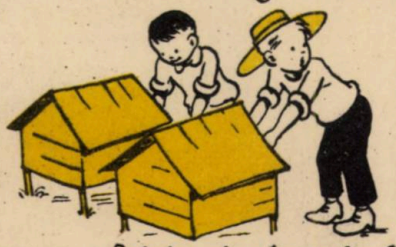

Printre ei, vin val-vârtej
Trei preacunoscuți „viteji"
Și tot strigă, voinicește
-Ce știți voi cum se muncește?!

Și sburdalnici, ca la joacă,
Vin copiii la prisacă.
Azi e zi de mare zor -
Vor să fie de-ajutor.

Ia priviți-i - sânt de față -
Mândri că au măști pe față
Cel mai mic, cu nas de-argilă,
Seamănă cu... Moș Gerilă.

Unul cu un coif de fier,
Pare-un mândru cavaler.
Altul, fire inspirată
Poartă'n cap chiar o...găleată.

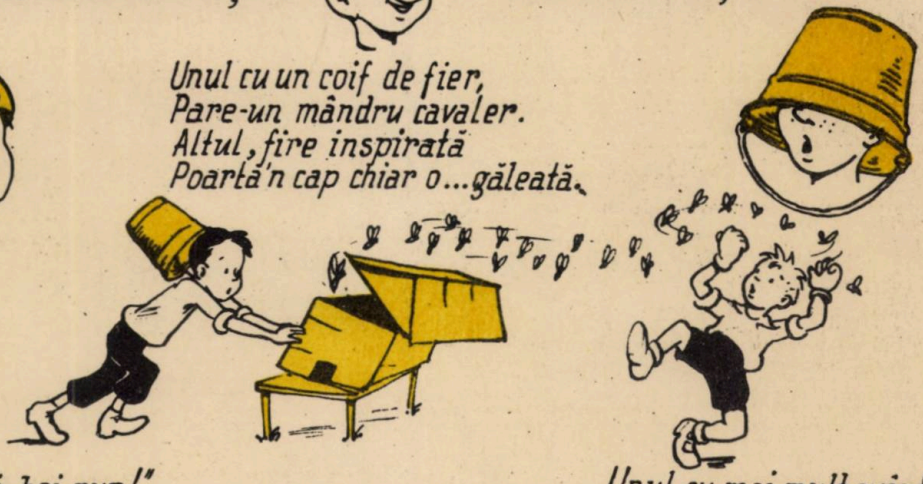

Unul zice: „Hei, hei-rup!"
Ceilalți prăvălesc un stup;
Iar albinele speriate
Ies cu ace înarmate.

Unul cu mai mult avânt
Dă din mâini, le face vânt...
Altul cu mănuși de piele
Parcă ar boxa cu ele.

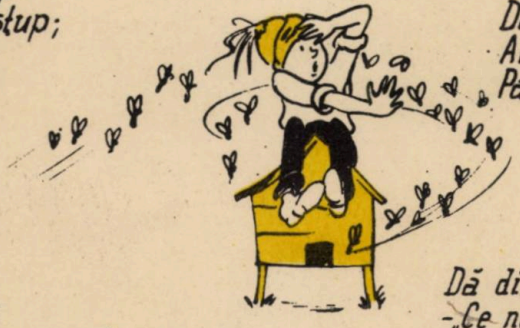

Cățărat pe stup, Ilie
Face multă „galerie";
Când să strige: „Foarte bine!"
Îl înțeapă trei albine.

Dă din mâini și din picioare:
-„Ce ne facem, frățioare?!
Asta nu-i apicultură,
E curat... înțepătură!"

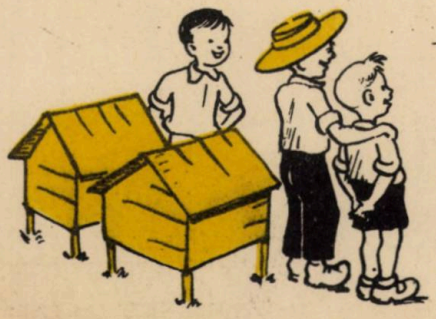

Dup-atâta tărăboi
Au plecat cei trei „eroi"
Iar copiii'n urma lor
Râd cu-albinele în cor.

Să creștem
IEPURI DE CASĂ

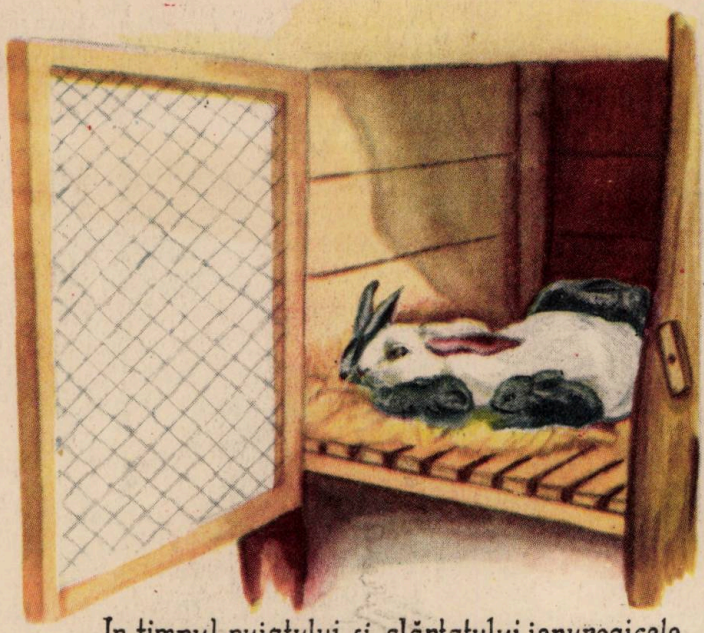

In timpul puiatului și alăptatului iepuroaicele mame se țin în cuști speciale, unde curățenia trebue să fie desăvârșită.

Pentru crescătoria voastră vă sfătuim să alegeți următoarele rase: „Chinchilla, „Iepurele negru de casă din soi obișnuit" sau „Marele alb".

Iepurii de casă sunt animale curate și se pot crește cu ușurință, mulțumindu-se cu adăposturi simple și hrană puțin pretențioasă.

O crescătorie mai sistematică necesită cuști care trebuesc așezate cu fată spre sud pentru ca iepurii să aibe cât mai multă lumina și căldură.

Iepure din rasa „Chinchilla"

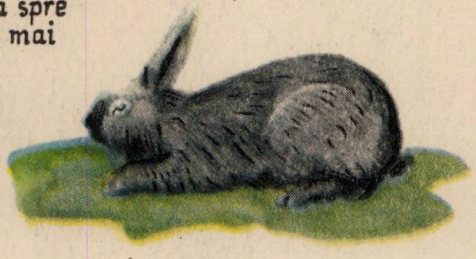

Iepure negru de casă din soi obișnuit

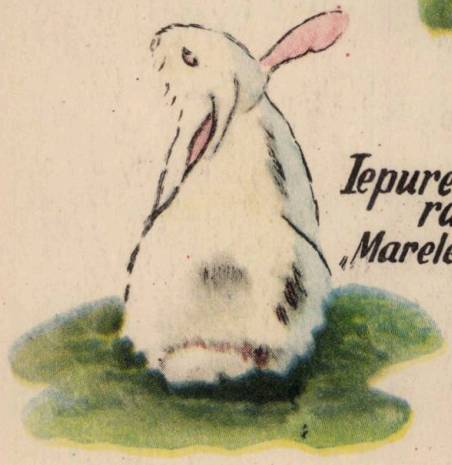

Iepure din rasa „Marele alb"

Vara îi putem ține - mai ales iepurii tineri - în țarcuri.

Pentru hrana lor e bine să ne facem o grădiniță, unde să cultivăm varză, morcovi și salată.

CRAVATA ROȘIE

SIBIU
Biblioteca Centrala 2 ex
BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

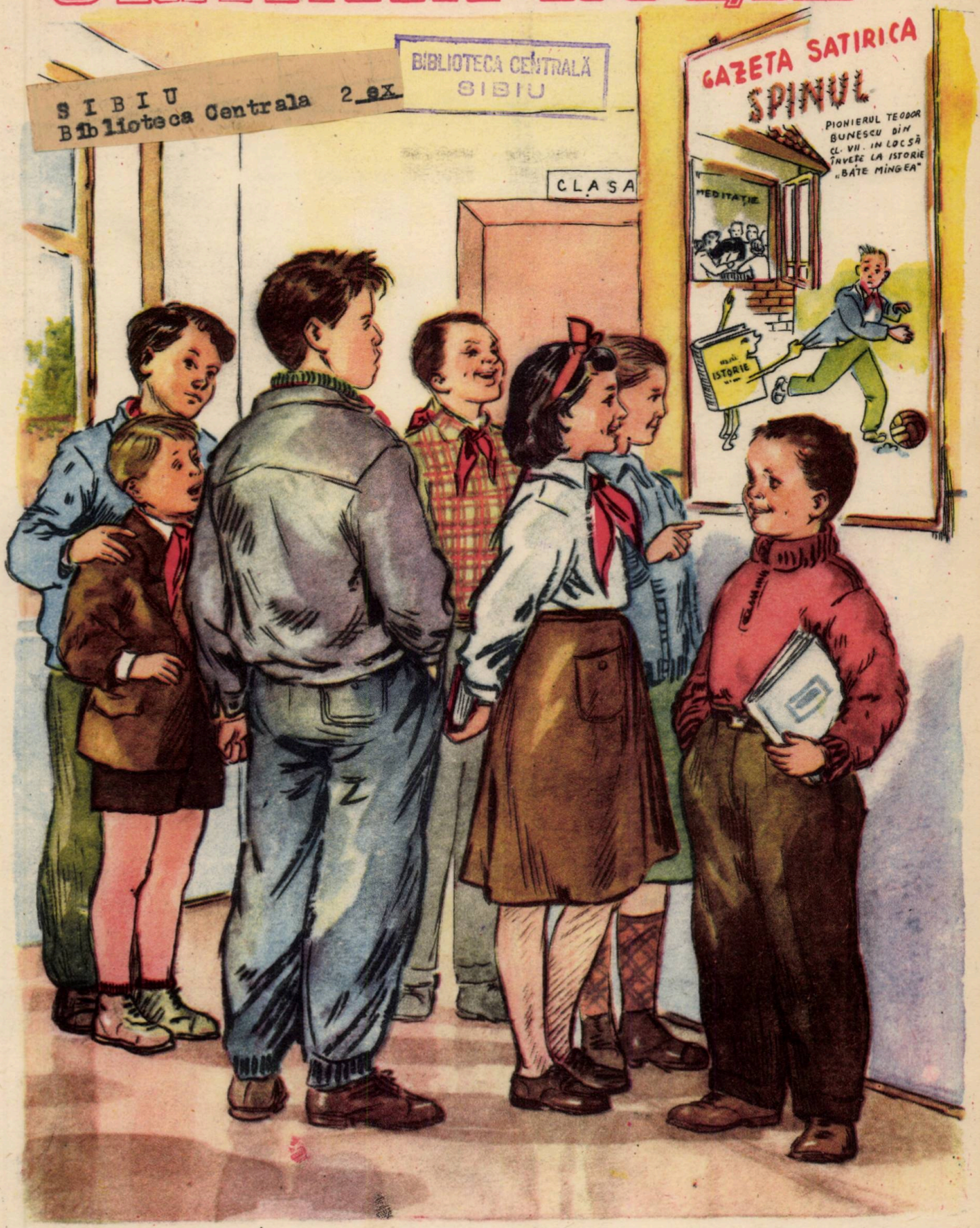

IUNIE 1954

Nr. 8

THEODOR AMAN

„Pe prispă“

THEODOR AMAN

„Copii lăutari“ (1879)

CRAVATA ROȘIE
Revista pionierilor și școlarilor
Editată de Comitetul Central al Uniunii Tineretului Muncitor
Nr. 8
IUNIE 1954

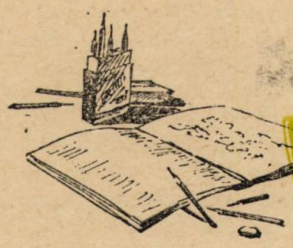

UȚĂ

de GHEORGHE ȘTEFAN

Ilustrații : CRIVĂȚ

Ședea în ultimul rând de bănci, lângă sobă. Nu-și alesese locul: acela a rămas liber și el l-a ocupat fără să zică nimic. La lecții, nu ridica mâna niciodată; când era întrebat, nu știa să răspundă. Citea împiedicat ca și cum ar fi avut în gură pietricele; cifrele păreau că-l sperie; numai scrisul îi era — lucru neașteptat — frumos și citeț. In recreații, ieșea în curte, se așeza pe vreo buturugă și se uita la ceilalți. Mulți îl chemau să se joace, dar el nu se ducea. Unii erau mulțumiți, spuneau că era neîndemânatec și i-ar fi încurcat.

Se numea Petre, dar băieții îi spuneau Uță. Unii socotind, pe semne, că și trei litere sunt prea multe pentru dânsul, îi ziceau și mai scurt: „mă...".

— Vezi mă, că verși cerneala...

— Du-te tu, mă, că tot n'ai ce face...

Uță rar se mânia. Și când se mânia — pleca. Nu era pionier, dar, la început fără știrea lui, devenise un subiect de discuție pentru pionieri. Lui nici nu i-ar fi trecut prin minte că, în timp ce pentru câțiva era doar „mă", pentru alții era „problema Uță", „cazul Uță" și chiar „punctul unu de pe ordinea de zi"... Dacă ar fi știut, poate s'ar fi speriat, ori mai degrabă, neînțelegând, ar fi zâmbit blând ca întotdeauna, și atât.

Deocamdată nu știa. Așa se hotărîse în urma discuțiilor la „punctul unu".

— Era vorba să nu avem niciun corijent și iată că Uță, vreau să zic Pamfil Petre, poate să rămână și repetent...

— Trebuie să-l ajutăm...

— Trebuie să facem ceva...

— Trebuie...

Vorbele erau spuse fără multă însuflețire. Parcă erau pietre aruncate în nisip. Trebuie. Dar cum? Nimeni nu știa. Și pentru că nu puteau hotărî altceva, hotărîră ca până una alta să nu-i spună lui Uță nimic. Era firesc: nu știau încă ce să-i spună. Să învețe? I s'a spus. Să vină regulat la școală? Și asta i s'a spus. Se mai hotărî ceva: să se ceară sfatul învățătorului.

Bogdan Măcriș, învățătorul, știa de adunare. Nu venise dinadins fiindcă nu voia să-i stingherească. In după amiaza aceea — era pe la sfârșitul lui Apr'l — pornise pe drumul străbătut cu un ceas înainte de Uță. Bărbat tânăr, Bogdan Măcriș era învățător numai din toamna care trecuse. Băieții se țineau de el chiar și în ceasurile libere ca de un prieten mai mare care știa tot felul de lucruri. Când povestea, uitai de toate ; când citea stihuri, parcă te purta pe un tărâm fermecat... Dar când scornea jocuri! La început, cei care îi ziceau lui Uță numai „mă", nu-l prea ascultau pe învățător. Intr'o recreație învățătorul trecea prin curte, când o minge de fotbal se opri în fața lui. El o luă, mișcă numai

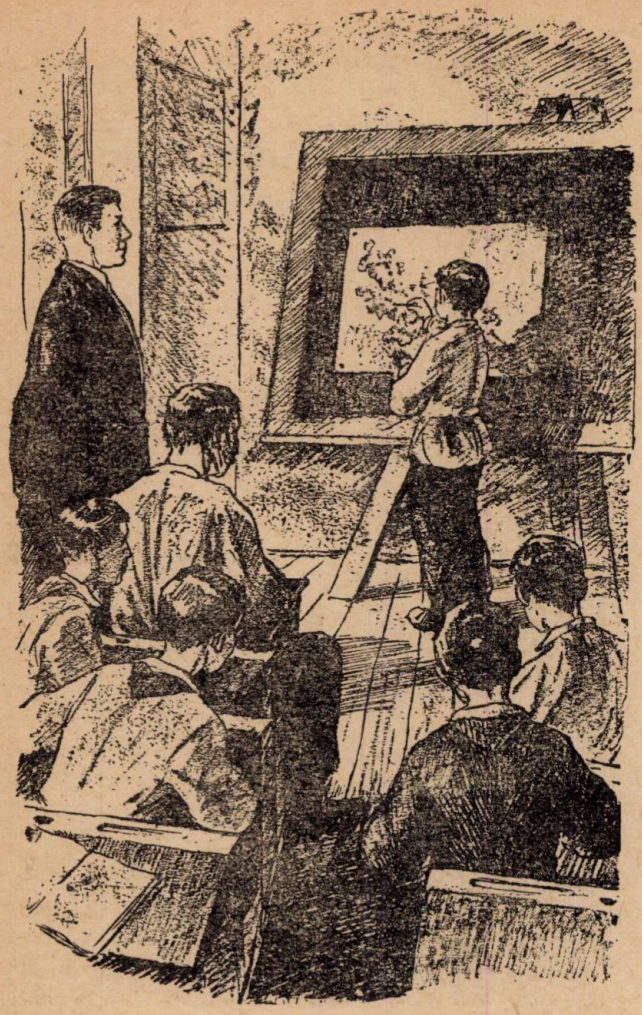

puţin piciorul şi o trimise sus, sus, dincolo de acoperiş, dincolo de vârfurile copacilor, până se văzu cât mingea de cârpă a celor din clasa întâia. Pe urmă mingea veni în acelaşi loc, lângă picior. De atunci şi cei care îi ziceau lui Uţă numai „mă", se ţin de învăţător ca de un prieten mai mare...

Văzând casa lui Pamfil, învăţătorul îşi încetini pasul. Ştia el dece. Mai vorbise cu Pamfil şi nu desluşise ce fel de om era. „Feciorul meu n'are cap pentru carte". Aşa-i spuse odată tatăl lui Uţă. Învăţătorul aflase că în trecut Pamfil trudise ani de-a rândul ca argat, ba la un chiabur, ba la altul. Cu câţiva ani în urmă, gospodăria colectivă deschisese şi pentru el poarta spre o viaţă omenească. Poarta era deschisă, dar Pamfil zăbovea încă în prag. Pe ogoarele obşteşti nu-l mai pândea nicio bănuşcă, el însă nu avea putere să creadă că toate se întâmplau aevea. Era sgârcit la vorbă şi singuratic...

Ograda i se păru pustie lui Bogdan Măcriş. Dar privind mai atent peste gardul de nuele, îl văzu pe Uţă stând lângă un vişin proaspăt înflorit. Băiatul stătea şi privea ceva, nu se vedea ce anume. Învăţătorul îl strigă. Neaşteptându-se să-l vadă acolo, Uţă se întoarse cu un fel de spaimă. Spuse neîntrebat:

— Tata nu-i acasă!

Bogdan Măcriş nu-i răspunse şi intră în ogradă. Oprindu-se foarte aproape de Uţă, vorbi ca pentru sine:

— Frumos a mai înflorit!

Uţă dădu din cap.

„La ce s'o fi uitat el înainte?" se întreba învăţătorul. In pom nu era nimic. Numai flori. Intrebă de-a dreptul:

— La ce te uitai cu atâta luare aminte?

— La flori, răspunse Uţă. Şi adăugă: Tare-s frumoase!

Atunci abia învăţătorul văzu în mâna băiatului un caiet. Voi să-l întrebe la ce se pregătea să înveţe, însă auzi din uliţă glasul lui Pamfil. Il striga pe Uţă:

— Unde eşti, Petre? Deschide poarta!

Băiatul lăsă caietul în iarbă şi alergă spre poartă. Invăţătorul îl ridică şi-l deschise. Văzu un lucru la care nu se aşteptase de fel şi care îl minună. Puse repede caietul la loc.

Pe poartă intră o căruţă trasă de doi cai. Pamfil şedea pe scândură, nu se ştia dece, ca pe un tron. Arăta vesel şi mândru, cum Bogdan Măcriş nu-l mai văzuse niciodată. Găsindu-l acolo pe învăţător, nu se încruntă, aşa cum se aşteptase acesta. Pricina o desluşi Pamfil în puţine dar fierbinţi cuvinte îndată ce coborî din căruţă:

— Priveşte, tovarăşe învăţător! Căruţă în ograda asta! Căruţă în ograda lui Pamfil! Pricepi? Atelajul ăsta, căci aşa se numeşte, mi-a fost încredinţat mie. Avere din averea obştei. Şi eu răspund, da. Mă întorceam la grajd şi ce m'am gândit: ia să intru măcar pentru o clipă cu atelajul ăsta în ograda mea! Pricepi? N'am avut niciodată nici cai, nici căruţă. Acuma ştiu c'o să am. O să muncesc şi o să am. Roadele, în toamnă, în căruţa mea o să le aduc.

— Aşa şi trebuie, încuviinţă învăţătorul.

Pamfil îşi reveni:

— Aveţi vreo treabă cu mine?

Venind, Bogdan Măcriş se gândise să stea de vorbă cu Pamfil şi să încerce să-i arate că toţi copiii îs în stare să înveţe, numai că unora le lipseşte încrederea în puterea lor, fiindcă au pierdut-o prin cine ştie ce întâmplări. Cumpănind lucrurile, învăţătorul bănuia că, din pricina vieţii pe care a dus-o, Pamfil nu mai aştepta mult bine pentru dânsul şi că nu credea într'o viaţă mai bună nici pentru feciorul său. Şi iată, bucuria neaşteptată a omului îi venea într'ajutor.

— Am venit să te poftesc să vii mâine la şcoală.

In alte împrejurări, Pamfil ar fi spus că n'are vreme; în ziua aceea însă, era prea bucuros...

— Dar despre ce-i vorba? A făcut Petre vreo boroboaţă?

— Nu, e vorba despre o reparaţie, vrem să îndreptăm ceva şi te-am ruga să ne ajuţi.

— Vin, primi Pamfil, dece să nu vin?

★

La începutul lecţiei din ziua următoare se petrecură tot lucruri ciudate. Invăţătorul intră în clasă cu tatăl lui Uţă. Il pofteşte să şadă în prima bancă, unde omul se şi aşeză, lăsând picioarele, fiindcă nu încăpeau, afară. Pe urmă învăţătorul aşternu pe tablă o bucată de hârtie albă; apoi, scoase din buzunar câteva creioane colorate. Şi, însfârşit, îl chemă la tablă pe Uţă.

Mai nedumerit decât elevii, era tatăl lui Uţă. Chemat să ajute la o reparaţie, aştepta să-i fie arătată stricăciunea, când colo învăţătorul îl pof-

tise în clasă. Auzind că feciorul său e scos la tablă se mânie. Nu încăpea îndoială: voia să-i arate prostia lui Petre, să-l facă de râs faţă de nişte copii... Numai fiindcă nu ştia ce să spună şi cum să se poarte, rămase în banca aceea strâmtă aşteptând să vadă ce se va întâmpla.

Mai nedumerit şi decât taică-său, era Uţă. Nu se aştepta să fie scos primul la tablă şi încă în faţa tatei; nu se aştepta nici să audă:

— Astăzi vom învăţa o poezie despre primăvară. Dar mai întâi Pamfil Petre o să ne deseneze o ramură înflorită de vişin.

— Ia te uită! zise fără voie Pamfil, stârnind câteva râsete.

Învăţătorul nu le luă în seamă şi întinse lui Uţă creioanele colorate.

Uţă le luă, se uită la ele, şi zâmbi. In afară de învăţător, care dăduse peste caietul acela acolo, lângă vişin, nimeni nu ştia că Uţă recunoştea în creioanele colorate, vechi şi buni prieteni. Culorile, aşa cum se arătau de pe cojiţa lucioasă a creioanelor, îl făcură să uite că se află în clasă. Intorcându-se spre hârtia albă, parcă îl încercă o sfială, dar iar privi creioanele şi iar zâmbi. Alese un creion şi ridică mâna. Pe hârtia albă se ivi o ramură. In clipele care urmară, tot schimbând creioanele, Uţă făcu să răsară pe ramură flori. Parcă ar fi luat o adevărată ramură înflorită de vişin şi ar fi aşternut-o pe hârtia aceea albă...

Adânca tăcere din clasă fu ruptă, ca la serbările dela căminul cultural, de aplauze şi de murmure de admiraţie. Insuşi învăţătorul nu precupeţi lauda:

— Bravo, Uţă! Frumos ai desenat!

Pamfil repetă vorba spusă înainte, dar cu alt ton:

— Ia te uită!!

Parcă îl vedea pentru prima dată pe feciorul său; lauda învăţătorului, admiraţia băieţilor, îl făceau să încerce minunata mândrie a părintelui care îşi preţuieşte, pe bună dreptate, fiul. Şi băieţii, parcă îl vedeau pentru prima dată pe Uţă. Iar Uţă... în inima lui se învălmăşeau simţăminte necunoscute până atunci. Tata, băieţii îl priveau cum nu-l priviseră niciodată, parcă veneau dinspre bănci valuri de căldură... Frământa în mâini creioanele colorate şi nu ştia ce să facă. Învăţătorul veni lângă el şi-i puse mâna pe umăr.

— Du-te la locul tău. Iar creioanele, păstrează-le...

Uţă vru să mulţumească, dar nu putea rosti niciun cuvânt.

Lângă poartă, Bogdan Măcriş şi Pamfil se despărţeau. Pamfil îşi aminti abia atunci că nu aflase pentruce fusese chemat şi întrebă:

— Bine, dar reparaţia?

— S'a făcut.

— Cum adică? Cine a făcut-o?

— Noi. Şi dumneata, şi eu, şi băieţii... Am avut de îndreptat o vină a noastră. Feciorul dumitale e cel din totdeauna, numai că noi n'am ştiut să aflăm mai devreme cum să-i stârnim încrederea în sine, dându-i încrederea noastră. Azi, s'ar zice, a primit şi el un atelaj.

Pamfil căuta să-şi vadă feciorul printre ceilalţi. Nu izbutea. Asta nu-l nemulţumea. Dimpotrivă. Dela o vreme ştia şi el cât de mult înseamnă să fii între tovarăşi... Nu de mult, comuniştii satului vorbiseră şi despre el, deşi cu alte cuvinte, totuşi, la fel cum într'o nouă adunare, pionierii clasei aveau să vorbească despre Uţă:

— Să-l învăţăm, după cum ne-a sfătuit tovarăşul învăţător, să nu se teamă nici de cifre, nici de litere...

— Il alegem în colectivul gazetei de perete...

— El o să mă ajute să învăţ a desena, eu am să-i ajut la aritmetică...

— Eu, la citire...

— Inseamnă că n'o să avem niciun corijent...

Niciun corijent... In preajma examenelor, când fu lansată chemarea, răspunseră toţi. Răspunse şi băiatul care şedea în ultimul rând de bănci, lângă sobă. La lecţii, ridica mâna aproape totdeauna; când era întrebat răspundea limpede, cu glas sigur. Citea bine. Şi socotea bine. In recreaţii se juca. Uneori însă, se aşeza pe o buturugă şi deschizând un caiet, desena. Atunci, mulţi lăsau joaca. Şi câte unul se recunoştea acolo, pe foaia caietului, aşa cum se ştia din oglindă. Isbucneau râsete. Uţă zâmbea blând, ca întotdeauna.

CÂTEVA RÂNDURI DESPRE EROI ŞI EROISM

de MARCEL BRESLAŞU

Pioniera Valeria Dumitru, din clasa V-a B a Şcoalei 16 Februarie 1933 din Bucureşti, ne-a trimis o scrisoare în care ne împărtăşeşte, printre altele, următoarea frământare a ei:

„Eu am citit în carte despre Vasile Roaită, tovarăşul profesor ne-a spus şi despre alţi oameni eroi. Te rog să-mi răspunzi dragă Cravată Roşie: poate deveni oricine erou? Ce trebuie să facă un om pentru ca să devină erou şi cum trebuie să fie el?"

Bănuiesc că asemenea întrebări îşi pun şi alţi pionieri, care ca şi Valeria învaţă bine la şcoală, lucrează într'un cerc la Palatul Pionierilor şi au şi început să se gândească la ce vor face mai târziu în viaţă — aşa cum de pildă Valeria vrea să se facă medic şi să îngrijească bolnavi. „Cum poate un om să devină erou?". Intrebând aceasta Valeria şi-a dat fără să ştie răspunsul: pentru a deveni un erou, trebuie să devii mai întâi un om!

Să fii un om, într'o ţară cum este republica noastră dragă, în care se zideşte socialismul, înseamnă să te străduieşti neîncetat să devii un fruntaş şi o pildă în colectivul din care faci parte: în clasa ta, în şcoala ta, în grupa şi detaşamentul tău, la învăţătură, la disciplină, la sport, ca şi în toate acţiunile la care eşti chemat să iei parte. Să pui întotdeauna interesele colectivului înainte de cele ale tale, să nu precupeţeşti nici un efort pentru ca fiecare nou pas pe care îl faci pe calea ştiinţei, pe calea propriei tale desăvârşiri, să fie pus în slujba tuturor, să îi ajuţi şi pe ceilalţi să te ajungă, ba să te şi bucuri când un tovarăş te întrece.

Aceste virtuţi vor face din tine un Om, în adevăratul şi deplinul înţeles al cuvântului. Virtuţile Omului — cu O mare, aşa cum scria Maxim Gorki, — sunt în acelaşi timp şi virtuţile eroului, care în împrejurări neobişnuite, stăpân pe el însuşi, ducând până la capăt dragostea de marele colectiv care este Patria, va pune libertatea ei mai presus chiar de propria lui viaţă, va şti să se jertfească aşa cum au făcut-o Zoia, Olga, sau Vasile Roaită, ca şi atâţia alţi fii şi fiice ale clasei muncitoare.

Dar nu numai pe câmpul de bătălie poţi deveni un erou. Câmpul muncii este la fel de glorios! In fabrică sau pe pământurile colectivei, pe şantierele construirii socialismului — sau în spitalul în care vei munci tu, mica mea prietenă, îngrijind oamenii — se pot ivi în fiecare ceas prilejuri de eroism, de jertfire de sine, de dovedire că eşti un om al vremurilor noastre! Câtă mândrie să fii un Erou al muncii socialiste, aşa cum sunt sute şi sute în Uniunea Sovietică, aşa cum sunt Dumitru Arjan sau Nicolae Vasu în ţara noastră!

Ziua bună se cunoaşte de dimineaţă, spune o vorbă din bătrâni. Cine este astăzi un bun şcolar, un bun pionier, va fi mâine un utemist vrednic şi mai târziu un harnic cetăţean al Patriei, un devotat membru de Partid, un om capabil să facă, fără şovăire, acte de eroism! Nu este dat tuturor oamenilor să îşi înscrie numele în istoria poporului lor printr'o faptă strălucită, să rămână în amintirea urmaşilor ca un „erou" — dar vitejia, râvna, patriotismul, pot fi dovedite în viaţa de toate zilele, în munca însemnată sau modestă care îţi este încredinţată — în aşa chip încât să poţi spune oricând cu inima împăcată: şi eu sunt unul dintre milioanele de oameni care muncesc şi luptă eroic, pentru construirea unei vieţi fericite şi îmbelşugate în ţara noastră, pentru apărarea păcii în întreaga lume, pentru „izbânda cauzei lui Lenin şi Stalin".

MAI SUNT DESTULE GLASURI

de ION HOBANA

Ei au luptat ca în văzduh să zboare
Nu'ntunecaţii corbi, cobind „Război!",
Ci porumbeii albi să zburde'n soare
Şi-oraşe noi să crească, lucitoare,
Cu parcuri şi palate pentru voi.

Da, dragii mei, e singura lor „vină" —
Şi pentru „vina"-aceasta i-au ucis;
Scânteia dătătoare de lumină,
Schimbată în unealtă pentru crimă,
Luminile vieţii lor le-a stins.

Un semn — şi iată: fulgeru-i străbate,
Ca pe atâţia alţi americani;
In ţara libertăţii'ncătuşate,
Cuvântul „pace"-i răsplătit cu moarte...
Da, Michael şi Robby *) sunt orfani,

Dar dacă sfatul bunului părinte
Şi ochii blânzi ai mamei nu mai sunt,
Mai sunt destule glasuri să-i alinte
Şi braţe să-i vegheze — pe pământ!

*) Michael şi Robby sunt copiii lui Julius şi Ethel Rosenberg, neînfricaţii luptători pentru pace americani, electrocutaţi din ordinul imperialiştilor.

Cuvânt pentru florile vieţii

de MIHAIL GAVRIL **Ilustraţii : TINA VAL**

Un monument care slăveşte memoria ostaşilor sovietici căzuţi în lupta contra fascismului, străjuieşte Berlinul. Chipul ostaşului care reteză cu spada crucea încârligată şi ridică în braţele sale puternice un copil, este cunoscut tuturor popoarelor.

Aşa precum florile pământului au nevoie de soare, copiii au nevoie de pace şi de linişte pentru a creşte fericiţi. Copiii sunt florile vieţii, spunea marele scriitor Maxim Gorki.

Copiii din Uniunea Sovietică, din ţările de democraţie populară şi din patria noastră au o viaţă liniştită, de care nu toţi copiii din lumea întreagă se bucură. In ţările capitaliste ei duc o viaţă grea, fără bucurii.

Am să vă povestesc unele întâmplări aflate din ziarele venite din străinătate, altele auzite dela un prieten care a călătorit prin ţările capitaliste. Să vedem cum îşi duc viaţa, copii de o vârstă cu voi.

Nu de mult, oamenii muncii din Republica Democrată Germană, au invitat la ei numeroşi copii de muncitori şi şomeri din Germania Occidentală. In Republica Democrată Germană pe copii îi aşteptau excursii interesante, tabere, casele pionierilor. Ei aveau să vadă cum trăiesc cei de-o vârstă cu ei într'o ţară liberă. Dar guvernul din Germania Occidentală, a hotărît să împiedice această întâlnire a copiilor cu fraţii lor. Când s'au apropiat de graniţa internaţională, patru unităţi poliţieneşti de tancuri s'au năpustit asupra lor. Poliţiştii au lovit în ei cu bastoanele de cauciuc. Cei prinşi au fost aruncaţi în maşini. Numai în Saxonia de Jos poliţiştii au reţinut 600 de copii, iar la Braunsweig au percheziţionat şi interogat 387 de copii. Cu toate acestea mulţi au reuşit să ajungă în Republica Democrată Germană. Acolo au fost întâmpinaţi cu multă bucurie. Poporul liber german i-a primit ca pe propriii săi copii.

„Lipsiţi de copilărie", se numeşte o carte care vorbeşte despre situaţia copiilor din Germania Occidentală, apărută la Hamburg, de curând. Autorii acestei cărţi scriu: „Americanii au nevoie de nişte sclavi docili în mâna cărora să se poată pune după împrejurări, fie un ciocan, fie o armă automată. In Germania Occidentală imperialiştii au făcut cazărmi în loc de şcoli. In locul grădiniţelor au făcut depozite de arme şi de muniţii, iar pentru politica lor de război ei au nevoie de sclavi supuşi".

Evul Mediu a trecut de mult, dar n'au trecut îndeletnicirile acelor vremi. Ele au fost preluate de imperialişti. In Evul Mediu oamenii necinstiţi şi lacomi cumpărau, uneori răpeau, copii dela părinţii lor. Copiilor cumpăraţi ori furaţi, li se rupeau mâinile şi picioarele, li se tăia nasul sau li se strâmba gura. Astfel schingiuiţi copiii erau trimişi pe străzi să cerşească sau erau arătaţi pe la bâlciuri. Acele timpuri au trecut, dar meseria bănoasă a schilodirii copiilor a rămas.

In S.U.A. sunt agenţii speciale care cumpără copii dela părinţii lipsiţi de mijloace de trai.

După cum anunţă ziarul englez „Reynold's News", în Anglia copiii se pot cumpăra la preţul de 80 de lire sterline un băiat, iar 150 lire sterline o fetiţă.

Intr'o ştire apărută în ziarul „Nea" care apare la Atena, stă scris: „Un tată bolnav de tuberculoză oferă oamenilor miloşi pe cei trei copii ai săi deoarece nu-i poate întreţine".

In Japonia s'au vândut într'un singur an peste 300.000 de copii, iar în Siria copiii sunt cumpăraţi pe câteva sute de lire. In Spania lui Franco, la fiecare trei minute moare un copil. Ce statistică îngrozitoare!

In S.U.A. stăpânii au născocit două feluri de şcoli. Şcoli pentru albi şi alte şcoli „speciale" pentru negri. Astfel copiii albi sunt „feriţi" de a sta în clasă alături de copiii negri.

Şcolile negrilor din oraşelul american Saint Louis, statul Illinois, sunt foarte puţine, dar sunt atât de pline de şcolari, încât copiii sunt nevoiţi să stea în picioare în timpul lecţiilor, pe când şcolile pentru copiii albi sunt aproape goale. Totuşi copiii negri nu sunt primiţi acolo. Nu de mult, trei grupe de copii negri au pătruns în clădirea şcolii albilor şi au anunţat că ei nu vor pleca de acolo, până ce nu vor fi înscrişi la aceste şcoli. Dar pentru singurul fapt că pielea lor este de culoare neagră, o asemenea cerere nu a putut fi soluţionată.

In S.U.A. pe lângă micii sclavi şi vagabonzi care pleacă de acasă sau părăsesc şcolile ca să găsească de lucru, mai sunt 4 milioane de copii orfani. Milioane de copii nenorociţi dorm pe străzile oraşelor, prin subsolurile caselor sau pe gratiile ventilatoarelor dela metrouri. După o noapte în care au dormit la întâmplare, aceşti copii fără căpătâi vor pleca să vândă ziare, să lustruiască ghete, sau să mături străzile pentru a câştiga o bucăţică de pâine. Statului imperialist nu-i pasă deloc de soarta lor.

Aceeaşi este soarta copiilor în Turcia, în Italia, sau în Sicilia. După cum recunoaşte ziarul turc „Republica", în industria textilă „muncesc copii dela 7 la 14 ani. Ei sunt siliţi să muncească 12 ore pe zi în zăpuşeală şi praf". In Turcia mor de tuberculoză 100.000 de copii în fiecare an.

In minele de sulf din Sicilia deasemenea muncesc foarte mulţi copii. Muncind fără haină de protecţie, ca şi părinţii lor, soluţiile chimice le atacă pielea mâinilor şi picioarelor. Corpurile acestor copii sunt pline de răni. Asistenţă medicală nu există. Aceşti copii în majoritatea lor nu rezistă mai mult de doi ani. Ei se îmbolnăvesc, cei mai mulţi mor.

Tommy Niels, un copil din Londra, într'un desen al său se întreabă ce le trebuie şi ce nu le trebuie copiilor?! Desenul lui a fost publicat în ziarul englez „Daily Worker". Desenul nu este nicidecum o lucrare făcută în ora de desen. Nu! In schiţa lui, copilărească, Tommy a exprimat ideile care-l nelinişteau, nelinişte care o trăiesc toţi copiii din ţările capitaliste. Tommy şi-a spus cuvântul său faţă de cea mai arzătoare problemă actuală: „Pace sau război?"

In partea stângă a desenului Tommy Niels a înfăţişat „lucrurile care nu ne trebuiesc". Ele sunt — o bombă cu semnul dolarului căzând pe o casă, un revolver, un tun şi un bombardier american aruncându-şi încărcătura purtătoare de moarte... In dreapta copilul a desenat lucrurile „care ne trebuiesc". Ele sunt casele de locuit şi şcolile.

Desenul lui Tommy Niels arată clar dorinţele copiilor care trăiesc în atmosfera cursei înarmărilor.

Ziarul englez „Daily Worker" a publicat desenul lui Tommy împreună cu un articol al mamei sale. Ea a adus la cunoştinţă ziarului că fiul ei a făcut acest desen după întoarcerea din Cehoslovacia, unde a petrecut vacanţa anul trecut. O impresie deosebit de frumoasă a produs asupra lui Tommy, Palatul Pionierilor din Praga.

— Mamă, dece la noi în ţară nu există un astfel de palat? a întrebat copilul.

Copiii din ţările capitaliste şi din colonii care au vizitat ţara noastră, care au fost la Varşovia, sau la Moscova, la Buda-Pesta sau la Sofia, la fel îşi întreabă părinţii. Ar dori şi ei palatele lor... laboratoare, teatre, cinematografe; ar vrea să-şi petreacă vacanţa la mare sau la munte. Dar nu pot. Ei nu au o viaţă fericită, pentru că în ţările unde trăiesc guvernele imperialiste cheltuiesc toţi banii pentru pregătirile de război...

Câtă deosebire între viaţa copiilor din ţările capitaliste şi viaţa lipsită de grijă şi plină de bucurii a copiilor din ţările socialismului. Pe drept cuvânt Uniunea Sovietică şi ţările de democraţie populară pot fi numite ţările copilăriei

fericite. Copiii popoarelor din lagărul socialismului și păcii au deschise toate porțile spre învățătură.

Copiii noștri au la dispoziție palate de cultură, case de odihnă, teatre de vară, unde petrec într'o lume a basmelor adevărate. Această lume a lor trebuiește păstrată. Popoarele lumii țin minte lecțiile ultimului război mondial când milioane de copii au căzut pradă fascismului. Acestea nu trebuie să se mai repete.

La Auschwitz există într'un muzeu trei camere în fața cărora vizitatorii nu-și pot ține lacrimile. Aceste camere de dimensiuni neobișnuite, sunt pline de sus până jos cu ghetuțe și hăinuțe de copii, jucării, balonașe. Cândva micii posesori ai acestor obiecte trăiau o copilărie senină. Fascismul a distrus bucuria acestei copilării. Din tot ce a fost gingaș, viu, au rămas aceste hăinuțe, aceste jucării ca un necruțător act de acuzare.

In fiecare an, în ziua de 1 Iunie, se sărbătorește Ziua Internațională a Copilului. In această zi toți acei ce doresc pacea, strâng mai mult rândurile pentru a nu lăsa ca ucigașii s'aprindă din nou pământul. Popoarelor iubitoare de pace le este scumpă viața copiilor ,asemenea soldatului sovietic care a retezat cu spada crucea încârligată și a salvat în brațele sale copilul — simbol al vieții.

Luptând pentru pace, popoarele apără încercații copii ai eroicei Coree, liniștea școlarilor din marea Chină, jocurile copiilor din Franța, din țara noastră, apără visurile copiilor englezi și ale copiilor de pretutindeni.

Bun rămas!

de **CĂLIN GRUIA**

S'a uitat, mirat, prin geamuri,
Ochiul zilei: soarele...
Băncile erau pustii,
Pustii coridoarele.

— Ei, dar unde sunt școlarii?
Se'ntrebă pe sine.
Școala însă-l auzi:
— Ce, nu știi vecine?

De vreo două zile'ntr'una,
Singură-s și parcă
Nu-s în toate apele,
Și tristeți mă'ncearcă.

Chiar după serbare, — o mierlă
S'a luat la clanță
Cu un cuc, aici în plop
Și strigau: Vacanță!

Bun rămas, mi-au spus copiii
Eu le-am zis: — Cu bine!
A fost nor și n'ai văzut
Dar am plâns, vecine.

Soarele-a clipit odată
Luminând mai tare.
— De-i așa, las'că-ți aduc
Vești, de fiecare...

De atunci, la poarta școlii
Ziua, când apune,
Soarele de aur bate
Și începe-a spune,

Cum potecile de munte,
Cum oglinda mări,
Au primit în ospeție
Pe copiii țării.

Cum prin lanuri și grădini,
Cântece-s și jocuri.
Cum citesc, ori spun povești
Seara pe la focuri.

Cu ferestrele deschise
Școala stă și-ascultă.
— Spune-le din partea mea
Sănătate multă.

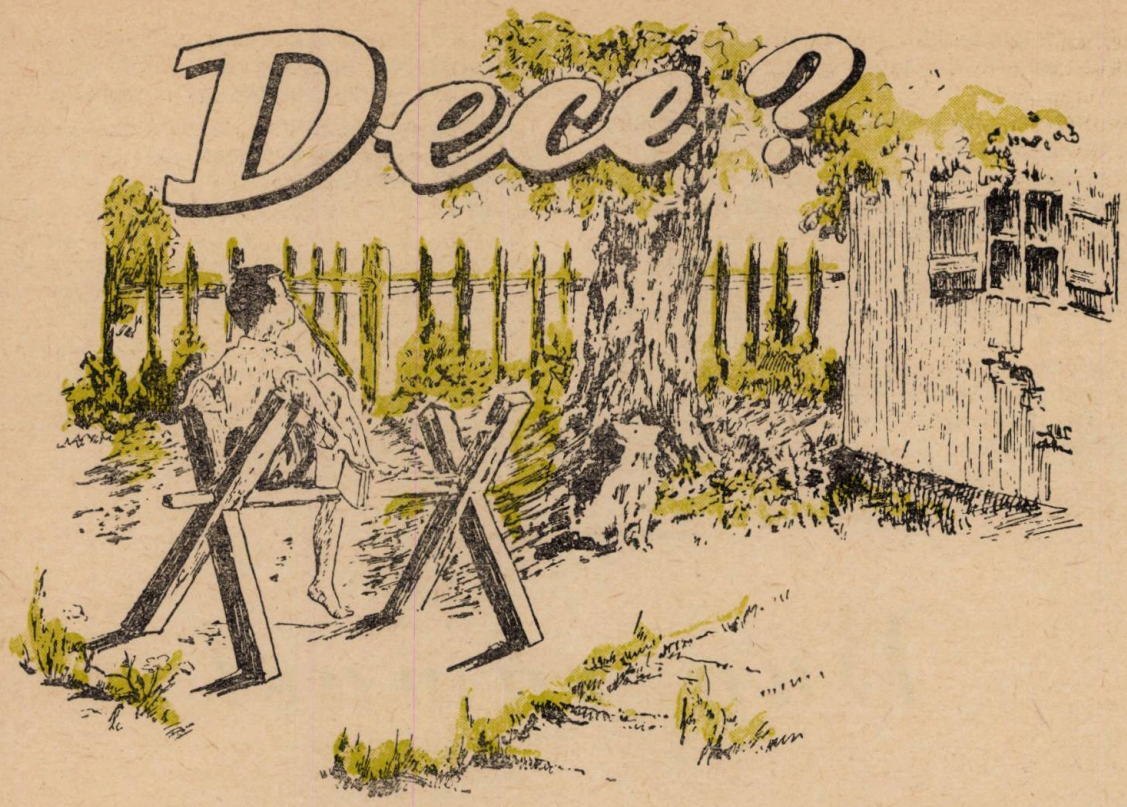
Dece?

de MIRCEA SÂNTIMBRIANU

Ilustrații : OCTAVIA IONESCU

E după amiază. Cu picioarele goale, Guluță stă călare pe capra de tăiat lemne. Citește la aritmetică. Își leagănă picioarele. Pietrișul cald îi gâdilă plăcut tălpile goale. De câteva zile mama i-a dat voie desculț. Pentru prima dată... Lângă el, lungit în rumeguș, cu limba scoasă, gâfâie cățelul.

Primăvara a pus stăpânire în văzduh și pe pământ. Dealurile din jur își agață de nourașii albi scoarțele verzui. Departe, deasupra măgurei înalte a Dălimanului se rotesc cocorii în sbor planat. In dudul de lângă fântână se zbenguiesc vrăbii ciripind amețite de soare. Câte un fluture taie în zbor frânt ograda.

— Impărțitorul este egal cu deîmpărțitul împărțit la cât... citește Guluță cu glas tare... Dacă mărim deîmpărțitul de un număr de ori, câtul se mărește de acel număr de ori... Dacă împărțitorul se micșorează...

Cățelul strănută și-și freacă botul cu labele. I-o fi intrat o gâză pe nări, gândește Guluță. In jur, găinile se îmbăiază cârâind în nisip. Din înaltul albastrului se aude un zgomot monoton. Sunt cocorii. Acum sunt exact deasupra ogrăzii...

Lui Guluță i-a înțepenit gâtul privind în sus. Ochii îi lăcrimează de atâta senin. Nu se mai satură totuși urmărindu-le rotirile line.

Cățelul mârâie. In fața lui Guluță stă Toni, prietenul lui, cu o greblă în mână.

— Mergem? La trei, băieții sunt pe lot...

— Acum învăț... Vino și tu mai târziu.

Toni a plecat târșind grebla. Găinile cotcodăcesc speriate.

— Ce gălăgie, îngână Guluță... O să învăț în grădină, pe dâmb...

Ia o pătură și o întinde pe iarbă. Se așează pe

spate cu fața la cer... Cocorii s'au îndepărtat. Sboară acum departe spre șesul Țioarei... Dar Guluță n'are timp de pierdut. Se'ntoarce cu burta în jos și începe să citească, concentrat.

— Impărțitorul este egal cu deîmpărțitul împărțit la cât. Dacă... O gâză neagră, fină, cu două brâie roșii s'a oprit pe muchia cărții. O clipă își tremură antenele în aer apoi se repede spre figura nr. 15. S'a oprit ca și cum ar mirosi pâinile din figură. Se plimbă în lung și în lat pe pătură apoi se 'nfundă în iarbă. Guluță îi urmărește atent călătoria. Acum gâza se cațără pe un ciot de scaiete. Cade și iar se cațără. Guluță se apleacă peste ea.

— Vrei sus? Uite te iau pe unghie. Nu-ți place? Poft'm jos. Iar te urci? Mofturoaso! Nici tu nu știi ce vrei. Acum cobori? Să vedem ce ai de gând...

In genunchi, Guluță o urmărește prin iarbă. Gâza se urcă pe pomi, aleargă prin gardul de spini, apoi iar prin iarbă. Din adâncul încălzit urcă moleșitoare o mireasmă tare de humă... După un ceas Guluță era din nou pe pătură. Și gâza. Exact pe figura cu pâinile din carte.

— Ca să vezi cum îți pierzi vremea, mormăie Guluță. Te'nvârți, te'nvârți și ajungi tot de unde ai plecat... Dar eu... n'am t mp de pierdut... ca tine... Impărțitorul este egal cu deîmpărțitul împărțit la cât...

Din curte îl strigă un băiat.

— Guluță, nu vii la lot? Punem răsadurile...

— Acum învăț... M'ascultă mâine...

Copilul pleacă...

— Nici aici nu e de'nvățat, își zice Guluță. Una două: Guluță! Guluță! Mă duc în casă.

Guluță intră în casă. Prin geam, dincolo de râu, se vede Dălimanul. Peste plopii din zare se vede doar platoul cu gorunul singuratic ce-și ridică brațele deasupra dealului ca și cum și le-ar înfige în norul sub care se 'nvârtesc fără 'ncetare alți și alți cocori.

Mă duc pe Dăliman — hotărăște Guluță... A-Acolo pot să'nvăț liniștit...

In jumătate de oră a ajuns sus. Se așează pe iarbă. Pământul e reavăn. Nu s'a zbicit încă.

— Mă sui în gorun, își zice Guluță. Și acasă învăț câteodată în dud... când nu e mama acasă.

Cu chiu cu vai, Guluță s'a cățărat... Scoate aritmetica din sân.

— Impărțitorul este egal cu deîmpărțitul împărțit la cât... dacă se mărește deîmpărțitul de un număr de ori...

După câteva minute i-au înțepenit picioarele și spinarea. Nu stătea bine. Căută altă cracă... Nici aceea nu era grozavă... Curând le-a încercat pe toate. Ajunse în vârf.

In vale se vede orășelul. Casă cu casă. Chiar și casa lor cu două geamuri la stradă, dealurile mai mici din jur și Crișul Alb ca o panglică prinsă din loc în loc de cele trei poduri ca de niște copci. Drept în față, încremenit în cenușiul zării, Muntele Găina... Răspândiți pe tot cerul, cocorii dau rotocol orizontului... și deasupra tuturor... Guluță. Un vânt ușor îi zburlește părul moale... Pune un semn cărții și-o vâră în sân... Privește cu nesaț.

— Mă duc pe Dăliman — hotărăște Guluță... i se pare că sboară. Apucă n ște crengi ce-i stau în față. Trage de-o creangă, apasă pe alta, se apleacă într'o parte și bâzâie într'una... până-i amorțesc fălcile. Se odihnește puțin apoi pornește din nou motorul... Când o să fie mare se face aviator. Tot așa o să bâzâie, o să dea ocol satului, o să sboare deasupra caselor băieților și o să le lase scrisori... Numai să scape de aritmetică... Tov. învățătoare zice că fără aritmetică n'o să poată deveni aviator... De fapt, el nu vede nicio legătură între una și alta... Trage de „manșă" și bâzâie mai departe.

Deodată dinspre Dealul Fetei apare un stol de ciori. Se'ndreaptă direct spre gorun. Guluță apucă o creangă — mitraliera — și trage: prrrrr... prr.... Ciorile bat speriate din aripi și se risipesc croncănind... Din cer cade legănat un fulg în t mp ce „inamicul" se pierde în zare... Soarele s'a înclinat spre asfințit. Băiatul scoate aritmetica...

— Impărțitorul este egal cu deîmpărțitul împărțit la cât... Dacă mărim deîmpărțitul de un număr de or...

In dreapta, sub gorun se aude un foșnet... Nu se zărește nimic. Apoi deodată: Cucu! Cucu! Un cuc. Cucu! Cucu! Guluță coboară înfrigurat. Vrea să-l vadă. Din alunis zbughește o pasăre cenușie, spre cariera de piatră. Guluță o ia într'acolo... Cucul nu se mai vede. Nu se mai aude. S'o fi ascuns în tufele de sub peretele de var.

— Cucu! face Guluță... și imed at aude: Cucu! Discuția s'a încins...

— Cucu! strigă Guluță.

— Cucu! se aude răspunsul, Cucu! — Cucu!

Aproape s'a înserat... Răcoarea îi pătrunde sub cămașă.

— O să viu și mâine, zice Guluță cu glas tare...

— Și mâine... se aude d nspre carieră. Guluță cumpănește. Apoi strigă cu vocea lui cea mai groasă:

— Cucu! — Cucu, se aude tot așa de gros din vale. Guluță deschide cartea și cu glas tare:

— Impărțitorul este egal..

— ...este egal..

— Cucu!

— Cucu!

Guluță s'a dumirit: Ecoul...

Ajunge acasă dârdâind. Mama îl întreabă neliniștită:

— Unde-a fost Guluță? Te-au căutat băieții...

— Am învățat la aritmetică... M'ascultă mâine.

. . . . . .

A doua zi Guluță se'ntoarce dela școală... Soarele de primăvară strălucește cald. Dealurile din jur își agață de nourașii albi scoarțele verzui... Departe, se rotesc cocorii în sbor planat. Câte un fluture taie văzduhul în sbor frânt... Rândunelele săgetează albastrul cerului... Vrăbiile...

Dar Guluță nu observă nimic. Vine de unul singur pe drumul vechi și mormăie amărît:

— Toată ziua am învățat.. Numai la aritmetică. Altceva n'am făcut... și când m'a ascultat n'am știut nimic... Dece? Dece?...

De undeva, din zăvoi, foarte aproape se aude cucul...

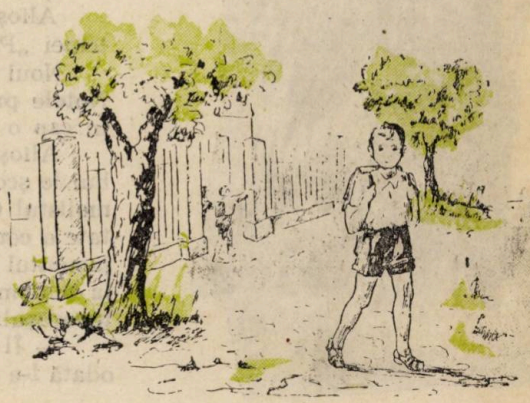

Peste zece hopuri

de **A. MUSATOV** — **Ilustrații : UNTCH**

Până seara târziu au ars luminile la ferestre; se părea că satul întreg îi pregătește pe școlari ca pentru o călătorie îndepărtată și grea.

A doua zi Costea Ruciev, elev în clasa 7-a, a fost sculat de tatăl său încă din zori.

— Scoală, băiatul tatei... spală-te, îmbracă-te. Astăzi este o zi în care nu trebuie să întârzii în pat. Ești ca un soldat înaintea unei bătălii... Trebuie să te prezinți pe poziție, complet echipat.

Când Costea, îmbrăcat cu o cămașă albă, nouă, și încins cu o curelușă, ieși din casă, tatăl său, amintindu-și că trebuie să se ducă după apă, luă o căldare și plecă împreună cu fiul său.

— Principalul este să nu-ți fie teamă!... Curajul cucerește cetățile.

— Dar nu mi-e frică deloc, spuse Costea zâmbind. Apoi făcu un semn cu capul și porni ușor dealungul uliței.

In a treia casă dela marginea satului trăia familia Prahov. Costea deschise ușa cu o mișcare obișnuită, cunoscându-i „secretul", și intră în casă. Alioșa Prahov mai dormea încă. Costea își sgudui prietenul fără multe fasoane. Alioșa, un băiat scund și moțat sări din pat și începu să-și îmbrace cămașa boțită.

— A-a, nu, las-o acolo. Nu se poate să vii astăzi la școală în halul acesta! Nu ai o cămașă curată?

— Ba are, cum să nu aibă?! I-am pregătit-o de aseară — spuse Pelaghia, mama lui Alioșa.

— Piaptănă-ți și părul moțat, îl sfătui Costea, să nu-i sperii pe profesori.

— Costiușa, i se adresă Pelaghia băiatului, cum va fi cu Alioșa? Nu rămâne repetent? Dacă vezi că se încurcă, suflă-i și tu câte ceva.

— Nu se poate, mătușă Pelaghia! Să nu vă așteptați la una ca asta. Nu e nevoie să i se sufle. Știe el și așa. Nu-i adevărat Alioșa?

— Ba e adevărat. Dar mi-e cam slabă memoria, spuse el, scărpinându-se la ceafă.

— Ei, atunci vă urez noroc și succes, spuse Pelaghia, și băieții plecară la școală.

Mergeau în tăcere. Deși Costea îi spusese mătușii Pelaghia, că Alioșa „știe", era totuși îngrijorat de răspunsurile pe care acesta trebuia să le dea astăzi la matemat că.

Și avea dece să fie alarmat!

Alioșa Prahov, pe care copiii îl porecliseră în glumă, dar nu fără temei „Prahov fluieră-vânt", trecuse greu anul trecut în clasa 7-a.

Noul an școlar îl începuse tot atât de prost, în special la matematică. Notele proaste apăreau în carnetul lui, ca ciupercile după ploaie. „Am în cap o fereastră pe care iese toată matematica", se plângea el.

Alioșa era însă un băiat vioi, comunicativ, se interesa de toate treburile școlii și nu se lăsa deloc mai prejos decât prietenul lui — comsomolistul Costea Ruciev. Pe la mijlocul iernii Alioșa înaintă pe neașteptate o cerere pentru a fi primit în comsomol. La comitet el își luă angajamentul că imediat după primirea în comsomol își va îndrepta notele la matematică. Dar Costea a fost primul care s'a pronunțat împotriva tovarășului său.

— Îl cunosc eu pe Prahov. Nu prea valorează cuvântul lui... Nu odată l-a aruncat în vânt.

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

Comitetul de comsomol hotărî să mai aştepte deocamdată, şi amână discutarea cererii lui Alioşa.

Aflând toate acestea, Alioşa se supără pe Costea, se mută în altă bancă şi anunţă tuturor că el şi cu Ruciev sunt duşmani până la moarte.

Dar chiar a doua zi Costea se duse la Alioşa acasă.

— Nu am nevoie de tine, îi strigă Alioşa provocator.

— Dar poate că nu am venit ca prieten, îi răspunse Costea zâmbind. Am primit sarcină de comsomol să te ajut la matematică.

— Sarcină! spuse Alioşa cu un ton mai scăzut. Numai că eu învăţ acum la limba rusă, apoi la istorie, după aceea la geografie...

— Nu-i nimic, seara-i lungă, mai aştept... Vine odată şi rândul matematicii.

Şi-i venea într'adevăr rândul. Dar nu era uşor să înveţi cu Alioşa. El se grăbea, se încurca, se înfuria şi în cele din urmă declara că matematica este bună numai pentru contabili plicticoşi ,iar el nu o să fie niciodată contabil, ci o să cânte la armonică într'un ansamblu de muzică.

Într'o zi Costea îl trase după el pe Alioşa la lecţia cercului de tractoare. Lui Alioşa îl plăcu foarte mult să monteze şi să demonteze un motor vechi, să frece fiecare piesă cu o cârpă. Dar când ajunseră la lecţiile practice dela S.M.T., brigadierul le spuse membrilor cercului că vor fi admişi la volan numai cei care au note bune la matematică. Şi iată că seara, Alioşa îi comunică lui Costea dorinţa de a învăţa mai întâi la matematică.

Peste o săptămână profesorul îi puse lui Alioşa primul 4.

★

...La marginea satului, Costea şi Alioşa ajunseră din urmă un grup de şcolari şi împreună cu ei îşi continuară drumul.

Până la şcoală erau 3 kilometri, dar ei văzură de departe clădirea înaltă. Construită din bârne puternice de pin, cu ferestrele largi, cu acoperişul de tablă, şcoala se înălţa pe un deal cu povârnişul lin. Şi cu toate că era un ţinut de şes, toată lumea nu ştiu dece îi spunea acestui deal înverzit „Muntele şcolii". Poate pentru că de pe acest deal se vedeau până departe împrejurimile.

Dela şcoală se răsfirau în toate părţile cărări albe bătătorite de picioarele şcolarilor, care duceau spre Vâsocovo, Loctevo, Pogaevo, Socolovca şi alte sate.

Cu cât se apropiau copiii mai mult de şcoală, cu atât mai mult îş dădeau seama că în casa aceea luminoasă de pe deal trăiesc oameni inimoşi şi harnici. O alee largă de mesteceni cu tulpinile albe, care ducea la şcoală, era completată cu copaci plantaţi de curând, iar copacii bătrâni erau îngrijiţi cu atenţie: crengile moarte fuseseră retezate, iar tăieturile şi scorburile erau unse bine cu smoală.

Peste un şanţ adânc şi abrupt era aşezat un podeţ uşor. El părea şubred, înşelător şi nu inspira încredere, dar o scândurică cu inscripţia: „Treci, nu te teme. E făcut de şcoală", îi liniştea pe trecător.

Chiar în faţa şcolii se întindea o livadă. Era o livadă frumoasă, mândria şcolii din Vâsocovo. In ea rămăseseră urmele muncii depuse de multe generaţii de elevi. Erau în ea şi meri mari şi răsfiraţi cu tulpinele groase şi crengile puternice, erau şi puieţi subţiri de un an, care tremurau în bătaia vântului.

Acolo unde muntele şcolii avea o pantă abruptă acoperită cu tufe creţe, din pământul roşcat se strecura un izvoraş cu apă rece ca ghiaţa. Se părea că apa a dat fuga la şcoală după ce s'a strecurat, sfredelind scoarţa pământului, tocmai dela Polul Nord.

Alioşa Prahov alergă cât îl ţineau picioarele la izvor şi aplecându-se deasupra lui, bău îndelung apa cea rece, care îl făcu nu numai să-l doară dinţii, ci şi să-i svâcnească tâmplele.

— Ce te-a apucat? îl întrebă Costea mirat.

— Mi-a spus mama că cine bea din izvor înainte de examen, va scoate cu siguranţă un bilet norocos.

Copiii începură să râdă.

— Ştii unde e biletul norocos? Uite aici!... şi Costea se lovi cu mâna peste frunte. Tu Alioşa, imediat ce vei primi problema, în primul rând, nu te grăbi... Gândeşte-te bine, pătrunde-o...

— Mă băieţi, spuse încetişor Varia Balaşova cea subţirică, responsabila grupei de comsomol a clasei a 7-a, dacă Alioşa Prahov nu dă chix, clasa noastră poate să fie prima la matematică.

Pe drum apăru un cal înhămat la o trăsurică cu arcuri. In ea era Gorelov, preşedintele colhozului din Vâsocovo. Văzându-i pe şcolari lângă izvor, el le făcu semn cu mâna.

— Copii, vedeţi... să nu-mi faceţi de râs colhozul. Vă aştept acasă victorioşi.

— Ai văzut, Alioşa, ai înţeles? îl întrebă Costea pe prietenul său.

— Cum să nu înţeleg?! spuse Alioşa oftând.

După ce i-au dat tovarăşului lor o mulţime de sfaturi, porniră pe o cărare abruptă spre şcoală.

In clasa 7-a se desfăşurau de peste o oră examenele. Terminând lucrarea de control la al-

gebră, elevii ieşeau unul după altul în grădina şcolii şi fiecare din ei socotea de datoria lui să comunice ceva despre Alioşa Prahov: „Stă mai posomorît decât un nor. Îşi roade unghiile. A rupt până acum trei coale de hârtie. Cred că nu va rezolva problema".

Dar iată că iese din şcoală şi Varia Balaşova.

— Măi băieţi, se ţine bine Prahov! Şade liniştit, nu se uită pe fereastră, nu trage cu ochiul la vecini.

— Dar Ruciev de ce întârzie?

— Îl aşteaptă pe Prahov. A terminat demult lucrarea de control, dar nu pleacă din clasă. Îi explică mereu lui Prahov din ochi: vezi, mai ai timp, uite, nici eu nu mă grăbesc, stau şi mă gândesc. Nu te grăbi nici tu!

Insfârşit, iată-i că au ieşit împreună. Toţi se repeziră spre ei.

— Ei, cum stai? îl întrebă Varia pe Prahov. Ai rezolvat problema? Îţi mai aminteşti enunţul?

— Mi-l amintesc, răspunse Alioşa.

— Repetă-ni-l şi nouă.

Cei mai buni matematicieni se apucară să rezolve problema lui Alioşa, apoi confruntară răspunsurile.

— Mi se pare că putem să-l felicităm pe Alioşa... spuse Varia, oftând uşurată. A trecut hopul.

Cineva strigă: „Sus cu el, sus cu Prahov!" şi băieţii se repeziră râzând la Alioşa.

— Mai staţi puţin... Mai are de trecut încă două hopuri, le spuse Costea.

Dar iată că a trecut şi ultimul hop. S'a terminat şi ultimul examen, la geografie.

Da, a fost un drum greu, dar clasa a mers pe el strâns unită, fiecare elev a simţit cotul tovarăşului său; niciunul nu a rămas în urmă, niciunul nu s'a rătăcit.

Afară cântau păsărelele pe toate vocile. In această zi plină de bucurie, era la şcoală o sărbătoare tradiţională de primăvară — eliberarea păsărelelor.

Primul care şi-a recăpătat libertatea a fost uliul cel mânios, cu pliscul încârligat. Intinzându-şi larg aripile, el sbură cu sgomot pe deasupra capetelor copiilor, apoi se repezi brusc în sus şi începu să se rotească lin în înaltul cerului.

După uliu ţâşniră afară din cuşcă vrăbiile cu atâta putere, ca ieşite din praştie. După ele îşi luară sborul rândunelele, scatiii şi piţigoii...

Numai un singur graur „Cernâş", nu-şi manifestă dorinţa să plece nicăieri. El sburătăci până la creanga cea mai apropiată de mesteacăn, unde după ce se aşeză, începu să cânte.

Costea şi Alioşa se întorceau acasă. Se lăsa liniştea serii. Un soare uriaş şi roşu se rostogolea încet spre orizont.

— Costea! Alioşa se opri şi îl trase pe tovarăşul său de mânecă. Spune drept. M'ai ajutat... Dar cum, din prietenie sau având sarcină de comsomol?

Costea zâmbi.

— Ce caraghios eşti! Doar e acelaşi lucru! Trebuie să înţelegi, vei fi în curând şi tu comsomolist.

— Eu? In curând?

— Sigur că da. Mâine se adună comitetul... Vom discuta cererea ta. Grupa noastră te recomandă.

Băieţii tăcură un timp.

— Şi la anul suntem în clasa 8-a? întrebă încetişor Alioşa.

— Sigur că da! îi răspunse Costea. Mai avem încă un drum lung de făcut, trebuie să ne ridicăm cât mai sus...

El se întoarse spre şcoala de pe deal. Soarele bătea în ferestrele largi, care ardeau ca aurul.

— Ştii ceva, Alioşa — spuse deodată Costea, ce bine e că au construit şcoala noastră pe deal!

— Dece? Ar fi fost mai rău dacă ar fi construit-o în vale?

— Pe deal e mai bine, spuse Costea cu convingere. Când şcoala se află pe o înălţime, ea se vede de departe, din toate părţile. Şi din ea poţi vedea ce se face în jur. Iar apoi, dacă şcoala este pe deal, o bate întotdeauna un vânt proaspăt, şi are mult soare. Priveşte, cum ard ferestrele ei la soare. Iar mâine dimineaţă soarele se va înălţa de cealaltă parte şi clasele noastre vor fi inundate din nou de lumină. Eu aş construi toate şcolile pe înălţimi.

(traducere din limba rusă)

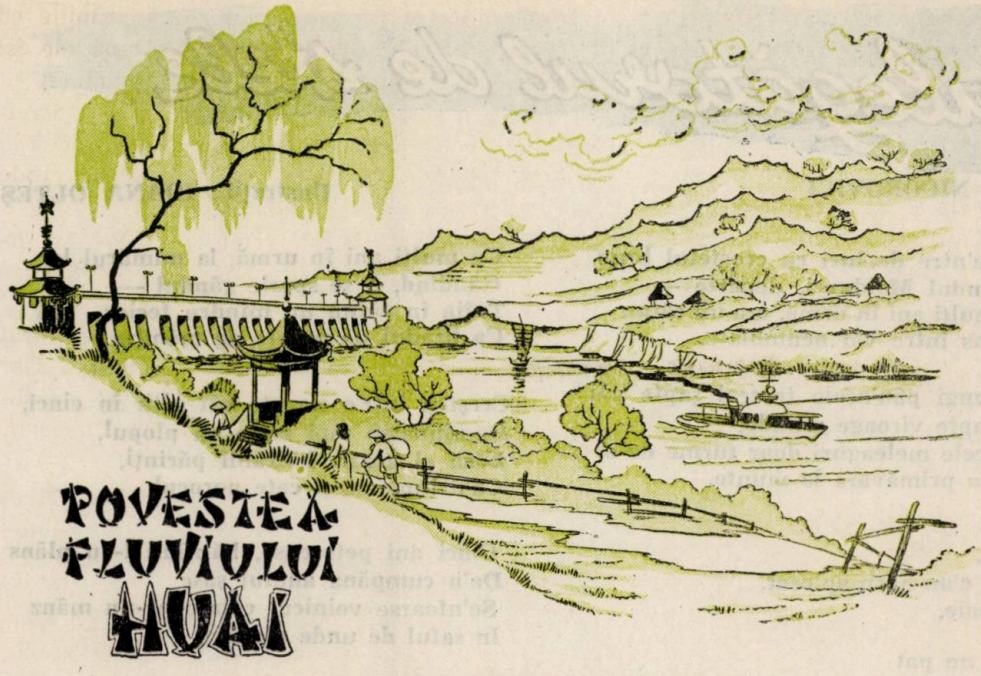

de prof. DAVID VOLCOVICI

Era odată în marea şi îndepărtata Chină o apă, care asemenea unui balaur cu şapte capete, împrăştia moartea, pustiul şi groaza, în locurile pe unde trecea. „Dacă nu eşti cuminte va veni Huai-ul", îşi speriau mamele pruncii. „Să ne rugăm zeilor să ţină în frâu apele Huai-ului" murmurau bătrânii. Fluviul Huai, căci aşa se numea apa aceasta, părea într'adevăr lăsat pe pământ ca să-i chinuiască pe locuitorii malurilor sale şi ai câmpiilor inundate de undele sale blestemate.

Părinţii îşi aminteau de marile catastrofe care le-au înspăimântat copilăria, bunicii îşi ciupeau nervoşi barba descriind nepoţilor, neuitatele nopţi ale marilor revărsări, când oameni şi colibe, vite, câini şi lanuri de orez, pluteau duse de valurile morţii. Generaţii mureau şi se năşteau sub semnul nenorocirilor aduse de balaurul nesătul.

Dar nimeni nu-şi mai amintea că balaurul fusese cândva, în negura veacurilor un miel nevinovat. Despre asta îşi aminteau doar cărţile şi istoria. Iată ce spuneau ele:

Cu trei mii de ani în urmă, fluviul Huai era o apă paşnică ce izvora din munţii Fu-Nien-Sau şi îşi mâna potolit apele spre răsărit, vărsându-se nestingherit în Marea Galbenă.

Dar iată că prin anul 1194, un popor din Asia răsăriteană, anume Tşingii, au pornit război împotriva chinezilor din Sud şi a mongolilor din Nord. Războiul se dovedi lung şi crunt. In toamnă, Tşingilor le veni o idee pentru scurtarea războiului şi nimicirea chinezilor. Sparseră digurile marelui Fluviu Galben, Hoang-ho, lăsându-l să se reverse înspre Sud, spre albia fluviului Huai. Uriaşele grămezi de mâl aduse de Fluviul Galben din deşerturile Asiei Centrale s'au depus atunci în albia Huai-ului, umplând-o şi închizând acestui fluviu calea spre vărsarea în mare. Nemaiavând ieşire la mare, apele Huai-ului s'au revărsat atunci şi ele la rândul lor, puhoi, peste câmpii, oraşe şi sate, căutându-şi o nouă gură de vărsare, până ce nimeri la rândul său în albia altui fluviu mare al Chinei, Jang-tse, devenind afluentul lui. Toate acestea au însemnat moarte, distrugere şi pustiirea unui ţinut întins aproape cât ţara noastră, pe care trăia o populaţie de 60.000.000 de oameni, adică de trei ori cât populaţia ţării noastre.

Astfel duşmănia Tşingilor pentru chinezi şi mongoli avu urmări neaşteptate: ei au schimbat cursul celor mai mari fluvii ale Chinei şi le-au transformat în monştri de groază, care ameninţau oricând somnul copiilor şi recolta ogoarelor. Cu trecerea anilor şi a veacurilor, fluviile turburate din cursul lor normal, răţăcind la voia întâmplării, îşi mutau mereu cursul, urmând panta uşoară a câmpiei chineze. Astfel după şapte sute de ani de peregrinări, prin anul 1883, Hoang-ho, Fluviul Galben, nimeri din nou în fosta sa albie, regăsindu-şi vechea cale de vărsare la mare. Părea că însfârşit totul va intra în normal, iar fluviul în potolita lui ourgere.

Dar iată că în anul 1938 un nou război se abătu asupra Chinei. Japonezii invadară ţara. Şi de data asta nu Tşingii, nici japonezii cotropitori, ci însăşi generalii chinezi gomindanişti, disprețuind viaţa poporului, dădură ordinul să se spargă ca şi acum opt sute de ani, pe vremea Tşingilor, digurile Fluviului Galben, Hoang-ho. Fără să vestească populaţia, ei minară digurile pe o distanţă de 14 m. într'un loc unde nivelul fluviului era numai cu 3 m. mai înalt decât câmpia. Pentru a doua oară mâna criminală a oamenilor ce nu merită numele de om, folosiră puterile apelor împotriva poporului. Locuitorii malurilor săriră să împiedice nenorocirea, dar fură goniţi cu mitralierele. In noaptea aceea apele au înghiţit 500.000 de victime, recolte uriaşe de orez, animale şi case. Alte sute de mii de victime au murit în urma foametei şi a bolilor iar Fluviul Galben s'a revărsat din nou înspre albia fluviului Huai, împotmolindu-i din nou întocmai ca acum opt veacuri, cursul mijlociu şi inferior. Povestea se repetă. Zece ani trecură doar şi Fluviul Galben, Hoang-ho, fu din nou silit să se retragă în albia lui, în spatele noilor diguri. Aceiaşi generali gomindanişti criminali, încercau astfel, mutând din nou cursul fluviului, să despartă cele două Armate de Eliberare a poporului, a IV-a şi a VIII-a, care înaintau asupra lor. Dar încercarea lor disperată dădu greş şi gomindaniştii fură zdrobiţi.

Odată cu instaurarea în China a puterii poporului eliberat, povestea lungă şi tragică a fluviului Huai se apropie de sfârşit.

In vechile basme şi legende chineze şti, se povesteşte cum puterea unui balaur care a înspăimântat mult timp o ţară, este până la urmă înfrântă de puterea unui viteaz neînfricat care-l răpune în luptă dreaptă.

Astăzi balaurul cu şapte capete, Huai, este învins. Viteazul popor chinez, condus de Partidul Comunist Chinez, a hotărît supunerea lui, în folosul omului. Pentru aceasta, o comisie specială a alcătuit în 1950 la Pekin, un plan pentru construirea unor stăvilare uriaşe pe cursul superior al afluenţilor fluviului care vor reţine apa în timpul ploilor, va trimite apa în timpul secetei irigând ogoare, purtând vapoare şi furnizând energie electrică. In plan mai era prevăzut construirea de diguri solide pe cursul mijlociu, adâncirea albiei, deschiderea unei ieşiri noi la mare, pe cursul inferior, săparea de fântâni şi şanţuri pentru a mări puterea de absorbţie a pământului. Planul acesta a prins astăzi viaţă. Dacă treci cu trenul peste câmpiile din apropierea fluviului Huai, poţi vedea de la fereastra vagonului, uriaşele stăvilare, nemăsuratele diguri, canale şi instalaţii de energie electrică. Şi poţi deasemenea auzi cu urechile tale cântecul de leagăn pe care mamele chineze îl cântă pruncilor lor: „Dormi în pace copilaşul meu, puterea poporului ţine în frâu apele Huai-ului!",

Culegătorul de stele

de V. NICOROVICI

Ilustrații: IOANA OLTEȘ

Departe'ntre dealuri cu creștetul brun
In fundul Moldovei, departe —
Cu mulți ani în urmă, era un cătun
Ascuns între văi neumblate.

S'ajungi pân'acolo treceai șapte văi
Și șapte viroage afunde,
Pe-acele meleaguri doar turme de oi
Urcau primăvara la munte.

Era o căsuță acolo în sat
Durată din lut și din paie,
Cu geamuri de-o șchioapă, c'un horn aplecat,
Zdrelită de vânt și de ploaie.

In casă: o ladă, o scoarță, un pat
Și-un lemn care sprijină podul.
Trăind în nevoie acolo au stat
Bunica și Miul, nepotul.

Și Miul crescuse înalt cât un brad
Din cărți a deprins să citească —
La școală doar numai doi ani a'nvățat
Și-a mers la chiaburi s'argățească.

Muncea ziua'ntreagă stăpânilor săi,
Mergea la pădure, la stână,
Doar seara târziu întors la bordei
Lua el o carte în mână.

Lumină n'aveau, căci nu aveau bani
Măcar o feștilă să pună.
Și Miu 'n pridvor întins pe-un suman
Citea la lumina de lună.

Dar nu'ntotdeauna prietena sa
Pe boltă plutea luminoasă,
Ci sta între nori, iar Miu-aștepta
Ca dânsa din neguri să iasă.

Ieșea pentru-o clipă și-un nor aripat
Trăgea mantiile grele,
Iar Miu — băiatul ,privea 'ngândurat
La cerul rămas fără stele:

— Bunico, bunico! mi-a spus un cioban
Venit cu o turmă din vale
C'ar fi un oraș undeva'n Bărăgan
Frumos afară din cale.

Așa cum pe ceruri ies stele sclipind
Când noaptea pe codri se lasă,
'n orașul acela lumini se aprind
Și până în zori lumînează.

Tu nu știi, ciobanul m'o fi înșelat
Și-orașul acela nu este?
— Nu, Miule, nu știu, că eu n'am umblat,
Dar iată-am să-ți spun o poveste.

Cu mulți ani în urmă, la numărul lor
Gândind, ți se sperie gândul —
Trăia în cătun un mîndru fecior
Ca bradul pe munte de mândru.

Creștea într'o noapte cât alții în cinci,
De-ajunsese mai mare ca plopul,
Lăsă el acasă, bătrânii părinți,
Ca'n lume să-și cate norocul.

Cinci ani petrecuse, bătrânii l-au plâns
Da'n cumpăna anului șase
Se'ntoarse voinicul călare pe-un mânz
In satul de unde plecase.

Trecuse prin lume pe-un șarg fermecat
Și cerul în larg străbătuse;
Culese luceferi din ceru'nstelat
Și-acasă'n desagă-i aduse.

Dar Negru'mpărat, pe țară stăpân
Poruncă dădu'ngrozitoare:
Să-l prindă de'ndată cu fiare la mâini,
Să zacă pe veci la'nchisoare.

Povestea mai spune: voinicul fugi
Din temniţa cea'ntunecată
Şi iarăşi el sboară spre stelele lui
Şi'n sat se va'ntoarce odată.

Când vezi că pe ceruri alunec-o stea
Unde se duce? poţi spune?
E semn că voinicul ajuns pân'la ea
O prinde şi'n tolbă o pune.

Şi când se va'ntoarce flăcăul 'napoi
Lumină va fi în tot satul,
Poporul scăpat de chin şi nevoi
Va'nfrânge pe Negru'mpăratul.

— Bunico, bunico, e-adevărat?
— Ce-am spus eu, aşa o să fie...
— Bunico, de vine flăcăul în sat
O stea o să-mi dee şi mie?

— N'ai teamă, flăcăul acela e bun, —
Din tolba lui mare şi plină,
Va da fiecărui copil din cătun
O stea ca să aibă lumină.

De câte ori Miu vedea pe'nserat
Cum cade o stea argintie
Gândea că voinicul pe-un şarg fermecat
Curând în cătun o să vie.

Şi când se ivea un nour rotat
Vrând cerul întreg să-l cuprindă,
Credea că oştirea lui Negru'mpărat
Porneşte, flăcăul să-l prindă.

...Şi anii zburară ca frunzele'n vânt,
Cu ierni şi cu toamne ploioase.
Bunica de mult se-odihneşte'n mormânt...
Dar basmul bunicii rămase...

. . . . . .

Asemeni lui Miu adesea şi eu
Stăteam cu bunica spre seară
S'ascult o poveste despre un zmeu
Pe care-un voinic îl doboară.

La basmul bunicii adesea gândesc
Cât tâlc e în vorbele-aceste
Si cât adevăr în ele găsesc —
Povestea nu-i doar o poveste...

...Şi azi dacă treci de văile-adânci
Pătrunzi prin Moldova, departe,
Pe-aceleaşi meleaguri cu neguri şi stânci
Şi-a munţilor 'naltă cetate,

Dar nu mai străbaţi acum rătăcind
A codrilor verde, pustiul.
Un drum pietruit, prelung şerpuind
Te duce în satul lui Miu.

Acesta e oare sătucul micuţ
Din care-ai plecat altădată?
Te uiti împrejur cu ochii uimiţi
Şi nu-l recunoşti dintr'odată.

Bărăci nou-nouţe la drum s'au ivit
Cu miros de brad şi răşină,
Lucind din olane, durată'n granit
Se vede o nouă uzină.

Şi trec camioane cu sgomot pe drum,
In pâlcuri trec oameni la muncă
Iar valea e plină de tunet, de fum,
De aşchii zdrobite din stâncă.

Când forfota stă pentru-o clipă, atunci
Prin aerul primăvăratec
Auzi, repetat de ecoul din munţi
Cum bate-un ciocan pneumatic.

Din fier şi beton se'nalţ'un baraj
Ca apelor piept să le ţină,
Să prindă puteri un nou uriaş
Izvor dătător de lumină.

Aşa cum pe cer ies stele sclipind
Când noaptea pământul cuprinde
Acest uriaş prin Moldova'n curând
Un brâu de lumini va aprinde.

Va arde'n oraşe, în fiece sat
La şes şi pe-a munţilor creste,
Căci noi împlinim ce bunicii-au visat
Şi-au spus la nepoţi în poveste.

Echipa de pitici

de P. CRAINIC

Ilustrații : SIRIN

Ora patru după amiază. Căldurile acelui sfârșit de August, gonise lumea la adăpostul caselor cu storurile trase, lăsând străzile pustii. Pe calea Șerban Vodă nu mai era nimeni. Din când în când trecea câte un tramvai gol. Vatmanul moțăia, ridicând parcă automat biciul cu care atingea molatec coapsele cailor care se târau agale... In colțul străzii Radu Vodă, lângă simigerie, câțiva copii așteptau nerăbdători pe cineva care nu mai venea.

— Ce-o fi cu Nicu? Să știi că nu-l lasă tată-su să vină și ne-am ars. Nu ne prezentăm și pierdem cu 3—0, zice Gore, căpitanul echipei de fotbal „Șerban Vodă", îmbrăcat într'un tricou albastru, cu pantalonii petic'ți și cu picioarele goale...

— Păi dacă nu jucăm, cum o să pierdem? îi răspunse Vint'lă, alt jucător, nu mai înalt de-o șchioapă.

— Dacă așa e regulamentul! Uite, citește și tu provocarea...

Scoase din tricou un petec de hârtie mototolită și îl întinse celorlalți. Băieții se plecară atenți asupra hârtiei, în timp ce unul dintre ei o descifra:

Către echipa „Șerban Vodă".

PROVOCARE

Vă provocăm la un match de fotbal, Joi 21 Augfust 1924, la orele 4 d. m. pe maidanul pompieri Radu Vodă.

Pentru a nu ne lovi picioarele, deoarece nu toți jucătorii avem ghete, partida se va juca cu picioarele goale. Echipa e obligată să se prezinte în acest echipament. In caz de neprezentare, vă veți considera bătuți cu 3—0, conform regulamentului.

Hip! Hip! Ura!

Căpitanul echipei „Bucur":
Leon Comșa.

— Ați văzut, fraților? făcu triumfător Gore. In provocare scrie negru pe alb: în caz de neprezentare, suntem bătuți cu trei la zero, conform regulamentului.

— Mai bine să lăsăm vorba și să vedem ce facem. Mergem fără Nicu, sau ne lăsăm bătuți pe degeaba? se amestecă în vorbă Barbu, slab de-i numărai coastele, dar mai înalt cu ceva decât ceilalți...

— Stai mai întâi să vedem câți suntem, zise Gore. Vasăzică, sunt eu, extremă stângă, apoi este Gică înaintaș centru, apoi V ntilă care o să joace bec; mai ești tu Sile, și tu Virgil, și Barbu... Putem să facem o echipă bunicică. N'avem însă portar. Și fără portar nu se poate juca. Cine o să apere poarta?!

— Iar portar cum e N cu nu mai găsim noi. Și unde mai pui că are și m'nge, adăugă Gică..

— Eu fraților, am o idee. Să mergem cu toții pân'acasă la Nicu. Il fluierăm de la poartă și poate scapă... Ce ziceți? propuse Sile.

Ideea fu acceptată imediat.

Casa unde locuia Nicu era în fundul curții, ascunsă de doi cireși. Fluieratul lui Gore, avea anumite modulații cunoscute numai de ei.

— Ia vezi Mario, spuse tatăl lui Nicu, aud că îl fluieră pe neastâmpăratul de fiu-tău. Iar îl chiamă pe maidan să bată mingea. Să nu-l mai prind că pleacă de acasă, că-i arăt eu lui!

Semn că Maria a auzit ce a spus bărbatul său a fost faptul că și-a lăsat rufele în albie și a porn't spre odaia de alături unde era Nicu.

Acesta însă, era deacum în stradă.

— A fost greu, explică el colegilor de echipă, nu-mi mai dă voie să ies din casă. A trebuit să plec pe furiș. Noroc că am putut salva mingea...

Intr'adevăr, sub brațul stâng, Nicu avea o minge de fotbal nr. 3, nou-nouță, cumpărată de băieți cu prețul unor mari sacrificii. Două luni nu s'au dus la nici un cinematograf, două luni n'au mai cheltuit nici un ban la sim'gerie.

In afară de aceasta și-au vândut colecțiile de nasturi și de bile, ba Gore s'a despărțit — ce-i

drept cu mare greutate — de compasul pe care i l-a făcut cadou de ziua lui, mătușa Zoe.

Dar veni și ziua cea de sărbătoare când băieții au putut să-și cumpere cea mai frumoasă minge nr. 3. Pentru „antrenamente" întrebuințează însă mingea cea veche de cârpe, umplută cu câlți. Pe cea nouă o păstrează pentru jocurile cu celelalte echipe, deoarece, în cartier nimeni nu mai avea minge. Dece s'o strice degeaba!

Maidanul Pompieri Radu Vodă, era un loc viran care despărțea postul de pompieri de o frumoasă casă boierească. La început, terenul a fost plin de cutii de conserve goale, de hârtii și de gunoaie. Mai apoi, proprietarul acelei case, prieten cu cineva dela primărie, a obținut ca locul să fie curățat și împrejmuit.

Băieții priveau cu necaz gardul nou-nouț, care le luase posibilitatea să mai joace fotbal pe „teren". Intr'o zi însă, unul dintre ei, mai îndrăzneț, rupse o ulucă și se strecură cu frică înăuntru. Nu-l văzu nimeni și nu păți nimic. De atunci începură să se adune acolo din nou, toți băieții.

Când proprietarul era acasă deschidea fereastra și începea să țipe. Dacă însă era plecat, jocul de fotbal începea să se desfășoare nestingherit. Faptul important era însă că uluca rămânea desprinsă și că din când în când, mai puteau să joace mingea pe maidan.

Insfârșit, monomul echipei „Șerban Vodă" ajunse la maidan și se strecură înăuntru prin deschizătura gardului.

— Era gata să plecăm și să rămâneți bătuți cu 3—0, îi întâmpină Leon, căpitanul echipei „Bucur".

— N'a putut să scape de acasă Nicu și am întârziat. Dar uite ce aducem, zise Gore, arătând mândru mingea de sub brațul lui Nicu.

— Oho! o minge de fotbal adevărată! De unde o aveți? se minunară ceilalți.

Copiii făcură roată în jurul mingii. O luau fiecare, o cântăreau, o desmierdau și nu se îndurau s'o lase din mână.

— Cu asta mai zic și eu fotbal, se bucură Mitică, înaintașul centru al echipei „Bucur". Poți să driblezi ca lumea.

— Eu zic mai bine să dăm drumul la minge, că și așa am întârziat destul. Haideți mai bine să pregătim terenul — zise Nicu, nerăbdător să-și arate talentul său de portar.

„Aranjamentul terenului" nu a avut nevoie de prea mult timp. Intr'o parte a maidanului fu așezat un bolovan, șapca lui Barbu, în cealaltă, două cutii goale de conserve și alt bolovan. Acestea însemnau porțile.

Jocul începu! Băieții nici nu simțeau în picioarele goale sgârieturile și înțepăturile pământului sgrunțuros și tare, pietrele ascuțite.

— Hai Barbule, driblează, așa, ușor...

— Paseaz-o, paseaz-o, nu dormi cu ea! Dă-mi-o mie.

— Trage, trage... trage odată!... Puternic!...

Gata, gata să fie gol. Dar Nicu s'a aruncat voinicește și a prins mingea în ultimul moment.

— Bravo! Bravo! se aplaudă singură echipa „Șerban Vodă".

Se opriră însă deodată și priviră îngrijorați spre ferestrele boierești. Ele rămâneau însă oblonite. Dincolo nu se simțea nicio mișcare. Stăpânul era desigur plecat departe, undeva la băi. Puteau să-și manifeste entuziasmul fără frică. Puteau să aplaude după pofta inimii. Jocul continua și cu mai multă strășnicie. Combinațiile se succedau fără contenire, mingea era purtată dela o poartă la alta. Dar iată că Gore primește o minge pe sus și trage cu capul. Bravo! Gol!!! Unul la zero pentru „Șerban Vodă"!... Băieții aplaudară frenetic.

E gata să aplaude și vardistul care privește de câteva momente prin deschizătura gardului. Ilie, vardistul cartierului, s'a oprit întâmplător să privească la băieții care băteau mingea. Nu-i ardea lui acum pe căldura asta, să facă gălăgie sau contravenții. Mergea grăbit spre cârciuma din colțul străzii, unde știa că va găsi ceva „rece", când i-a atras privirile mingea nou-nouță care sbura dela un capăt la celălalt al terenului.

— Ce-o fi cu mingea asta?! De ce anume mi-a-duce aminte? se întrebă el, nedumerit, când deodată o scenă îi lumină mintea. Se vede în biroul domnului comisar Tărbăcuță. Tocmai venise și domnișoara Lily, cumnata domnului comisar.

— Și ce, nu poți să faci rost de-o minge de fotbal? Am neapărată nevoie pentru nepotul meu... I-am promis și obișnuiesc să mă țin de cuvânt, zice înțepată domnișoara Lily.

— N'am de unde, își frângea mâinile domnul comisar; n'am în cartierul ăsta nici un negustor de mingi... Că dacă aș avea, ar fi simplu de tot. S'ar prezenta cu două mingi, nu cu una...

Domnișoara Lily, n'a mai ascultat și a plecat trântind ușa, iar domnul comisar Tărbăcuță și-a vărsat focul pe el, Ilie, amintindu-i de toți sfinții și dumnezeii.

— Ce bucurie va avea domnu' comisar dacă-i fac rost de mingea asta, gândi Ilie, și un zâmbet hoțesc îi întinse semnele de vărsat care-i împodobeau fața.

Se strecură prin deschizătura ulucii și se repezi la minge, tocmai când Gore se pregătea să tragă un șut formidabil... Gol sigur!

— Mă, pe loc repaus. Nu mișcă nimeni! Băieții s'au strâns unul în altul, s'au îngălbenit, iar Gore și Nicu au simțit un junghi în stomac, de parcă s'ar fi răsucit acolo înăuntru, un cuțit. Vardistul Ilie, îi privi pe rând pe sub sprâncenele stufoase și apoi decretă simplu.

— Se confiscă! Să vă'nvățați minte altădată!

Primul care a început să plângă a fost Nicu. Suspina cu sughițuri, iar lacrimile se prelingeau pe obraz și pe tricoul albastru.

— Dă-ne mingea nene, zău că nu mai facem, îndrăzni Gore să vorbească. Uite-o ținem numai în casă.

— Gura mă, că vă confisc și pe voi.

Vreți să vă duc la secție, ha?

După ce sergentul a dispărut după colțul străzii ducând triumfător mingea, deabia atunci băieții au început să plângă în voie.

S'a făcut târziu. Cerul a început să capete culoarea violetă a începutului de seară, iar luceafărul încearcă timid să străpungă lumina vie a zilei. In aer se simțea o adiere, care făcea să fluture părul și să usuce lacrimile...

De pe bolovanul pe care stătea, Leon, căpitanul echipei „Bucur" ridică încet capul:

— Hai mă Gore, nu mai fi supărat! Uite, continuăm mâine matchul.. Avem doar mingea noastră de cârpă, e bună și ea...

Gore dădu din umeri!... Avea dreptate Leon!... Prea era frumoasă mingea ca să le rămână lor...

Se ridică și se strecură prin deschizătura gardului, pornind încet spre casă. In urma lui, veneau ceilalți, mergând toți cu capul plecat, de parcă conduceau un mort drag.

Curaj

de AL. OVIDIU ZOTTA

Când lovești un băiețaș
Mai micuț ca tine,
Poți să spui că ai curaj?
Nu poți, nu, vezi bine.
Dar când un lungan voinic
Dă'ntr'un țânc cu sete
Și tu-l aperi pe cel mic, —
Ei, atunci n'am ce să z'c,
Ai curaj, băiete!

O fi avut oare noion-ul cap?

— BASM MONGOL —

(Traducere din limba rusă)

A fost odată un noion *) tare mândru, care ca toţi noionii, şedea pe un jilţ înalt, căptuşit cu blăni de sobol; de aceea era cu un cap mai înalt decât toţi supuşii săi.

Intr'o zi a plecat cu suita sa la vânătoare. Când a început să se însereze, vânătorii au vrut să se odihnească; în faţa lor se întindea însă o stepă nemărginită, acoperită cu pietre, şi în afară de nişte tufe ţepoase, nu creştea decât un copac strâmb şi pletos. Vânătorii au început totuşi să se pregătească pentru noapte, când deodată şi-au adus aminte că nu au luat cu ei nici un jilţ pentru stăpânul lor; că doară noionul nu putea să şadă jos alături de ei!

Atunci când unul dintre sfetnici s'a apropiat de el şi l-a poftit prin semne, să se aşeze, acesta a răspuns cu dispreţ: „pff" şi a clătinat din cap atât de tare, încât s'a cutremurat şi djinsul — un semn pe care îl poartă la căciulă oamenii de seamă; noionul nu se înjosea până într'atât încât să stea de vorbă cu supuşii săi.

Ce era de făcut? Oamenii au stat şi s'au tot gândit în fel şi chip.

Intr'un târziu, unul dintre sfetnici a spus celorlalţi:

— Haideţi să luăm o sfoară, să o prindem de o ramură a copacului şi să tragem ramura până la pământ. Noionul o să stea pe ramură ca într'un jilţ.

Zis şi făcut. Dar când acesta s'a aşezat mândru, pe ramură, sfoara s'a rupt. Căzând, noionul s'a lovit de o altă cracă a copacului atât de tare, încât capul i-a zburat departe de trup.

Speriate, slugile au ridicat trupul stăpânului lor şi au pornit să-i caute capul. Cam le vreo cincizeci de paşi de copac, au găsit într'adevăr unul.

— Ia spune, Tende, — a întrebat o slugă pe alta — acesta o fi capul noionului nostru?

— Eu de unde să ştiu? — a răspuns Tende — parcă am cutezat vreodată să ridic privirile spre faţa stăpânului meu?

— Atunci spune tu, Zamian, este sau nu este acesta capul noionului nostru? — a fost întrebată o altă slugă.

Dar nici acum n'au aflat răspuns. Până la urmă, unul dintre dânşii a spus:

— Să mergem cu acest cap la sfântul Lama, şi să-l întrebăm pe el. Inţelepciunea învăţătorului e fără margini şi el ne va răspunde negreşit al cui e capul.

Aşa dar s'au dus cu el la Lama. Acesta, după ce îl cercetă îndelung spuse:

— Noionul trebuia să aibă în cap o căciulă. Dacă veţi vedea pe căciulă un djins, înseamnă că acela este capul său.

Dar s'a întâmplat că odată cu căderea capului, căciula a zburat departe, încât a fost găsită în alt loc. Şi iarăşi oamenii n'au putut să afle al cui e capul.

Intr'un târziu a trecut pe acolo un om şi le-a spus:

— Dece nu-l arătaţi nevestei noionului? Cine altcineva ar putea recunoaşte capul bărbatului ei, dacă nu ea însăşi?

Oamenii au făcut întocmai cum au fost sfătuiţi:

— Poate că e capul lui, dar poate că nu-i al lui, a răspuns aceasta. De unde să ştiu?! Bărbatul meu era tare rău, încât îmi era frică să-l privesc în faţă.

Astfel oamenii n'au aflat niciodată al cui era acel cap, sau dacă noionul a purtat vreodată pe umeri aşa ceva.

---

*) noion = prinţ mongol.

În urma cercetărilor

Multe scrisori sosesc la redacție în cadrul concursului de geografie. Naturaliști, geografi, desenatori și prieteni ai cărții s'au adunat în grupuri și au pornit pe drumuri imaginare pentru a răspunde cât mai amănunțit și cât mai precis la ceea ce în realitate oferea o asemenea călătorie.

Aflăm interesante date asupra solului, a florei și faunei, specifice anumitor regiuni; aflăm despre oameni și despre fapte, legate de istoricul diferitelor regiuni.

Uneori, desene în culori vii înfățișează diferite localități. Alteori, referatele sunt însoțite de hărți care reprezintă traseul urmărit.

— „București, constituie punctul de plecare în călătoria noastră — afirmă pionierii cercului de geografie din Ploești. — Câmpia ocupată de oraș se înclină spre Dâmbovița. Stratul de loess cu care-i acoperită câmpia, se subțiază spre sud, fiind mai gros spre Colentina, unde se termină cu o terasă ca cea de pe malul drept al Dâmboviței. Terasa oferă multe concavități și convexități înaintate în chip de pinteni, cum sunt Cotrocenii, Dealul Spirii, Filaret, Colina Belu, etc...“

Cercetătorii nu se mulțumesc doar cu priviri asupra aspectelor exterioare. Dimpotrivă, ei pătrund mai adânc în tainele trecutului istoriei pământului.

— „Pe locul acestor câmpii — completează ei — pe care o străbatem în drumul nostru dela București la Tecuci, exista o mare, care pe măsură ce a fost umplută cu aluviuni cărate de râurile din munți, a scăzut, s'a retras...“

— „Am pornit dela Urziceni — ne scriu Oatu Elena, Iordan Eugenia, Netedu Lucia și Coroblea Theodora din cl. VII-a A, a Casei de Copii din Botoșani: — Acesta-i așezat în Câmpia Bărăganului. Din cauza vânturilor, clima în Bărăgan e secetoasă. După exemplul Uniunii Sovietice s'au plantat perdele de protecție și s'au făcut instalații de irigare. Bărăganul este un grânar de seamă al patriei noastre, unde se cultivă bumbac și orez, care altădată se obțineau numai prin import.

Urziceni, este un orășel de mijloc în câmpia Dunării. In același timp el este însă un important nod de cale ferată. In această localitate s'a născut poetul A. Toma...“ apoi cercetătorii înaintează spre Tecuci. „Orașul este așezat la contactul platformei Covurlui cu câmpia. El este însemnat pentru morile și vinurile sale“.

— „Am luat drumul imaginar Nr. 2 — scrie Mocanu Adam din Goioasa, regiunea Bacău. — Ne îndreptăm spre Nord. Se văd Pașcanii, câmpii și dealuri... Inaintăm spre Suceava. Forma de relief se menține deluroasă“ — apoi vorbește prietenul cărții: „Acum aproape 500 de ani capitala era aici, la Suceava. Unele bătălii ale lui Ștefan cel Mare sunt legate de orașul acesta...“

— „In împrejurimile Buzăului — arată Gomboș Costică din Alba Iulia, care urmărește bogățiile pe drumul parcurs — trăiește o pasăre numită dropie. Tot în această regiune se pescuiește crapul, carasul și plătica, și-s multe livezi de pruni. In regiunea Bacău, Vatra Dornei, Brad, Hațeg, Lupeni, trăiește căprioara și ursul. In apele de munte din jur sunt păstrăvi și lipani. In Deva, Hunedoara și Hațeg, trăiește vipera cu corn“...

La Bicaz Ionescu Anca dela cercul de Istorie din Ploeşti este întâmpinată de iureşul nestăvilit al Bistriţei. Nu se poate stăpâni şi face pe loc următoarea remarcă: „Altcândva, torenţii Bistriţei erau lăsaţi în voie şi aduceau pagube mari lanurilor apropiate şi luntraşilor aşezaţi pe margine. Prin construirea hidrocentralei „V. I. Lenin", care va fi alimentată cu apă de aici, satele se vor lumina, torenţii se vor transforma în energie electrică"...

— „Dar iată Sighişoara — Sibiul — intervine Oatu Elena din Botoşani — primul, vechi oraş medieval aşezat în apropierea Târnavei Mari, este important centru industrial, cultural; Sibiul este aşezat lângă apa Oltului, împrejmuit de păduri în care trăiesc: jderi, râşi, mistreţi, lupi, urşi, cocoşi şi găinuşe de munte. Căderile de ape vor fi valorificate prin planul de electrificare. In Sibiu se găsesc multe fabrici de textile, de prelucrarea pieilor, paste făinoase, salam, unt, brânzeturi. Sunt şi uzine metalurgice care produc maşini agricole.

In acest oraş şi-a desfăşurat activitatea un mare poet apropiat de ţărani, George Coşbuc. El a fost redactor la revista „Tribuna" unde a publicat poezia „Nunta Zamfirii"..."

— „Se văd Paşcanii, — observă Netedu Lucia din Botoşani — aici în 1907 muncitorii ceferişti au eliberat din trenuri pe ţăranii răsculaţi care fuseseră închişi pentru a fi transportaţi în temniţe. S'au înfrăţit astfel într'o luptă comună pentru o cauză comună: eliberarea de sub jugul exploatării".

— „...Bârladul. In această regiune clima este mai umedă decât în câmpia Moldovei. Iernile se menţin totuşi reci. Pădurile dese de fag şi stejar împiedică acţiunea vânturilor — anunţă pionierele Theodorescu Lucia şi Alexe Doina din grupa II-a a cercului de istorie din Ploeşti. — In jurul acestui oraş se găsesc nenumărate grădini de zarzavat. In general vegetaţia este alcătuită din cereale; solul este format din cernoziom. Bârladul este renumit prin industria sa de uleiuri. In acest oraş a făcut studiile liceale unul dintre marii noştri clasici, Alexandru Vlahuţă".

— „Mai sus de Bârlad întâlnim Vasluiul... — vorbeşte referatul cercului de istorie din Ploeşti. — Vasluiul este cunoscut prin luptele lui Ştefan cel Mare cu turcii. Carl Marx, scriind despre lupta dela Vaslui, arată că: „Armata moldovenească (compusă din 40.000 oameni slab înarmaţi, ţărani care fuseseră luaţi aproape direct dela plug, 5.000 de soldaţi unguri... şi 2.000 de polonezi) deşi mult mai slabă decât cea turcească, a zdrobit-o complet; numai puţini turci au scăpat cu viaţă; au fost omorîte patru paşale, au fost capturate 100 de steaguri".

— „Bucureşti capitala R.P.R., centrul politic, cultural şi economic al ţării — notează pioniera Constantinescu Florica dela cercul de literatură din Ploeşti — ne aduce aminte de luptele duse de poporul nostru pentru libertate, cum au fost de pildă luptele dela Griviţa 1933, ce sunt cântate de mulţi poeţi. Bucureşti este oraşul în care a trăit Nicolae Bălcescu, cea mai luminoasă figură dintre luptătorii dela 1848.."

Referatele primite sunt numeroase. Ele continuă să sosească. Cercetătorii sunt desigur în plin avânt de muncă. Le urăm succes pe mai departe.

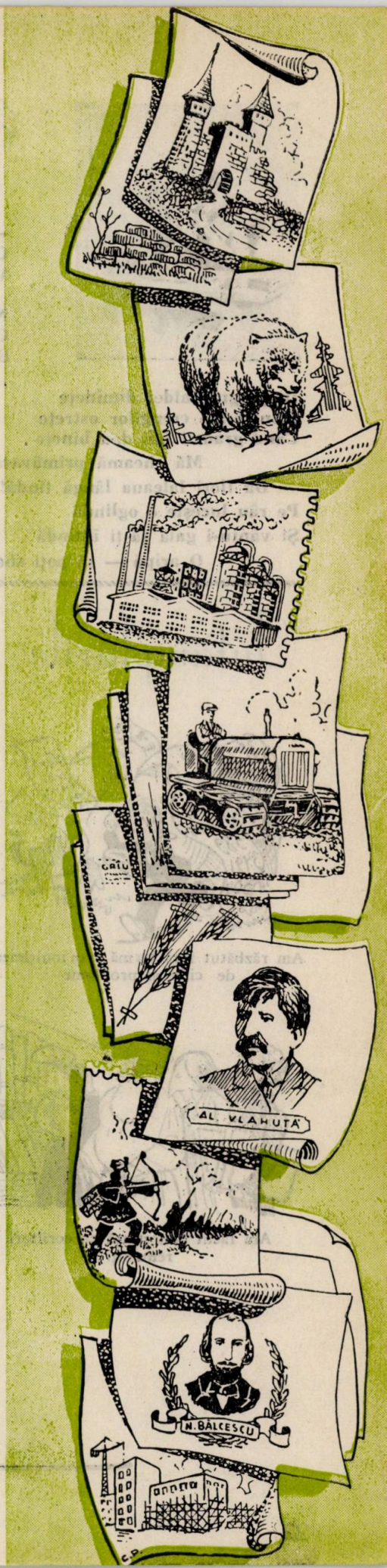

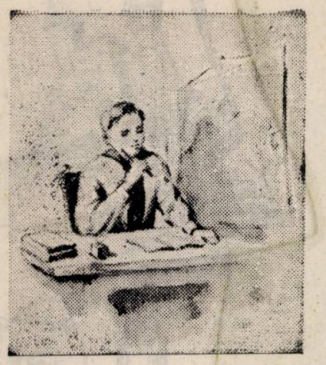

Şcolarul şi primăvara

de **CUDDUS MUHAMMADI**

— Mai stai! — spun primăverii'ndată —
Că lecţia mi-i ne'nvăţată.
Vezi, harta stă desfăşurată:
La uşi examenele bat.
Nu-mi arde-acuma de plimbare,
Ci mă zoresc spre şcoală tare.
Dar ne vom întâlni la mare,
Lungi zile dragi, de neuitat!

In pragul caldei dimineţe
Printre-ale crengilor ostreţe
Când graurii îmi dau bineţe
Mă cheamă primăvara-aşa:
— Dă flori laleaua lângă tindă!
Pe râu luceşte o oglindă
Şi vântu-i gata să-ţi întindă
O aripă — să poţi sbura!
Să pierd o clipă chiar? N'am dreptul!
Priveşte cartea şi caietul:
Am să repet din nou, cu'ncetul —
Problemei n'am să-i dau ocol.
N'am cercetat măcar livada,
N'am strâns buchete cu grămada —
Dar de examene sunt gata!
Hai, primăvară, în control!

în româneşte de VLADIMIR COLIN

Intâmplările mele din timpul anului şcolar

(traducere din limba rusă)

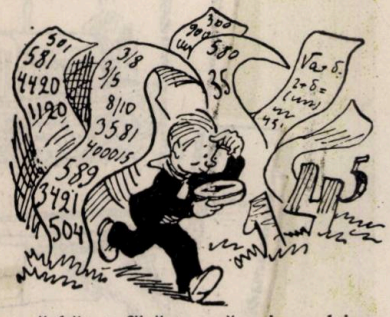

Am răzbătut fără teamă prin mulţimea de cifre şi probleme

Am înfruntat o mulţime de greşeli, dar am învins totdeauna

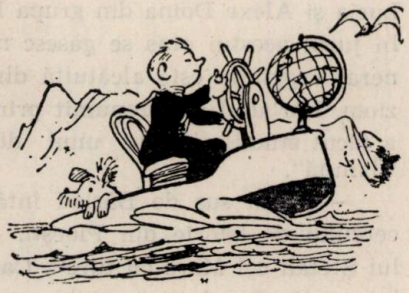

Am navigat pe toate mările şi fluviile globului pământesc

Am făcut cunoştinţă cu scriitori renumiţi

Am fost musafir la Ivan cel Groaznic şi Petru cel Mare

Cu îndrăzneală am studiat amănunţit viaţa animalelor

Şi iată acum rezultatele!

Spre măiestria sportivă

LIA MANOLIU
maestră a sportului

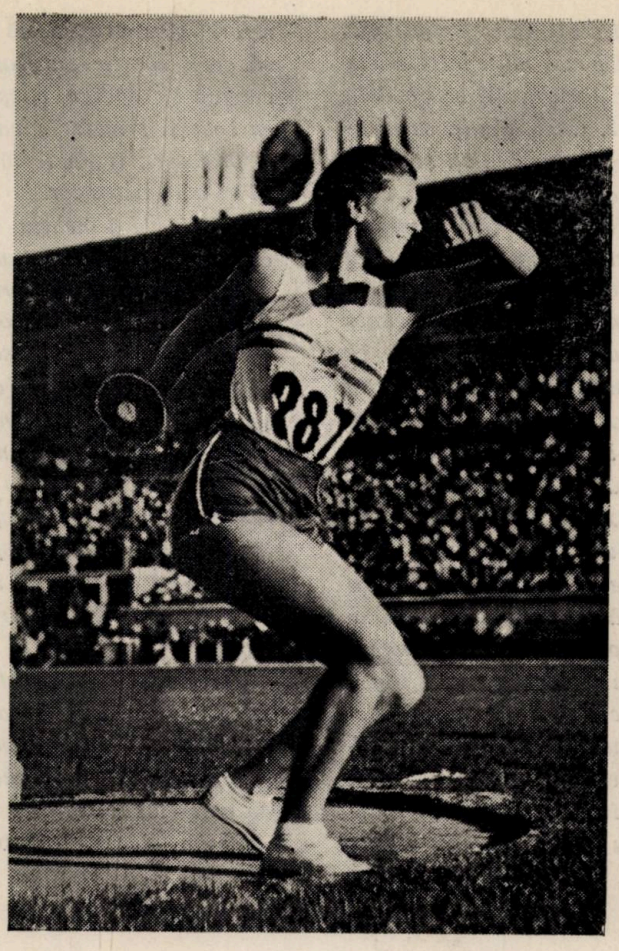

Eram în cel de al patrulea an al liceului, când am făcut pentru prima oară cunoştinţă cu atletismul. Imi amintesc şi acum emoţia care m'a cuprins atunci când am pătruns pe porţile Stadionului Tineretului din Bucureşti — pe care nu odată s'au disputat întrecerile voastre pioniereşti. Ei bine, acesta a fost primul stadion pe care l-am văzut şi mi se părea atunci cum nu se poate mai frumos. Mi se părea că am pătruns într'o lume cu totul nouă, dar atât de minunată, încât m'a cucerit în câteva clipe.

De atunci au trecut 7 ani. Astăzi, fetiţa care păşea sfioasă pe aleile stadionului dela şosea, a ajuns recordmană a ţării. De multe ori mă gândesc la drumul pe care l-am străbătut în aceşti ani. Câte zile şi luni, câţi ani de muncă încordată, câte „butoaie de sudoare", cum le numeşte renumitul antrenor sovietic Ozolin, câte încercări, emoţii, dezamăgiri şi satisfacţii. Despre o parte din toate acestea aş vrea să vă vorbesc astăzi.

Prima mea întâlnire cu atletismul a avut loc în 1947, nu însă la aruncări, proba în care aveam să devin campioană, ci la săritura în lungime. Debutul în marile concursuri l-am făcut cu un an mai târziu în 1948, când am luat parte, alături de alte sute de mii de tineri din ţara noastră, la prima competiţie de masă organizată în ţara noastră, Cupa Unităţii Tineretului. Atunci am concurat la aruncarea greutăţii. Rezultatele nu erau însă prea bune. Atletismul începuse să mă pasioneze, şi de aceea, eram hotărîtă să arunc mai departe, cât mai departe. In toamna anului 1948 mi-au căzut în mână câteva articole despre atletism ale specialiştilor sovietici. Din toate cele citite, un lucru mi s'a întipărit bine în minte: nu se pot obţine rezultate bune în timpul sezonului de vară, dacă atletul nu se pregăteşte temeinic şi în timpul iernii. N'am stat nici o clipă la îndoială şi am început să aplic cele învăţate. In iarna aceea am lucrat mult, mult de tot, la sală. In primul rând gimnastica. Fără gimnastică nu poţi deveni atlet şi sportiv bun.

La primul meu concurs din anul 1949 rezultatul obţinut la disc era în jurul lui 21 metri. Pentru performanţa de greutate am fost chemată în tabăra de pregătire a juniorilor dela Cluj. Acolo, am simţit pentru prima dată ce înseamnă cu adevărat grija pentru mlădiţele noi ale sportului nostru. Rezultatele mele se îmbunătăţeau dela un concurs la altul. In vara anului 1949 aveam să devin recordmană de junioare a ţării, atât la greutate cât şi la disc. In toamnă, la ultimul concurs din 1949, am aruncat la disc 37,03 m. Intr'un singur an progresasem 16 m., rezultat al unei bune îndrumări şi a condiţiilor optime de pregătire.

In toamna anului 1949 am cunoscut pentru prima oară pe aruncătoarele sovietice. Imi erau cunoscute chipurile lor din fotografii, metodele lor de antrenament le studiasem din reviste, citisem în diferite cărţi sovietice despre drumul fiecăreia dintre ele spre culmile măiestriei. Mulţi dintre voi îşi mai amintesc poate, de Meciul Prieteniei, cum s'a numit prima întâlnire dintre echipele de atletism ale U.R.S.S. şi R.P.R. desfăşurată pe stadionul Republicii. Am concurat atunci alături de campioana lumii, Nina Dumbadze şi de cea care avea să devină campioană olimpică, Nina Ponomareva. Vă închipuiţi, dragi copii, cât de emoţionată eram! In cursul săptămânii premergătoare meciului, atleţii români şi sovietici au făcut o serie de antrenamente comune, cu prilejul cărora aruncătoarele sovietice mi-au arătat multe lucruri importante despre proba noastră, mi-au corectat unele greşeli, astfel că între noi se legase o prietenie trainică.

La concurs, privirile calde şi pline de dragoste ale noilor mele prietene m'au încurajat, mi-au dat puteri noi. Discul a sburat atunci la 41,44 m. Era un nou record al ţării. Eram fericită, ca o elevă care poate arăta profesoarei sale că a învăţat lecţia bine şi că prin aceasta, îi aduce cea mai mare bucurie.

De atunci, prietenia noastră s'a întărit şi mai mult. N'o să uit niciodată zilele celei mai mari întreceri la care am luat parte vreodată: Jocurile Olimpice dela Helsinki, din vara anului 1952. Cred că ştiţi că la aceste jocuri au luat parte cei mai buni atleţi şi atlete din lume. Şi la proba mea, de aruncare a discului, erau înscrise peste 25 de atlete din diferite ţări. Desigur, din lotul de concurente se detaşau net prin valoarea lor, cele trei aruncătoare sovietice, astfel că problema primelor trei locuri nu se punea. Pentru celelalte locuri de frunte, adică pentru locurile 4, 5 şi 6, se anunţa o luptă îndârjită. Eram conştientă că îmi va fi foarte greu să ocup un loc de frunte. Prietenele mele m'au încurajat, au stat lângă mine atunci când aruncam şi astfel am obţinut cel mai bun rezultat din cariera mea sportivă: 42,56 m., fiind clasată pe locul 6 în tabloul celor mai bune aruncătoare de disc din lume. Atunci când numele meu a apărut scris cu litere de neon pe marea tabelă de afişaj a stadionului olimpic, având trecut în dreptul său numele patriei noastre dragi, eram pe deplin fericită. Dragi cititori, nu poate fi bucurie mai mare pentru un sportiv decât aceea de a reprezenta cu cinste patria. Adevărat sportiv este numai acel ce luptă necontenit, pentru a-şi ridica măestria sportivă, pentru a aduce patriei noi victorii. Lupta pentru măiestrie, lupta pentru recorduri, nu trebuie să cunoască oprelişti, ezitări. Vrei să devii sportiv bun, atunci antrenează-te cu perseverenţă şi răbdare, citeşte tot ceeace este în legătură cu sportul preferat, învaţă cât mai mult dela maeştri şi profesori, şi nu te lăsa descurajat în faţa greutăţilor, a insucceselor.

Inainte de a încheia, vreau să mai spun câteva lucruri care vă privesc îndeosebi pe voi, dragi pionieri şi şcolari. Ştiu că printre voi sunt foarte mulţi cărora le place sportul. Unora fotbalul, altora voleiul, atletismul, tenisul sau baschetul. Asta e bine. Dar mai sunt şi alţii cărora le place atât de mult sportul, încât uită de îndatoririle lor de şcolari. Preferă să bată mingea în loc să vină la ore, sau îşi pierd atât de mult timp pe stadioane, încât nu le mai rămâne timp pentru lecţii. Aceştia nu vor deveni niciodată sportivi buni, sportivi de tip nou, pentru că sportivului de tip nou îi este caracteristic dragostea de muncă, de învăţătură, conştiinciozitatea şi seriozitatea.

Iubiţi sportul şi practicaţi-l fără însă a uita nici o clipă că îndatorirea voastră principală este aceea de a învăţa, pentru a deveni cât mai folositori patriei. Aştept să aud despre succesele voastre şi să mă bucur de aceste succese, care să-i vestească pe maeştrii de mâine ai sportului nostru.

Verificaţi-vă cunoştinţele sportive

ÎN FIG. 1. CINCI ATLEŢI CONCUREAZĂ LA PROBE DIFERITE DE ARUNCĂRI. CARE SUNT ACESTEA IAR DIN FIG. DIN STÂNGA INDICAŢI INSTRUMENTUL RESPECTIV.

Poșta noastră

VREAU SĂ DEVIN PROFESOARĂ

Dragă redacție,

Încă din clasa I-a elementară mi-a plăcut foarte mult limba română.

Cu cât treceau anii de școală am început să învăț materii noi, care m'au atras tot atât de mult, ca și limba română. La însușirea tuturor cunoștințelor au contribuit în mare măsură tovarășele noastre profesoare. De multe ori m'am gândit că fără ajutorul lor, eu n'aș fi putut învăța și cunoaște atâtea lucruri frumoase și folositoare.

Acum sunt în clasa VII-a. In fața mea se deschid multe drumuri: spre ce ramură de activitate să mă îndrept? Ce voi face în viață? Dintre toate, dorința mea cea mai mare este să ajung profesoară de limba română. Până la catedră îmi dau seama că mai am de străbătut un drum greu și lung, dar că învățând cu sârguință voi reuși să-mi văd visul cu ochii.

Imi închipui de multe ori cum aș arăta ca profesoară: atunci mă văd în fața unei clase cu copii plini de energie și veselie, unde cu ani în urmă, eram și eu.

Aș vrea să mă aflu cât mai curând în mijlocul elevilor mei, înconjurată de un grup de fețe senine, luminoase, și cu multă dorință de învățătură. Inima-mi va bate din ce în ce mai tare și fiecare bătaie se va transforma într'un sentiment de mulțumire pentru munca și străduința pe care o depun de a crește viitorii oameni.

Generații la rând vor pleca în diferite munci, iar bucuria mea va fi cu atât mai mare, cu cât voi ști că au fost elevii mei pe care i-am învățat și i-am îndrumat, și cărora le-am deschis în viață o cale luminoasă.

Știu că această muncă nu-i ușoară, dar sunt hotărîtă să învinș toate greutățile care stau în calea unui profesor și să merg înainte pe drumul pe care mi l-am ales.

NICOLAESCU MARIANA
cl. VII-a B. Șc. 45 fete București

ÎN TIMPUL LIBER

Dragă redacție,

Vreau să-ți scriu în această scrisoare despre felul cum îmi petrec timpul liber, despre preocupările mele.

După cum vezi a sosit primăvara, și odată cu ea, părinții mei au amenajat în fața casei o grădiniță pentru zarzavat și flori. La reparatul gardului am ajutat și eu tatălui meu, iar sora mea împreună cu mama au pus răsaduri de roșii, castraveți, ardei și altele. Când vor răsări, eu și sora mea le vom îngriji.

Nu de mult am început să îndrăgesc pescuitul. In vacanță am să merg la gârlă și când am să prind un pește mare, cred că nimeni nu va mai râde de mine așa cum râde acuma mama.

In ultimul timp am văzut filmele: „Aventurile lui Alioșa Ptițân", „Comoara din insula păsărelor", „Timur și băieții săi", care mi-au plăcut mult mie și colegilor mei. Despre filme vorbim cu aprindere și la școală când ne întâlnim.

Tatăl meu mi-a cumpărat cartea „Stiletul" de Anatolii Râbacov, pe care o citesc acum. In ea se vorbește despre băieți ca mine și de aceea îmi place.

Eu vreau să-mi petrec timpul cu folos lucrând în grădină citind, făcând sport; de asemenea îmi fac timp să mă și joc. Când mă întâlnesc cu băieții organizăm curse de trotinete sau facem bărci din hârtie. Acum lucrez la o barcă cu pânze pe care am s'o arăt colegilor, atunci când va fi gata.

PĂUNOIU IONEL
Șc. 30 Decembrie București

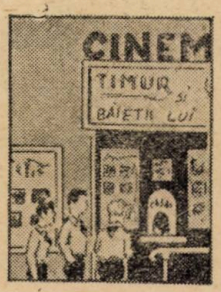

PLANURI DE VACANȚĂ

Dragă redacție,

In detașamentul nostru pionierii au preocupări diferite. Unora le place științele naturale și vor să devină ingineri agronomi, iar altora le place sportul. Echipa noastră de oină ne va reprezenta în întrecerile cu alte clase. Alții îndrăgesc geografia sau istoria, și așa mai de parte.

Preocupările noastre diferite nu ne împiedică totuși să învățăm cu aceeași sârguință pentru toate materiile. Până'n prezent ne-am respectat angajamentul de a nu avea niciun corijent. Examenele își vor spune în cele dn urmă cuvântul hotărîtor.

După terminarea examenelor începe vacanța de vară, pe care o așteptăm cu mare nerăbdare.

Anul trecut am avut la școala noastră tabără de curte în cadrul căreia ne-am desfășurat frumos activitatea: am făcut sport, excursii, muncă de folos obștesc și am citit cărți. In acest an dorim să ne petrecem vacanța mai plăcut și mai cu folos.

Gândurile noastre de vacanță sunt legate de activitatea care ne interesează pe fiecare mai mult. Sportivii au plănuit de pe acum să facem antrenamente serioase. Tinerii grădinari și naturaliști se gândesc în primul rând la grădinărit Pe lotul școlar vom face diferite experiențe: plantări, altoiri, polenizări, etc. In frunte cu tinerii naturaliști, întregul detașament va participa la concursul tinerilor grădinari și pomicultori. Nu vom uita să facem cât mai multe excursii: aceasta este dorința tuturor.

In excursii, toți vor fi de folos: și geografii, și tinerii naturaliști, și sportivii. Geografii vor face cercetări stabilind direcția și viteza vântului, temperatura medie pe zi, și vor comunica timpul probabil. După aceste indicații noi vom ști dacă trebuie sau nu să ne pregătim loc de adăpost. Tot ei ne vor orienta cu busola pe itinerariu și vor face observații asupra reliefului. Naturaliștii vor cerceta vegetația și fauna întâlnită pe drum, vor completa ierbarele și insectarele. In caietele lor de însemnări vor apare date amănunțite asupra fructelor de mălini, asupra coacăzului, asupra diferitelor specii de arbori sau copaci care înfloresc în timpul verii, asupra insectelor, etc. Despre sportivi, ce să mai vorbim; ei vor fi cei mai buni cățărători și ne vor ajuta pe toți să trecem peste cele mai grele obstacole. La popasuri ei vor organiza jocuri sportive.

Dorim să facem și o excursie la Palatul Pionierilor din București. Aici vom vizita cercul de geografie și cercul tinerilor naturaliști. La sera palatului vom lua cunoștință de experiențele făcute de pionierii din București.

Toate cele propuse fiind dorințele noastre, toți pionierii din detașament vor participa la realizarea acestui plan. Și astfel vom avea o vacanță plăcută și interesantă, pentru întregul detașament.

TOPOLEANU CONSTANTIN
conducătorul detașamentului nr. 2, unitatea nr. 1 Galați

Din activitatea participanților la concursul tinerilor grădinari și pomicultori.

Pioniera Micu Viorica dela școala „3 August" din București făcând polenizare artificială la un cireș.

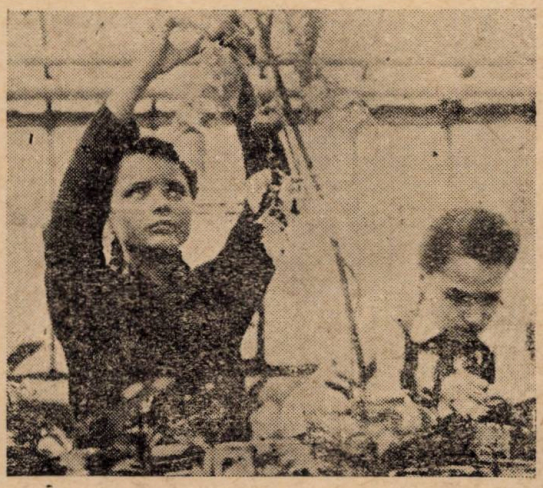

In sera dela Palatul Pionierilor din București, pionierii își verifică experiențele aplicate la diferite plante.

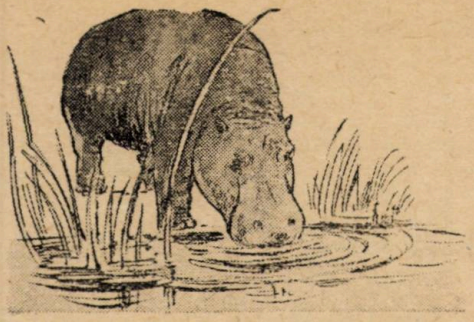

ŞTIAŢI CĂ:

...şi animalele îşi îngrijesc sănătatea? Hipopotamul, de care aţi auzit cu toţii, este un bun sanitar.

Încă din cele mai vechi timpuri s'a observat că hipopotamul când are o cantitate prea mare de sânge şi se îngraşă prea mult, caută o trestie ascuţită de care frecându-şi laba, îşi deschide o vână: lasă să curgă o cantitate de sânge până se simte uşurat, şi apoi îşi pune tacticos un pansament cu nămol.

★

...de-a lungul coastelor Oceanului Indian şi în fluviile care se varsă în el trăieşte un „peşte acrobat"? Când marea e liniştită şi intră în reflux, peştii acrobaţi, numiţi periophtani, vin cu duzinile pe plajă, deplasându-se cu ajutorul aripioarelor înotătoare din faţă, pe care se sprijină. Se urcă apoi cu uşurinţă pe rădăcinile umede ale arborilor tropicali; arcuindu-şi şi destinzându-şi trupul, ei reuşesc să se caţere, cramponându-se cu aripioarele înotătoare dinainte. Le place să se joace şi să se urmărească unul pe altul.

Interesant este că atunci când aud un sgomot, se ridică pe aripioarele înotătoare dinainte şi întorc capul în direcţia lui. Când sunt speriaţi, pot sări din arbori pe plajă dela înălţimea de peste 1 metru, fără să-şi facă vreun rău. Sunt foarte sprinteni şi înoată foarte bine. Măsoară vreo 15 cm. şi seamănă cu somnul. Negrii îi vânează pe plajă cu săgeţile.

★

...există un peşte cu ventuză? Un astfel de animal căruia nu-i place mişcarea, este şi peştele cu ventuză care trăieşte în apele tropicale; un animal curios, cu o ventuză mare, ovală, pe cap, formată din lamele mici, care se acoperă unele pe altele ca olanele de pe casă. Are partea anterioară a corpului mai puternică decât spatele şi înoată cu burta în sus. El se fixează cu ventuza de fundul vaselor sau de corpul unor peşti mari, preferând mai ales rechinul, de pântecele căruia se pot prinde mai mulţi peşti odată. Care sunt avantajele? Călătoresc gratuit, se înfruptă din resturile ce scapă dela ospeţele rechinului, şi au asigurată şi apărarea, rechinul fiind temut de ceilalţi peşti.

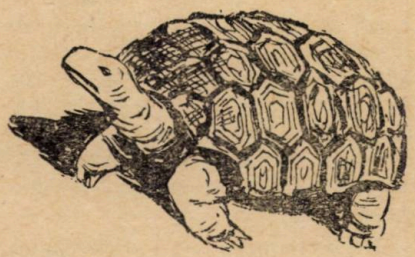

Omul foloseşte peştele cu ventuză la pescuirea broaştelor ţestoase uriaşe.

Iată procedeul: pescarii prind mai mulţi peşti cu ventuze, de coada cărora agaţă un inel, nu prea strâns, înaintea aripioarelor dela coadă. De inel ei leagă o sfoară lungă şi foarte puternică.

După aceste pregătiri, peştii se pun într'un vas cu apă sărată, care se ia în barca pescarilor.

Ştim că broaştele ţestoase dorm la suprafaţa apei, la soare, şi că se trezesc foarte uşor la sgomote mici, fugind pe distanţe mari, sau scufundându-se.

Pescarul se apropie cu grijă şi la o anumită distanţă de broasca ţestoasă, dă drumul peştelui cu ventuză în apă, care va depune toate forţele să scape din captivitate.

După o serie de încercări de fugă în toate direcţiile, obosit, peştele cu ventuză caută să se odihnească; întâlnind carapacea broaştei ţestoase, se fixează cu ventuza pe ea. Pescarul nu are decât să tragă apoi sfoara, pentru a prinde broasca ţestoasă.

★

...în stadiul actual al tehnicii, avioanele înzestrate cu turbo-reactoare nu pot atinge viteza sunetului decât în picaj. Dela înălţimea de 13.000 metri, în mai puţin de 13 secunde, cu o viteză supersonică, el ajunge la 5000 metri, unde se redresează pentru a nu se zdrobi de pământ.

Privind un avion turbo-reactor pornit în picaj, vom auzi la un moment dat o bubuitură ca de tun; avionul îşi va continua drumul său vertiginos spre pământ, când a doua bubuitură, la fel de puternică, ne face să tresărim.

Între cele două bubuituri n'ai timp să clipeşti mai mult de 7—8 ori. Care este explicaţia acestui fenomen?

Ştiţi cu toţii, că undele sonore se propagă în aer la fel ca undele făcute pe suprafaţa liniştită a unei ape, prin aruncarea unei pietricele. In fig. A. este reprezentat un avion imobil; undele sonore în acest caz, se transmit regulat.

In fig. B., viteza avionului este de cca. 600 km. pe oră, adică la jumătatea celei a sunetului. Undele vor fi deci de două ori mai scurte în faţa avionului ca cele din spatele său. În acest caz, sunetul pare mai pătrunzător atunci când avionul se apropie decât atunci când el se depărtează. În urma unui avion ce a trecut, zgomotul se va auzi mai mult timp, însă cu o intensitate mai mică.

In momentul în care avionul atinge viteza sunetului (fig. C.) toate undele sonore se acumulează în acelaşi timp în faţa avionului. Toate sunetele se vor auzi în acelaşi timp. Acest fapt va produce acea detonaţie de care am vorbit mai sus. Odată ce avionul trece de această viteză critică (fig. D.) nu se va mai auzi sunetul decât în urma sa; este cazul glonţului sau obuzului în aer, care ne-au depăşit cu mult, atunci când le auzim că trec.

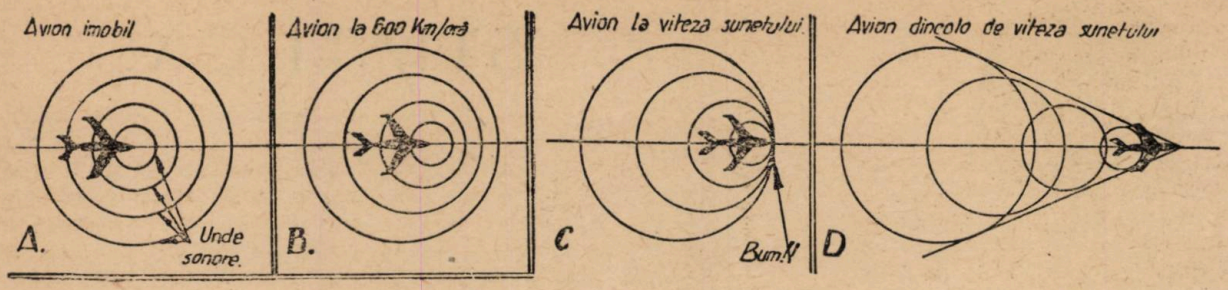

După cum am mai spus, când avionul ajunge la viteza sunetului se aude acea bubuitură; de aici încolo, el merge cu o viteză mai mare ca aceea a sunetului. În momentul când începe să se redreseze, el va coborî din nou sub viteza sunetului, deci va provoca cea de a doua bubuitură. Iată deci că prima detonație pe care o auzim noi este de fapt cea de a doua, deoarece avionul a întrecut în viteză sunetul ce aducea la urechile noastre primul bubuit. Câteva secunde mai târziu, vom auzi al doilea sunet, ce vine în urma avionului.

În momentul trecerii prin viteza critică (viteza sunetului), avionul suferă un șoc ce se manifestă printr'o întoarcere brutală a manșei înapoi și o zgâlțâire a aparatului. Forma avioanelor supersonice este diferită de aceea a avioanelor obișnuite, tocmai pentru ca acest șoc să poată fi trecut mai ușor.

La sfat cu viermele de mătase

Pentru crescătoria lor de viermi de mătase, pionierii își aleseseră o odaie potrivită; era o cameră încăpătoare, cu ferestrele așezate către miazăzi, potrivit de luminoasă și călduroasă, ferită de curenți de aer. Pereții au fost proaspăt văruiți; după ce pospaiul de var s'a uscat bine, în lungul lor au fost așezate laviți de scânduri și lese împletite din nuiele. Am uitat să vă spun că și ferestrele, ușa, lavițele, podelele, au fost spălate bine, bine, cu apă și săpun. Apoi, vreme de două trei zile, camera a stat cu geamurile și ușa larg deschise pentru a se aerisi și a se usca.

...Așa că, odaia era gata pregătită pentru a-și primi „oaspeții".

In dimineața aceea — o dimineață limpede și însorită de vară timpurie — înaintea ușii a fost așezată pe jos o rogojină îmbibată în soluție de creolină; nimeni n'avea voie să intre fără să-și desinfecteze picioarele. Pe lese și pe laviți au fost puse frunze proaspete de dud, frunze nepătate, nemucegăite, nici ude, dar nici uscate, de un verde lucitor, și curate, fără urmă de praf pe ele. Și iată, pe la orele 10—11, când soarele împletea prin geamuri cununi de raze, pionierii au adus și au așezat frumos în cutiuțe puse pe laviți și pe lese, primele ouă, adică sămânța viitorilor viermi de mătase.

Nu erau prea mari ouăle astea ale viermilor de mătase; albicioase ori gălbui-portocaliu, ouăle erau cam de mărimea boabelor de mei, având 1,5 mm. lungime și 1,2 mm. lățime. E bine să se știe că într'un gram de semințe încap dela 1200 și până la 2000 de asemenea ouă.

...Incepe așa dar clocitul ouălor. In popor clocitului acestuia i se zice „înviatul semințel"; în termeni științifici se numește „celoziune". Ouăle se clocesc singure la căldura camerei; pentru aceasta, deși vară, în sobă se face focul, astfel ca treptat-treptat, temperatura încăperii să se ridice dela 14—15 grade, cât era la început când au fost aduse gogoșile, la 24 grade, care este temperatura de clocire. In toată perioada aceasta a clocitului, camera se aerisea cam la 3-4 ore, iar umiditatea aerului rămânea în permanență 75%. N'a durat vreme lungă „clocitul" acesta; cam 15—18 zile. Și iaca într'o dimineață, au ieșit întâii viermi, albi și mici, cu trupul făcut din 12 inele, destul de vioi și mai cu seamă mâncăcioși. Trebuiesc să fie hrăniți de 14—16 ori într'o singură zi!

De fapt acuma începeau pentru crescători adevăratele griji. Viermii trebuiau să aibă întotdeauna hrană proaspătă. Trebuia deasemeni păstrată cea mai desăvârșită curățenie. Din când în când trebuia să li se schimbe „așternutul" de frunze de dud. Pionierii aveau un fel de hârtie găurită — pe care o primiseră dela centrul sericicol odată cu ouăle de sămânță; — o puneau peste frunzele vechi, iar viermii treceau strecurându-se prin găuri și când toți erau pe hârtie, îi mutau odată cu aceasta pe alt așternut, proaspăt și curat. Socoteală mare cu mutatul ăsta! Nu este îngăduit crescătorilor să atingă viermii cu mâna; și apoi dacă vreunul cade cumva pe jos, acesta nu era pus pe lese alături de ceilalți, ci trebuia așezat undeva mai la o parte, pentru că de pe jos, odată cu praful, viermele căzut ar fi putut lua și diferiți microbi, putând astfel răspândi chiar vreo boală în crescătorie.

Toate operațiile acestea se făceau numai după ce pionierii se spălau bine-bine pe mâini, având grijă ca și hainele să le fie curate.

..In ziua aceea, era „de servici" în crescătorie Ionică. A pus lem-

ne pe foc, cu grijă ca termometrul să arate 24 grade, a dat mâncare viermilor şi apoi s'a dus la geamuri. A luat scăunelul şi a stat aşa, cu capul în palme uitându-se la viermi. S'a întâmplat un lucru ciudat; un vierme de pe laviţă s'a ridicat niţel şi i-a vorbit.

— Iţi mulţumim de grijă, Ionică. Grija asta o s'o răsplătim noi. Ştii, o singură gogoaşă de-a noastră are întrînsa un fir lung de 400 până la 2000 metri! Şi apoi firul de borangic deşi de 8-10 ori mai subţire decât cel mai fin fir de bumbac, e de 12 ori mai rezistent decât acesta. De aceea din fir de borangic — adică din mătase naturală — din cele mai vechi timpuri s'au ţesut cele mai uşoare şi mai frumoase ţesături. Ba la început, vestmânt de mătase nu purtau decât regii şi prinţii. Azi, pe lângă vestminte, din firul nostru se fac ţesături speciale pentru paraşute, pentru izolat cabluri electrice, sitele speciale pentru filtre ori mori, etc. Din crisalidele (gogoşile) care rămân pe urma torsului, amestecate cu 20—25% grăsimi, se poate face unul din cele mai fine săpunuri. Făina de gogoşi e deasemenea un element foarte nutritiv în hrana animalelor, fiind bogată în proteine şi grăsimi. Iată dar atâtea şi atâtea utilizări.

Să nu te superi că cerem să ne faci foc în sobă; ştii, nouă ne place căldura, fiindcă de baştină suntem de prin părţile calde ale Chinei.

Dar să-ţi mai spun şi alte taine; dintr'un singur gram de sămânţă noi producem două şi chiar trei kg. de gogoşi; dacă la ieşirea din ou viermele, adică eu, are abia 3 mm. lungime, la maturitate el ajunge până la 10 cm.; şi trebuie să-ţi însemni că în 32 zile cât durează viaţa mea ca vierme, cresc în greutate de 6—10.000 de ori! Nu ne place soarele fierbinte ca să nu ne moleşim. Cea mai mare primejdie pentru noi e să uiţi geamul deschis. Nu numai că s'ar putea să răcim şi să ne îmbolnăvim, dar ne văd păsările şi nici nu bagi de seamă cât de repede ne înghit!

Când vine vremea să intrăm în gogoaşă ne cuprinde un fel de somnolenţă. Năpârlim! Nu mai mâncăm. Ridicăm capul în sus parcă am vrea să cercetăm împrejurimea. Ne suim pe tufele pe care voi le puneţi pe laviţe, ne strângem acolo, începem să ne înfăşurăm în fir de borangic şi după 10—20 zile dela urcarea noastră, poţi să culegi gogoşile! Acestea sunt cam de forma alunelor de pământ, de culoare albgălbuie, lungi dela 20 până la 55 mm., cu o greutate de 1—2 sau 5 gr; fiecare gogoaşă are 8—10 la sută fir de borangic întrînsa.

Asta mi-e viaţa".

...A mai vrut Ionică să întrebe câte ceva, dar viermele a tăcut; mai bine zis s'a apucat cu lăcomie de mâncare, aşa că... n'a mai avut vreme de vorbă. A mai încercat el Ionică să deschidă vorba, dar degeaba; viermele mânca înainte; mânca şi tăcea.

...Acuma, drept vorbind, Ionică susţine sus şi tare că a fost

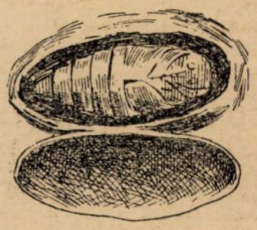

treaz. Noi cu toţii credem însă că a visat, adică „de vorbit cu viermele" n'a vorbit decât în somn.

Timbre înfăţişând fauna regiunii Tuva (U.R.S.S.)

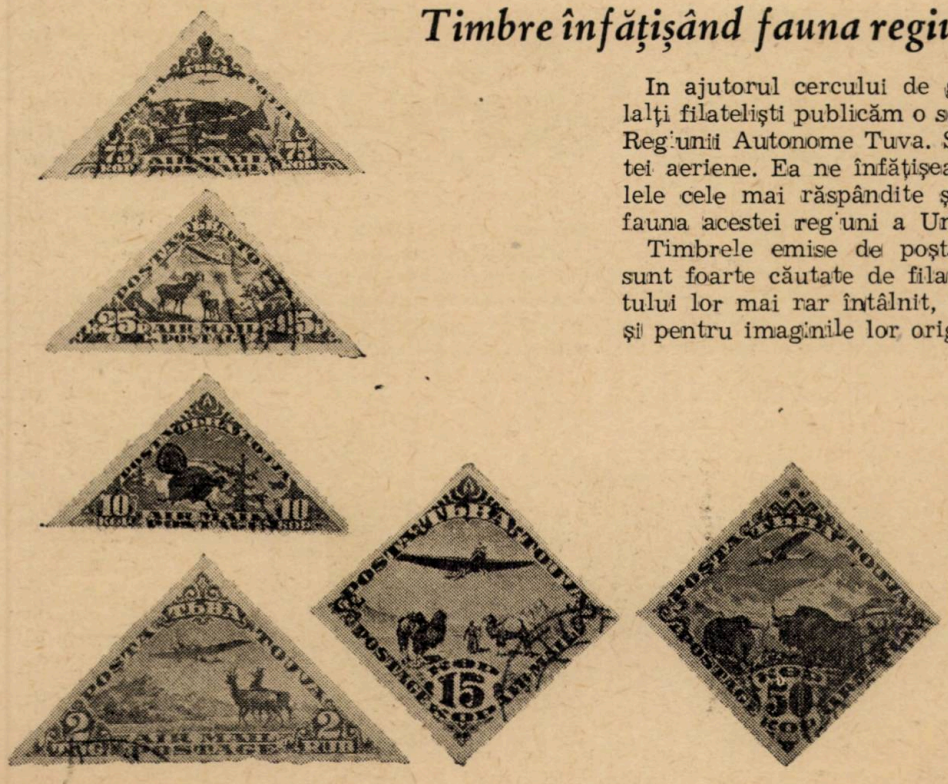

In ajutorul cercului de geografie şi pentru toţi ceilalţi filatelişti publicăm o serie de timbre emise de poşta Regiunii Autonome Tuva. Seria aceasta e destinată poştei aeriene. Ea ne înfăţişează prin imaginile ei, animalele cele mai răspândite şi mai reprezentative pentru fauna acestei regiuni a Uniunii Sovietice.

Timbrele emise de poşta Regiunii Autonome Tuva sunt foarte căutate de filatelişti atât din cauza formatului lor mai rar întâlnit, triunghiular sau romboic, cât şi pentru imaginile lor originale.

FILATELIE

Calendarul lunei Iunie

In cuibul de pe hornul casei au ieşit din găoace puii berzei ; şi'n cuibul de sub streaşină sunt oaspeţi: puii rândunicii !

...Şi iaca vara e stăpână peste toate meleagurile, dela câmpie şi până hăt sus la munte. Cât ţine ziua de mare — şi trebuie amintit aici că în Iunie, sunt zilele cele mai lungi din tot anul — soarele străluceşte, făcând cu fiece rază pârtie de foc şi lumină. Rar se încumetă — pe covata înaltă şi albastră a cerului—un nor să-i tulbure stăpânirea ; şi chiar ploaia de se 'ntâmplă — ploaie de vară! — nu ţine decât două, cel mult trei ceasuri şi soarele o biruie.

Sus la munte n'ai să mai găseşti nea decât în cele mai ascunse văgăuni sau pe cele

mai înalte piscuri. Iarba verde, mustoasă şi fânaţurile au umplut poienile ; şi-au durat aici adăpost stânile. Noaptea — împotriva fiarelor — ciobanii fac foc straşnic luând în ajutor şi câinii. Capra neagră s'a urcat cu iezii până către cele mai înalte piscuri; mai sus decât ea nu se poate urca decât doar vulturul — dar vulturul are aripi! Ursoaica cu cei doi ursaci a ieşit la smeuriş; ai s'o vezi ridicată în două labe, pieptănând cu ghiarele crengile tufanelor de smeuriş şi mormăind bucuroasă ori de câte ori strânge în podul labei roadă bogată. Cerbul şi-a împlinit în întregime cununa coarnelor — pe care şi-o lepădase în iarnă; cu grijă mare ciuta îşi duce puii la adăpătoare. Pui măricei are şi râsul. Din pricina asta e şi mai prădalnic decât de obicei. Cocoşii de munte au scos şi ei pui; pe poteci ferite, găinele lor ies cu gâgâlicii lor la plimbare.

Strai nou are şi pădurea ; e verde, şi frunzişul îi e atât de împlinit, încât cu greu o mai străbat razele soarelui. Ferigi mari şi flori de felurite culori înfrumuseţează poienile. Copiii o cercetează des: au ieşit doar ciuperci noi; se mai găsesc apoi fragi, chiar şi smeurişul îi ademeneşte. Unde mai pui că şi ierbarul trebuie complectat!

Ei dar şi în pădure sunt oaspeţi noi: puii căprioarei, purceluşii mistreţilor; iepuroaica barem a ieşit la preumblare cu cel de-al doilea rând de iepuraşi. Pui ai să găseşti şi în vizuina vulpii şi în cea a bursucului şi în cuibul veveriţei. Nu mai vorbim despre toate celelalte neamuri de păsări din ţara noastră: mierle, graури, piţigoi, botgroşi, scatii, turturele, etc. Pe la cuiburile lor toată ziua e o trebăluială şi un du-te vino necurmat: părinţii nu mai au hodină cărând în pliscurile mereu căscate ale puilor, ba gâze, ba grăunţe.

Pe holde a început să se îngălbenească şi să se pârguiască grâneţele; înalte în pai cât trestia, grele în spic cât vrabia, undue şi foşnesc în pala vântului. In poala grâneţelor au scos pui prepeliţele, potârnichile, făzăniţele. Porumbiştele s'au ridicat şi ele. A început prăşila; a început şi cositul fânului. Ba, către sfârşitul lunii prinde a se desfăşura şi secera grâneţele!

Prin livezi cireşii dau întâia roadă; smeura şi căpşuniştea sunt la rându-le şi ele bune de cules. Ba şi unii meri văratici se apropie de cules.

Calendarul micului agricultor îşi deapănă şi el filele însemnând mereu alte şi alte lucrări. In grădină se coc roşiile, ardeii şi vinete-

le; se udă şi se sapă pământul în toată întinderea grădinii se recoltează mazărea, fasolea verde, spanacul, salata, ridichile, etc. şi se înlocuiesc cu alte culturi; încep pregătirile pentru plantarea de vară a cartofului. In livadă se mai pot face încă stropiri acolo unde năvala omizilor e mare. In stupină — se strânge mierea de salcâmi; se ţine seamă la roit, pentru a nu se pierde niciun roi. In crescătoria de viermi de mătase avem întâile gogoşi. Afară în câmp

ne pregătim pentru polenizarea suplimentară la porumb şi floarea soarelui; nu trebuie uitat nici ajutorul pe care trebuie să-l dăm cu toţii la culesul spicelor.

Evenimentele lunii Iunie sunt însă mai bogate şi mult mai felurite. Astfel, tot în această lună, veţi putea asista la un fenomen ceresc vizibil destul de rar, care poate fi prevăzut însă exact, cu mult timp înainte. Este vorba de eclipsa de soare care va avea loc la sfârşitul lunii, în ziua de 30. Ea se explică prin poziţia pe care o are luna la un moment dat faţă de soare şi pământ. Când luna se află între aceste două corpuri, împiedică lumina soarelui să străbată spaţiul din spatele ei. Din această cauză, luna aruncă o fâşie de umbră care este vizibilă în anumite puncte pe glob. (Vezi schema alăturată).

La 30 Iunie luna va acoperi în faza maximă, 0,831 din diametrul soarelui, ceeace înseamnă că acesta va fi întunecat aproape complet, încât, la noi pe pământ deşi în miezul zilei, va fi ca şi seara.

Iată acum orele în care veţi putea urmări singuri acest fenomen, folosind o bucată de geam afumat la flacăra unei lumânări (pentru a vă feri ochii de partea strălucitoare a soarelui care rămâne neacoperită de lună):

— începutul eclipsei, la orele 14, 5 minute, 14 secunde;

— mijlocul eclipsei (faza maximă) la orele 15, 19 minute, 56 secunde;

— sfârşitul eclipsei la orele 16, 27 minute, şi 54 secunde.

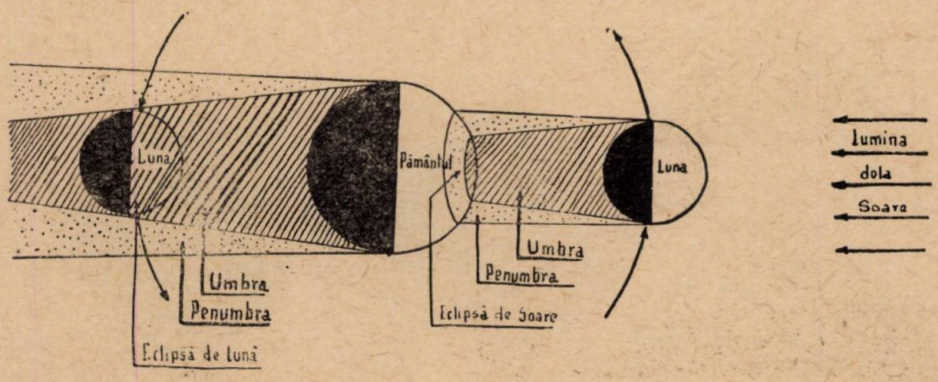

MONOVERB

(5 părţi, 7 litere)

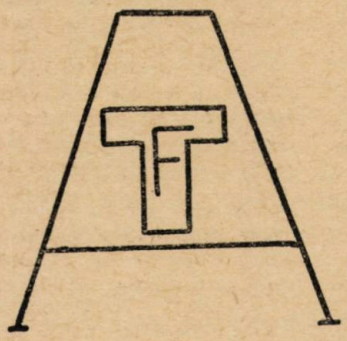

trimis de
DRĂGUŞIN CONSTANTIN
Bucureşti

MONOVERB

(3 părţi, 7 litere)

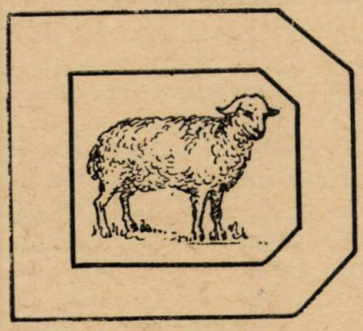

trimis de
ALEXIU DAN
Vicovul de Sus, Raionul Rădăuţi
Regiunea Suceava

TRIVERB

(3, 2, 5)

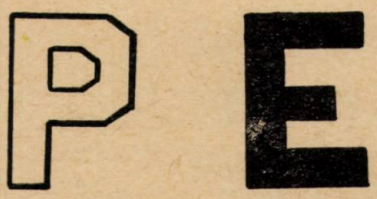

Trimis de
WÄCHTER MIHI şi WÄCHTER TIBI
Timişoara

CUVINTE ÎNCRUCIŞATE

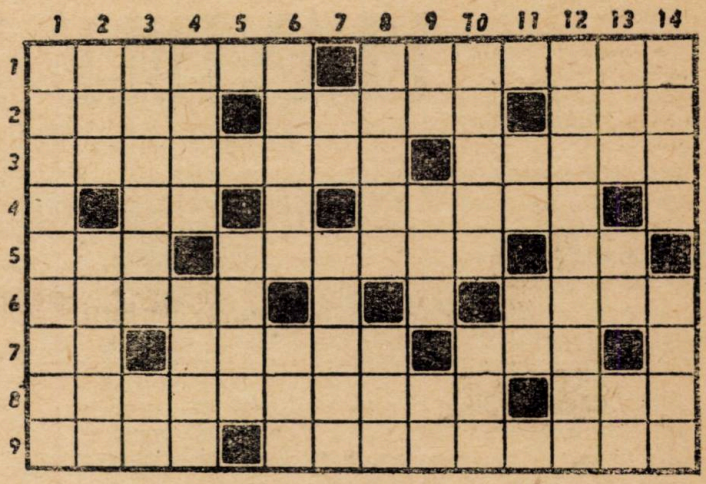

ORIZONTAL: 1) Părţile joase ale terenului de o altitudine mijlocie. — Zonă a fundului oceanului cuprinsă între 6.000-10.000 m. adâncime. 2) Insulă de corali. — Vânt rece în Baical. — Oraş în Podolia unde a învăţat Miron Costin. 3) Câmpie întinsă în regiunea Asiei Centrale sovietice.— Anotimp. 4) Pronume.—Apă stătătoare. 5) Animal nord'c. — Treaptă săpată în mal dealungul apei, urmă a vechii albii. — 24 ore. 6) A prinde. — Ghiaţă granulată formată prin topirea repetată a zăpezii în timpul zilei şi îngheţarea ei în timpul nopţii. 7) Intrebare. — Verbul vulcanului activ. — Conjuncţie. 8) Vale formată prin eroziunea straturilor rocilor tari. — Apă condensată în atmosferă (sing.). 9) Cordilierii americani. — Invelişul gazos al pământului.

VERTICAL: 1) Cădere de debit datorită pragului de pe fundul apei râului. 2) In cătun. — Veşnic. 3) Massa de material ce o poartă ghetarul. — E Z. 4) Păşune pe munte. — Râuri fără apă. 5) Regiune, ţinut, teritoriu mai mult sau mai puţin întins. 6) Şi-o sapă apa în drum spre suprafaţă — Se leagănă. 7) Bold. — Sgomot de ploaie repede. 8) Limba vorbită de popoarele din peninsula cu acelaşi nume din Asia de Sud-Vest.— Teamă fără margini. 9) Bucureşti-Mărfuri. — Intocmai. — Literă grecească. 10 Munţi în Peninsula Crimeea. — Vezi 1 orizontal. 11) In sat. — Notă muzicală sau imperativ. 12) Roaderea malurilor înalte de către valurile mării. 13) Porţiune mare de pământ arată şi însămânţată.— Alifie.— Opere (Monoverb) 14) Mare lac asiatic. Afluent bănăţean al Dunării.

trimis de
VIRGIL PAUNESCU
Roşiorii de Vede

CALCUL ENIGMISTIC

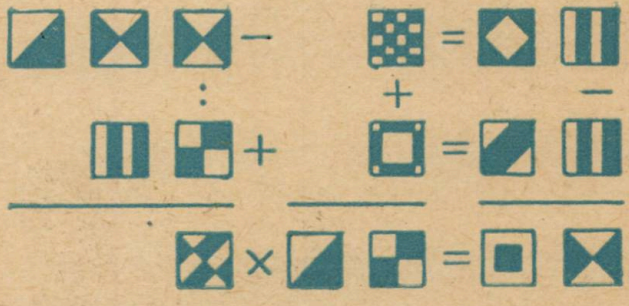

Inlocuiţi figurile cu cifrele potrivite astfel încât toate operaţiuni e arătate de semnele arítmetice, să fie exacte.

trimis de
DINU F. IOSEFINA
Cl. VII Şcoala de 7 ani
Com. Bârza — Raionul Segarcea (Reg. Craiova)

Să cunoaștem

PLANTELE MEDICINALE

Plantele medicinale sau plantele de leac cum sunt numite în popor, se folosesc fie în uzul casnic, fie la fabricarea unor medicamente. Ele alcătuiesc o adevărată bogăție a țării noastre și sunt răspândite aproape pretutindeni: prin câmpii și păduri, pe marginea drumurilor și a râurilor, la munte și la șes. Printre cele mai comune plante medicinale ierboase, amintim următoarele:

PODBEALUL este o plantă de 10—20 cm. înălțime, care crește pe lângă ape, drumuri și locuri joase. O găsim de timpuriu prin Februarie-Martie. Se folosesc frunzele și florile. Florile se culeg fără codițe și se întrebuințează sub formă de ceai (10 gr. la un litru de apă) contra răcelii și tusei. Frunzele se culeg ceva mai târziu prin Mai-Iunie și se folosesc la țară în pansamente și cataplasme. Pentru ca florile și frunzele să nu se înegrească și astfel să nu le scadă calitatea, ele trebuiesc uscate repede fie la umbră într'un loc uscat și bine aerisit, fie la soare, acoperindu-le cu ziare.

RĂSCUȚA PRIMĂVĂRATECĂ este o plantă de 20—40 cm. înălțime, comună pe dealuri și prin pășuni, preferând locuri argiloase și uscate. Se folosește planta întreagă afară de rădăcină și se culege în timpul înfloritului prin Martie-Mai. Se usucă la umbră. Este o plantă foarte căutată în industria farmaceutică, pentru că se prepară din ea diferite medicamente foarte bune contra bolilor de inimă și medicamente diuretice.

PĂPĂDIA crește pe lângă drumuri, prin locuri virane, pășuni, livezi, etc. Dela această plantă se folosesc frunzele și rădăcina. Rădăcina se recoltează în Martie-Aprilie sau Septembrie-Noembrie și se usucă la soare. Pentru a se usca mai repede, se despică și se taie în bucăți. Frunzele se culeg în Martie-Mai și se usucă la umbră. Luate sub formă de ceai (1—2 linguri la 1/2 litru apă) atât rădăcina cât și frunzele combat bolile cronice de stomac, splină și ficat. Se folosesc și ca diuretic. Sub formă de salată frunzele ajută la curățirea sângelui. Pe cale industrială se prepară din rădăcini o cafea asemănătoare cu cea extrasă din cicoare.

LĂCRĂMIOARELE. sunt plante destul de răspândite prin toate pădurile noastre, cunoscute de toată lumea pentru florile sale albe, plăcut mirositoare. Se cultivă și ca plantă ornamentală. In scopuri medicinale se folosesc toate părțile plantei; frunzele, rizomul și florile. Frunzele și florile se culeg în Aprilie-Iunie, iar rizomul în Februarie-Aprilie sau Septembrie-Octombrie. Sub formă de ceai, sirop sau praf, combate palpitațiile inimei, reumatismul și dropica.

URZICA este o plantă bine cunoscută mai cu seamă la țară, unde este folosită ca plantă alimentară. Este foarte comună și o întâlnim aproape pretutindeni: prin locuri necultivate și părăginite, pe lângă drumuri și garduri, prin zăvoaie și marginea pădurilor. Dela urzică se folosesc frunzele și rizomul. Recoltarea se face în Martie-Iunie, sau chiar mai târziu, iar uscarea se face la soare. Se folosește sub formă de ceai (40 gr. la un litru apă) sau sub formă de suc proaspăt extras din frunze, contra bolilor de piele, reumatismului, dezinterie, tusei convulsive, scurgerilor de sânge, etc.

VALERIANA este o plantă înaltă de 50—100 cm. care crește pe lângă pârae și prin fânețe umede din regiunea câmpiei, până în regiunea muntoasă. In scopuri medicinale se folosește rizomul care se culege în Martie-Aprilie sau Septembrie-Octombrie. După ce se spală se taie în bucăți și se usucă la soare sau chiar la umbră, însă în acest caz în locuri uscate și bine aerisite. Valeriana este una dintre cele mai căutate plante medicinale, în special pentru tratarea bolilor de inimă. Sub formă de ceai (o lingură de rădăcini uscate la un litru apă) combate nervozitatea și insomnia.

Coperta I: *„Gazeta de perete"* de Iura Darie

„CRAVATA ROȘIE", revista pionierilor și școlarilor, editată de Comitetul Central U.T.M., apare la începutul fiecărei luni. Redacția și Administrația: Editura Scânteia — București — Piața Casa Scânteii. Abonamentele se fac la oficiile P.T.T. raionale, regionale și prin difuzorii voluntari.

Intrepr. Poligrafică Nr. 2. Intreprindere industrială de Stat. Str. Brezoianu 23—25. C. 9289.

BIBLIOTECA CENTRALĂ

Exemplarul lei 1,50

Vestiții grădinari

TEXT: Pențulescu Gh. ILUSTRAȚII: Burschi

1 Miez de vară... Zi senină...
Vânt înmiresmat...
Lângă școală, în grădină,
Mii de plante, spre lumină
Fruntea și-au 'nălțat.

2 Grădinița, chiar de-i mică,
Mândrii-i, a'nverzit.
Iată ceapa, e voinică,
Iar fasolea se ridică -
Semn de „bun sosit"

3 Că-au venit iar pionierii
Ajutor să dea!
-„Haideți mai, că-i totul verii,
Buruienile-s nuzderii" -
Un ardei striga.

4 Iar ridichea, bucuroasă,
Spune: „Dorul meu
E să fiu la timp culeasă...
Astăzi chiar cu voi la masă
Vreau să stau și eu!"

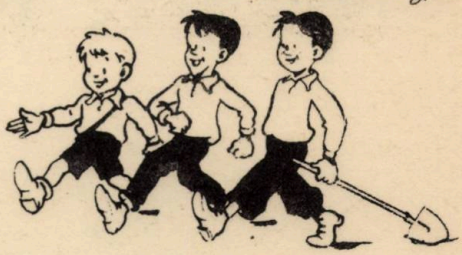

5 Dar deodată, vin sprințari
Trei băieți isteți,
-„Noi - zic ei - suntem școlari
Și vestiți ca grădinari
Stați să ne vedeți!"

6 Unul spune: „Prăjioare,
Eu vă'nvăț pe voi!
Uite-o buruiană mare!"
Dar în pumnul lui cel tare
Plânge-un usturoi...

7 Altul, „învățat" și el,
Umblă val-vârtej.
„Vâleu! - strigă-un dovlecel
Domnule învățăcel,
Ți'ai călcat pe vrej!"

8 Lângă varză de te-apropii
Lacrimi curg șiroaie!
„Am avut atâtea rochii
Și-am rămas cu-ce-mi văd ochii -?
Am rămas-cî foaie"

9 Ce nu fac cei trei voinici
„Atot-știutori?!"
-Iată izma, uite-o-aici..."
...Dar în mâini ei țin uraici
Și îi trec fiori.

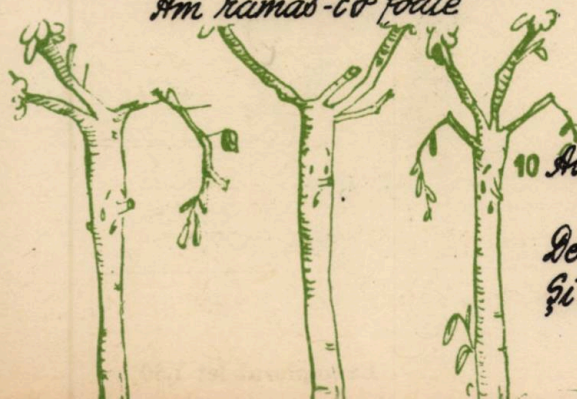

10 Au pornit apoi pe straturi
Rupând crengi din pomi.
De-așa ajutor... te saturi.
Și mai spun că-ți dau și sfaturi,
Cicoș... agronomi.

Să cunoaștem

PLANTELE MEDICINALE

PODBEALUL

VALERIANA

LĂCRĂMIOARELE

URZICA

RĂSCUȚA PRIMĂVĂRATECĂ

PĂPĂDIA

DORINA STEURER

CRAVATA ROȘIE

Nr. 9 IULIE 1954

Spicul de grâu

de Ion Băieşu

A rămas pe câmp stingher
Printre mirişte, pe jos,
Spicul blond ca o codană,
Dolofan şi mustăcios.

A trecut secerătoarea,
Au trecut şi legătorii.
El rămase'n câmp, tovarăş
Doar cu vrăbii şi prigorii.

Nimeni nu mi-l ia în seamă.
Şi e trist sărmanul spic.
— O să te apuce bruma...
Râde-un greier cam peltic.

Dar dintr'un cireş, de-aproape,
L-a zărit un ciocârlan.
— Hai în guşa mea copile,
Nu mai sta pe câmp sărman.

— Fugi de-aici, bătrân moţat!
Dacă nu, te'nţep în cioc!
..Pe o vrabie, se spune,
A'njurat-o mai cu foc.

Un cioroi veni să-l fure
Pentru puii dumnealui.
Ii înfipse-o ţeapă'n guşă
Ca să-şi pună pofta'n cui.

O furnică curioasă
S'a oprit din lucru-o clipă
Şi veni ca să-l întrebe
Salutându-l din aripă:

— Ia ascultă dumneata,
Mai aştepţi pe cineva ?
— Da, aştept. N'auzi trompeta ?
Vin copiii să mă ia!

CRAVATA ROSIE
Revista pionierilor și școlarilor
Editată de Comitetul Central al Uniunii Tineretului Muncitor
Nr. 9
IULIE 1954

Cucuietul

de AL. JAR

Ilustrații : SIRIN

— Cine ți-a făcut cucuiul ăla în frunte? întrebă Tănase Oproiu pe fiu-său, îndată ce-l văzu intrând în odaie. Acesta rămase nemișcat lângă ușă, cu capul plecat, pipăindu-și umflătura fără a vorbi. Taică-su îi făcu semn cu lingura să se așeze la masă. Când băiatul se așeză pe scaun, lângă el, observă că și guleraşul dela cămașă îi fusese smuls din cusătură. Privi încremenit spre nevastă-sa care-i dădea să înțeleagă prin mișcările feței să-l lase pe copil deocamdată în pace să mănânce. Dar omul nu se putu stăpâni și zise răstit: Parcă te-am întrebat ceva, Costică ?

Băiatul stătea cu nasul în farfurie, dar trăgea mereu cu ochiul spre mâna părintelui său care se odihnea, răşchirată, pe masă. Mâna asta mare, cu degetele noduroase și tari ca niște ciocănele, îi inspira teamă. N'o mai simțise de multă vreme înhățându-l de umăr și scuturându-l sdravăn. I se păru că se ridică spre dânsul, și atunci spuse încetișor :

— Virgilică...

Tatăl sorbi de câteva ori și se opri cercetând cu priviri mohorâte înfățișarea copilului. Prea își făcea de cap în ultima vreme ! Impinse farfuria și întrebă aspru:

— Care Virgilică ?

— Virgil al lui Chișileagă, îngăimă feciorul, gata să se înece cu ciorba.

— Bea puțină apă! Și după ce băiatul începu să ducă lingura la gură, Oproiu zise batjocoritor: Și gulerul tot el ți l-a rupt, sau l-ai smuls tu ca să se potrivească la cucui ?

Nevastă-sa făcu un semn cu mâna, adică : destulă ceartă pentru astăseară, și adăugă cu un glas domol :

— Guleraşul nu-i rupt; i-l cos eu la loc. Hai, mănâncă, puiul mamei, că-i târziu.

— Puiul mamei, puiul mamei, murmură Oproiu, adânc nemulțumit. Îi sta pe limbă să-i spună nevesti-si să nu-și mai resfețe atât băiatul, că n'o să iasă nimic bun, dar se lăsă păgubaș. Degeaba i-ar fi spus : ea tot n'ar fi ieșit din ale ei. Pe urmă, de când cu agitația în tăbăcărie, unde lucra ca lăcătuș, nici nu-i prea sta capul la așa ceva. Intrebă privind în neștire un prăștel roșu pe fața de masă : mai ai ceva de mâncare ?

— Nițel salam. Să ți-l prăjesc ? Femeia se uită atentă la chipul încruntat al bărbatului ; dacă o vrea să i-l prăjesc, se gândea ea, atunci i-a trecut supărarea.

— Lasă, merge și așa, mormăi el, dornic să isprăvească mai repede și să se culce.

In cursul zilei fusese amenințat de unul din directori că o să fie dat afară dacă continuă să facă agitație printre muncitori și nu-și bagă mințile în cap. Grija că ar putea să rămână fără lucru, îi alunga toată pofta de mâncare. Fără să-și ridice ochii întunecați, bombăni gros : mai adă puțină pâine !

Femeia plecă în bucătărie, călcând în vârful picioarelor ca nu cumva să tulbure liniștea grea din jurul mesei. Îi făcu semn copilului cu degetul, să fie cuminte, arătându-i cu o privire piezișă că tică-su e necăjit. Se întoarse cât ai bate din palme, cu salamul tăiat felii și cu o pâine încă neîncepută.

— Ooo ! făcu Costică, înveselindu-se deodată la vederea bunătăților. Privea lacom pâinea neagră, bine rumenită și proaspătă. Nările îi fremătau și trăgea în piept mirosul de grâu dulce-amărui. Maică-sa obișnuia să lase înadins pâinea să se învechească, ca să fie mai spornică. Întrebă lăsându-i gura apă: E caldă?

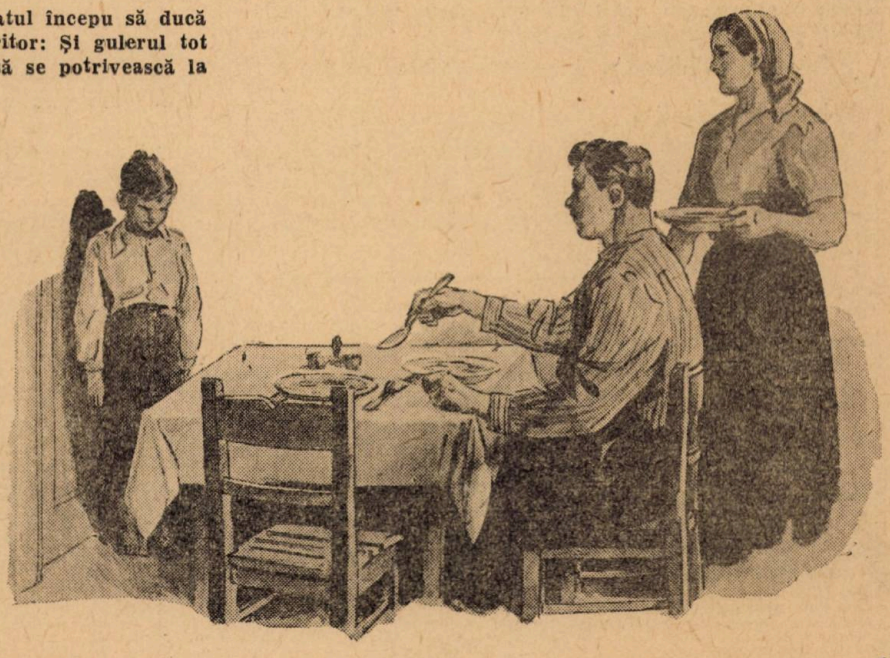

— E proaspătă, îi răspunse maică-sa, tăindu-i o felie mare şi făcându-i din nou semn să stea liniştit.

Băiatul muşca lacom din bucata ce i se dăduse. Nu făcea tot salamul din farfurie cât miezul acesta negricios şi puţin sărat al pâinii abia ieşită din cuptor! Mai ceru o felie, şi îmbucând cu aceeaşi poftă nesăţioasă, vorbi cu gura plină :

— Eu aş mânca numai pâine proaspătă. E mai bună decât ciorba, decât brânza, şi chiar decât carnea — nu-i aşa tăticule ?

Tănase Oproiu se ridică dela masă şi rămase aşa un răstimp, uitându-se la fecioru-su. Fericirea zugrăvită pe faţa copilului, ştergea parcă umflătura vânătă de pe frunte. Zâmbi mulţumit că-l vedea mâncând cu poftă. Dar amintindu-şi de tăbăcărie, faţa i se mohorî iarăşi. Ce-i putea răspunde băiatului la întrebarea pusă adineauri ? Nu voia să-l acrească şi pe el cu necazurile lui. Cine ştie dacă peste câteva zile are să-i mai poată da măcar o fărâmă de pâine! Murmură cu glasul lui gros, înfundat, mai mult pentru sine :

— Mănâncă, hai mănâncă !

Costică dăduse gata şi cea de a doua felie de pâine. Dinţii albi şi cam mari pentru vârsta lui, sclipiră când surâse mulţumit cu ochii îndreptaţi spre părinţii săi. Strigă voios cu glasul lui subţire :

— La alde Chişileagă e întotdeauna pâine multă şi caldă !

Părinţii schimbară între ei o privire fugară. Arc dreptate copilul. Îşi amintiră că sunt datori brutarului banii de pâine pe săptămâna trecută. Ochii neguroşi ai tatălui se opriră asupra frunţii lui Costică, acolo unde răsărea vânătă, umflătura. Zise cu o duşmănie neaşteptată în glas :

— Pramatia asta a brutarului ţi-a croit cucuiul din frunte ca un prost ce eşti !

Copilul îşi aplecă capul; îi pierise deodată toată voia bună. Privea pe sub sprâncene la mâinile tatălui său. Îi pricinuiau frică aceste mîini şi totodată le admira. Îi trecea prin gând că dacă şi ale lui ar fi fost doar pe jumătate atât de puternice, apoi i-ar fi arătat el lui Virgilică. Ingână cu năduf:

— A svârlit în mine cu piatra... Şi se uită, o clipă, rugător în ochii mamei.

— Da' ce, ţi-e prieten să te joci cu el ? îl cercetă Oproiu cu asprime. Era mâniat pe băiat că se înhăitase cu odrasla brutarului.

— Nu mi-e prieten, îngăimă Costică, înăbuşindu-şi revolta că a putut fi bănuit de aşa ceva. Apoi, înălţând deodată capul, vorbi repezit: Las' că-i arăt eu! Ai să vezi matale ce am să-i fac! A vrut să dea în Lăbuş cu piatra, dar nu l-am lăsat. Mânia îi îmbujoră chipul şi cucuiul de pe frunte se coloră şi el mai tare, învineţindu-se.

Oproiu era mulţumit de indignarea pe care o vedea arzând în ochii copilului, dar nu voi să i-o arate. Atât ar fi lipsit ! Să-l mai laude şi el. Şi-ar fi luat şi mai mult nasul la purtare, şi nimeni n'ar mai fi putut pune frâu pornirilor sale svăpăiate. Nu era după amiază în care să nu-l vezi hoinărind pe străzi, întovărăşit de Lăbuş. Cucuiul ăsta tot din pricina câinelui îl căpătase. De aceea Oproiu vorbi acum cu asprime :

— Tot cu javra aia de Lăbuş, ai! Cum de nu-l ajunge odată laţul hingherului, că poate atunci ţi-ar ieşi gărgăunii din cap! Apoi cu glas schimbat: Ţi-ai făcut lecţiile ?

Văpaia din ochii lui Costică se stinse. Îl copleşea teama că tatăl său o să-i alunge câinele, sau mai rău, o să i-l împingă în cuşca hingherului. Intrebarea de acum atârna ca o bâtă deasupra capului său, aşa că trebui să dea răspuns.

— Le-am făcut pe toate, bâigui el, dar gândul îi era la Lăbuş, a cărei viaţă era ameninţată.

— Nu minţi? Când ai avut timp să ţi le pregăteşti?

— Când am venit dela şcoală. Să spună mămica dacă n'am...

— Bine, vedem noi la sfârşit de an cum stai, murmură Oproiu măsurându-l cu priviri îngândurate. Creştea băiatul, intrase astă toamnă în clasa treia, în curând va termina şcoala primară şi va trebui să-l dea la ucenicie. Avea cap bun pentru şcoală — nu odată îl uimise întrebările sale despre lume şi întâmplările ei — dar nici vorbă nu putea fi să-l dea mai departe la învăţătură. De unde să ia el atâţia bani pentru cărţi, taxe şi celelalte ? Intinse mâna spre umărul copilului, îi pipăi încetişor muşchii slăbuţi ai braţului şi bombăni cu adâncă mâhnire în glas :

— Tu vezi-ţi de carte... învaţă să scrii şi să socoteşti... cel puţin să ştii când te-o'nşela patronul la socoteală. Tănase Oproiu îl sgâlţâi de umăr cu gândul la patronul tăbăcăriei unde lucra, un fel de înjurătură îi scăpă printre dinţi, şi părăsi cu pas greoi odaia.

De îndată ce rămase singur cu maică-sa, mintea lui Costică fu cuprinsă de nelinişte pentru soarta câinelui său Lăbuş. Ştia că tatăl lui nu prea ştie de glumă şi cuvintele spuse de el adineauri, când pomenise de hingher, îi pârjoleau neîncetat inima. Cum să-l scape dela moarte pe bunul său prieten, păstrându-l totuşi lângă el ? Suspină din adâncul pieptului şi şopti implorător :

— Săracu Lăbuş !

Mama cercetă cu duioşie chipul umbrit de amărăciune al feciorului său şi zâmbind blând, îi trecu degetele prin părul ciufulit :

— Lasă, nu te necăji! N'o să i se 'ntâmple nimic lui Lăbuş al tău. Avem noi grijă.

Copilul se lumină la faţă şi simţi nevoia să-şi laude prietenul :

— Lăbuş, ştii, nu-i mâncăcios deloc. Se satură cu te miri ce găseşte pe maidan. Dece să-l dea tata la hingher ?

— Ei, nu-l dă. A zis şi el aşa la supărare, încercă ea să-i redea întreaga linişte sufletească, dar în glas îi răsbea grija pentru ziua de mâine.

— Totdeauna e supărat tata ! isbucni arţăgos Costică, gândindu-se că era o adevărată sărbătoare când auzea dela el o vorbă de mângâiere.

— Ei, gata! Ajunge! Mai bine scoate-ţi cămaşa să ţi-o cos, — i-o tăie maică-sa, dând să-i tragă cămaşa peste cap —. O fi având el dece să se amărască. Munceşte din greu şi aproape pe degeaba. Chiria trebuie plătită, datorii la brutar, datorii la băcan. Pe urmă lumina, impozitul... Uf! Poate când ai creşte mare, o da dumnezeu să fii tu cel puţin bucuros.

Scoţând de pe el cămaşa, Costică asculta glasul necăjit al mamei şi iar prin minte îi treceau toate lipsurile la care era şi el martor în casă. Se trase îndărăt descoperindu-şi faţa şi umflându-şi pieptul prin care i se vedeau coastele, gata parcă să se înfrunte cu cineva. Adică cine ar putea să-l împiedice pe el să fie vesel? Dar deodată în faţa ochilor îi apăru Virgilică, cu faţa schimonosită într'o strâmbătură, şi atunci strigă cu patimă:

— Eu o să mă bucur şi el o să plângă! şi-şi ridică plin de ameninţare pumnii.

Uimită o clipă de înfăţişarea războinică a copilului ei, femeia zâmbi şi-l întrebă :

— Cine zici că o să plângă ?

Costică răspunse pornit :

— Foaie de varză !

Maică-sa râse cu poftă de porecla pe care copiii din mahala i-o dăduseră feciorului lui Chişileagă, dar privind cucuiul vânăt crescut pe fruntea plodului ei, z'se cu dojană şi grijă :

— Ia seama să nu te schilodească spurcatul naibii ! Şi-l împinse încetişor spre bucătărie, unde copilul îşi avea patul.

Costică se vârî sub pătură, cu genunchii strânşi până'n bărbie, frământându-şi mintea cu întâmplarea din seara aceea. Vedea parcă desfăşurându-se aevea lupta lui cu băiatul lui Chişileagă, şi nu mai putea de necaz că nu ştiuse să folosească anumite chiţibuşării de „tactică" ce îi veaneau abia acum în gând. Tiii, dacă ar putea să se strecoare el acum din casă şi să reînceapă lupta !

O fi dormind „Foaie de varză" într'un aşternut alb ca făina, dar de scăpat nu scapă el. Jură c'o să i-o plătească !

Cu această înverşunată hotărîre, Costică întoarse ochii spre fereastră şi privi în uliţă. Peste drum, în curtea vecinului, îşi înălţa crengile un gutui peste care cădea lumina felinarului. Îl cercetase cu luare aminte de după zăplaz: poamele erau încă verzi. Las' că nu mai e mult şi se fac galbene ca lămâia. Atunci o să ştie el să le înhaţe fără să-l vadă nimeni.

Nişte sgomote mărunte, abia auzite, îi opriră gândurile. Le recunoscu numaidecât. Îşi lipi faţa de geam şi şopti plin de duioşie :

— Lăbuş ! Ce faci, măi Lăbuş ?

Un hămăit gros răsbătu în bucătărie. Băiatul se ridică în genunchi pe pat, pentru a putea vedea mai bine ce face Lăbuş. Îl zări plimbându-se pe lângă gard. Rămase aşa uitându-se la el, până când câinele dispăru în spatele casei. Se aşeză iarăşi, de data asta pe pernă, îşi pipăi cucuiul din mijlocul frunţii, şi străbătut de un sentiment de ură, lovi cu pumnul în saltea, scrâşnind :

— Ai să mi-o plăteşti tu şi pentru cucui şi pentru Lăbuş !

Somnul nu i se prindea de pleoape. Ochii îi scânteiau în întunericul bucătăriei, ca şi cum ar fi pândit cu încordare pe un adversar. Dacă Virgilică ar fi fost acum în faţa lui, pe pragul uşii, ar fi sărit din pat şi i-ar fi smuls cu furie urechile care semănau cu nişte foi de varză roşie. Revăzu din nou, în gând, desfăşurarea luptei şi greşelile pe care le făcuse.

Când începuse să se însereze, Costică şi Lăbuş o porniseră pe uliţele mahalalei, numai aşa, ca să arate cine sunt. Unul fluiera, celălalt lătra, şi amândoi săreau peste gropi, oprindu-se în răstimpuri şi privindu-se drept în ochi, ca şi cum ar fi întrebat : Ei, ce zici, mergem mai departe ? Dăm o raită până'n maidan ? Şi înţelegându-se dintr'o privire, îşi continuară drumul. Le plăcea să hoinărească împreună, şi dacă ar fi fost după ei, nu s'ar mai fi înapoiat acasă înainte de ivirea zorilor.

Şi aşa, îndemnându-se unul pe altul, ajunseră cam departe de uliţa lor. Un miros plăcut de pâine caldă le gâdila nările. Se opriră în dreptul brutăriei cartierului — brutăria lui Chişileagă. Costică privea acum liniştit prin fereastră, la pâinile înghesuite pe rafturi. Îl ispitea nespus coaja lor rumenă şi franzelele albe, frumos crestate. Gura îi lăsa apă şi abia mai prididea să-şi înghită nodurile din gât. Ah, dacă pâinile astea rumene ar face picioare şi ar lua-o tiptil spre uşă ! Lăbuş rămase şi el locului, alături de stăpânul său. Încerca pe semne senzaţii asemănătoare, căci botul îi se umezise şi nările îi fremătau fără încetare.

Un glas fonfăit venind din apropiere, spuse celor opriţi lângă fereastră :

— Huoo! Plecaţi de aici, nemâncaţilor, că acuş îl cheamă pe tătucu ! Virgil Chişileagă răsărise în pragul uşii, cu mâinile înfipte în buzunarele pantalonilor bufanţi. Stătea crăcănat, şi se uita la ei cu o privire plină de răutate şi de scârbă, aşteptând ca cei doi nepoftiţi s'o ia din loc. Şi pentru că aceştia nu prea se sinchiseau se încruntă şi scuturâ din cap ameninţător, aşa încât urechile lui roşcate şi clăpăuge fâlfâiră ca două aripi de liliac.

Lăbuş lătră scurt, şi atunci urechiatul proptit de per-

vazul uşii sări înapoi, speriat, scoţându-şi mâinile din buzunare. Costică îşi bătu încetişor câinele pe spinare, îndemnându-l să fie cuminte. Nu-l interesa pe el acum domnul „Foaie de varză", deşi ştia că acesta abia aştepta să găsească o pricină de bătaie. I-o făcuse deunăzi la şcoală: îi pusese pe scaunul dela bancă un capac umplut cu smoală. Capacul se lipise de fundul pantalonilor, şi ceilalţi copii se prăpădiseră de râs văzând ce mutră face feciorul brutarului. Stăpânul lui Lăbuş era atent la orice mişcare a celuilalt, dar parcă mai mult îl pasiona pâinile de pe rafturi. Începuse să le numere mişcându-şi rar buzele.

— O sută de pâini. Stai, Lăbuş, să vedem câte sunt toate : câte albe şi câte negre. Costică număra acum cu glas tare, în timp ce câinele părea să socotească şi el dând ritmic din coadă. Când termină de numărat toate pâinile de pe rafturi, se întoarse răzând către Virgilică şi-i zice :

— Măăă, multă pâine intră în burdihanul lui taică-tu! Vezi să nu crape !

Virgilică se prefăcu că nu înţelege aceste cuvinte

batjocoritoare. Tăcu un timp făcând ochii mici în cântarea unui răspuns care să-l pună pe celălalt cu botul pe labe, dar negăsind ce-i trebuia, începu să-şi legene trupul cu un aer fălos:

— Are pâini multe tăticu şi bani; nu ca taică-tu, hi, hi, hi! Vă umflă burta cu ciorbă de cartofi, hi, hi, hi!

Costică se simţi jignit de asemenea vorbe. Tatăl lui munceşte la tăbăcărie, nu vinde pâini.

— Tata nu-i bogat, dar îl pune jos pe taică-tu doar cu o mână, zise Costică, lăudându-se la rândul lui cu puterea părintelui său.

— Hiii! se hlizi Virgilică, e tare de n'are pereche, de aia umbli desculţ. Vezi să nu-ţi înghită câinele labele picioarelor, că se otrăveşte.

Ochii lui Costică scăpărară de ciudă. I-auzi la el, spaima curcilor! Odată să facă Lăbuş „ham", şi domnul Foaie de varză face în pantaloni. Stârni cu tălpile praful de pe jos ridicând un nor de pulbere şi zise în derâdere:

— I-ar prii mai bine nişte foi de varză şi o pâine proaspătă. Şi repezindu-se spre Virgilică, strigă la el: Dă-i urechile să ţi le înghită, că altfel le hlăpăie singur!

Virgilică, care era ocupat să-şi scuture pantalonii de praf, la auzul acestor vorbe sări ca fript şi începu să urle:

— Tăticule! Tăticule-ee!

Costică izbucni în râs sgloblu şi întorcându-se spre Lăbuş care se sgâia şi el la Foaie de varză, îi vorbi ca unui om întreg:

— Auzi, Lăbuş, cum strigă după tată-su Păunaşul Codrilor? Şi râse mai departe cu poftă.

Auzindu-se strigat pe nume, Lăbuş scoase din gâtlej un sunet ciudat:

— Uu-uuu! făcu el, şi repezindu-se dintr'un salt peste pragul uşii, se întoarse după o clipă cu o franzelă în dinţi şi luând-o la fugă pe uliţă, dispăru într'o curte.

Dinlăuntrul brutăriei se auzi larmă de glasuri şi în uşă se iviră mai multe femei, cu pâini negre în mâini. Inveselite de isteţimea câinelui, râdeau glumind pe socoteala lui. Apoi în pragul uşii se ivi trupul burduhănos al brutarului. Dând cu coatele în dreapta şi'n stânga, el se urni până în mijlocul uliţii. Şi apoi abia trăgându-şi sufletul, slobozi din fundul pieptului un geamăt ca de animal înjunghiat:

— Hâââ! Unde-i jigodia, hâââ!

Băiatul lui Chişileagă prinse deodată curaj şi strecurându-se printre oameni, dădu buzna spre Costică înfigându-i degetele în gulerul cămăşii. Începu să răcnească atât cât îl ţinea gura:

— Hoţule! Pungaşule! Plăteşte pâinea! Hooo-ţule!

Costică rămase câteva clipe descumpănit. Sângele îi năvăli în obraji de ruşine auzindu-se făcut hoţ şi batjocorit faţă de toată lumea. Intrebă cu fălcile încleştate:

— Cine-i hoţ, măi? Eu? Sau poate Lăbuş? Şi fără să mai aştepte vreo lămurire, îşi repezi capul în pieptul lui Virgilică, svârlindu-l la pământ. Pârâitura gulerului smuls pe jumătate din cusătura cămăşii, îl încremeni locului. Ochii săi învăpăiaţi îl ţintuiau pe „Foaie de varză" care se tăvălea pe jos, bocind de mama focului. Vroi să-i mai dea o lovitură sdravănă cu piciorul, dar ţipetele venite dinspre capătul uliţei, îl făcură să-şi întoarcă privirea.

Brutarul ajunsese la doi paşi de el şi tocmai întindea braţul păros să-l apuce:

— Fugi, Costică! Intră în curtea noastră, Costică! ţipau copiii din capătul uliţei, care stârniţi de larmă, ieşiseră din casele lor şi se cocoţaseră pe garduri.

Dându-şi îndată seama de primejdie, Costică o luă la fugă, oprindu-se lângă copii şi ulâdu-se în toate părţile să-l vadă pe Lăbuş.

— Hâââ, vagabondule! Dai în copilul meu, hai? icnea Chişileagă, clătinându-şi trupul mătăhălos prin gropile din mijlocul uliţei. Se făcuse roşu la faţă ca racul şi sângele care-i năvălise în cap îi îngreuia şi mai mult respiraţia. Răsetele care isbucniră în spatele său şi şuierăturile copiilor, îl zăpăciră cu totul. Intoarse capul şi răcni la femei: să poftiţi să vă mai dau pâine pe datorie. O să aveţi de ce să vă înveseliţi...

Femeile îşi întoarseră feţele ca să nu li se vadă zâmbetele batjocoritoare. Unele se prefăcură a fi amărîte de paguba brutarului şi se apropiară de el să-l împace. Dar ceata de copii din uliţă, îngrămădită în spatele lui Costică, se schimonosea în chip şi fel, răţoindu-se de departe la brutar, dând din mâini şi şuierând ca gardiştii cu degetele băgate în gură.

— Săriţi că se îneacă Virgilică în aluat! strigă cu glas subţire, unul din copii, cu părul răvăşit şi roşu ca flăcările unui foc iute, arătând cu mâna la feciorul brutarului care se sbătea în praful gros din uliţă, aşteptând se vede să-l ridice taică-su.

— I s'a făcut foame, săracu! înghite tot colbul! îl jelui cu voce tărăgănată un altul, frecându-şi pântecele cam umflat.

— Să nu moară! Hai să-i dăm puţină apă! Apă cu scaieţi! începură să ţipe cu toţii, plini de milă prefăcută, întrecându-se în ismeneli la adresa bietului Virgilică.

Glasurile copiilor se uniră într'un cor sgomotos. Câţiva gospodari ieşiră în porţi şi isbucniră în râs văzându-l pe brutar care sta ca un ciot în mijlocul uliţii, iar pe odrasla lui svârcolindu-se în praf şi bocind amarnic. De după colţul uliţei apăru Lăbuş. Ţinea încă în gură o bucată de franzelă şi îşi căuta din ochi stăpânul. Zărindu-l, se apropie de el liniştit, ca şi cum nu făcuse nimic neobişnuit. Lăsă să-i cadă bucata de pâine, şi se aşează în praf privind la cerul care începea să se întunece. Apoi mârâi slab, plictisit parcă de toată această poveste.

Tot sucindu-şi gulerul cămăşii pe jumătate descusut Costică asculta strigătele caraghioase ale prietenilor săi şi urzea în minte un plan de răsbunare. I-ar fi rupt în bucăţi cămaşa lui Virgilică şi l-ar fi mânat gol puşcă până'n maidan. Mârâitul câinelui, însă, îl făcu să tresară. Işi întoarse ochii spre Lăbuş, cercetându-l cu dragoste gingaşă, ca după o lungă absenţă petrecută pe meleaguri depărtate. Culese bucata de franzelă, apoi se aplecă asupra câinelui, prinzându-l de ureche.

— A fost bună franzela lui Chişileagă? şi îi mângâie blana flocoasă. Dar când dădu să-şi ridice capul, un colţ de piatră îl lovi drept în frunte, luându-i pentru o clipă vederea. Se întoarse cât putu de iute spre locul de unde venise lovitura, gata să sboare înainte. Il zări pe Lăbuş alergând în salturi mari spre brutărie, hămăind fără răgaz. Şuierăturile celorlalţi copii umplură de larmă uliţele şi curţile, ridicându-se în văzduhul întunecat. Cei câţiva gospodari ieşiţi în poartă, începură şi ei a mormăi. Brutarul se învârti pe loc, năucit de puhoiul strigătelor, iar feciorul său o luă la goană de-a lungul gardurilor de-i sfârâiau călcâile.

— Auuu, pantalonii mei! răsună deodată glasul sfâşietor al lui Virgilică, care se prăbuşise la pământ, lovind furios cu pumnii.

Lăbuş se întoarse lăsând să-i cadă din bot, la picioarele stăpânului său, o fâşie de ştofă cadrilată smulsă din turul pantalonilor bufanţi ai lui Virgilică.

Abia acum o durere surdă se înfipse ca un sfredel în fruntea lui Costică. Simţea cum lacrimile i se urcă în ochi, gata să se reverse. Se căzni cât putu să le oprească strângând din fălci. Nu se simţea învins de lovitura necinstită a duşmanului, dar o stare de umilinţă pusese stăpânire pe el. Cine să-l învingă? Un slăbănog, unul care la şcoală venea întotdeauna cu ghiozdanul plin de bunătăţi, dar care anul trecut era gata-gata să rămână repetent.

Se uita cu ochii aprinşi de ură spre brutăria din capătul uliţei, unde dispăruse Virgilică, tras de mână de tată-su, iar inima îi dădea ghes să alerge într'acolo şi să strige: „Vino afară, viteazule, să ne măsurăm în trântă dreaptă!" Şi urmat de întreaga ceată, făcu doi paşi înainte, bombându-şi pieptul şi ridicând pumnii.

Prietenii îl înconjurară ca pe un căpitan de oaste. Erau cu toţii aţâţaţi şi gata să pornească la atac. In lar-

ma care se întețea din ce în ce, Roșcovanul îl prinse deodată de braț și rosti aprig:

— Măi Costică, hai să spargem geamul dela brutărie și s'o luăm la fugă! Și fără să mai aștepte răspuns, se întoarse către ceilalți și le dete poruncă să adune pietre.

Un sergent se ivi în celălalt capăt al uliței, îndreptându-se alene spre brutărie. Văzându-l, băieții care începură să adune pietre o sbughiră cât ai bate din palme. Câinele începu și el să latre, învârtindu-se în loc.

— Chișileagă a chemat sergentul! Vine curcanu, măi! Și se împrăștiară în toate părțile strigând cât îl ținea gura.

Roșcovanul care își dădea toate silințele să refacă rândurile, nu izbuti să tragă înapoi pe niciunul. Se întoarse lângă Costică, zicându-i desamăgit:

— Sunt fricoși ca vrăbiile. Lasă, le arătăm noi ce-i aia luptă adevărată... Și-și smuci înciudat părul ca o f'acără, trântind un scuipat printre dinți.

Sergentul trecu nepăsător pe lângă ei, lătrat cu furie de Lăbuș. Curând coti pe altă uliță.

Costică dădu din umeri și coborî privirile îngândurate asupra câinelui. Fața i se lumină când văzu la picioarele lui bucata de stofă cadrilată. Închipuindu-și cum arată acum fundul pantalonilor lui Virgilică, uită pentru câteva clipe de durerea pricinuită de cucuiul din frunte. Aruncă cât colo cu o lovitură de picior petecul cadrilat și pufni în râs:

— Bravo, Lăbuș! I-ai rupt bucile! Lasă că așa-i trebuie! Și râse iarăși din toată inima.

Isbucniră în râs și ceilalți, bucuroși că-l văd pe Costică atât de vesel. Îl însoțiră o bucată de drum spre casă, glumind pe socoteala feciorului de brutar. Câinele pășea țanțoș înainte, cu frântura de franzelă în dinți, dând necontenit din coadă.

— Cucuiul trece repede, Costică. Și eu am avut unul și s'a tras numaidecât: mi-a pus mama un cuțit rece deasupra, — i se adresă Roșcovanul când îi întinse mâna la despărțire.

Costică clătină din cap neîncrezător în vorbele Roșcovanului; cucuiul lui era vânăt și mare cât o pătlăgică și-l junghia atât de tare, că-l străpungea până'n inimă ca un ac lung și otrăvit.

Intins sub cuvertură, în patul din bucătărie, Costică refăcea acum pentru a nu știu câta oară, toată desfășurarea luptei și-i păru rău că avusese atâtea scăpări. Mai întâi el ar fi trebuit să-l prindă de urechile ca foile de varză, și să nu-l slăbească din strânsoare până nu-i dădea drumul. In al doilea rând, ar fi trebuit să-l isbească cu capul în bărbie, făcând să-i clănțăne dinții lui de n'ar fi stricat să-i trimeată la iuteală un picior drept în spate, să umble crăcănat câteva zile.

Tot gândindu-se astfel, mintea începu să i se îngreuieze de somn. Pe dinaintea ochilor pe jumătate închiși, începură acum să defileze armate nesfârșite de pâini. Coborîră neîncetat de pe rafturile brutăriei în rânduri drepte, ca niște soldați cu fețe rumene, conduși de comandanți țanțoși, subțiri la trup ca franzelele, mărșăluind pe ulițele mahalalei. Tata și mama stăteau lângă el, pe marginea uliței, urmărind atenți și plini de bucurie acest marș. Deodată, mâna mare, lată, puternică a tatălui său se înălța în aer și el arătă spre poarta casei lor. Atunci se desprinse din rânduri un soldat cam negricios la chip, o luă la goană, sburând parcă peste acoperișurile căsuțelor și peste gropile întâlnite în cale. Trecu dintr'un pas zaplazul și intră în bucătărie fără să deschidă ușa. Se învârti de colo până colo pufnind din nări și căutând un loc unde să se așeze. Se opri o clipă în aer, aproape de tavan și căzu cu sgomot pe măsuța de lângă plită.

— Drepți! exclamă Costică, scuturând din cap și trezindu-se. Se ridică pe jumătate, uitându-se cu ochii împăienjeniți de somn la măsuța de alături, unde visase că se prăbușește soldățelul. Clipi din ochi, nevenindu-i parcă să creadă ce vede. Curios: soldățelul se preschimbase într'o pâine neagră și alături de el, în loc de baionetă, era un cuțit obișnuit. Sări din pat și apropiindu-se, șopti zâmbind:

— Aa, tu ești soldățelul cel negricios? Imi place tare mult pâinea proaspătă. Și lui Lăbuș îi place...

Dar deodată tresări și apucând pâinea cea neagră de pe masă, o strânse puternic la piept ,acoperind-o cu amândouă mâinile. I se năzări că niște umbre se iviseră din ungherul întunecos al bucătăriei. Una mătăhăloasă, aducea parcă la înfățișare cu brutarul Chișileagă; cealaltă, măruntă, semăna cu „Foaie de varză" — fiul său. Ochii somnoroși i se măriră de groază; printre dinții încleștați îi ieși un murmur surd, — și bătu cu piciorul desculț în podea ca să le alunge. Strângea cu disperare pâinea la piept. Infățișarea ei rumenă și aroma pe care o răspândea, îl îmbătau. Trase cu nesaț aerul înmiresmat în piept, apropie încet pâinea de gură, și după o clipă de șovăire, mușcă din ea.

Se întinse din nou în patul lui, își trase pătura peste ochi și mestecă alene îmbucătura de pâine neagră, până o înghiți. Apoi adormi. Razele lunii se isbeau de fereastra bucătăriei și pătrundeau înăuntru, resfirându-și lumina peste fața lui liniștită, preschimbându-i cucuiul din frunte într'un mic corn de argint. Un lătrat venit din afară îl făcu să tresară prin somn. Pleoapele grele i se sbătură, și el îngână:

— Lăbuu-uș!...

Apoi se întoarse pe cealaltă parte și adormi de-a binelea.

(Va urma)

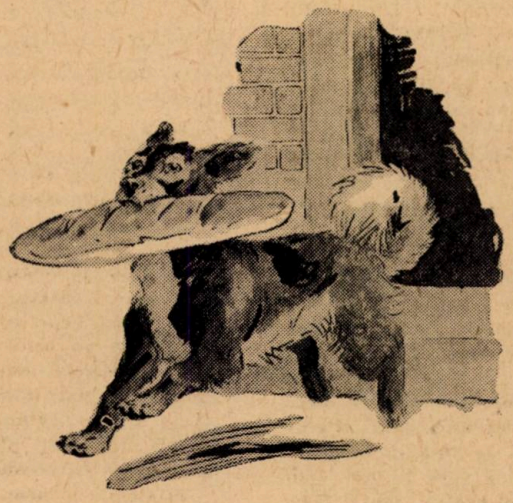

A. P. Cehov

Acum o jumătate de veac —la 15 Iulie 1904—s'a stins din viaţă, în vârstă de 44 ani, scriitorul rus Anton Pavlovici Cehov, una dintre cele mai luminate figuri ale literaturii mondiale.

Cei care-l cunoşteau (şi bătrânul Tolstoi şi bunul lui prieten Gorki) spuneau despre el că este un om minunat, un om cum nu există mulţi pe lume. Acest om deosebit s'a născut într'un mic orăşel de provincie, Tagannog, dintr'o familie modestă (bunicul său fusese şerb pe o moşie din gubernia Voronej) şi a avut o copilărie necăjită şi plină de lipsuri. Dela vârsta de 16 ani dă meditaţii ca să-şi câştige existenţa şi să-şi ajute numeroasa familie: tatăl, mama bolnavă, cei doi fraţi şi o soră. In ciuda tuturor greutăţilor îşi urmează cu sârguinţă clasele secundare, ba chiar îi mai rămâne timp pentru creaţia literară: la 13 ani publică o poezie în gazeta liceului şi tot cam de atunci datează şi prima lui piesă de teatru. Anii de studenţie, la Moscova, aveau să fie caracterizaţi prin aceeaşi muncă neobosită, împărţită între cursurile de medicină şi redacţiile revistelor la care colabora. Dar mai mult decât lipsurile băneşti, cu care a avut de luptat o viaţă întreagă, l-au chinuit pe Anton Pavlovici nedreptăţile, abuzurile pe care le vedea în jurul lui şi care se manifestau cu o neînchipuită sălbăticie în anii de cruntă asuprire ţaristă în care a trăit. Indignarea lui adâncă de om cinstit, Cehov avea să şi-o strecoare, sub ochii cenzurii, în fiecare rând, dela schiţele pline de haz, publicate în revistele umoristice ale vremii, la nuvelele şi piesele de teatru de mai târziu. Setea de adevăr, de dreptate, a fost trăsătura caracteristică a sufletului scriitorului care din copilărie a urît cu înverşunare minciuna. „Minciuna jigneşte urechea celui care ascultă, şi coboară pe cel ce-o rosteşte" îi scria el fratelui său.

Intreaga lui operă literară oglindeşte nemulţumirile, suferinţele celor mărunţi, a celor asupriţi, în contrast cu îmbuibarea, prostia şi grosolănia asupritorilor. Dar amărăciunea ce se desprindea din aceste pagini este compensată de credinţa într'un viitor fericit, de convingerea că acest viitor este aproape. Tabloul întunecat al Rusiei ţariste dela sfârşitul veacului trecut, pe care-l aflăm zugrăvit în opera lui Cehov, este astfel luminat de perspectiva apropiatei revoluţii. „Pe zi ce trece sunt tot mai adânc încredinţat că trăim în preziua celui mai măreţ triumf şi aş vrea să pot trăi să cunosc şi eu clipa aceea, să iau şi eu parte la ea" afirmă Iartsev în nuvela „Trei ani". Iar bolnavul Gromov din fioroasa „sală Nr. 6" îşi înăbuşe revolta (fiindcă nu poate face altfel) şi visează la ziua în care „vor străluci zorile unei vieţi noi, va birui adevărul şi va fi şi pe uliţa noastră sărbătoare.

Biciuirea necruţătoare a lumii burgheze o găsim concentrată la Cehov şi în schiţele sale satirice, adevărate capodopere ale genului, cum sunt „Cameleonul", „Majurul Prişibeev", „Moartea funcţionarului", „Fiica Albionului", Masca", „Grasul şi slabul" ş. a.

Opera lui Cehov se înşiră în mod firesc în evoluţia literaturii ruse. Pe linia marilor săi înaintaşi, Turgheniev, Gogol, Tolstoi, el reprezintă un pas înainte, apropiindu-se de alt mare scriitor, prietenul său Gorki, care avea să vorbească despre aceiaşi oameni mărunţi şi oropsiţi, dar cu accente mai puternice, şi cu o viziune precisă a viitorului.

Cehov a iubit mult copiii. In povestirile sale în care apar copii, „Stepa", „Străduiile", „De-aşi putea dormi", şi altele, el vorbeşte despre ei cu atâta dragoste şi gingăşie, cu atâta apropiere de lumea lor sufletească, cu atâta înţelegere pentru suferinţele lor, încât eşti răscolit până la lacrimi. Cine poate să-l uite pe Iegoruşca cel cu rubaşcă roşie şi pălărie nou-nouţă, cu pană de păun, din „Stepa", sau pe Varca, slujnicuţa chinuită din zguduitoarea schiţă „De-aşi putea dormi".

Anton Pavlovici Cehov n'a apucat să vadă înfăptuindu-se idealul spre care a tins, să-i vadă pe acei oameni mărunţi şi oropsiţi, despre care şi pentru care a scris, căpătându-şi dreptul la o viaţă liberă, frumoasă, îmbelşugată; el n'a apucat să trăiască laolaltă cu poporul său acel „măreţ triumf" pe care-l aştepta. S'a stins în floarea vârstei doborît de o boală rea care-l chinuise ani la rând. Dar opera lui a rămas, şi va rămâne să înfrunte vremile alături de nepieritoarele scrieri ale literaturii mondiale.

de AN. B.

Note de călătorie

de VICTOR BÂRLĂDEANU

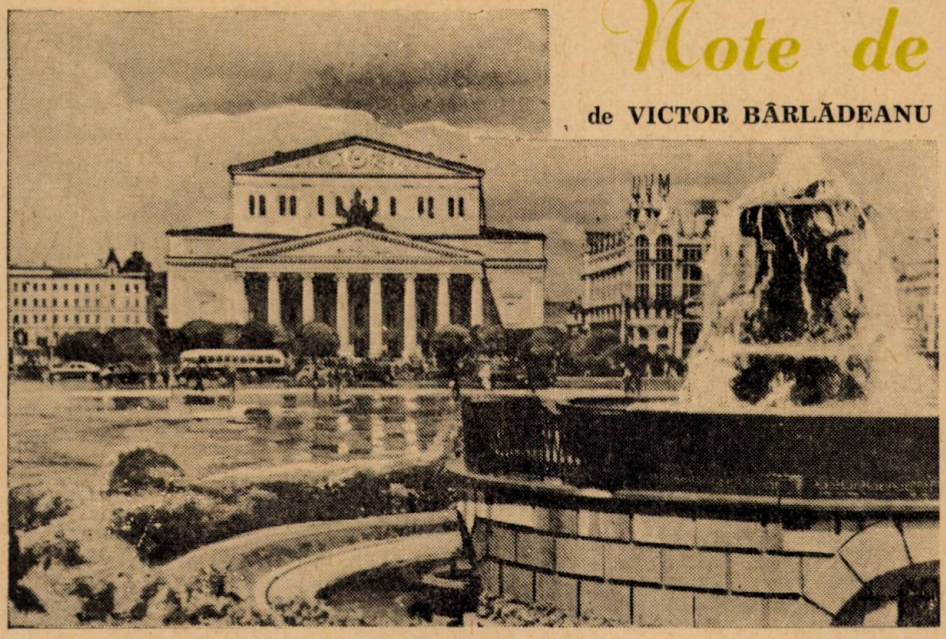

Există la Moscova o piață care se numește Piața Teatrală. Și, într'adevăr, își merită numele. In dreptul pieței se înalță impunătoarea clădire a Teatrului Mare al Uniunii Sovietice, cel mai mare teatru de operă și balet din lume. Vara, când soarele își revarsă din belșug strălucitoarea-i lumină asupra orașului, Teatrul Mare sclipește ca un uriaș vas de porțelan făurit de mâna vrăjită a unui maistru de poveste.

In partea dreaptă a pieții se află unul din cele mai vechi leagăne ale culturii teatrale ruse — Teatrul Mic. In fața teatrului gândește, cu mâna sprijinită de spătarul unui jilț, figura întruchipată în bronz a marelui clasic al literaturii dramatice ruse — Alexandru Ostrovski.

In partea stângă a pieții se află „palatul basmelor": Teatrul Central de Copii al Uniunii Sovietice.

...Duminică dimineața. Orele 11 și jumătate. Lumina primăverii timpurii se oglindește în argintul zăpezii care mai atârnă încă pe crengile golașe ale copacilor, în ferestrele care — deschise năvalei aerului proaspăt — par zâmbete înflorite pe chipurile caselor, în mersul vioi și în privirile pline de veselie ale trecătorilor.

In Piața Teatrală o mulțime gălăgioasă de copii de toate vârstele se adună — câte unul sau în grupe — în fața teatrului lor iubit. M'am oprit în fața afișelor viu colorate.

Am străbătut grabnic cu privirea între șirul de afișe și am găsit însfârșit ce mă interesa. Se reprezenta piesa „Bulgărele de zăpadă" de cunoscuta scriitoare sovietică pentru copii, Liubimova. Mi-a povestit cineva că e o piesă bună, că te ține tot timpul cu atenția încordată, dar despre ce e vorba în ea, a uitat să-mi spună. „Bulgărele de zăpadă"! Trebuie să fie vreo feerie, mi-am zis, și am intrat în clădirea teatrului.

De cum intri, te întâmpină strălucirea scărilor de marmoră și a holurilor mari pardosite parcă cu oglinzi. Copiii se îndreaptă în ordine către garderobă, își depun paltoanele, își îndreaptă apoi părul căzut rebel peste ochi, și urcă pe scările monumentale. Totul seamănă într'adevăr cu interiorul unui palat, unui palat al basmelor. Mulți dintre cei mai mici, care au intrat astăzi pentru întâia oară în teatru, pășesc cu sfială pe scări. O fetiță cu obrăjorii roșii ca focul deschide ochii mari, nesăturându-se să tot privească de jur împrejur, și rămâne în urma surioarei sale. La un moment dat, vede că a rămas singură, se sperie o clipă, dar apoi vine liniștită către mine și mă întreabă:

— Nu știți unde e Nina?

Până s'o întreb eu la rându-mi cine e Nina, se aude un glăscior alarmat din capul scărilor:

— Unde ai dispărut, Mașa?

In ochii fetiței s'a aprins scânteia unei mari bucurii:

— Iat-o pe Nina! Și într'o secundă sboară pe scări până în locul de unde țâșnise glăsciorul alarmat.

In holul cel mare dela etaj o mulțime de copii s'a adunat în jurul unui pian. Pianistul se apleacă deasupra clapelor. De sub degetele sale măiestre se înfiripă o melodie — luminoasă, înaripată. La sfîrșitul melodiei, tăcerea este atât de pătrunzătoare, încât până și sgomotul străzii duminicale parcă s'a îndepărtat. După câteva clipe de emoție, pianistul întreabă:

— Cum se numește compoziția aceasta și de cine a fost compusă?

Intrebarea i-a pus în vădită încurcătură pe micuții ascultători. Se privesc unii pe alții, se consultă între ei, caută să-și amintească unde și când au mai auzit melodia. La un moment dat, o voce subțirică — în care am recunoscut glăsciorul alarmat din capul scărilor — ciripește:

— Este Marea Poloneză de Chopin...

Pianistul exclamă:

— Bravo! Cum te cheamă, fetițo?

— Nina Iliuhina!

Din mulțimea de copii a ieșit o fetiță de vreo nouă ani, cu cozile blonde, încolăcite ca o cunună deasupra frunții.

Pianistul o privi câteva clipe, apoi o întrebă:

— Știi să cânți la pian?

— Da!

— Cântă-ne ceva, Nina!

Nina s'a înroșit într'o clipă. Pleoapele i s'au sbătut speriate. Era limpede că nu mai cântase niciodată în public și că o cuprinsese o mare sfială. S'au auzit îndată voci vesele, încurajatoare:

— Hai Nina, cântă-ne ceva!

Nina și-a luat inima în dinți și s'a așezat la pianul uriaș, cu coadă. A închis ochii o secundă, ca

pentru a-şi aduna gândurile. A început apoi să mângâie clapele cu degetele lungi, delicate. A răsunat luminoasa melodie a „Momentului muzical" de Rahmaninov.

...Mai sunt câteva minute până la începerea spectacolului. In sală pluteşte un murmur surd. Mă aşez la locul meu, într'o loje din stânga scenei. In dreapta mea se află două fete, una cam de 10 ani, cealaltă cam de 13. In stânga mea s'a aşezat un băieţel de vreo 9 ani, negricios, cu părul buclat. Se pare că a alergat pentru ca să nu întârzie, deoarece respira greu.

Mă priveşte o clipă, apoi îmi spuse ca pentru a se scuza de faptul că gâfâie ca o locomotivă :

— Mi-a venit fratele din Erevan şi de-abia am reuşit să prind trenul electric pentru a ajunge la timp în oraş...

Din vorbă în vorbă micul meu vecin îndepărtă nedumerirea care mi se aşternuse pe chip. Imi spuse că îl cheamă Vova Haciaturov, că e fiul directorului unei staţii de cercetări agrotehnice din preajma Moscovei, şi că fratele lui mai mare lucrează ca inginer la o uzină de construcţii de maşini din capitala Republicii Sovietice Socialiste Armene, Erevan.

— Fabrică strunguri... adăugă cu importanţă Vova.

...Luminile din sală se sting treptat, până ce în jurul nostru coboară vălul unui întuneric străveziu, prin care totuşi ne vedem chipurile.

Deoarece până acum n'am izbutit să văd sala ca lumea, îmi rotesc privirile în jur, în timp ce luminile becurilor îşi sting ultima pâlpâire. Mai zăresc bogatele ornamente care împodobesc lojile, frumuseţea fotoliilor moi de pluş roşu, măreţia uriaşului candelabru care îşi împrăştie strălucirea asupra întregii săli.

Reflectoarele aprind asupra cortinei un foc viu. Incet, în mijlocul tăcerii depline, cortina se deschide...

...Cu răsuflarea întretăiată de emoţie sute de perechi de ochi urmăresc soarta eroilor de pe scenă.

Incă dela primele scene ale piesei îmi dădui seama că mă înşelasem în aşteptările mele. In ciuda titlului — „Bulgărele de zăpadă" —, nu era vorba de o feerie. Pe scenă se desfăşura o dramă cumplită — drama copiilor negri din America de azi. „Bulgărele de zăpadă" era porecla pe care i-o dăduseră eroului piesei, copilului negru, Dick Dempsey, colegii săi de şcoală.

Mă uitai adesea în jur. Micii spectatori din jurul meu urmăreau cu privirea lipită parcă de scenă, cu o participare din adâncul inimii, povestea micului negru împotriva căruia capitalistul Biggle — o figură respingătoare de şacal — deslănţuise cea mai cruntă teroare. Fetiţa din dreapta mea — blondă, cârnă, cu ochii sclipind prin întuneric — murmura adesea printre dinţi, cu furie : „Ticăloşii !". Iar la un moment dat, când câţiva din agenţii poliţiei erau gata să pună mâna pe micul negru, ea izbucni: „Atenţie Dick! Fugi !" Nimeni din sală nu socoti ne la locul lui acest strigăt indignat, pentru că în el se adunase parcă mânia întregului public.

Vedeam cu ochii mei cum fiecare dintre micii spectatori se simţea pentru câteva clipe în pielea prigonitului erou, cum indignarea lor creştea pe măsură ce se înteţeau suferinţele năpustite de Biggle asupra capului lui Dick. In privirile lor se citea nu compătimire molatecă, ci ură şi mânie, voinţă de luptă. Simţeam că mă aflu într'o sală de copii sovietici, educaţi în spiritul dragostei nemărginite pentru tot ce e bun, omenesc, luminos, şi a urei înfocate împotriva răului şi a ticăloşiei.

Unul dintre tablourile piesei înfăţişa o lecţie de istorie într'o şcoală americană. Elevii o roagă pe profesoară să le povestească ceva despre istoria Uniunii Sovietice. Profesoara se codeşte la început, apoi, la insistenţele elevilor, începe să înşire nişte năzbâtii caraghioase şi „gogoşi", cum că istoria Rusiei ar începe deabia dela Petru cel Mare „care îmbrăca cizme înalte" şi că s'ar sfârşi în Octombrie 1917, când, cică, asupra Rusiei „s'ar fi abătut haosul". Publicul de mici spectatori râdea în hohote de bazaconiile rostite de uscăţiva „savantă" şi exclama: „Iată cine predă la ei istoria!" La un moment dat însă locul râsului şi al batjocurii l-a luat din nou indignarea. Asta a fost atunci, când „profesoara" americană a început să le explice elevilor că salvarea de hitlerism ar fi adus-o lumii nu glorioasele Armate Sovietice, ci, zice-se, armata americană. Negricios ul Vova Haciaturov din stânga mea strigă de se auzi în toată sala: „Minţi ! In vreme ce americanii tăi erau cât pe ce să mănânce bătaie dela nemţi, tata intrase de-acum în Berlin!" Strigătul lui Vova stârni aplauze în sală. Micul meu vecin se uită stânjenit în jur şi se roşi...

...Cortina s'a închis peste ultima scenă a piesei. Luminile s'au aprins. Ies din sală împreună cu Vova.

Vova se grăbeşte: trebuie să prindă trenul electric care pleacă la orele 4 din gara Savelovski către localitatea din preajma Moscovei în care locuieşte familia Haciaturov. Ne luăm paltoanele dela garderobă şi ieşim în piaţa luminată de orbitorul soare al timpuriei primăveri. Mai stăm câteva clipe de vorbă. Pe Vova nu l-a părăsit încă imaginea negrului Dick, asuprit şi urmărit de stăpânii Americii de azi. El spuse încet, pe gânduri: „Trebuie să le scriem lui Dick şi tovarăşilor lui si să-i sfătuim cum să lupte cu netrebnici ca Biggle !" Apoi îşi ia rămas bun dela mine şi pleacă cu paşi repezi către staţia de metrou. Îl mai urmăresc din priviri până ce mulţimea ce se scurge în statia metroului îl înghite şi mi-l ascunde de deplin vederii.

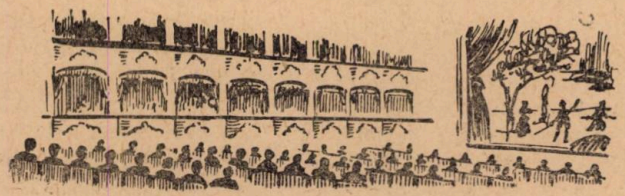

450 ani dela moartea lui Ştefan cel Mare

ILIEŞ PUI DE VITEAZ

de ANDA BOLDUR

Ilustraţii : V. APOSTOLOIU

Era pe la chindee [1]). Soarele dogorea fără milă. Prin pâcla uşoară ce împânzea văzduhul, cerul, deşi fără scamă de nor, părea plumburiu. La fel de plumburii se arătau şi întinderile nisipoase, curmate când de-a lungul, când de-a curmezişul, de spinările pleşuve, râpoase ale dealurilor.

Până şi ostreavele de verdeaţă ale pădurilor — puţine la număr şi sărace — erau cenuşii, înecate de pulberile călătoare pe care le purta în trâmbe dese, vântul încins ce sufla dinspre stepele vecine.

Necruţătoare, într'adevăr, se dovedea a fi luna lui Cuptor în acel leat, una mie patru sute şaizeci şi trei.

Deodată însă, vântul acela fierbinte prinse a se răcori. Firea întreagă răsuflă parcă, înviorată. Învioraţi se arătară şi călăreţii, ba chiar şi caii alaiului domnesc ce cobora dealul înalt înapoia căruia rămăsese, cale de vreo două ceasuri, cetatea Sorocăi. Alaiul înainta domol pe drumul cel mare ce ducea dela vadurile Nistrului la cele ale Prutului şi, mai departe, peste Târgul Botoşanilor, la Suceava, unde se afla în acea vreme scaunul Moldovei şi unde îl adăsta însuşi Măria Sa Ştefan Voievod. Dar nu numai Domnitorul, ci în treaga Ţară a Moldovei petrecea în gând acel alai care străbătea în trapul mărunt al bidiviilor [2]) îndepărtatele meleaguri răsăritene.

Căci în careta aurită, căptuşită cu atlas de culoarea peruzelei, care mergea legănându-se pe arcuri în mijlocul pâlcului de călăreţi, trasă de opt cai albi, se afla prea frumoasa cneaghină Evdochia, fiica cneazului Simion Olelcovici al Chievului, viitoarea Doamnă a Moldovei.

Vestea frumuseţii cneaghinii se dusese peste mări şi ţări, întocmai ca în poveste. Dar nu numai de această frumuseţe se lăsase răpit Domnul când solii îi aduseseră portretul ei, ci şi de pricini mai înalte. Fiindcă pe vremea aceea, legăturile de rudenie între stăpânitorii de ţară aduceau mult folos. Şi Ştefan, care nu era numai un neîntrecut oştean şi un mare rânduitor de dreptăţi aşezări, dar şi un destoinic chibzuitor al trebilor dinafară, ştia că împotriva osmanlâlor [3]) hrăpăreţi, sprijin cu adevărat cinstit şi de nădejde nu putea afla decât la puterea vecină din Răsărit, care începea să crească şi să se facă tot mai temută.

După popasul dela Soroca, unde fusese primită şi ospătată cum se cuvenea de către pârcălabul cetăţii, cneaghina se urcase din nou în careta, şi alaiul pornise mai departe.

Celor treizeci de slujitori domneşti, învestmântaţi în straie scumpe, boieri mai mari şi mai mărunţi ce veniseră s'o ia pe prinţesă tocmai dela Chiev, li se alăturaseră — în locul însoţitorilor ei rămaşi la Nistru — optzeci de călăreţi soroceni cu pieptare de fier, în fruntea cărora se afla hatmanul Iordache.

Cneaghina privise o vreme prin perdeluţa albă de borangic, şesurile line ce se zăreau de peste Nistru, până hăt, departe, şi cu ochii înlăcrimaţi îşi luase în gând rămas bun dela ele, apoi prinse a cerceta pe noii săi însoţitori.

Hatmanul Iordache călărea la dreapta caretei. Vederea acestui bătrân oştean în armură, coif cu pene, sabie la un şold şi jungher cu mănunchi de os la celălalt, şi a călăreţilor săi înarmaţi şi ei până'n dinţi, îi potolea cneaghinei nelinştea nemărturisită de a călători prin singurătăţile acestor meleaguri, pe care le ştia pustiite de prea desele năvăliri ale tătarilor Nohai.

După ce-i privi un timp cu luare aminte, domniţa se întoarse cu un zâmbet la cel mai tânăr însoţitor al ei, ce călărea ceva mai în urma boierilor de frunte, lângă roata stângă, gata la orice poruncă a stăpânei sale. In ciuda semeţiei cu care se legăna în şea, şi cu toate că îşi încrunta sprâncenele nevoie mare, se vedea cât de colo, după obrazul fraged şi bozul subţirel, că nu putea să aibă mai mult de paisprezece-cincisprezece ani.

Cine era acest copilandru, şi dece-l ţinea în aşa mare cinste Ştefan Vodă, de vreme ce-l rânduise printre solii ce veniseră să o ia pe cneaghină dela Chiev ?

* * *

Rămas orfan de mamă de când văzuse lumina zilei, Ilieş — căci acesta era numele băiatului, fusese crescut

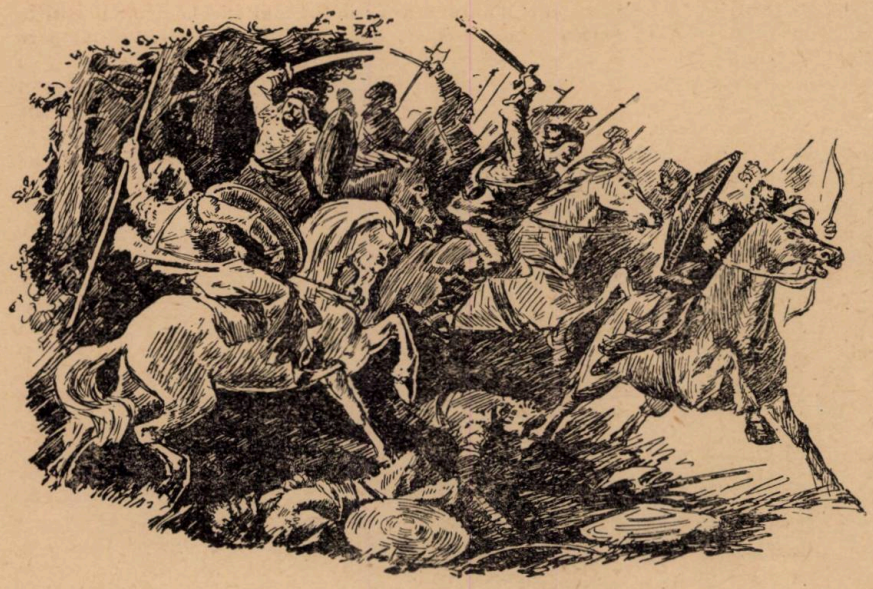

cu mare dragoste, dar şi cu multă trudă de tatăl său, moşnean sărăcit de lăcomia unui boier hapsân din Ţara Muntenească. Intr'o bună zi, nemaiputând să îndure traiul câinesc, moşneanul îşi luase lumea în cap şi rătăcise o vreme prin sate, în căutarea unui rost. Argăţea tocmai la un han aşezat la o răscruce de drumuri, când aflase că Ştefan, feciorul răposatului Bogdan Vodă al Moldovei, care se adăpostea la curtea lui Vlad Ţepeş, îşi alcătuia oaste ca să-şi răzbune părintele ucis mişeleşte de Petru Aron, şi să-l alunge pe acesta din scaun. Moşneanul intrase şi el în oastea lui Ştefan. In frunte cu tânărul şi neînfricatul voievod, porniseră în sus spre inima Moldovei, şi se întâlniseră cu oştile lui Aron Vodă la Doljeşti, pe Siret. Ciocnirea fusese crâncenă. In toiul încăierării, munteanul, care lupta în preajma voievodului, văzuse cum unul din vrăjmaşi îşi încorda arcul, ţintindu-l pe Ştefan; fără să stea pe gânduri ţâşnise ca fulgerul înainte, şi primise el săgeata în locul celui ochit.

— Măria Ta — mai apucase să bolborosească tatăl lui Ilieş, înecat de sângele ce-i năvălea pe gură — Măria Ta, am un băiat, Ilie... e şi el aici, că n'am avut cui să-l las... mă aşteaptă colo, într'un chervan... crede c'am să mă întorc... dar mie Măria Ta, mi-a sunat ceasul...

— N'ai grijă, îl voi creşte ca pe copilul meu — îi strigase viitorul domnitor, încercând să acopere vuietul luptei. Voi face din el...

Dar ochii împăienjeniţi ai rănitului se înălţaseră o ultimă dată spre chipul luminos al voievodului, apoi se închiseseră pentru somnul cel lung.

Ştefan se aruncase cu şi mai mare înverşunare în luptă, şi nu mult după aceea, rămăşiţele oastei lui Aron, dădeau bir cu fugiţii.

După bătălie, la poruncă domnească, mai mulţi oşteni porniseră să aducă puiul de muntean — care fusese găsit într'unul din chervanele cu merinde. Voievodul privise înduioşat la băieţelul acela tuns chilug, mic, negricios, cu căpşor rotund ca o minge:

— Ţi-a fost frică, gândăcelule?

— Mi-a fost, Măria Ta, — răspunse ţâncul răspicat şi ţanţoş de parcă s'ar fi lăudat cu cine ştie ce ispravă.

Râse Ştefan, râseseră şi oştenii cu ochii umeziţi, gândindu-se la cei rămaşi pe acasă.

* * *

Aşa ajunse Ilieş copil de casă la curtea Sucevei.

Iar Ştefan Vodă, deşi prins de atâtea griji — căci multe erau de orânduit în ţara Moldovei — nu-şi uită făgăduiala făcută la Doljeşti: feciorul moşneanului ce-l apărase cu preţul vieţii, primi o creştere aleasă, cu nimic mai prejoasă celei cuvenite unui cocon domnesc. Dascălii îl învăţară carte, limbi străine, iar oştenii cei mai iscusiţi îl deprinseră de tânăr cu meşteşugul armelor. Din când în când în puţinele clipe de răgaz pe care i le îngădulau trebile domniei, Măria Sa îl chema la el şi-l punea să citească slova latinească, fiind şi Măria Sa cărturar de frunte.

Şi anii trecură. Băiatul se făcu voinic şi isteţ de n'avea pereche. Când fu să plece solie mare la cneazul Chievului s'o aducă pe domniţa Evdochia, Ştefan îl trimise şi pe Ilieş, ca unul ce ştia a grăi limba muscălească [4]).

Acum, deşi erau pe drum de întoarcere, şi Chievul rămăsese departe, în urmă, băiatul tot nu se desmeticea; era încă stăpânit de vraja care-l cuprinsese în clipa în care intrase pe porţile mari ale oraşului necunoscut, măreţ şi strălucitor ca într'un basm. Inchidea ochii şi i se părea că vede palatul cneazului, cu ziduri groase, bolţi înfricoşător de înalte şi sute de trepte ce coborau până în valurile înspumate ale Niprului — larg în acea parte de trei sute de stânjeni — iar în urechi îi răsuna încă svonul adânc de clopot, pornit din cupola uriaşă cu solzi de aur a bisericii Uspenschi-Sobor, minunea minunilor. Şi oamenii acela voinici şi veseli, îmbrăcaţi în straie viu colorate, şi cântecele lor ciudate, şi jocurile lor nemaivăzute... Da, era încă năucit de vălmăşagul amintirilor prea proaspete şi prea puternice. Ilieş îşi aruncă privirea de jur împrejur peste spinările încremenite ale dealurilor, şi rămase cu ochii aţintiţi spre miază-noapte. Departe, în fundul zării, deasupra pământului, se ivise un nor des de praf ce părea că înaintează asemenea unui vârtej. Băiatul strânse frâul calului şi făcându-şi loc prin spatele caretei, se apropie de hatmanul Iordache.

— Cinstite hatmane!... rosti el cu vocea sugrumată.

Oşteanul îi urmări privirea, duse mâna streaşină la ochi, apoi strigă cu glas înfricoşător:

— Staţi!

Alaiul se opri.

— Du-te şi spune-i domniţei că s'a arătat un ceambul tătăresc, dar că n'are de ce să se teamă, îi spuse hatmanul.

Hotnogii [5]), căpitanii şi boierii toţi, ţinură sfat grăbit. Ce era de făcut?

In acele vremi tătarii Nohai, pe care Ştefan Vodă nu apucase încă să-i înveţe minte, năvăleau adesea prin ţările vecine, după prădăciuni, lăsând în urma lor foc şi pârjol. Conducătorul lor, Mamac han, neîndrăznind să treacă Prutul de frica domnului moldovean, îşi trimitea ceambulurile spre Ţara Leşească, de unde se întorceau încărcate cu prăzi şi robi, dealungul Nistrului, prin ţinuturile tot de ei pustiite. Un astfel de ceambul venea şi acum dinspre miază-noapte. Să fi avut două-trei sute de tătari. De departe arăta ca un rol mare, negru, care se apropia amenintător. De n'ar fi fost domniţa, puţin le-ar fi păsat moldovenilor: se mai încăierară ei cu aceşti prădalnici. Dar primejdia care o pândeau pe Evdochia îl făceau să pălească până şi pe bătrânul hatman Iordache.

— Nu ştim cu ce gând vin tătarii — grăi el. — S'ar putea să ne ocolească. Noi însă ne pregătim de luptă Coborîm în grabă până la păduricea de colo, adăpostim domniţa şi carele ei de zestre într'un luminiş, şi facem brâu de apărare în marginea crângului. Intre timp, unul din noi să dea fuga înapoi la Soroca să aducă întăriri... S'ar putea s'avem nevoie de ele.

In liniştea ce se aşternu o clipă, auziră cu toţii desiuşit, deşi foarte departe, chiotul sălbatic al nohailor şi

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

tropotul cailor lor, sloboziți în goană nebună — semn că văzuseră alaiul și că se îndreptau spre el.

— Cinstite hatmane, strigă deodată Ilieș, mirându-se singur de îndrăzneala lui, alerg eu să dau de veste la Soroca! Și fără să aștepte răspuns, dădu pinteni calului și-l repezi înapoi pe coasta dealului.

— Nu, nu el, isbucniră în urma lui mai mulți boieri, care știau ce drag îi era lui Ștefan copilul său de casă.

— Lăsați-l, e călăreț neîntrecut și are cal bun, vorbi încet comisul Grigore. Pe el n'au să-l ajungă.

Alaiul porni în mare grabă spre păduricea din fundul văicelei, pregătindu-se să-i întâmpine pe tătari.

Murgul lui Ilieș fugea mâncând pământul. In scurtă vreme ajunse pe culmea dealului. Băiatul întoarse capul, fără să încetinească, și privi îndărăt. Jos în vale, careta domniței intra în umbra copacilor. Iar colo, spre miază-noapte, târnind o trâmbă de praf ce părea acum și mai deasă, și mai înaltă, se zărea înaintând vijelios puhoiul tătarilor. Ajunseseră aproape în mijlocul câmpiei. Nu mai era mult și aveau să fie în marginea pădurii — căci era limpede că înspre ea se îndreptau.

— „De nu m'ar zări", gândi băiatul, dar în aceeași clipă văzu o ceată de vreo cinci tătari desprinzându-se de grosul ceambulului și pornind întins spre el. Așa dar îl văzuseră. Pricepuseră cu ce gând gonea el spre Soroca. Se aplecă și își îndemnă calul care se repezi înainte, săgeată.

— „De noi doi, căluțule, atârnă poate soarta domniței — vorbea băiatul. Grăbește-te!"

Comisul Grigore avusese dreptate. Armăsarul nu alerga: sbura. Iar călărețul pe care-l purta, ușor ca o pană, culcat pe grumaz, cu degetele înfipte în coamă, îl îndemna și îl ajuta nu cu pintenii, ci cu vorbe bune, blânde, șoptite la ureche.

— Hai căluțule, hai frățioare!

Sub copitele murgului, drumul se desfășura cu o repeziciune ametitoare, asemenea unui covor lung, cenușiu.

De câte ori întorcea capul, Ilieș vedea cu bucurie împuținându-se numărul urmăritorilor săi, care, unul după altul se lăsau păgubași. In cele din urmă rămaseră numai doi, mai îndârjiți se vede, și cu cai mai buni.

Trecuse de jumătatea drumului. Până la cetate nu mai era decât cel mult o jumătate de poștă [6] — floare la ureche.

Numai că acum, de câte ori se uita îndărăt, lui Ilieș i se părea că tătarii sunt tot mai aproape.

— „Ai obosit căluțule! — vorbi el. Dar nu se poate să ne înecăm ca țiganul la mal. Hai, adună-ți puterile, încearcă să ne scapi!"

Și lipit de gâtul murgului, una cu el, îl îmbărbăta ca pe un om.

Soroca începu să se zărească în depărtarea fumurie, și băiatul simți că-i cresc aripi. Dar când privi din nou peste umăr, înțelese că nu avea să mai poată ajunge acolo, și pentru prima dată îl cuprinse desnădejdea. Unul din tătari era acum aproape de tot.

Băiatul auzea deslușit strigătele scurte, pătrunzătoare, cu care își îndemna din când în când calul.

— „Măria Ta, ajută-mă", se ruga el încet, copilărește, ca și când Ștefan Vodă i-ar fi putut da vreun sprijin.

Și deodată îi veni în minte un gând îndrăzneț: înaintea lui, la o depărtare cam de vreo sută de stânjeni, drumul trecea printr'o pădurice. Dacă izbutea să ajungă acolo, era scăpat.

Trase cu coada ochiului și văzu cum tătarul îi năvălea pe urme, pregătindu-și din mers arcanul. Celălalt rămase hăt departe.

— „Las' că vă arăt eu vouă! — le spuse flăcăiașul în gând. Sboară murgule!"

Cu o ultimă opintire, armăsarul, alb de spumă, înțelegând parcă primejdia, străbătu ca gândul cei trezeci-patruzeci de stânjeni ce-l mai despărțeau de crâng. Intră sub umbra deasă; puțin mai încolo drumul cotì la stânga. Cum trecu de cotitură, Ilieș își struni calul care se opri sforăind. Scoase sabia și așteptă. Nohaiul sosea în goana mare. In clipa în care se ivi, băiatul se năpusti asupra lui. Celălalt ridică fulgerător hangerul. Săbiile se încrucișară sunând scurt.

Câteva secunde nu se auzi în pădure decât zăngănitul lor subțire amestecat cu sforăitul cailor. Și, deodată, isbucni un strigăt de spaimă curmat pe loc. Cu o lovitură năpraznică Ilieș îi sburase tătarului hangerul din mână și-i împlântase sabia în piept.

Rămase în mijlocul drumului suflând repede. Nu fusese treabă ușoară să doboare namila. Își duse mâna la frunte să-și șteargă nădușeala, și abia atunci văzu că era plină de sânge. In aceeași clipă îl fulgeră în umărul drept o durere cumplită. In tolul luptei simțise usturimea, dar crezuse că e doar o sgârletură. Acum pricepu că era o rană, o rană adevărată, adâncă până la os: nohaiul se apărase bine!

Mai rămânea însă unul. Trase cu urechea, și auzi un tropot îndepărtat. Trebuia să-i vină și ăstuia de hac. Dar cum? Sângele îi curgea șiroale și pe măsură ce i se desmorțea, umărul îl durea mai tare. Aruncând o privire împrejur, dădu cu ochii de calul tătarului, rămas fără călăreț. De oblâncul tarniței [7] se vedea atârnând arcanul. Da, cu arcanul avea să-l prindă pe al doilea nohai, și încă cu unul tătărăsc! Sări jos, își trase repede murgul într'un hățiș, se repezi, și cât ai clipi, desprinse arcanul de pe tarnița tătarului, apoi șfichiui calul care o luă razna prin pădure. La o asvârlitură de băț, un stejar stătea aplecat deasupra drumului ca un bătrân gârbovit de ani. Uitând de durerea din umăr, își făcu vânt în copac și se cățără în frunziș. Se așeză călare pe craca cea mai groasă, rupse în grabă câteva crenguțe care l-ar fi stânjenit, și cu colacul funiei petrecut în cotul mânei stângi, rămase în așteptare. N'avea nici cea mai mică îndoială. De copil învățase să asvârle juvățul. Nu degeaba spunea comisul că învățăcelul lui prindea cu lațul și pasărea în sbor. Tropotul se auzea acuma aproape de tot. Peste câteva clipe nohaiul avea să fie acolo. Ilieș se încordă.

In secunda în care tătarul trecu pe sub copac, cu o mişcare dibace, aruncă arcanul care se desfăşură vâjâind şi căzu peste umerii călăreţului. Cu pieptul şi braţele curmate de strânsoare, acesta se rostogoli de pe cal. Smucitura fu atât de cumplită, încât Ilieş era cât pe ce să cadă de pe cracă. Pe când nohaiul se svârcolea neputincios în ţărână, băiatul sări jos din copac şi se repezi la el. Intr'o clipă îl legă fedeleş, cu celălalt capăt al frânghiei.

Deodată auzi în spatele lui un tropot. Tresări şi întoarse capul. Era căluţul lui — venea să-şi caute stăpânul.

— Murgule! strigă băiatul plin de bucurie, şi se aruncă în şea. Apoi fără să se uite la tătarul care zăcea în colbul drumului, adăugă ca pentru sine: pe dumnealui să-l ia în primire cine trebuie! — Şi porni!

Poarta cetăţii era larg deschisă. Podeţul fusese coborît. Străjile de pe metereze recunoscură de departe slujitorul domnesc, şi dăduseră de ştire. In clipa în care potcoavele armăsarului răsunară pe sub bolta intrării, pârcălabul îi ieşi lui Ilieş înainte. Acesta îi povesti în puţine cuvinte cele întâmplate.

Un sfert de ceas mai târziu, un pâlc de o sută douăzeci de călăreţi, având în frunte pe însuşi pârcălabul Stroe, cobora ca un vârtej drumul pe care nu cu mult înainte, trecuse careta domnească cu însoţitorii ei. In stânga pârcălabului mergea Ilieş. Straiele lui de califea albastră păreau nespus de ciudate alături de platoşele, pieptarele şi coifurile oştenilor.

Caii fugeau mâncând pământul. Oamenii n'aveau decât un singur gând: să ajungă mai repede, cât mai repede. Nici nu îndrăzneau să creadă că ar fi putut sosi prea târziu.

Ilieş abia se mai ţinea în şea. Umărul îl durea, simţea în tot trupul o sfârşeală nespusă, şi o arşiţă cumplită îi uscase cerul gurii.

Când ajunseră în vârful dealului, soarele se apropia de asfinţit. Ilieş se smulse din lâncezeală şi oprindu-se locului privi în jos, spre fundul vâlcelei. O clipă inima încetă să-i mai bată. Incăierarea era în toi. Păgânii făcuseră goluri mari în rândurile moldovenilor, care luptau înşiraţi ca un scut de apărare în marginea pădurii. Dar şi mai mari goluri se căscaseră în rândurile prădalnicilor. Cu toate acestea, fiind mult mai numeroşi, puteai să-ţi dai seama că nu era departe clipa în care apărătorii cneaghinei aveau să fie copleşiţi.

Când sorocenii se zviră pe culme apoi, şi începură să coboare vijelios povârnişul, fără să le pese de ploaia săgeţilor, moldovenii care nu mai aveau nici o nădejde de biruinţă, prinseră parcă puteri noi. Oşenii pârcălabului Stroe se porniră să lovească cu atâta sete, încât rândurile tătarilor se clătinară şi dădură înapoi. Suliţele lungi de carpăn, cu cioc de fier, semănau moartea printre ei; săbiile şi iataganele îi puseră curând pe fugă.

Ilieş se avântase şi el în luptă. Nu apucase însă să dea cu sabia, fiindcă secat de vlagă, îşi pierduse cunoştinţa şi căzuse de pe cal. Slujitoarele domniţei care se strecurau şi ridicau răniţii, îl aduseră până la caretă. Evdochia îl culcase ca pe un copil ce era, pe perine, şi cu mâna ei, îi spălase şi-i oblojise rana.

Dar fierbinţeala frunţii se făcea din ce în ce mai mare. Buzele uscate ale copilului prinseră să îngâne vorbe fără şir... Zile şi nopţi la rând nu mai ştia pe ce lume se află.

Alaiul din care lipseau acum mulţi boieri şi oşteni de frunte, îşi urmă drumul, întâmpinat fiind la fiecare popas de noi trimişi domneşti.

Ilieş nu ştiu însă nici când trecură Prutul — pe un pod mare, plutitor — nici când ajunseră în târgul Botoşanilor, şi nici când se opriră, însfârşit, la capătul drumului, la Suceava.

Din toate cele ce urmară — primirea măreaţă, nunta ca'n poveşti, veselirea şi benchetuiala ce ţinu în cetatea de scaun şi în ţara întreagă, o săptămână încheiată, — Ilieş nu văzu şi nu auzi nimic. Rămase culcat în cămăruţa lui dela capătul aripei stângi a palatului domnesc, şi numai îngrijirile babei Ilinca doftoroaia îi vindecară rana dela umăr.

Intr'o dimineaţă flăcăiaşul se trezi în svon de clopot. Şi cum nu apucase încă să deschidă ochii, i se păru că clopotul pe care-l auzea, era chiar cel din turla bisericii Uspenschi-Sobor dela Chiev, al cărui dangăt îl cutremurase ieri, sau poate mai demult — nu ştia nici el bine când. Se ridică deodată în capul oaselor. O adiere molcomă flutura la fereastră perdeluţa uşoară de borangic. Nu, nu era la Chiev, era în odăiţa lui cea scundă dela Suceava. Se lăsă din nou pe pernă şi închise ochii, căutând să-şi amintească. Chievul... întoarcerea... Soroca... tătarii... lupta din pădure... şi iarăşi lupta... Urma un gol peste care mintea căuta zadarnic să arunce o punte. Ce se întâmplase pe urmă? Şi domniţa, unde era domniţa?

Un sgomot uşor îl făcu să tresară. Deschise ochii. Deasupra lui stăteau aplecate două chipuri, la fel de frumoase şi de semeţe, luminate de acelaşi zâmbet blând şi îngăduitor: Măria Sa Ştefan şi cu Doamna Evdochia.

Aşa dar totul se isprăvise cu bine. Băiatul zâmbi şi el fericit: de vreme ce cneaghina era cu Măria-Sa aici, la căpătâiul lui, a copilului lor de casă, înseamnă că primejdiile toate fuseseră învinse.

— Ilieş, băiete, îi spuse Domnitorul, privindu-l ţintă cu ochii lui albaştri, pătrunzători, aburiţi de duioşie, te-ai dovedit la fel de vrednic oştean precum a fost şi părintele tău. Pentru a-ţi arăta preţuirea noastră, şi pentru ca fapta ta să fie şi altora pildă, te facem stegar al străjii domneşti.

Ilieş simţi că îl îneacă lacrimi de recunoştinţă. Apucă cu amândouă mâinile mâna Domnitorului şi o duse la buze. Nu, în clipa aceea nu era în toată ţara Moldovei copil mai fericit decât puiul de moşnean, ajuns prin vitejia sa şi prin voia Măriei Sale Ştefan Voievod, stegar al străjii domneşti.

---

1) chindie = timpul zilei între amiază şi apusul soarelui (între 2 şi 4)
2) bidiviu = cal mic şi sprinten
3) osmanlâi = turci
4) limba muscăleasca = limba rusească
5) hotnog = locotenent
6) poştă = veche măsură de lungime (19 km.)
7) tarniţă = şea de lemn

Într'o seară

de OCTAV PANCU-IAȘI

Nu-mi place să trag cu urechea la discuțiile altora. Nu știu dacă e un obicei bun sau rău — poate că uneori e bun, alteori e rău — dar deocamdată nu aceasta mă interesează...

Totuși, fără voia mea, nu de mult mi-am călcat obiceiul.

Era o seară blândă pe la mijlocul lui Martie. Liniște — ca în casă, când se dă tează. Scriam la lumina lămpii de masă. Deschisesem larg ferestrele. O boare ușoară, doinitoare parcă, înfiora perdeaua și făcea să tremure cele câteva file de hârtie răvășite pe masă. Apăruse luna de după casa vecinilor și — nu știu cum — îmi readuse în minte versurile lui Bolintineanu învățate în copilărie: „ca un glob de aur...".

Din pricina credinței mele că pe o astfel de vreme poți să faci orice, numai în casă să nu stai, aveam prea puțină poftă de lucru. Mai mult mâzgăleam hârtia, decât scriam: niciunul dintre cuvintele așternute cu migală nu-mi plăcea după câteva clipe, și-l ștergeam apoi cu linii îndesate, aproape stricând peniță.

Deodată — și de fapt, de aici ar putea începe cele care vreau să vi le împărtășesc — aud în curte glasurile a doi băieți. Le recunosc. Un glas când gros, când subțire, — „în schimbare" cum spune adesea posesorul lui — e a lui Mircea. Celălalt, ascuțit, înțepat și totuși nu lipsit uneori de blândețe, e al lui Tudorel. Amândoi au împreună vârsta de douăzeci și șase de ani, împărțită frățește. Doar că la unul cei treisprezece ani s'au așternut mai mult în înălțime — Mircea e înălțuț, voinicos — iar la celălalt în... lățime — Tudorel e bondoc, durdulliu. Îi știam ca fiind prieteni buni, ba, deși vârsta lor nu-mi permite, adaug totuși: și vechi!

Auzindu-i vorbind, m'am apropiat de fereastră. I-am zărit stând pe banca de sub vișin. Probabil și ei, ca și mine, considerau că vremea e prea frumoasă ca să rămână în casă.

Repet: fără să vreau, la început cu gândurile în altă parte, apoi din ce în ce mai interesat de discuția băeților, am tras cu urechea la vorbele lor.

Auzeam vocea lui Mircea:

— Hei... ce frumos... ce bogat... ce minunat e graiul lui Eminescu...

Auzeam vocea lui Tudorel:

— Hei... dar cât farmec... cât farmec are graiul lui Creangă...

— Eminescu e cel mai mare poet al nostru!

— Și Creangă cel mai mare povestitor! Cel mai mare!

— Ascultă, Tudorel, ascultă cât de frumoase sunt aceste versuri... (Pauză. Probabil pentru a-și reaminti vreo poezie. Intr'adevăr!): „Când cu gene ostenite, sara suflu'n lumânare, doar ceasorn'cul urmează lung-a timpului cărare. Căci perdelele..."

— Dar ascultă și tu... ascultă cum încep „Amintirile din copilărie"... Parcă tot poezie ar fi... (Pauză. Probabil cu același scop ca și acel de mai înainte. Într'adevăr!): „Stau câteodată și-mi aduc aminte ce vremi și ce oameni mai erau în părțile noastre, pe când începusem și eu..."

— E o limbă foarte frumoasă, dar... Totuși... Vezi... Parcă la Eminescu e și mai și! (Pauză) „A fost odată ca'n povești, a fost ca niciodată, din rude mari împărătești, o prea frumoasă fată..."

— „A fost odată ca'n povești..." (Tudorel îl îngână pe Mircea cu glas pițigăiat, în zeflemea). Eh! Dar unde găsești un grai mai minunat ca în Harap Alb al lui Creangă... Auzi: „Amu ci-că era odată, într'o țară un crai care avea trei feciori. Și craiul acela avea..."

— Mda... Știu... Avea o fată...

— Dece-mi iei vorba din gură?

— Dar tu de ce m'ai îngânat mai adineauri?

— Pentru că așa am vrut!

— Și eu așa am vrut! Și dacă mai vreau, spun așa: Craiul acela avea o fată... Și fata aceea avea un băiat... Și băiatul acela avea un câine... Și câinele acela avea purici!

— Purici ai tu!

— Şi tu leoparzi! Şi raţe! Şi rinoceri! Într'o zi o să te înghită, grăsunule!

— In schimb tu eşti înalt şi deştept ca un stâlp de telegraf!

— Uite cine vorbeşte despre deşteptăciune! Când te-a întrebat cine a fost Arhimede, ai spus că e unul care făcea baie...

— Tu însă nu faci baie niciodată!

— Eu nu fac baie? Dacă mai spui un cuvânt îţi trag un ghiont!

— Şi eu un pumn în nas!

— Să te văd: ai curaj? Umflatule!

— Am, dar mi-e milă de-o stârpitură ca tine. Plec în casă şi să te ia... cine ştiu eu!

— Plec şi eu, dar pe tine să te ia... cine ştiu eu!

S'au sculat amândoi de pe bancă şi s'au îndreptat fiecare spre casa lui. Am auzit sgomotul a două uşi trântite, apoi din nou se lăsă liniştea despre care, dacă vă amintiţi, la început spuneam că e asemănătoare cu cea dintr'o clasă, în timpul tezei. O undă de vânt sburdalnică îmi răvăşi părul, iar luna îmi aduse din nou în minte versurile lui Bolintineanu...

Iată — mi-am zis — cu câtă „frumuseţe"... şi „bogăţie"... şi „minunăţie"... şi „farmec" s'a terminat discuţia despre... „limba literară a lui Eminescu şi Creangă"...

Hm! Şi eu care mă aşteptam... Insfârşit...

Şi totuşi, cele auzite nu-mi dădeau pace.

Ştiu eu? Poate că între prieteni asemenea discuţii sunt...

Dar în clipa aceea m'am întrebat dacă, într'adevăr, Mircea şi Tudorel erau prieteni. La început, n'am ştiut ce să-mi răspund.

Gândindu-mă astfel, mi-au apărut deodată în minte câteva rânduri dintr'o scrisoare adresată de către Creangă lui Eminescu, primul fiind la Iaşi şi celălalt la Bucureşti.

„Bădie Mihai, nu pot uita acele nopţi albe când hoinăream .. fără pic de gânduri rele".

Aceste rânduri m'au făcut să-mi răspund la întrebarea dacă Mircea şi Tudorel sunt prieteni.

Luna se ascunsese după un nor. Stelele licăreau obosite. Am închis fereastra, am stins lumina şi m'am culcat. Pendula bătu ora douăsprezece noaptea... şi anunţarea miezului nopţii îmi aminti de alt vers, din altă poezie, dar tot de-a lui Bolintineanu.

(din volumul de însemnări „Despre prieteni cu pantaloni scurţi" care va apare la Editura Tineretului)

* * *

ÎN VACANŢĂ

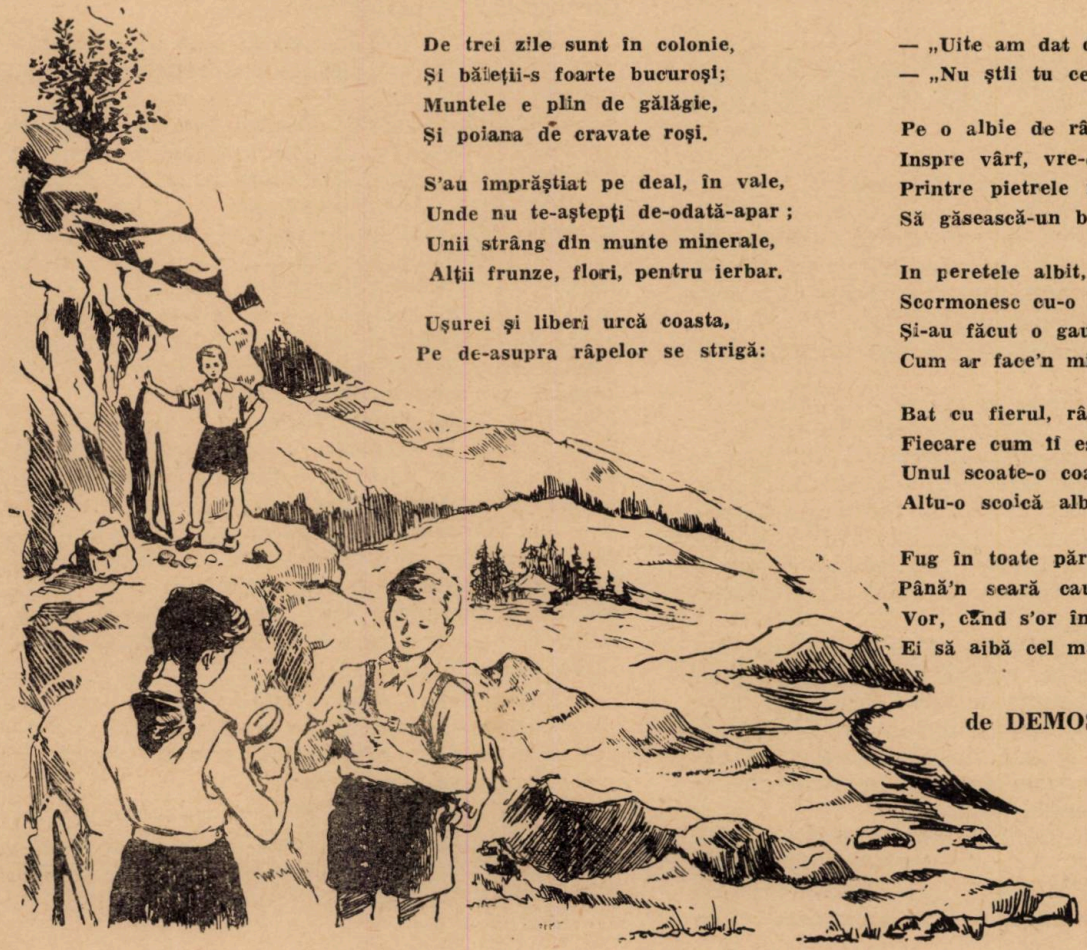

De trei zile sunt în colonie,
Şi băieţii-s foarte bucuroşi;
Muntele e plin de gălăgie,
Şi poiana de cravate roşi.

S'au împrăştiat pe deal, în vale,
Unde nu te-aştepţi de-odată-apar ;
Unii strâng din munte minerale,
Alţii frunze, flori, pentru ierbar.

Uşurei şi liberi urcă coasta,
Pe de-asupra râpelor se strigă:

— „Uite am dat de-o tufă de ferigă"
— „Nu ştii tu ce floare este asta?"

Pe o albie de râu, secată,
Inspre vârf, vre-o patru se ridică;
Printre pietrele rotunde cată
Să găsească-un bulgăre de mică.

In peretele albit, de stâncă,
Scormonesc cu-o bară grea de fier,
Şi-au făcut o gaură adâncă,
Cum ar face'n mină, un miner.

Bat cu fierul, râd şi se întrec,
Fiecare cum îi este cheful.
Unul scoate-o coajă de culbec,
Altu-o scoică albă ca sideful.

Fug în toate părţile, se'ndeamnă;
Până'n seară caută mereu.
Vor, când s'or înapoia la toamnă,
Ei să aibă cel mai bun muzeu.

de DEMOSTENE BOTEZ

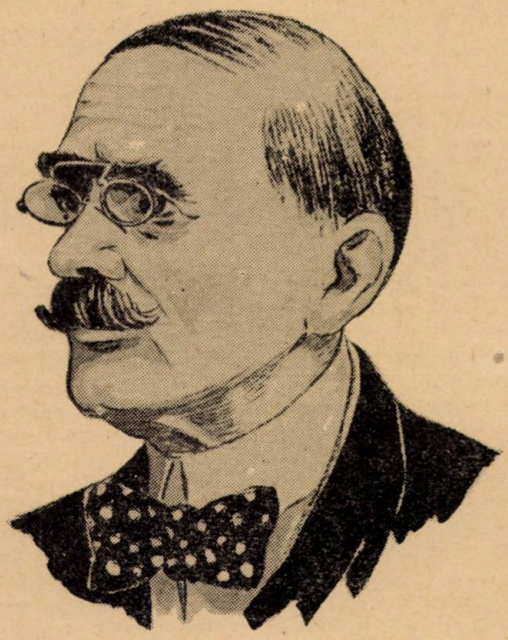

VICTOR BABEŞ

La 19 Iulie, în acest an, se împlineşte un veac dela naşterea lui Victor Babeş, unul dintre cei mai de seamă oameni de ştiinţă pe care i-a dat poporul nostru.

Mânat de un puternic patriotism, Victor Babeş se întoarce din străinătate, unde şi-a făcut studiile cu profesori de seamă, savanţi ca Louis Pasteur, Koch, Cornil, căpătând un renume mondial în domeniul bacteriologiei. Venit în ţară, el îşi pune toată ştiinţa şi puterea sa de muncă în slujba îmbunătăţirii situaţiei sanitare a maselor largi de muncitori şi ţărani, demascând politica de exploatare şi mizerie a claselor burghezo-moşiereşti şi duşmănia acestora faţă de adevăr şi ştiinţă.

Toate realizările sale pe tărâmul medicinei, printre care, descoperirea „metodei româneşti" în tratamentul turbării, a seroterapiei, lucrările sale ştiinţifice, au avut drept scop, fericirea omului.

Şi Victor Babeş a rămas credincios acestui ţel, pentru care poporul l-a ridicat în rândul celor mai de seamă fii ai săi.

Cu ocazia aniversării a 100 de ani de la naşterea lui V. Babeş, publicăm un fragment din volumul „Victor Babeş" de Puica Strihan şi Mihail Stoian, care va apare la Editura Tineretului.

Geana de foc a soarelui clipeşte peste întinderea încă adormită a câmpiei. După cântul stins al cocoşilor, satul se ghiceşte undeva, departe, dincolo de hotarul ogorului pârjolit de soare. O boare fierbinte, suflată parcă de pe o plită încinsă, leagănă într'o unduire tânguitoare lanurile înegrite şi scorţoase ale porumbului semănat de cu primăvară ,care a răsărit, s'a înălţat dela pământ, dar n'a legat rod din pricina cumplitei uscăciuni. Pământul cască spre cer buzele largi şi adânci ale crăpăturilor, ca nişte guri însetate.

Tăcut şi întunecat, strâns în brâul livezii de meri sterpi, se înalţă în inima ogorului, conacul boieresc. Ochi harnici de lumină, prind să pâlpâie în ferestile din preajma magaziilor şi hambarelor încăpătoare. In curte începe forfota de toate zilele a slugilor. Numai geamurile conacului rămân aceleaşi, acoperite de perdele grele.

Călcând uşor, în vârful picioarelor, Babeş trece prin faţa uşii înalte, cu clanţă poleită, dindărătul căreia răzbate în coridor sforăitul sgomotos al boierului. Se opreşte înaintea frumoaselor străchini cioplite în lemn, prinse pe perete, apoi iese în ogradă şi după ce întârzie o clipă pe treptele cerdacului, păşeşte în drum.

In poartă, logofătul — un bărbat înalt cu un nas neobişnuit de lung înfipt în mijlocul unei feţe buhăite, îl salută aplecându-se mult şi lăţindu-şi gura într'un rânjet. Babeş îi răspunde parcă nemulţumit de a fi fost primul om pe care l-a întâlnit în dimineaţa aceasta frumoasă — şi o apucă pe câmpie, încântat de orizontul larg ce se desfăşoară înaintea sa, de liniştea desăvârşită, tulburată doar de cântecul ciocârliei. Se afundă în lanul de porumb, croindu-şi cărare, cu amândouă braţele, printre tecile arse.

Soarele s'a ridicat în înaltul cerului. Babeş merge înainte, înfruntând dogoarea. Rupe un ştiulete, îl desfoaie, priveşte ciocanul ştirb, cu câteva boabe uscate, şi apoi îl azvârle.

Un vânt puternic se iscă pe neaşteptate. Vârtejuri de praf gonesc peste întinderea câmpiei ca peste o mare de foc. Nori se rostogolesc pierzându-se în zare. O clipă totul a amuţit. Pare că întreaga fire îşi ţine răsuflarea în aşteptarea marei deslănţuiri. Apoi furtuna uscată se năpusteşte cu şi mai mare furie. Babeş caută încotro s'o pornească. Dar valurile învolburate de praf nu lasă privirea să străpungă nici la doi paşi în jur. Se opreşte încordându-se sub biciuirea furtunii. Face un pas înapoi şi odată cu o răbufnitură de vânt, deschide uşa unui bordei mărunt.

Un bătrân cu pletele crescute până la umeri şi cărunte ca un fulor de cânepă, lasă din mână bucata de lemn pe care o cioplea şi-l priveşte în tăcere. Apoi ridicându-se anevoie, îi vorbeşte:

— Ce mai vreme, boierule...

— Grozavă furtună, exclamă Babeş, încercând să-şi scuture praful din păr şi de pe haine.

— Hi! Hi! ieneşte moşul cu glas răguşit. Pe la dumneavoastră, la oraş, boierule, nu se prea abat furtunile.

Vântul scutură bordeiul din încheieturi.

Moşneagul şterge cu mâini tremurânde un scăunel cu trei picioare, frumos sculptat.

— Şezi, boierule, până o trece prăpădul ăsta... C'apoi furtuna ştii când se iscă, da'când se isprăveşte...

Babeş se aşează şi luând în mână strachina la care lucra bătrânul spuse:

— Dumneata le faci...

— Eu, răspunde moşul, scărpinându-se în cap, încurcat.

— Sunt şi la conac din ele. Mi le-a arătat boierul. Frumoase!

— Ale mele-s!

Trăgându-şi mustăţile pleoştite, moşneagul şopteşte la urechea lui Babeş:

— Deh... boierul se mai laudă cu faptele mele... da eu nu prea am dece să mă laud cu faptele boierului...

— Dece moşule, îl întreabă Babeş, jumătate în glumă, încercând să deslege limba bătrânului.

— Apăi ce să mai spun... Că tot m'au ajuns bătrâneţele... Acu şi picioarele m'au lăsat şi vederea mi-a slăbit, nici caii nu-i mai pot mâna. Doar mâinile mi-au rămas tinere... Vai şi amar de moş Gorun...

Şi întinde braţele, vrând parcă să le arate necunoscutului. Dintr'o mişcare, Babeş, i-a prins mâinile între ale lui, strângându-le cu putere.

— Moş Gorun!

Bătrânul tresare şi încordându-şi privirea, încearcă să desluşească chipul necunoscutului.

— Cine eşti, boierule?

— M'ai uitat, moş Gorun, m'ai uitat... Şi dacă mă cauţi printre boieri, n'ai să mă găseşti niciodată...

Babeş râde pe sub mustaţă şi-i şopteşte:

— Ghi, nărăvaşilor, ghi!...

Moşul ezită o clipă, apoi strigă:

— Domnu' doftor!

Babeş îi cuprinde umerii. Bătrânul nu-şi poate stăpâni emoţia:

— Ehei... ţii minte când te-am dus cu sania la Anton Negulici... L-ai văzut?

— Până acum n'am avut timp.

— Ehei, fiul moşului, sunt ani de atunci... Tot satul te vorbeşte de bine de când i-ai scăpat pe ăi doisprezece de turbare... D'acu... la ce-ai venit?

— M'a chemat boierul să-i vindec vitele.

Bătrânul oftează din toată inima.

— Nu de noi îl doare sufletul pe boier, ci de vite...

— Dece spui aşa, moş Gorun!

— Aşa-i... Pământu ăsta ni-i leagăn şi mormânt, dar nici atâtica nu-i al nostru! arată el o jumătate de palmă.

Babeş priveşte în jur. Acum deslueşte mai bine cumplita mizerie din bordei: pământ bătătorit în loc de podele, şi în rest nimic, nimic, decât o policioară cu câteva străchini frumos cioplite.

Moş Gorun pune mâna cu degete noduroase pe genunchii lui Babeş, îşi apropie faţa de el şi desvăluindu-i parcă o taină:

— Muncim ca vitele de parcă...

— Şi dece nu mergeţi la boier ,moş Gorun?

— Ne-am jeluit destul... Datu-ne-a cineva dreptate? Cu asta ne-am ales! isbucneşte el, desfăcându-şi cămaşa peticită.

Babeş priveşte pieptul acoperit cu coşi galbene şi murdare întrerupte de porţiuni de piele lucioasă şi subţire.

— Pelagră! murmură el îngrozit.

— Asta-i din bucate de porumb stricat, şi asta nici atât ca să ne săturăm.

Auzind un geamăt, moşneagul îi face semn să-l urmeze.

Pe un pat de scânduri, aşezat lângă cuptor, zace o femeie cu faţa schimonosită de chinuri.

— Noră-mea... Uite, aşa boleşte de astă primăvară, de când a dat soarele...

Babeş se plecă deasupra ei, când uşa de scânduri se isbeşte cu putere în lături şi dă buzna înăuntru logofătul moşiei. Dintr'un singur pas e lângă moş Gorun. Intr'o mână agită fără astâmpăr o biciuşcă, iar în cealaltă, o bucată de lemn pe care o aruncă, spumegând de mânie, la picioarele bătrânului strigând:

— Tu ai făcut jucăria asta?

Moşneagul se aplecă cu greu, să apuce cu mâini tremurătoare mica jucărie de lemn în care doi copii lovesc cu bâtele, spinarea unui logofăt cu biciuşcă şi nas atât de mare, încât oricine poate recunoaşte modelul.

In pragul uşii s'au ivit capetele câtorva copii care privesc îngrijoraţi înăuntru. Moş Gorun răsuceşte liniştit jucăria, pe toate părţile, apoi răspunde încet:

— Nu mai ţin minte... Vai de bătrâneţele mele!

Privind cu înţeles la copii şi răsucind-şi mustaţa:

— Mai ştii... poate... c'o făcui eu...

O plesnitură usturătoare de bici răsună pe obrazul moşneagului.

Babeş ţâşneşte înainte, îi smulge logofătului biciuşca şi azvârlind-o cât colo, îi trage o palmă.

— Brută!

Logofătul a încremenit: nu-l zărise pe Babeş.

Copiii înveseliţi, chicoteau pe înfundate. Unul mai îndrăzneţ se furişează şi apucând biciuşca, o ia la goană pe uliţă ,urmat de strigătele de bucurie ale celorlalţi.

Logofătul stă puţin în cumpănă, pipăindu-şi obrazul, apoi o ia la fugă.

Moş Gorun se apropie încet de Babeş care a rămas în uşă, privind în lungul drumului, şi dă să-i sărute mâna.

— Moş Gorun! se răzvrăteşte Babeş, profund mâhnit de umilinţa la care îl supune foamea şi mizeria pe om.

— Mai bine-l lăsai să mă bată... şopteşte moşneagul. Acum am scăpat, dar tot îşi face el odată pofta.

— Lasă, moş Gorun, n'avea teamă. Vorbesc eu cu boierul.

— Cu boierul... face cu mâna un semn de neîncredere, bătrânul. Am muncit o viaţă întreagă la conacul boierului... şi eu... şi nevastă-mea... şi copiii... şi uite cu ce ne-am ales...

...In sufrageria elegantă, boierul stă la masă, vorbind cu logofătul. Auzind paşii grăbiţi ai doctorului Babeş, logofătul se face nevăzut.

— Bună ziua!

Boierul se ridică şi-i întinde mâna ceremonios.

— Mă ierţi că m'am aşezat la masă, dar e târziu şi trebuie să plec la vânătoare.

— Nu-i nimic, mormăie Babeş şi începe să mănânce tăcut.

— Am auzit c'ai fost la plimbare!

— Da!

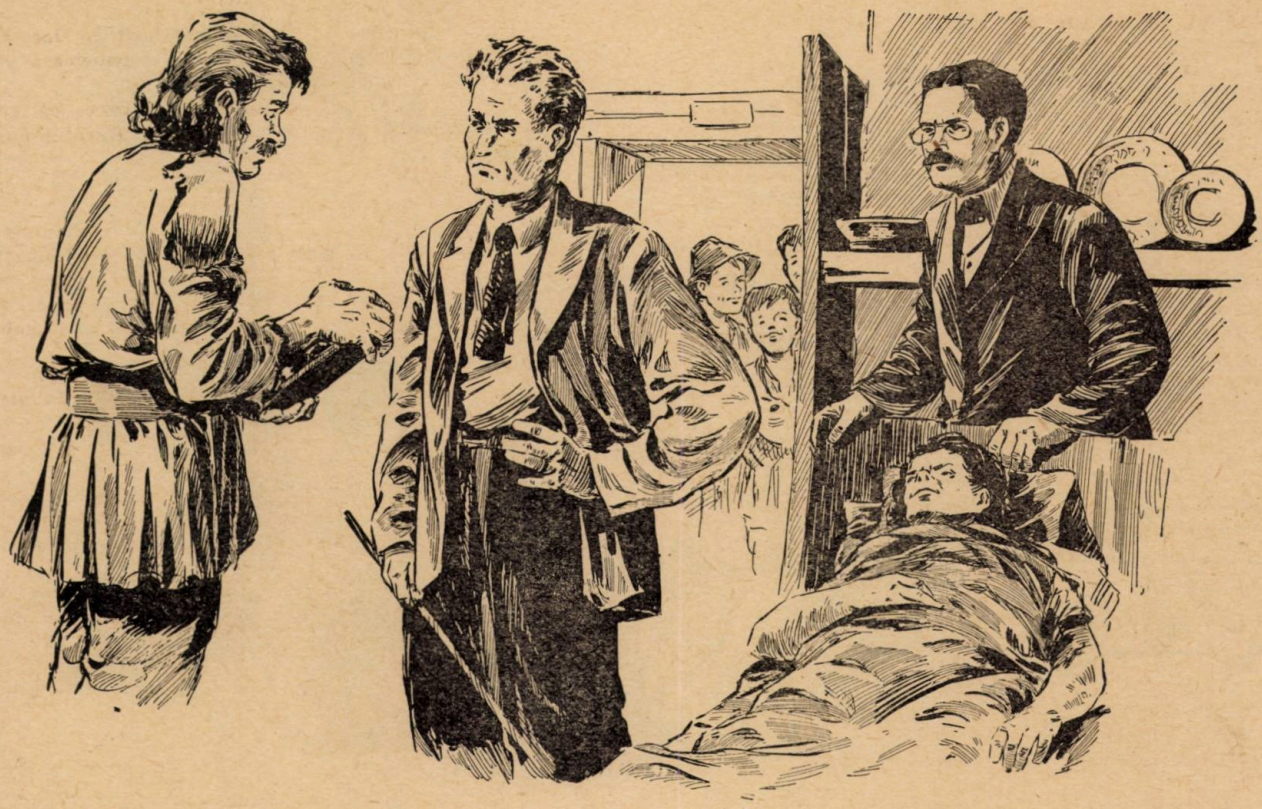

— Ei, cum îţi place moşia mea, îl întreabă Păunescu, înfulecând.

— Teribilă mizerie...

Boierul se opreşte consternat din mestecat. Apoi regăsindu-şi calmul:

— Nu cunoşti realitatea, domnule doctor!

— Obişnuiesc să numesc real tot ceea ce cade sub observaţia simţurilor mele. Am văzut cu ochii mei.

— Cred că exagerezi, domnule doctor.

— Şi purtarea logofătului dumitale?

Siguranţa cu care îl înfruntă Babeş nu-i mai permite să se ascundă.

— Bine-a făcut! Nişte obraznici şi puturoşi.

Presără cu atenţie sare pe o bucată de friptură.

— Ţăranului îi trebuie stăpân, aşa cum trebuie sare la mâncare.

Babeş încearcă să-şi păstreze calmul.

— Hm... Cunoşti mizeria în care se sbat, starea lor de înapoiere? Sunt foarte nemulţumiţi...

— Parcă trebuie să-i crezi tot ce spun!

— Poate nu l-ai citit pe Mirabeau, dar el spunea: „Poporul care se plânge are întotdeauna dreptate"!

— Se plâng?! M'am purtat întotdeauna cu ei ca un părinte. Degeaba! Nişte puturoşi şi nepricepuţi! Ascultă-mă pe mine, ţăranul, domnule doctor, e sortit să rămână sălbatic până la sfârşitul lumii.

— Orice ai spune dumneata, domnule Păunescu, un lucru este indiscutabil: că noi toţi ,absolut toţi, trăim după urma muncii acestui ţăran, nepriceput, puturos şi sălbatic, cum îl numeşti dumneata.

— Ce visător eşti, domnule doctor! Un om de ştiinţă?!

— Vorbesc tocmai în calitatea mea de om de ştiinţă. Dumneata ştii că în fiecare bordei e cuibărită pelagra? Că oamenii n'au ce mânca? Şi asta ca să nu mai vorbim de medicamente.

Păunescu îşi continuă masa neturburat de discuţie.

— Din fericire ţăranii au o fire sănătoasă, care învinge boala mai bine ca toate pilulele.

— Dar organismul trebuie ajutat — îşi pierde Babeş calmul.

— Aşi, de unde! Cei ce n'au vlagă să piară. E o selecţie naturală foarte utilă.

Revoltat Babeş isbucneşte:

— Te-aş întreba, domnule Păunescu, dece nu foloseşti teoria asta şi când e vorba de vitele dumitale?

Vădit încurcat, băierul soarbe tacticos din paharul cu vin. E o clipă de tăcere.

— Apropos! Ai ajuns la vreun rezultat?

— Sper că foarte curând să descopăr microbul epizotiei şi chiar tratamentul. Şi-acum daţi-mi voie să mă retrag. Mă duc să lucrez.

— Mă rog, mă rog! îl pofteşte boierul, grăbit să scape de el.

Nici n'a închis bine uşa în urma lui că logofătul a şi intrat în cameră. Pe lângă picioare se strecoară un câine alb de vânătoare.

— Hector! Hector! îl strigă Păunescu asvârlindu-i o bucată mare de carne.

Logofătul, văzând că boierul nu-i dă nici o atenţie îl întreabă:

— A zis ceva, coane Tache?

— Ce să zică? S'a găsit cine să-i apere pe ţărani!

— Da... de mine... nu v'a spus nimic?

Sorbind tacticos din cafeluţă, Păunescu îl linişteşte:

— Eh! prostii! L-am făcut să înţeleagă că dacă Hector vânează pentru mine iepuri, el vânează pentru mine microbi.

Râd amândoi. Logofătul îl urmează cu râsul lui gâlgâitor, la distanţa cuvenită.

...Conacul veghează în miez de noapte cu un singur ochi de lumină.

Sgomotele nopţii de vară îl atrag pe Babeş spre fereastră. Stinge lumina şi ascultă trilul privighetorilor sub bolta cerului pe care norii se fugăresc. Apoi se apleacă din nou deasupra microscopului străjuit de flăcăruia unei lămpiţe.

Norii au acoperit luna, iar vântul hoinar umflă perdelele.

In cameră pătrunde ţârâitul greierilor şi foşnetul copacilor.

A trecut multă vreme...

Babeş ridică privirea triumfător! Luna împrăştie lumina sa argintie în odaie, răzbind biruitoare printre nori .

Plin de îndemânare, Babeş desenează cu acuarelă, pe blocul de schiţe alăturat, noul microb descoperit.

Excursia

de CĂLIN GRUIA

Ilustrații : O. IONESCU

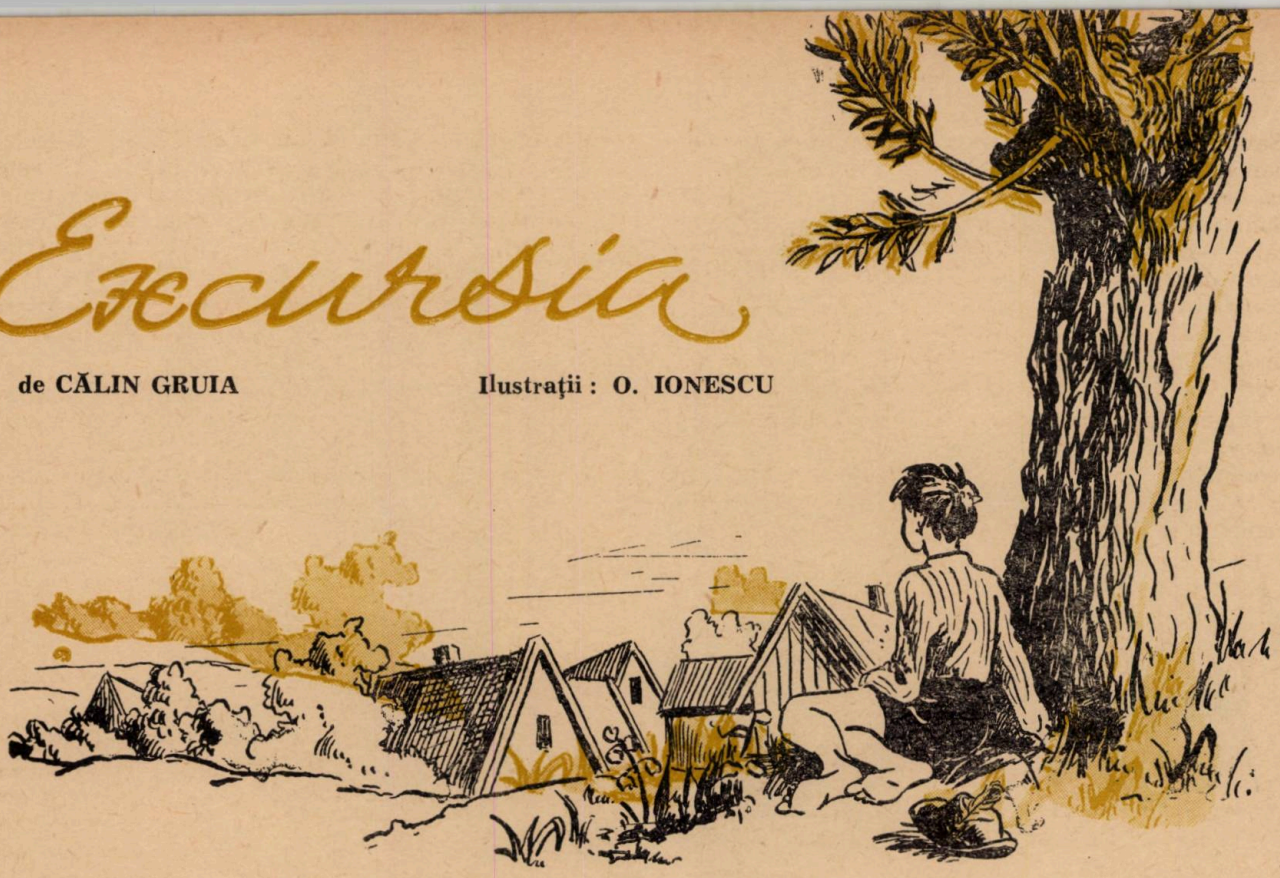

Sandu se opri pe drumeagul din marginea satului. Se uită în dreapta, se uită în stânga, apoi se așeză pe iarbă la umbra unei sălcii. Era o dimineață de vară cu soare mult. Peste tot era liniște. Frunzele salciei străluceau de parcă ar fi fost smălțuite proaspăt de Moș Gherasi, olarul satului. Sandu rămase câteva clipe pe gânduri, apoi își controlă pachetul cu mâncare. Era bine legat cu un fir de tort pe care mamă-sa îl luase de pe fus. Îl ispiteau plăcintele din pachet. Erau calde încă și miroseau plăcut, dar ca să-și alunge ispita, Sandu mai făcu câteva noduri la sfoara pachetului...

— Numai de-ar veni mai repede — gândi el. Și de nerăbdare, începu să rupă cu degetele câteva fire de iarbă. Prin iarbă zări trei furnici negre care alergau grăbite. Una din ele ducea în gură un ou alb mai mare de două ori decât ea.

— Trebuie să fie tare voinică!... Furnicile intrară într'o crăpătură de pământ. Pe un pai prinse să urce o buburuză. Urca ce urca, se rostogolea și iar începea să urce.

— Hei, unde te-ai pornit ?... Proastă mai ești, ajungi la capătul paiului, cazi jos și iar urci... Dacă vrei să te înalți mai sus n'ai decât să te urci în salcie.

Ca să-i treacă timpul mai repede, Sandu începu să numere florile galbene de păpădie din jurul său, gâzele ce treceau grăbite prin iarbă, norii mici și albi ce pluteau în înălțimea cerului.

— Dece întârzie oare?

Se ridică în picioare și se uită din nou pe drum. Departe zări câteva gâște. Treceau spre baltă. Îl ispiti și pe el gândul scăldatului, dar socoti că nu va avea destul timp. Îi părea rău că nu avea un ceas de buzunar. Poate plecase prea devreme de acasă... Nici asta nu putea fi!... Cadranul solar din ogradă, pe care el îl instalase după toate regulile, nu-l înșelase niciodată... După el moș Gherasi olaru își potrivea ceasornicul cu cuc, un ceasornic vechi, care avea cucul răgușit.

— Sandule, cât arată ceasul tău?

— Indată moș Gherasi, și Sandu se uita la umbra bățului înfipt în mijlocul cadranului, citea pe marginea cercului și-i spunea cu precizie..

Să nu fi înțeles el bine vorbele învățătoarei lor? Nici asta! Parcă îi auzia glasul.

— Copii, Duminică pe la orele nouă dimineața ne strângem cu toții la școală și de aici pornim în excursie la pădure... De acolo vom aduce nuiele pentru coșuri, ca să avem în ce culege zarzavaturile din grădina școlii...

Sandu așteptase cu multă nerăbdare venirea Duminicii... la pădure avea să le arate băieților o seamă de lucruri pe care numai el le știa... cuiburi de păsări, flori, culcușuri de iepuri, vizuini de vulpi și bursuci... Mă rog câte nu sunt de văzut în pădure în toiul verii... Dar, chiar Duminică dimineața lui Sandu îi veni o idee strașnică. Și se bucură nespus de ea: „Ce să mai caute la școală? Drumul la pădure e doar pe colea.. Ies în drum și-i aștept... Cum ajung băieții în dreptul meu, intru în rând și gata... Dece să mă obosesc?... Tii ! ce-o să mai fie la școală când vor vedea că eu nu sunt!... Desigur băieților o să le pară rău, au să creadă că m'am îmbolnăvit... și câte și mai câte... Dar toți au să bată veseli din palme, când voi intra în rând...

Pe Sandu îl puteai recunoaște repede, dintre toți băieții din sat. Era singurul care purta pălărie verde. La panglica pălăriei avea prins un corn mic de alamă și o pană de păun. I-o dăruise un unchi al lui care era pădurar departe tocmai în munți. Nu putem spune că Sandu nu se mândrea cu acea pălărie de vreme ce o purta și în toiul verii, când mai toți băieții umblau cu capul descoperit. Avea obiceiul s'o tragă mai mult pe frunte, în așa fel, încât numai ochii să i se vadă. Și avea

Sandu niște ochi mici, verzi, care te sfredeleau parcă, atunci când te priveau. Bunică-sa spunea că are ochii jucăuși și nu greșea; pentru că lui Sandu nimic nu-i scăpa din vedere. El era primul care vestea coptul cireșilor, pârguitul merelor, aguritul strugurilor. Știa o mulțime de cuiburi de păsări prin scorburi și râpi, vedea prima rândunică atunci când se întorcea în sat primăvara și însoțea cu privirea cele din urmă șiraguri de cocori care treceau țipând, toamna spre Sud.

Odată, într'o primăvară, cică stătuse nemișcat câteva ceasuri întregi să vadă cum înflorește stânjenelul din fața casei. Altădată a stat ascuns într'un coșar o săptămână să observe cum își învață rândunica pui să sboare.

Dar pe lângă toate astea Sandu avea o vorbă: „ca mine nimeni!..." Credea în cele ce spunea, căci el întotdeauna căuta să fie în toate mai presus decât colegii lui. Îi plăcea să-i vadă pe toți strânși în jurul lui și el să povestească și dacă nu avea ce povesti, să scornească câte ceva, în așa fel ca toți să rămână cu gura căscată. Se bucura nespus, de tot ce-i trecea nou prin minte și mai ales se bucura când auzea în jur: — Numai Sandu poate să știe!.. Numai Sandu poate să facă!... Strașnic băiat... Și din pricina asta Sandu făcea și vrute și nevrute...

Dacă la joacă se întâmpla să piardă, el pe dată schimba regulile jocului; dacă trebuia să se ducă undeva, el nu mergea pe drum, ci de-a dreptul prin ogrăzile și grădinile oamenilor. Nu se temea de câini, spunea că se înțelege cu ei din vorbă. Adevărul este că atunci când îl înconjurau, el se așeza jos și câinii lătrau în jurul lui până se plictiseau și-l lăsau în pace. Iarna își lega săniuța de orice sanie care trecea pe drum; vara în loc să se urce în cireș să culeagă cireșele, el apleca crengile pomului cu o prăjină cu cârlig. Mă rog, și multe alte „idei" îi veneau lui Sandu.

Bucuros că și de data asta putea să-și arate istețimea, Sandu închise pe jumătate ochii și începu să-și închipuie cum va fi în excursie... Vedea parcă aievea potecile umbroase și întortochiate, florile poienelor, ciupercile cu picățele roșii, copacii mari scorburoși din care se auzeau puișorii golași ai păsărilor... Prin locuri umbroase și umede vedea parcă târându-se șerpi cu ochelari pe care el singur îi putea doborî. — Lăsați-mă pe mine... fricoșilor... Nu vă fie frică tovarășă învățătoare. până acum am ucis o mulțime de șerpi... Păcat că nu sunt balauri că și cu ei m'aș bate...

. . . . . .

Dar timpul trecea. Trecea, și dinspre sat nu se arăta nimeni.

— Merg încet — gândi el... Și-apoi merg doi câte doi ținându-se de mână... Poate și cântă... Dar pe căldura asta nu prea face să cânți.

Sandu se mai suci, se mai învârti, se mai uită în sus. Cerul era albastru, numai câțiva norași albi îi pătau fața. Nu adia niciun vânt. Nimeni nu trecea pe drum.

— S'o fi întâmplat ceva la școală? Ce putea să se întâmple?

Deodată auzi un cântec. Ochii începură să-i joace de bucurie. Își ridică puțin de pe frunte pălăria cu pană de păun. „Ei trebuie să fie! Strașnică ideie am avut că nu m'am obosit degeaba până la școală. Cântă însă prea încet... Le este cald pe semne... A, uite... nu se mai aude nimic.

De după cotul drumului zări două fete cu basmale albe. Se întorceau dela fântână cu gălețile pline. Intrară într'o ogradă. Ele cântaseră.

Sandu începu atunci să se plimbe de colo până colo, să se uite, să asculte, dar niciun semn. Soarele era aproape de amiază...

I se făcu foame. Deslegă pe rând toate nodurile dela sfoara pachetului și începu să mănânce repede plăcintele. Se așeză din nou jos. Nu-și putea închipui ce se întâmplase. In cele din urmă se hotărî să pornească spre școală. Nu făcu însă decât câțiva pași și se întâlni cu mătușa Casandra care se ducea în satul vecin la o noră a ei cu un coș în mână. Ducea niște cireșe coapte.

— Te-au pedepsit, hai?

— Pe mine?

— Că doar nu pe mine!... Ce-ai făcut la școală? Ai stricat vreun geam cu mingea?

— Eu? N'am făcut nimic mătușă Casandra!

— Hei, degeaba nu te-au pedepsit. Altădată să te înveți minte. Că atâta nepot am și eu... M'am uitat... m'am uitat... dar nu te-am văzut... Unde plecau băieții din clasa ta? Mergeau doi câte doi de-ți era mai mare dragul. Învățătoarea era în frunte.

Sandu se făcu roșu la față.

— Unde? Când i-ai văzut?

— Ei, de mult... Să tot fie două ceasuri... Poate mai multe.

— Mergeau la pădure!.. Pe unde i-ai văzut mătușă Casandra? Și mai-mai să-l podidească lacrimile.

— Altădată să fii mai cuminte și te-or lua și pe tine.

— Am fost cuminte, n'am făcut nimic!

— Atunci de ce nu te-au luat în excursie?

Sandu își lăsă capul în pământ, răscoli praful drumului cu piciorul, apoi se uită cu părere de rău spre pădure.

— Eu... eu credeam că or să treacă pe aici. Îi așteptam. Au trecut pe la moară?

— Da, pe acolo... Dece nu te-ai dus și tu la școală? Vasăzică n'ai fost pedepsit?...

Sandu nu spuse nimic. Se mai uită încăodată spre pădure, apoi își trase pe ochi pălăria cu pană de păun și porni spre casă.

LUP DE MARE

de VIRGIL CHIRIAC

Ilustrații : V. CRIVĂȚ

Pe oricine veți auzi spunând vreo vorbă rea de moș Iacob, să nu-l credeți. In satul unde-mi petrec eu vacanța de vară, moș Iacob e prețuit și cinstit ca cel mai înțelept și priceput dintre pescari. Nu e pește în baltă despre care el să nu știe cum trebuie prins și mai ales cum trebuie gătit. Pentru o ciorbă pescărească făcută așa cum știe el, aș lăsa deoparte o tortă întreagă chiar de-ar fi cu șocolată.

Dar nu despre asta voiam să vă povestesc. Aici în sat, a mai venit un plonier în vacanță. Îl cheamă Andrei Coban și e din Bacău. Ne cunoaștem doar de câteva zile, și cu toate astea, suntem prieteni cum s'ar spune, la toartă.

Azi am alergat amândoi la moș Iacob cu o rugăminte.

— Moș Iacobe!

— Ce e măi diavolilor? Ia spuneți, ce v'a mai trăznit prin minte?

— Am vrea să te rugăm ceva.

— Și mă rog, ce rugăminte ați vrea să-mi faceți?

— Luntrea...

— El, ce-i cu luntrea? — se prefăcu bătrânul a nu înțelege.

— Am vrea să vâslim. Nu mult, o jumătate de oră.

— Așa? Păi decе nu vorbiți deslușit? Hm, luați-o! Dar aveți grijă: nu vă depărtați de mal! Vâsl ți pe-aproape cât să vă văd eu! Și țineți seamă că eu n'am vederea ageră ca a voastră!

Bucuroși sărirăm în luntre. Era o vreme plăcută, parcă anume făcută pentru o plimbare pe apă.

Soarele se înălțase cu o șchioapă deasupra sălciilor de pe celălalt mal al bălții. Mândru, împrăștia peste tot scântei de aur, fără teamă că vreun nor ar putea să-i întunece strălucirea. Deasupra, părea că un meșter neîntrecut colorase cerul cu albastru de sineală, fără să facă nicio pată.

Adiind, vântul împletise din unde o minunată dantelă, pe care o destrămau vâslele noastre și din când în când, capul unei broaște, ori saltul de argint al unui pește.

De undeva de departe, răzbeau până la noi strigătele altor copii, care jucau cine știe ce năstrușnice jocuri.

Pe mal moș Iacob își împletea o plasă, în vreme ce din pipă fumul i se ridica în rotocoale deasupra capului...

— Petruț, tu știi ce-am să mă fac eu?

— Nu.

— Lup de mare!

— Lup de mare?! spusei eu mirat.

— Bineînțeles, asta nu deodată. La început voi fi numai marinar, dar cu vremea voi ajunge lup de mare!

— Dar ce-i ăla lup de mare?

— Cum, tu nu știi?!

— Nu! răspunsei eu încet, rușinat de neștiința mea.

— Of, dar ești nepriceput băiețelule!... Un lup de mare este cel mai formidabil căpitan de corabie. El cunoaște mările și oceanele toate, așa cum cunoaște moș Iacob balta pe care vâslim noi acum!

— Nu mai spune!

— El are și o pipă!

— Cum are și moș Iacob!

— Nepriceputule!... Pipa lui moș Iacob e din lut ars, pe când a lupilor de mare e din abanos!

— Abanos?!

— Da! Un lemn negru și tare. Așa de tare, încât dacă așezi pipa pe o nicovală și o lovești cu ciocanul, se face o gaură în nicovală, iar pipa n'are nici o sgârietură!

— Nemaipomenit!

— Lupul de mare își ține pipa tot timpul în colțul gurii.

— Ca moș Iacob.

— Nu ca el!

— Păi și moș Iacob ține pipa toată ziua între dinți.

— Da, dar când doarme n'o mai ține!

— Nu'nțeleg! Ce, lupul de mare doarme cu pipa în dinți?! întrebai eu mirat.

— Sigur! Și dacă vrei să știi, tot timpul cât doarme, stă un marinar lângă el și-i umple mereu pipa cu tutun!

— Ei, nu mai spune!?

— Ș'apoi să-l vezi înotând!

— Cum înoată?

— Ca un pește!

— Tot cu pipa în dinți?

— Tot!... Vrei să-ți spun cum își face antrenamentul de înot?

— Vreau!

— Se ia la întrecere cu rechinii!

— Nu'nțeleg!

— Ascultă: unde vede câțiva rechini, se aruncă în apă și începe să înoate. Bineînțeles că rechinii se iau după

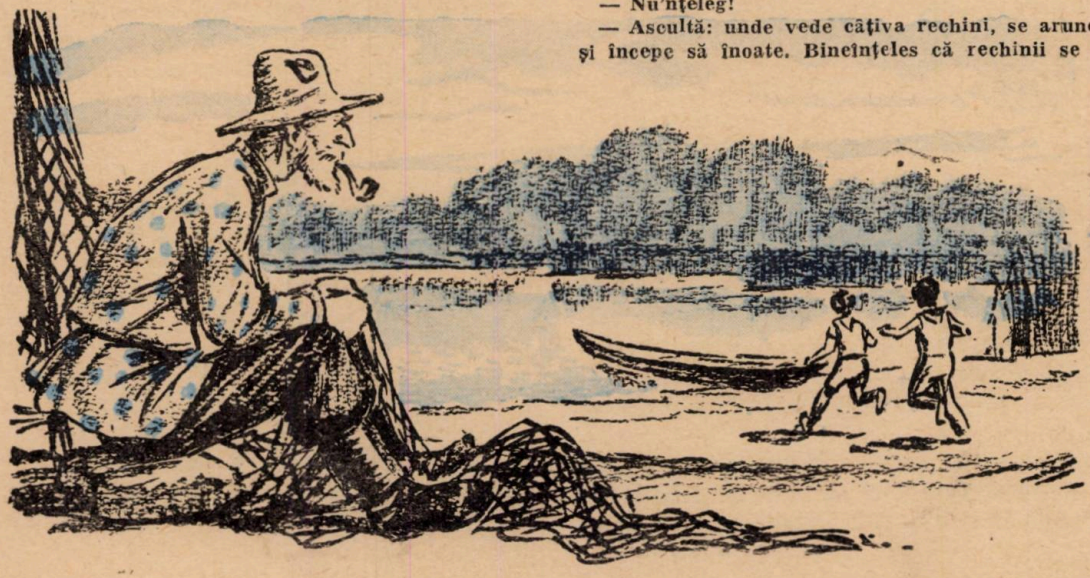

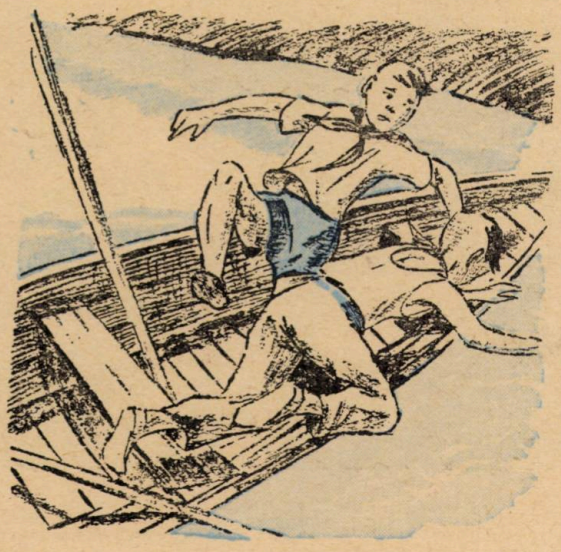

el. Lupul de mare înoată aşa cinci, zece chilometri, apoi se întoarce la corabie!

— Şi rechinii?

— Rechinii rămân mult în urmă! Când lupul de mare ajunge la corabie, ei deabia fac întoarcerea.

— Nemaipomenit!.. Tu ştii să înoţi?

— Ce întrebare! Bineînţeles că n'aş putea să mă iau la întrecere cu rechinii, dar cu vremea...

Aşa înotător mai rar! Auzi, să se ia la întrecere cu rechinii. Pentru asta îţi trebuie curaj nu glumă!

— Şi trebuie să mai ştii ceva: Lupul de mare nu călătoreşte niciodată pe o mare liniştită!

— ?!?!

— Nuuuu! El călătoreşte numai pe vreme de furtună!

— Formidabil!

— Dacă-ţi spun! Se aşează la cârmă cu pipa în dinţi şi conduce corabia pe deasupra valurilor răscolite de furtună! Şi-ţi închipui: sunt nişte valuri grozav de mari.

— Oare sunt cât claia de fân care se vede colo pe mal?

— Cât claia de fân?!... Cât o sută de clăi aşezate una peste alta!

Il privii pe Andrei cu admiraţie. Trebuie să fie foarte curajos dacă vrea să se facă lup de mare. Eu unul n'aş îndrăzni să-mi conduc vaporul printre asemenea valuri, chiar dacă aş avea o pipă de abanos! Auzi colo, cât o sută de clăi aşezate una peste alta! Păi atunci sunt nişte valuri mai înalte decât palatul telefoanelor din Bucureşti!

Acuma hai să zicem că mai minte şi Andrei. Dar chiar de-ar fi numai cât două clăi şi e destul! Eu unul m'aş face marinar şi aş călători numai pe vreme liniştită. Să călătorească lupii de mare pe furtună cu pipa în dinţi, că doar de-aceea-s lupi de mare!

— Şi tu ştii cum se leagănă corabia pe vreme de furtună?

— De unde vrei să ştiu?

— Aproape că i se ating catargele de apă!

— Nu mai spune!

— Uite-aşa face!

Şi zicând acestea, începu să legene luntrea cu putere într'o parte şi în cealaltă.

— Vezi?... Uite-aşa!

— Andrei, astâmpără-te !

— Şi valurile o lovesc mereu! Uite-aşa, uite-aşa!

Inflăcărat, Andrei se şi vedea lup de mare. Legăna luntrea din ce în ce mai tare.

— Stai liniştit, să nu ne răsturnăm! Incercai eu să-l potolesc.

Dar nici nu auzi vorbele mele. Incepuse să se sbuciume şi mai tare.

— Vezi? Furtuna se înteţeşte, dar lupul de mare n'are teamă, aşa cum nu am eu acum.

— Andrei, te rog, opreşte-te! Stai...

N'apucai să-mi isprăvesc vorba. Aşa după cum prevăzusem, ne răsturnarăm în apă. Niciodată n'aş fi crezut că e aşa de greu să înoţi îmbrăcat! Insfârşit, ieşii la suprafaţă.

M'agăţai repede de o margine a luntrei, care se răsturnase cu fundul în sus. Mă uitai după Andrei. Unde-o fi?... A iată-l!

Dar ce-i asta? Se sbătea şi lovea cu disperare apa cu mâinile. Pe dată mă fulgeră un gând. Se pare că lupul de mare nu ştie să înoate!

Numai pierdui nicio clipă. In vreme ce cu o mână mă ţineam de marginea luntrei, cu cealaltă îl apucai de păr. Pentru că dădea din mâini, l-am împins cu mare greutate peste luntre.

— Acum stai liniştit, dacă nu vrei să luneci iar în apă!

De pe mal, moş Iacob văzuse toată întâmplarea. Veni repede cu o altă barcă şi ne duse la mal.

— De-acum nu vă mai urcaţi voi niciodată singuri în luntre!

— Să vezi moş Iacobe! Incercai eu să-i explic.

— Nicio vorbă! Pe mine când m'o supăra cineva, apoi să ştii că n'are vorbă să mă împace!

Bătrânul ne desbrăcă de haine şi le aşeză pe o salcie, la soare, să se usuce...

Ruşinat, Andrei nu îndrăznea să se uite la mine. Se aşezase încruntat mai la o parte pe iarbă, şi privea spre celălalt mal al băltii de parc'ar fi văzuti cine ştie ce lucru de seamă acolo.

Auzi: lup de mare care să nu ştie să înoate!

PASTEL

Lin se lasă înserarea —
Zarea palidă o pierzi...
Liniştit se joacă marea
Cu năframele ei verzi.

Valurile, a răscoală
Le-a izbit de-ajuns de mal.
Odihneşte-acum domoală
Şi-un răsuflet i-orice val.

Pescăruşi de-argint într'una
Ţipătul prin seară-şi poartă.
Sidefie iese luna,
Ca un ciob de scoică spartă.

Mic şirag de mărgărinte:
Trece un vapor pe'ntins.
Şi clipind din ochi, cuminte,
Farul Tuzlei s'a aprins.

Iar pe mal, pe unde parcă
Bate-o inimă arar,
Neobosit, un ţânc aleargă,
Vine, pleacă, fuge iar.

Cât e marea de întinsă,
Micul nostru jucăuş,
O visează toată prinsă,
In mânuţele căuş.

...Lin se lasă înserarea.
Şi'n a malurilor poală,
Molcomă, adoarme marea
Potolită şi domoală.

de MIOARA CREMENE

SPARTACHIADA pionierilor

In acea zi, terenul de sport dela Palatul Pionierilor a cunoscut o animaţie neobişnuită. Se adunaseră aici sute de pionieri de toate vârstele, pentru a concura în întrecerile finale care aveau să desemneze pe campionii sportivi ai Capitalei la aruncarea mingii sau aruncarea liberă, la săritura în înălţime sau la săritura în lungime, la volei sau la oină, etc.

Veniseră aici concurenţii, şi în număr şi mai mare, nelipsiţii spectatori. E greu să fii concurent; însă tot aşa de greu e să fii şi spectator! Ai vrea să fii prezent şi la locul unde se face săritura în înălţime, şi în acelaşi timp, să fii prezent şi la volei, să încurajezi pe tovarăşii tăi de clasă la alergare, dar să asişti şi la săritura în lungime... cu un cuvânt să fii peste tot!

Iată, concursurile au început. Intr'un colţ al stadionului, la groapa cu nisip, se desfăşoară săritura în înălţime la categoria II-a fete. Ştacheta ridcată la 1 metru este trecută cu uşurinţă de toate concurentele. Apoi consecutiv ştacheta se ridică la 1,10 m., 1,15 m., 1,20 m. De aici lupta cu centimetrii devine tot mai palpitantă, iar „galeria", mereu prezenta „galerie" a concursurilor sportive, participă cu încurajări adresate concurentelor care reuşesc să treacă înălţimile fără să doboare ştacheta...

După ce şi-a măsurat din ochi distanţa, pioniera Radu Ana dela Şcoala de fete Nr. 23, a pornit cu paşi repezi. O bătaie, şi corpul se ridică şi se rostogoleşte peste înălţimea fixată. Aplauzele isbucnesc din toate părţile. Nu-i un lucru uşor să sari 1,20 metri. Şi după toate cele trei încercări reglementare făcute de toate concurentele, iată că ştacheta s'a mai ridicat cu încă 5 cm. Inima Anei a început să bată cu putere! Ştie că la antrenament a trecut uşor de 1,25 m., însă acum cu emoţia asta a concursului parcă e mai greu. Câţiva paşi repezi, o bătaie scurtă in faţa ştachetei, şi... vai!! ştacheta atinsă în treacăt cu mâna, a căzut.

Oftatul însoţit de bătăile izolate de palme arată părerea de rău a spectatorilor şi mai ales a colegelor Anei.

— Lasă, Ana... Fii mai atentă la bătaia din faţa ştachetei. Mai ai două încercări, nu te pierde cu firea... o încurajează profesoara şi colegele ei.

* * *

Pe marginea pistei pentru săritura în lungime, pionierii au format un culoar. Cu greu te poţi apropia prin mulţimea aceea care urmăreşte cu atenţie elanul şi săriturile concurenţilor.

Niţu Ecaterina dela Şcoala 23 August, din raionul 23 August, concurează şi ea la săritura în lungime. A încercat de două ori până acum, însă săriturile nu i-au fost aşa de reuşite ca la antrenament. Elanul era normal, bătaia pe prag şi săritura deasemenea. Aterizarea însă o făcea defectuos: în loc să se arunce înainte, ea cădea înapoi. Şi de fiecare dată 30—40 centimetri sunt pierduţi.

Iat-o acum la ultima încercare. Cu obrajii rumeni, cu privirile aţintite pe pragul de bătaie a pornit din ce în ce mai repede... A bătut pe prag. şi săritura de 3,85 metri e răsplătită cu aplauze de colegele ei.

* * *

Dar aplauzele dela săritura în lungime s'au amestecat cu aplauzele dela volei. Acolo echipa de volei a Liceului clasic mixt din raionul Gh. Gheorghiu-Dej îşi dispută întâietatea cu reprezentativa raionului Tudor Vladimirescu. Jocul s'a încins voioşeşte între cele două echipe de pio-

nieri. E ultimul set al întâlnirii. Până acum rezultatul este egal. Cine va câştiga setul acesta, va juca în finală...

Mingea e jucată cu prudenţă, pasele sunt precise. Iat-o în terenul liceului clasic mixt. Florea Dan o ridică frumos lui Bascianu Emil care o trimite lui Tăutu Nicolaie. Acesta, cu un salt, a plasat-o într'un spaţiu liber din terenul advers: încă un punct marcat. Şi rezultatul până la sfârşit favorabil Liceului clasic mixt e primit cu multă satisfacţie de către cei prezenţi. Bucuria celor dela Clasic mixt a fost de scurtă durată, adică numai de o oră, pentru că în finală ei au fost întrecuţi cu 2—0 de echipa Şcolii nr. 13 băieţi.

— Nu-i nimic băieţi... sunteţi pe locul doi acum... La anul o să vedem noi cine o să câştige... Le spune instructorul Pridvornic Mihai.

Când s'a anunţat plecarea în finala cursei de 60 m. plat categoria II-a băieţi, zeci de pionieri au alergat să asiste la desfăşurarea întrecerii. Fiecare îşi avea câte un favorit...

— O să câştige Bascianu sigur, spun cei dela Liceul clasic mixt.

— Cred că Bengescu dela Şcoala elementară Bucureştii-Noi are mai multe şanse, se adresează Roman Lucia unei colege. L-am văzut cum a alergat acum un ceas în semifinală.

— Pe locuri... Fiţi gata... Cu anunţul starterului larma încetează, şi cu ea şi toate pronosticurile, pentru ca să izbucnească mai puternic odată cu pocnetul pistolului:

— Hai Adrian, hai Adrian !!!

— Hai Emil, hai Emil !!...

Numele celor patru concurenţi care alergau în finală sunt strigate de colegii lor, producând larma pe care o auziţi deseori la întrecerile sportive.

Primul care rupe firul dela sosire este Bascianu Emil. Acele cronometrului s'au oprit la 8,2 secunde.

Şi ca la orice întrecere sportivă, arbitrii şi concurenţii au fost înconjuraţi la sfârşitul cursei de o massă compactă de pionieri care vor să afle imediat rezultatele obţinute.

* * *

Şi rând pe rând, la toate probele de atletism, şi la toate jocurile de volei, entuziasmul pionierilor a transformat întrecerile dela Palatul Pionierilor într'o sărbătoare a tinereţii.

La umbra unor castani, doi prieteni s'au întâlnit. Unul e Lazăr Mihai dela Şcoala 59 băieţi, iar celălalt Toader Gheorghe, fost elev la şcoala elementară 59, acum elev la Şcoala medie tehnică veterinară. Toader a mai participat şi la trecutele ediţii ale Spartachiadei şi povesteşte fostului său coleg de şcoală cum era atunci.

— Ştii Mihai... acum doi ani când a fost organizată spartachiada pentru prima dată, eram mai puţini concurenţi. Anul trecut am fost mai mulţi. Acum eu am depăşit vârsta... Eu n'am mai participat anul acesta, însă am venit să văd cum se desfăşoară. Da! e mai frumos decât în ceilalţi ani!

— Toadere, să vii să vezi şi finala pe ţară. Cred că o să fie şi mai frumos! Am auzit că vin şi băieţi şi fete dela ţară, din toate regiunile.

— Dacă nu voi fi la practică, am să vin, cu siguranţă!

Cei doi s'au depărtat spre terenul de baschet, unde, pe podiumul învingătorilor se face împărţirea diplomelor.

Cine ar putea să descrie bucuria pionierilor strigaţi spre a primi diplomele pentru locurile fruntaşe ocupate în întreceri ?!

Unii sunt la primul lor concurs, alţii sunt la cel de al doilea... Şi sute de mâini aplaudă pe Artz Karin dela Şcoala elementară germană, care a câştigat locul I la alergare (50 m.) fete, pe Zahariuc Elena dela Şcoala elementară 26, care s'a

clasat prima la înălţime fete, şi pe toţi acei care în concursurile finalelor pe Capitală ale Spartachiadei pionierilor, au reuşit prin străduinţa lor să ocupe primele locuri.

C. TUDOR

Tinerii grădinari la lucru

Zilele se scurg una după alta; concursul tinerilor grădinari se apropie de sfârşit. Cu atât mai mult trebuie să se îndrepte grija noastră spre grădina de legume şi zarzavaturi, spre livada de pomi roditori; doar ele vor fi... oglinda concursului.

Să vedem pe unii dintre tinerii grădinari la lucru.

„Pionierii unităţii noastre — scrie colectivul unităţii din com. Apahida regiunea Cluj — şi-au luat angajamentul să cureţe de omizi toţi pomii fructiferi din comună şi deasemeni să meargă în satul Corpadea pentru a curăţa grădina Sfatului Popular.

Pentru sporirea zarzavaturilor am aranjat în grădina şcolii straturi unde cultivăm diferite legume şi zarzavaturi. Deasemeni fiecare pionier va cultiva în grădina sa de acasă zarzavat pe suprafeţe de câte 5 metri pătraţi. Ne-am propus să facem şi câteva vizite la grădina gospodăriei agricole colective".

In aceeaşi comună pionierii şi-au făcut de pe acum planuri de vacanţă. In aceste planuri activitatea tinerilor grădinari ocupă un loc de frunte. Pionierele Diudea şi Mureşan Maria scriu: „Vom merge la G.A.C. şi vom vizita grădina de zarzavaturi. Vom ajuta colectiviştilor în muncile pe care le putem face noi, ca: plivitul buruienilor, strângerea spicelor, etc. Ne-am propus să confecţionăm un ierbar care să constituie un material documentar pentru însuşirea cunoştinţelor în domeniul Ştiinţelor Naturii.

In scrisoarea pionierei Hâncu Adriana din Vaslui, se povesteşte de vizita făcută de curând la pepiniera din comuna Muntenii de Jos, un sat din apropierea oraşului nostru. ....„După ce am ieşit din oraş, am luat-o peste câmp. Din cauza ierbii care răsărise câmpu' părea un covor verde şi moale. Afară era cald şi frumos, iar noi eram voioşi şi nici nu am simţit când am ajuns la pepinieră.

Tovarăşii de aci ne-au arătat cum a luat fiinţă pepiniera şi cum au îngrijit ei zi de zi puieţii.

La plecare am mulţumit tovarăşilor care ne-au dat indicaţii asupra plantării şi altoirii puieţilor. Am ajuns în oraş foarte mulţumiţi de cele văzute şi auzite, hotărîţi să plantăm şi noi puieţi.

Şi în comuna Feteşti-Gară din regiunea Constanţa tinerii grădinari lucrează cu avânt şi cu spor. „....Am făcut semănăturile de primăvară şi ne-au ieşit toate plantele. Grădina este vie, plantele parcă vorbesc mlădiindu-se în adierea vântului.

Noi am făcut şi două răsadniţe calde în care am semănat diferite soiuri de seminţe.

Am făcut experienţe cu grâu, floarea soarelui, şi mazăre, folosind curentul electric pentru a înlesni creşterea plantelor.

Grădina noastră parcă are viaţă acum. Tot ce am semănat a ieşit.

Am semănat porumb după metoda agrotehnicei „semănatul în pătrat", (din scrisoarea pionierei Stanciu Veronica).

Pioniera Dinca Viorica ne scrie despre felul în care pionierii din aceeaşi comună au curăţit pomii din grădină de crenguţe uscate şi

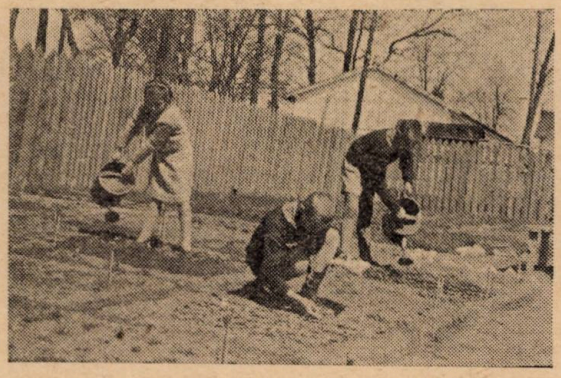

Pionierii stropesc cu grijă brazdele

înghеţate făcând loc crengilor care vor da rod.

★

Iată acum şi câteva dintre lucrările care trebuiesc îndeplinite în luna aceasta de vară în grădină.

Se recoltează roşiile, ardeii, vinetele, având grijă ca exemplarele cele mai frumoase să le oprim pentru sămânţă. La roşii se pun araci şi se ciupesc mereu subţiorile pentru a grăbi coacerea lor. In locurile rămase libere se poate cultiva pentru a doua oară salată, spanac, ridichi, mazăre şi fasole (pentru a avea mazăre şi fasole verde în toamnă). Se recoltează deasemeni cartofii, mazărea şi fasolea teci, varza timpurie, se face plantatul de vară al cartofilor şi se pune varza de toamnă. Se recoltează şi carotele, ceapa cu bulbul rotund, conopida timpurie, şi se sădeşte ceapă şi usturoi pentru verdeaţă, precum şi conopidă de toamnă. Se face prăşitul şi plivitul ori de câte ori e nevoie; în caz de secetă se udă abundent dimineaţa şi seara.

In grădină va trebui să recoltăm şi seminţele dela acele plante pe care le-am însemnat şi îngrijit special pentru aceasta: salata, spanacul, mărarul, etc.

Lucrând în felul acesta grădina şi livada voastră va fi din ce în ce mai frumoasă şi veţi fi şi voi printre câştigătorii concursului.

Spor la lucru, tineri grădinari ai Patriei noastre!

Se controlează răsadurile din sere

de **OVIDIU MANIȚIU**

Ilustrații : C. PLĂCINTĂ

Trecuse primăvara cea blândă și vara adusese mai multă căldură și lumină prin poeniţe. Spre culmile munţilor mai înalţi, covoarele de omăt se trăseseră în matca vâlcelelor, peticind doar umerii crestelor cu guleraşe albe.

In seara aceea, o ploaie mărunţă începuse să cadă peste ţinuturile colnicelor împădurite. Noaptea căzu astfel mai de timpuriu decât în zilele cele senine.

Veveriţa din pădurea Şipotelor se reîntoarse spre cuib. Toată după amiaza se căţărase pe trunchiuri. Adunase un muşuroi întreg de alune cu miezul încă moale, lângă vadul şipotului. Pe urmă, le cărase în vizuina ei aşezată tocmai sus, în fagul acela bătrân şi gros din marginea rariştei.

Nimeni n'o supărase.

In preajmă, un stol de păsărele, scatii şi forfecuţe, se'nşirase pe-o creangă. Păsărelele o urmăreau cu privirile, ciripind vesel, ca şi cum s'ar fi bucurat de treaba pe care-o făcuse veveriţa. Uneori, sprinţara ridica deodată cele două lăbuţe dinainte în sus, şi-şi freca gheruşele unele de altele.

Dar nu rămânea astfel locului, decât două trei clipe. Pe urmă zorea mai departe.

De 'ndată ce începu să se audă susurul picurilor de ploaie ce cădeau mărunţi pe frunzişul crengilor, veveriţa îşi îngădui puţină odihnă. Işi privi haina scumpă de blană care-i acoperea tot trupul, ş.'n cele din urmă cercetă cu luare aminte şi gheruşele. Perii blăniţei erau în dezordine şi printre ei se zăreau resturi de frunzuliţe de aluniş. Nici unghiile gheruşelor nu erau prea curate, căci erau pătate de sucul verde al alunelor.

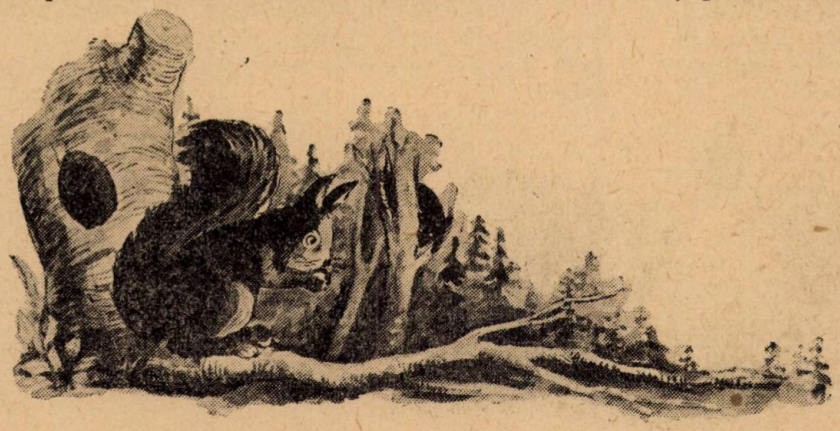

Nu se putea culca în halul acesta în vizuina ei, bine gospodărită. Incepu pe dată să-şi spele blăniţa de pe pântece. Apoi veni rândul gheruşelor, pe care le şterse atât de bine, încât unghiile sclipiră de curăţenie. Acum era într'adevăr iarăşi curată şi se putea duce liniştită să se odihnească în vizuina ei aşezată sus în copac...

Urcă iute pe trunchiul fagului şi intră în cuib pe portiţa principală...

Căsuţa veveriţei era aşezată în scorbura unui copac. Intrarea principală era orânduită cu faţa spre răsărit. Căsuţa mai avea o portiţă mai mică, ascunsă vederii, la subsuoara unei crengi. Dar pentru veveriţă era numai bună. Se putea strecura la nevoie neobservată pe acolo, dacă vreun duşman primejdios ar fi încercat prin portiţa de intrare, s'o înhaţe cu labele.

Ajunse la vizuină, pătrunse înăuntru şi se aşternu în culcuşul moale. Putea să plouă pe-afară mult şi bine : ce-i păsa sprinţarei ?! Căsuţa era bine făcută şi umezeala nu pătrundea înăuntru.

Noaptea căzu de-a binelea. Veveriţa adormi fericită.

In zorii zilei, păsările se deşteptară ca de obicei foarte devreme şi veniră iarăşi stol pe craca uscată. Lumina din codru era încă slabă şi veveriţa nu se trezi. Timpul se scurse însă repede şi soarele se'nălţă apoi deasupra colnicelor, când deodată un snop de raze aurii pătrunseră în căsuţa ei. Pasă-mi-te, sprinţara aşezase înadins portiţa de intrare cu faţa spre răsărit, ca s'o deştepte în fiece dimineaţă, lumina soarelui...

Se sculă voioasă, scoase capul afară din vizuină şi privi curioasă în dreapta şi în stânga. Aerul era proaspăt iar pădurea se limpezise de aburi.

Se spălă iute, pieptănându-şi apoi sprâncenele cu lăbuţele dinainte. Fără zăbavă, ţâşni apoi afară. Sări pe alt brad şi se sui în vârtej ameţitor până spre moţul din vârful tulpinei molidului. Acolo se opri, lăsându-se scăldată de razele soarelui.

Fără veste, păsările conteniră ciripitul lor, cuprinse de-o spaimă ciudată. Indată întregul stol sbură în iureş peste albia şipo-

tului, mistuindu-se spre zarea culmilor. In urma lor, codrul rămase încremenit, ca sub o prevestire cumplită de primejdie. Veveriţa se cutremură de groază. Părul blăniţei se sbârli, şi sprinţara dădu un ţipăt ascuţit...

Doi ochi pătrunzători se aţintiseră asupra ei. Duşmanul ei de moarte, jderul, supranumit şi pantera Carpaţilor, era în apropiere. Sta prelins hoţeşte pe-o cracă, gata să se repeadă asupră-i. De-acum înainte, fiara o va urmări fără preget, până ce o va prinde şi o va omorî cu cruzime. Veveriţa nu-şi mai află linişte. Coborî cu iuţeala fulgerului din vârful molidului, spre mijlocul trunchiului. De-acolo sări cu toată puterea într'un fag vecin şi se răsuci uluitor de repede de câteva ori în jurul copacului, ca să i se piardă urma.

Dar jderul sări şi el... Cu agerimea lui nemaiîntâlnită la alte vieţuitoare din codru, făcu un salt uriaş din locul unde stătuse la pândă. Fiara se afla acum pe-o creangă deasupra sprinţarei, silind-o să coboare din ce în ce mai mult spre pământ, unde veveriţa nu-şi mai putea afla scăpare în niciun fel. Ingrozită de moarte, dădu ţipete sfâşietoare. Ţipetele se adâncirâ în codru, vestind şi celorlalte vieţuitoare, că pantera Carpaţilor pornise la vânătoare. Făcu alte trei salturi prin văzduh, dintr'un brad în altul, până ce se ascunse vremelnic sub o cracă noduroasă. Fiorii spaimei îi mistuiau inima. Jderul se avântă mai departe, sburând prin aer ca o săgeată...

Prin lumina aurie a razelor de soare, trecu svârlugă. Se înfipse pe trunchiul bradului ca o lance svârlită de-o putere năpraznică. Ochii jivinei scăpărau prin văzduh şi săriturile ei nu dădeau greş. Pădurea părea că geme. Un freamăt ciudat se lăsa spre poiană dinspre coperişul de ramuri.

Veveriţa îşi adună încă odată toate puterile şi sbughi din nou, cu mare sprinteneală.

La poalele bradului, stătea trântit un buştean demult putrezit. Sprinţara se avântă spre el, se prinse de coaja lui umedă şi fugi repede spre capătul lui, ca o umbră. Acolo găsi o scorbură mică. Se ghemui într'o clipă înăuntru, ascunzându-şi capul sub blăniţă, învinsă de frică. Dar scorbura nu era prea adâncă şi jderul ar fi putut uşor s'o înhaţe cu gh'arele labelor, s'o sfâşie.

Intr'adevăr, pantera Carpaţilor îi luase bine urma. Ochii lucitori ai fiarei, scăpărară ca tăişul a două pumnale de oţel.

In clipa aceea se petrecu ceva neaşteptat în codru. Jos, pe pământ, apăru lângă buştean un râs. Fiara vicleană auzise ţipetele veveriţei şi venise fulgerător în calea ei, ca să fure prada. Astfel, jderul şi râsul se găsiră deodată faţă în faţă şi urându-se de moarte, se'ncăerară cu furie. Fiecare dintre acestea căuta să se răpună una pe alta, căci nu-şi împărţiseră niciodată prada împreună. Se luptară multă vreme de istov, rostogolindu-se până departe de trunchi şi muşcându-se sălbatic, în scrâşnete fioroase.

Atunci, tremurând încă de spaimă, veveriţa se furişă spre fagul ei, cu o repeziciune neasemuită, în vreme ce fiarele se rostogoleau la vale într'una pe repezişul din preajma locului. Nu se opri decât afund în vizuina ei. Acolo era mai ferită de primejdii...

Târziu, liniştea deplină reveni în Pădurea Şipotelor. Cel dintâi scatiu reîntors pe craca uscată din apropierea vizuinei veveriţei, dădu semnal cu glasu-i subţire, că jderul şi râsul se duseră care'ncotro spre coclauri, ca să-şi îngrijească rănile. Dar veveriţa nu mai ieşi în pragul portiţei de intrare. Groaza nu-i pierise încă din inimă şi până spre amiază, tremurul o stăpâni mereu. Două zile de-a rândul, stătu liniştită acasă de teama jderului şi-a râsului.

A treia zi, însă, spaima i se potoli, şi'n anmurg sprinţara coborî cu luare aminte spre şipot. Era însetată.

Păsăruicile o prim'ră cu mare alai. Ciripitul lor vesel umplea iarăşi văzduhul poieniţei. Fericită, veveriţa căta mereu spre suratele sburătoare. La urmă îşi muie buzele în apa cristalină a şipotului şi făcu apoi jocuri hazlii, răsucindu-se pe după crengile mlădioase ale alunilor.

Invăţa însă să cunoască mai bine glasurile prietenoase ale scatiilor, forfecuţelor şi ghionoaielor de munte, care-i dădeau de ştire din vreme atunci când se apropie fiarele duşmane. De-acum încolo va fi cu mai multă luare aminte şi se va ascunde cum trebuie, de'ndată ce va auzi ciripitul de alarmă...

ŞTIAŢI CĂ....

... plantele pentru ca să trăiască au nevoie de apă într'o cantitate mare? 100 gr. de frunze evaporează, în medie, pe an — circa o tonă de apă; pentru a avea o recoltă de 2.000 kg. boabe de grâu la ha., e nevoie de zeci de milioane de litri de apă!

Prin rădăcinile lor plantele „sug" această apă din pământ. Insă nu întotdeauna în sol se găseşte înmagazinată şi păstrată la îndemâna plantelor o cantitate mare de apă; nu întotdeauna plouă la vreme. Şi atunci, din cele mai vechi timpuri, de când a deprins îndeletnicirea agriculturii, omul s'a străduit să pună la îndemâna rădăcinilor plantelor cultivate de el, cantitatea de apă necesară asigurării unui rod bogat.

... Astfel s-a născut irigaţia...

...prima metodă de irigare a fost cea a udatului plantelor cu „stropitoarea; prima stropitoare a fost... oala de lut. Se lua cu ea apă de la fântână sau de la râu şi se turna la rădăcina plantelor. Bineînţeles metoda aceasta de irigaţie nu putea fi folosită decât în apropierea râurilor sau a puţurilor, şi numai pe suprafeţele mici; vă închipuiţi, câte „oale" trebuiau turnate, şi câte „drumuri" trebuiau făcute de la apă la plantă, pentru a iriga asifel un hectar, unde în medie sunt între 10.000 şi 80.000 plante! Şi ştiţi dece stropitorile au pâlnie? Dacă n'ar avea-o, şi dacă apa ar curge într'un singur şuvoi, ar lovi pământul cu mare putere, l-ar zbici şi ar dezgoli rădăcina plantei; în loc s'o ajute, ar omorî-o.

..o altă metodă de irigare a fost folosită în Egipt şi Mesopotamia, şi consta din utilizarea mâlului adus şi revărsat de apele Nilului, sau cele ale Tigrului şi Eufratului. Toată „tehnica" acestei irigaţii consta în a şti dinainte data revărsării apelor, a aştepta depunerea mâlului roditor, şi a-l cultiva apoi. Primele calendare din lume au fost întocmite tocmai pentru a se cunoaşte aceste date! Şi iată cum astronomia a mers mână în mână cu... irigaţia!

... în China şi India, unde revărsările apelor nu erau atât de riguros periodice, oamenii ridicau diguri, făcând astfel adevărate rezervoare de apă. La nevoie, cultivatorii veneau şi „cumpărau" apa trebuincioasă. Trăgeau şenţuleţe până la ogoarele lor, iar apa cumpărată venea pe şenţuleţe şi le iriga culturile.

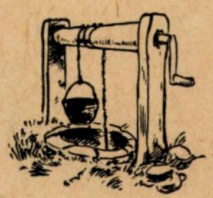

...roata grădinarului a fost prima „maşină de irigat" De mult tare a fost născocită această roată. Strămoşul ei a fost un scripete simplu: la cele două capete ale laţului scripetelui se aflau două găleţi; în timp ce una se cufunda în apă, cealaltă se ridica. Scosul apei era astfel mult uşurat (şi azi se mai întâlnesc, prin Bărăgan de exemplu, fântâni care se bazează pe acest principiu). Roata grădinarului e o roată prevăzută cu găleţi. Partea de jos a roţii se cufundă în apă atunci când roata se învârteşte, şi astfel găleţile se umplu; când găleţile ajung sus, ele se varsă într'un jghiab care îndreaptă apa către culturile ce trebuiesc irigate. Invârtirea roţii se face fie cu animalele, (un asin, care trage în ham, de pildă), fie cu oameni. Dificultatea acestei metode consta în faptul că nu pot fi irigate decât culturile ce se află în preajma apelor — lacuri sau râuri — şi că într'o zi, cantitatea de apă pe care o pot scoate este destul de mică.

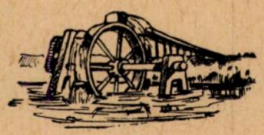

... ţara în care tehnica irigării a ajuns la cea mai mare dezvoltare este U.R.S.S. Aici, prin irigare, au fost transformate în feluríte terenuri cultivabile, întinse deşerturi în care până nu de mult domneau nisipurile sburătoare.

Colhozurile dintr'o astfel de regiune, sunt prevăzute cu tractoare şi pluguri speciale, în stare să tragă brazde până la 1,20 m. adâncime, care zăgăzuiesc apele unui râu, formând astfel un rezervor permanent pentru oprirea apei trebuincioase irigaţiilor din regiunea respectivă. De la aceste rezervoare pornesc canale principale, canale care sunt atât de mari, încât pot pluti pe ele mici vaporaşe. Când canalul principal ajunge în dreptul unui colhoz se desfac dintrânsul ramificaţii pentru irigarea culturilor colhozului. Baraje mici reglementează prin deschiderea lor cantitatea de apă pe care trebuie să o primească culturile; deschiderea şi închiderea acestor baraje se face automat — de obicei electric — din administraţia colhozului.

... în U.R.S.S. s'a experimentat şi se aplică pe scară din ce în ce mai largă un sistem de irigare subterană. Irigarea subterană constă într'o staţiune centrală de pompare, prevăzută cu pompe puternice, capabile să trimită apa sub presiune până la cele mai îndepărtate colţuri ale colhozului. Canalele de irigare sunt făcute din tuburi de argilă poroasă aşezate în sol la o adâncime de 40—50 cm. (la o adâncime mai mare decât aceea la care în mod obişnuit se sapă sau se ară; în felul acesta nu sunt „deranjate" prin lucrările agricole); apa trimisă cu presiune prin aceste tuburi se infiltrează prin pori şi umezeşte solul din împrejurimi. Avantajul oferit de acest sistem de irigaţie este mare: lipsa oricărei pierderi de apă prin evaporare şi menţinerea unei umezeli constante în sol.

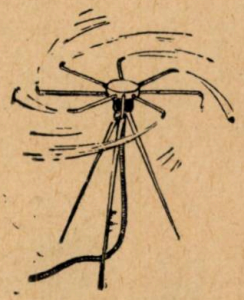

...printre maşinile mobile de irigat, prima este „capra centrifugă", sau „morişca de irigat". Ea este constituită dintr'o piramidă de trei beţe, în vârf cu o morişcă ce se roteşte. La morişcă vine capătul unui furtun. Invârtindu-se, morişca pulverizează fin apa, şi-o răspândeşte în jur pe o suprafaţă mare. Moriştile acestea se pun de obicei în serie, mai multe pe acelaşi şir; după ce locul a fost irigat, sunt montate în altă parte.

... o maşină de irigat este şi cea dată G.A.S.-ului Chirnogi. Pe Dunăre, lângă mal, pluteşte un vaporaş prevăzut cu puternice pompe aspiratoare-respingătoare. Pompele „trag" apa din Dunăre şi o aruncă peste mal, pe ogoarele gospodăriei.

Şenţuleţele speciale de irigare — care nu pot fi trase cu plugul obişnuit — duc apa până în cele mai îndepărtate colţuri ale ogoarelor. In felul acesta, plimbându-se în susul şi în josul malului Dunării, vaporaşul irigă zilnic mai bine de 100 hectare!

...călătorii care trec cu trenul pe lângă ogoarele G. A. S. Periş pot vedea deseori la lucru o altă maşină de ploaie. E un tractor care are de o parte şi de alta două aripi lungi construite din ţevi. La un moment dat, din „aripi" prinde a ţâşni ploaia. Şi tractorul merge şi udă; poate iriga astfel 16 ha. pe zi.

Aripile tractorului nu sunt altceva decât morişti de irigat legate în serie; o pompă montată pe tractor scoate apă dintr'un canal de-a lungul căruia se deplasează maşina de ploaie, o împinge la morişti, şi astfel, ploaia e gata.

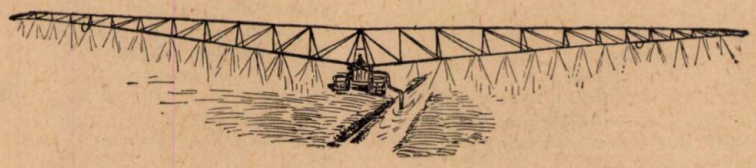

Calendarul lunei Iulie

Suntem în toiul verii; cald şi zăpuşeală, drept ca'n luna lui cuptor. Nu de puţine ori îţi vine a zice: tare bine ar mai prinde pe vremea asta un petec d'n neaua de astă iarnă!

Numai că din iarnă n'au mai rămas decât aducerile aminte! In zadar în poala unei frunze, desmorţit c'ne ştie cum de pala zefirului, un brotac cere pe limba lui încă de dis de dimineaţă — oac, apă că mă usuc; cerul e limpede ca lacrima, negrăit de albastru şi de curat, fără pic de nor. Soarele răsare învestmântat în mantie purpurie, şi cât e ziua de mare urcă şi coboară bolta, ca stăpân singur şi deplin. Fiindcă veni vorba de soare şi căldură, ştiţi care e media temperaturii în luna Iulie? Peste 35°; iar temperatura maximă înregistrată a fost de peste 50° pe sol la soare, şi peste 40° în aer.

Câmpia — cât vezi cu ochii — până hăt departe, acolo unde zarea uneşte cerul cu pământul, e o mare de spice aurii; când adie vântul, apoi lanurile se „văluresc" de parcă ar fi talazurile unei ape. Grânele aşteaptă secerişul. Şi secerişul nu întârzie să vină. Nu de puţine ori după lanţul secerătorilor ai să vezi pâlcuri-pâlcuri de cravate roşii şi ai să auzi cânt pionieresc de voie bună.

Sunt culegătorii de spice veniţi să dea o mână de ajutor pentru a împiedica risipirea oricărui bob. Gândiţi-vă şi voi, dacă la un metru pătrat s'ar pierde numai un singur spic, apoi paguba asta adunată pe toată ţara ar face cât un tren lung de 10 km., cu vagoanele pline ochi de boabe. Această cantitate ar ajunge pentru a aproviziona un oraş ca Bucureştiul pe timp de 6 luni.

O mulţime de flori şi plante noi împestriţează câmpia. Dacă aţi sta să socotiţi, nu mai puţin de 120 feluri de flori găseşti acum pe întinsul ei. Iată dar că trebuie să-ţi completezi ierbarul. La loc „demn" vor fi aşezate fireşte curiozităţile: plantele carnivore, cum ar fi roua cerului, şi feluritele forme de seminţe: vom întâlni seminţe sburătoare (adică din cele înzestrate cu „aripi" sau „umbreluţe" cum sunt cele ale păpădiei, arinului, teiului, etc., capabile astfel să plutească pe pala vântului hăt departe de locul lor de baştină), altele cu solzi ori ace ascuţite, ca ale castanului, laurului, scaiului, etc. pentru a se înfige puternic în sol, etc. Dar printre flori şi plante sunt o mulţime de plante medicinale: părul porcului, năsturei, cicoarea, nalba, muşeţelul şi câte altele; toate acestea trebuiesc strânse, uscate şi păstrate pentru a putea fi folosite la vremea lor.

Pescarii îşi întind undiţele pe malul bălţilor şi al apelor; e vremea când de la crap şi somn şi de la biban la ştiucă „trag" bine peştii la undiţă. Numai că pentru a fi pescar aşa cum se cuvine, răsăritul trebuie să te găsească cu undiţa pe mal, la locul ales de cu seară. Incălzirea apei îndeamnă peştele la mâncare seara şi dimineaţa; în restul zilei, în general, aceştia dormitează. Zile bune de pescuit sunt cele liniştite, fără vânt, când pe cer norii sunt adunaţi în pânză subţire (alto-stratus). Dacă cerul a fost acoperit în cursul nopţii, răcirea apei a fost împiedicată, şi astfel dimineaţa e bună pentru pescuit.

Dar hai să pornim mai departe pe urmele verii şi anume prin livezile dealurilor; aici culesul cireşilor şi al vişinilor e în toi. Se culeg merele şi perele văratice; se mai culeg căpşunile şi întâile prune.

Am vorbit despre toate, numai despre vietăţile pădurii nu prea. Să începem cu păsările: fiecare cuib are întrânsul pui mari. Ba călătoarele — de la berze la cocoare — au şi început să dea puilor lecţii de sbor.

Aţi observat cu luare aminte un cuib de barză? Iacă vine bărzoiul de la baltă, poposeşte pe marginea cuibarului, dă capul pe spate, clămpăne o vreme din cioc, şi deodată slobozeşte din gâtlej o broască. Puii o iau, o mănâncă. Ei, şi acum începe lecţia; ia uitaţi-vă la bărzoi: le arată puilor cum să-şi ia vânt, cum trebuie să vâslească din aripi; la început râzi de năstrusnicile încercări ale puilor, dar peste câteva zile ai să-i vezi sburători încercaţi!

In pădure cântătoarele — privighetoarea, mierla, grangurul — îşi dăscălesc puii în „ştiinţa" trilurilor. Cucul— doară şi-a pus ouăle în cuiburi străine — îşi caută acuma copiii: peste tot i se aude chemarea! Gaiţa îşi deprinde urmaşii cum să fie arţăgoşi: i-auzi-o cum se mai sfădeşte aşa de una singură; răsună pădurea de larma ei. Ciocănitoarea arată puilor cum trebuie să sfredelească scoarţa copacilor, să caute viermuşori; iaca aşa: te înfigi bine cu ghiarele în scoarţă, te propteşti în coadă şi loveşti scurt cu ciocul!

Hrană se găseşte acuma din belşug, pentru toate vieţuitoarele; ierbivorele nu mai vorbesc, au nutreţuri pe alese, iar cele care se hrănesc cu seminţe şi insecte, deasemenea.

Ştiţi cât pot sta animalele fără să mănânce? Păsările cam 9 zile; ierbivorele 5—25 de zile; carnivorele 5—25 de zile; câinele 20 de zile; broasca 360 de zile; broasca ţestoasă 500 de zile; şarpele 800 de zile; peştele 1000 de zile şi gândacii până la 1200 de zile.

Ei, dar nici o vietate nu vrea să rabde de foame, şi atunci, din belşugul verii, ai să vezi cum prind a-şi face „rezerve". Sfrânciocul prinde gândaci şi-i „trage" în ţepele păducelor; înfipţi acolo vor fi „rezerva" lui; veverita îşi caută scorburi potrivite pentru cămările ei

cele vestite; până şi bursucul cel posac îşi căptuşeşte vizuina pregătind-o pentru adunat ceva poame uscate.

Dar câte nu sunt de văzut. Mie mi-a povestit un pionier despre o mulţime de „întâmplări" petrecute la cuibul unui arici din fundul grădinii lui. A făcut pe tema asta şi un referat pentru cercul de ştiinţe naturale! Scrieţi-ne şi voi observaţiile voastre.

...In luna Iulie, calendarul micului agricultor cuprinde zile de lucru intens. In grădină se continuă recoltatul atât al legumelor şi zarzavaturilor, cât şi al semincelor. Pentru a avea legume verzi până hăt târziu, punem de pe acuma fasole, mazăre, spanac, ridichi, ceapă şi usturoi. Plivim şi sădim ori de câte ori e nevoie. Acolo unde pământul are scoarţă, dăm cu săpăliga.

de TUDOR VĂNTU

* * *

1) Căruia dintre oraşele industriale din ţara noastră i se mai spune şi „Oraşul de foc": Oraviţa, Hunedoara, Reşiţa, sau Petroşani ?

2) Care din aceste plante producătoare de ulei, dă cel mai bun ulei de masă: floarea soarelui, ricinul, dovleacul, sau inul?

3) Care din aceste fluvii din Europa este mai mare: Dunărea, Volga, Elba, sau Sena? Prin câte ţări curge el?

4) Ce lemn nu pluteşte pe apă: palmierul, stejarul, palisandrul, abanosul, teiul, sau bradul?

5) Ce este benzina: un element chimic, un acid, un amestec de substanţe, un derivat ?

6) Care este cel mai mare şarpe din lume: boa, pitonul, sau anaconda?

7) Care din aceşti munţi din ţara noastră sunt mai vechi: Rodna, Măcin, Harghita, sau Vrancea?

8) Cine este cel mai mare duşman al pădurilor verzi şi al pomilor fructiferi: cărăbuşul, lăcusta, omida păroasă, sau fluturele?

9) Care dintre aceste strâmtori este cea mai îngustă: Bosfor, Canalul Mânecii, Camciatka, Gibraltarul?

10) Care este cel mai mare lac din lume? Aral, Victoria, Lacul Superior?

11) Care din animale trăieşte mai mult: câinele, elefantul, broasca ţestoasă, sau pisica?

12) Ce corpuri chimice se află în cantitate mai mare în organismul omului: calciul, apa, sarea, carbonul, sau azotul?

Răspunsurile le puteţi trimite pe adresa redacţiei noastre — Piaţa Scânteii Nr. 1, Bucureşti.

OCTAV PANCU-IAŞI :

Marea bătălie dela IAZÚL MIC

Cine a auzit de Iazul Mic?

„Nu era trecut nici măcar în cele mai amănunţite hărţi maritime... Bătrânii lupi de mare n'au auzit niciodată de el. Nici un matroz mustăcios aprinzându-şi pipa, nu şi-ar putea începe povestirea aşa: Ne aflam de câteva zile în rada portului Iazului Mic şi... Sau aşa: In timp ce navigam pe apele Iazului Mic, o furtună năpraznică se năpusti asupra noastră..."

Şi totuşi în rada portului Iazului Mic s'au petrecut asemenea întâmplări de neuitat încât pana iscusită a poetului Dinu Popescu, secundul amiralităţii, „devenit... Cigoffeta al II-lea, deabia poate prididi să le însemne în toată măreţia şi mulţimea lor în jurnalul de bord al marinarilor dela Iazul Mic".

Totul a pornit dela un ierbar care trebuia făcut din plantele ce creşteau la Iazul Mic. Dar câte nu s'au întâmplat acolo, pe lângă aceasta.

Iată numai câteva din evenimentele importante care au făcut ca viaţa portului să fie plină de nelinişti şi bucurii, de greutăţi şi victorii.

De pildă primirea ajutorilor de marinari care deşi în vârsta fragedă de 3 până la 5 ani, vor învăţa, dela prietenii lor mai mari, ce înseamnă disciplina, curajul şi destoinicia marinărească. Deasemeni hotărirea adunării comandanţilor de a înrola în rândurile vitejilor marinari pe Nina şi Rodica, fete care au dovedit curaj şi iniţiativă în timpul bătăliei dela Iazul Mic (nu numai că au capturat cele două vase furate de inamic, precum şi o sandală considerată drept corp delict, dar chiar în iureşul bătăliei, Nina, fată deşteaptă, faţă în faţă cu duşmanul, nu destăinuie parola la auzul groaznicelor torturi cu care e ameninţată, ci dimpotrivă, prin isteţimea ei, prinde pe duşman, care căzuse în propria-i cursă... Acestea sunt numai câteva din peripeţiile care se pot urmări în paginile cărţii. Indrăzneala şi chibzuinţa iubitului amiral Sandu, voioşia şi bărbăţia viceamiralului Petrică, bunul său prieten, precum şi disciplina celorlalţi doisprezece marinari la numărul cărora se poate adăuga cu cinste şi Top, învinge până la urmă îndărătnicia lui Nicu bătăuşul, care vrea să fie amiral, şi-şi trădează prietenii.

Marea bătălie dela Iazul Mic se termină cu o mare izbândă. Marinarii dela Iazul Mic se întorc victorioşi în tabăra lor de curte, după două săptămâni de ancorare în rada portului Iazul Mic. Toate angajamentele luate faţă de instructorul lor Vlad sunt împlinite. Ierbarul e gata şi va fi dăruit şcolii iubite. Nicu e iarăşi printre ei şi...

„Cercul unit va rămâne
„Ca boabele'n spic laolaltă
„Unit suie creasta înaltă.
„Unit el păşeşte'nainte".

de GICA IUTEŞ

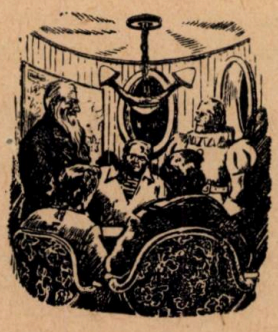

Cine le dezleagă?

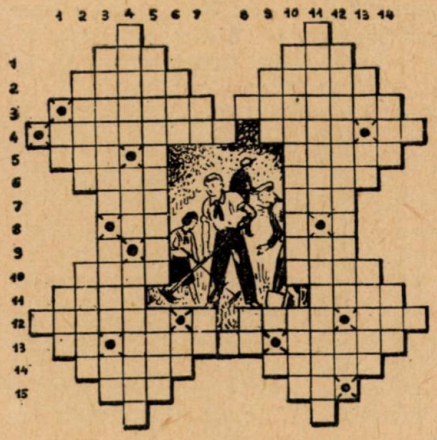

ORIZONTAL: (1) complex sportiv de masse. — Cu el transportăm gunoiul pe câmp sau în grădină.

2) Unealtă agricolă. — Cultivă grădina la țară.

3) Unealtă agricolă întrebuințată odinioară. — Transplantat în grădină.

4) Parte a plantei din care ea își trage seva din pământ. — Țuică (Olt.) — N.

5) A închide ușa pe dinafară. — Plantă medicinală cultivată în grădină.

6) Brâul ce înconjoară planeta Saturn. — Copac.

7) Pronume. — Struguri în pahar.

8) Pronume.

9. Nume feminin.

10) „Purcel" pe hârtie. — Oraș în Moldova.

11) Cântăreț la operetă, artist al poporului din R.P.R. — Animale polare.

12) Flori în formă de cupă. — Culoare. — Tragere cu puşca.

13) Iți aparține. — Ară cu plugul grădina la țară. — Apariție.

14) Selecționez semințele. — Dușmanii de moarte ai pomilor.

15) Învățător (presc.). — Prima literă din alfabetul cirilic.

VERTICAL:

1) Notă muzicală din sere. — Scutur nucii.

2) Varietate de ardei. — Darul făcut pionierilor noștri de către Partid și Guvern.

3) O îngrijesc mâinile harnice ale pionierilor din figură — Cele ale oamenilor gospodari au grădinițe cu flori și verdeață. — Rodica Ionescu.

4) Așa cum e chinina. — Pronume. — Trupul pantei.

5) Creșterea albinelor, o altă îndeletnicire a tinerilor naturaliști. — Școlar.

6) Cai dobrogeni. — Intrebuințare.

7) Din primăvară până în iarnă. — Simbolul argintului.

8) Coajă de măr.

9) Lac (Mold.).

10) Bastoane pe vreji. — Potrivirea sunetelor la sfârșitul unui vers.

11) Plante cu ghimpi. — A aplica metoda sovietică de cultivare a cartofilor, aceștia fiind ținuți înainte de plantare la încolțit în locuri adăpostite la căldură și umezeală.

12) Păstârnacului, pătrunjelului, țelinei și altor plante dela care folosim rădăcina în gospodărie. — Miros particular.

13) Gonesc câinii. — Plantă textilă. — Inchizi ușa pe dinăuntru.

14) Teodor E. Negrea. — Cămașă cu flori.

ION MOLDOVEANU
București

Puțină matematică!

7	5	6	3	3	9
4	8	1	7	6	2
3	2	5	1	4	1
7	5	6	2	6	9
9	1	4	5	7	6
4	2	9	5	4	1
4	6	3	8	2	4

Iată mai jos un dreptunghi conținând 42 cifre. Din aceste cifre să se formeze 14 figuri a cîte 3 pătrățele fiecare, în așa fel ca totalul celor 3 cifre din pătrățele să fie mereu același.

MONOVERB ANAGRAMAT

(7 litere)

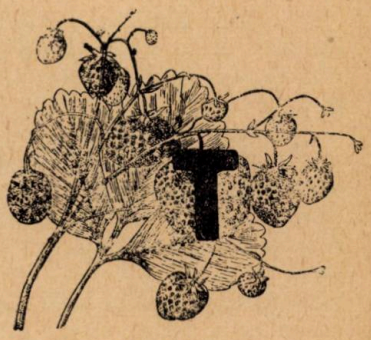

MONOVERB CHIMIC

(4—9)

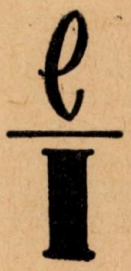

CALCUL ENIGMISTIC

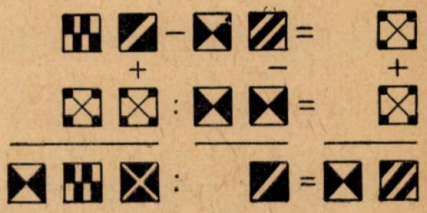

Inlocuiți figurile cu cifrele potrivite astfel încât toate operațiunile arătate de semnele aritmetice, să fie exacte.

trimis de: STĂNESCU ADRIAN
Călărași

O stațiune meteorologică pe lângă școală

(Explicații la cop. IV)

Observarea timpului constituie o preocupare interesantă și folositoare. Cunoașterea condițiunilor climaterice dintr'o anumită regiune, ajută muncilor agricole, horticultorilor și crescătorilor de vite, iar posibilitatea de a afla dinainte cum va fi timpul, este o chestiune importantă în vederea planificării excursiilor sau a campaniilor agricole.

In clasele mai mari, puteți organiza un cerc al tinerilor meteorologi. Instalarea unei stațiuni meteorologice pe lângă școală, nu întâmpină prea mari greutăți.

Aparatele și instrumentele principale ale unei astfel de stațiuni sunt următoarele: câte un termometru, barometru, higrometru, anemometru, pluviometru, nefoscop și o cutie meteorologică. (Termometrul și barometrul, trebuiesc cumpărate).

Morișca și anemometrul servesc la arătarea direcției și a forței vântului. Baza moriștii, este o vergea de lemn dreptunghiulară. Coada ei este dublă, din tablă; capetele cozii sunt unite prin niște bețișoare de lemn. Anemometrul este format dintr'o placă de metal cu dimensiunile de 30 x 15 cm. El este fixat și atârnat de o ramă, făcută din sârmă groasă. Placa trebuie să cântărească exact 200 grame.

Scara anemometrului variază (vezi desenul alăturat). La dimensiunile date și la greutatea plăcii — diviziunile vor corespunde succesiv unei anumite viteze a vântului, de 2, 4, 6, 8, 10, 14 și 20 metri pe secundă.

Pe stâlpul de sub țeapă se află așa numita „roza vânturilor". Pe un cilindru de lemn, fixat pe stâlp, așezăm 4 vergele de fier mai lungi și 4 mai scurte, sau niște cuie de lemn, care arată punctele cardinale. Așezând cilindrul, trebuie să dirijăm vergeaua însemnată cu litera N exact spre Nord, folosindu-ne cu această ocazie de busolă.

Nefoscopul — este un instrument care servește la determinarea vitezei direcției vântului și a norilor. Acesta seamănă cu un fel de „greblă", fixat pe un stâlp vertical, care se învârte în inele de piatră. Distanța dintre dinții nefoscopului se ridică la 20,20, 10,10,20 și 20 cm.

Pluviometrul se compune din două vase de tablă: unul superior prevăzut cu o pâlnie și unul inferior, un fel de rezervor pentru apa de ploaie. Măsurarea cantității de apă căzută se obține prin vărsarea apei din vasul inferior într'un cilindru special din sticlă cu diviziune, a cărui diametru este ajustat la suprafața orificiului pluviometrului. Pluviometrul se află într'un con, apărat de forța vântului; grosimea stratului de zăpadă căzută, o măsurăm cu linia.

Higrometrul măsoară gradul de umiditate al aerului. Putem construi numai un higrometru din păr. El nu este însă un instrument prea exact.

Cutia meteorologică — ferește instrumentele de acțiunea directă a razelor solare. Dimensiunile ei sunt de: 60x45x30 cm. Pereții sunt construiți din scândurele cu lățimea de 5—6 cm. și grosimea de 0,5 cm., — așezate într'un unghi de 45°, formând un fel de jaluzele.

De obicei observațiile la stațiile meteorologice se fac de 4 ori în 24 ore: la ora unu noaptea, la șapte dimineața, la unu după amiază și la șapte seara. Dar acestea nu privește o stațiune meteorologică școlară. Este suficient să le observe odată sau de două ori pe zi, dar în mod obligatoriu la aceleași ore.

Tinerii meteorologi trebuie să noteze toate observațiile într'un carnet special.

Coperta I: „Cu părinții în concediu" de N. Popescu Laureat al Premiului de Stat.

CRAVATA ROȘIE, revista pionierilor și școlarilor, editată de Comitetul Central U.T.M., apare la începutul fiecărei luni. Redacția: București Piața Scînteii Nr. 1 — Telefon: 7.61.00 Interior 1708; 1706.
Abonamentele se fac la oficiile P.T.T. regionale, raionale și comunale și prin difuzorii voluntari.

Intrepr. Poligrafică Nr. 2. Intreprindere industrială de Stat. Str. Brezoianu 23—25. C. 9535.

Exemplarul lei 1,50

BIBLIOTECA CENTRALĂ
STAT

Imitând zborul păsărilor

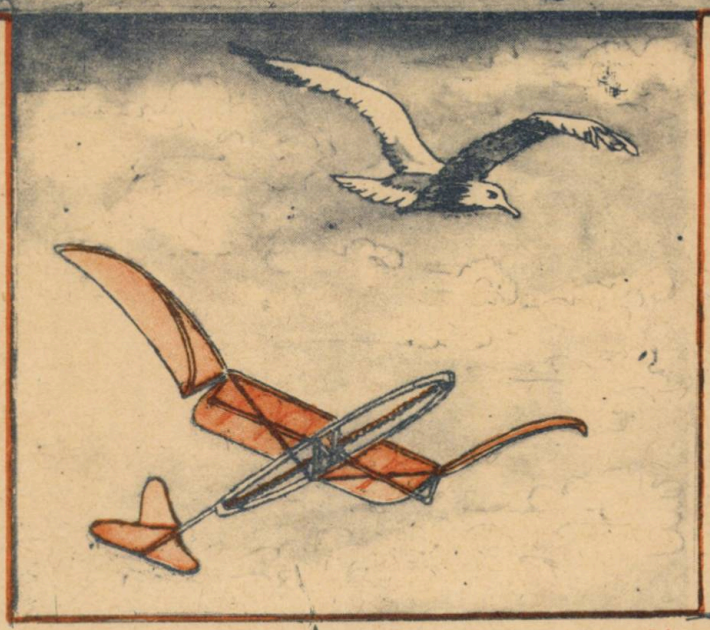

Încă din cele mai vechi timpuri oamenii au încercat să sboare, imitând sborul păsărilor. Avionul modern a luat naştere deabia după ce savantul rus Jucovschi a determinat aripa, inspirat fiind în calculele sale de un studiu ce făcuse asupra aripilor păsărilor sburătoare.

Modelul de faţă imită sborul pescăruşului ce este o pasăre de mare, remarcată printr'o planare minunată.

Modelul se compune dintr'un fuselaj (fig. 1, 3) format din două baghete din lemn uşor de secţiune patrată (latura 4 sau 5 mm.). La unul din capete se leagă o baghetă pe care este prins antenajul (aripioarele din coadă). Din placaj (furnir) se taie două fâşii (C) (fig. 3) late de 4 mm. găurite astfel ca prin aceste găuri să treacă axul cotit (D) făcut din sârmă cu secţiunea de 1 mm.; pe desen (fig. 3) este colorat cu albastru. De capetele în formă de cârlig ale acestui ax, se prinde elasticul împletit din 4 fâşii de grosimea aproximativă 1 mm. De axul cotit este prinsă o tijă de sârmă (R) care la celălalt capăt (c2) este legată de o sârmă îndoită (H) colorată cu albastru, care, la rândul ei se prinde de aripa centrală printr'o tablă subţire (G) rămasă albă pe desen. De capătul liber (h) al sârmei H se va prinde aripioara mobilă (K). In mod asemănător vom proceda şi cu celălalt plan. In fig. 2 se văd două figuri ce reprezintă modelul de sus şi celălalt model văzut din faţă. Aripa centrală şi aripioarele mobile se fac din nervuri acoperite cu foiţă. Nervurile sunt făcute din nuiele de salcie; modul de funcţionare este următorul: se va învârti axul cotit astfel înmagazinându-i-se în elastic o energie. Luăm apoi modelul de la mijloc, ţinând astfel degetele încât să nu permită rotirea axului cotit, apoi îl lansăm cu faţa spre adierea vântului. Elasticul începând să se desfăşoare va învârti axul cotit, care la rândul lui prin intermediul tijei de sârmă (E) (fig. 3) şi a sârmei îndoite (colorată albastru) va da aripioarei mobile o mişcare de bătaie asemănătoare bătăii aripilor unei păsări. Aceasta va permite modelului să câştige înălţime şi deci să-şi mărească durata de sbor, dându-vă vouă constructorilor satisfacţia meritată.

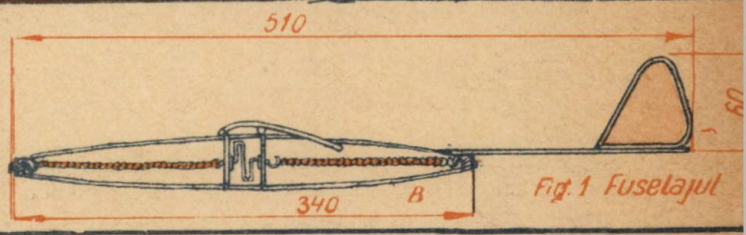

Fig. 1 Fuselajul

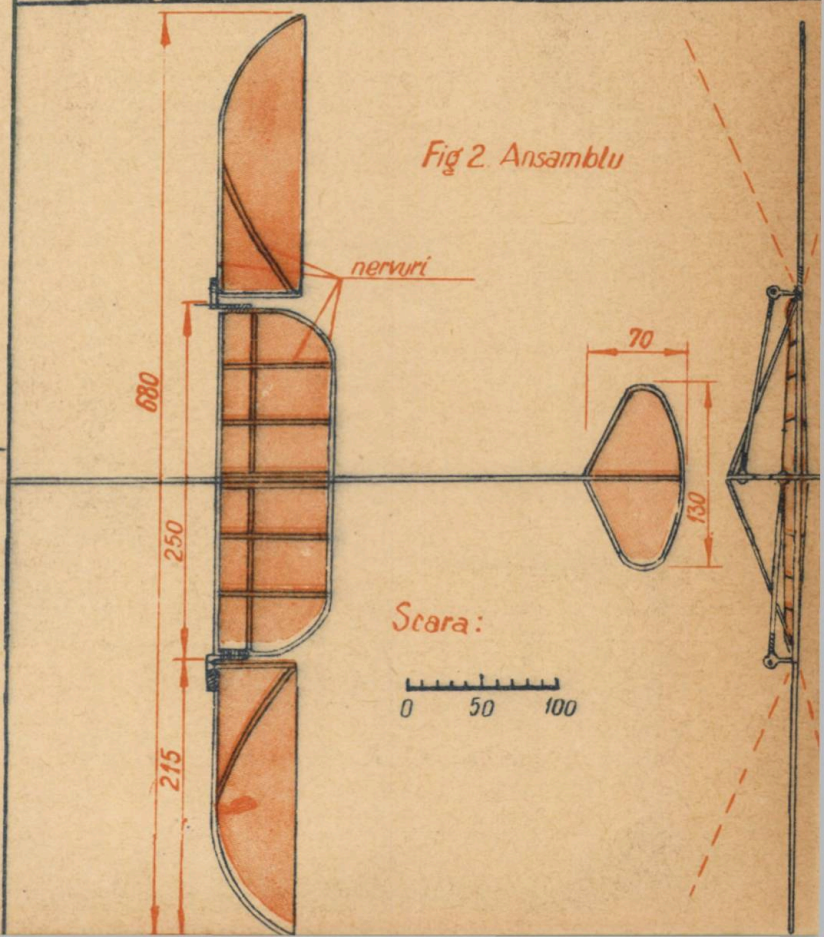

Fig 2. Ansamblu

Fig 3.

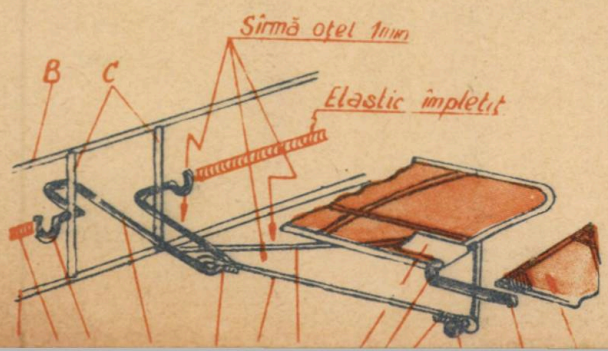

O stațiune meteorologică
PE LÂNGĂ ȘCOALĂ

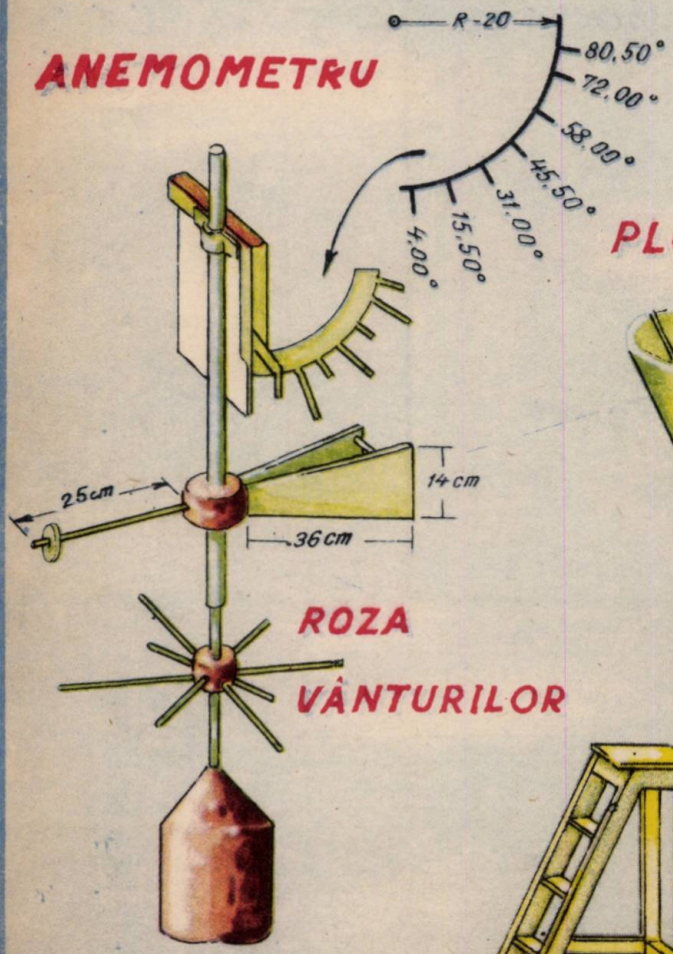

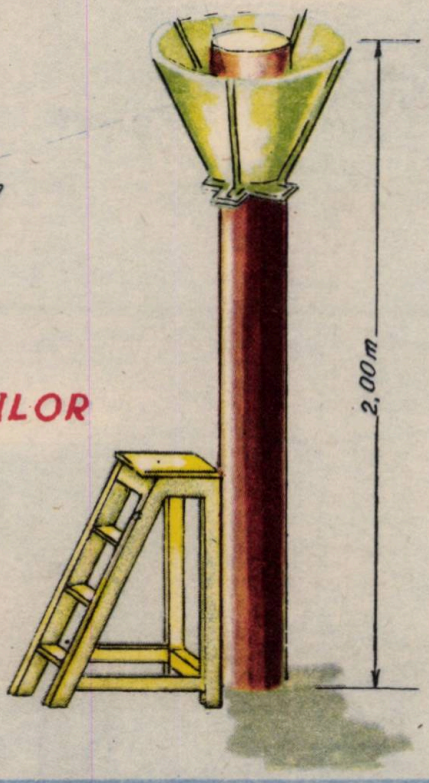

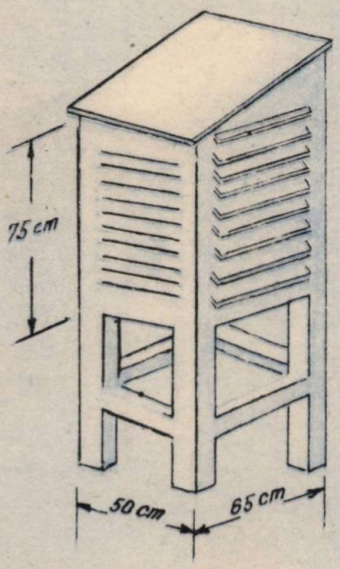

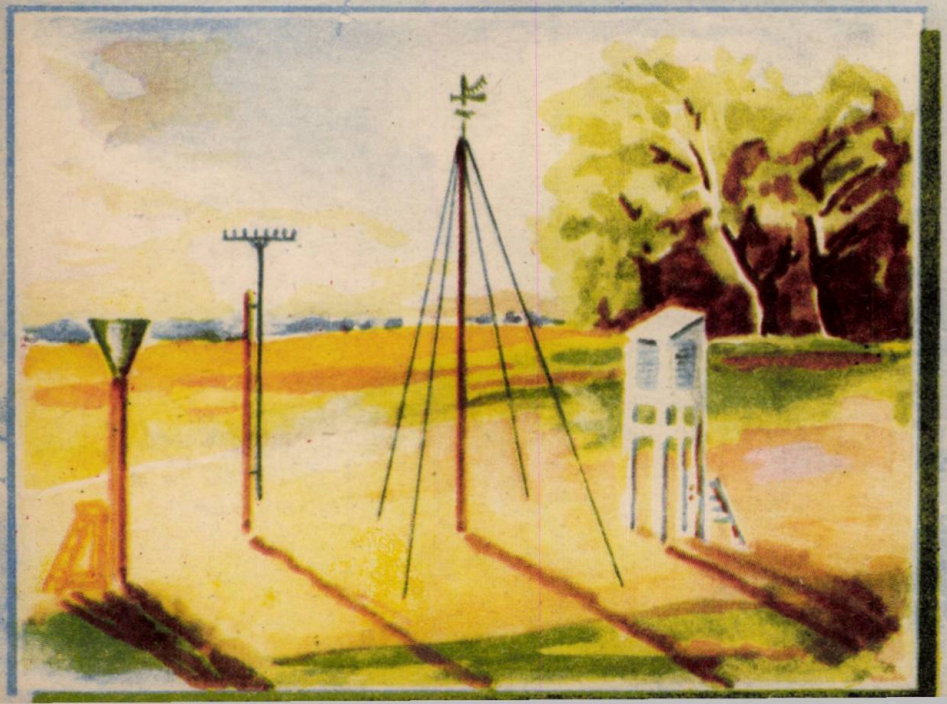

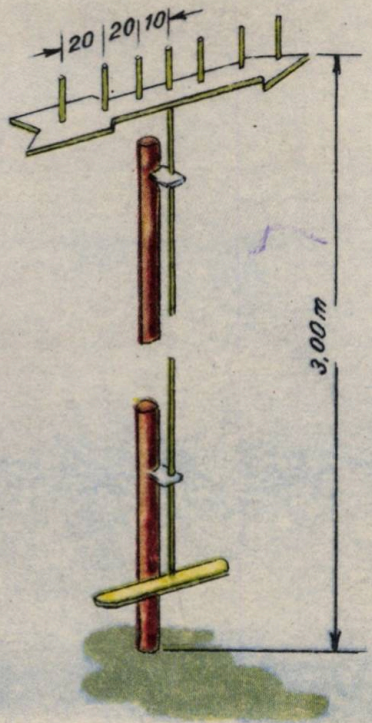

CRAVATA ROȘIE

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

AUGUST 1954

Nr. 10

CÂNTEC DE BUCURIE

Versuri: I. BĂIEȘU — Muzica: V. TIMIȘ

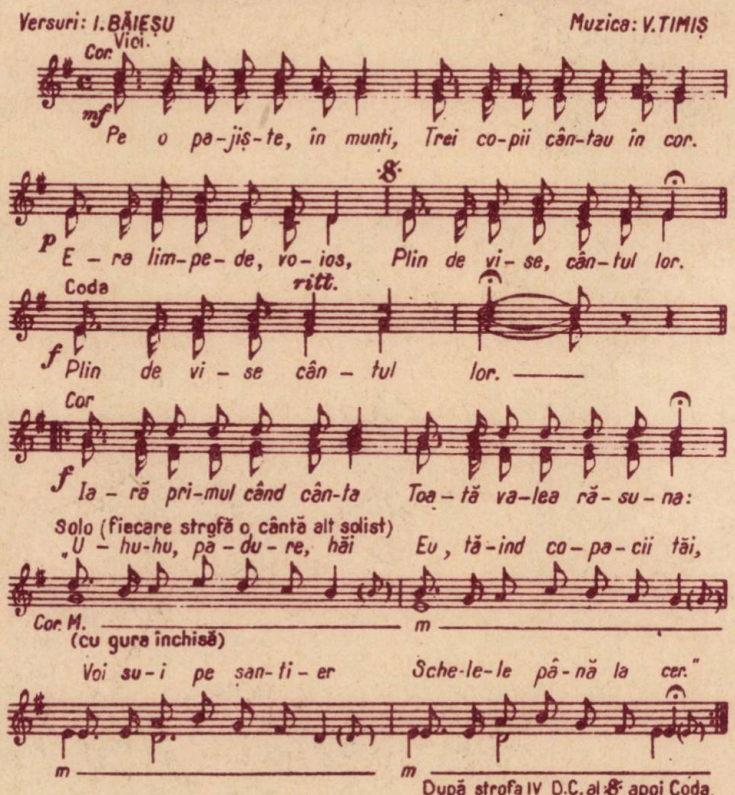

1. Pe o pajiște, în munți,
Trei copii cântau în cor.
Era limpede, voios,
Plin de vise, cântul lor

Iară primul când cânta
Toată valea răsuna:

2. „Uhu-hu, pădure, hăi,
„Eu, tăind copacii tăi,
„Voi sui pe șantier
„Schelele până la cer."

Cel de-al doilea când cânta
Cu o frunză se 'ngâna.

3. „Tii, ce holde văd în zare!
„Patria, ce zestre are!
„Cin' le va culege mâine?
„Eu - constructor de combine".

Glas duios ca de cimpoi
Cântă ultimul apoi:

4. „Ce voi fi, eu nu știu încă
„Voi căta cărbuni prin stâncă
„Sau țițeiul îl voi scoate
„Din adâncuri neumblate."

Pe o pajiște, în munți,
Trei copii cântau în cor.
Era limpede, voios,
Plin de vise, cântul lor.

In zilele de 29 Iulie — 1 August 1954, a avut loc conferința pe țară a Uniunii Tineretului Muncitor.

Deschiderea Conferinței pe țară a U. T. M. Salutul Comitetului Central al P. M. R.

Comitetul Central al Partidului Muncitoresc Romîn salută călduros Conferința pe țară a Uniunii Tineretului Muncitor și prin ea întregul tineret muncitor din patria noastră.

Uniunea Tineretului Muncitor, vlăstarul drag al partidului, creată și educată de partid, continuă glorioasele tradiții de luptă ale Uniunii Tineretului Comunist.

Uniunea Tineretului Muncitor a participat activ la acțiunile politice ale maselor muncitoare din orașe și sate inițiate de partid. Ea a dat o contribuție însemnată la educarea comunistă a tinerei generații, a mobilizat masele de tineri muncitori de la orașe și sate la lupta pentru construirea socialismului în țara noastră. Din rîndurile tineretului educat de Uniunea Tineretului Muncitor s-au ridicat cadre bine pregătite pentru diferite ramuri ale economiei naționale, pentru diferite munci de partid și de stat. Prin activitatea sa creatoare pentru înflorirea patriei, Uniunea Tineretului Muncitor și-a cîștigat dragostea poporului nostru.

Comitetul Central al Partidului Muncitoresc Romîn este convins că Uniunea Tineretului Muncitor va depune toate eforturile pentru a îndrepta cu pricepere întreaga energie de care dispune tînăra generație, în scopul îndeplinirii sarcinilor trasate prin hotărîrea Biroului Politic al C.C al P.M.R. cu privire la activitatea Uniunii Tineretului Muncitor.

Educația comunistă a tinerei generații este cauza scumpă a întregului partid. Uniunea Tineretului Muncitor are sarcina de onoare de a fi principalul ajutor al partidului în opera de educație comunistă a tineretului, în opera de însușire creatoare și traducere în viață a atotbiruitoarei învățături a lui Marx, Engels, Lenin, Stalin.

Datoria utemiștilor și a tuturor tinerilor este să învețe, să capete deprinderi practice, să-și însușească bogate cunoștințe în domeniul tehnicii industriale, agrotehnicii și zootehniei, cunoștințe științifice și de cultură generală și să le pună în practică în slujba poporului.

Uniunea Tineretului Muncitor trebuie să educe permanent tineretul în spiritul dragostei fierbinți și al devotamentului față de patrie, popor și partid. Prin variatele mijloace educative, Uniunea Tineretului Muncitor trebuie să ajute tineretul patriei noastre să cunoască istoria glorioaselor lupte de veacuri ale poporului romîn pentru libertate și independență națională, tradițiile eroice de luptă ale partidului comunist, conducătorul luptelor revoluționare ale clasei muncitoare și ale țărănimii muncitoare împotriva exploatării burghezo-moșierești, vitejia și abnegația tinerilor comuniști dovedită în cei peste 30 de ani de lupte. Uniunea Tineretului Muncitor trebuie să educe tineretul astfel încît el să cunoască temeinic și să iubească cu înflăcărare toate cuceririle revoluționare ale poporului nostru, să lupte pentru continua înflorire a patriei și să fie oricînd gata să apere cu hotărîre libertatea și independența scumpei noastre patrii.

Uniunea Tineretului Muncitor trebuie să educe tineretul în spiritul internaționalismului proletar, al dragostei și devotamentului pentru Marea Uniune Sovietică, eliberatoarea și prietena poporului nostru, al prieteniei cu țările de democrație populară, al solidarității cu tineretul muncitor și studios din lumea întreagă, în scopul creșterii contribuției tineretului nostru la întărirea forțelor păcii din lumea întreagă.

Uniunea Tineretului Muncitor trebuie să educe tineretul în spiritul moralei comuniste, să cultive la tineri înaltele calități morale ale omului înaintat, luptător pentru socialism: vigilența, combativitatea și ura neîmpăcată față de dușmanul de clasă, curajul, spiritul de sacrificiu pentru apărarea patriei, dragostea pentru muncă, grija pentru bunul obștesc, cinstea și sinceritatea, respectul față de vîrstnici, dragostea pentru familie, atitudine tovărășească.

Una din cele mai importante sarcini ale Uniunii Tineretului Muncitor este de a mobiliza întregul tineret să sprijine din toate puterile construcția de stat, economică și culturală a țării. Sarcinile de luptă ale Uniunii Tineretului Muncitor în perioada actuală decurg din hotărîrile plenarei lărgite din 19—20 august 1953 a C.C. al P.M.R. Organizațiile Uniunii Tineretului Muncitor sînt chemate să contribuie și mai activ la dezvoltarea industriei socialiste, agriculturii, producției bunurilor de consum popular, pentru ridicarea nivelului de trai al celor ce muncesc. Uniunea Tineretului Muncitor trebuie să antreneze mase și mai largi de tineri în întrecerea socialistă, să întărească și să mărească numărul brigăzilor de tineret și al posturilor utemiste de control, să lupte pentru ridicarea productivității muncii, pentru reducerea prețului de cost și realizarea de economii, să se preocupe în mod sistematic de generalizarea și răspîndirea experienței fruntașilor în producție. O deosebită atenție trebuie dată atragerii maselor de tineri țărani muncitori la lupta pentru sporirea producției agricole, animale și vegetale, pentru consolidarea și lărgirea sectorului socialist al agriculturii, pentru dezvoltarea schimbului între oraș și sat, pentru întărirea alianței dintre clasa muncitoare și țărănimea muncitoare, sub conducerea clasei muncitoare.

Organizațiile U.T.M. din școli și universități trebuie să lupte pentru bune rezultate în învățătură și în pregătirea profesională, pentru îmbunătățirea muncii ideologico-educative în rîndul studenților și elevilor, pentru întărirea disciplinei în studiu și în viața de toate zilele, pentru lichidarea rămășițelor ideologiei și moralei burgheze din rîndul studenților și elevilor. Organizațiile U.T.M. trebuie să combată cu hotărîre manifestările de delăsare în învățătură.

Combătînd orice manifestare a naționalismului burghez, utemiștii au datoria de a contribui activ, prin exemplul propriu, la întărirea necontenită a frăției și colaborării prietenești dintre tinerii romîni și tinerii

din rîndurile minorităţilor naţionale, în lupta comună pentru construirea socialismului şi întărirea Republicii Populare Romîne, patria comună a celor ce muncesc.

Trebuie dată cea mai mare atenţie înarmării tineretului cu concepţia ştiinţifică despre lume şi societate. Aceasta va permite tineretului să lupte cu succes împotriva teoriilor retrograde ale pseudo-ştiinţei imperialiste, a cosmopolitismului, a misticismului şi obscurantismului.

Uniunea Tineretului Muncitor să-şi pună toată priceperea în munca de îndrumare a pionierilor, să găsească cele mai potrivite metode pentru a-i educa în spiritul dragostei pentru muncă, al interesului pentru a-şi însuşi cît mai multe cunoştinţe şi deprinderi practice şi pentru a participa la activitatea obştească. Pionierii trebuie să dobîndească cele mai bune rezultate la învăţătură. Prin comportarea lor, oricînd şi oriunde s-ar afla: la şcoală, în familie, în casele de pionieri, pe stradă, la cinema, pe terenurile de sport etc. pionierii trebuie să fie exemplu pentru toţi copiii.

De mare importanţă este munca de educare a tinerelor fete şi atragerea lor în activitatea obştească.

Uniunea Tineretului Muncitor trebuie să contribuie şi mai mult la munca de educare a ostaşilor şi tinerilor ofiţeri ai armatei Republicii Populare Romîne, pentru ca să devină dîrji apărători ai cuceririlor poporului, ostaşi curajoşi, crescuţi în spirit comunist. Uniunii Tineretului Muncitor îi revine sarcina să se preocupe neîncetat de călirea fizică a tineretului, de pregătirea lui pentru muncă şi apărarea patriei.

Pentru ca Uniunea Tineretului Muncitor să-şi poată îndeplini cu succes rolul de ajutor şi rezervă a Partidului Muncitoresc Romîn este necesar ca în munca sa să domnească spiritul de partid. Organele şi organizaţiile U.T.M. să-şi îmbunătăţească radical metodele şi formele de activitate, să respecte în permanenţă principiul conducerii colective, să asigure dezvoltarea continuă a autocriticii şi mai ales a criticii de jos, să înlăture cu fermitate metodele cancelarist-birocratice, sectarismul, formele de muncă bătrîneşti sau de paradă. Uniunea Tineretului Muncitor să se ocupe de munca concretă, vie, cu tinerii, de organizarea şi educarea lor într-un mod atractiv, potrivit specificului vîrstei şi ocupaţiei lor, potrivit interesului lor arzător pentru fapte mari, îndrăzneţe, eroice, pentru ştiinţă, tehnică, sport.

Uniunea Tineretului Muncitor trebuie să studieze experienţa Comsomolului în toate domeniile de activitate, să aplice creator această bogată experienţă în vederea îmbunătăţirii activităţii sale. De asemenea trebuie larg popularizate rezultatele bune obţinute în muncă de diferite organizaţii ale U.T.M.-ului şi organizat schimbul de experienţă. Trebuie descoperite larg, cu curaj, lipsurile, slăbiciunile sau greşelile şi indicate căile şi posibilităţile de îndreptare.

Organizaţiile U.T.M. au datoria să strîngă şi mai mult legăturile lor cu masele tineretului, să se întărească prin primirea în rîndurile lor a tinerilor fruntaşi în producţie şi învăţătură.

Uniunea Tineretului Muncitor trebuie să acorde o atenţie deosebită muncii de educare comunistă a tineretului de la sate. Pentru aceasta, organizaţiile de U.T.M. de la sate trebuie ajutate zi de zi, în mod permanent; ele trebuie înarmate cu metodele cele mai variate, specifice satului, astfel ca organizaţiile de U.T.M. să-şi exercite influenţa asupra întregului tineret din sat. Luptînd pentru educaţia comunistă a tineretului sătesc, trebuie statornicite legături mai puternice între tineretul de la oraşe şi cel de la sate, stimulîndu-se schimburile de manifestări culturale şi sportive, excursiile în comun etc.

Uniunea Tineretului Muncitor este chemată să dea partidului cele mai bune forţe noi, tinere, şi totodată să asigure şi să întărească influenţa partidului în masele de tineri.

Comitetul Central al Partidului Muncitoresc Romîn este convins că Uniunea Tineretului Muncitor va fi şi pe viitor un ajutor credincios al partidului în munca de educare comunistă a tinerei generaţii, nădejdea şi viitorul patriei noastre, care prin energia, entuziasmul creator şi dinamismul său reprezintă un factor de seamă al luptei pentru continua întărire a statului democrat-popular, pentru apărarea păcii şi pentru construirea socialismului în Republica Populară Romînă.

Trăiască Uniunea Tineretului Muncitor!

Trăiască tineretul Republicii Populare Romîne!

Sub conducerea şi îndrumarea Partidului Muncitoresc Romîn, înainte la luptă pentru victoria socialismului, pentru înflorirea patriei noastre dragi!

Salutul adresat Comitetului Central al P. M. R. de Conferinţa pe ţară a Uniunii Tineretului Muncitor

Conferinţa pe ţară a Uniunii Tineretului Muncitor, în numele utemiştilor şi al întregului tineret muncitor al patriei noastre, trimite partidului rostru drag şi Comitetului său Central un fierbinte salut.

Fără margini este devotamentul şi dragostea tinerei generaţii a ţării noastre faţă da Partidul Muncitoresc Romîn, forţa conducătoare a poporului muncitor, creatorul, conducătorul şi educatorul organizaţiei revoluţionare de tineret din ţara noastră.

Astăzi, la 10 ani după 23 August 1944, tineretul trăieşte în ţara noastră o viaţă nouă, liberă, cu perspective din cele mai luminoase. Alături de întregul popor muncitor, tineretul participă la opera de construcţie socialistă, se bucură de cele mai largi drepturi şi libertăţi, de neconceput într-o ţară capitalistă.

Pentru tineretul muncitor al Republicii Populare Romîne nu există nimic mai presus decît cauza partidului nostru, care luptă pentru bunăstarea poporului muncitor, pentru viaţa fericită a tineretului.

Izvorul tuturor succeselor Uniunii Tineretului Muncitor, chezăşia izbînzii în îndeplinirea sarcinilor de seamă ce-i revin, constă în conducerea sa de către partid. Utemiştii sînt credincioşi pînă la capăt principiului suprem al Uniunii Tineretului Muncitor — principiul conducerii de către partid — şi-l vor păstra şi apăra ca bunul cel mai de preţ.

Delegaţii la Conferinţă, toţi utemiştii şi utemistele din patria noastră văd în Hotărîrea Biroului Politic al C.C. al P.M.R. cu privire la activitatea Uniunii Tineretului Muncitor şi în salutul C. C. al P.M.R. o nouă

mărturie a grijii părinteşti a partidului pentru îmbunătăţirea activităţii organizaţiei comuniste de tineret, un măreţ program de luptă.

In activitatea Uniunii Tineretului Muncitor, aşa cum a arătat Hotărîrea Biroului Politic al C.C. al P.M.R., au existat o serie de lipsuri. Preocuparea de a organiza în rîndurile U.T.M.-ului mase de tineri de la sate a fost insuficientă. Au existat încălcări ale democraţiei interne de organizaţie, slăbiciuni în munca educativă. Călăuziţi de indicaţiile partidului, vom munci fără preget pentru a înlătura lipsurile şi slăbiciunile existente.

Conferinţa asigură Comitetul Central al Partidului Muncitoresc Romîn că sutele de mii de utemişti şi utemiste vor lupta cu hotărîre pentru îmbunătăţirea muncii politico-organizatorice a U.T.M., a educaţiei comuniste a tineretului, pentru întărirea legăturii U.T.M. cu masele largi ale tineretului, pentru aplicarea în viaţă a sarcinilor trasate prin Hotărîrea Biroului Politic al C.C. al P.M.R.

Uniunea Tineretului Muncitor are măreţul ţel de a fi ajutorul principal al partidului în opera de educaţie comunistă a tineretului. Ne angajăm să educăm tineretul în spiritul devotamentului nemărginit faţă de scumpa noastră patrie, Republica Populară Romînă, faţă de poporul muncitor şi faţă de partid.

Minunatele tradiţii de luptă pentru libertate ale poporului nostru, eroicele lupte ale clasei muncitoare şi ţărănimii muncitoare, conduse de partid, sînt un izvor din care tineretul nostru învaţă să lupte pentru continua întărire a Republicii Populare Romîne, să apere cu hotărîre cuceririle revoluţionare ale poporului, libertatea şi independenţa patriei.

Noi nu vom precupeţi nici un efort pentru a ne însuşi genialele învăţături ale lui Marx, Engels, Lenin, Stalin, care ne dau claritatea ţelului şi ne insuflă tărie şi încredere în viitor.

Uniunea Tineretului Muncitor educă tineretul în spiritul dragostei şi recunoştinţei fierbinţi faţă de marea Uniune Sovietică, eliberatoarea şi sprijinitoarea poporului nostru, în spiritul prieteniei faţă de Republica Populară Chineză şi faţă de toate ţările lagărului socialist.

Uniunea Tineretului Muncitor cultivă la tineri înaltele însuşiri morale ale comuniştilor, vigilenţa, combativitatea şi ura faţă de duşmanul de clasă, încrederea în cauza socialismului, curajul, hotărîrea de a înfrînge orice greutăţi. Ea sădeşte în conştiinţa tinerilor asemenea calităţi ca cinstea şi sinceritatea, modestia şi spiritul tovărăşesc, dragostea şi respectul pentru familie.

Uniunea Tineretului Muncitor va demasca şi combate cu hotărîre uneltirile duşmanului de clasă, orice manifestări ale ideologiei străine: naţionalismul burghez, cosmopolitismul, misticismul. Ea va contribui activ la întărirea necontenită a frăţiei şi colaborării prieteneşti dintre tinerii romîni şi tinerii din rîndurile minorităţilor naţionale în lupta comună pentru construirea socialismului şi întărirea statului democrat-popular.

Conferinţa pe ţară a U.T.M. se angajează în numele tineretului muncitor din patria noastră că va folosi toată priceperea, energia şi elanul tineresc pentru a îndeplini sarcinile puse de hotărîrea plenarei lărgite din august 1953 a C.C. al P.M.R. cu privire la dezvoltarea economiei naţionale şi ridicarea continuă a nivelului de trai material şi cultural al oamenilor muncii.

Uniunea Tineretului Muncitor va mobiliza pe tinerii muncitori din fabrici şi uzine să participe tot mai activ la întrecerea socialistă să întărească şi să înmulţească brigăzile şi posturile utemiste de control, să sporească producţia bunurilor de consum popular, să lupte pentru ridicarea productivităţii muncii, reducerea preţului de cost, realizarea de economii, îmbunătăţirea calităţii produselor.

Uniunea Tineretului Muncitor consideră drept sarcină centrală îmbunătăţirea muncii organizaţiilor sale săteşti.

Organizaţiile U.T.M. vor da cea mai mare atenţie muncii politice pentru atragerea maselor de tineri ţărani muncitori la lupta pentru sporirea producţiei agricole vegetale şi animale, pentru consolidarea şi lărgirea sectorului socialist al agriculturii, pentru întărirea alianţei dintre clasa muncitoare şi ţărănimea muncitoare, sub conducerea clasei muncitoare.

Utemiştii din S.M.T. şi G.A.S. vor fi în primele rînduri în lupta pentru ridicarea nivelului calificării lor profesionale, pentru îngrijirea şi folosirea maximă a capacităţii maşinilor agricole, pentru efectuarea lucrărilor agricole la timp şi în bune condiţiuni.

Utemiştii şi tinerii din gospodării colective, întovărăşiri agricole, gospodării individuale vor lupta neobosit pentru a-şi însuşi şi răspîndi cunoştinţele agrozootehnice, pentru a deveni fruntaşi ai întrecerii socialiste şi patriotice, meştri ai recoltelor bogate, pentru a întări şi lărgi numărul brigăzilor de tineret în sectorul socialist din agricultură.

Utemiştii de la sate vor desfăşura o temeinică muncă politică în rîndurile tinerilor ţărani muncitori, popularizînd politica partidului de cointeresare a ţărănimii muncitoare la sporirea producţiei agricole, ducînd muncă de lămurire în masa tinerilor ţărani muncitori asupra superiorităţii agriculturii socialiste, convingîndu-şi părinţii să intre în gospodării colective şi întovărăşiri agricole.

Pentru a contribui la traducerea în viaţă a măsurilor plenarei lărgite din august 1953 a C.C. al P.M.R., Uniunea Tineretului Muncitor va îndruma tineretul să înveţe meseriile de agronom, zootehnician, mecanizator, socotitor şi altele, să se îndrepte în spre agricultură, spre industria alimentară, uşoară, construcţii, participînd astfel din plin la ridicarea nivelului de trai material şi cultural al poporului muncitor.

Uniunea Tineretului Muncitor va îndruma organizaţiile U.T.M. din şcoli şi universităţi să lupte cu hotărîre pentru ca elevii şi studenţii să obţină rezultate bune la învăţătură, să-şi însuşească o înaltă calificare, să devină stăpîni ai tehnicii înaintate industriale şi agricole şi să-şi pună în practică cunoştinţele pentru a sluji cu abnegaţie poporul. Uniunea Tineretului Muncitor va lupta pentru îmbunătăţirea muncii educative, pentru întărirea disciplinei în studiu şi în viaţa de toate zilele, pentru lichidarea oricăror rămăşiţe ale ideologiei şi moralei burgheze în rîndurile studenţilor şi elevilor.

Uniunea Tineretului Muncitor îşi va pune toată dragostea şi priceperea pentru întărirea şi creşterea mişcării de pionieri, pentru a face din fiecare pionier un fruntaş în învăţătură, înzestrat cu deprinderi practice, model de comportare în şcoală, familie şi în viaţa de toate zilele.

Uniunea Tineretului Muncitor va cultiva în rîndurile maselor largi de tineri dragostea faţă de scumpa noastră armată populară, va contribui şi mai mult la educarea tinerilor din Armata Republicii Populare Romîne, pentru a fi oricînd gata să apere libertatea patriei noastre scumpe care construieşte socialismul. U.T.M. se va preocupa neîncetat de călirea fizică a tineretului şi de pregătirea lui pentru muncă şi apărarea patriei.

Uniunea Tineretului Muncitor va da cea mai mare atenţie muncii în rîndurile tinerelor fete, le va îndru-

ma în activitatea obştească, va promova în munci de răspundere tinerele cele mai capabile, combătînd cu fermitate orice fel de manifestare a concepţiilor înapoiate, burgheze, faţă de femei.

Uniunea Tineretului Muncitor va lupta cu hotărîre pentru îmbunătăţirea metodelor şi formelor sale de activitate, pentru înlăturarea sectarismului, a metodelor cancelarist-birocratice, pentru lărgirea continuă a legăturilor U.T.M. cu masele largi ale tineretului muncitor, pentru primirea în rîndurile U.T.M. a tinerilor fruntaşi în producţie şi învăţătură. Folosind metode atractive de organizare şi educare a tinerilor, potrivite specificului vîrstei şi ocupaţiei lor, organizaţiile U.T.M. vor organiza competiţii sportive, manifestări artistice, focuri de tabără, jocuri, hore, vor folosi la maximum cluburile, colţurile roşii, căminele culturale, sălile de spectacol, în aşa fel încît tineretul să devină factor activ al muncii culturale de masă.

Uniunea Tineretului Muncitor va folosi din plin glorioasa experienţă a Comsomolului, va educa şi pe viitor tineretul ţării noastre în spiritul frăţiei cu tineretul sovietic care se bucură de dragostea şi stima tineretului democrat din lumea întreagă.

Tineretul patriei noastre este educat de partid în spiritul frăţiei între popoare, al solidarităţii internaţionale cu lupta tineretului democrat al lumii. Luptînd cu abnegaţie pentru construirea socialismului în Republica Populară Romînă, strîngînd legăturile de prietenie cu tineretul din toate ţările, tineretul din R.P.R. va aduce o contribuţie tot mai mare la mişcarea internaţională a tineretului, în cadrul luptei popoarelor pentru demascarea şi zădărnicirea uneltirilor agresive ale imperialismului, pentru apărarea păcii.

Uniunea Tineretului Muncitor va creşte din rîndurile sale pe cei mai buni şi mai devotaţi utemişti pentru a deveni membri de partid, călîţi din punct de vedere politic şi ideologic, cu un nivel de cunoştinţe ridicat, cu un orizont cultural larg, cadre bine pregătite pentru partid şi pentru toate sectoarele activităţii politice, economice, culturale a statului nostru.

In cinstea marii sărbători naţionale, a 10-a aniversare a eliberării patriei de către glorioasa Armată Sovietică, şi a Congresului Partidului Muncitoresc Romîn, Uniunea Tineretului Muncitor va mobiliza tineretul să participe cu avînt sporit în întrecerea socialistă şi patriotică, pentru creşterea producţiei bunurilor de consum popular, pentru strîngerea la timp şi fără pierderi a recoltei, pentru creşterea bunei stări a poporului muncitor, pentru ridicarea nivelului de trai material şi cultural al tineretului muncitor.

In întîmpinarea Congresului Partidului Muncitoresc Romîn, Uniunea Tineretului Muncitor va intensifica munca de educaţie comunistă a tineretului, în spiritul glorioaselor tradiţii revoluţionare de luptă ale partidului pentru libertatea poporului şi dezrobirea patriei de sub jugul claselor exploatatoare şi al imperialiştilor străini, în spiritul eroismului de care au dat dovadă membrii Uniunii Tineretului Comunist în lupta pentru victoria cauzei partidului.

Noi vom educa sutele de mii de utemişti, întregul tineret al patriei, în spiritul devotamentului nemărginit faţă de partid, al traducerii neştirbite în viaţă a tuturor hotărîrilor partidului.

Trăiască Partidul Muncitoresc Romîn, marea forţă conducătoare a poporului muncitor în lupta pentru construirea socialismului în ţara noastră, conducătorul şi educatorul tineretului!

Trăiască scumpa noastră patrie, Republica Populară Romînă!

Şedinţa plenară a C. C. al U. T. M.

Sîmbătă 31.VII.a.c. a avut loc şedinţa plenară a Comitetului Central al Uniunii Tineretului Muncitor, care a ales Biroul şi Secretariatul C.C. al U.T.M.

Biroul C. C. al U. T. M.

1. — **Maria Apostol**
2. — **Ioan Cîrcei**
3. — **Constantin Cîrţînă**
4. — **Dimitrie Duca**
5. — **Traian Dudaş**
6. — **Ludovic Fazekaş**
7. — **Vasile Florea**
8. — **Cornel Fulger**
9. — **Cornelia Mateescu**
10. — **Gheorghe Petre**
11. — **Vasile Pîrvan**
12. — **Virgil Trofin**
13. — **Cornel Vlad**

Membri supleanţi

1. — **Constantin Drăghici**
2. — **Ioan Iliescu**
3. — **Ana Spiridon**
4. — **Marin Vasile**

Secretariatul C. C. al U. T. M.

1. — **Cornel Fulger, prim secretar**
2. — **Virgil Trofin, secretar**
3. — **Gheorghe Petre, secretar**
4. — **Ioan Cîrcei, secretar**
5. — **Ludovic Fazekaş, secretar**
6. — **Cornelia Mateescu, secretar**

CRAVATA ROȘIE
Revista pionierilor și școlarilor
Editată de Comitetul Central al Uniunii Tineretului Muncitor
Nr. 10
AUGUST 1954

Zece ani dela eliberarea patriei

MARCEL BRESLAȘU

Se împlinesc în ziua de 23 August 1954 zece ani dela eliberarea țării noastre de către vitezele oștiri sovietice, zece ani decând poporul nostru a pornit pe calea glorioasă a făuririi unei vieți noi. Acești zece ani — care sunt numai cât vârsta voastră, a multora dintre pionieri — au însemnat în viața Patriei noastre mai mult decât veacuri și veacuri; pașii pe care i-am făcut în această scurtă vreme au fost pași uriași întru înfăptuirea celor mai scumpe idealuri ale noastre: bunăstarea poporului, luminarea maselor largi, fericirea copiilor, întărirea prieteniei cu toți oamenii cinstiți ai lumii, apărarea păcii.

Sub îngemănatele steaguri ale dragostei de patrie și al frăției dintre toți oamenii muncii de pe întregul pământ am cucerit marea izbândă asupra trecutului de împilare și de întunerec, sub steagurile acestea am muncit și am luptat în acești zece ani de când am luat soarta în mâinile noastre, sub fluturarea lor vom merge mai departe spre victoria deplină a socialismului și a comunismului, noi toți, vârstnici și tineri. Și peste alți zece ani, voi, cele mai tinere vlăstare ale poporului, veți veni să îngroșați rândurile celor ce muncesc, înălțând tot mai sus steagurile încununate de mărețele biruințe ale anilor rodnici.

Aceia dintre voi care au legat de curând pentru întâia oară, cu nespusă emoție și mândrie, cravata roșie la gât, au văzut lumina zilei după triumfalul act istoric dela 23 August. Cei mai mari, pionierii care pășesc în anul acesta în rândurile Uniunii Tineretului Muncitor, aveau atunci câțiva anișori — dar toți, și cei mai mărunți și cei mai răsăriți, au înflorit sub soarele cald al socialismului, au trăit, pentru întâia oară în istoria poporului nostru, o adevărată copilărie în care învățătura și odihna, sportul și joaca, educația cetățenească în organizația de pionieri, se împletesc în mod armonios. Sub ochii drăgăstoși ai părinților și ai fraților voștri mai mari, înconjurați cu grije și iubire de Partidul și de Guvernul țării noastre, călăuziți de învățătorii și instructorii voștri, îndrumați de mulții voștri prieteni, printre care se numără și artiștii și scriitorii din Republica noastră dragă — și mai ales folosind necurmat pilda minunată a celor mai fericiți copii din lume, pionierii și școlarii sovietici, voi creșteți azi frumoși și puternici, pregătindu-vă cu râvnă și temei să deveniți fruntași ai vieții noastre de mâine.

Cine vă privește astăzi, la zece ani dela eliberarea Patriei poate spune: Copiii noștri sunt și ei o înfățișare a ceeace a însemnat acest glorios deceniu, pe chipul lor strălucitor se răsfrâng luminile acestor ani ca și încrederea noastră de neclintit în victoria tuturor strădaniilor noastre.

Cinste și dragoste poporului care a înfruntat și a doborît urgia vremurilor de obidă și robie! Cinste și dragoste eroicei noastre clase muncitoare, care în frunte cu comuniștii, a condus lupta poporului în trecut, care a pregătit victoria dela 23 August și care în acești zece ani a pus temelia orînduirii socialiste a Patriei! Cinste și dragoste, Partidului Muncitoresc Român și conducătorilor lui, inițiatorii și organizatorii tuturor acestor victorii!

Cinste și dragoste desrobitorilor noștri, invincibilele popoare sovietice, care la 23 August 1944 ne-au adus, odată cu libertatea, și toate condițiile de a ne făuri viața cea nouă, îndelung visată — și care zi de zi dealungul acestor zece ani, ne-au ajutat frățește în toate chipurile și pe toate tărâmurile construcției socialiste!

Alături de Marea Uniune Sovietică și de popoarele din Democrațiile Populare, alături de toți oamenii cinstiți de pretutindeni, poporul nostru luptă pentru asigurarea păcii, cel mai prețios bun al omenirii și cel mai înalt chezaș al fericirii tuturor copiilor lumii.

La măreața sărbătoare a lui 23 August 1954, voi pionierii trebuie să vă luați noi și sfinte angajamente că veți munci în școlile și detașamentele voastre, fără precupețirea niciunui efort, pentru a vă dovedi vrednici de înălțătoarele vremi pe care le trăim — și pentru a putea spune, mai târziu: am făcut parte din întâia generație de copii ai socialismului în țara noastră.

Viața noastră

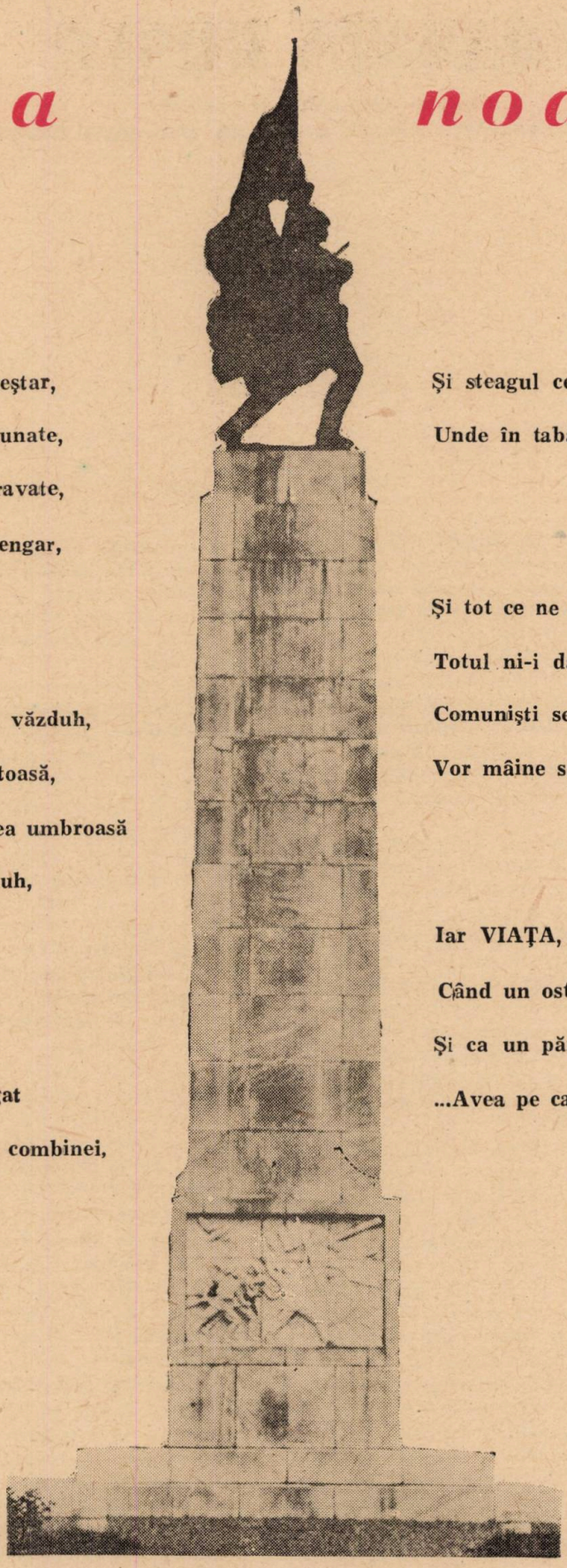

Și școala cu'nalte ferești de cleștar,
Și cartea cu-atîea povești minunate,
Și mult îndrăgitele noastre cravate,
Și-al jocului nostru vuet strengar,

Și goarna ce picură-argint în văzduh,
Și haina curată și pâinea gustoasă,
Și drumul în zori prin pădurea umbroasă
Și nestingheritul glumelor duh,

Și grâiele calde de soare bogat
Pe care le strângem în urma combinei,
Și steagul ce flutură'n fruntea colinei
Unde în tabără ne-am adunat.

Și tot ce ne bucură viața deplin, —
Totul ni-i dat de oamenii care
Comuniști se numesc și fără'ncetare
Vor mâine să fie ca azi mai senin...

Iar VIAȚA, începe din ziua aceea
Când un ostaș la noi a ajuns
Și ca un părinte la pieptu-i ne-a strâns.
...Avea pe caschetă-o steluță, cum îi scânteia...

AL. OVIDIU ZOTTA

Cucuetul

AL. JAR

In fragmentul din numărul trecut ați citit despre incidentul pe care l-a avut Costică și prietenul său nedespărțit, Lăbuș, cu băiatul brutarului Chișileagă. Mare a fost părerea de rău a fiului tăbăcarului Oproiu că n'a putut să-i dea lui Virgilică Chișileagă o lecție și pentru faptul că acesta îl lovise cu piatra în frunte.

Cele povestite până acum, nu sunt singurele conflicte pe care le aveau copiii de oameni simpli fii de muncitori, cum ar fi Costică, eroul povestirii noastre, cu exploatatorii. Astfel, acesta, împreună cu prietenii săi, a luat parte activă la o încăierare care a avut loc între greviștii unei tăbăcării și polițiștii veniți să-i împrăștie. Micii luptători însoțiți de prietenul lor nedespărțit, Lăbuș, au dat ajutor greviștilor, părinți de-ai copiilor, tăbărînd asupra polițiștilor, punându-le piedici, îmbrâncindu-i sau bombardându-i cu pietre.

Ura acestor copii împotriva capitaliștilor, s'a manifestat și prin încercarea lui Costică și a Roșcovanului de a sparge cauciucurile mașinii proprietarului fabricii.

Despre alte fapte săvârșite de Costică, veți afla din fragmentul de mai jos al nuvelei „Cucuietul".

Până pe seară, Costică întovărășit de Lăbuș, se învârti prin preajma tăbăcăriei, aruncând priviri pline de ură jandarmilor, inciudat că nu izbutise să găurească cauciucul dela mașina patronului. După cele auzite dela tatăl său, acum nu i-ar fi părut deloc rău să se audă strigat „pui de comunist". Ba și față de micii lui tovarăși întâlniți pe drum, avea un aer de superioritate, fără să le mărturisească însă taina care-i dădea această nouă putere.

Când se întunecă de-a binelea, Costică se întoarse obosit acasă. In odaie se aflau mai mulți oameni.

Costică păși aproape în vârful picioarelor pe lângă perete, băgându-se într'un colț, mulțumit și mai cu seamă mândru că ia și el parte la sfatul celor mai mari. Pe unii din cei de față îi cunoștea de mai înainte. Ii văzuse seara trecută înfruntându-i pe agenții de poliție. Asculta acum încordat ce vorbeau între ei, mirat de glasurile lor aproape șoptite, de parcă erau niște copii care puneau la cale vreo năsdrăvănie de care nu voiau să știe părinții lor. Dar după puțin timp începuse să priceapă pricina vorbelor lor șoptite și taina pe care o ascundeau. Auzea repetându-se mereu cuvântul **pâine** și **stăpân, poliție** și **libertate, grevă** și **luptă** și altele pe care le cunoștea din gura tatălui său și din timpul luptei la care luase și el parte, eri, împreună cu ceilalți copii. Ardea de dorință să le spună că înțelege totul! Ii părea rău că nu e tăbăcar și grevist adevărat ca să-și arate toate gândurile și sentimentele ce le înăbușea acum, în sinea lui. Il rodea mai ales o nemulțumire: niciunul nu pomenea nimic de brutăria lui Chișileagă. De câteva ori deschise gura să facă o propunere pe care o credea cea mai de seamă, și anume ca toți greviștii să meargă la brutărie, să ia toate pâinile din rafturi și să le împartă între ei. Ba și sacii cu făină să-i care din pod și fiecare să ia câte unul. Ce mai colaci ar face mama dacă ar avea un sac plin cu făină!... Gura-i lăsa apă gândindu-se la un colăcel, și oftă.

Unul dintre bărbați, mustăcios din cale afară, ridică deodată amândouă mâinile, și la acest semn toți tăcură, întorcând ochii spre el. Acesta lăsă încet mâinile pe masă, stătu câteva clipe pe gânduri ca și cum s'ar fi pregătit să rostească ceva nemai auzit și apoi zise, zâmbind:

— Ei, tovarăși, lupta asta a noastră se leagă și de alte lupte ale muncitorilor de astăzi și firește că vor mai fi ele și în anii ce-or veni. Mai avem de străbătut o cale grea și pe comuniști nu-i sperie nici lupta, nici teroarea polițienească. Steagul nostru roșu nu ni-l poate nimeni smulge; dimpotrivă: trebuie să-l înălțăm mai sus. Omul tăcu, întorcând fața luminată de nețărmurită încredere spre fereastră, clătină din cap ca și cum ar fi zis „Așa e, cum vă spun!" și privind apoi pe rând pe cei din jurul lui, rosti hotărît, într'o suflare:

— Să'nălțăm un steag roșu deasupra tăbăcăriei!

Oamenii rămaseră un timp uimiți la aceste neașteptate vorbe, apoi unul scoase o exclamare de bucurie, ceilalți dădură din cap încuviințându-i spusele și ochii lor luciră de același zâmbet plin de lumină care venea din adâncul sufletului fiecăruia din ei.

— Un steag roșu!... murmură unul din tăbăcari. Și trăgând aerul cu putere în piept, repetă hotărît: Da, un steag!

— Bună idee! întări altul, și ridică pumnul spre tavan. Dar adaugă repede, parcă cu teamă să nu i-o ia ceilalți înainte: Eu aș fi de părere să'nălțăm steagul în vârful coșului. Să-l vadă și muncitorii dela alte fabrici. Se ridică dela masă, făcu un pas de-a'ndaratelea și lovindu-se cu pumnul în piept: Lăsați-mă pe mine să-l înalț! Zicând acestea, aștepta încuviințarea celor așezați în jurul mesei.

Dar mustăciosul îl pofti să se așeze la loc pe scaun, făcându-le semn celorlalți cu o rotire a brațului, să-l asculte. Întrebă:

— Care din voi poate să facă rost de o pânză roșie?

O clipă oamenii se priviră între ei. Tăceau îngânduraţi simțindu-și inimile apăsate de un mare necaz. N'aveau în casele lor niciun fel de pânză, nici cel puțin pentru o cămașă. Intoarseră unul după altul ochii mohorîți spre gazdă. Dar Oproiu ridică din umeri: n'avea nici el. Zise cu ciudă:

— De unde să iau? Vorbele îi ieșeau din piept surde, ca și cum se certau în inima lui mai multe glasuri. Ii părea rău și îi era rușine că el, care primise să dea casa acestor tovarăși ca să discute cum să se desfășoare mai departe greva tăbăcarilor, tocmai el să nu poată găsi pânza pentru steag. Prin minte îi trecu deodată un gând: să vopsească în roșu o fâșie de cearșaf. Treaba asta n'o să fie prea grea. Aduse îndată la cunoștința celorlalți acest lucru, deși nu prea știa ce o să spue nevesti-si când o vedea că-i strică un cearșaf.

Hotărîră apoi ca unul din ei să se strecoare în curtea tăbăcăriei, ferindu-se să fie observat de agenții poliției și ca, înainte de a se lumina de ziuă, să prindă steagul de țăpușa din vârful coșului.

Din ungherul odăii, Costică participa la frământarea acestor oameni, cu mintea înfierbântată. După toate cele auzite și mai ales după cuvintele care îi sunau ca un cântec în ureche, ale omului care purta niște mustăți neobișnuite, înțelegea acum cât de mare însemnătate avea pentru ei punerea unui steag roșu în vârful coșului. Îl încânta culoarea roșie, cea mai frumoasă dintre toate, și își închipuia steagul purpuriu fluturând în vânt, deasupra tăbăcăriei. (Era încîudat pe grevistul acesta care voia să urce cu mâna lui steagul. Auzi, un om în toată firea, aproape bătrân, să se cațere ca un copil? Nu, asta n'are nici un rost!). Se gândi la prietenii săi. Ce-ar fi să dea o fugă până la ei și să caute cu toții o pânză roșie? Dar se răsgândi, bănuind că acest lucru nu trebuie să fie cunoscut de toată lumea. Doar auzise că steagul va fi agățat pe furiș, ca nu cumva să prindă de veste „curcanii".

Faptul că tatăl lui fusese singurul dintre toți care găsise din ce să facă steagul, îl bucură, dar îi păru rău că hotărîseră să-l înalțe dimineața. Era nerăbdător să-l vadă chiar acum fâlfâind în văzduh, i se părea că noaptea n'o să se mai sfârșească, atât de nepotolita dorință să pornească imediat spre tăbăcărie.

Dar de unde să ia steagul?

Sub fruntea lui boltită și cucuiată încolți un gând năstrușnic. Stătu o clipă în cumpănă dacă să i-l mărturisească tatălui său. Mai bine să tacă! Cine știe ce mai pățește!... Și, neobservat, se strecură pe lângă perete, deschise încetișor, cu băgare de seamă, sertarul unui scrin, începând să răscolească lucrurile din înăuntru. Cu mișcări iuți cocoloși o bluză de stambă roșie a maică-si, băgând-o sub cămașă, și ieși tiptil afară.

Când ajunse dincolo de prag se opri și-și lipi urechea de ușă. Un glas care aducea cu al mustăciosului, se auzi din odaie: „Deci mâine în zori de zi, tovarăși, să vedem steagul fluturând!". Băiatul râse înnăbușit. Ar fi vrut să le spună: „La noapte, nu mâine!" Și fugi în spatele curții, fluierându-și câinele.

In câteva minute, Costică smulse mânecele bluzei și întinse pe pământ ceeace mai rămăsese, cântărind din ochi mărimea steagului. Nu-i părea tocmai bine că a stricat un lucru de-al maică-si și se gândi cu spaimă ce-ar putea să pățească. Dar imaginea steagului pe care-l și vedea fluturând deasupra tăbăcăriei, îi alungă spaima și nelinișteа și ascunzând repede sub cămașe „steagul", ieși alergând din ograda casei.

Insoțit de Lăbuș, Costică făcu de câteva ori înconjurul tăbăcăriei, prefăcându-se că trece pe acolo din întâmplare. Căută un loc potrivit pe unde să sară în curte fără să fie văzut de nimeni. Găsi o gaură în gard, într'un loc mai ferit, îi făcu semn câinelui să-l aștepte și, după o clipă, fu dincolo. Curând, călcând cu luare aminte printre cazane și mormanele de piei putrede și ocolind ghereta portarului, ajunse lângă coșul fabricei.

Odată ajuns aici, cântări din ochi înălțimea coșului. Văzându-l de aproape, rămase uimit cât e de gros și înalt. Se asemuia mai curând cu făptura unui uriaș de basm care ațipise într'un picior. Își lipi încetișor palmele de trupul lui durat din cărămidă roșie, caldă încă, fiindu-i parcă teamă să nu-l trezească. Se simți mic de tot pe lângă această namilă, pe care o vedea adesea de departe suflându-și întruna fumul spre soare. Ah, dacă el ar fi tot atât de uriaș, cum și-ar mai lua tălpășița toți „curcanii" din uliță și stăpânul ăla cu mașina, și brutarul Chișleagă cu „Foaie de varză"! Ar zbughi-o cu toții, de nu le-ai mai da de urmă.

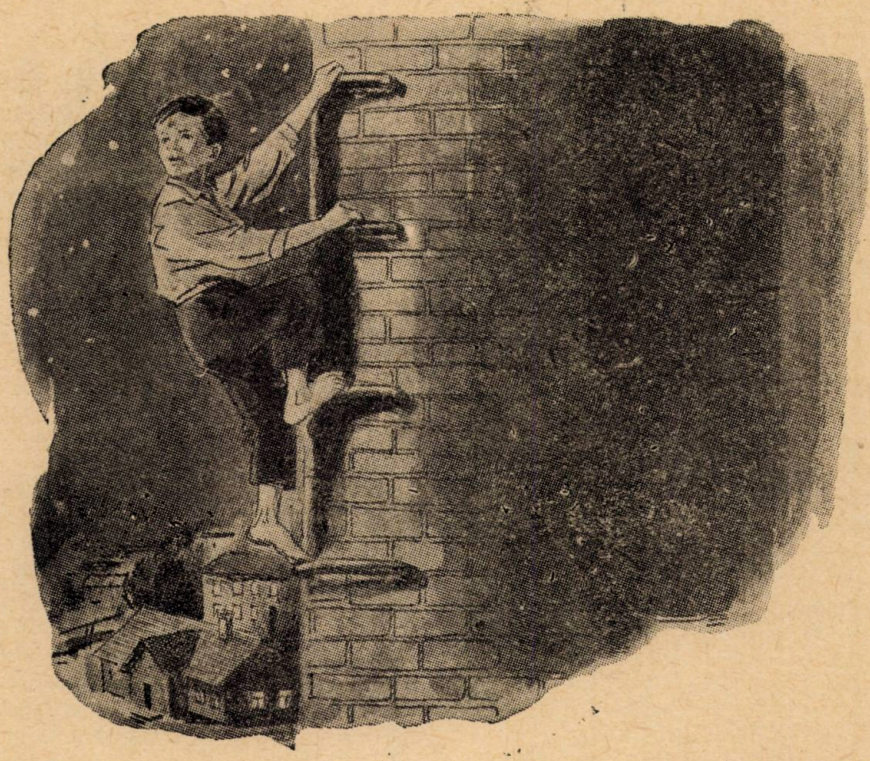

Pipăi pe sub cămaşe fâşia de stambă rămasă din bluza mamei lui. Câteva clipe stătu nemişcat, gândindu-se ce au să spună părinţii săi când vor vedea că lipseşte la ora asta târzie de acasă. Dar inima îi începu să bată mai tare dându-i ghes ca un bun prieten să împlinească fapta pe care şi-o pusese în minte.

Aruncă o privire mândră şi îndrăzneaţă spre coşul înalt, puse piciorul pe prima treaptă a scării şi şopti printre dinţi :

— La atac !

In câteva minute Costică ajunse la jumătatea scării. Urca repede treptele subţiri de fier şi cu cât suia mai sus, trupul lui prindea parcă puteri noi, se făcea mai uşor. Grăbea să ajungă până în vârf, trăgând cu nesaţ în piept aerul răcoros al serii cu capul dat puţin pe spate, asemeni unei păsări suind spre înălţime. Avea într'adevăr senzaţia că zboară şi bucuria că nimeni nu-l va putea întrece.

Sprijinindu-şi tălpile pe ultima treaptă, cu braţul trecut în jurul ţepuşii de fier, din vârful coşului, Costică îşi roti privirile cuprinzând cu ochii întinderea cerului. Niciodată nu văzuse atât de aproape această lume a înălţimilor. Era cu totul altfel de cum o vedea el de pe uliţa lui strâmtă sau dupe maidan. Bolta cerească aducea mai curând cu o vastă grădină şi stelele cu nişte flori care creşteau în straturi regulate, unele îngrămădite în tufe, altele singuratice şi deosebit de strălucitoare. Pe cărările dintre ele nu trecea nici un gardian sau vre-o altă sperietoare. Ce-ar fi să smulgă una din aceste flori şi s'o ducă în bucătărioara lui ? Puse ochii pe una din ele, mai mărricică, cu lumini galbene bătând în roşiatic. O cercetă zâmbindu-i galeş, şi mâna cea liberă se ridică încet, întinzându-se parcă s'o apuce. Dar îşi dădu seama că distanţa până la ea nu poate fi ajunsă decât cu privirea lui visătoare. Degetele i se strânseră încet, făcându-se pumn, şi căzură peste vârful plin de funingine al coşului.

Ochii-i coboară asupra acoperişurilor răsfirate pe uliţele întunecate. De acolo de la înălţime, i se părea că dedesubtul lui se întinde un orăşel în miniatură, construit ca un joc de copii. Işi aţinti privirile în treacăt asupra unui felinar, nu mai mare decât un pahar de ceai, asupra ferestruicilor cât nişte lentile de ochelari, şi strânse pleoapele. Un mârâit slab îi ajunse la urechi, făcându-l să tresară. Privi spre locul unde îşi lăsase câinele; nu-l mai auzea. In văzduh, prinse parcă de umerii săi, se întindeau aripi negre, nesfârşite, tăcute. Işi legăna umerii, zicându-şi visător :

„Ce mai mi-ar place să zbor ca o pasăre deasupra uliţelor şi caselor..."

Privi dedesubt; curtea tăbăcăriei i se păru o imensă groapă murdară şi urîtă. Deodată smuci pânza de sub cămaşă. In clipa următoare îi trecu un capăt prin ţăpuşa coşului şi coborî repede.

Cum dădu cu picioarele de pământ, înălţă capul să vadă ce făcuse. Deasupra coşului, sub acoperişul înstelat al cerului, pânza fâlfâia uşor. Nu-i deslusea culoarea roşie, dar avea impresia că în cutele ei cuprinde toate stelele cerului şi steagul se întinde mereu, tot mai strălucitor, peste întreşul oraş.

— Aşa da, ca să agăţ steagul eşti bun. Nu să tot fumegi şi să fumegi : puf, puff, pufff !

(Continuare în nr. viitor)

GH. ȘTEFAN

— Ce-i Luca? Incă nu te-ai obișnuit cu nopțile albe?

— Ba m'am obișnuit, dar... Luca Piru își privește prietenul, neștiind cum să-i explice simțământul ciudat pe care-l încearcă în fața acestui minunat spectacol al naturii: soarele apunând după miezul nopții, noaptea rămânând albă, cu puține stele, cu o lună de var... Pentru Volodea

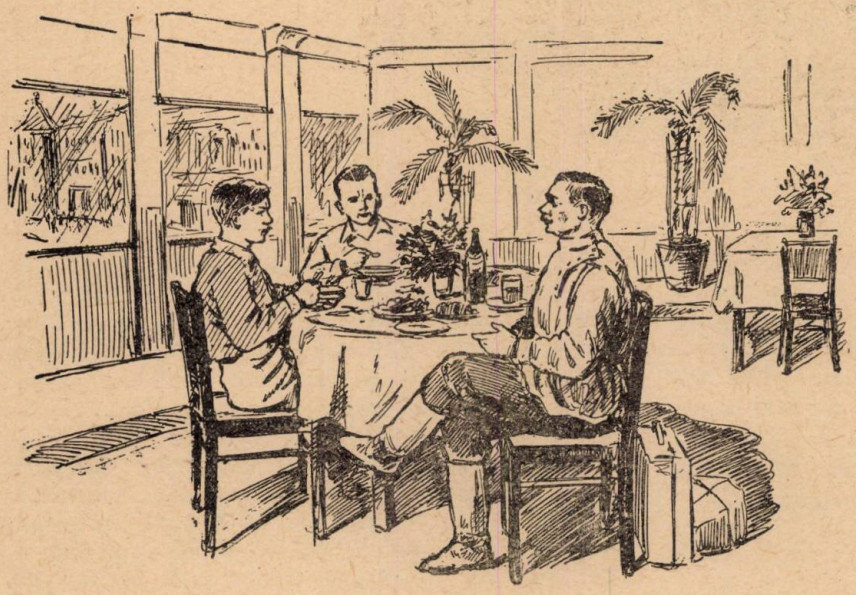

Cuzmin aceste nopți de vară ale nordului sunt tot atât de firești cum sunt pentru Luca nopțile cu cer de nestemate din țara lui. Până la urmă, trebuie să recurgă la o comparație. — Vezi, poți să asculți „Patetica" de o sută de ori și tot ai mai asculta-o...

Volodea zâmbește.

— „Patetica..." îți mai aduci aminte?

Zâmbește și Luca. Cum ar putea să uite? E vorba de ziua când a început prietenia lor, când la aceeași oră și unul și celălalt au cerut dela discoteca clubului aceleași plăci. Intâi venise el, Luca, și ascultase prima parte a simfoniei — când s'a apropiat Volodea.

— Am întârziat, a spus el în șoaptă. Și eu tot „Patetica" voiam s'o ascult.

— Atunci o pun dela început.

Așa a început prietenia dintre cei doi studenți, prietenie cunoscută în tot institutul. Dacă întreabă cineva: „Nu știi unde-i Piru", i se răspunde cam așa: „Nu știu, dar Cuzmin zicea că se duce în sala de gimnastică. Caută-l și pe Piru acolo..."

Astăzi, când Volodea s'a dus la gară, să-și întâmpine tatăl, Luca nu voise să-l însoțească:

— Se întâlnește tatăl cu fiul după ce nu s'au văzut șase luni și hop și eu!... Ne vedem mâine.

— Nu se poate. Tata o să creadă că ne-am certat. N'ai văzut ce spunea în ultima scrisoare? Abia așteaptă să te cunoască.

Și iată-i pe amândoi în gara Leningradului. Luca poartă pantaloni albaștri și cămașă albă; Volodea, pantaloni albi și cămașă albastră. S'au îmbrăcat anume în felul acesta, după un obicei al lor. Volodea e blond, Luca e brun; amândoi sunt înalți, iar în ceea ce privește forța, trebuie spus că singurul adversar serios la box al lui Volodea, firește în institut, e Luca.

Mai sunt două minute, spune Luca, privindu-și ceasul de mână. Ca întotdeauna, vede și nasturele, un nasture mic, din acela pe care-l poartă ostașii sovietici la mâneca bluzei, cu o stea. Luca l-a prins în cureaua ceasului, special ca să-l vadă des și să nu-l piardă. I-a spus lui Volodea că-l are dela un ostaș sovietic din 1944.

Departe, pe una din linii, se zărește ochiul roșu al locomotivei. Mai trec câteva clipe și trenul intră în gară.

— Volodea! Volodea!

Mulți oameni din tren îi cheamă pe cei ce-i așteaptă, dar strigătul lui Cuzmin-tatăl, Vasili Alexandrovici, acoperă glasurile celelalte.

— Tată! — Volodea!

Incărcat cu pachete, Vasili Alexandrovici coboară pe peron.

— Uite, acesta e Luca.

Luca vede un bărbat spătos, cu cizme de pânză și cămașă ucraineană. E blond ca și Volodea, dar foarte ars de soare. Pare un om aspru. Abia după un ceas, când se așează toți la o masă, într'un restaurant, Luca își dă seama că aerul de asprime îl dă o cicatrice dintre sprâncene, făcând să pară că e mereu încruntat.

— Ei, băieți, bine v'am găsit! Păcat că nu ne aflăm pe o terasă ca să ciocnesc și cu Leningradul.

Spunând aceasta, zâmbește. In aceeași clipă, Luca tresare.

— Ce s'a întâmplat?

Volodea a observat.

— Nimic, face Luca, și fără voie, roșește. Ar spune ce s'a întâmplat, dar nici el nu este sigur; poate a fost o părere... După zâmbet, a crezut că-l

recunoaşte pe Vasili Alexandrovici, că este acelaş om care în ziua când a fost ucisă Smaranda... A trecut atâta timp! Trăsăturile omului, în aburul din ce în ce mai dens care învăluia amintirile, au devenit tot mai nedesluşite. Numai zâmbetul a rămas acelaş. Acelaş zâmbet atunci: „Spasibo". Acelaş zâmbet acum: „Păcat că nu ne aflăm pe o terasă ca să ciocnesc cu Leningradul". Să povestească? E o taină a lui, o taină neîmpărtăşită nimănui. Fotografia Smarandei — decolorată, cu imaginile rupte — şi nasturele cu stea sunt singurele lucruri păstrate de atunci.

Luca ridică paharul. Ciocneşte cu Volodea, ciocneşte cu Vasili Alexandrovici, dar pune paharul pe masă, fără să bea. Acum e sigur că n'a fost o părere. Privind cum tatăl prietenului său duce paharul la buze, vede, aproape aevea, ostaşul obosit, plin de praf, ducând la buze cana de lut. Şi amintirile învie.

...Muncea la Horotan. Horotonoaia cică îl luase de suflet, să-l crească. Creştea între vitele bogătaşului, îngrijindu-le. Smaranda, soră-sa, fusese înfiată cu adevărat de Pavel Eremia, om sărac şi blând, argăţind când la bogătanii satului, când la cei din vecinătăţi. Asta s'a întâmplat după ce în locul caporalului Piru a venit de pe front o scrisoare cu ştirea morţii sale. Scrisoarea au primit-o el şi Smaranda, fiindcă mamă nu mai aveau de două luni. Fusese răpusă de boală. S'a stins încet, cum se sting lumânările. N'au putut citi scrisoarea. Nu ştiau să citească. Le-a citit-o jandarmul şi după aceia le-a spus că trebuie să fie mândri de moartea tatălui, caporalul Piru. El, Luca, îşi amintea că, în ziua plecării, tata îi spusese mamei: „Ne mână ca pe vite să ne batem cu oameni care nu ne-au făcut niciun rău. In loc să ne răfuim cu de alde Horotan... cu duşmanii noştri adevăraţi... Noroc de Pavel că-i şchiop."

Orfanii se întâlneau rar şi pe ascuns. Horotonoaia nu-i îngăduia să-şi vadă sora. O vedea totuşi. Se întâlneau noaptea, în casa lui Eremia. Dela acest tată de-al doilea al Smarandei, a aflat el că ostaşii sovietici se apropie de Prut. Spunând vestea, Pavel Eremia se bucura tare, atât de tare încât, lucru rar la dânsul, râdea. Acelaş lucru îl auzi după puţin timp dela Horotan. Acesta însă vorbea cu totul alfel: „...vai de zilele noastre! Aceia-s oameni răi, strâng copiii şi-i iau cu dânşii, dacă nu-i ucid pe loc". Horotonoaia înşira prăpăstii mai mari: „Am auzit că au coarne şi beau sânge". El, Luca, pe cine să creadă? Vorbele stăpânilor se furişau şi în sufletul lui. Noaptea visa oameni urîţi cu coarne, cu laţ pentru prins copii.

Dar în zilele care au urmat, a văzut că cei mai mulţi oameni din sat se bucurau, numai bogătanii nu se bucurau şi prevesteau nenorociri. Tocmai lucrul acesta l-a îndemnat să creadă în vorbele celor d'ntâi, oameni ca tatăl lui şi ca Pavel Eremia. Bucuriile bogătaşilor nu fuseseră niciodată şi bucuriile săracilor. Dimpotrivă, cu cât îi era mai bine bogătaşului, cu atât îi era mai rău săracului. Aşa că dacă Horotan se temea, că mulţi aveau destul temei să se bucure şi să aştepte zilele despre care deseori vorbea Pavel Eremia, desluşindu-le întâmplările de răscruce ce aveau să vină.

Intr'o dimineaţă, în liniştea văzduhului se rostogoleau din depărtări bubuituri de tun. Luca tocmai îşi ştergea o şuviţă de sânge care i se prelingea din buza crăpată de palma stăpânei. Rămase cu palma la gură, înfiorat de spaimă. Horotonoaia asculta şi ea şi îşi făcea cruce. Horotan nu era acasă. Veni către ceasul prânzului, galben ca ceara, cu ochii rătăciţi. Tunurile nu se auzeau mai tare, dar nici nu încetau. Avioane multe zburau sus de tot.

Stăpânii lui Luca începură să strângă lucrurile. El primi poruncă să înhame caii la amândouă căruţele, pe urmă să care lucrurile. Covoare, laviţe pline... Horotan ieşi din casă cu două cofe şi le ascunse în fundul uneia din căruţe, sub covoare. Băiatul nu putu să-şi înfrâneze curiozitatea şi umblă acolo. Cofele erau pline cu bani. Atâta bănet adunat la un loc nu mai văzuse Luca niciodată şi nici nu crezuse că se poate afla la un singur om. Când l-a strâns? De unde? O vorbă auzită de mult dela taică-său, îi dădu răspunsul: „Noi trudim pentru el şi el se îmbogăţeşte. Pentru un sac de grâu, de noi semănat, de noi secerat, primim preţul a trei cepe, iar el îl vinde pe bani grei".

Luca trebăluia pe lângă căruţă, când auzi, din fundul grădinii, un şuerat. Il chema Smaranda.

— Oamenii nu vor să-l lase pe Horotan să fugă.

— De unde ştii?

— Mi-a spus tătuca. O să venim să-l împiedicăm. Ţi-am spus ca să ştii.

— Şi eu ce să fac?

— Pleacă dela ei.

— Parcă n'aş pleca? Dar cine o să-mi dea de mâncare? Voi n'aveţi nici pentru voi.

Horotonoaia îl strigă. Se întoarse în fugă.

— Pe unde umbli?

— Nicăieri.

L-ar fi bătut, dar nu avea vreme pentru el. Prin fereastră se vedea, Horotan, încărcându-şi

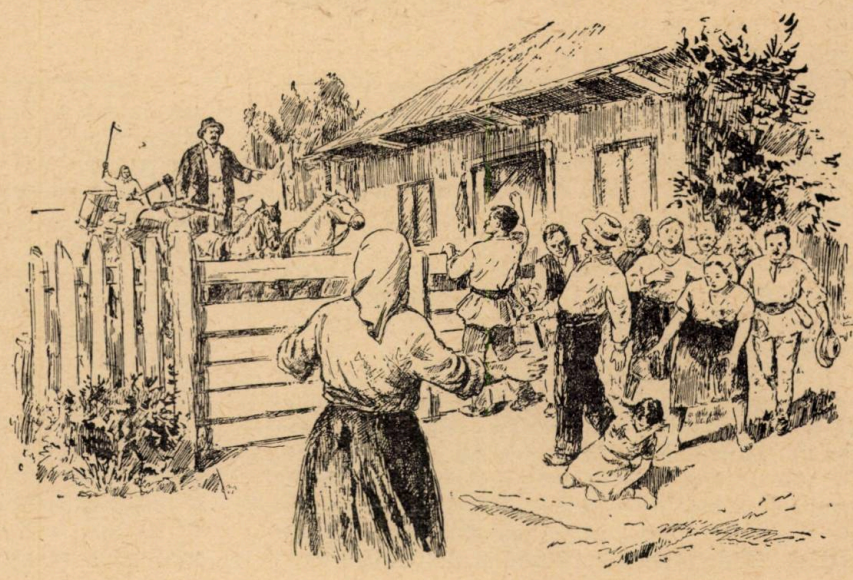

puşca. Trebuiau să fugă în pădurea care se vedea, spre miază-noapte, pe linia orizontului.

Peste vreun ceas erau gata de plecare. Atunci se iviră cei dintâi oameni.

— Incotro?

Horotan n'a răspuns.

— Parcă ai duce zestre de mireasă. Zestre moşierească...

Oamenii erau mânioşi.

— Mă, golanilor! Vedeţi-vă de drum!

Horotonoaia strigase.

— Auzi, baba!

Veneau şi alţi oameni. Veni şi Pavel Eremia. In spatele lui, tot uitându-se la Luca, Smaranda. Şi ea şi ceilalţi aveau feţele pământii şi ochii întunecaţi. Luca ştia că nu vor să-l lase pe Horotan să fugă, fiindcă ceasul aşteptat de mult — al judecăţii bogătaşului pentru ticăloşiile sale — ei îl nădăjduiau aproape.

— Deschide poarta! îi porunci Horotan lui Luca.

Băiatul stătu în cumpănă.

Deschide! N'auzi?

Din rândul oamenilor se auziră murmure de ameninţare. In aceeaşi clipă, bubui tunul, mai tare ca dimineaţa.

Se apropie de poartă, s'o deschidă. Horotan şi nevastă-sa se şi urcaseră în căruţe; unul în fiecare.

— Degeaba. Nu vă lăsăm să plecaţi!

Vorbise Eremia. Vorbise ameninţător, cu ură.

Horotan îndreptă puşca spre el şi trase. Luca, nici nu pricepu ce se întâmplă, când auzi ţipătul Smarandei. Fata căzuse în colţul uliţei şi lângă tâmpla ei colbul se înroşise.

Ce s'a întâmplat pe urmă? A fost ca într'un vis rău. Pe Horotan l-au împiedicat să plece. Curtea bogătaşului se umplea de oameni. Pe patul Hortonoaiei fusese întinsă Smaranda. Dar Smaranda nu mai era. Luca striga, plângea, sora lui însă nu-i răspundea.

A treia zi după moartea Smarandei, puţin după răsăritul soarelui, s'au auzit tancurile. Oamenii au ieşit la capătul satului cu pâine, cu doniţa cu apă, cu doniţa cu lapte, cu flori.

El, Luca stătea lângă Pavel Eremia. Ţinea în mână o cană de lut plină cu lapte. Eremia luase laptele dela un vecin. El n'avea vacă, n'avusese niciodată. Din toată lumea înşirată pe marginile drumului, numai Luca nu era vesel.

Cei din jur vorbeau despre pace, despre cei ce aveau să se întoarcă acasă, despre vremea judecăţii pentru oameni ca Horotan... El nu mai aştepta pe nimeni. Nici Smaranda nu mai era...

De aceea, când coloana ostaşilor sovietici umplu drumul, el a stat de o parte. Dar bucuria oamenilor şi a celor care întâmpinau şi a celor întâmpinaţi nu întârzie să-l cuprindă şi pe dânsul. Treceau ostaşi mulţi. Unii erau urcaţi pe tancuri, alţii pe camioane, mulţi mergeau pe jos. Vorbeau o limbă cu sunete moi şi calde. Luau copii şi-i purtau în braţe, pe umeri, îi purtau câte o sută, câte două sute de metri, dar când îi lăsau jos le păreau rău, ca unii ce nu văzuseră de mult copii. Şi copiilor le părea rău când erau lăsaţi jos... „Unchii" aceia erau oameni tare veseli, cu toate că mulţi din ei aveau câte un pansament la mână, la cap, ori aveau cicatrice.

Unul din ei, un ostaş obosit, plin de praf, se apropie de Luca şi-i netezi obrazul. Luca îi văzu buzele arse de sete şi-i întinse cana cu lapte. Ostaşul o luă şi bău încet, frânându-şi dinadins pofta. Pe urmă zâmbi şi îi spuse:

— Spasibo!

Şi se duse mai departe. După un timp, Luca zări la picioarele lui, un nasture. Un nasture cu stea. Il ridică şi-l puse în sân.

★

— La ce te gândeşti Luca?

Luca tresare. Se uită la Volodea şi nu ştie ce să-i răspundă. Vasili Alexandrovici îl priveşte cu luare aminte, neîncetând să zâmbească.

— La ce să mă gândesc? repetă Luca întrebarea. In aceiaşi clipă îi veni o ideie. Scoate nasturele de pe cureaua ceasului şi i-l întinde lui Cuzmin-tatăl. Este nasturele d-voastră. L-aţi pierdut acum zece ani.

Tatăl şi fiul îl privesc miraţi, nedumeriţi.

— Nu pricep.

— L-aţi pierdut acum zece ani într'un sat din România. Şi iată-l.

— Intr'un sat din România? E drept, am trecut prin multe sate din România, şi din Ungaria, şi din Cehoslovacia; tot atât de drept e c'am pierdut mulţi nasturi, dar... nu pricep.

— Intr'un sat din România, un băiat care, dacă nu veneau ostaşii sovietici, era sortit unei vieţi de slugă, v'a oferit o cană cu lapte. Băiatul era trist. Cu trei zile înainte îi fusese ucisă sora. O ucisese unul care se temea de ostaşii sovietici şi de judecata celor pe care ostaşii sovietici i-au eliberat. Băiatul a găsit nasturele pierdut de d-voastră. L-a pus în sân şi din fericire l-a păstrat. Din fericire, fiindcă abia, mai târziu a înţeles cât de preţios era nasturele acela cu stea, devenit pentru el semnul întâmplării din August. Abia mai târziu, când orfanul a văzut că porţile vieţii sunt deschise şi pentru dânsul. Când umblase în zdrenţe, ţinea nasturele în sân, pe urmă în buzunar, pe urmă la cureaua dela ceas. Steaua de pe nasture a fost steaua băiatului şi ea a răsărit în ziua aceea de August, când v'a văzut prima oară. Aşa i-a şi scris unui ţăran din satul lui, mai zilele trecute,

unui țăran pe nume Pavel Eremia, fost argat, azi colectivist și încă unul de frunte.

— Luca! Volodia îi prinde mâna lui, peste masă.

— Da, Volodia. Tatăl tău...

Luca nu poate continua.

Ar avea multe, prea multe de spus. Când a ridicat nasturele din colbul uliței, el, feciorul lui Paru, putea cuteza oare a se gândi că după zece ani va învăța într'unul din institutele marelui oraș sovietic?

Vasili Alexandrovici ia ceasul, privește nasturele, își trece mâna peste față și pune ceasul pe masă, lângă palmele strânse ale fiului său și ale prietenului acestuia, pe urmă ia paharul de vin și bea încet, îmbrățișându-i pe amândoi cu aceeași privire, cu același zâmbet.

Cântec soldățesc

de **GAVRIL MIHAIL**

Orașelor mândre ale țării,
Pădurilor mândre de fagi
Și câmpului, munților, mării,
De pază le stau că mi-s dragi.

Și ziua și noaptea sub stele,
Cu arma pe umăr, — soldat —
De straje-i stau patriei mele
Acestui pământ minunat.

Când astăzi poporul înalță
Sub soarele tânăr și viu
Această frumoasă viață;
Vreau vrednică straje să-i fiu!

O scrisoare DELA MARE

ION HOBANA

Pe la noi,
adeseori
vin scrisori :
cărți poștale,
telegrame,
plicuri mari
și plicuri mici —
dela frați,
surori
și mame,
dela unchi,
mătuși,
bunici...

Deci
nu-i lucru de mirare
o scrisoare !

Astăzi însă
am primit
un răvaș deosebit :
dela mare !
L-am deschis
și am citit :
„Dragi tovarăși pionieri,
La Mamaia-i cald și bine :
Soarele-i aprins pe cer,
valurile mării-s line
și furtuni
se-abat arar...
Iar acei ce vor să știe
și mai mult,
vor ști citind —
cercul nostru literar
vă trimite-o poezie :
„Pe cărări de-argint"...

PE CĂRĂRI DE-ARGINT

Soarele nu-și mai trimite
Razele-i fierbinți ;
In adâncuri liniștite
Peștii dorm, cuminți;

Vântul picură din strune
Cântece de-alint;
Noi plutim sub raza lunii
Pe cărări de-argint.

Ne'nsoțesc, înmiresmate,
Adieri din larg;
Ca o aripă se zbate
Pânza pe catarg.

Valuri moi, cu spumă'n coamă,
Calea ne-o ațin;
Pescărușii albi la pană
Săgetează lin.

Din oglinzi clipind alene
Inspre depărtări,
Farul parc'ar face semne
Celor de pe mări...

Barca lunecă ușoară
Către țărm gonind —
Om pluti și'n altă seară
Pe cărări de-argint...

...Am citit-o,
ne-a plăcut
și
pe loc
am hotărît :

UNU: Se va afișa
la gazeta de perete.

DOI: Măsuri f. f. urgente
deîndată să se ia:
să se scrie
o scrisoare
adresată foarte clar
„Pionierilor.
In tabără.
La mare".
Înăuntru
să se pună
poezia cea mai bună
dela cercul literar.

TREI: Această poezie
către-ai noștri dragi prieteni,
noi propunem ca să fie :
„Pe cărările cu cetini"...

PE CĂRĂRILE CU CETINI

Dimineața, prin păduri
O pornim cu zecile;
Ochii rătăcesc în jur,
Pașii bat potecile

Și 'n văzduh răsună clar
Râsetul și cântecul...
Bâzâind un biet bondar
Abea-și duce pântecul;
Iscodind cu ochi mărunți,
Veverițe sprintene
Parcă spun (de știi s'asculți):
„Hai, băiete, prinde-ne!"

Cer mâncare, supărați,
Puii pitpalacului;
Cu aripi de-azur și smalț
Zboară Calu-Dracului;

Tulburând din vise moi
Albăstrele galeșe,
Ciocuri tari de ghionoi
Cad ca niște paloșe;

Deseori în drum zărim
Verdele poienilor
Zurbagiu, precum îl știm,
Neamul cotofenelor

Strigă tuturor de sus
Ca de mama focului
Că : „Drumeții ăștia nu-s
De prin partea locului !"

Când ne-oprim la un popas,
Melci și-arată coarnele...
Dând de veste că-i amiaz'
Vesel sună goarnele!

„Să ne spuneți cum vă place.
Așteptăm răspuns"
— le-am scris
(dar
ce mai încolo'ncoace :
că e bună
știm precis!)
Și post-scriptum:
„Măi băieți,

vă rugăm:
fără sfială
să ne scrieți,
dacă vreți,
în Septembrie
la școală !"

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

Amintește-ți

GICA IUTEȘ

Mi-ai spus că în curând împlinești 14 ani. Mi-ai spus-o cu-atâta gravitate, că am căzut pe gânduri... Da, te-am înțeles. Trebuie să schimbi cravata de pionier cu carnetul roș de utemist. Și te frământi și ești îngrijorat! Știu, prea tinere prieten. Peste pragul copilăriei se pășește cu emoție, cu luare aminte.

Îți mai amintești de prima zi de școală? Eu te-am văzut în șorțulețul nou de școlar, care deși ți-era prea lung la mâneci, îți dădea o înfățișare cu totul de neuitat. Aveai un ghiozdan albastru prins cu curele în spate în care penarul zăngănea vesel în ritmul pașilor tăi. Mergeai foarte grăbit... și păreai copleșit de gânduri... Te gândeai ba la învățătoarea cea nouă... ba la copiii pe care aveai să-i întâlnești la școală... Oare învățătoarea avea să fie bună? Nu cumva or să vină prea mulți copii la școală și tu nu vei mai găsi loc în bancă?

Nici nu știi când ai ajuns la școală!... Învățătoarea avea tâmplele argintii și glasul blând, iar copiii deși erau mulți... atât de mulți, cum nu văzuseși tu niciodată laolaltă, în banca treia dela fereastră s'a găsit un loc anume pentru tine...

Învățătoarea te-a așezat lângă un băiețaș îndesat, cu părul creț, care a început să te tragă de mânecă să-ți arate un briceag lucitor cu patru limbi... In fața ta stătea o fetiță cu funde albastre la codițe. Ea se întorcea mereu spre tine, ba chiar ți-a vorbit...

— Știi băiețașule, că avem sandale la fel?

Tu te-ai fâstâcit așa de tare, că i-ai răspuns morocănos: „Ei și ce vrei?" Fetița s'a supărat, a scos limba la tine și te-a lăsat în pace...

Cât a trecut de-atunci? Bondocul de lângă tine e cel mai bun prieten al tău... Și ce prieten e Gheorghiță... Briceagul cel cu patru limbi ți l-a dăruit în schimbul unei gume roșii pe care era desenată o girafă... Iar fata cu codițe legate cu funde albastre e Ancuța, conducătoarea detașamentului vostru de pionieri.

De ziua primirii cravatei roșii îți amintești? Câte emoții, câte frământări, căci doreai din toată inima să fii ales pionier... Dar te temeai... In fundul inimii erau două griji... Intâi și întâi gramatica... Pe cât de bine socoteai la aritmetică (puteai să socotești din minte cât fac 11 înmulțit cu 11, ba chiar și 23 înmulțit cu 23) la compunere și la dictare însă, făceai prea multe greșeli. Caietul tău era plin de semne roșii și învățătoarea scria de fiecare dată pe colțul caietului: „dece nu ești atent? Numai după punct și la începutul unui dialog se începe cu literă mare... Dece faci atâtea pete de cerneală?... Dece nu scrii literele legate de codițele lor?..."

Și apoi mai era întâmplarea cu vrabia... Asta se petrecuse într'o recreație mare... (De atunci nu mai poți să suferi praștiile...)

Din glumă ai tras cu praștia într'o vrabie. Și-ai nimerit-o. Vrabia a căzut cu aripioara ruptă... Ce-a mai făcut și Anca atunci!... A chemat toți copiii să le arate cât de răutăcios și cât de nesuferit ești... Și nimeni nu voia să creadă că ți se rupea inima de mila bietei păsăruici. Nici chiar Gheorghiță nu te-a crezut... Și doar tu erai gata să tragi o fugă până acasă să aduci pentru vrăbiuță și tinctură de iod și bandaj. Dar Anca nici nu ți-a dat voie s'o atingi.

Numai învățătoarea te-a privit drept în ochi și ți-a spus....

— Trebuie s'o vindecăm nu-i așa?... Și ți-a dat vrăbiuța în grijă.

După două săptămâni vrabia s'a vindecat și în fața întregii clase și-a luat din nou sborul. Intâi s'a oprit în salcâmul de lângă fereastra clasei voastre... Apoi ca o săgeată s'a pierdut în frunzișul grădinii... Dela întâmplarea asta, învățătoarea parcă ți-a fost mai dragă... Uneori, când stătea în lumina dintre ferestre, tâmplele ei luceau ca argintul și fața ei ți se părea nespus de frumoasă... Și te-ai simțit cu adevărat fericit când în ziua primirii cravatei ea te-a îmbrățișat și ți-a spus:

— Ei pioinierule, să nu uiți niciodată ziua asta... Să ai grijă de caietul de gramatică și să iei seama la vrăbii!...

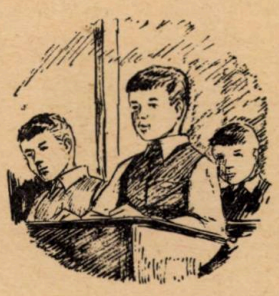

Ce repede a trecut vremea...

Pe-atunci ea îți spunea adeseori „Ionică dece!" Asta din cauza obiceiului tău de a întreba o sută de lucruri de felul acesta: De ce sunt stele pe cer?... De ce apune soarele?... De ce cireșii nu fac prune și de ce prunii nu fac cireșe?... De ce dobitoacele nu vorbesc, dacă poveștile spun că a fost o vreme când ele aveau grai?... (Și nu puteai să crezi cu niciun chip, că pământul se învârtește în

jurul soarelui. Ce? îţi spuneai tu, asta înseamnă că fiecare om trăieşte o parte din timp atârnat cu capul în jos!?...) Cât de răbdătoare stătea ea să-ţi explice...

Acum ştii că Galileo Galilei a avut dreptate. Ba chiar îţi place să rosteşti şi cele trei celebre cuvinte latineşti „E pur si muove". Da, acum ştii, că omul e singura vieţuitoare de pe planetă care poate să gândească şi să-şi exprime această gândire prin cuvinte şi fapte... Că numai el poate să facă, dacă vrea, ca cireşii să rodească cireşe cât prunele şi prunii să rodească prune cât merele...

Acum tu însuţi visezi să inventezi o rachetă, cu care să zbori în planeta Marte şi să te convingi cu ochii tăi, dacă acolo există vieţuitoare. Şi chiar dacă ţi se spune că savanţii sunt în plină cercetare a zborului interplanetar, tu clatini nemulţumit din cap şi spui:

— De când tot aud asta... Eu vreau să ştiu sigur: Există faună şi floră? Există oameni acolo?... Cine se poate îndoi cu glas tare în privinţa acestui vis al tău? Cine ştie? Poate că tu vei da ultimul răspuns asupra acestei probleme. Căile viitorului îţi sunt netede şi luminate. Patria ta e o ţară liberă... Cele mai îndrăzneţe visuri se pot realiza!... Gândeşte-te numai ce drum ai străbătut până acum... Poţi să socoteşti câtă vreme a trecut până să afli rostul atâtor lucruri din lume, privind tâmplele şi mai argintii ale fostei tale învăţătoare... numărând câte bănci a treia dela fereastră ai schimbat trecând mereu în altă clasă...

Acum împlineşti 14 ani şi eşti cuprins din nou de griji...

Va trebui să schimbi cravata roşie pe carnetul roş de utemist. Va trebui să spui în faţa utemiştilor toate faptele care te fac vrednic să păşeşti în rândurile utemiştilor... Şi te gândeşti... Dar oare ce fapte vrednice am săvârşit?... Că ai pus în fiecare primăvară căsuţe pentru păsărele? Că ai făcut un ierbar pentru şcoală? Că ai legat şi reparat 20 de cărţi din biblioteca clasei? Că eşti campion de şah pe întreaga unitate? Dar astea sunt fleacuri... Şi fără să vrei, îţi vine în minte adunarea aceea de detaşament în care ai fost criticat pentru înfumurare... Iţi fusese încredinţată sarcina ca împreună cu cei mici să presari cele trei roabe de nisip pe terenul taberei de curte, în vreme ce ceilalţi trebuiau să monteze barele de gimnastică şi stâlpii pentru plasa de volei. Ai considerat că eşti nedreptăţit şi-ai plecat acasă, strigând: Dar ce, eu sunt hamalul vostru?

Gheorghiţă a venit după tine, să-ţi spună că n'ai dreptate, dar tu i-ai spus cu cruzime...

— Ce-ţi pasă... Doar pe tine nu te-au pus la nisip!

O zi întreagă n'ai mai dat pe la tabără... Dar nu-ţi mai găseai locul... Ai spart toate lemnele din magazie, de s'a mirat mama de hărnicia ta... Ai măturat curtea, l-ai tuns pe Bălţatu, dulăul vostru... Ai făcut un scrânciob fetiţei vecinului... Dar nimic nu te mulţumea... A doua zi te-ai sculat în zori şi te-ai dus la tabără cu gândul să presari singur nisipul. Nisipul însă fusese presărat... Şi în ziua aceea, dacă te-ar fi pus să presari nisip pe întreaga stradă, te-ai fi simţit fericit.

Altădată când Ancuţa a fost numită conducătoarea grupei a treia, ai spus că n'ai de gând să asculţi ordine de la „miorlăite"... Şi asta era nedrept, pentru că Ancuţa nu era nicidecum o „miorlăită". Când a găsit şoarecele pe care i l-ai pus în pupitru n'a spus decât atât: — Eu ştiu cine l-a pus, dar nu-mi pasă... Şi s'a uitat la tine aşa de nu ştiu cum, că tu te-ai ruşinat şi ţi-ai zis în gând că eşti un mare prostănac... Iar Dan, instructorul, te-a ţinut două ceasuri în camera pionierilor...

Ce ţi-a spus atunci n'ai să uiţi niciodată. Câteodată, Dan ăsta, cu un cuvânt spus liniştit poate să facă pe om să se frământe zile întregi... Ţ.-a vorbit despre Volodia Dubinin şi Pavlic Morozov!... Dar tu te gândeai: — Eu n'am să pot fi ca ei niciodată. Da! Ei au fost cu adevărat pionieri. Ei şi-au dat viaţa pentru patrie... Dar eu?

Ai stat de vorbă şi cu tata în privinţa asta. Tata e un om care ştie orice lucru. Căci el este de meserie tipograf, şi câte cărţi n'au trecut prin mâna lui literă cu literă!... „Poţi să faci fapte vitejeşti fără să mori", te-a sfătuit el... Faptă vitejească este şi să te baţi cu literele, de pildă să te lupţi să le scrii cum trebuie una lângă alta fără să le mănânci, fără să le schilodeşti înfăţişarea... Este adevărat că am reuşit să scriu frumos, ţi-ai spus în gând... Dar asta e faptă vitejească? Tata îmi vorbeşte ca unui copil...

Ei, prea tânărul meu prieten, aminteşte-ţi de ziua aceea cu furtună şi trăznete când ai fost în tabăra internaţională dela Mamaia... Dan îţi mai spune câteodată „viteaza santinelă plouată". Erai de gardă la intrarea taberei... Nu era voie să intre nimeni în tabără fără ca să treacă pe lână măsuţa pe care era un borcan pe care scria: „Phenosalil"... Nimeni n'avea voie să treacă fără să-şi desinfecteze mâinile şi gâtul sub ochii tăi de vultur. Pe însăşi scriitoarea aceea înaltă, cu ochelari, care voia să scrie despre pionierii din tabăra internaţională, n'ai lăsat-o să treacă fără să facă gargară...

Era la vremea odihnei de prânz.

Corturile albe dormeau sub arşiţa amiezii, şi nici o ţipenie nu se auzea. Toropit de căldură, tu pionierule santinelă, nici n'ai băgat de seamă că cerul s'a făcut dintr'odată scund şi întunecat. Marea a început să mugească surd şi prelung — iar vântul stârnit ca din pământ a început să învâlvoreze nisipul plajei în suluri lungi şi dănţuitoare... Mii de firicele de nisip te-au învăluit, înţepându-te cu câte o sută de ace deodată, vârindu-ţi-se în ochi şi în nări... Dar tu n'ai simţit nimic... Ochii tăi erau pironiţi acolo spre catargul steagurilor unde culorile prieteniei dintre pionierii lumii se înfrăţeau sub soarele Mării Negre... Cum se mai zbăteau în ghiarele furtunii! Dar ele trebuiau neapărat salvate... Dar cum?... Şi glasul tău subţire de alarmă s'a luat la trântă cu furtuna, a străbătut rafalele biciuitoare ale ploii... Corturile s'au însufleţit într'o clipită, şi pionierii cehi şi poloni, români şi maghiari, chinezi, germani şi bulgari, s'au repezit să-şi salveze steagurile. Şi glasurile lor în limbi diferite se amestecau unite în aceeaşi luptă cu furtuna... Steagurile au fost duse la adăpost, iar furtuna şi ploaia au rămas să bată cu furie neputincioasă peste corturile albe şi solide...

Numai tu, sentinelă, udă până la piele, stăteai sub masa cea albă ţinând strâns în braţe borcanul plin pe jumătate cu soluţie Phenosalil.

Aşa te-a găsit instructorul superior şi te-a dus pe sus în cort... Schimbat în haine uscate, din cap până'n picioare, mestecai încurcat firicele de nisip care-ţi intraseră şi în gură, şi te apărai de felicitări... neînţelegând poate nici până azi că asta a fost o vitejie...

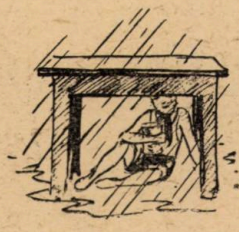

Acuma te frământi şi crezi că n'ai fapte cu care să vii în faţa utemiştilor.

Dar alături de tine vor fi prietenii şi tovarăşii tăi. Ei te vor ajuta să cântăreşti faptele tale.

Aminteşte-ţi de toate acestea prea tinere prieten, şi vei vedea că schimbi cu cinste cravata ta de pionier pe carnetul roş de utemist.

Marşul de noapte

de NICOLAE TĂUTU

Nici-o stea pe cer — nici una —
Dar plotonu'n marş cânta,
Şi ce cânt! O, chiar şi luna
S'ar opri şi-ar asculta!...

Numai brazii luau în cetini
Cântul şi-l duceau în munţi...
Ascultând, codrii prieteni,
Işi plecau bătrâne frunţi!

A pornit şi ploaia'n pripă,
Ploaia fără de sfârşit,
Dar ostaşii nici-o clipă
Cântecul nu şi-au oprit...

Dece a tăcut plotonul
Şi călcau uşor ostaşii,
Precum calcă'n nopţi plantonul
Să nu i se-audă paşii?

La lumina viorie
Au putut ca să citească
Sub un bec, pe o tăblie:
„Tabără pionierească".

Şi-au zărit prin brazi, flăcăii,
Corturi mici şi flamuri roşii...
Dorm copiii... Pacea văii
O spărgeau, din sat, cocoşii...

...Şi călcau uşor ostaşii
Pe copii să nu-i trezească,
Să le fie tari urmaşii,
Şi cât brazii tari să crească!

IN VACANȚA

de **AL. CALISTRAT**

ZILE ÎNSORITE LA POALELE TÂMPEI

Peste Orașul Stalin se bolteşte cerul de peruzea. Lumina străvezie poleieşte olanele acoperşurilor. E o zi strălucitoare de vacanţă. Pe străzi, prin forfoteala oamenilor care grăbesc după treburi, se strecoară, câte unul,

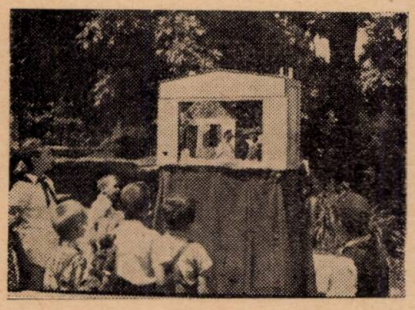

câte doi, sau chiar în grupuri, pionieri şi pioniere. Şi toţi au o singură direcţie: tabăra de curte dela Palatul Pionierilor.

Din poarta palatului, sunetul goarnei mi-a grăbit pasul către careul adunat în jurul catargului. Şi când pionierii şi şcolarii au pornit conform planului de muncă al zilei spre diferitele cercuri şi ocupaţii, am rămas stingher.

— Care cerc vă atrage mai mult? mă întreabă pioniera Rodica Crăciun, apropiindu-se de mine. Puteţi merge la aeromodelism, la cercul miciurinist, la cercul artistic, la teatrul de păpuşi sau la...

Aşa am ajuns să asist la spectacolul organizat de o mână de pionieri şi pioniere, cu sceneta „Iepurele şi vulpea". Scena a fost transformată în parc. Micul decor pictat cu îndemânare de pionieri se pierde între copacii seculari din jur.

— Hei cumătră vulpe, greu îmi vine să mă încred în cuvintele tale mieroase, spuse iepurele.

— Se poate? se minunează miorlăită vulpea. Mie mi-a plăcut totdeauna iepuraşii...

— Poate ca să-i mănânci! replică prompt iepuraşul.

Hohotele de râs ale spectatorilor mai mici şi mai mari îl încurajează pe iepuraş şi din spatele estradei, apare pe neaşteptate, capul sburlit şi blond, al mânuitorului, care nu are mai mult de unsprezece ani şi care mulţumeşte pentru aplauze.

— Ursul... unde-i ursul!? se aude un glas îngrijorat.

Ursul, adică mânuitorul păpuşii respective, pionier în clasa a şaptea, cam uitase de spectacol, fiind el însuşi spectator pe terenul de volei, unde se desfăşura un meci aprins între echipele de băieţi şi fete.

* * *

Şi doar echipa băieţilor este destul de tare, aflu eu. Roth Hans şi Bucureasa Mircea, prieteni nedespărţiţi de când au fost împreună în tabără la Agnita, sunt baza echipei. In echipa fetelor joacă Barth Malvina, Asztalos Maria şi Rogoveanu Veronica, tripleta valoroasă a pionierelor.

După meci, echipierii se răspândesc în cercuri. Doi dintre ei au scos aeromodelele la care au lucrat luni de zile, ca să le probeze în vederea apropiatelor concursuri. Dar grupul cel mai mare se îndreaptă spre serele şi răsadniţele palatului, unde activează cercul miciuriniştilor.

Aci, necunoscătorii într'ale grădinăriei, nu au prea multe de văzut în prima clipă. O grădină, ca toate grădinile bine îngrijite.

— Dar... ne lămureşte pionierul Condrea Gheorghe, grădina asta nu este ca toate celelalte. Aci avem pepeni...

— Păi am mai văzut pepeni...

— Da, dar nu recoltaţi la Oraşul Stalin. Ca să-i obţinem, urmând învăţătura miciuriniştă, i-am altoit pe dovleci, care sunt mai rezistenţi la frig şi am izbutit să recoltăm pepeni de 6 kilograme.

— Ei, dar tu cu Goga Valeria n'aţi altoit roşii pe cartofi şi aţi obţinut din aceeaşi plantă, în pământ cartofi şi sus roşii frumoase?

— Păcat că le faceţi numai aci la voi în grădină, le spun eu.

— Nu-i chiar aşa, mă lămureşte Condrea. Pionierii miciurinişti din Vâlcele (raionul Sft. Gheorghe) au aflat de experienţele noastre şi ne-au scris. Noi le-am trimis seminţe din soiurile obţinute de noi, iar ei ne-au trimis răsaduri din soiurile de roşii obţinute de ei.

Aş mai fi stat cu tinerii transformatori ai naturii, dacă tov. Crăciun nu ar fi venit să-mi aducă aminte că a sosit ora prânzului şi că ar fi timpul să pornim spre casă.

IN CĂTUN LA GÂRCINI

Dincolo de Satulung, în cătun la Gârcini, pionierii şi şcolarii s'au adunat în curtea noii lor şcoli. E o clădire albă cu un cat, acoperită cu olane roşii.

Munţii împăduriţi străjuiesc cătunul.

— Noi ne-am făcut şcoala, spune Gândac Constantin, un băietan cu ochi negri, scăpărători de vioiciune.

— Chiar voi? Pionierii şi şcolarii?

— Păi să vedeţi cum a fost. Sfatul Popular ne-a dat cele tre-

buincioase... Părinţii noştri au ajutat la zidărie... şi noi i-am ajutat pe ei.

— Aşa mai înţeleg! Dar şcoala veche unde e?

— Şcoala veche? Păi n'a existat niciodată şcoală veche şi de niciun fel.

In trecut se socotea că într'un cătun de romi cum e Gârcinul nu

e nevoie de şcoală. Oamenii trăiau în colibe jumătate îngropate sub pământ, iar traiul şi-l scoteau din culesul bureţilor şi fragilor din pădure.

— Tata e lucrător la Oraşul Stalin la fabrică. Şi eu o să lucrez acolo, mă fac strungar.

Privesc în jurul meu. Cătunul a înflorit ca un strat de flori. Casele micuţe, curat văruite în culori vii, cu grădinile îngrijite încântă ochiul.

Şi alături de ele se înalţă nouă, şcoala de care Gândac Constantin şi toţi ceilalţi copii din Gârceni sunt atât de mândri.

PE VALEA TIMIŞULUI

Cine o ia în sus pe valea Timişului, întâlneşte la tot pasul, înşirate întocmai unor mărgele, minunatele vile ale taberelor de vară destinate pionierilor şi şcolarilor din ţara noastră.

La poarta taberei de pionieri şi şcolari a I.T.B.-ului sunt oprit de trei pioniere care fac de gardă.

— Nu vă supăraţi tovarăşe, dar nu se poate intra. Luaţi loc pe bancă şi trimitem îndată după tovarăşa instructoare superioară, ca să vă conducă.

Una dintre pioniere îmi oferă o cană cu dezinfectant şi sub ochii severi ai gardei trebuie să fac gargară. După aceea o pornesc pe drumul care urcă pe coasta muntelui, spre vila situată chiar la poalele pădurii de brad. Pe pajiştea din faţa vilei, se joacă peste o sută de copii de toate vârstele.

Programul prevede pentru dimineaţa aceasta ocupaţie liberă în tabără. Terenul de sport e cel mai solicitat. Şi aci întrecerea e între echipele de fete şi de băieţi. Jocul e viu şi înclină în favoarea fetelor. Spectatorii sunt în fierbere.

Fetele îşi încurajează prietenele, care şi-au asigurat victoria :

„Hai fetelor mai grăbit
Că băieţii-au obosit !"

Nici băieţii nu se lasă mai prejos :

„Hai băieţi jucaţi de zor,
Daţi bătaie, fetelor !"

Dar tabăra nu-i numai sportivă. Adunaţi în jurul tovarăşei profesoare de română s'a făcut un cerc de lectură. In acest timp tinerii naturalişti colecţionează din pădurea apropiată plante şi insecte pentru colţul viu al naturii, organizat într'o firidă de pe terasa vilei.

Copiii ajută şi la gospodăr'a taberei. Dorobanţu Lucian e cel mai iubit pionier de aci. E gospodar şi gata să sară în ajutorul oricui are nevoie. Dacă fetele sunt de serviciu la bucătărie, Dorobanţu Lucian nu le lasă singure... le dă o mână de ajutor. Dacă băieţii au vreo greutate pe terenul de sport, o minge care s'a rupt, sau o sgârietură la picior, tot Dorobanţu Lucian e gata să sară în ajutor.

Intr'un colţ, mai retras, sub conducerea tov. profesoare de educaţie fizică, pionierele repetă câteva spectaculoase exerciţii de gimnastică, cu care se va deschide competiţia sportivă pentru cucerirea meciului de fotbal de peste două zile.

Goarna pune capăt tuturor activităţilor, chemându-i pe copii la masă. Voia bună e în creştere.

„Frunză verde avrămeasă
Ce avem pe azi la masă?"

Alţii răspund:

„Frunză verde de răsuri,
Ciorbă, carne, prăjituri!"

Aplauzele şi râsetele nu mai contenesc. Versurile sunt strigate în cor. Farfuriile sunt umplute de pionierii de servici.

„Măi Gheorghiţă, mai încet,
Că mâncare-i berechet",

îl mustră colectivul pe Gheorghiţă care mănâncă ceva mai grăbit. Şi masa se termină cu două versuri:

„Frunză verde de pelin
Pentru masă mulţumim".

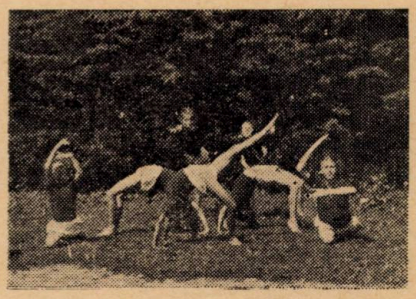

ACI S'AU RĂSCULAT ŢĂRANII IN 1907

Peste satul Pădureţilor căldura zilei de vară s'a aşternut ca o velinţă domolind sgomotele, adormind parcă satul. Pe uliţe nu vezi ţipenie de om. Toată lumea e la câmp. Muncile de vară sînt în toi. Nici pionieri, nici şcolari nu se văd în drum. Nici în curtea şcolii. Nicăieri. Pe lanuri, în urma secerătoarelor, cravatele roşii ale pionierilor par nişte maci sburători. Toţi sunt la culesul spicelor.

Abia pe înserat, la colţul roşu al gospodăriei colective am putut sta de vorbă cu Encea Ileana şi cu Encea Dumitra, amândouă pioniere.

— Hei, câte nu am făcut noi pe aici. Vara avem treabă multă. Noi pionierii am ajutat la măsurătoarea pământului Gospodăriei Colective „Răscoala ţărănească din 1907" din sat dela noi. Pregătim programe artistice ca şi fraţii noştri mai mari, echipele din care fac ei parte au câştigat întrecerea pe raion cu dansul „Călueşul". Acesta aminteşte de răscoala moşilor noştri din 1907.

Privesc în jur. Satul cu căsuţe curate, gospodărite cu grijă, arată bună stare. Satul acesta a fost cu aproape 50 de ani în urmă unul din locurile unde s'a desfăşurat răscoala ţăranilor.

— Dacă vreţi, haideţi la moş Pârvu Chiriţă, ne cheamă Encea

Dumitru, că dânsul a fost pe atunci în fruntea răsculaţilor.

Moş Pârvu Chiriţă vorbeşte anevoie. Vârsta şi boala îl ţin în pat. Dar în fundul ochilor lui care au cunoscut flăcările răscoalei,

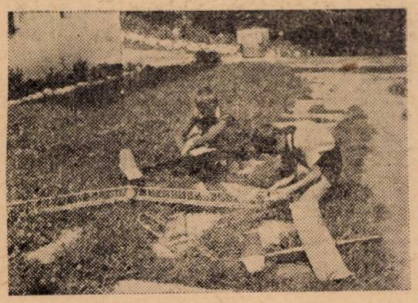

luceşte luminiţa vie a bucuriei, văzând viaţa fericită a nepoţilor şi strănepoţilor lui.

Despre răscoala din 1907 ştiu pionierii din Pădureţi. Şi adesea la clubul lor din sat, vorbesc de lupta bunicilor lor.

FOC DE TABĂRĂ PE MALUL MĂRII

Inserarea se ridică întocmai unei ceţe străvezii din largul mării şi înaintează pe nesimţite asupra ţărmului, învăluindu-l. In tabăra nr. 1 a C.C.S.-ului pentru pionieri şi şcolari, activitatea este însă în toi. Pionierii cu cămăşi albe strălucitoare, cu cravatele roşii la gât, nu mai pridesc cu treaba. In astăseară va avea loc un „foc de tabără" la care sunt invitaţi tovarăşi grăniceri din Constanţa. Şi se cuvine ca oaspeţii să fie primiţi frumos.

Rugul a fost ridicat cu grijă pe plajă. Programul artistic e pus la punct. Orchestra, formată din... şase sticle de apă atârnate de o scândură, trei linguri şi o tablă de lemn, două tobe pionereşti, face ultimile exerciţii. Artiştii, adică Ilieşu Marin (cel cu sticlofonul), Oşanu Mircea (cu lingurofonul) şi Gabriel Gurmen cu tobele, sunt nerăbdători să se producă cu aceste neobişnuite instrumente.

Se aude un cântec dinspre şosea. Se apropie grănicerii. Pionierii îi întîmpină pe ostaşi cu buchete de flori. Serbarea începe. Prietenia se leagă repede.

Rugul îşi înalţă flăcările jucăuşe spre înaltul cerului. In jurul focului programul artistic se desfăşoară în aplauzele tuturor. Cântece, declamaţii, jocuri.

— E frumos la voi în tabără, spune un tovarăş grănicer N'nei Sahnezer, pioniera care a oferit buchetul de flori.

— Foarte frumos, răspunde Nina. Păcat că nu puteţi sta mai mult.

— Dar o să mai veniţi pe la noi, strigară pionierii în jur. Veniţi cât mai des... când aveţi vreme... noi vă aşteptăm cu dragoste întotdeauna.

Noaptea s'a lăsat deabinelea. Focul rugului s'a stins. Numai cântecele mai răsună vioaie acoperind clipocitul valurilor care se isbesc de ţărm.

BINE AŢI VENIT LA PALATUL PIONIERILOR DIN BUCUREŞTI

Cincizeci de copii, pionieri şi şcolari, însoţiţi de învăţătoare s'au oprit în poarta Palatului Pionierilor din Bucureşti. Sunt pionieri şi şcolari a' şcolii elementare nr. 2 din Vidra, care în cadrul programului taberei de curte a şcolii lor, au venit în vizită la Palatul Pionierilor din Capitala patriei noastre.

Departe nu-i dela Vidra până la Bucureşti. Cel mult jumătate de oră cu trenul. Au venit ca să vadă ce treburi fac pe aci pionierii dela Bucureşti, spune Gârjeu Maria d'n clasa a VI-a, fruntaşă a cercului miciurinist dela şcoala din Vidra.

— Aci e cercul de cinematografie... aci camera basmelor... aci cercul de aeromodelism... aci...

Dar cercul tinerilor naturalişti unde e? întrebă Gârjeu Maria.

De cercul acesta se interesează mai toţi tinerii vizitatori din Vidra. Şi Raşcu Victor, şi Constantinescu Elena, şi Uzuleanu Mihai cu Rogoz Constantin şi alţii.

— Fiindcă vedeţi dumneavoastră, explică ei, la noi fiecare clasă are lotul ei de grădină şi suntem în întrecere între noi. Plantăm mai ales legume de soi şi am auzit că aici la Bucureşti pionierii au făcut altoiuri interesante.

In faţa răsadniţelor pionierii dela Vidra îşi exprimă admiraţia.

— Ce-i drept, au roşii mai frumoase ca la noi, spun ei, şi noi suntem doar dela ţară.. şi ne pricepem... cum or fi făcut?

Tov. Anghel dela cercul tinerilor naturalişti ai Palatului le dă explicaţii.

— Aşa? Păi la anul facem la fel. Altoim şi noi roşii pe vinete şi pe cartofi şi încrucişem soiurile. Poate că ne trimiteţi chiar câteva răsaduri. Că şi noi le-am trimis miciuriniştilor dela Grădiştea...

Pe înserat, în trenul care îi duce înapoi acasă, pionierii au ieşit grămadă la ferestre. Cântecul lor voios răscoleşte tăcerea serii de vară:

Salut voios de pionieri,
Voios c-al primăverii cer...

Două luni printre pionerii sovietici

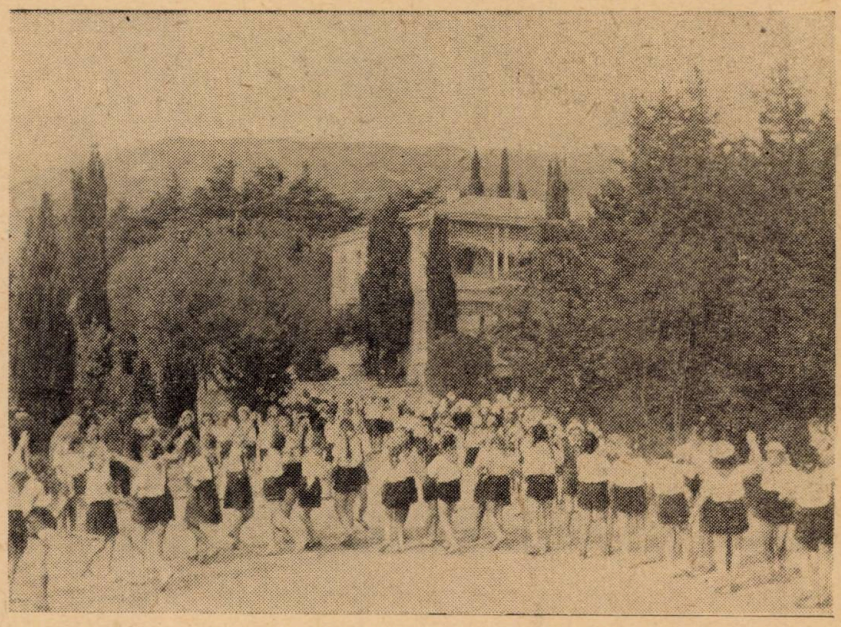

Nu pot să descriu în cuvinte bucuria pe care am simţit-o în vara anului 1951 când am fost anunţată că voi face parte din grupul pionierilor din ţara noastră care va petrece vacanţa de vară în tabăra de pionieri dela Artek.

Prima întâlnire cu pionierii sovietici am avut-o aproape de graniţă la Ungheni. Am coborît din tren iar în gară ne aşteptau oameni de toate vârstele şi un grup de pionieri. Am fost întâmpinaţi cu flori, ne-am îmbrăţişat, am jucat un joc pionieresc şi după aceia ne-am continuat călătoria spre Moscova.

Din ce în ce nerăbdarea noastră creştea. Ne apropiem de Moscova. Incă înainte de a intra în oraş se vede profilându-se pe albastrul cerului impunătoarea clădire a Universităţii Lomonosov.

In cele câteva zile petrecute la Moscova am vizitat printre altele Mausoleul din Piaţa Roşie, Metroul, Parcul Gorki şi am vizionat un film şi o piesă de teatru. In Moscova sunt patru teatre pentru copii.

Nu pot uita deasemenea vizita făcută la Şcoala în care au învăţat cei doi eroi ai Uniunii Sovietice Zoia Cosmodemianscaia şi fratele ei, Şura. In banca în care a învăţat Zoia şedea cea mai bună elevă din şcoală şi conducătoarea unităţii de pionieri iar în banca lui Şura şedea tot una dintre cele mai bune eleve din şcoală. Pe băncile lor se află două plăci de marmoră care evocă figurile celor doi eroi.

Ziua de 23 August 1951 am sărbătorit-o împreună cu pionierii sovietici în tabăra de pionieri „Lesnâe Poliana" din Zvenigorod regiunea Moscova. Impreună cu pionierii sovietici aflaţi aici am făcut excursii prin împrejurimi, unde am vizitat casa lui Cehov, casa în care a copilărit Puşchin şi colhozul „Makarov".

Cât am stat în tabără, am avut ocazia să vorbim cu scriitorii pentru copii A. Alexin care a scris cartea „Zile de tabără" şi cu poeta Vâsotkaia care a scris balada „O seară de iarnă".

In cercurile ştiinţifice din tabără, în excursii, în toată activitatea noastră, pionierii sovietici ne-au înconjurat cu dragoste şi am reuşit să închegăm încă din primele zile, trainice prietenii.

O bucurie de nedescris am simţit-o când am ajuns la Artek. Natura ce ne înconjura era ca în poveşti. Parcul taberei cu copaci subtropicali, statuile care reprezentau momente şi eroi din basmele lui Puşchin, stânca lui Puşchin sub care valurile mării lovesc cu putere, aleiele cu flori şi verdeaţă, ne-au fermecat privirile. Erau aici pionieri şi din R.P. Bulgaria şi R.P. Chineză.

Intr'una din zile ne-au vizitat marinarii de pe vasul „Tovarăşul" care se întorseseră de curând dintr'o cursă lungă împreună cu micul marinar Jim pe care toţi l-aţi văzut în filmul „Circul". El este acum nahimovist şi învaţă la Leningrad.

La Artek există un palat al pionierilor care are multe cercuri ştiinţifice, tehnice, etc. Eu am făcut parte din „Cercul tinerilor tehnicieni" în care am reuşit să construiesc un aparat de radio cu galenă. Alături de mine lucrau şi pionierii sovietici. In fiecare acţiune a lor am observat multă iniţiativă, dragoste de muncă şi interes pentru a învăţa cât mai multe lucruri noi.

Au urmat spartachiada, focurile de tabără, diversele jocuri pe care până atunci nu le cunoscusem.

Ordonaţi şi disciplinaţi dar veseli şi plini de voioşie, pionierii sovietici ştiu să împletească aceste călătorii într'un tot armonios.

Dela pionierii sovietici noi am învăţat că nicio clipă nu trebuie perdută în zadar. In timpul liber pe care îl au, ei merg în excursii, vizitează expoziţii, muzee, organizează serbări şi focuri de tabără, iau parte la diverse activităţi de folos obştesc, se distrează în colectiv.

Pe pioniera Ludmila Kononov din Arhanghelsc am cunoscut-o la Artek. Intr'o scrisoare primită nu de mult, îmi scrie că ea cunoaşte aproape bine oraşul Bucureşti, din cele povestite de unchiul ei, care a făcut parte dintr'o divizie a Armatei Roşii în August 1944.

„Unchiul mi-a povestit, scrie Ludmila, despre capitala patriei voastre şi despre poporul român care în zilele lui August 1944 a întâmpinat cu multă bucurie Armata sovietică eliberatoare".

Intâlnirea cu Ludmila la Artek a fost simplă. Mă plimbam într'o zi prin parc cu prietenele mele Sosria Litnicova din Murmansk, Jenia Nicolaeva din Nicolaevsk şi cu Vera Vişniacova din Moscova iar Ludmila era cu prietena ei Sura din Ucraina. Ne-am întâlnit faţă în faţă şi sfioase ne-am întins mâna. A urmat o discuţie în care prietenele mele mi-au pus multe întrebări despre organizaţia de pionieri din ţara noastră la care eu le-am răspuns.

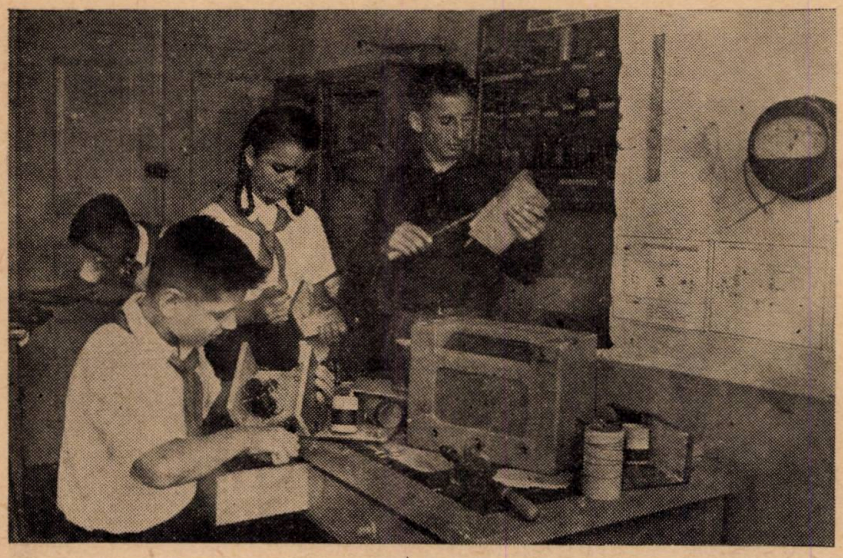

Altădată admiram cu Vera şi Jenia stânca şi grota lui Puşchin din Artek, şi iată că trei pioniere se apropie de noi şi ne strâng mâna. Erau Nina, Ira şi Roza. Impreună cu ele am citit versuri scrise de Puşchin şi după aceea am strâns şi mai mult prietenia noastră lucrând împreună în cercul tinerilor tehnicieni. Ca semn al prieteniei, ce o purtam lui Ira Varvuleva (R.S.S. Armeană) i-am dăruit într'o zi cravata mea roşie iar ea mi-a dăruit-o pe a ei. Cu cealaltă prietenă Roza Djagaspasva (R.S.S. Kazahă) am făcut schimb de insigne.

In scurtă vreme cercul prietenelor mele devenise destul de mare iar eu simţeam nevoia ca în tot timpul să fiu în mijlocul lor.

Dar iată că ziua despărţirii se apropie. Ne venea greu la gândul că nu vom fi împreună. Ne simţeam unii faţă de alţii legaţi de o sinceră şi adevărată prietenie cimentată în timpul celor 2 luni.

Ne-am făgăduit însă că ne vom scrie regulat. Şi ne-am ţinut de cuvânt

Eleva AURELIA ULMEANU
Centrul şcolar 2—10—13
Bucureşti

* * *

DIN VIAŢA LOR

In Italia

Vacanţa lui Giovani a început de mult, de pe la începutul primăverii; mai precis din ziua în care în localul şcoli a fost instalat un comandament american.

Oraşul în care trăieşte Giovani se găseşte pe coasta de sud a Italiei. Când înfloresc portocalii, deasupra oraşului se răspândeşte o boare îmbătătoare, iar puzderia de flori albe, care-şi alintă corolele în bătaia soarelui dogoritor ca focul, pare o grădină din poveşti.

Cu toate acestea în oraşul în care trăieşte Giovani, copiii sînt triaţi, mai ales aceî copii care nu pot învăţa carte, pentrucă şcoala lor nu mai are local.

Giovani, ca şi alţi copii din oraş şi din întreaga ţară face parte din organizaţia de pionieri. E' s-au hotărît să nu stea cu mâinile legate. In timpul vacanţei ei învaţă; cum pot şi pe unde pot. Uneori se strâng la marginea râului sau la umbra unui portocal. Acolo scriu, socotesc sau recită!

Unul din ei a avut o ideie. Au spus profesorului gândul lor: „Vom munci, ca să strângem bani; „fonduri" au adăugat ei. Poate vom putea închiria un local pentru şcoală sau să reparăm vreo magazie."

De atunci, în fiecare dimineaţă, când soarele deab'a apare la orizont şi florile de portocal îşi deschid corolele, Giovani şi colegii lui sînt pe schelele şantierului dela marginea oraşului. Ei cară cărămizi, var şi nisip. La sfârşitul zilei primesc cât le-ar ajunge să cumpere o pâine. Dar ban cu ban adunat de-o parte va face ca în toamnă să aibă local de şcoală.

. . . . . .

Lucien, Giovani... Iată copiii care nu cunosc bucuriile vacanţei. Ca ei sunt mi , zeci de mii, în toate ţările în care puterea este în mâna celor bogaţi care vor să îngenunche poporul.

In Franţa

Satul în care locueşte Lucien este un sat frumos. El se găseşte în aprop erea oraşului Bordeaux. Căsuţele sunt mici, curate şi viţa de vie care se întinde pe haraci îmbracă satul în haină de verdeaţă.

Lucien a urmat şcoala într'o comună mare, care se găseşte la câţiva kilometri depărtare de satul lor. In fiecare zi trebuia să se scoale când încă zorile abia mijau şi se întorcea pe înserate.

Cale destul de lungă până acolo, mai ales când drumul este desfundat şi ciubotele se afundă în noroi; atunci e tare anevoie de mers.

De două ori pe săptămână Lucien nu mergea la şcoală. Tata îi spunea: „Trebuie să ne ajuţi" sau „Azi mergi cu vaca la păscut; noi ieşim la câmp."

Lucien a terminat patru clase. Acum e în vacanţă. Ajută pe părinţi la munca câmpului şi paşte vaca. Câteodată îşi ia cu el cartea pe care i-a dat-o moş Benoit. Ii place tare mult să citească, dar de când a scăpat odată vaca în via domnului

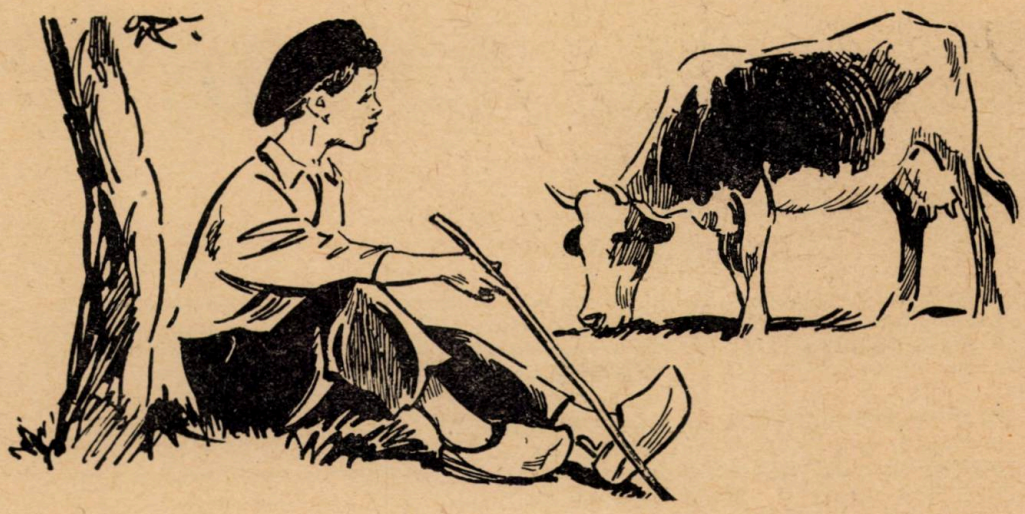

Gonot şi a mâncat bătaie straşnică dela taică-său, citeşte pe apucate.

Intr'o zi profesorul lui Lucien a trecut pe la ei.

— E păcat să nu înveţe mai departe. Lucien e un copil cu care te poţi mândri; are cap şi tragere de inimă.

Tatăl lui Lucien a ridicat din umeri.

— Ei şi? Dacă suntem săraci tot degeaba; cu ce să-l dau la învăţătură la oraş?

Lucien se întoarce cu vaca dela câmp; e tare amărît de vorba pe care a spus-o taică-său profesorului.

De-odată, un camion care ridică colbul pe şosea se opreşte lângă el. In camion câţiva copii şi un tânăr. Acesta se pleacă peste marginea camionului şi-i întinde o foaie tipărită. Apoi îi strigă în timp ce camionul a plecat mai departe:

— Gândeşte-te bine la ce e scris acolo!

Lucien citeşte: „Vrem pace şi vrem şcoli! Pentru asta luptă „Curajoşii" 1) Vino alături de noi!"

Lucien împătureşte hârtia şi o bagă în buzunar.

Peste două zile el a luat drumul comunei unde a urmat şcoala. Acolo a mers la unul din prietenii săi, un „curajos".

Acum Lucien face şi el parte din organizaţia „curajoşilor" şi în timpul vacanţei şi-a luat angajamentul să aducă cât mai mulţi prieteni ai săi în rândurile „curajoşilor" care luptă pentru ca toţi copiii Franţei să se bucure de pace şi să poată învăţa la şcoală.

---

*) Organizaţia pionierilor din Franţa poartă numele de „Vaillant" — „Curajosul".

* * *

GHICITORI

Valuri face dar nu-i mare
Insă'ntinsă-i cât şi ea.
Dacă intră-un om călare,
Nu se vede pân' la şea.

Aur scoţi cu carele
Şi umpli hambarele...

(LANUL DE GRÂU)

Hârşa, hârşa, hârşa iară,
De cu zori şi până'n seară.
Iar în urma mea văpăi
Cresc pe dealuri şi pe văi.
Strâng în braţe mii de fraţi
Şi în urmă-i las legaţi.

(SECERĂTOAREA)

Iarna rabd — vara-s bogată
Căci a mea-i câmpia toată;
Umblu — strâng
Şi tai şi frâng,
Zeci de mii de mustăcioşi
Să-mi dea galbenii lucioşi
Ca apoi să-i torn grămadă
In maşini şi nu în ladă.
Pentru mine nu-i opresc
Omului îi dăruiesc.
Spune-mi, m'ai văzut vreodată?

(COMBINA)

Am o mică şopârlă.
Vezi codiţa ei neagră?
Nu aleargă prin gârlă!
Printre litere-aleargă...

(VIRGULA)

Negri — verzi, rotunzi, vărgaţi —
Uite-i mii, pe câmp culcaţi...
Ziua, noaptea, seara'n zori
Dorm şi cresc nepăsători.
Cine-s leneşii feciori?

(PEPENII VERZI)

Nunta florilor

SORIN D. APOLZAN
elev cl. V-a L. T. B. Râmnicu-Vâlcea reg. Piteşti

Peste iarbă din câmpie
Până în vâlcea,
O firavă păpădie
Sborul îşi lua;

Ea pleca să ducă vestea
Şi să spun-aşa
Florilor de câmp, povestea
Ce o veţi afla:

„In câmpie, lângă apă
„S'a încins nuntă măreaţă:
„Macul roşu este mire
„Iar laleaua e mireasă".

Şi veneau maci şi lalele,
Neamuri de-ale lor.
Iar „rochiţi de rândunele"
Se grăbeau de zor.

Margarete gălbioare,
Voalurile ţin
Iar nuntaşilor garoafa,
Le aduce vin.

Trandafirii albi şi roşii,
Parcă-s prinşi de vrajă
Şi-mprejur pe iarba verde
Nunţii fac de strajă.

Crinii în costum de gală
Merg pe lângă mire;
Iar mărgăritarul, mândru
Dă lumii de ştire,

Că „Acuma to'u-i gata"
Locul toţi şi-au luat,
Şi'mprejur pe iarba verde
Ei s'au aşezat.

Ce mai chef şi ce mai joc
Se'ncinsese atunci!
Jucau fllori pe deal, pe văi
Jucau flori şi' lunci.

Foc de tabără

Creşte'n mijloc de poiană
Un stejar bătut de vânt,
Incărcat de ani, sărmanul,
Şi cu fruntea la pământ.

In timp ce pr'n rămurele
Păsările cir'peau
Doar din când în când la umbra-i
Iepuraşii sfat ţineau.

...A trecut un timp de-atuncea.
Dar acuma s'a'n'âmplat
C'au venit mulţi pionieri
Şi sub el s'au aşezat,

Iar din vreascuri adunate
Au făcut un mare foc.
Răsuna toată pădurea
De cântece şi de joc.
Iepuraşi şi veveriţe
Păsărele mii şi mii
Au venit ca să asculte
Ghic'tori şi poezii.

Au rămas numai tăciunii
Din focul de altă dat'
E târziu şi spre cabane
Pionierii au plecat.

Aplecându-se din şale
Spre prietenii iubiţi
Bătrânul stejar şopteşte:
— Dragii mei să mai veniţi!

MARILENA PĂRŞAN
elevă cl. VI B.
Şcoala Andronache, ra'onul 1 Mai
Bucureşti

CUVINTE ÎNCRUCIȘATE

CĂLIN GRUIA

Ilustrații : DĂSCĂLESCU

Nu pentru prima dată călătorea Dinu cu trenul. De data asta însă era întâia oară când nu-l însoțea nimeni la drum.

— N'avea nicio grijă, mamă. Doar nu sunt copil ! — spuse Dinu la plecarea de acasă.

Nu-i puțin lucru să fii într'a șasea și să călătorești singur, fără nicio grijă, ca un om mare. De aceea Dinu Motoc își luă locul pe bancă, puse picior peste picior și după ce nu mai zări nimic, nimic, nici măcar turnul de apă din orașul său, deschise o revistă și începu să citească. După ce termină de citit revista ieși în vârful sandalelor pe culoar. Își rezemă coatele pe bara din fața geamului și începu să privească afară, la priveliștile pe care i le arăta din goană, câmpia.

Nu mai fusese la bunici de vreo patru ani, de când era mic, cum obișnuia el să spună. Dar nu-i uitase. Privea în zare cu ochii închiși pe jumătate și parcă-i vedea. Nu le scrisese nimic despre sosirea lui. Își închipuia ce ochi mirați o să facă bunicul sub pălăria lui de paie când l-o vedea și cum bunica, firavă și mărunțică o să spună: „Vai de mine și de mine, și nu te-ai temut să vii singur pe drum?“ — iar el o să răspundă: „Ce vă mirați atâta? Uitați-vă la mine ! Nu mă încurc eu pe drum. Știu geografia, bunico”. Apoi scoase un carnet unde-și avea trecute toate gările până la satul bunicilor. Începu să le numere. Nu ajunsese nici la jumătate. I se părea că trenul merge prea încet. Ei, de-ar fi fost el mecanicul locomotivei ! Într'o gară se urcă o femeie cu o pereche de porumbei într'un coș de papură. Dinu, îi ceru voie să-i vadă mai de aproape. N'ar fi stricat să-și facă și el o hulubărie, în oraș. Poate găsesc la bunici. Cine știe ! — gândi el. Peste două stații femeia cu porumbeii în coș, coborî, spre marea părere de rău a călătorului nostru. Dinu, rămase mult timp cu ochii ațintiți în zare, numărând copacii de pe creste și podurile peste care trecea trenul. După ce se plictisi se întoarse din nou în compartiment. Pe locul lui stătea o fată cu două cozi mari pe spate, cu panglică roșie în creștetul capului și își făcea vânt cu revista. Ei, asta era nemaipomenit. Adevărată nerușinare. Auzi, să-i ocupe locul și să-i fa revista !... Barem de-ar fi citit în ea. De s'ar fi uitat să vadă că și numele lui era trecut printre deslegătorii jocului. Era subliniat de el cu roșu de vreo două ori. Când ți se dă numele în revistă: DINU MOTOC dela școala... nu-i chiar atât de puțin lucru. Și ea, își făcea vânt cu numele tău tipărit, fără nicio grijă. Îi veni să între frumușel să o apuce de coadele negre și să o dea afară. Dar asta nu se făcea. Nu putea el suferi fetele, nu-i vorbă, dar când călătorești singur cu trenul, poți să te stăpânești.

Tuși de câteva ori să-și dreagă glasul, deschise ușa și spuse:

— Acolo-i locul meu.

Fata avea doi obraji rumeni și niște ochi albaștri mari, mirați.

— N'am știut! Este destul loc în compartiment. Imi place să stau la geam.

Dinu văzând cu câtă nepăsare îi răspunse se supără foc. Fata nu se mișcă din loc și începu să se uite pe geam afară.

Cum, să se lase el biruit de-o fată! El care desleagă jocuri și călătorește singur cu trenul. De aceea își luă o înfățișare mai aspră și vorbi:

— Asta-i nemaipomenit. E locul meu și te poftesc să mi-l dai.

— Dar ce, l-ai adus de acasă?

— Numai lungi vorba și ridică-te!

— Ei, prea ești furios. Ți s'au înroșit urechile.

— Ce te legi de urechile mele? Vezi că acuș te apuc de coade...

Fata zîmbi dar văzându-i fruntea încruntată se ridică, lăsând locul liber, dar continuând să-și facă vânt cu revista lui.

— Lasă revista! Nu mi-o rupe!

Fata îi dădu revista. Dinu așezându-se picior peste picior, o deschise repede să-și mai citească odată numele tipărit acolo. Nu i-ar fi fost greu băiatului s'o pună să citească în rubrica „Deslegătorii jocului“ — Vezi? Asta sunt eu.

Desigur că fata ar fi rămas uimită, apoi și-ar fi cerut mii de scuze... Dar nu făcea să-și piardă vremea cu o fată. Fetele se gândesc numai la fleacuri, la poze, la rochi, la panglici, vorbesc mult și se strâmbă la tot pasul și pentru orice lucru de nimic încep să plângă. Ar fi putut s'o facă să plângă, dar se gândi că fata trebuie să fie în tren cu cineva mai mare decât ea, pe când el!... era singur. Deschise din nou revista și numără deslegătorii jocului. Erau 16 băieți și numai o fată. Desigur fetei îi deslegase jocul un frate — altfel nu se putea... Și cum Dinu Motoc își frământa mintea cum să-i arate fetei cine e el, fata care-l privea liniștită, cu ochii mari albaștri, îl întrebă:

— Unde mergi?

— Nu te privește !

Fata care nu se aștepta la un asemenea răspuns, plecă ochii în jos, se jucă puțin cu coadele ei mari, își luă servieta din cui și ieși tăcută pe culoar. Dinu respiră ușurat. Nu putea suferi fetele și pace. Lasă că nici el nu avea surori și

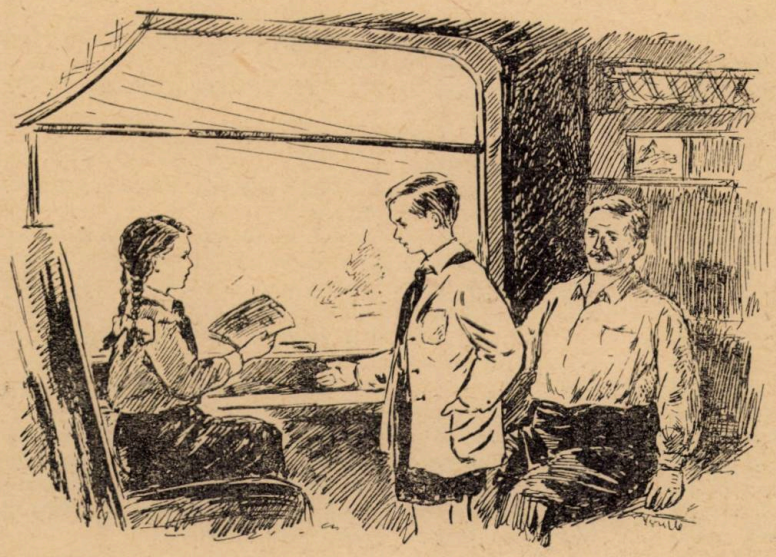

de asta îi părea tare bine. Ar fi avut mult de furcă cu ele, ba poate că ar fi fost nevoit să le tragă de coade. Avea numai câteva verişoare în oraşul său, dar cu ele se întâlnea rar şi vorbea de sus. Mai avea el una departe, tocmai la capătul ţării, dar pe care el n'o văzuse niciodată. O chema Ileana. Nu-şi închipuia cum arată această Ileană. Intr'o zi primi o scrisoare dela ea. Ileana îşi arăta dorinţa că ar vrea să vină în timpul verii pela ei. Mai spunea şi alte lucruri, scrisoarea era destul de mare şi a stat Dinu trei ceasuri încheiate să-i găsească o greşeală gramaticală. Dacă ar fi avut exact aceeaşi cerneală cu care era scrisă scrisoarea, ar fi inventat el chiar unadouă greşeli, ca apoi să i le arate mamei lui' „Poftim, Ileana ce greşeli face!" dar nu-i fu cu putinţă. De bună seamă, scrisoarea i-o fi fost corectată mai întâi de unchiul său care era învăţător.

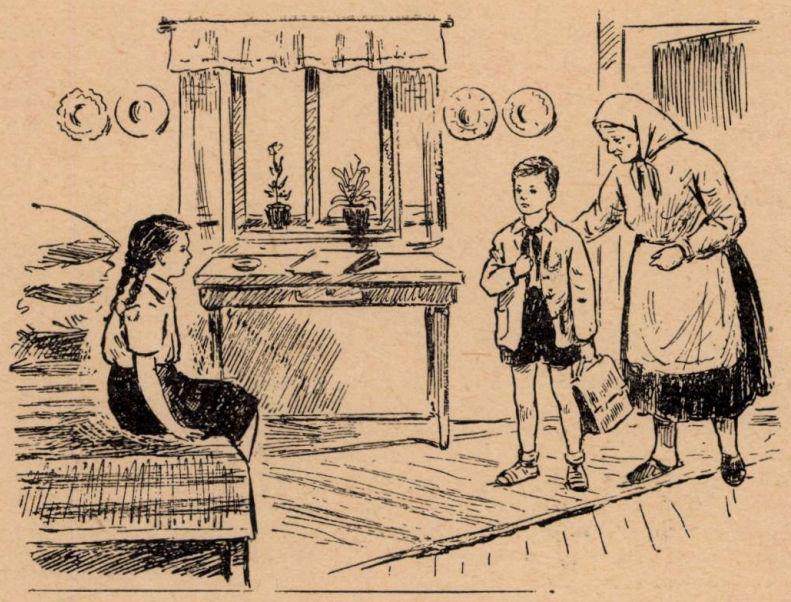

Pricina din care fetele, îi erau nesuferite, el o cunoştea destul de bine. Cu câţiva ani în urmă, când era „mic", o fată negricioasă şi mică, aşa cam cât o cismă, îl făcuse de râsul clasei. Cum adică? Dinu nu putu să rezolve o problemă la tablă. Fata cât cizma o rezolvă pe dată. Asta nu-i veni bine băiatului. Şi nu numai asta, alta îl pârîse acasă, că a spart un geam cu mingea, alta că într'o zi a venit cu temele nefăcute. Bineînţeles că a încercat el să le ceară socoteală, dar toate fetele din clasă l-au înconjurat şi cu greu a putut scăpa de ele. Mai mare ruşine nici nu se putea. Nu spuse nimic acasă dar se rugă de părinţi să-l mute la o şcoală de băieţi...

Trenul alerga nepăsător pe întinsul câmpiilor, printre dealuri şi sate răsleţe cu case mici. Nu mai era mult până la gara unde trebuia să se dea jos. Dinu îşi potrivi la gât cravata de pionier, îşi pieptănă părul castaniu, apoi luând servieta, puse în ea basca şi revista. Se uită pe culoar. Fata cu coade şi panglică roşie nu mai era acolo. Coborîse se vede la altă gară. Cu atât mai bine. Trenul începu să-şi încetinească mersul, chiui de câteva ori şi se opri într'o gară mică, acoperită cu ţiglă roşie. De cum coborî din tren, Dinu intră direct în biroul de mişcare să se informeze la ce oră are tren la înapoiere. Impiegatul îi spuse şi Dinu îşi notă în carneţel trenurile şi orele. Se mai uită pe pereţii din sala de aşteptare care era pustie. Inadins mai stătu acolo ca să nu se întâlnească cu cineva din sat care ar fi venit la gară, (bineînţeles crezând că tot satul îl cunoaşte). Vroia să le facă bunicilor o surpriză. Când ajunse în spatele gării, unde o săgeată arăta: Spre Plopi — drumul umbrit pe de-o parte şi de alta de plopi înalţi, era singuratec. Porni agale. De căldură, porumbul din lanuri îşi strânsese tecile şi picotea a somn. Numai câteva flori de floarea soarelui, rătăcite prin lanul verde, râdeau cu faţa spre soare. De undeva de departe se auzea un pitpalac.

— Ei, de-ar şti bunica cine vine, ar face plăcinte — gândi Dinu.

Incepu să-i fie cald. La intrarea în sat îl întîmpină, dintr'o poartă un dulău flocos, cu câteva lătrături leneşe. Dinu se făcu că nu-l vede, că nu-l aude şi bine făcu. In jurul caselor cu pereţii albi, văzu pomi fructiferi şi straturi frumos orânduite cu zarzavaturi, în răspântii, fântâni cu cumpene înalte. Coti pe o ulicioară, unde în praf se scăldau de căldură, câteva găini roşietice. Cum ieşi din acea ulicioară, dădu de drumul care tăia satul drept în două. Drumul era pavat cu piatră, cam ca la oraş, asta-i plăcu băiatului. Când fusese cu câţiva ani în urmă, era toamnă, ploua şi roţile carului intrau până în butuci în noroiul drumului. Acum însă drumul era pavat, era pod şi sub pod se bălăceau o mulţime de băieţi, în apă. Băieţii îl priviră curioşi şi ciudat! Nimeni nu-l recunoscu. A! Nu era deloc ciudat, gândi Dinu. Am crescut şi m'am schimbat. Le dădu bună ziua şi băieţii îl înconjurară pe dată poftindu-l să facă o baie rece în apa limpede a gârlei. Asta l-ar fi ispitit pe Dinu, dar vroia să ajungă cu orice preţ la bunica. Le făgădui că va veni a doua zi.

Se schimbaseră într'adevăr multe în satul Plopi. Clădirea şcolii şi a căminului cultural se ridicau mult deasupra caselor. Numai căsuţa bunicilor de sub deal, era aceeaşi: bătrână, puţin aplecată, acoperită cu şindrilă, cu ferestre înguste, cu prispă de lut şi cu doi zarzări la poartă. In ogradă nu întâlni pe nimeni. Inima începu să-i bată cu putere. Impinse încetişor uşa. Nu era încuiată. Bunica Ioana îi ieşi înainte, în tindă. Dinu nu avu vreme să vadă dacă bunica face sau nu ochii mari, căci ea îl îmbrăţişă strâns, acoperindu-i faţa cu iia înflorată, apoi îl sărută când pe un obraz, când pe altul, stricându-i toată pieptănătura părului.

— Ce mare te-ai făcut... flăcău şi pace... aproape că nu te cunosc. Eşti cât mine de-înalt... Sunteţi cu toţii sănătoşi...? Parcă v-aţi sfătuit să-mi faceţi astăzi bucurie.

— Bunicul e acasă? — abia putu să întrebe Dinu.

— E la câmp, trebuie să vină. Hai în casă!

Când deschise uşa, Dinu rămase o clipă locului. De pe un divan îl priveau râzând doi ochi mari, albaştri. Fata cu coade din tren, stătea ca la ea acasă. Il privea iscoditor şi râdea. „Asta-i nemaipomenit!" — gândi Dinu. Bunica se uită când la băiat când la fată.

— Ei, ce mai staţi? Imbrăţişaţi-vă. Vă vedeţi doar pentru prima dată în viaţă.

— Ne cunoaştem din tren, bunico, spuse fata.

— Tu eşti poate...

— Ileana, verişoara ta.

— Dacă ştiam...

— Chiar dacă nu-ţi eram verişoară, puteai să te porţi altfel, spuse râzând Ileana.

Dinu se făcu roşu la faţă ca un rac fiert. Şi ca să iasă din încurcături scoase repede revista să-i arate verişoarei lui, numele său tipărit în ea. Ileana nu fu mirată deloc şi nici nu era „paf" cum credea Dinu, ci spuse:

— Imi pare bine că şi tu eşti printre deslegătorii jocului compus de mine...

Dacă i-ar fi spus cineva că se poate merge în lună, dacă ar fi izbucnit în faţa lui un vulcan, dacă s'ar fi făcut soarele verde şi pământul albastru şi ar fi apărut pe el ihtiozauri şi pleziozauri, Dinu n'ar fi rămas mai surprins. ...Incepu să asude; parcă îi alergau pe dinainte pătrăţele de cuvinte încrucişate şi 'n fiecare pătrăţel vedea nume de fete, Ileana, Ana, Maria...

— Dar ce ai, Dinule? — îl întrebă Ileana.

— Nu! nu-i cu putinţă... spuse el fără să-şi dea seama...

— Ce nu-i cu putinţă?

Dinu se uită la ea fără să poată răspunde. Desigur, asta-i cea mai mare surpriză din viaţa lui. Şi tocmai atunci când era el mai sigur că însfârşit o va intimida, o va face să roşească, iar el să-i dovedească: iată cine sunt eu şi cine sunteţi voi!

Ce întâmplare! Şi tocmai din partea fetelor să primească această lecţie! Hotărît, ceva nu este bun în ceeace priveşte părerea lui despre ele..

Bunica se uită la ei cât se uită, apoi ieşindu-şi din uimire, şi cuprinzându-i pe amândoi odată, îi strânse la piept.

* * *

Prietena noastră cartea

OCTAV PANCU IAŞI

Poştaşul emisiunilor pentru copii îmi e un bun şi vechi prieten. Multe dintre discuţiile noastre întârziate uneori până după miezul nopţii şi multe dintre scrisorile pe care el mi le-a arătat, s'au prefăcut în teme pentru schiţele şi povestirile mele adresate celor cărora îmi place să le spun în glumă „prieteni cu pantaloni scurţi" şi cu toată seriozitatea: „marii mei prieteni mici".

Şi rândurile de faţă îşi au izvorul tot în ajutorul poştaşului despre care vorbeam.

Mă aflam într'o zi pe la începutul lui Iulie în vizită la el. Pe masa-i de lucru: sute de plicuri mari şi mici, albastre şi galbene unele venind dela sute de kilometri, altele doar dela o aruncătură mai sdravănă de praştie, dar toate cuprinzând veşti care răspundeau la o întrebare recentă a poştaşului: „Copii, cum vă veţi petrece vacanţa? Scrieţi-mi şi mie!"

Răsfoind mai multe scrisori, am ajuns la una care m'a pus în mare încurcătură.

O pionieră (îmi pare rău, dar numele nu-l mai reţin) din clasa VI-a a şcolii de 7 ani din Predeal scria astfel:

„Am hotărît ca în vacanţa aceasta să plec în mai multe călătorii împreună cu prietenele mele dragi.

Iată itinerariul călătoriilor:

Întâi plec la Crasnodon, în Uniunea Sovietică. Stau acolo vreo săptămână. Mă întorc în ţară şi petrec două-trei zile cu băieţii şi fetele din Hunedoara. Imi iau rămas bun de la ei şi iar pornesc la drum pentru a mă opri câteva zile într'o insulă din Oceanul Pacific. Cred că-mi rămâne timp şi pentru o călătorie în R. P. Chineză".

Hm! Ce ciudată scrisoare mi-am spus eu. Dar poştaşul, râzând mi-a răspuns:

— Nu-i câtuşi de puţin ciudată. Dacă te gândeşti cine sunt prietenele corespondentei mele, îţi dai seama cât de simplu este pentru ea să plece în aceste minunate călătorii. Prietenele pionierei din Predeal sunt... cărţile.

— Aha, Înţeleg, înţeleg... m'am dumirit eu. In vacanţa aceasta, corespondenta ta şi-a propus să citească romanele „Tânăra gardă"...

— „Inimoşii"...

— „Insula misterioasă".

— Şi... „Scrisoare cu pene de cocoş" ! Ai văzut cât e de simplu?

Mi-am amintit de această discuţie, acum când, aplecat asupra foii de hârtie, mă străduesc să scriu câteva rânduri despre unul din nenumăratele daruri de preţ pe care Patria noastră le-a făcut copiilor în anii libertăţii şi ai vieţii noi, în „deceniul glorios" cum, cu dragoste, numesc oamenii muncii cei zece ani care au trecut dela eliberarea ţării noastre de către Armata Sovietică.

Despre ce dar de preţ e vorba?

Despre un dar minunat şi fermecător, călăuzitor înţelept şi plin de visuri, tovarăş viteaz şi inimos, vesel şi entuziast. Acest dar este cartea, prietena noastră cartea...

Sute şi sute de cărţi pentru copii editate în milioane de exemplare au apărut în ultimii ani. Şi alături de povestiri şi versuri ale scriitorilor noştri clasici, ale scriitorilor clasici ruşi şi din întreaga lume, alături de romanele, basmele şi poeziile scrise de neîntrecuţii scriitori sovietici care şi-au închinat munca lor copiilor, a început în

acest „deceniu glorios" să facă primii paşi, la început mai mici, mai nesiguri, apoi din ce în ce mai hotărîţi, mai voinicesti, literatura noastră nouă adresată copiilor.

Nici un copil n'a fost uitat. Nici preşcolarul care vrea multe cărţi cu poze, nici şcolarul căruia îi plac basmele, nici pionierul care doreşte să găsească în cărţi eroi neînfricaţi, care ştiu să învingă piedicile şi ştiu să preţuiască adevărata prietenie.

Pentru toţi, scriitorii noştri au scris cărţi frumoase.

Cu câtă bucurie au citit pionierii şi şcolarii nuvela „Nufărul roşu" de Petre Luscalov, „Pe colina cu salcâmi" de Mira Iosif, schiţele „Să vă povestim despre noi" şi romanul „Inimoşii" al Gicăi Iuteş, basmele lui Vladimir Colin şi cele ale lui Călin Gruia, nuvela „Tabăra din munţi" de Gelu Naum... Câte discuţii înflăcărate s'au purtat după citirea acestor cărţi!

Cu câtă dragoste au mulţumit copiii unor scriitori de frunte ai ţării noastre care au scris cărţi pentru ei. Mihail Sadoveanu, A. Toma, Maria Banuş, Marcel Breslaşu, Cicerone Teodorescu, Demostene Botez, Nina Cassian, au dăruit copiilor pagini de neuitat.

Cine n'a citit fermecătoarea „Dumbravă minunată" a maestrului Sadoveanu? Cine n'a citit înţepătoarele „Fabule" de Marcel Breslaşu? Cine n'a citi isprăvile vitejeşti ale lui „Nică fără frică" de Nina Cassian.

Copiii patriei noastre mulţumesc scriitorilor pentru aceste frumoase daruri. Ei aşteaptă însă şi alte cărţi, mereu mai multe şi mai bogate în învăţături, prietene din ce în ce mai dragi. Ei aşteaptă cărţi cu ai căror eroi să se asemene: să-şi regăsească viaţa lor frumoasă şi interesantă, visurile lor îndrăzneţe, în paginile romanelor, povestirilor, schiţelor.

Cred că tinerii scriitori pentru copii se vor strădui ca astfel de cărţi să apară.

* * *

Calendarul naturii pe luna August

N'aţi fost încă pe munte? Luna August este doar luna excursiilor! Luaţi-vă cu voi uneltele pentru colecţionat insecte, flori şi pietre, în felul acesta veţi îmbogăţi colţul naturalistului din şcoala voastră.

Prin poiene ori pe sub poală de codru s'a copt smeura şi fragii. Dacă într'o dimineaţă, pornind la cules, vă întâlniţi cu moş Martin, nu vă speriaţi: ursul e şi el dornic de asemenea dulceaţă, dar cum vede om, îi pleacă din cale. M'am întâlnit şi eu odată faţă în faţă cu ursul; stătea aşa popândău, cu o brâncă ţinea ramura iar cu ghiarele celelalte făcute pieptene, aduna şi băga în bot. Ştiţi cu cine s'ar mai putea să vă întâlniţi? Cu veverita cea veşnic călătoare după alune sau conuri de brad. Ei, s'ar mai putea să vedeţi capra neagră, cerbul, iruncile; de aceea e bine ca mergând, urcând colinele, să fiţi cu luare aminte şi să nu vorbiţi prea tare pentru a nu speria vieţuitoarele pădurilor şi poienilor, pe care nu se poate să nu le întâlniţi.

Dar în luna aceasta nu numai muntele e prielnic excursiilor. Deopotrivă de populate sunt şi malurile apelor către care se îndreaptă pescarii; loc de seamă între popas pescăresc este Delta Dunării. Ştiţi câte feluri de peşti se întâlnesc aici în luna aceasta? Dela cei mai mici peştişori, şi până la somnii uriaşi de 80—100 kg., se găsesc mai bine de optzeci de soiuri. Printre acestea, peştele ac — numit aşa fiindcă-i lung şi subţire aidoma unui ac, — spinosul sau ariciul cum i se mai zice, porecla ce i se trage din pricina ţepilor ce-i poartă în spinare — , zvârluga nisipurilor şi mulţi, mulţi alţii.

Te-aşezi pe mal, ai întins sculele de pescuit şi ce crezi, eşti singurul pescar de prin părţile locului? Da de unde! Nu vorbesc despre pescarii din apă — adică peştii răpitori ca ştiuca, somnul, etc. care sunt în permanentă căutare de hrană (trebuie să ştiţi că o ştiucă pentru a creşte în greutate de un kg. are nevoie să mănânce aproape 40 kg. de alţi peşti!), ci despre păsările-pescar: pelicanul sau babiţele, cormoranii, nenumăratele soiuri de stârci de zi ori de noapte, apoi pescăruşii şi ulii de baltă.

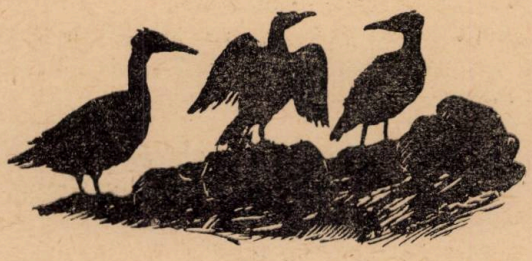

Iată cum pescuiesc pelicanii: s'au desfăşurat în semicerc şi pornesc către mal bătând apa cu aripile lor enorme. Când au ajuns la apa mică, încep să scotocească cu ciocurilor lor uriaşe după peştii înghemuiţi între ei şi mal. Işi încarcă bine pungile guşilor şi o iau înspre cuiburi unde deşartă kilograme întregi de peşte. Unii peşti mai sunt încă vii, şi puii se străduiesc să-i prindă învăţând astfel meseria părinţilor.

Cât despre cormorani, apoi aceştia sunt cunoscuţi drept neîntrecuţi meşteri pescari, într'atât de meşteri, încât omul — prin China mai ales — îi îmblânzeşte

şi-i ia cu dânsul într'ajutor la pescuit! Cormoranii aceştia care au un inel de piele în jurul gâtului pentru a-i împiedica să înghită ei peştele prins, sunt luaţi de pescari în bărcile lor şi duşi în larg. Aici, când pescarii întâlnesc bancurile de peşte, dau drumul cormoranilor care încep vânătoarea, scot de sub apă peştele şi-l aduc pescarului în barcă!

Pescari mai sunt şi vidrele, melerele de apă, ba chiar — la vaduri mari — vulpile ori pisicile.

Coana vulpe pescuieşte cam aşa: caută o buturugă de salcie, care pluteşte pe apă, şi se aşează la pândă. Când vede un peşte aşa mai măricel trecând pe sub ea, îi sare în spate. Face ea o baie, dar se ospătează după plac! Pisica sălbatică îi urmează pilda, numai că ea temându-se de apă, nu se aruncă după peşti în undele râului, ci caută să-i prindă cu laba; şi prinde mai cu seamă peştişori din cei mici care sburdă pe lângă mal.

Dar să ne întoarcem la câmpie: grânele au fost secerate şi în marginile satelor se aude zumzetul batozelor dela ariile de treier. S'au îngălbenit şi lanurile de floarea soarelui şi de porumb. Pepenii galbeni şi verzi sunt culeşi şi stau grămezi cât munţii. In livezi se culeg anumite soiuri de mere, pere, prune, piersici şi chiar cireşile mari. Luna August pune înaintea micului agricultor o seamă de îndatoriri care nu pot fi amânate. Pomicultorii fac altoiri, udă seara şi dimineaţa pomii puşi în toamnă şi în primăvară, taie cepurile şi curăţă pomii. Legumicultorii înlocuiesc culturile recoltate cu altele de sezon, culeg şi selecţionează seminţele coapte, se îngrijesc de irigatul grădinii în zilele prea însorite. Cine vrea ca în primăvara şi vara viitoare să aibă căpşuni, se îngrijeşte de butaşi şi-i pune acum în grădină, de preferinţă pe sub coroana pomilor fructiferi.

Calendarul naturii pentru luna August, prezintă şi un frumos spectacol ceresc. Aproape în fiecare noapte senină, apar pe cer câteva dâre luminoase care durează foarte puţin şi pe care oamenii le numesc de obicei, stele căzătoare.

De fapt, nu este vorba de „stele", căci, aceşti meteoriţi, cum se numesc în astronomie, nu sunt decât nişte firişoare de praf sau pietricele care circulă prin spaţiu în toate direcţiile.

Intâlnindu-se în calea lor cu Pământul, acesta le atrage: viteza lor de apropiere poate atinge 70—80 km. pe secundă, astfel că, atunci când pătrund în atmosferă (la 100—200 km. înălţime), din cauza frecării

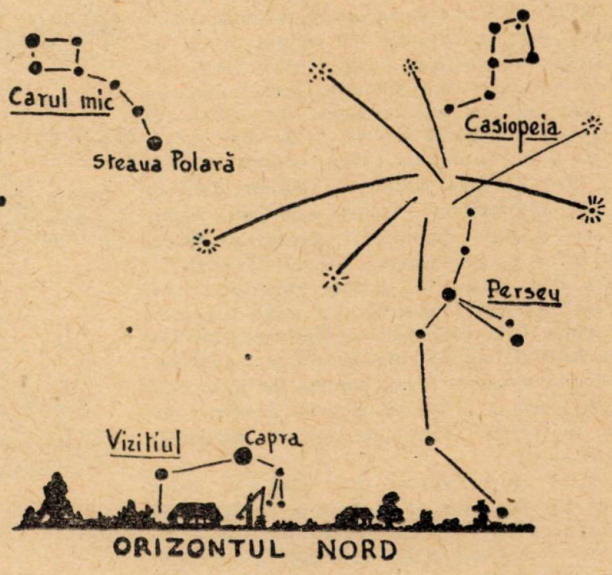

foarte puternice, meteoriţii se înfierbântă până la incandescenţă, şi răspândesc lumină.

Cei mai mulţi meteoriţi se consumă în aer prin ardere; unii, mai mari, ajung pe pământ şi atunci ei se numesc bolizi, aeroliţi, etc.

In jurul zilei de 10 August, Pământul se întâlneşte cu un adevărat roi de meteoriţi, numit roiul Perseidelor: denumirea aceasta, se datoreşte constelaţiei Perseu din direcţia căreia parcă vin, căzând pe pământ. Este cu neputinţă să nu observaţi 10—20 meteoriţi într'o oră, sau cine ştie, poate vreo adevărată ploaie de meteoriţi cum s'a întâmplat în 1899, 1933 sau 1946.

* * *

DIN ISTORICUL MARINEI

Incă din timpuri străvechi, în orânduirea primitivă, nevoia de a căuta noi resurse de hrană l-a făcut pe om să descopere noi regiuni mai întinse care să-i asigure existenţa. El a reuşit să cunoască întinderi mari de uscat, pentru alegerea celor mai bune pământuri pe care să facă agricultură sau de unde să-şi procure vânatul. Aceeaş necesitate l a făcut pe omul orînduirii primitive să folosească bogăţiile apelor.

Aceeaşi stăruinţă a depus-o omul orânduirii primitive şi pe calea apei. Nevoia de a pescui, l-a determinat să cioplească trunchiuri de copaci. Cu aceste bărci primitiv lucrate asemănătoare pirogilor folosite azi de indigeni în arhipelagul insulelor Molusce, el se aventura pe apa riurilor şi a lacurilor, servindu-se la început de mâini în loc de vâsle.

Transportul pe apă, ca mijloc de locomoţie a apărut înaintea celui pe uscat, întrucât căruţa a fost întrebuinţată după folosirea bărcii. Deaceea navigaţia este una dintre cele mai vechi mijloace de călătorie.

Descoperirea fierului a unor unelte noi în orânduirea sclavagistă, a dus şi la progresul construcţiilor navale, cât şi la extinderea suprafeţelor maritime colindate de oameni. Mijlocul principal cu ajutorul căruia se puneau

în mișcare galerele, un fel de vase construite din lemn, cu unul sau mai multe rânduri de rame (sau vâsle), era pe vremea aceea, omul. Sclavii, sau condamnații aveau glesnele legate cu lanțuri de peretele vasului, în timp ce brațele vânjoase mânuiau vâslele grele ani și ani în șir.

Anumite inscripții descoperite, ne arată că încă acum cinci zeci de secole se foloseau astfel de vase, care, au devenit cu timpul destul de numeroase, constituind chiar mici flote. Se cunosc anumite date istorice, după care, cu 3200 ani înaintea erei noastre, un faraon egiptean, a sărbătorit sosirea a 40 vase încărcate cu lemn scump de cedru, venind din Fenicia. Tot pe acea vreme, se cunosc date în privința călătoriilor vaselor egiptene încărcate cu mărfuri dealungul țărmurilor Mării Roșii, până la strâmtoarea Bab-el—Mandeb.

Ceva mai târziu, pe la 1500 înaintea erei noastre, marinari încercați au străbătut pentru prima dată strâmtoarea Kattegat, intrând în M. Baltică; câteva sute de ani mai apoi faimosul vas grecesc, Argo, condus de încercatul Jasson, a ajuns în Marea Neagră, pentru a întinde legăturile comerciale și pe țărmurile acestei mări.

Istoricul grec Herodot, ne vorbește chiar despre un înconjur al Africei pe calea apei, cu câteva secole înainte de era noastră, efectuat de navigatorii fenicieni aflați în serviciul regelui egiptean Nechas. Marinarii acestei expediții au lipsit 4 ani de acasă, datorită faptului că, pentru procurarea hranei, trebuiau să se oprească, să debarce pe uscat, să samene grâu, să culeagă recolta pentru a avea provizii în timpul călătoriei, străbătând 20.000 km.; un adevărat record pe acea vreme.

Veşti despre acele vremuri, le avem și în ceea ce privește navigația pe mare, fluviile și riurile din Europa. Astfel în Muzeul Marinei din Leningrad, se află o luntre făcută din lemn de stejar, găsită pe fundul Bugului; cercetătorii au stabilit că ea a fost folosită în urmă cu trei mii de ani.

Condițiile în care se naviga pe vremea aceea, erau deosebit de neprielnice, pe de o parte datorită imperfecțiunii construcțiilor navale, pe de altă parte datorită lipsei unor aparate de control și căluză a drumului. Astfel, nu e de mirare că naufragiile erau foarte numeroase și că marinarii care scăpau cu viață povesteau întâmplări neobișnuite, deformate uneori de o imaginație bogată. De aceea au început să circule fel de fel de credințe, legende și superstiții în legătură cu marea. Se spunea, despre ea că este populată de monștri, de zeități dușmănoase, care deslănțuiau urgii împotriva cărora omul nu putea lupta decât făcând apel la alți zei. Greutățile călătoriei pe mare, făceau din marinarii de pe atunci, adevărați eroi, oameni neobișnuiți. Un istoric antic, Anacarsis, spunea chiar că pe atunci oamenii erau împărțiți în 3 categorii, vii, morți și oameni de pe mare, ceea ce arată primejdiile de atunci pentru navigatorii care, în fiecare moment, puteau fi înghițiți de valuri.

Galera nu este singurul vas caracteristic timpurilor antice. Un alt vas, numit galion, care pe lângă vâsle avea și o velă (o pânză) a dăinuit chiar până în timpurile feudale, fiind o navă de tranziție spre vasele care navigau numai cu ajutorul pânzelor.

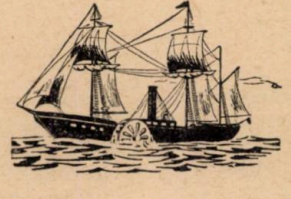

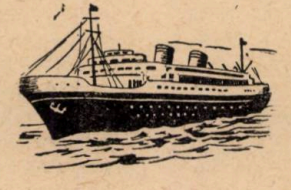

In orînduirea feudală, datorită desvoltării manufacturii, schimbul de mărfuri pune în fața navigației problema perfecționării vaselor. Mijlocul celui de al doilea mileniu și mai ales primele veacuri după acesta, este epoca marilor descoperiri geografice, care s'au datorat căutării unor noi căi de navigație spre Indii, locul de unde se aduceau mirodeniile, și a descoperirli unor noi pământuri bogate în materii prime. Desigur, descoperirile geografice din acest timp n'ar fi fost posibile fără desvoltarea științei și tehnicei. O seamă de învățați, cum ar fi Galileo Galilei și Giordano Bruno afirmă că pământul este rotund; se descoperă busola și astrolabul, strămoșul sextantului de astăzi, adică a aparatului cu ajutorul căruia se află poziția geografică a navei pe mare, folosind poziția soarelui sau a aștrilor; Se construesc vase noi, numite caravele, cu mai multe pânze, mai perfecționate. Datorită ultimelor cuceriri ale științei și tehnicei, navigatorii curajoși au pornit în lungi călătorii pe căile nestrăbătute ale oceanelor și mărilor: astfel, Bartolomeu Diaz, descoperă capul sudic al Africei, numit al Bunei Speranțe, care se întinde, stâncos și încăpățânat spre zona clocotitoare a paralelei de 40 —, Columb și Amerigo Vespucci descoperă America; Magelan și Sebastian del Cano înconjoară pământul; navigatorii ruși explorează coastele necunoscute ale Antarcticei, pe urmele focelor și balenelor.

Să nu credem însă că aceste descoperiri s'au făcut numai străbătând oceanele. Importante descoperiri s'au făcut și urmînd cursul riurilor și fluviilor. Astfel, secole dearândul a fost imposibil să se străbată taiga de nepătruns a Siberiei. In 1581, un vas celebru numit Ermak, a putut face cunoscut lumii regiunile din jurul fluviilor siberiene.

Mai putem aminti că încă de pe vremea lui Ștefan cel Mare, s'au construit la Chilia primele vase moldovenești, pânzanele și șeicele.

Dar timpul merge înainte... In lume se întâmplă mari prefaceri. Orânduirea capitalistă. înseamnă pentru marină o desvoltare mai accentuată. Companii mari de navigație construiesc flote întregi de vase comerciale, de transport. Inceputul împărțirii lumii între principalele puteri capitaliste, a dus la necesitatea unor flote militare de război; Anglia, era socotită pentru acele vremuri o mare putere maritimă, „Stăpâna mărilor".

Iată dar că odată cu aceste prefaceri apar vase noi, care folosesc forța aburilor mai întâi, apoi o motoarelor cu explozie (motonave) sau a acumulatorilor electrici pentru navele care merg și pe sub apă (submarine). Totuși, vasele cu pânze se mai mențin un timp alături de noile tipuri moderne, chiar până în sec. XX. In 1911 de pildă, s'a construit cel mai mare vas cu vele, numit „Franța", având o lungime de 126 m. Este interesant de arătat aici că suprafața tuturor pânzelor întinse pe cele 5 catarge, ale sale, ajungea la 6350 m^2! Iată că și acesta a fost un motiv de a se părăsi construcția vaselor cu pânze, devenite nepractice.

Invelișul din lemn al vaselor a fost apoi înlocuit cu cel din fier, adică cu tabla groasă. Iar pentru vasele militare, cu un adevărat blindaj.

Viteza navelor crește mult, atingând 40—50

mile (o milă, 1852 m.) pe oră. Mărimea, confortul, folosirea aparatelor de bord cele mai perfecționate fac din vasele transoceanice adevărate orașe plutitoare: transatlanticul Normandie a avut o lungime de 313 m. și un tonaj de 80.000 tone.

Astăzi navigația aduce un aport imens economiei statelor. Aviația, care într'un timp părea „dușmanul" marinei ,nu este decât fratele ei mai mic, ajutorul omului, folosit în aceleași scopuri.

Desvoltarea marinei, a construcției noilor tipuri de vase, continuă și nu sunt departe timpurile când vapoarele vor străbate oceanele folosind energia turbo-reactoare, sau atomică, trecând dintr'o parte a globului în cealaltă în câteva ore.

Pe întinsul apelor poți vedea azi adevărate insule plutitoare pe bordul cărora se odihnesc sau își iau zborul avioanele (port-avioane).

In mările înghețate găsești uzine plutitoare în jurul cărora se strâng ca niște pui balenierele — mii și mii de tone de conserve aduc aceste uzine în patria lor.

Pe noile vase de pasageri care sunt adevărate case de odihnă, confortul și tehnica au atins culmi nebănuite. Săli de spectacole, bazine de înot, terenuri de sport, restaurante, apartamente luxoase fac omului călătoriile mai plăcute și mai atrăgătoare.

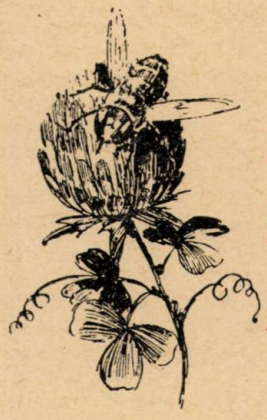

...VIAȚA ÎNTR'UN STUP DE ALBINE

Albinele ne dau miere și ceară; dar cum „fac" albinele mierea și ceara, cum „muncesc" ele în stup, cum își duc „viața lor"?

Să ne apropiem de un stup și să încercăm să cunoaștem câte ceva din toate acestea. Ridicăm încetișor capacul de lemn al lăzii stupului; sub geam vedem fagurii și forfota albinelor. Să ne punem masca de sârmă și să dăm geamul la o parte pentru a scoate un fagure. Dela bun început vreau să vă spun că albinele, atunci când te porți blând cu ele și când te recunosc (adică te știu că umbli des în stupul lor) nu înțeapă. Deci dacă ți se așează o albină pe mână nu începe să te agiți; las-o în pace și ea sboară. Altfel dacă dai din mâini, mai faci și gălăgie, le întărâți, și gata „pățania"! Nu numai că te înțeapă, dar albinele paznici din stup dau alarma și cât te-ai freca la ochi te și trezești cu albinele soldați gata de luptă. Și dintr'o asemenea luptă n'aveți nimic de câștigat!

Încă ceva: când umblați la stup, să nu fiți transpirați; albinele nu pot suferi mirosurile iuți.

Dar fiindcă a fost vorba de ac, să știți că orice albină care înțeapă odată, moare, pentrucă atunci când își înfige acul, albina își rupe o parte din intestine. Numai albinele lucrătoare au ac; trântorii și matca nu-l au. Acul e în legătură cu o mică pungă de venin; din pricina aceasta înțepătura e dureroasă. Dacă totuși v'a înțepat o albină, pentru a evita umflătura, scoateți cu grijă acul și frecați locul cu o felie de ceapă. Stuparii însă, după zece, cincisprezece înțepături, sunt imuni! Vorbind de acul albinelor, trebuie să vă mai spun că înțepăturile sunt foarte sănătoase, pentrucă vă feresc de reumatism și răceală.

Ei, acuma să scoatem un fagure. Fagurele e compus din căsuțe de ceară zidite de albine și au forma exagonală. In căsuțele acestea albinele păstrează mierea și își cresc puii. Albina e un perfect „arhitect"; vă puteți da seama privind îndeaproape fagurele; ia uitați-vă ce ordine desăvârșită ,ce migălos și perfect sunt lucrate căsuțele lui. Toate deopotrivă de mari, de curate și aliniate drept ca pe sfoară!

Pe întinsul fagurelui trebăluiesc încoace și încolo albine, fiecare cu rostul ei; să le cercetăm.

Albina aceasta pe care o deosebești cu ușurință dintre toate celelalte pentrucă e mai mare (20—25 mm.) și are abdomenul alungit, acoperit pe jumătate cu aripi, e matca. De altfel o deosebești și prin „purtarea" ei: umblă mai greoi și cercetează cu luare aminte fiecare căsuță. Dacă ea e curată și bine clădită, pune într'însa un ou mic și albicios. Matca e „mama" stupului; o familie de albine nu poate trăi și nu se poate înmulți fără matcă. Pentru a ne da seama de asta n'avem decât să facem o experiență: scoatem matca din stup. De unde tot stupul lucra liniștit, după o jumătate de oră, cel mult o oră, începe printre albine o bâzâială de nedescris. Nimeni nu mai lucrează. Și dacă stupul e lăsat vreme mai îndelungată fără matcă, se „sparge", adică se risipește. Intr'un stup nu lucrează decât o singură matcă. Ea trăiește cam până la 5 ani, însă bune outoare sunt numai în primii doi ani. Intr'un an matca depune 150.000 —200.000 de ouă. Intr'o singură zi depune cam 2000 de ouă, deci mai mult decât greutatea ei. Din ouăle fecundate ies albinele lucrătoare, iar din cele nefecundate trântorii. In tot timpul matca e hrănită de albinele lucrătoare cu un fel de lapte pe care „doicele" special însărcinate cu aceasta, îl secretează din gușe. Matca nu iese niciodată din stup, în afară de zilele când face zboruri de nuntă,

adică de zilele când zboară pentru a se împerechea cu trântorii.

Trântorul e o altă albină pe care o poți cunoaște cu ușurință: trup mare, butucănos, aripi și ochi mari. In stup n'ai să găsești trântori decât vara. Viața lor e scurtă, deobicei 20—30 zile. Deși mănâncă mai mult decât o albină lucrătoare, trântorii nu fac nic'o muncă în stup. Stau și sunt ținuți numai pentru a fecunda matca. După aceasta trântorilor nu li se mai îngăduie să intre în stup. Cei care încearcă, sunt omoriți de albinele soldați care păzesc urdinișul (intrarea stupului). De aceea, ai să găsești grămăjoare de trântori morți în fața lui. Cei care isbutesc să intre totuși, sunt scoși a doua zi cu alai mare de albinele lucrătoare.

Albinele lucrătoare sunt cele care formează temelia stupului, toate lucrările fiind îndeplinite de ele: creșterea puietului, curățenia, aerisirea (sunt albine care nu fac altceva decât „bâzâie" din aripi pentru a face curenți de aer, paza, căratul polenului și al nectarului florilor, astuparea crăpăturilor din stup cu un anume fel de clei, etc. etc., toate acestea sunt efectuate de albinele lucrătoare.

Numărul albinelor lucrătoare dintr'un stup este de 15—30.000; viața lor este scurtă, în mijlociu nu trece de 55—40 zile. In prima parte a vieții lor albinele lucrătoare sunt nesburătoare, timp în care fac lucrările din stup. Abia în partea a doua a vieții lor trec la culesul mierei și al polenului.

O albină lucrătoare cântărește 0,1 gr. și poate aduce la fiece sbor o picătură de nectar de 0,035 —0,040 gr. Pentru a face un gr. de miere este nevoie deci de 35—30 de sboruri. Albina sboară uneori cu o iuțeală de 65 km. pe oră; când se întoarce însă încărcată, iuțeala sborului scade la 19—32 km. pe oră. De obicei albinele nu sboară la o depărtare mai mare de 3—4 km. de stup.

Polenul florilor albinele îl folosesc pentru hrana lor; un stup consumă pe an circa 18—20 kg. de polen. Acest polen este transportat de albinele lucrătoare în niște „coșulețe" pe care le au la piciorușele dinapoi. Pentru „prepararea" hranei lor albinele consumă și apă, aproximativ 40—50 gr. pe zi.

Ceara o secretă albinele lucrătoare prin organe speciale (glande cerifon) așa cum organismul omului secretă sudoarea. Mătcile și trântorii nu fac ceară. Solzișorii de ceară, așa cum ies din trupul albinei, sunt atât de minusculi, încât e nevoie de milioane de asemenea solzișori pentru a face un kg. de ceară.

Intr'un stup se cresc concomitent 7—9000 larve de albină. Viața lor însă durează 6—8 zile. Larvele sunt foarte mâncăcioase. In șapte zile greutatea larvei de albină hrănitoare crește de 1300 de ori, iar greutatea larvei de trântor de aproape 2500 de ori!

Orice albină are 5 ochi: trei simpli și doi compuși. Ochii compuși constau din ochișori simpli și anume 6—8000 ochișori la trântori, 5000 la matcă și 4—5000 la albina lucrătoare. Ochișorii din ochii compuși nu dau o imagine complectă a obiectivului privit, ci una fragmentară; imaginea complectă o dau numai adunarea tuturor imaginilor fragmentare în cadrul ansamblului celor doi ochi. Obiectele aflate în apropiere, sunt privite de către albine cu ochii simpli, iar cele aflate la depărtare, cu ochii compuși.

Albinele miroase și pipăie cu antenele. Pe suprafața antenelor unei albine se găsesc 500.000 de pori simțitori.

Dar despre dansul albinelor ați auzit? Știți ce este? Când o albină găsește un loc bogat în flori, se întoarce degrabă la stup și pe fagurele ei dansează concentric zâzâind într'un anumit fel, vestindu-și astfel suratele s'o urmeze înspre locul bogat în nectar și polen.

Și acum ar trebui să mai știți că noi nu avem regiuni în care nu se pot crește albine. Oriunde, chiar și în orașe putem să ne înjghebăm stupi care să ne dea cel puțin 8 kgr. miere pe an. Stuparii buni obțin și 100 kg. miere, 3—5 kg. ceară și 2 roiuri pe an dela fiecare stup.

Matca

Trântorul

Albină lucrătoare

Stuful

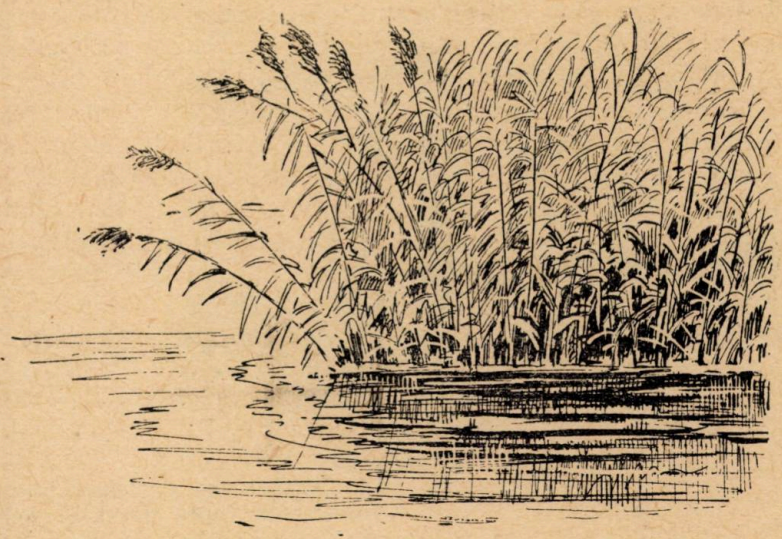

Stuful, socotit până acuma drept un însoţitor nepoftit al bălţilor şi apelor în care se desvoltau în voie ţânţarii, şi odată cu ei, malaria — este o materie primă de mare importanţă pentru industrie.

Chiar numele lui ştiinţific „Phragmites" — provenind dela cuvântul grecesc phragma, care înseamnă gard — indică o parte din foloasele lui, foloase care erau cunoscute încă din antichitate. Din stuf se pot face fel de fel de împletituri, rogojini, etc., trebuincioase uzului casnic; tot din stuf se pot face acoperişuri pentru case, garduri şi adăposturi pentru animale, cum ar fi saivanele pentru oi şi cotețele pentru păsări. Lipit cu pământ, stuful poate fi folosit chiar la ridicarea pereţilor caselor. Stuful verde este un nutreţ căutat de vite; pentru iarnă poate fi pus la murat, constituind de asemenea o hrană bună pentru ele. Când e uscat în cuptor, arde cu flacără mare şi dă căldură; cenuşa lui este una din cele mai bune îngrăşăminte pentru ogoare şi culturi.

Iată dar o parte din utilizările stufului. Acestea ar fi — să zicem aşa — utilizări „casnice", dar stuful este în acelaşi timp folosit în unele ramuri ale industriei, ca materie primă pentru industria mătasei artificiale, sau a fibrelor textile din celuloză; de asemenea din stuf se pot face, prin presare, fibre de lemn artificial, apoi — prin impregnare cu substanţe minerale — plăci folosite în industria construcţiilor prefabricate.

Datorită marii cantităţi de celuloză pe care o conţine, din stuf se fabrică hârtie, cartoane, mucavale, sugativă, etc. Dar nu numai atâta: industria chimică şi alimentară scoate din el o serie de produse de cea mai mare valoare: furfurol, acid acetic (oţet), alcool, glicol, acid butiric şi drojdie furajeră pentru hrana vitelor.

Prin tăiere mărunţă şi presare, se fabrică brichetele combustibile de stuf şi lignită, care au o mare putere calorică.

Recent, cercetătorii au stabilit că drojdia furajeră amintită mai sus este o substanţă pe care se poate cultiva foarte bine — constituind deci un mediu de cultură — mucegaiul denumit „penicillium", din care se fabrică penicilina.

* * *

Stuful, cea mai înaltă plantă din familia ierburilor de la noi din ţară, prezintă o seamă de curiozităţi: el creşte văzând cu ochii. In fiecare toamnă tulpina veche se usucă şi cade; iarna toate pădurile de stuf pe care le ştiam din anul trecut, sunt doar o amintire! Totuşi, vara, vom găsi iarăşi pe aceleaşi locuri, crescute drept ca din pământ, păduri de stuf. Taina e simplă; din nodurile rizomilor, odată cu primăvara, ies tulpini noi; în 3—4 luni — începînd cam din Martie aceste tulpini ajung la 4—6 m. lungime. Uneori, în 24 ore o asemenea tulpină creşte cu 5 cm.

Dar să vorbim şi despre altă curiozitate; ştiţi că toate plantele se hrănesc cu sărurile minerale scoase cu ajutorul rădăcinilor, din sol! Ei bine, stuful se hrăneşte nu numai cu aceste săruri, scoase din mâl, ci şi cu acelea pe care le „preia" deadreptul din apă, cu ajutorul rădăcinilor adventive; e deajuns ca un nod de-al tulpinei sale să fie acoperit cu apă, sau să ajungă în preajma ei, ca de acolo să crească imediat rădăcini adventive.

In pădurile de stuf, greu putem deosebi numai cu ochiul soiurile acestei plante, deşi ele sunt numeroase. Dacă ţinem însă seama de mărimea şi bogăţia fibrelor, de trăinicia lor, de cantitatea de săruri aflate în tulpini, rămânem deadreptul uimiţi de mulţimea acestor soiuri.

* * *

In ţara noastră, suprafeţele cu stuf se ridică la 360.000 ha.; din acestea, 265.000 ha. stufării care cresc în deltă. Aici, cam 100.000 ha. sunt insule plutitoare compacte, cunoscute sub numele de plaur, o formaţiune unică în felul său în deltă şi în Europa.

Această întindere de stuf are pentru noi, o mare importanţă. Cu atât mai mult, cu cât în comparaţie cu pădurile stufăriile produc, adică pot fi valorificate în fiecare an, pe când pădurile pot fi tăiate numai odată la cel puţin 50 ani.

Recoltarea stufului aste o operaţie din cele mai grele. Pătrunderea în pădurea de stuf, în acea masă compactă de tulpini, este anevoioasă. Tăierea lui se făcea înainte manual, cu nişte seceri cu dinţi.

După tăiere, stuful trebuie legat în snopi şi transportat. Şi această operaţie executată manual, este dificilă, fiindcă tulpinele sunt sfărîmicioase, iar lungimea lor îngreunează transportul.

Azi, recoltarea stufului se face mecanic, cu ajutorul unor maşini speciale venite din U.R.S.S. Acestea taie şi leagă tulpinele în snopi; apoi îi aşează în şiruri, de unde pot fi uşor ridicaţi şi transportaţi.

Maşina de tăiat stuf este fie o barcă — o maşină ce pluteşte pe apă şi taie stuful ce creşte în apă — fie un vehicol amfibiu [1]), care are şenile sau tamburi [2]) şi se poate mişca pe apă, în mlaştină şi pe pământ mai tare.

Toate poartă în faţă un dispozitiv de tăiat, cum sunt secerătoarele de grâu; stuful este prins apoi de nişte dispozitive şi legat în snopi de 10—12 kg. unul.

O astfel de maşină înlocuieşte munca a 150—200 oameni şi poate intra în regiuni în care piciorul omului nu pătrunde decât foarte greu.

Exploatarea stufului şi valorificarea lui sunt strâns legate de buna funcţionare a acestor maşini, a căror realizare este o mare victorie a tehnicei sovietice şi a tehnicienilor noştri.

---

1) Care pluteşte pe apă.

2) Capetele rotunde ale osiilor; ele ajută la susţinerea şi învârtirea roţilor.

VREMI DIN TRECUT

Numeroase şi neasemuite sunt monumentele istorice, care înfăţişează lupta dârză şi neînfricată a poporului nostru, dusă fără'ncetare de-a lungul secolelor, împotriva asupritorilor lui. Mari sau mici, străvechi sau datând din timpuri foarte apropiate de noi, aceste monumente sunt răspândite pe întregul cuprins al ţării, uneori pe câmpii sau pe culmi, prin locuri retrase şi singuratice unde cercetătorul trebuie să le caute atent, alteori, prin sate şi oraşe,... până în inima frumoasei capitale a Republicii. Se întâlnesc printre aceste monumente, care reprezintă muzeul întins al patriei noastre, ruine de cetăţi sau numai rămăşiţe de mici redute, pietre uriaşe purtând inscripţii preţioase, lespezi vechi de marmoră, temniţe unde au fost aruncaţi cei mai buni luptători ai poporului. Dar nu numai atât. Câteodată un lucru mărunt, cum ar fi un pergament scris, un tablou pictat, o simplă monedă din vremuri de demult, are o importanţă istorică destul de mare. De asemenea, statui şi sculpturi în piatră, sau plăci comemorative purtând litere de aur sau încrustate în bronz, completează minunatul muzeu...

Să-l străbatem puţin...

...S'au împlinit anul acesta, în ziua de 2 Iulie, 450 ani dela moartea lui Ştefan cel Mare. Viteazul Voievod întărise la Suceava, cetăţuia veche zidită cu ani în urmă de un voievod mumit Muşat. Cetatea cea nouă avea ziduri groase, cu turnuri înalte şi metereze grele. Pe turnurile cu platforme mari, erau aşezate bombarde (nişte tunuri de pe acele vremuri, ce se asemuiau cu aruncătoarele de ghiulele). Apoi, împrejurul cetăţii mărite, s'a săpat un şanţ de jurîmprejur, lat şi adânc, plin cu apă... Noaptea, — ca şi în vremea asediilor — când se ridica puntea ferecată în lanţuri grele, nimeni nu mai putea intra sau ieşi. Pe un platou, dincolo de şanţul circular de apărare, învăţau ostaşii cetăţii să mânuiască armele : bombarde, săbii, lănci, scuturi. Ruinile acestui monument istoric sunt acum îngrijite; pe platoul dinspre răsărit se fac săpături, pentru a se descoperi alte aşezăminte vechi... Ies la iveală mereu noi arme de luptă, vase, monede, întrebuinţate în vremea aceea.

O altă cetate, e cea numită „Ţepeş Vodă"; ea se 'nalţă pe-o culme de deal singuratică lângă satul Poenari, în ţinutul Argeşului, şi datează de aproape cinci sute de ani ; sau cetatea Severinului, zidită pe malurile Dunării, are o vechime de peste şase sute de ani. Şi multe altele.

Există însă şi alte monumente istorice deosebite de acestea... Iată o simplă piatră ur'aşă, asemuindu-se cu un trunchi de gorun retezat... Ea a fost aşezată de ţăranii iobagi adunaţi în număr de 40.000 pe Câmpia Libertăţii lângă Blaj, în 1848, ca să se împotrivească asupririi nobililor. Piatra aceasta a fost apoi sfărâmată de asupritori, ca să i se piardă urma... dar ţăranii au aşezat-o la loc după ce a refăcut-o, şi aşa stă şi azi. Şi mai departe... In Bucureşti,

în Dealul Spirii, se'nalță un monument zis „al pompierilor". Pe dealul acela au pierit la 13 Septembrie 1848 pompierii fii de țărani, în lupta împotriva turcilor. Tot în București, pe strada Mihail Eminescu, o statuie înfățișând pe Tudor Vladimirescu, viteazul comandant de panduri, păstrează în cremenea sculptată, chipul său și steagul răscoalei, desfășurat în 1821.

Au fost în trecut temnițe care astăzi au devenit monumente istorice. Astfel este celula închisorii dela Alba Iulia, unde au fost schingiuiți înainte de a fi trași pe roată, Horia și Cloșca, conducători ai răscoalei poporului dela 1784. Iar închisoarea dela Doftana, unde au fost închiși de călăi, comuniștii, luptătorii cei mai dârji pentru libertatea poporului, a devenit acum un monument istoric, un muzeu, vizitat de oamenii muncii din întreaga țară. Dar câte plăci comemorative nu amintesc astăzi de jertfele pentru libertate ale poporului muncitor ? La intrarea în marile ateliere Griviță din București, o placă comemorativă evocă luptele muncitorilor ceferiști din Februarie 1933. De asemenea în piața unde se ridica odinioară clădirea Teatrului Național, o lespede de marmoră arată locul unde la 13 Decembrie 1918 au căzut uciși de gloanțele asupritorilor peste o sută de muncitori. O placă comemorativă cimentată în prima casă a străzii Filimon Sârbu, atrage atențiunea trecătorului asupra faptei mărețe a tânărului luptător de 25 ani, care a căzut sub gloanțe în 1941, împotrivindu-se războiului criminal împotriva U.R.S.S.

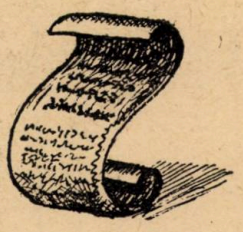

Printre monumentele istorice se numără de asemenea și pietre de morminte. In cimitirul eroilor din Timișoara, un nume scump e săpat pe o lespede neagră : Ștefan Plavăț... A luptat într'un grup de partizani împotriva hitleriștilor și a murit ucis mișelește în 1944 de gloanțele cotropitorilor.

Un alt gen de monumente istorice, sunt muzeele de artă... Iată muzeul Th. Aman din București, conținând tablouri ale pictorului cu același nume, care redau viața de mizerie a țărănimii exploatată de moșieri.

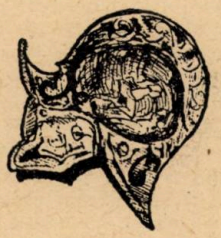

Și'nsfârșit să privim și spre monumente istorice, ridicate sub ochii noștri, care înalță în văzduh statui de piatră sau de bronz.

Mai înalt decât multe altele, se ridică în Piața Victoriei din Capitală, monumentul soldatului sovietic, simbol al victoriei armatelor sovietice în lupta pentru zdrobirea hitlerismului, simbol al eliberării și al prieteniei poporului nostru pentru popoarele Uniunii Sovietice.

Intins este acest muzeu al monumentelor istorice, dealungul și dealatul patriei. El poate fi cercetat în zilele însorite ale vacanței, atât în satul sau orașul vostru cât și în împrejurimi. El poate fi cercetat în timpul liber din timpul școlii.

Și atunci iscusința voastră va face ca pe albul hârtiei caietului cu notițe să apară și schița celor văzute.

Tu poți face acest lucru drag pionier și trebuie s'o faci pentru a învăța trecutul glorios al poporului nostru care a fost o veșnică luptă pentru libertate și fericire.

Cât de minunat ar arăta clasele și culoarele școlii voastre dacă pe pereții lor ar atârna desene după pietrele cu inscripții, după ruinele cetăților sau după monumentele cercetate

Un caiet cu însemnări, câteva schițe sau o cutie cu cioburi de vase vechi încrustate sau pictate — o cutie cu monede ciudate găsite de voi, sunt daruri pe care le puteți oferi școlii voastre pentru organizarea unui muzeu școlar.

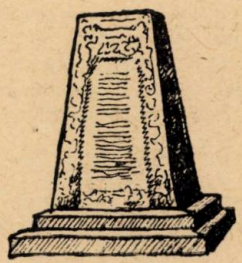

ÎN TIMPUL LIBER

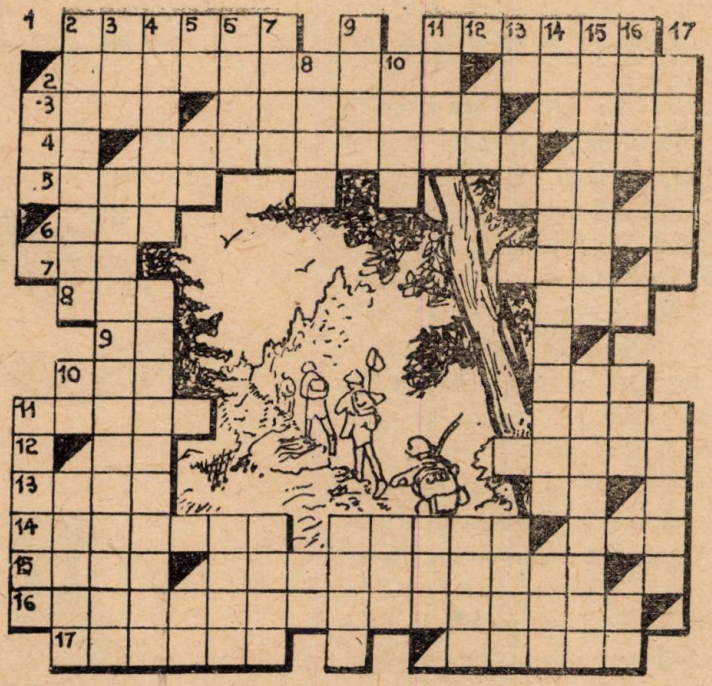

ORIZONTAL :

1. Instrument foarte necesar într'o excursie, pentru orientare în orice parte te-ai afla. — Sac cu merinde purtat în spate de excursioniști. 2. Drumul ce trebuie urmat într'o excursie, stabilit definitiv pe harta regiunii respective. — Mic rezervor cu apă potabilă atât de necesară într'o excursie. 3. Împărat bulgar. — O folosim pentru aducerea apei în tabără. — Transportă uscături în spate pentru aprinsul focului de tabără. 4. Rece. De acolo cumpărăm alimente necesare în excursie. — Oficiul telefonic și telegrafic. 5. Il folosim atât pentru desfăcutul cutiilor de conserve cât și pentru tăiatul unei crăci de arțar pentru baston. — Apel la cap de fir. 6. Cureluşe de meşină. — Pictor român, autorul a numeroase pânze de valoare. 7. Figură la cărțile de joc. Aliment foarte hrănitor. 8. Fugise la sfârşit. — Garanție. 9. Centru. 10. Disc fără cap.— Republica Populară Română. 11. In el fierbe ciorbă bucătarul taberei de pionieri în timpul unei excursii de mai multe zile — Nume masculin. 12. Nota redacției. — Cinste. 13. Adâncime nesfârşită. Diftong. 14. Le luăm cu noi în rucsac pentru o excursie de mai multe zile. — Aliment hrănitor, care nu trebuie să ne lipsească în excursie. Se arată excursioniştilor când aceştia se încumetă să facă vara ascensiuni la mari înălțimi. 15. Doreau excursioniştilor „petrecere frumoasă în tabără!". — Inălțimi muntoase străbătute fără teamă de pionierii noştri. 16. Foloseşte pentru diferite însemnări. 17. [redacted] — Pierd ocazia să marchez un gol.

VERTICAL :

1. Veche armă folosită în antichitate pentru luptă sau vânat. — Ți-l produci frecându-te cu apă rece dela izvor şi săpun. 2. Aliment uscat folosit mult în excursie pentru a înlocui pâinea (pl.) — Cămaşe cu flori. — Drum ce trebuie ocolit de excursioniști este astupat deacurmezişul de un copac căzut în timpul furtunii. 3. Ne dăm în leagăn. — Mică farmacie ambulantă nelipsită din excursie (2 cuv.). 4. Minunată stațiune climatică pe Valea Prahovei, punct de plecare al atâtor excursii. — Plimbări colective, conduse de un instructor. 5. Ortansa Niculescu. — Locotenent. — Perioadă de timp. 6. Sunt făcute pentru a fi respectate. — Părinte. 7. Facem brazde adânci cu tractorul. Grec în antichitate. 8. Caut un loc potrivit pentru fixarea corturilor şi taberei. — Titus Lapteş. 9. Ne poartă printre dealuri şi văi, printre ape şi munți. — A construi (fig.). 10. Uite. — Ițe. 11. Itinerariu fixat pe hartă în vederea unei excursii. — Năvălitor. 12. Măsură agrară. — Iubesc nespus de mult natura. 13. Cub gol. — Fluviu în Franța. — Margareta în familie. 14. Râd de cineva şi îi fac în necaz. — O folosim în excursie pentru mâncatul dulciurilor. — Cui. 15. Se furişă sub cort din cauza ploii. — Locuri minunate pentru focurile de tabără. 16. Locuința excursioniştilor în pădure. — Ramură. — In milocul tezei. 17. Cu cât mergem mai des în excursii, cu atât o cunoaştem şi o iubim mai mult. — Povestim despre ultima excursie făcută în munții Făgăraşului.

CUVINTE MAI RAR INTÂLNITE :
Iser, atu.

ION MOLDOVEANU

Golf de cuvinte

C	A	L	D
			X
X			
		X	
	X		
R	E	C	E

Ajungeți dela „cald" la „rece" schimbând câte o literă în locurile însemnate cu X.

MONOVERB ANAGRAMAT
(6 litere)

Alexiu Dan - Reg. Suceava

MONOVERB
(6-10)

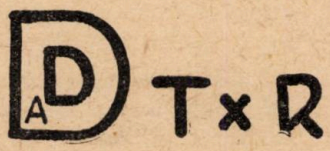

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU

Cop. I : *23 AUGUST* de N. Popescu, Laureat al Premiului de Stat.

CRAVATA ROŞIE, revista pionierilor şi şcolarilor, editată de Comitetul Central U.T.M., apare la începutul fiecărei luni. Redacția: Bucureşti Piața Scînteii Nr. 1 — Telefon: 7.61.00 Interior 1708; 1706.
Abonamentele se fac la oficiile P.T.T. regionale, raionale şi comunale şi prin difuzorii voluntari.

Intrep. Poligrafică Nr. 2, Intreprindere industrială de Stat. Str. Brezoianu 23, 2° C. 904°

Cine va aprinde focul

Vreascurile de lemne au fost aranjate şi totul este pregătit pentru aprinderea focului.

Aşchiile uscate de lemn au fost puse în formă de piramidă, iar lângă ele se află o cutie de chibrituri. In cutie nu se găseşte decât un singur băţ de chibrit.

Este mult mai complicat însă să ajungi până la foc. Acesta e păzit de o gardă de încredere. Una dintre grupe face de gardă, iar celelalte trei „atacă", încercând să pătrundă până la mormanul de vreascuri şi să aprindă focul. In jurul lemnelor, la o distanţă de opt-zeci metri, a fost pusă o frânghie fixată pe nişte ţăruşi: este, aşa numitul, „cerc al focului". In interiorul cercului nu stă nimeni, însă în două locuri, la zece paşi depărtare, sunt două posturi în care stă câte o sentinelă. Ceva mai departe, pe o suprafaţă cu rază de 50 de paşi umblă patrulele. Sunt în număr de patru. Paza nu se limitează numai la atât. La vreo sută cincizeci de paşi de foc, în două locuri bune pentru supravegherea terenului, s'au instalat două posturi secrete; fiecare din ele se compune din câte două persoane. Trei grupe caută să pătrundă din direcţii diferite în sectorul păzit, cu intenţia de-a ajunge în aşa numitul „cerc al focului", pentru a aprinde vreascurile. Focul va fi aprins cu atît mai uşor cu cât pionierii vor şti să slăbească vigilenţa sentinelelor într'un sector, prin anumite planuri.

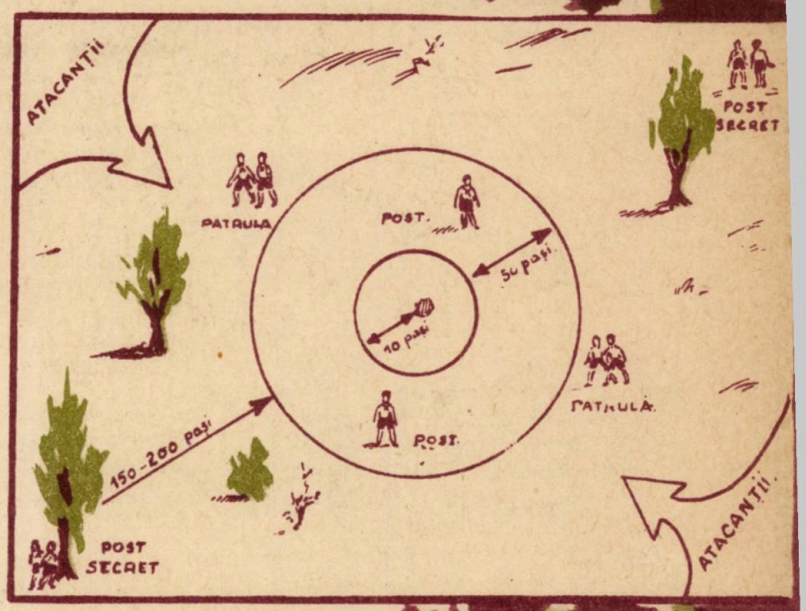

Să facem cunoştinţă acum cu regulile jocului:

1. — Iscoadele care caută să ajungă la foc nu atacă sentinelele.

2. — Iscoada strigată sau atinsă de sentinelă nu are voie să mai fugă şi este considerată ca ieşită din joc.

3. — Toate persoanele ieşite din joc sunt conduse de arbitri într'un sector dinainte stabilit — dincolo de sectorul păzit — unde vor rămâne până la terminarea jocului.

4. — Jocul este supraveghiat de câţiva arbitri (este de dorit să fie câte unul pentru fiecare grupă) care rezolvă pe loc toate problemele care se ivesc în timpul jocului.

Cel care reuşeşte să treacă peste cercul de frânghie, nu mai pate fi atins şi poate să aprindă liniştit focul.

Dacă iscoada nu reuşeşte să aprindă focul cu singurul chibrit, arbitrul o scoate din joc. Urmează să aprindă focul altcineva. In locul chibritului ars, arbitrul va pune un altul şi jocul va continua. Intrucât acest joc este un preludiu la aprinderea focului de seară, el nu trebuie să dureze mai mult de 45 minute.

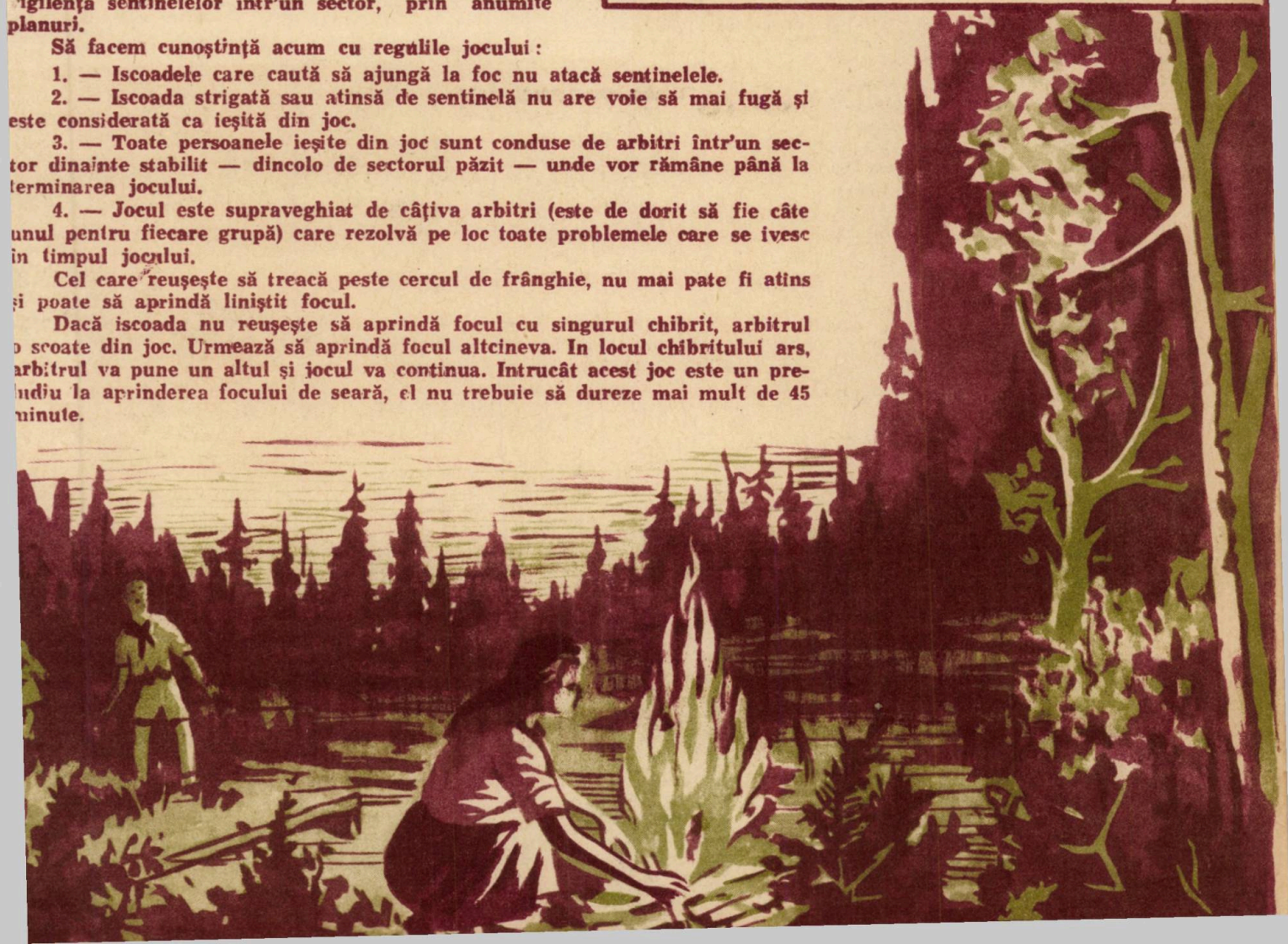

Concursul nostru de GEOGRAFIE

Ne mai desparte puțin timp până la încheierea concursului nostru geografic. In redacția noastră au sosit până acum o sumedenie de lucrări care de care mai interesante și frumoase.

Iată de pildă itinerariul călătoriei imaginare făcute de pionierii cercurilor de geografie dela Palatul Pionierilor din Cluj. Un caiet gros cu o copertă frumos scrisă și o ilustrație a Cheilor Turzii. La prima pagină harta patriei noastre dragi și drumul făcut de cercetătorii geografi din Cluj.

Cealaltă pagină este o prefață semnată de tov. Dediu Maria profesoara de geografie și conducătoarea cercului de geografie care a parcurs împreună cu grupul geografilor tot drumul și i-a ajutat oridecâteori a fost nevoie.

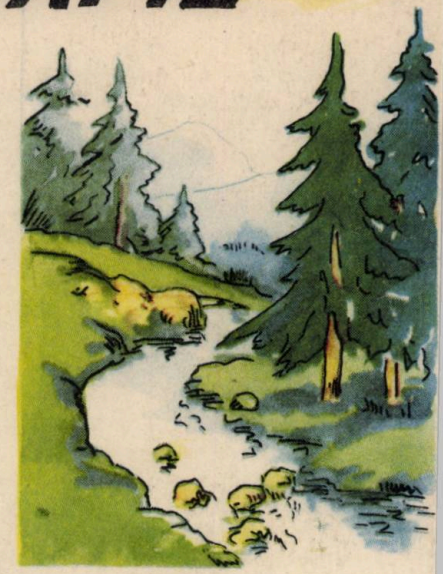

TROTUȘUL

Incepe apoi descrierea călătoriei. Pagini întregi scrise cu îndemânare și atenție, oglindesc o parte din frumusețile, bogățiile și viața nouă a patriei noastre.

Iată cum descriu ei Timișoara:

„Timișoara este așezată în sud-vestul țării în plină câmpie, cu o altitudine de 90—91 m. Odinioară a fost înconjurată de mlaștini, care au fost secate între anii 1758—1763. prin canalizarea râului Bega. Numele îi vine dela Timiș. Climat călduros, vânturi dominanate din vest aduc precipitații. Solul este foarte fertil. se cultivă cereale și orez. Foarte important centru cultural și industrial. Important nod de cale ferată. Este străbătută prin mijloc de râul Bega, care e canalizat și navigabil.

In 1307 regele Carol Robert ridică aici un castel, care a fost dăruit mai târziu de regele Sigismund, lui Ioan Huniadi, ban al Severinului și conte al Timișoarei.

La Timișoara a fost ars Gheorghe Doja.

In 1552 turcii ocupă Timișoara, stabilind aici un pașă.

In 1716 orașul a fost eliberat de sub imperiul otoman.

Oraș îngrijit frumos, cu o industrie foarte desvoltată. Dela Timișara ne îndreptăm spre Reșița.

Și călătoria continuă cu aceleași evocări ale trecutului, cu aceleași descrieri pitorești, cu aceiași atenție încordată pentru a nu scăpa niciun colțișor necercetat.

Caietul se încheie cu câteva desene în culori făcute cu iscusință de pioniera Carabioschi Ingrid din clasa VI pe care le reproducem alăturat.

Așteptăm și dela alți cititori ai noștri, participanți la concurs,

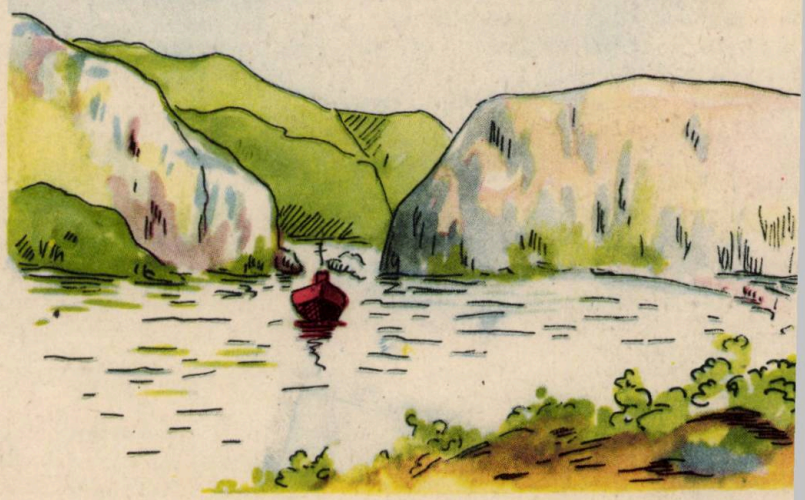

DUNĂREA LA CAZANE

CRAVATA ROȘIE

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

SEPTEMBRIE 1954

Nr. 11

TOAMNA

A venit tiptil, încet —
Uşurică şi mlădie,
Ca o vulpe arămie
Furişată prin brădet.
Faţa ca să şi-o ascunză
A'nvelit-o numa'n frunză.
Traista nu poţi să i-o vezi —
Şi-a ascuns-o prin livezi.
Haina, arămie, lungă
O piti prin ierbi, pe luncă.

Plâng copacii în pădure:
„Frunza toată-o să ne fure!"
Toate florile din vale
Au rămas fără petale.

Dar se spune că'ntr'o zi
Pasă-mi-te, trei copii
Intr'o vie-au întâlnit
Oaspetele nepoftit.

— Ia stai mătuşică-un pic!
Zise ţanţoş cel mai mic.
Spune-mi, cine eşti mata?
Ce-ai venit pe câmp aşa,
Pe furiş, fără să spui,
Ca în ţara nimănui?

— Eu sunt toamna dragi copii...
Am venit cu bogăţii
Ţării să le dau în dar.
Iată-mi marele hambar:
Lanuri de porumb foşnind
Peste văi şi peste grind...
Vii cu durdulii ciorchini...
Roade coapte în grădini.

Nu mai sunt pe câmpuri fluturi—
Pomul însă dacă-l scuturi
Roade mari şi aurii
Vă împarte, dragi copii.
Nu mai are flori câmpia —
Dar s'a copt pe dealuri via.
Voi la dânsa vă veţi duce
Să gustaţi din mustul dulce
La cânt, păsări nu-şi dau ghes,
Dar vin fete la cules
Şi-or să umple'ntreaga zare
Cu măiastra lor cântare.

Pentru voi, iubiţi copii
Am atâtea bogăţii.
Lacăt nu-pun la hambar —
Cheia lui v'o dau în dar.

ION BAIEŞU

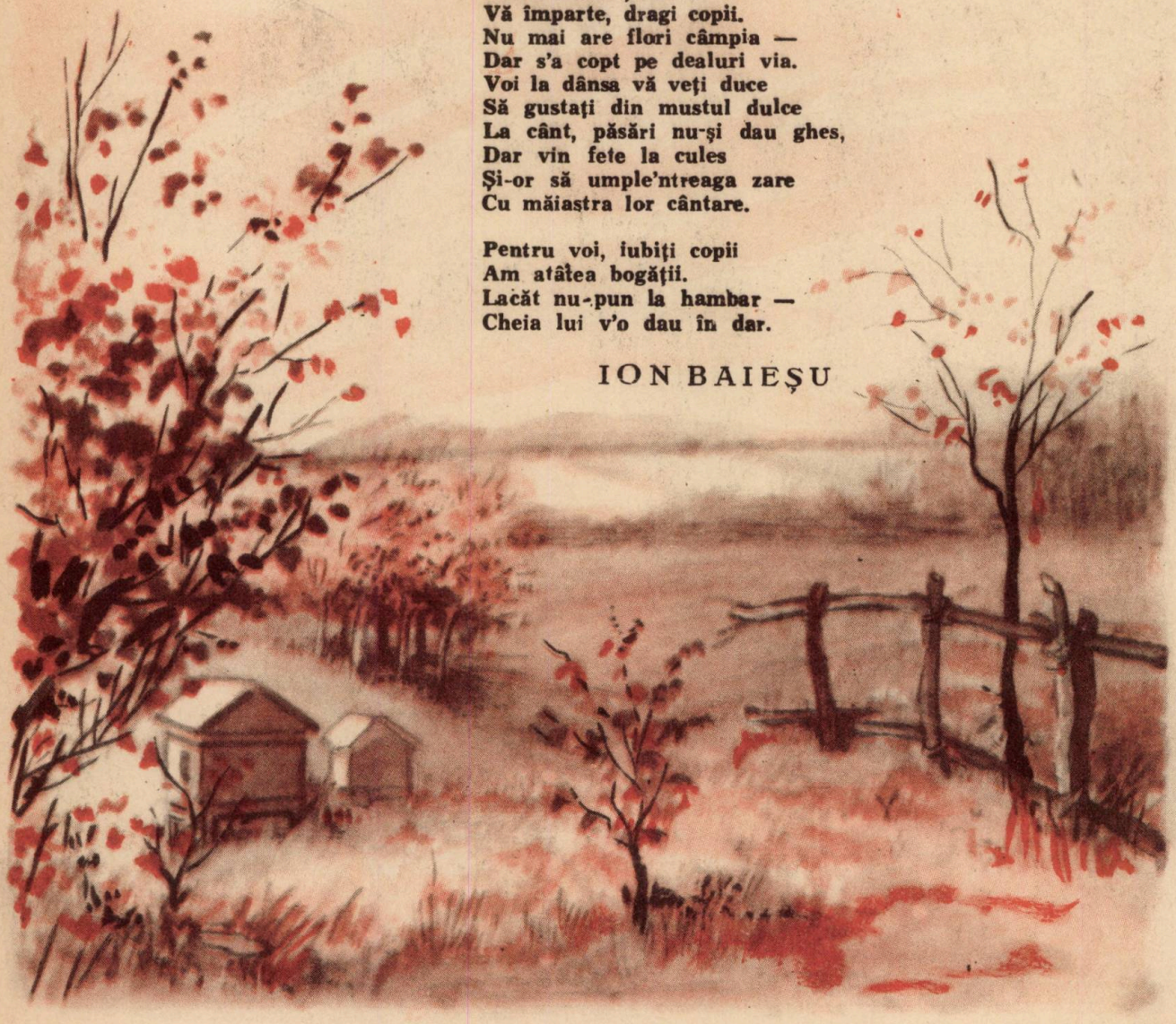

CRAVATA ROȘIE
Revista pionierilor și școlarilor
Editată de Comitetul Central al Uniunii Tineretului Muncitor
Nr. 11
SEPT. 1954

Scrisoare, la deschiderea școlilor

MIHAIL SADOVEANU

Dragi pionieri, cu plăcere vă fac cunoscut că mi-am simțit sufletul bucurat de câte ori am văzut pe copiii poporului muncitor ai Republicii Populare Române înfățișându-se la adunările noastre ale celor mai vârstnici.

Disciplina și ținuta, salutul voios de pionier, cuvintele însuflețite pe care le aud rostite de către viitorii cetățeni ai Republicii, ochiul ager și înfățișarea sănătoasă îmi dovedesc că sunteți pe drumul bun ca să ajungeți acolo unde dorește generația veche de luptători.

Foarte frumos și foarte bine.

Că participați cu succes la jocuri și întreceri la excursii și tabere de vacanță, și la alte manifestări unde vi se poate desvolta puterea, stăruința și atenția, găsesc că e necesar și folositor. V-am admirat de mai multe ori în această activitate a voastră.

Dar dela copiii poporului nostru eu aș dori să am și altfel de vești, anume în sectorul intelectual și cultural. Mi se pare că activitatea de acest fel rămâne puțintel mai în urmă, ca într'o taină. Ceva din această taină a ajuns și la cunoștința mea și despre asta vreau să vă vorbesc.

De pildă, elevi din clasele înaintate au ortografiat personagiul istoric Neagoe Basarab, Nea Goe. O elevă care nu mai era în cursul elementar nu cetise niciodată o baladă și nu știa ce-i aceea un proverb și ce înseamnă o ghicitoare. Prea dese ori în lucrările scrise nu se ține seamă de punctuație și de gramatică. Mi s'a întâmplat să văd scrise propoziții ca: bine **a-ți** venit, **î-mi place** lucrările dumneavoastră.

Se mai adaogă ignoranța orășenilor tineri în ce privește viața câmpului, pădurii și apelor. Trei reporteri tineri care se aflau la o gospodărie colectivă din raionul Bârlad în timpul unei vizite ministeriale, observând o parcelă de sfeclă bine plivită și săpată, au exclamat cu entuziasm : Ce splendid porumb !

Știu că într'un trup sănătos se află și o minte de asemenea sănătoasă ; dar dacă e lăsată în urmă și neglijată, această minte dă de sminteală desvoltarea normală și armonioasă a tinerilor.

Aș fi mulțumit dacă mi s'ar confirma că intrarea în rândul pionierilor e condiționată de serioase probe intelectuale. Mi s'a dat încredințare că nu pot deveni pionieri decât elevii distinși. Așa trebuie să fie. Și acești elevi distinși caută să-și însușească perfect limba poporului nostru, gramatica, ortografia și punctuația. Prin limbă înțeleg nu numai fondul principal de cuvinte, ci cunoașterea vorbelor care exprimă serii largi de noțiuni: câmpul cu holdele și florile, grădinile cu legume, livezile cu pomii, pădurile cu copacii ; animalele și paserile tuturor regiunilor țării ;cerul cu constelațiile și planetele; casa cu gospodăria, meșteșugurile și toate îndeletnicirile practice ale omului muncitor.

Pe lângă toate acestea, pionierul trebuie să ajungă a cunoaște bine istoria patriei, a ultimului veac și a timpului nou. Adaog geografia. Adaog, neapărat, cunoașterea integrală și serioasă a artei noastre naționale și în deosebi a literaturii.

Pildele de deficiență pe care le-am dat sunt desigur excepții. Faceți-vă un punct de onoare ca asemenea deficiențe să înceteze.

Onoarea pionierilor trebuie ținută curată și sus. Căci voi sunteți nădejdea poporului nostru muncitor; voi sunteți solia noastră către veacul viitor.

Început de şcoală

Se'ncepe noul an şcolar.
E zi de sărbătoare.
De-acum noi învăţa-vom iar
Elevi cu mic cu mare.

Vacanţa s'a sfârşit, şi-acum
Voioşi păşesc copii
In grupuri vesele pe drum,
Cu paşi mărunţi, zglobii.

Alături de a sa mamă
Ţinând în mâini ghiozdanul,
Nelu spre şcoală se îndreaptă
Căci se începe anul.

Azi într'a'ntâia s'a înscris
De-aceea-i o zi mare —
Se împlineşte vechiu-i vis
Căci şapte ani el are.

Parcă se vede învăţând...
Vrea pionier să fie!
Pe piept să simtă fluturând
Cravata purpurie.

In ochii lui se văd trecând
Luciri de fericire...
Măicuţa-i află al său gând
Zâmbind cu mulţumire.

de MARILENA PĂRŞAN
elevă,
Bucureşti

Era atunci pe seară

Era atunci pe seară
Şi liniştit priveam
La crengile de-afară
Ce-mi tot băteau în geam.

Când mi-am întors privirea
Spre biblioteca mea,
Avui o nălucire
C'apare cineva!

Şi înlemnii deodată,
Fricos ca un puştan:
Părea că mi s'arată
Bătrânul Rostogan! *)

Da, cobora spre mine
Profesorul vestit
De care ori şi cine
Adesea a citit.

Venise doar să vadă
Ce şcoli sunt pe la noi,
Doar n'a putut să creadă
Că's chiar aşa de soi!

— „No, cine să ke crează
Ce lauzi tu şi'ndrugi!
Mă, boule şi loază,
Pe mine nu mă duci!

Să cred acuma, drace,
Că profesorul vost
Nici de urechi nu trage,
Nici nu vă'nvaţă prost?!"...

Pe „boule" şi „loază"
Zâmbind l-am ascultat.
Cum sună, cum miroasă
De vechi şi de ciudat!

Dar de profesori frate,
Să nu te legi, că-i foc!
Şi pe neaşteptate
L-am prins după mijloc.

Mai cu, mai fără harţă,
Pe Rostoganul „nost"
L'am reînchis sub scoarţă
In cartea unde-a fost.

Aşa muştruluială
Promit orişicui vrei
De s'o lega de şcoală,
De profesorii mei.

de GHEORGHE NEDELCU
elev — Constanţa

*) Marius Chicoş Rostogan, personaj din schiţa „Pedagog de şcoală nouă" de I. L. Caragiale. El este prototipul dascălului care întrebuinţa metode învechite de educaţie în şcoala burgheză, terorizând generaţii întregi de elevi.

Pentru făurirea bunei stări a poporului

Agricultura este cea care ne dă alimentele trebuincioase vieţii de toate zilele, materiile prime pentru industria uşoară şi alimentară. Sporirea belşugului de produse agricole este chezăşia satisfacerii nevoilor noastre mereu crescânde de alimente, îmbrăcăminte, încălţăminte, etc. Partidul şi Guvernul nostru se îngrijesc de neîncetata ridicare a agriculturii noastre, de continua sporire a producţiei agricole, de înlăturarea grelei moşteniri lăsate de regimul burghezo-moşieresc pe timpul căruia, România, era cunoscută drept ţara celei mai înapoiate tehnici agricole, ţara cu cea mai scăzută producţie agricolă, ţara plugului de lemn şi a grapei de mărăcini.

Ziarele au publicat Proiectul de Directive al Congresului al II-lea al Partidului cu privire la desvoltarea agriculturii în următorii 2—3 ani; îngrijindu-se necontenit de făurirea bunei stări a poporului, partidul a elaborat un măreţ program de desvoltare rapidă a tuturor ramurilor agricole. Citind şi studiind acest Proiect de Directive, fiecare dintre noi poate vedea cum — în urma aplicării unui ansamblu de măsuri tehnice, economice şi organizatorice — în următorii 2—3 ani vom avea o producţie la hectar sporită la toate culturile, dar mai cu seamă la grâu, porumb, cartofi, sfeclă de zahăr, leguminoase, floarea soarelui, cum va creşte numărul de animale şi producţia acestora în carne, grăsimi, lapte, unt, brânzeturi, ouă, piei, lână, cum fiecare petec de pământ va fi valorificat, transformându-se prin îmbunătăţiri funciare terenuri sterpe în terenuri agricole, cum tot mai numeroase şi mai complexe maşini vor lucra pe tarlalele patriei noastre, uşurând munca ţărănimii muncitoare şi sporind rodul străduinţelor ei.

Graiul elocvent al cifrelor din Proiectul de Directive ne arată limpede noul şi puternicul avânt al agriculturii noastre din următorii 2—3 ani.

Astfel în 1956 vom avea o suprafaţă de 10.000.000 ha. pământ arabil, de pe care se va recolta 10.500.000 tone numai cereale! In ceea ce priveşte producţia de plante tehnice, aceasta va ajunge în următorii 2—3 ani la 100.000 tone bumbac neegrenat, 2.100.000 tone sfeclă de zahăr, 430.000 tone floarea soarelui, etc. Suprafeţele cultivate cu cartofi vor fi în 1956 de cel puţin 270 mii ha. iar în legume şi zarzavaturi, 210.000 ha.

La fel vor creşte suprafeţele şi producţia pomi-viticulturii, a plantelor medicinale şi aromate, ş.a.m.d.

Pentru mecanizarea largă a tuturor proceselor de muncă din toate ramurile agriculturii — cultura câmpului, grădinărie, zootehnie — S.M.T.-urile vor fi înzestrate cu noi şi numeroase maşini şi unelte, dela tractoare la combine şi dela maşini de irigat la maşini complexe din zootehnie.

Infăptuirea unui asemenea măreţ program de ridicare a agriculturii ar fi fost de neconceput în timpul stăpânirii capitaliştilor şi moşierilor. Un asemenea plan poate fi conceput şi îndeplinit numai acolo unde oamenii muncii şi-au luat soarta în propriile lor mâini, unde la cârma ţării se află un partid şi un guvern care-şi închină toate eforturile făuririi fericirii poporului.

Realizarea Proiectului de Directive cere serioase eforturi din partea tuturor oamenilor muncii din patria noastră ; ziarele ne aduc zilnic veşti arătându-ne elanul cu care muncitorii, ţăranii muncitori, tehnicienii şi inginerii, muncesc în campania agricolă de toamnă, întâia campanie agricolă ce se desfăşoară sub semnul îndeplinirii sarcinilor Proiectului de Directive.

Sarcini de mare răspundere revin pionierilor şi tuturor elevilor din şcoli, din rândul cărora vor creşte cadrele de mâine ale agriculturii noastre. Şcolile şi institutele noastre de învăţământ superior destinate pregătirii cadrelor agriculturii sunt din ce în ce mai numeroase ; porţile lor sunt azi larg deschise şi vă aşteaptă. Ridicându-vă neîncetat nivelul cunoştinţelor veţi putea ajunge cadre cu înaltă pregătire, de care poporul nostru are atâta nevoie.

Lector universitar EUGEN JIANU
Aspirant la Institutul Agronomic „N. Bălcescu" Bucureşti

COLECȚIA

de **GHEORGHI KUBANSCHI**

A trecut și vara. De mâine copiii vor merge iarăși la școală. Mama lui Andreica i-a călcat cu grijă pantalonii și i-a așezat pe spătarul scaunului o cămașă curată, iar deasupra o cravată nounouță. Totul are un aer sărbătoresc, ca și cum mâine ar fi ziua preferată a lui Andreica — 1 Mai.

Iată însă că Andreica făcu o descoperire care îi scăzu din entuziasm, gândindu-se la întâlnirea care trebuia să aibă loc cu tovarășii săi, cu școala. Scosese tocmai dintr'un coș colecția de insecte adunată în satul în care-și petrecuse vacanța... și rămase trăsnit: pe drum cutia se turtise. Gândacii, omizile, fluturii, săriseră dela locurile lor. Avusese de suferit mai ales colțul în care erau gândacii și libelulele. Unuia i se desprinsese o lăbuță, altuia îi căzuse o aripioară, ba un al treilea rămăsese chiar fără cap.

Lui Andreica îi păru rău că n'a ascultat sfatul Mariei Pavlovna, și refuzase să aducă din sat mostre de mușchi și licheni. Strângând insecte, el voia să facă școlii cel mai frumos dar, încât să-i minuneze pe toți, și pe colegi, și pe profesoară. Dar cum?

Trebuia să salveze ceva din toată colecția. De aceea, căută în grabă borcănașul de care avea nevoie și pe care era scris un cuvânt ademenitor: „clei universal". Și'ntr'adevăr, cleiul era minunat! El lipea tot atât de trainic lemnul cu stofa, sau fierul cu sticla. Intr'un cuvânt, era un adevărat „clei universal"!.

Scuturând din cutie membrele și celelalte părți sfărâmate din corpurile insectelor, Andreica se apucă să le aranjeze așa cum fuseseră înainte; unei mici libelule aurii îi lipi capul la loc, unui fluturaș îi prinse bine aripa... Insectele care erau prea stâlcite, fură aruncate. In schimb, cele rămase în noua cutie, așezate pe cerculețe de plută, arătau atât de frumos!

A doua zi, îmbrăcat de sărbătoare, Andreica intră mândru în clasă.

Copiii o întâmpinară zgomotos pe Maria Pavlovna. Care mai de care voia să povestească unde a fost în timpul verii, și cum a petrecut. Maria Pavlovna își acoperi urechile cu mâinile, arătând prin aceasta că nu înțelege nimic.

Dar iată că băieții începură să se apropie pe rând de ea punând pe catedră darurile lor făcute în vacanță.

Ce nu era acolo! Borea Laptev adusese un ierbar și o piele de șarpe; Seva Pușcov crescuse trei grauri care își pierduseră părinții; Mitea Kravcenco avea într'un borcan o mulțime de locuitori ai iazurilor: un mormoloc, câțiva melci, carași mititei, și un buhai de baltă. Numai că pe drum mormolocul îi mâncase pe toți ceilalți, afară de gândacul țepos și vioi. Iar când Mitea povesti că mormolocul acela necioplit se poate transforma într'o salamandră cu pete de foc, toți copiii, fură de părere că numai mâncăciosul acesta le mai lipsea în colțul viu al școlii.

Andreica nu mai avea răbdare așteptând să-i vie rândul. Roșu de emoție, el se apropie de profesoară și-i întinse cutia. Maria Pavlovna o deschise și spuse cu voce tare:

— Bravo Andriușa! O-o! Dar ai aici exemplare interesante!

Ea scoase cu băgare de seamă de pe o bucățică de plută un fluture mare, și începu să-l examineze mai de aproape. Dar ce este asta? Fața rotundă și blândă a profesoarei se lungi deodată, iar sprâncenele i se ridicară sus și se îndoiră de mirare.

— Ciudat, ciudat, spuse rar Maria Pavlovna, continuând să examineze cu atenție fluturele. Foarte ciudat! Parcă ar fi un fluture, dar... are capul de șvab.

Andreica înlemni pe loc. Il străfulgeră un gând înfricoșător...

Clătinând mirată din cap și punând fluturele la loc, Maria Pavlovna luă în palmă o viespe.

— Nu mai înțeleg nimic! De unde să aibă viespea mustăți atât de lungi? Dar gândacul acesta... ce cap ciudat are?!

Intre timp Andreica devenea când galben ca ceara, când roșu ca focul. El știa acum bine de unde are viespea mustățile atât de lungi.

Profesoara continua să cerceteze colecția. Examinând un cosaș, ea se încruntă; văzând un gândac croitor, se posomorî, dar când ajunse să se uite și la șvab — la care Andreica muncise atâta — văzând că are mustățile articulate ale gândacului croitor și în locul picioruşelor dinapoi, lăbuțele tari și țepoase ale cosașului, ea închise supărată cutia. Toată clasa, patruzeci perechi de ochi îl priveau țintă pe Andreica, încât băiatul simțea că intră în pământ.

— Explică-mi te rog, îl întrebă cu severitate profesoara, în ce mod capul libelulei a nimerit la un gândac, viespea s'a pomenit cu mustăți de șvab, iar șvabul are picioruşele cosașului?

Andreica tăcea.

— Ai vrut să râzi de noi? De toată clasa?...

Andreica își lăsă capul în jos și spuse foarte încet:

— Nu!

— Dar ce înseamnă asta?

Maria Pavlovna scoase din cutie un gândăcel roșcat căruia îi zice cuzca.

— Cum îi spune gândacului acesta?

Andreica începu să se gândească mult, după care strigă bucuros:

— Colca!

Copiii începură să râdă.

Andreica spunea repede, repede, toate numele pe care le știa. Apoi se opri și spuse nehotărît:

— Ii spune fașca.

Clasa nu mai putea de râs. Și cu ce hohote râdea. Un astfel de râs nu se auzise nici la circ. Numai lui Andreica nu-i venea deloc să se veselească. Vai, cât de neplăcut îi era să-i explice profesoarei, sub ochii tovarășilor săi care nu mai puteau de râs, cum a strâns și a lipit bucățelele de insecte! Dar și mai neplăcut îi era să recunoască faptul că nu știe care este deosebirea între un cosaș și o lăcustă, sau între un șvab și un gândac obișnuit.

In gălăgia din sală, vocea lui Andreica se auzea tot mai încet, ajungând aproape până la șoaptă. Când își ridică însfârșit capul, el văzu că Maria Pavlovna râdea. Aceasta își șterse apoi ochii cu batista și-l întrebă:

— Cum se face că strângând insectele, nu te-ai interesat deloc de particularitățile lor? Ai strâns tot ce s'a nimerit? De pe urma unei asemenea colecții nu te alegi nici tu cu nimic și nici școlii nu-i aduci vreun folos. Tu ai uitat Andriușca un lucru principal: cel mai prețios dar adus școlii sunt cunoștințele pe care le dobândesc copiii. Intocmind colecții, băieții capătă și cunoștințe. Dar tu... nu deosebești picioruşele cosașului de cele ale șvabului!

— Bine că nu s'a apucat să strângă animale! strigă cineva. I-ar fi lipit atunci cerbului în loc de coadă o trompă de elefant, foca ar fi căpătat coarne de cerb iar ursul s'ar fi ales cu mustăți de morsă!

Intâlnirea cu școala, cu tovarășii săi, a fost dezastroasă. Și îndată ce a sunat de pauză, Andreica a ieșit fugind, primul din clasă.

(traducere din limba rusă)

Cucuietul

de **AL. JAR**

Ilustrații : **SIRIN**

Vă amintiți de fragmentul publicat în numărul trecut, în care Costică Oproiu, eroul acestei nuvele, mânat de dorința de a contribui și el la succesul grevei tăbăcarilor, a înfipt pe ascuns în vârful coșului fabricii o bucată de pânză roșie, simbolul luptei proletariatului. A doua zi, încă din zori, muncitorii greviști și copiii lor priveau cu bucurie la înălțimea coșului. La ordinul stăpânului tăbăcăriei, unul dintre spărgătorii de grevă smulge pânza roșie dela locul ei.

Scurt timp după aceasta în viața lui Costică s'a petrecut un nou eveniment: stând de pază în fața casei sale unde era adunat un grup de muncitori conducători ai grevei, Costică este prins de către copoii siguranței și dus la poliție. Inainte însă de a fi arestat, el reușește să atragă atenția celor din casă asupra pericolului, fluerând și aruncând cu o piatră în geamul camerei unde avea loc ședința.

La poliție Costică rezistă cu mult curaj bătăilor, fără a-și trăda tovarășii; astfel siguranța n'a putut prinde pe nici unul din muncitorii adunați în casa lui Oproiu.

In urma atitudinei mândre și curajoase arătate de Costică la interogatoriu, comisarul a ordonat aruncarea lui în beciurile poliției, „să putrezească la un loc cu ceilalți bolșevici!".

Aici Costică și-a putut îndeplini una din dorințele lui cele mai mari: a întâlnit un comunist.

In timpul cât a fost arestat, Costică hotărîse să lupte împotriva orânduirii nedrepte care i-a hărăzit o copilărie chinuită, lipsită de bucurii.

Iată mai jos acest ultim fragment, a cărui acțiune se desfășoară în beciurile poliției.

Costică se prăbuși la pământ, dar sări ca un arc în picioare și se repezi orbește asupra ușii, lovind în ea cu pumnii și strigând disperat :

— Deschideți ușa ! Vreau acasă ! Acaaa-să ! Incepu s'o împingă cu umerii și genunchii, apoi, iar lovi în ea cu pumnii, dar nimeni nu se mai auzea de partea cealaltă.

Se lipi cu fața de pervaz, și lacrimi mari îi umplură ochii. Se simțea parcă aruncat într'o groapă adâncă și întunecoasă, departe de ulița lui, de părinți și prieteni. Prin minte îi treceau repede o puzderie de întrebări. Cum o să mai poată ieși de aici ? Cine-o să-l scoată ? Cine-o să-i dea de mâncare ? Nu se mai putu stăpâni și izbucni într'un hohot de plâns.

O mână mare și caldă trecu peste părul umezit de ploaie, făcându-l să-și întoarcă fața. Sta cu pumnii strânși, gata să se apere. Rămase o clipă uluit: înaintea lui se afla un om în vârstă, purtând o șapcă pe capul bandajat, cu ochii vioi, însuflețiți de un zâmbet plin de bunătate. Copilul se uită la el neîncrezător și întrebă deodată cu glasul șuierat :

— Ce vrei ?

Omul se aplecă până la înălțimea băiatului, clătină din cap mustrător și-i răspunse în șoaptă :

— Nu-ți fie frică. Vino 'ncoace ! Așează-te pe pat să stăm puțin de vorbă.

Costică lăsă pumnii să-i lunece de-a-lungul trupului, dar îi ridică din nou, în timp ce ochii îi străluceau de lacrimi. Strigă iarăși, cu încăpățânare, răgușit:

— Vreau acasă !

Fața omului cu capul bandajat, se întunecă. Tăcu un timp privind mereu micul trup cutremurat de plâns și își apropie degetele de cămașa băiatului, închizându-i pe nesimțite nasturii. Apoi vorbi cu un glas melodios și profund, care venea parcă din adâncul inimii lui. .

— Zici că vrei acasă? Da, da. Acasă am și eu câțiva așa ca tine. Și întinse după el amândouă mâinile, dar fără să-l atingă. Aștepta ca băiatul singur să se apropie de el. Văzându-l că șovăie, râse fără veselie și bombăni: Ai să ajungi tu și acasă — n'avea grijă. O să ajungem toți la casele noastre, într'o bună zi...

Copilului îi trecuse neîncrederea. Acest necunoscut i se părea un om bun, care-i vorbea din inimă. Se uita tot timpul la mâinile lui. Aceste mâini semănau aidoma cu mâinile mari, aspre, bătătorite ale tatălui său. Pumnii săi mici se desfăcură încet-încet. Deschise ochii și privi în jurul său, prin cameră. Văzu atunci fel de fel de fețe nebărbierite și unele cu vânătăi, văzu oameni în haine peticite, aducând la înfățișare cu muncitorii de la tăbăcărie. In ochii lor licăreau gânduri simple, liniștitoare, zâmbete fără nicio urmă de șiretenie. Zâmbi și el — și se desprinse de lângă pervazul ușii.

Omul cu capul bandajat îl luă de mână, trăgându-l încetișor spre un ungher al încăperii. Il prinse de subțiori și deodată îl ridică în sus, așezându-l pe niște scânduri.

— Acum suntem tovarăși de suferință, râse omul cu tot obrazul, și se așeză alături.

Costică se uită curios la patul pe care se așezase; era înalt, alcătuit din scânduri aruncate pe niște capre de lemn, întinzându-se de la un perete la altul. Nu avea nici saltea, nici măcar o pernită — doar câteva rogojini destrămate. Pe urmă își roti privirile în jurul pereților cenușii, abia luminați de un bec chior, agățat de tavan. Deodată tresări : zărise fereastra zăbrelită. Fulgerat de un gând, întrebă dintr'o răsuflare :

— Asta-i închisoare ?

Oamenii adunați în jurul lui, unii pe pat, alții în picioare, tăcură încurcați, privindu-se cu coada ochiu-

lui. Ce-ar fi putut să spună spre a nu-l întrista mai mult? Şi pentru că băiatul aştepta nerăbdător să i se răspundă, unul din ei îşi luă inima în dinţi şi începu să îngâne:

— Ei, da, dar nu tocmai! Aici e arestul Prefecturii poliţiei; nu e chiar închisoare! De abia de aici înainte ne trimite la închisoare, dar ţie o să-ţi dea drumul.

Ar fi vrut să ştie cum de nimerise în mijlocul lor, dar amânară să-l întrebe mai târziu, când s'o mai linişti. Nu voiau să-l sgândăre. Cine ştie ce-o mai fi cu el. Nu-i de mirare! Foamea face din om cinstit, hoţ.

Chipul lui Costică se însufleţi treptat. Privi iarăşi cercetător încăperea sumbră, clipind din ochi. Deci se află într'o închisoare! Uitase de sbieretele comisarului şi sgâlţâielile agenţilor. Prin minte îi trecură din nou toate cele auzite de la tatăl lui despre oamenii care zac în închisoare. Se uită la fiecare în parte şi ochii i se opriră asupra omului de lângă el, singurul care avea capul bandajat. Cam ştia el acum ce fel de oameni sunt aceştia. Totuşi, pentru a fi sigur că nu se înşeală, întrebă răspicat:

— Cine sunteţi şi de ce staţi la închisoare?

Surprinşi de această întrebare şi mai ales de tonul cu care fusese pusă, unora le veni să râdă. Ii zâmbiră însă cu dragoste.

— Eu, zise domol unul din ei, sunt grevist, băiatule Şi ăsta tot grevist e! Ştii ce'nseamnă grevist?

Băiatul se plesni cu palma peste picior, înveselit. Na-ţi-o bună! Auzi ce întrebare! Adică cum? El care luase parte la greva tăbăcarilor, să nu ştie ce-i aia un grevist?

— Grevist? Păi tata parcă nu-i grevist? Toţi de la tăbăcărie sunt grevişti! zise băiatul cu ochii strălucitori.

Oamenii se înveseliră şi ei. Vasăzică n'aveau de-a face cu un biet copil vagabond, fugit de-acasă, de foame! Aşa o fi cum spune el: copil de muncitor. Acum erau şi mai dornici să afle din ce pricină fusese înhăţat şi svârlit aici. Şi-ar fi vrut să afle ce se mai petrece pe afară. Copiii ştiu multe şi înţeleg multe. Se sfiiră şi de data asta să-l întrebe.

Băiatul se uita la ei cu ochii lui mari şi plini de seriozitate. Se întoarse către cel care avea capul bandajat şi-l întrebă:

— Şi mata eşti grevist?

Omul îi mângâie părul încă ud de ploaie şi nu-i răspunse. Ii plăcea uitătura copilului şi expresia feţei lui rugătoare şi totuşi plină de voinţă. I se păru că n'are rost să-i dea o explicaţie de mântuială şi că această privire curată şi îndrăzneaţă ar fi ştiut să descopere adevărul. De aceea îi spuse simplu, ca unui om de-o seamă cu el:

— Şi eu îs grevist, băiatul meu!

— Numai grevişti? mormăi oarecum desamăgit Costică.

— Adică nu-ţi place de noi? se prefăcu supărat, omul rănit la cap. Apoi cu glas tainic: Spune-mi mie, ce anume ţi-ar plăcea să fiu?

— Aş vrea să fii comunist, zise răspicat, băiatul.

— Păi... dacă vrei tu, — fie!

Costică făcu ochii mari... Înţelese. Nu se mai sătura să-l privească. Ii cercetă fiecare trăsătură şi cută a feţei, întrebându-se ce-o fi cu bandajul care-i înfăşura

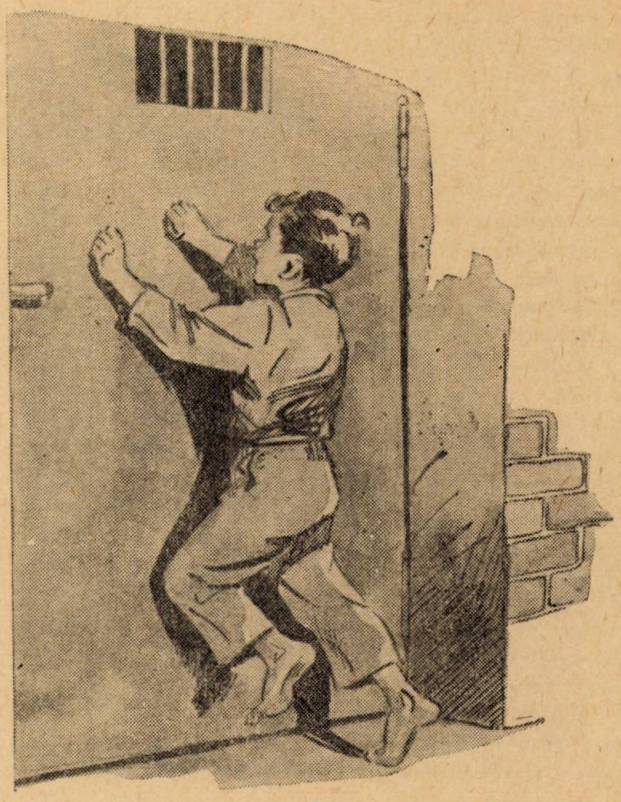

capul. Buzele îi tremurau de emoţie, şi abia putu să îngâne:

— Şi cum te cheamă pe matale?

— Tănase.

— Tănase... Adică nenea Tănase, comunistul?

— Chiar aşa. Dar ţie cum îţi zice?

— Mie, Costică. Dar ce-ai păţit la cap?

— Eh, o nimica toată. Dar lui taică-tu cum îi zice?

— Oproiu. E lăcătuş şi grevist. Costică tăcu. Işi amintise că tatăl său nu e comunist. Dar îndată, în minte îi răsări chipul lui Oproiu vorbind de pe gardul tăbăcăriei, greviştilor şi un sentiment de dragoste nemărginită i se resvărsă în inimă. Adăugă cu convingere: O să fie şi tata comunist! Se uită la omul de lângă el, încercând să-l ghicească după ochi dacă îi dă sau nu crezare. Acesta clipi din ochi şi atunci se grăbi să-l întrebe: Cine te-a lovit la cap: Vreun poliţist?

Tănase îi apucă încetişor mâna care i se aşezase pe bandaj şi zise liniştit:

— Da, poliţiştii. Şi prinzându-i faţa în palme, îl întrebă în şoaptă, să n'audă ceilalţi: Acu să-mi spui şi tu mie, Costică, cine ţi-a făcut cucuiul ăsta în frunte?

Costică se încruntă, prin ochi îi trecu o lucire de mânie şi vorbi cu năduf:

— Virgilică a lui Chişleagă, — Foaie de varză! A zvârlit cu piatra şi a fugit!

Tănase rămase uimit de mânia din glasul acestui copil. Dar nu-l întrebă nimic de teamă să nu-l răscolească mai rău. Zise doar atât:

— După cum văd, suntem tovarăşi din ce în ce mai buni: amândoi avem capetele rănite. Porecla pe care o auzise adineauri, i se părea plină de haz: Foaie de varză! Işi trecu surâzând braţul după umerii copilului, legănându-l uşurel, şi după un răstimp, potrivindu-şi glasul spre

a fi cât mai prietenos, îl întrebă: Ei, acum am vrea să ştim şi noi, Costică, cum de-ai ajuns tu aici, la închisoare. Ia să auzim!

Băiatul rămase un timp îngândurat. Putea oare vorbi? Pereţii n'or fi având urechi? Nu ascultă nimeni dindărătul uşilor? Dar gândindu-se că cel care-l întrebase era un comunist, i se spulberă orice teamă. Lui putea, nici vorbă, să-i desvăluie taina care-l adusese aici. Privind chipurile celorlalţi aplecate asupra lui, îşi spuse că şi în ei poate avea deplină încredere, pentru că erau greviști. Nu se lăsă aşadar rugat. Îşi trase picioarele sub el ca să se aşeze mai bine, şi-i dădu drumul.

O luă dela început, din dimineaţa în care, împreună cu alţi copii, hotărîse să nu se ducă la şcoală. Depănă cu de-amănuntul, viaţa lui în aceste ultime trei zile, povesti despre participarea lui la lupta tăbăcarilor împotriva poliţiştilor, despre steagul făcut din bluza cea roşie a mame-si pe care-l agăţase el singur în vârful coşului celui mare, despre paza din faţa casei, despre venirea agenţilor, şi cum aruncase cu piatra în geam ca să le dea de ştire celor aflaţi înăuntru. Când ajunse la palma pe care o primise în biroul comisarului, ochii i se aprinseră şi scrâşni din dinţi. După o minută de tăcere, rosti cu durere şi mânie:

— Lasă că-i arăt eu poliţistului care m'a bătut! Nu-l uit! Mi-a împuşcat pe Lăbuş. Lăbuş al meu!... Costică îşi acoperi faţa cu dosul mâinii şi suspină din adânc.

Oamenii îl ascultaseră atenţi, furaţi de peripeţiile prin care trecuse micul povestitor. Dragostea şi mânia care se împleteau în spusele lui, făcuseră să le svâcnească mai puternic inimile, iar vorbele lui îi purtase dincolo de aceste ziduri, în lumea pe care o cunoşteau şi o trăiau cu intensitate şi acum, închişi fiind. Ar fi vrut să-l mai audă vorbind, dar tăcerea se prelungea, devenind tot mai apăsătoare. O fi tăcând din pricina durerii provocate de împuşcarea lui Lăbuş? Schimbară între ei priviri, făcându-şi semne să-l lase să se liniştească. Îşi şoptiră:

— Cine o mai fi Lăbuş ăsta? De, cam ciudat nume!

Costică băgă de seamă că oamenii şoptesc între ei, şi lăsă mâna să-i lunece de pe obraz. Ochii îi erau înecaţi în lacrimi când rosti cu glasul lui copilăresc, pătruns de adâncă jale:

— Lăbuş era câinele meu !

Şi pentru că unii continuau să-l privească nedumeriţi, el începu să le povestească multe şi mărunte despre tovarăşul lui de joacă şi de hoinăreală. Întâmplările adevărate se împleteau cu născocirile fabuloase ale imaginaţiei lui şi ar fi stat să povestească o zi întreagă, depănând isprăvile acestui neasemuit câine. Pe măsură însă ce povestirea se apropia de întâmplarea din seara asta, glasul îi devenea tot mai stins. Nu mai plângea acum, dar ochii lui mari priveau în gol, aţintiţi parcă asupra unei imagini înfricoşetoare. Lăsă încet capul jos şi murmură:

— Lăbuş al meu, săracu! L-au omorît poliţiştii...

Greviştii îi ocoleau privirea pierdută în gol. Adânca părere de rău a acestui copil după câinele lui credincios, le desvăluia şi mai mult sufletul lui simţitor şi pasionat. Oamenii socotiră că e mai nimerit să-l lase singur cu durerea lui şi, pe rând, se îndepărtară, păşind în vârful picioarelor.

Dar cel cu capul înfăşurat nu se clinti din loc, aşteptând răbdător să i se spulbere tristeţea. Îi atinse uşor fruntea însemnată de umflătura vânătă a cucuiului, şi-i şopti blând:

— Nu vrei să dormi alături de mine? Şi-i arătă pe patul comun un loc liber lângă perete. Poate până adormi mai punem ţara la cale... Ce zici?

Costică dădu din cap şi se trase spre locuşorul gol de lângă perete. Îşi simţea sufletul răscolit de atâtea emoţii şi suferinţe, şi încet, sbuciumul prin care trecuse în ziua aceea îl moleşi. Întinzându-se pe scândurile tari, îşi aminti culcuşul lui de acasă din bucătărioară, şi prin faţa ochilor îi răsăriră chipurile părinţilor săi, mişcările domoale ale mamei lui aşternându-i patul. Dar oboseala pusese stăpânire pe micul lui trup hărţuit, şi somnul îi închise pleoapele.

Tănase îşi scoase şapca şi i-o îndesă sub cap ca pe o pernă. Apoi se întinse şi el alături. Se uita la faţa palidă a copilului, la pleoapele lui care se sbăteau prin somn ca nişte aripioare de păsărică cuprinsă de frig, la degetele lui pline de glod care se odihneau acum pe rogojina veche. Veghindu-i somnul, le făcea semne celor de pe pat să se mişte fără sgomot. Copilul, pe jumătate adormit, îl simţi aplecat deasupra lui, şi o undă caldă îi trecu prin inimă. Ridică încet mâna şi i-o aşeză lin pe piept.

— Dormi Costică, îngână Tănase, cuprinzându-i mânuţa în palma lui mare şi aspră, dormi că eşti obosit.

Dar Costică se scutură de somn printr'o sforţare, şi murmură:

— Nene Tănase, mi-ai făgăduit ceva...

— Ce anume, copile? zise Tănase, uitându-se la el oarecum mirat.

— Adineaori ziceai... că ai să-mi spui nu ştiu ce, murmură mai departe cu glas istovit, bălatul, între două căscături.

— A, da, îmi amintesc... Ziceam să mai punem ţara la cale. Dar lasă asta pe mâine. Acum ţi se'nchind ochii de somn. In vreme ce vorbea se gândea în sinea lui: Ce să-i spun? Poveşti nu prea ştiu... le-am uitat. Şi continuă cu glas tare: Vrei să te adorm cu un basm, ca bunicile? Ei, atunci ajută-mi tu să ghicesc ce fel de basm ţi-ar place?

Costică se ridică într'un cot arătându-şi obrăjorul dintr'odată:

— Nene Tănase! Spune-mi o poveste despre comuniştI!

Un zâmbet lumină chipul nebărbierit şi negricios al lui Tănase. Da, nu era rea propunerea. Numai că nu prea ştia cum să înceapă şi pe ce limbă să-i vorbească. Îşi aminti de o întrebare asemănătoare pe care i-o pusese în urmă cu mulţi ani unul din fiii lui, şi ce-i răspunsese atunci. N'ar strica s'o audă şi Costică. Începu aşadar povesti'ea, iar glasul lui se schimbă într'un fel de cântec plin de mlădieri armonioase. Cuvintele pluteau între pereţii cenuşii ai încăperii cu uşă zăvorîtă, isbindu-se parcă de pereţii umezi şi încercând să-şi ia sborul spre văzduhul de-afară.

— ...Şi iacă aşa va fi atunci... Nu vor mai fi copii desbrăcaţi şi flămânzi. Ulicele pline de glod vor dispare chiar din amintirea oamenilor. In locul lor se vor întinde străzi largi, şi în locul cocioabelor, case înalte, luminoase şi încăpătoare. In fiece cartier vor fi grădini şi, firește, sumedenie de teatre şi cinematografe. Iar cui îi va fi dragă muzica, se va duce să asculte glasul viorilor...

— Mie îmi place tare mult muzica..., bolborosi Costică, abia săltându-şi pleoapele grele.

— Bine. Ai s'auzi cele mai frumoase cântece. Comu-

niştii pentru asta luptă: pentru izbânda cântecului şi fericirea copiilor acestei lumi... şopti abia auzit Tănase, cercetând chipul plin de încântare al copilului.

Tănase se aplecă cu luare aminte asupra lui, ascultându-i respiraţia liniştită. Apoi îşi scoase haina şi-o aşternu peste trupul sgribulit al lui Costică. Se întoarse şi privi la ceilalţi tovarăşi de pat. Cei mai mulţi dormeau adânc. Câţiva, însă, stăteau rezemaţi în cot, cu ochii aţintiţi spre copil. Feţele lor deobicei aspre, erau acum îngândurate şi visătoare. Tănase se întinse cu grijă pe scândura tare şi-şi aşeză mâinile sub cap.

Dimineaţa, Costică sări sprinten în picioare. Se uită în jur, cu inima bucuroasă încă de povestirea care-l adormise aseară, dar se posomorî la vederea pereţilor cenuşii şi a uşii bătută în vergi de fier. Deţinuţii stăteau îngrămădiţi la fereastră, privind cu toţii afară.

— Nene Tănase! strigă însufleţit copilul.

Tănase întoarse faţa dela gratiile ferestrei. Copilul i se părea acum la lumina ştearsă a zilei, parcă mai înalt. Ii făcu semn să se apropie. Greviştii se aplecară asupra lui, încântaţi, cercetându-i faţa vioaie şi ochii mari şi limpezi. Erau bucuroşi de isteţimea lui şi că nu se arăta deloc a fi supărat de situaţia lui de puşcăriaş.

— Ei, cucuietul tatii, văd că îţi place cu noi. Te pomeneşti că n'ai să mai vrei să ne părăseşti? zise râzând cu dragoste Tănase, bătându-l încetişor pe umeri.

Costică se încruntă dar nu se dădu în lături să răspundă:

— Imi place...dar tot mai bine e acasă.

— Aha, acasă! Dar cu noi nu-i bine? zise cu glas dojenitor Tănase. Apoi, înţelegător: Bine, Costică, dacă ţii morţiş să ne laşi... o să-ţi dea drumul şi-o să pleci acasă. Dar până una-alta, ţi-o fi foame.

— Mi-e foame, tare mi-e foame...

— Să nu-mi ceri cafea cu lapte, că n'am. Dar tot găsesc eu ceva pentru tine. Tănase se duse într'un ungher al încăperii şi se întoarse cu o bucată de pâine. I-o întinse zicându-i: Ia-o! E dreptul tău. Că doar şi tu ai luptat în rând cu greviştii.

Costică cercetă pâinea pipăindu-i miezul tare. Gândul îi fugi aprig la Virgilică al lui Chişileagă şi la pâinile din rafturile brutăriei lui tată-său. Apoi muşcă din ea înciudat. Căznindu-se să rupă un colţ din bucata tare ca piatra, se apropie mai mult de fereastră şi înălţându-se în vârful picioarelor, zise cu hotărîre:

— Vreau să văd şi eu ce-i de partea cealaltă!

Tănase îl ridică în braţe până la înălţimea ferestrei, şi greviştii le făcură loc.

Cu tâmpla lipită de capul bandajat al comunistului, Costică privea curios imensitatea cerului care se întindea de cealaltă parte a ferestrei. Ducea rar bucata de pâine aproape de buze, în timp ce ochii lui mari păreau să caute necontenit un lucru pe care depărtările i-l ascundeau. Poate încerca să ghicească în ce parte a zării se află casa lor şi coşul uriaş al tăbăcăriei. In minte îi răsări Lăbuş, cu trupul scăldat în sânge. Un suspin îi ieşi din piept, şi ochii i se umeziră. Dar după un scurt răstimp amărăciunea i se risipi şi chipul i se lumină iarăşi. Işi strecură mâna în care ţinea coltugul de pâine printre gratii şi vorbi repezit:

— Uite, nene Tănase, şi de aici se vede soarele — uite-l!

Privind spre răsăritul zării, acolo unde se îndrepta mâna copilului, comunistul Tănase îşi lipi mai strâns capul de faţa lui plină de neastâmpăr vesel, şi bandajul care-i acoperea fruntea străluci şi el ca o fâşie de lumină, când glasul lui uşor, cântat, răsună în tăcerea închisorii:

— Da, Costică, îl văd şi eu. Numai că, vezi tu, soarele a răsărit de mult...

Greviştii priveau şi ei la gratiile ferestrei, printre care mânuţa copilului, strângând bucata de pâine neagră, se strecurase ca o pasăre care vrea să-şi ia sborul spre zarea depărtată.

PISTOLUL și VIOARA

de LIUDMIL STOIANOV (fragment) Ilustrații: D. DĂSCĂLESCU

I

In fiecare seară, tineretul se încolona și o pornea cântând de pe șantier. Băieții și fetele se opreau înaintea clădirii comitetului orășenesc al Frontului Patriotic. Fețele le erau bronzate de soare, în ochi le jucau sclipiri vesele. Se terminase munca zilei, începea petrecerea. In piață se organiza un fel de mică paradă: constructorii treceau în marș, se întreceau în jocuri sportive, apoi ascultau cântece și recitări și încheiau petrecerea cu dansuri. Venea la horă și tineretul care lucra în oraș, băieți și fete, ba se încumetau să vină și câteva pomace [1]).

Șantierul era sus, în munți. Construiau un drum care trebuia să scurteze cu câteva zeci de kilometri distanța până la exploatările forestiere și să accelereze lucrările edilitare din oraș și din satele învecinate. Privind în faptul serii la vârfurile ascuțite ale crestei munților, prin spatele cărora trecea granița, constructorii se gândeau la munca lor, la minunatele zile de mâine, la viața lor cea nouă.

Sâmbătă, petrecerea ținea până târziu. In ținutul acesta îndepărtat, unde rar veneau oaspeți, tineretul își punea singur la cale petrecerile. Aici venea și Duicev, căpitanul postului de grăniceri, căruia îi plăcea să stea de vorbă cu oamenii și să petreacă împreună cu ei.

Cântecului vesel al tineretului i se alăturau deseori sunetele triste ale unei viori. Cânta Dico Petrov, desenatorul obșcinei [2]). De ce oare când îl întâlnea pe omul acesta cu fața palidă, cu umărul stâng puțin adus, căpitanul Duicev încerca un simțământ nelămurit de neliniște? Sunt unii care își amintesc ușor un nume, dar rețin cu greu, în memoria lor, un chip de om. Căpitanul Duicev era dintre aceștia.

Dico Petrov cânta totdeauna bucuros, de aceea și era iubit de brigadieri. Și nici cei dela oraș nu-l socoteau ca un trândav. Când anume a venit aici, cum a ajuns desenator la obșcină — de lucrurile astea nu se interesa nimeni. Obșcina avea nevoie de un desenator, și l-a angajat pe el. Oamenilor le era drag, deoarece le făcea tuturora bucuros servicii și era foarte prietenos. Când se întâmpla să fie între oameni, bea mult, dar nu se îmbăta niciodată. Căpitanul Duicev îi spuse odată:

— Fața dumitale mi-e cunoscută, dar nu-mi amintesc unde te-am văzut.

Luat pe neașteptate, Dico Petrov zâmbi larg și cam dureros, ca un elev când este prins copiind, își sălță apoi umărul adus și răspunse:

— Se poate, domnule căpitan, lumea e largă...

— Pe la Cubrat sau pe la Preslav ai fost vreodată?

Dico Petrov roși ușor, dar își reveni numaidecât, făcu un gest cu mâna și spuse cu un ton de parcă l-ar fi mustrat pe căpitan:

— Eu sunt din Malco-Târnovo...

— A-a-a, așa! Tot ce se poate... Am fost și pe-acolo, în inspecție.

Căpitanul zâmbi și se uită la Dico Petrov cu o privire blândă și cercetătoare, ca și cum ar fi spus: „Bine, fie și așa...” Gândurile încurcate care îl urmăreau se împrăștiară și hotărî că nu trebuie să se mai gândească la asta.

. . . . . .

II

Se apropia ziua de 9 Septembrie. In orășelul de lângă frontieră sărbătoarea trecu fără mare zarvă, dar cu veselie. N'au fost nici salve de tunuri, nici rachete. N'a fost nici paradă, deoarece în ajun o bandă grecească monarho-fascistă atacase un post de-al nostru și compania plecase la frontieră. Abia către seară, după ce atacul fusese respins, o parte a companiei s'a întors în oraș. Tineretul din brigadă, care se pregătise să dea ajutor grănicerilor la nevoie, îi întâmpină pe ostași cu urale și cu cântecul „Republica noastră populară, republica noastră, să trăiești!”. Hora se juca iar cu înflăcărare în curtea școlii și Dico Petrov era iar neobosit. Cânta cu pasiune. Poalele hainei lui cafenii ponosite fâlfâiau, pe frunte îi tot cădea o șuviță neastâmpărată de păr, pe care din când în când o repezea îndărăt cu o ușoară mișcare a mâinii.

Și gestul acesta i se păru cunoscut căpitanului, și din nou neliniștea puse stăpânire pe el.

Căpitanul Duicev umbla încoace și încolo prin curte cu un aparat de fotografiat și poza grupurile cele mai interesante. Pomacele fugeau, temându-se să nu fie certate acasă, și se ascundeau, până când fetele din brigadă, udarnicele, le înconjurau și le rugau stăruitor să se fotografieze împreună.

Vioristul se purta în așa fel, ca și cum și el ar fi voit să se ascundă de aparat. Dar căpitanul reuși totuși să-l prindă în obiectiv în momentul în care strângea vioara între bărbie și umăr și-și ungea arcușul fără să privească înaintea lui.

Petrecerea ținu mult! S'au distins mai ales artiștii-amatori. Au declamat versuri de Vapțarov, au cântat cântece bulgărești și rusești, au dansat. Dico Petrov cădea de oboseală, dar fetele îl răsplătiră cu aplauze și cu surâsuri.

Căpitanul Duicev se îndreptă grăbit spre locuința sa. In ziua aceasta se treziseră în el o mulțime de amintiri. Își aminti deosebit de lămurit de poteca pe care coborîse detașamentul de partizani la vale, în oraș, și de bucuria mulțimii adunate în piață.

Ce zi a fost! Niciodată cerul nu i se păruse atât de înalt, nici orizontul atât de îndepărtat; în piața orașului, poporul sărbătorea victoria. Scene de fericire și scene tragice se perindau unele după altele: se auzeau exclamațiile femeilor care își îmbrățișau soții, răsuna plânsul mamelor care aflau de moartea fiilor, marșul se împletea cu cântecul dârz al partizanilor... Nici chiar lui Duicev, comisarul politic al detașamentului, nu-i venea să-și creadă ochilor; sufletul se umplea de fericire în fața bucuriei poporului... După amiază apărură primii motocicliști sovietici. Își aduse aminte de un sergent, plin tot de praf, care, drept răspuns la uralele entuziaste care-l întâmpinau, s'a ridicat cât era de lung, în atașul motocicletei, și a strigat:

— Tovarășul Stalin ne-a ordonat să trecem frontiera bulgară și să-i batem pe fasciști oriunde s'ar afla!

Dar aceste amintiri plăcute, peste măsură de fericite, erau întunecate de altele, neliniștitoare și, ca și mai înainte, nelămurite. Il chinuiau cu stăruință, îi împungeau inima și nu se simțea în stare să scape de ele. O față palidă, cu o șuviță de păr atârnând pe frunte și pe care o mână tot atât de palidă o repede îndărăt... Față de ucigaș... S'ar putea oare să fie așa? Sau numai i s'a părut lui? Și toate astea numai datorită firii lui neîncrezătoare.

Sta culcat pe pătura moale din păr de capră, fuma țigară după țigară și încerca să-și stăpânească gândurile care năvăleau cu o statornicie nemiloasă. Aceleași și aceleași gânduri... Ce să facă? Ce rost are să-și strice liniștea gândindu-se într'una la moțu' cuiva? Omul acesta are cu totul altă înfățișare, glasul lui parcă sună altfel. Și apoi vioara... Nu, acesta e cu totul alt om. Și apoi unde e Cubratul și unde e Malco-Târnovo...

Dimineața, căpitanul developă filmul. Când se uscară copiile, examină fața care îl neliniștea... Făcu un gest: „Nu, asta e curată închipuire... Imaginație, auto-sugestie prostească!”.

---

1) Pomaci — bulgari musulmani
2) Obșcina — primăria orașului

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

Cu toate astea puse o fotografie în plic şi o trimise împreună cu un scurt bilețel la Sofia, unui prieten dela Securitatea Statului. După ce expedie scrisoarea, se îndreptă spre frontieră.

III

Telegrama pe care o primi dela Sofia suna astfel:

„Locotenent Cartalov. Jandarm-bandit. Vinovat de moartea a douăzeci şi trei de partizani. Judecat de tribunalul poporului din Cubrat".

Citi telegrama odată, de două ori, de trei ori; o puse pe masă. Apoi o luă din nou şi o reciti încă odată. Nu-şi putea crede ochilor.

Chipul locotenentului Cartalov îi apăru de data asta limpede în faţa ochilor. Acelaşi chip, dar mai puţin mobil, împietrit parcă... Mâna se ridică încet şi arunca îndărăt aceeaşi şuviţă de păr care atârna pe frunte. Adeseori îşi acoperea privirile, ca şi cum i-ar fi fost ruşine să se uite în ochii judecătorilor poporului şi în ochii acuzatorului public. Sau poate de furie că a căzut în capcană?

Căpitanul sări în sus şi începu să scotocească printre hârtiile şi scrisorile de pe etajeră. Găsi rechizitoriul în procesul celor o sută douăzeci şi şapte de bandiţi care au apărut în faţa tribunalului poporului din Cubrat şi se apucă să-l citească. Documentul fusese tipărit şi împărţit în toată regiunea, pentru ca poporul să-şi poată spune cuvântul. In procesul acesta, Duicev fusese acuzator public: îi cunoscuse pe toţi criminalii, le văzuse de atâtea ori înfăţişarea lor de fiară, le ştia crimele nemaipomenite...

„Locotenentul Pantelei Cartalov, născut la Varna, de treizeci şi doi de ani. Fiind aghiotant al comandantului de divizie, dădea ordine pentru exterminarea patrioţilor. In anul 1943, devenind comandant al unui detaşament de pedepsire, a dus lupte împotriva unui grup de partizani în raionul Porez şi a omorît în chip bestial doisprezece partizani şi unsprezece ţărani din satele învecinate care-i găzduiseră; trupurile celor ucişi au fost expuse în pieţe pentru a servi de exemplu altora. La întrebarea pusă de acuzatorul public: „I-ai ucis cu propria dumitale mână?", acuzatul n'a răspuns. A răspuns însă subofiţerul Chischinov: „Da, i-a ucis cu mâna lui. Intâi a ordonat soldaţilor să tragă; după aceea însă s'a răsgândit, şi-a scos revolverul şi a tras toate gloanţele în partizani. El a ucis-o şi pe partizana Mara, pe care soldaţii o cruţaseră fiindcă era însărcinată...".

„Vasăzică, aşa — gândi Duicev — negru pe alb". Cercetările următoare au stabilit şi alte atrocităţi, crime şi incendieri săvârşite de Cartalov. De aceea tribunalul n'a şovăit. Cartalov a fost condamnat la moarte prin împuşcare.

De atunci au trecut trei ani. Ce repede a sburat timpul! Cartalov a fost împuşcat odată cu alţi şapte criminali înrăiţi. Mormântul lor, dat uitării, s'a făcut de mult una cu pământul şi deasupra lui au crescut buruieni şi scaleţi. De unde dar s'a ivit iarăşi acest Cartalov?... Ce eroare s'a săvârşit şi unde? Să fie oare o asemănare atât de uimitoare între desenatorul Dico Petrov şi locotenentul-bandit Pantelei Cartalov?

Duicev îşi aminti ce îndârjit era pe atunci poporul, cât de nestăpânit era în mânia lui. Părinţii, fraţii şi surorile partizanilor ucişi, ca şi toţi cei ale căror case fuseseră arse de fascişti, înconjuraseră şcoala în care se judeca procesul şi se arătau indignaţi de încetineala judecătorilor. Duicev nu-l mai putea linişti. Ameninţau că-i vor ucide singuri pe arestaţi, că-i vor aresta pe judecători şi pe acuzator.

In faţa tribunalului se ţinuse un meeting.

— Tovarăşi! spusese o femeie tânără, legată la cap cu o basma neagră. Tribunalul poporului ţine şedinţe de două luni, iar tiranii încă mai trăiesc. Când îi ucideau pe bărbaţii şi pe fraţii noştri, fasciştii nu ţineau seama de niciun fel de legi; legea lor era pistolul şi spânzurătoarea. Iar ai noştri întorc acum legea pe faţă şi pe dos! Drept este? Nu-i drept! Noi trebuie să cerem ca tribunalul să-i judece pe călăi, nu să stea la discuţii. Ucigaşii la spânzurătoare!

Cei care au luat cuvântul după aceea s'au arătat unul mai neînduplecat ca altul. Mulţimea striga:

— Moarte bandiţilor!

Duicev îşi amintea cum a trebuit să iasă şi să liniştească poporul care într'adevăr suferise şi avea tot dreptul să ceară răzbunare. Dar, le spuse el, totul trebuie făcut după cum spune legea.

— Noi trebuie să-i judecăm după lege. Că doar nu suntem fascişti! Justiţia poporului îşi va îndeplini cu cinste sarcina.

Criminalii au primit pedeapsa meritată. Printre ei era şi Cartalov. Şapte suflete... şapte suflete negre, care se scăldaseră în sângele poporului... Mulţimea sta la pândă. Pentru a preîntâmpina o răfuială a mulţimii cu criminalii, sentinţa a fost adusă la îndeplinire noaptea târziu... La lumina slabă a două felinare, oamenii păreau fantome. Se stârnise vântul, şi pădurea uscată, îngălbenită, vuia. Salva surdă lunecă pe coastele golaşe ale dealurilor şi îndată râpa întunecată se făcu pustie.

...Căpitanul Duicev, cu mâinile în buzunare, umbla dintr'un colţ într'altul şi se gândea ce să întreprindă. Mai citi odată comunicarea primită din Sofia — a câta oară?! — şi se hotărî să acţioneze. Transmise prefectului de district conţinutul telegramei şi dădu dispoziţii ca Dico Petrov să fie arestat. Prefectul se miră:

— Cum? Dico Petrov?

— Da.

— Violistul? Flăcăul ăsta atât de inofensiv?

— Da, mult prea inofensiv. Are pe conştiinţa lui vieţile a douăzeci şi trei de partizani.

— Trebuie să fie vreo încurcătură la mijloc... Toţi pe aici îl iubesc.

— Nu-i timpul să discutăm!

— Bine îl voi aresta imediat... Mă gândesc totuşi...

Duicev se supără:

— Executaţi ordinul!

După o jumătate de oră, luă din nou receptorul:

— Ei, ce s'aude? L-aţi arestat pe bandit?

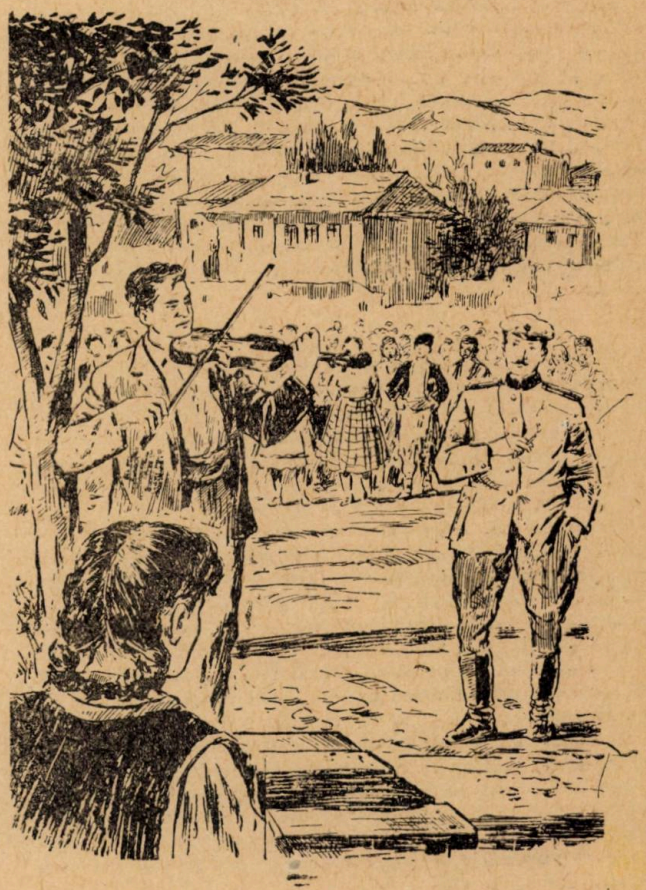

— Ce?! se miră prefectul. Ah, vorbeşti de Dico Petrov?

— Intreb, cum stau lucrurile? — spuse nemulţumit căpitanul.

— A plecat!

— Unde? strigă înfuriat căpitanul.

— La Plovdiv, în interes de serviciu.

— Comunicaţi imediat la Plovdiv! Altfel o să răspundeţi de consecinţe!

— Am înţeles!

— Băgaţi de seamă să n'avem neplăceri!

Puse receptorul în furcă.

Aşa dar, banditul dispăruse. De bună seamă că el îşi aducea bine aminte de chipul acuzatorului public Duicev şi încă dela prima întâlnire hotărîse ce să facă. Cine ştie? Poate că se ascunde chiar aici, pe undeva prin sector, deoarece, după cum se vede, scopul lui era să treacă frontiera. Toate sforţările lui, de când a plecat din Varna şi până a ajuns prin locurile acestea, au avut o singură ţintă: să treacă în întunecata împărăţie a fascismului. Aidoma unui vierme într'o groapă de gunoi, se simţea bine numai între ucigaşi. Vioara era pentru el doar un mijloc de a amăgi oamenii. Căpitanul strânse pumnii, blestemându-se pe sine şi lumea întreagă.

Noaptea aceea a rămas în amintirea fostului locotenent Cartalov ca un vis de groază. Totul se petrecuse cu o repeziciune necruţătoare. Epoleţii i-au fost smulşi încă la 9 Septembrie. Pe urmă, ancheta a stabilit toate împrejurările. In sfârşit, el singur şi-a recunoscut vina, neuitând să adauge că îi pare rău şi că nu făcuse decât să execute ordinele care i se dăduseră.

Curând după judecată, într'o noapte ploioasă, se pomeni într'o pădure cu ţevile puştilor îndreptate spre el... Nu mai exista nici cea mai mică licărire de nădejde. In clipa când se dădu comanda „foc!", închise ochii şi-şi pierdu cunoştinţa. Nu-şi aducea aminte ce s'a mai întâmplat.

...Se miră că mai vedea cerul şi stelele. Le vedea parcă din fundul unei fântâni adânci; încă nu-şi dădea seama că trăieşte.

Deodată simţi nişte mâini care-l desbrăcau... Cine erau aceşti oameni? Vorbeau în şoaptă şi se grăbeau... Apoi s'au făcut nevăzuţi. Cartalov simţi că e gol şi că îi este frig. Era în sfârşit senzaţia vieţii. Gândul că e viu îl străbătu ca un fulger. Era culcat printre alte trupuri nemişcate şi goale şi simţi deodată că toţi sunt morţi, iar el e viu.

Noaptea era întunecoasă. Pe cer se târau nori cenuşii. I se părură mari, nefiresc de mari. Se ridică din groapă şi privi câmpia netedă şi siluetele neclare ale tufişurilor.

Sări repede afară şi se mistui în întunericul nopţii.

. . . . . .

Târziu, seara, întâlni oameni: un turc bătrân şi un copil care duceau nişte făină pe un măgar. Dând cu ochii de Cartalov, bătrânul strigă:

— Vai, allah! Un om gol! Stai! Cine eşti, de unde vii?

Cartalov se opri. Il lămuri anevoie că l-au atacat nişte oameni răi, nişte ticăloşi, care l-au jefuit şi l-au desbrăcat. Turcul se înduioşă, repetă de câteva ori „bietul om", şi când se apropiară de sat, îi spuse blajin:

— Aşteaptă aici, fiule. O să fac o faptă bună, să fie pentru sufletul meu.

Cartalov rămase să aştepte, arzând de nerăbdare. Tocmai se pregătea să plece din nou la drum, când bătrânul se apropie şi-i puse în mână o legătură.

— Ia, fiule, ascundeţi ruşinea — spuse el şi se făcu nevăzut.

Buimăcit de bucurie, Cartalov nici nu-i mai mulţumi. Se îndepărtă de drum ca să se îmbrace.

Liniştit, dar frânt de oboseală şi foame, se târî mai departe. Se ferea să treacă prin sate; puteau să-i ceară actele.

Intr'o cămaşă sdrenţuită, peste care îmbrăcase o flanea veche, şi într'o pereche de pantaloni ponosiţi, cu picioarele goale, bătu noaptea târziu la uşa unei căsuţe joase dela marginea oraşului. Drumul lung, frica, foamea îl istoviseră. Bătrâna nu-l recunoscu pe cel care venise. Dar fiica ei, surprinsă, strigă: „Dumnezeule!" şi închise ochii. Intrară într'o cameră joasă, slab luminată. Prima lui întrebare fu:

— S'a făcut percheziţie?

— Nu, răspunse bătrâna.

Se aşeză să-şi adune gândurile şi oftă adânc. Inainte de a-şi începe povestirea, îşi duse mâinile la frunte şi rămase aşa câteva clipe. Povestirea era încurcată, fără şir, şi din ea cele două femei înţeleseră numai atât: omul se ascunde şi, slavă domnului, nu-i în primejdie. Trebuie numai să fie cu băgare de seamă.

— Tota — spuse el şi se aplecă deasupra ei — mă salvezi? O să te răsplătesc... Ai să vezi ce-o să te răsplătesc!...

— Nu domnule locotenent — exclamă repede bătrâna, care se liniştise după neaşteptata lui apariţie — acum sunt alte vremuri. Vezi şi dumneata...

— Asta înseamnă că mă dai afară? se întoarse el către fiica bătrânei, care sta tăcută şi îngrijorată.

— Nu ştiu, Paniu — răspunse, şi ochii ei răsfrânseră un simţământ de durere. Aici e periculos. Până se liniştesc lucrurile, du-te în altă parte.

Nici el nu se gândea să rămână aici, dar trebuia să distrugă unele lucruri şi acte păstrate în casa asta. Aici erau actele de identitate ale câtorva partizani ucişi; ar fi luat bani buni, câte cincizeci de mii de cap! N'a mai apucat!... Acum n'o să mai ia nimic... Acum i-a rămas doar să-şi schimbe pielea de lup pe una de oaie. Dacă s'a aflat că a fugit se vor lua măsuri pentru urmărirea lui; chiar dacă au îngropat trupurile noaptea, fără a le mai număra (aşa nădăjduia el), pericolul totuşi încă nu trecuse ; putea fi recunoscut.

Dar tânăra nu rămase cu totul nepăsătoare. Dimpotrivă. Ii pregăti îmbrăcăminte, mâncare. Nu cunoştea îngrozitorul adevăr, credea că primejdia va trece şi că el îşi va face iar un rost. De ce n'ar merge şi el să lupte contra fasciştilor? Mulţi ofiţeri vechi s'au dus. Da, poate că se va duce şi el — un asemenea gând i-a trecut, de fapt, şi lui prin minte.

Luă actul de identitate al partizanului Dico Petrov, ale cărui semnalamente se apropiau de ale lui şi schimbă cu dibăcie fotografia. Drumul îi era deschis înainte.

★

Cum s'au mai schimbat toate !... Trenurile erau pline de oameni. Călătoreau în toate direcţiile, vorbeau despre o viaţă nouă. Iar viaţa cea nouă năvălea ca un torent vijelios. In toată ţara funcţionau tribunale ale poporului. Ici, colo, procesele se şi judecaseră, iar bandiţii fascişti şi ucigaşii îşi primiseră pedeapsa după fapte. Toate în câte crezuse el: dumnezeu, ţar, regimul fascist, „noua ordine" — toate acestea nu mai existau. Dar tot ceea ce ura, aşa cum ura moartea, comunismul, bolşevismul, Armata Sovietică — toate astea deveniseră un izvor de bucurie generală. Peste tot, soldaţii sovietici erau întâmpinaţi lângă nişte arcuri înalte, anume ridicate, împodobite cu flori şi inscripţii : „Salut invincibilei Armate Sovietice — eliberatoarea popoarelor !...". Şi peste tot — portretul lui Stalin !

Partizanul rănit Dico Petrov fu primit într'un spital. Bolnavul era potolit, liniştit, tăcut, şi-şi câştigă de îndată simpatia medicilor şi a infirmierelor. Clavicula era într'adevăr sfărâmată. Dar în ce luptă? Nu i-a fost prea greu să născocească o luptă într'un ţinut îndepărtat şi să povestească despre viaţa de partizan.

S'au obişnuit şi bolnavii cu el. Rana se vindeca. Deşi cu greu, începu să cânte la vioară. Iar vioara într'un spital este ca o privighetoare într'un pustiu. Curând, Dico Petrov deveni popular nu numai în spital, ci şi în oraş. Slavă domnului, la şcoala militară învăţase puţin să cânte la vioară, şi asta a însemnat mult pentru el.

— Acum încotro ? îl întrebă zâmbind doctorul la ieşirea din spital.

Dico strânse din umeri.

— Nu ştiu încă unde am să muncesc, răspunse el, şi îşi aruncă îndărăt şuviţa de păr căzută pe frunte.

Un fost partizan să fie lăsat fără lucru? In noua Bulgarie a Frontului Patriotic o astfel de nedreptate nu era cu putinţă !...

Timp de un an Dico Petrov a slujit în miliţie la Plovdiv. Era un adevărat chin. Cerceta cu mâini tremurânde fiecare hârtie, fiecare telegramă — oare nu cumva era vorba de el ? I se cerură acte: din ce detaşament a făcut parte, la ce lupte a participat, unde a fost rănit ? Sosi un svon cum că partizanul Dico Petrov fusese ucis... chiar şi ucigaşul era cunoscut. Drept răspuns, el surâdea: cum să fie ucis?... Iată-l! Nu chiar întreg, dar totuşi viu... Îi încredinţa pe şefi că a scris să i se trimită actele, dar până acum nu primise încă niciun răspuns şi trebuie să mai aştepte. Şi şefii aşteptau...

...Asta se întâmplă în gară, când familia regală pleca peste graniţă. După obiceiul poporului, o îngrijitoare vărsă un ulcior cu apă în urma trenului, pentru ca să nu se mai întoarcă niciodată... I se strânse inima de durere, dar la meetingul care a fost convocat imediat după plecare, când oratorul a spus: „S'a sfârşit pentru totdeauna cu monarhia", aplaudă. Simpatiza cu opoziţia, citea pe ascuns ziarul reactionar „Znamia". Dela Sahat-Tepe, unde stătea adeseori în post, se uita la măreţii munţi Rodopi şi gândurile lui coceau planuri de fugă... Acolo e frontiera, iar dincolo de ea — salvarea. Dincolo de ea sunt prieteni, acolo va putea să activeze şi să arate de ce e în stare.

Il mâncau palmele şi, fără să vrea, atingea pistolul care îi atârna la şold. Există căutători de perle, vânători de balene sau de girafe, el însă era vânător de partizani. Aceasta era chemarea lui, iar acolo, dincolo de graniţă, vânători experimentaţi ca el au mare căutare.

Dico Petrov zăcea undeva în pământ, sub tufişurile de măcieş din Porec, iar dublura lui îi purta numele şi adeseori trebuia să i se strige de câteva ori. „Dico, Dico !", pentru ca el să răspundă. Odată, când în jurul lui era un întreg grup de miliţieni, un vechi cunoscut dela şcoala militară îl strigă în tăcere. „Noroc, Pantelei !". Se făcu că n'aude şi cunoscutul se îndepărtă fâstâcit.

Se sătură şi de slujbă, şi de teama neîncetată că undeva se duce o corespondenţă privitoare la persoana lui. Nerăbdarea şi conştiinţa neputinţei lui, ura neputincioasă împotriva soartei neînduplecate — toate astea îl chinuiau. Demisionă şi se făcu şofer pe un autobuz de cursă, pe linia Plovdiv-Cepelare. Dar nici asta nu-i aduse liniştea. I se părea că întreaga Bulgarie călătoreşte cu autobuzul acesta. Primejdia de a fi recunoscut îl urmărea zi şi noapte. Aflând că se caută un administrator la o cooperativă forestieră, Dico Petrov intră acolo; era un locşor ferit într'un orăşel mic, şi se hotărî să se ţină de el. Trebuia să câştige încrederea membrilor cooperativei, să studieze locurile de exploatare forestieră. Parcelele se întindeau chiar până la frontieră. Dar şi aici avu ghinion. Directorul cooperativei era fostul lui învăţător din Varna. Bătrânul îl examina cu curiozitate şi clipea după sticlele ochelarilor, ca şi cum ar fi vrut să spună: „Dar eu parcă te-aş cunoaşte ! Nu eşti dumneata Pantelei Cartalov ?"...

Trebuia să fugă cât se poate mai repede !

Indată ce află că obşcina din Smolian caută un desenator, înaintă o cerere. Leafa era mai mică dar şi munca mai uşoară.

V

. . . . . .

Vestea despre fuga lui Dico Petrov se împrăştie repede prin oraş, şi înaintea comandamentului se adună o mare mulţime. Discutau cu însufleţire, mirându-se că un asemenea bandit a putut să scape şi să se ascundă atâta timp. Să fie adevărat că fugise? Il cunoşteau toţi ca pe um om tăcut, zâmbind sfios, cu vioara în mână în mijlocul horei, şi nimeni nu-şi putea închipui că aceeaşi mână care ţinea arcuşul şi cânta marşuri sovietice de luptă sau cântece patriotice bulgare a tras cu pistolul în eroii partizani.

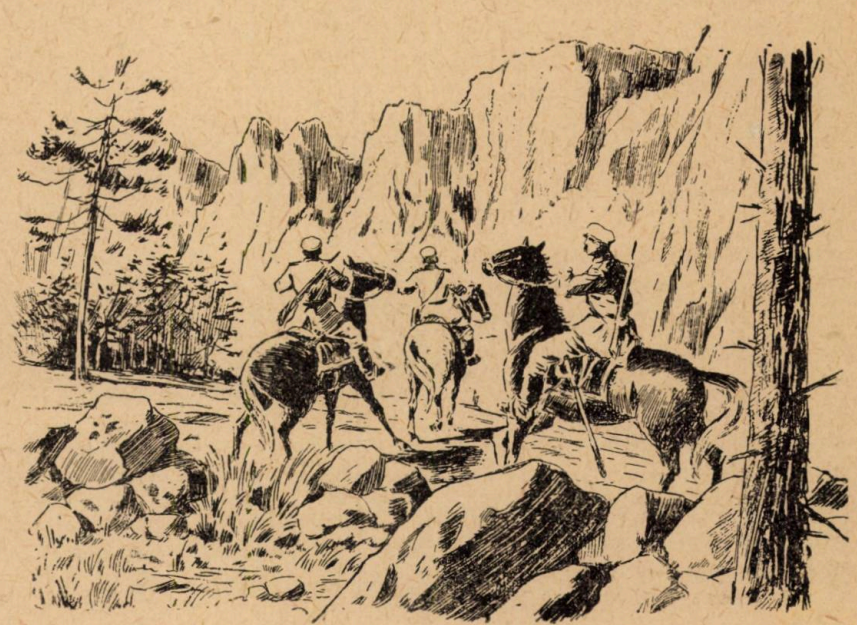

Căpitanul Duicev fu chemat la telefon. Curând după aceea încălecă pe cal şi plecă în munţi. Banditul era acolo. Se lupta cu grănicerii şi, după cum se părea, nu era singur.

Aproape de capătul sectorului său, la o distanţă de cel mult doi kilometri de frontieră, se auzeau împuşcături. Terenul era accidentat, stâncos, acoperit cu o pădure rară de pini, soarele frigea, pământul scotea aburi grei. Iarba era îngălbenită. Vulturii, pe care împuşcăturile îi scoseseră din cuiburile lor, se roteau pe cerul albastru.

Duicev coborî pe un drum abrupt de munte, urmat în grabă de doi grăniceri. Impuşcăturile se auzeau tot mai rare, iar când ajunse la postul de gardă, nu se mai auziră deloc.

Banditul fusese descoperit de Orfeu. Minunat câine! Un subofiţer de grăniceri povesti în grabă cele ce se întâmplaseră :

— Mergeam pe o potecă. Deodată Orfeu se repezi spre o râpă. L-am lăsat şi a fugit cât l-au ţinut puterile. Acum şchioapătă... E rănit la şold.

Căpitanul mângâie botul lui Orfeu. Rana era uşoară. Subofiţerul continuă :

— S'a împotrivit straşnic, blestematul de bandit! Fugea dela un copac la altul şi trăgea mereu. La început am crezut că nu-i singur. A aruncat o grenadă. In cele din urmă s'a potolit. Ne-am apropiat : sta culcat pe spate. Trebuie să vedem dacă e ucis sau s'a omorît singur.

Coborîră în râpă.

Fugarul zăcea pe spate. Ochii lui pe jumătate închişi priveau nemişcaţi cerul albastru şi străveziu. De pe o moviliţă, Orfeu îl privea nepăsător, de parcă înţelegea că omul care zăcea acolo nu mai e periculos.

(traducere din limba bulgară)

A. TOMA

S'a stins din viaţă un mare prieten al copiilor, poetul A. Toma, omul a cărui inimă n'a încetat a fi tânără şi înflăcărată nici la vârsta părului albit. Trecerea anilor n'a şters de pe faţa lui zâmbetul senin şi plin de bunătate, nici lucirea ochilor albaştri. Poetul ajuns la optzeci de ani păstra în sufletul său farmecul prospeţimii tinereţii, aşa cum caisa coaptă are întrînsa parfum din florile gingaşe ale primăverii...

L-am văzut odată în mijlocul unui grup de pionieri, purtând cravata roşie. Poetul zâmbea. Intregul grup radia fericire. Modest, cum a fost întotdeauna, poetul A. Toma le-a spus copiilor câtă bucurie încearcă, pentru că a ajuns la acea fericită zi, înconjurat de vlăstare tinere ale patriei, viitori constructori ai comunismului. N'a pomenit nimic de aportul său la măreaţa luptă pentru libertate. Opera sa a intrat în patrimoniul literaturii noastre, exemplu de artă pusă în slujba luptei pentru eliberarea clasei muncitoare.

Printre florile lăsate în grădina poeziei noastre, poetul A. Toma a sădit cu dragoste şi sârguinţă şi pentru copii... A găsit calea către inima lor pentru că iubea viitorul omenirii — socialismul... Copiii sunt sâmburii care vor rodi bogat în acel însorit viitor. De aceea îi iubea gingaşa inimă a poetului. Le-a cântat viaţa şi jocurile, le-a scris cântece şi glume, i-a adormit spunându-le fermecate poveşti. Aşa cum o face un bunic cu vorbă domoală şi înţeleaptă.

Poetul A. Toma a fost bunic pentru toţi. De aceea, cu toţii se cuvine să-i păstrăm în inimă chipul luminat de bunătate, iar când vom deschide cărţile sale să ne aducem aminte că versurile de acolo au fost scrise pentru noi de un om care ne-a iubit... Care a iubit în copii viitorul omenirii, viitorul patriei noastre dragi! Care a iubit tot ce este frumos în om!

DUMITRU MIRCEA
Laureat al premiului de Stat

Dragă Fănuță

de **SANDA DOINIȘ**

Ilustrații: **VL. CRIVĂȚ**

„Dragă Fănuță...".

„... știu că ar fi trebuit să-ți scriu mai curând. Dar am avut cam mult de furcă cu pregătirea examenelor, care abia s'au terminat și pe care le-am trecut cu bine, cu aranjatul casei, care ne-a luat o grămadă de timp și cu atâtea altele. Nu puteam s'o las pe mama să le facă pe toate singură, mai cu seamă că toată vremea o auzeam: „Ehei, dacă aș fi avut o fată acuș aveam și eu gospodină de ajutor în casă!" Așa că i-am ajutat la o mulțime de treburi: la vopsitul podelelor și-al ușilor, la spălatul geamurilor, la așezarea perdelelor, la despachetatul lucrurilor.

Să vezi acum căsuța noastră cea nouă, ce frumoasă e! Seara când deschide mama ferestrele mirosul de liliac din grădină umple toată casa. Tata ne-a spus că o să răsădească puieți de trandafiri agățători sub ferestre. Deocamdată însă, tata e foarte ocupat. Tovarășul Gheorghe, directorul stațiunii, ne-a spus când a venit alaltăieri să vadă cum ne-am instalat în noua locuință, că S.M.T.-ul avea demult nevoie de un mecanic priceput, cum e tata, și că deaceea o să aibă la început foarte mult de lucru. Știam eu că tata era socotit muncitor harnic, priceput, și la București la uzină, dar când l-am auzit pe tovarășul Gheorghe, tot am simțit că mi se umple inima de mândrie.

Aș vrea să-ți mai povestesc o mulțime de lucruri, mai ales despre noii mei colegi cu care încă n'am avut vreme să mă împrietenesc. Sunt băieți silitori și foarte veseli. Dar las asta pe altă dată.

Prietenul tău care nu te-a uitat!
Andrei"

Andrei păturі hârtia în două, apoi în patru, și-o puse în plic. Abia atunci își aduse aminte de ceas. Ridică privirea: ceasul de pe masă arăta ora patru. Și băieții hotărîseră să se adune pe parcelă la 3 și jumătate. Bravo! Întârziase. Noroc că cutia poștală era în drum. Altfel... Se ridică și ieși ca o furtună.

Dădu colțul, puse scrisoarea la cutia poștală din fața Sfatului Popular și o luă iute spre marginea satului. Acolo era parcela băieților. In dimineața aceea trecuse pe la școală să vorbească cu instructorul. Nu-l găsise, dar aflase în schimb despre parcela naturaliștilor. Câțiva băieți erau adunați în curtea școlii unde Gheorghiță le explica despre răsadurile de roșii și vinete căpătate dela sera gospodăriei colective. Gheorghiță spunea că-s niște soiuri noi, mult mai rodnice decât cele obișnuite. „Dau fructe mai multe, mari, cărnoase, cu semințe puține — spunea Gheorghiță. Dacă izbutim să le cultivăm, o să scoatem o recoltă de pe parcela noastră c'o să ne pizmuiască tot raionul". Băieții isbucniseră cu toții în râs, hotărîseră apoi să se'ntâlnească pe parcelă la 3 și jumătate.

„Rău am făcut că nu i-am spus lui Gheorghiță dimineață c'aș vrea să vin și eu în cercul lor!" — gândi Andrei. „O să le spun acum însă".

Ocoli livada de meri a Gospodăriei, din capul satului, și-o apucă pe lângă seră. Ehei, dac'au să izbutească ei să scoată recoltă bună din roșiile și vinetele astea, o să-i scrie lui Fănuță tot, tot. Să se minuneze și el și ceilalți. Cu gândul la foștii lui prieteni naturaliști, Andrei zâmbi. Uneori îi era dor de ei. Impreună făcuseră ierbare minunate, grădina școlii, experiențe cu germinația semințelor pentru care îi felicitase însuși tovarășul director, și tot așa ar fi vrut să lucreze și acum. Cu noii lui colegi însă, nu se prea împrietenise. Se simțea cam stingher în mijlocul lor. Intre ei, vorbeau, râdeau, puneau la cale fel de fel de jocuri, pe el însă, îl chemau doar când era vorba de adunările grupei de pionieri.

Andrei simțea că toate astea erau din pricina întâmplării aceleia cu Oană din ora de istorie. Blestemată întâmplare! Oană era un băiat silitor. Da'n ziua ceea, la lecția despre Comuna din Paris — încurcase lucrurile. Invățătorul ceruse ajutorul clasei și Andrei răspunsese în locul lui Oană. La sfârșit, învățătorul îl întrebase mulțumit: — „De unde cunoști atâtea lucruri despre Comună?" Andrei îi explicase: la școala de unde venea, cei din cercul de istorie făcuseră o adunare tematică având ca subiect Comuna din Paris. Și cu acel prilej învățase o mulțime de lucruri noi.

In recreație, Oană se apropiase încruntat de banca lui: „Ia ascultă — îi strigase — ai venit să te fălești cu școala ta dela oraș? Ingâmfatule!" — „Nu-i adevărat, Oană! — se apărase Andrei. N'am vrut să mă fălesc. In școala voastră se'nvață la fel de bine ca și la școala de unde vin eu. A fost o întâmplare că despre Comuna din Paris am învățat mai multe lucruri. Credeam c'o să vă intereseze. Dacă vrei, Oană îți aduc o carte despre Comună. O are tata acasă. O să afli multe..." „N'am nevoie de știința ta, orășeanule! — i-o retezase scurt Oană. Ține-o pentru tine! Și-i întoarse spatele supărat.

Multă vreme după întâmplarea aceasta, în sufletul lui Andrei stăruise un fel de mâhnire ascunsă. „Dece mă socotesc îngâmfat?" — se întreba el mirat.

Același gând îi stăruia în minte și-acum, când, zări capul tuns al lui Oană, în mijlocul băieților adunați pe parcela naturaliștilor. „Bun găsit!" — le strigă apropiindu-se.

Câțiva îi răspunseră mormăind și continuară discuția fără să-l bage în seamă. Oană le explica: „Până poimâine dimineață terminăm cu îngrășatul pământului. Poimâine punem răsadurile. Toată lumea să fie aici la ora zece.

Unul din băieți tuși și-l arătă cu privirea pe Andrei. Oană se opri: „Ce vrei? — îl întrebă scurt pe Andrei. Ce cauți aici?".

— Am venit la voi — spuse Andrei sfios. Știți, la școala de unde vin eu, am făcut parte din cercul naturaliștilor. Așa că acum, aș vrea să mă primiți printre voi. Pot să...

— Știu, i-o reteză scurt Oană. Poți să răsădești roșii și să iasă gutui. Ai învățat doar la oraș.

— Oană! — îl mustră încetișor, Gheorghiță, conducătorul cercului. Poate că...

— Niciun poate — urmă Oană, scuturându-și capul. Crezi că dacă ne-ai învățat despre Comună poți să ne'nveți și grădinăritul? Mai domol, căpățânosule, că doar n'ai fi făcut grădinărie pe trotuare la oraș.

— Oană, tu ai înțeles de-a'ndoaselea... încercă Andrei să-i explice. Dar n'avu vreme că Oană îi tăie vorba, mânios:

— N'avem ce vorbi cu tine. Dacă ți-i pofta de grădinărit, du-te acasă și seamănă legume'n palmă!".

Și întorcându-i spatele se adresă băieților: „Ne-am înțeles vasăzică! Poimâine la 10...".

Andrei se depărtă încetișor. Îl auzi pe Gheorghiță șoptind: „Te-ai purtat urât, Oană! Chiar dacă nu știe, îl putem învăța. Nu-i băiat..."

Mai departe nu mai înțelesese. Se iscase o larmă de glasuri, peste care tuna vocea lui Oană: „Da ce crede el? Pe mine nu mă..."

Andrei iuți pasul. Trecând pe lângă una din sere întoarse capul necăjit: acolo erau răsadurile băieților. I le arătase într'o zi Gheorghiță, când se'ntâlniseră din întâmplare prin apropiere. „Puțin îmi pasă de răsadurile voastre! — își spuse el ca să-și alunge mâhnirea. Puțin îmi pasă! N'aveți decât să scoateți roșii cât roata carului. Și vinete cât pietrele de moară. Puțin îmi pasă!

In clipa aceea îi veniră în minte vorbele lui Oană. „Vasăzică, poimâine la 10..."

Și dintr'odată, un gând îi fulgeră prin minte: „Poimâine la 10... dimineața... ei, dar n'o să scoateți nimic... nimic... asta e!"

★

In seara aceea Andrei intră în odaia lui îndată după masă. Aprinse lumina și începu să scotocească printre cărți și caiete. Unde o fi pus oare caietul cu însemnările dela cercul naturaliștilor? Răvăși o mulțime de cărți până dădu peste el. Începu să-l răsfoiască nerăbdător. Nu aici. După capitolul gunoitului. Da. Mai dădu o pagină și'ncepu să citească repede, „...înainte de răsădire, rădăcinile se mocirlesc pentru ca pe toată suprafața firelor să... „Nu, nu era vorba de asta! ...Răsădirea trebuie să se facă..." — „Aha! Aici e!" citi el cu glas tare: „Răsădirea trebuie să se facă sau într'o zi foarte neguroasă sau mai degrabă pe'noptat. In nici un caz dimineața. Altfel răsadurile se ofilesc dela soarele puternic de peste zi, se'ngălbenesc, nu prind și întreaga cultură se strică". Din nou își aminti vorbele lui Oană. „Vasăzică, poimâine la 10...". Mai citi odată totul, apoi închise caietul, zâmbind răutăcios. „N'o să scoateți roșii, nici măcar cât degetarul mamei. Da, da!..."

Deodată își aminti de ceva. Se repezi la geamul deschis, uitându-se dacă părinții au ieșit în grădină. „Tată, — strigă îngrijorat — ce zici, o să plouă până Duminică?". „De, băiatule, eu nu prea cred. Buletinul meteorologic care ne-a sosit la stațiune anunță timp frumos pe următoarele trei zile! Așa c'o să poți hoinări în voie!".

...A doua zi dimineață Andrei se trezi devreme. Se îmbrăcă în grabă, îmbucă ceva și plecă. „Incotro, îl întrebă mama .Nici n'ai mâncat cum trebuie!". — „Am treabă cu băieții!" — răspunse el. Ca și în ajun străbătu ulița, coti pe drumul spre marginea satului, ocoli livada de meri și trecând pe lângă seră se opri să privească răsadurile băieților. „Ce recoltă ar fi ieșit!"

Și parcă, la gândul ăsta simți un fel de părere de rău strecurându-i-se în suflet. „Cum de-au putut uita un lucru atât de simplu. Păcat!" — spuse cu voce tare, îndepărtându-se mâhnit.

După amiază ieși în grădină și'ncercă să citească. Dar gândurile nu-i dădeau pace. „Numai Oană-i de vină! Numai el!".

Pe la ceasurile cinci îl văzu pe taică-său, intrând pe poartă. „Ce-i cu tine, Matei? îl întrebă maică-sa, care întindea rufele la soare. Dece te-ai întors așa devreme? Spuneai că astă seară ai ședință!". „Plec îndată — răspunse tatăl. M'am întors doar să iau niște scule!". Și intră în casă.

Andrei închise cartea: nu putea să citească și pace. Se ridică și, cu cartea la subțioară, începu să se plimbe gânditor prin grădină. Trecând pe lângă geamul bucătăriei îl auzi pe tata povestindu-i mamei: „I-am spus de două ori ieri: Măi, omule, așa o să strici unealta. Ascultă-mă că-s muncitor bătrân! Da' el, în loc să m'asculte, mi-a răspuns trufaș: „Eh, las'că nu pun întâia oară mâna pe ea". Eu l-am lăsat în plata domnului. Și azi, poftim, vine și-mi spune că s'a stricat. Și acum trebuie reparată până mâine. De-asta am venit după scule. „Asta-i bună! spuse mama. După ce nu te-a ascultat, tot tu să i-o repari?". „Ei, mormăi tata. Mâine le trebuie prășitoare pe câmp colectiviștilor. Să împiedic treaba oamenilor pentru trufia unuia?".

Andrei se depărtă încetișor. Totdeauna era mândru de judecata tatălui său. Așa cum știa tata să deslușească o încurcătură fie ea chiar ascunsă în sufletul omului, puțini oameni puteau s'o facă. Foarte bine. Cum să-i lași pe oameni fără prășitoare în toiul muncii? Sigur c'avea dreptate!

Fără să știe cum, pașii îl purtară tocmai în marginea câmpului. Băieții erau iar acolo, pe parcelă. Gunoiau pământul și vorbeau între ei. Da' parcă semăna mai mult a sfadă decât a sfat. Il zări pe Georghiță dând din mâini și pe ceilalți la fel.

„S'au certat pesemne!" își spuse Andrei. Și porni și el spre casă.

...Trecând pe lângă seră, aruncă din nou o privire răsadurilor; din nou şi le închipui aplecând spre pământ tulpinele uscate şi frunzele îngălbenite. Şi dintr'odată, îşi aminti vorbele tatălui : „Doar n'am să'mpiedic treaba oamenilor pentru trufia unuia!". Da, cam asta era ceea ce voia să facă el.

Nu, nu putea să facă un lucru aşa de urât. O să se ducă şi-o să le spună băieţilor. Lui Gheorghiţă şi celorlalţi... Ba chiar şi... lui Oană. Da şi lui Oană.. Dar dacă n'o să-i găsească acasă?

Ridică privirea : soarele trecuse dincolo de muchia dealului din spatele satului. „Acum are să apună" — se gândi Andrei. „Şi în curând o să se facă întuneric". Nu, nu mai avea timp să-i strângă pe băieţi. Trebuia să facă totul singur. Se gândi o clipă, şi hotărîndu-se, porni pe cărarea care duce la locuinţa paznicului serei. In faţa uşii mai şovăi o clipă, apoi bătu. Moş Petre paznicul, zâmbi când îl văzu.

— Ai venit după răsaduri? Parcă spunea Gheorghiţă că vine el să le ia.

— M'a trimis pe mine — îngăimă Andrei privind în pământ. Şi-a zis... îşi căută vorbele cu grijă — poate ai să ne'mprumuţi şi un felinar. Mâine ţi-l dăm înapoi.

— Am, cum să nu! — Moş Petre desprinse un felinar dintr'un cui de sub grinda pridvorului. Da ce vă trebuie? Văd eu c'aveţi de gând să hrăniţi tot raionul de pe parcela voastră! — râse moş Petre. Uite-l — îi întinse el felinarul. Da zău, la ce vă trebuie?

— De — răspunse Andrei cu jumătate de gură. Ştiu eu când om termina?

Şi cu felinarul în mână porni în urma lui moş Petre spre seră.

★

Andrei o zări de departe pe maică-sa aşteptându-l în poartă. „Unde umbli?" îl întâmpină supărată.

— Am avut treabă.

— Văd. Ce mai treabă! Eşti murdar de sus până jos. Toată după masa te-a căutat un băiat — adăogă ea.

— Ce băiat? — întrebă Andrei.

— Nu ştiu. A venit, a plecat; pe urmă iar a venit şi-a zis că te-aşteaptă. L-am dus în odaia ta.

Andrei dădu buzna pe uşă tocmai în clipa în care Gheorghiţă se trezise şi se freca la ochi buimăcit. Abia când îl văzu pe Andrei se desmetici.

— Te-am aşteptat o groază! — Şi-am adormit — se scuză el.

— Nu-i nimic. Eu sunt de vină. Am întârziat.

— Venisem să-ţi explic... în fine... acum e târziu. O să-ţi spun mai pe scurt.

— Spune Gheorghiţă — îl îndemnă Andrei aşezându-se pe pat, ostenit. Ce s'a întâmplat?

— Ştii, noi am socotit că Oană s'a purtat urât. Ne-am dumirit şi ce-a fost cu întâmplarea de la Istorie. Şi azi am hotărît să te primim în cercul nostru, al naturaliştilor. Mâine la 10 să vii şi tu la parcelă. O să răsădim împreună...

Andrei îşi stăpâni cu greu un zâmbet. Tăcu o vreme, negăsind ceva potrivit să răspundă. Apoi îşi aduse aminte :

— Şi Oană?

Gheorghiţă oftă.

— A plecat. L-am certat, şi el s'a supărat şi a plecat. Aşa-i el repezit. A spus că n'o să se mai întoarcă niciodată în cercul nostru. Că am luat o hotărîre nechibzuită să te primim, şi că tu...

— Imi pare rău! — şopti Andrei. Din pricina mea.

— Ba nu! — sări Gheorghiţă. Din pricina trufiei lui. Asta e — Făcu o pauză, apoi întrebă: Vii mâine, nu-i aşa? Negreşit.

— Negreşit! De altfel eu am...

Andrei se opri în mijlocul vorbei încurcat.

— Vin negreşit!

★

...„aşa s-au petrecut lucrurile, dragă Fănuţă. Intâi m'am gândit să nu-ţi scriu întâmplarea asta. Drept să-ţi spun, mi-era ruşine. Dar pe urmă, m'am hotărît să-ţi scriu tot. M'am hotărît chiar în seara ceea după ce a plecat Gheorghiţă. Dar mi-era prea somn. Muncisem „zdravăn" — cum spune tata. — Dar când i-am văzut a doua zi pe băieţi ce bucuroşi erau, după ce le-am povestit totul din fir în păr cum ţi-am scris şi ţie, şi mă uitam la răsadurile pe care le răsădisem până la miezul nopţii şi care îşi înălţau tulpinele spre soare, am fost tare fericit. Băieţii se uitau unul la altul râzând. „Cum am putut uita un asemenea lucru?" Tocmai în clipa aceea, dinspre sat am zărit capul chilug al lui Oană. Venea în goana mare, cât pe-aci să se dea peste cap. „Ce nenorocire! — striga. Ce nenorocire! — Aţi apucat să le răsădiţi. Mi-am adus aminte ceva. N'au să se prindă. O să le pălească soarele. Mi-am adus aminte abia azi dimineaţă. Trebuiesc sădite numai pe timp noros sau..."

— Scara!—i-au strigat în cor băieţii, râzând. Şi i-au povestit totul. Oană s'a scărpinat după ureche — are el un obicei de când era mic, — şi — a făcut odată „Uf!" din fundul pieptului. „Bine că nu s'au prăpădit bunătate de răsaduri".

Apoi s'a uitat încurcat spre băieţi, spre mine, şi iar spre băieţi. S'a mai scărpinat odată după ureche, s'a apropiat de mine şi mi-a zis :

— Cartea aia... despre Comuna din Paris... o mai ai?

— O am — i-am răspuns.

— Să mi-o dai s'o citesc... dacă vrei!

Aşa a fost. Acum închei scrisoarea, că-l aud pe Oană în grădină, strigându-mă. A venit să mă ia la treabă, că pân'să vedem roşiile cât roata carului şi vinetele cât pietrele de moară, mai avem ceva de furcă.

Al tău prieten,

ANDREI!

Vizitând EXPOZIȚIA AGRICOLĂ UNIONALĂ

La începutul lunei August, s'a deschis în capitala Uniunii Sovietice, Expoziția Agricolă Unională.

Pe cele 207 ha. cât cuprinde ea, un adevărat oraș, cu pavilioane, alei, grădini și loturi experimentale sunt prezentate roadele muncii pașnice și constructive ale poporului sovietic. Ele reprezintă un uriaș succes al realizărilor din domeniul agriculturii socialiste.

Printre miile de cetățeni sovietici, colhoznici, agronomi, tehnicieni și oameni de știință care au participat activ la această expoziție, un loc de cinste l-au avut și tinerii naturaliști.

Dăm mai jos câteva din faptele unora din acești tineri naturaliști participanți la Expoziția Agricolă Unională, care sunt exemple demne de urmat și pentru participanții la concursul tinerilor grădinari din patria noastră.

Pe strada Proletarscaia din orașul Kostroma se întind frumoase grădini de flori, îngrijite de unitatea de pionieri a școlii medii de băieți nr. 32. La școală florile cresc pe lângă garduri, de-a lungul tuturor cărărilor și în jurul terenurilor de sport. In curțile caselor în care trăiesc elevii acestor școli au fost amenajate peste 400 de grădinițe cu flori.

La început pionierii au cultivat răsadurile în sera școlii și pe paturile calde, iar răsadurile târzii, care sunt sădite în locul florilor scuturate, pe straturile încălzite. Iată decе grădinile acestor copii înfloresc permanent.

Anul trecut unitatea de pionieri a cultivat 25.000 de flori, iar în acest an va cultiva și mai multe.

Exemplul acestor copii începe să fie urmat și de alți școlari din Kostroma. Aceștia iau deasemenea sub îngrijirea lor străzile și împodobesc cu flori orașul lor natal.

In raionul Kaahchin, regiunea Aşhabad, toată lumea o cunoaşte pe colhoznica Ainabat Beghenceva, Eroină a Muncii Socialiste, renumită prin obţinerea unor recolte bogate de bumbac. Intr'o zi ea a spus copiilor arătându-le un teren pietros de lângă şcoală:

— Haideţi să lucrăm pământul acesta şi să semănăm aici bumbac. Vă învăţ eu cum să-l cultivaţi.

Ei au curăţat lotul de pietre şi au făcut un şanţuleţ dela canalul principal de irigaţie până în curtea şcolii. Când a fost gata, copiii au deschis ecluzele şi apa a irigat micul lor ogor.

A venit timpul aratului. Ainabat Beghenceva a adus din colhoz doi cai. In timp ce o grupă ara locul şi marca terenul, o altă grupă pregătea seminţele pentru însămânţare. Toată vara Ainabat le-a dat ajutor copiilor. I-a învăţat să îngrijească bumbacul semănat, le-a desvăluit „secretele" artei cultivatorului de bumbac. Toamna, de pe lotul şcolii a fost strânsă o recoltă bogată. De atunci, şcoala nr. 8 din Kaahchin este renumită prin recoltele sale de bumbac.

Acum 5 ani, tinerii naturalişti ai şcolii nr. 9 din raionul Ozero, regiunea Moscova, au încrucişat pepenele galben „din Altai", pepene rezistent care se coace repede ,cu cel galben „Moldovenesc", mai delicat, originar din sud. Pepenele galben „din Altai" reuşeşte să se coacă în 75 de zile, iar cel „Moldovenesc" are nevoie pentru aceasta de un timp mai îndelungat, cam 145 zile. Selecţionând cei mai buni hibrizi şi încrucişându-i din nou, copiii au obţinut un pepene galben, gustos, căruia i-au dat numele de „Ozerschi". Acesta se coace timpuriu şi nu este pretenţios. Dela pepenele „din Altai", „Ozerschi" a moştenit rezistenţa şi coacerea timpurie, iar dela pepenele „Moldovenesc", miezul dulce şi parfumat.

De pe lotul experimental al şcolii, pepenele galben „Ozerschi" a trecut pe bostănăriile colhozurilor şi sovhozurilor vecine. Copiii de aici trimit seminţe şi tinerilor naturalişti din alte regiuni.

Prima livadă din Iacutia cea rece, într'o regiune din apropierea gheţurilor veşnice, a fost sădită în anul 1947 de tinerii pomicultori ai şcolii de 7 ani din Toibohoi. Copiii au început munca lor printr'o excursie în pădure. De acolo ei au mutat în livada lor arbuşti cu fructe pădureţe. Pentru a o proteja de vânt, copiii au împrejmuit viitoarea lor livadă cu tineri mesteceni, pini şi lariţe.

Tinerii pomicultori din diferite localităţi le-au trimis copiilor din Iacutia seminţe şi puieţi de pomi fructiferi. Mare a fost bucuria copiilor când după trei ani au strâns prima recoltă din livada lor.

Acum în livada şcolii cresc meri, scoruşi, coacăze negre şi roşii, fragi, un lămâi şi chiar un pomişor de cais iubitor de căldură. Prin îngrijirea lor atentă copiii au „reeducat" plantele sălbatice. Pentru a veni în ajutorul altor şcolari, tinerii naturalişti au amenajat şi o pepinieră de pomi fructiferi.

Şcoala din Toibohoi este înconjurată numai de flori. In jurul ei cresc aproape 2000 de flori anuale şi câteva sute de flori perene.

Cu şase ani în urmă tinerii miciurinişti din Krasnodar s'au gândit să selecţioneze un nou soi de grâu de toamnă, rezistent la ger, care să dea o recoltă bogată.

In toamna anului 1948, pe lotul experimental al staţiunii tinerilor naturalişti din Krasnodar copiii au semănat cinci soiuri de grâu de primăvară. In primăvară aceste loturi aveau un aspect jalnic: soiurile de grâu nu au rezistat la frigul iernii, ci doar pe un singur lot au rămas şapte tufe pipernicite dintr'un soi „din Extremul Orient". Ei au îngrijit aceste plante care au iernat bine, au strâns seminţele şi le-au semănat din nou toamna. In primăvara următoare, plantele care au rezistat la frigul iernii au fost mai numeroase.

Copiii au selecţionat din an în an seminţele plantelor mai rezistente şi au transformat treptat grâul de primăvară într'un nou soi de grâu de toamnă, căruia i-au dat numele de „Iunatschi" (ceeace înseamnă al tinerilor naturalişti).

(date luate din revista „Pionier")

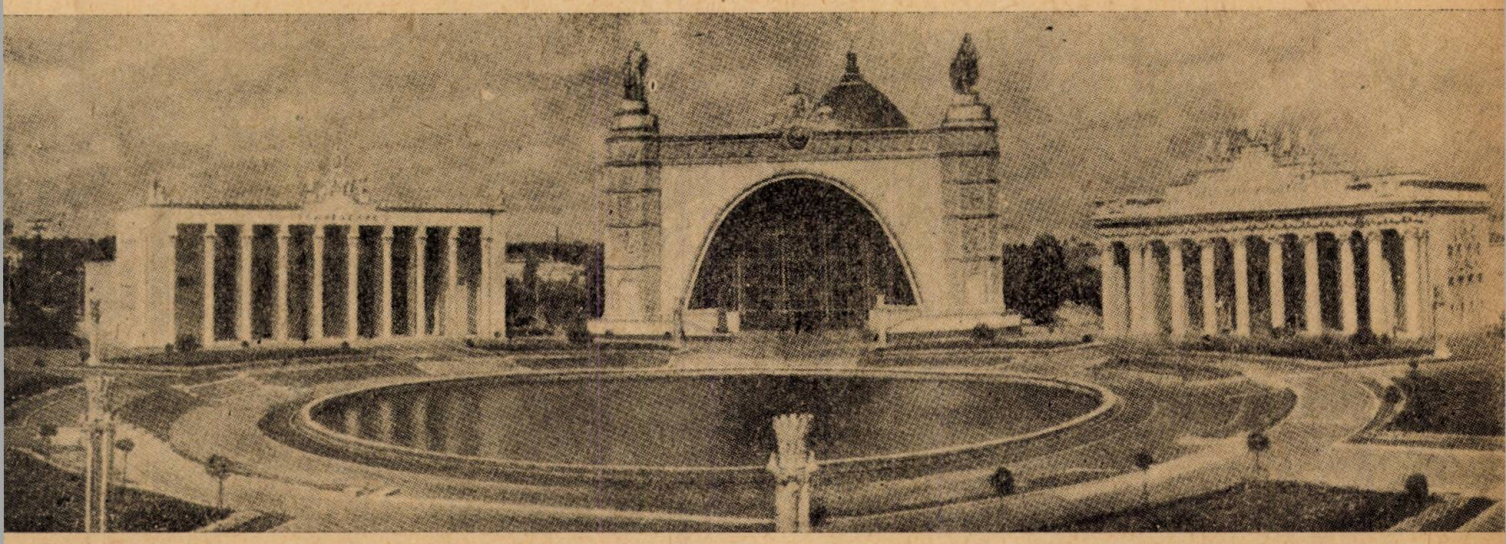

Un mare scriitor al tineretului

„Cel mai fericit om e acela care adormind, poate să spună că nu şi-a trăit ziua degeaba, că a avut o zi justificată prin muncă...".

N. A. Ostrovschi

Intr'o zi luminoasă a toamnei anului 1904, la 29 Septembrie, în comuna Vilia din Ucraina, într'o odăiţă modestă se auzi ţipătul scurt, ascuţit, al unui nou venit pe lume. In casa muncitorului Alexeievici Ivanovici Ostrovschi se născuse al doilea fecior: Nicolai. Puternică, adâncă şi de neuitat a fost bucuria părinţilor.

Bucuria aceasta trăieşte astăzi mai viu ca niciodată în inima poporului ucrainian, a tuturor oamenilor sovietici care sărbătoresc acum, cincizeci de ani dela naşterea lui Nicolai Ostrovschi. Ei cinstesc cu un firesc sentiment de mândrie nu numai pe un talentat scriitor sovietic, ci şi pe un mare luptător pentru triumful comunismului, a acelei orânduiri care se construieşte astăzi în Uniunea Sovietică. Căci Nicolai Ostrovschi a realizat în Pavel Corceaghin — eroul principal al romanului său „Aşa s'a călit oţelul" — pe drept cuvânt, figura artistică a reprezentantului celui mai bun al „generaţiei corceaghiniste", al acelei generaţii de tineri comunişti care în anii revoluţiei ca şi în cei ai înflăcăratei construcţii pe schelele cincinalelor sovietice au fost în primele rânduri. Tinerii acelei generaţii n'au dat îndărăt nici în faţa gloanţelor gărzilor albe, nici în faţa greutăţilor, a sabotajului, a duşmanilor de orice fel.

N. A. Ostrovschi la 14 ani

Scriitorul acesta, a cărui personalitate Romain Rolland — un mare scriitor al poporului francez — o caracteriza ca fiind „o torţă aprinsă a activităţii", ne-a lăsat ca o mărturie nepieritoare a contribuţiei sale valoroase la lupta pentru cauza fericirii poporului său, nemuritoarea operă „Aşa s'a călit oţelul" — romanul care a educat şi educă noi şi noi generaţii de tineret din toate ţările lumii. Creaţia sa artistică reflectă nu numai un ideal al poporului său, ci însăşi lupta pe care autorul au dus-o pe front, cu arma în mână, pentru realizarea acestui ideal.

Tânărul Nicolai Ostrovschi avea 16 ani când fochist fiind, la uzina electrică din Sepetovca, devine omul de legătură al Comitetului Revoluţionar ilegal în timpul ocupaţiei bandelor albe ale lui Petliura, iar peste doi ani luptă în vestita brigadă a lui Cotovschi. Tânărul Ostrovschi a fost în acelaşi timp şi un neobosit activist al comsomolului. In autobiografia sa el aminteşte că fusese... „activist politic, secretar de comitete comsomoliste. Aceasta înseamnă o muncă dela ora 6 dimineaţa până la ora două noaptea". Şi într'adevăr, este cum nu se poate mai firesc ca un tânăr talentat, înzestrat cu arta unui mare povestitor, care a trăit din fragedă vârstă o asemenea viaţă, să scrie o carte pătrunsă de înflăcărare. Şi Nicolai Ostrovschi a făcut-o! Urmărindu-i pas cu pas faptele, vorbele, gândurile cele mai ascunse ale lui Pavel Corceaghin, înţelegi parcă mai bine figura tipică a comsomolistului acelor ani a cărui principală lozincă era: „să fii totdeauna în front" şi care „se grăbea să trăiască". Şi nu numai că se grăbea el însuşi, dar îi grăbea şi pe alţii. Felul acesta de viaţă, obişnuinţa de a pune la inimă tot ce este spre fericirea poporului său, este caracteristic scriitorului Nicolai Ostrovschi.

Obişnuinţa de a duce o asemenea viaţă şi-a însuşit-o încă din copilărie, din cea mai fragedă vârstă. El trăia ca un luptător. Povestind despre primii săi paşi în viaţă spunea: „Când partidul lui Lenin şi Stalin i-a chemat pe părinţii noştri la asaltul împotriva capitalismului, noi, tineretul de atunci, nişte copii aproape, ne-am aruncat deasemenea în luptă pentru tinereţea, pentru fericirea noastră. Doream o viaţă frumoasă, fericită, şi păşeam alături de părinţii noştri ca să cucerim fericirea...". Aşa s'a format şi s'a născut de fapt acest pasionat luptător comsomolist.

Intreaga lui viaţă, fiecare clipă pe care o trăia, însemna o străduinţă de îndeplinire a datoriei faţă de partid, faţă de marele popor sovietic. Cu sentimentul unei asemenea răspunderi pentru îndeplinirea datoriei în viaţă, Ostrovschi sublinia importanţa unei mari însuşiri a luptătorului revoluţionar: „Curajul se naşte în luptă. Curajul

Pioneri la N. Ostrovschi

* * *

după tabloul lui G. Mehmedov

se formează zi de zi, într'o rezistenţă dârză împotriva greutăţilor. Deviza tineretului nostru este curajul, rezistenţa, perseverenţa, înfrângerea greutăţilor...".

Prin tot ce făcea, prin tot ce gândea, Ostrovschi năzuia fierbinte să-şi facă datoria. In momentul terminării romanului său „Aşa s'a călit oţelul", el a scris cu emoţie pe pagina întâia a cărţii: „Dedic această lucrare Comsomolului Leninist care m'a crescut...".

Faptul că „Aşa s'a călit oţelul" a devenit cartea de capătâi a tinerilor comunişti din toate ţările lumii, constituie o mărturie de netăgăduit asupra eroismului cu care a luptat Ostrovschi pentru a-şi învinge infirmitatea şi a reveni în rândul luptătorilor, pentru a trage în duşman cu o armă, nouă, la fel de valoroasă, cu arma scrisului.

Păşind în literatură, el îşi spune sie-şi, cercetându-se parcă: „Fie că eşti scriitor consacrat sau începător ,eşti obligat să nu uiţi niciodată esenţialul, întrebându-te: cu ce anume contribuie cartea ta la munca gigantică a partidului, a comsomolului, a puterii sovietice, a societăţii?

Figura lui Pavel Corceaghin nu este figura unui erou unic, izolat, ci a unui tânăr din marea familie a comsomoliştilor a cărui fapte şi gânduri, a cărui bucurii şi năzuinţe sunt comune eroicei sale generaţii.

De unde a izvorît atâta forţă în sufletul acelui tânăr orb, paralizat, cu organismul plăpând şi ros de boală? Cândva, Nicolai Ostrovschi dăduse răspuns unor prieteni, la această întrebare: „Eu sunt o picătură mică în care s'a reflectat un soare — Partidul!". Conştiinţa aceasta de soldat credincios, devotat cu trup şi suflet cauzei pentru care luptă partidul, cauzei fericirii poporului, i-a insuflat o putere miraculoasă, i-a dat forţa necesară de a lupta aşa cum ştia el oricând şi oricum, în orice condiţii. Dacă mâna era prea slabă pentru a mai ţine puşca, a apucat condeiul.

El trăia cu intensitate fiecare moment al vieţii, sorbea cu nesaţ veştile despre biruinţele pe tărâmul construirii socialismului. Dar chiar şi felul cum îşi organiza ziua de lucru, ţintuit patului, paralizat şi orb, este plin de învăţăminte pentru noi. Avea o tăbliţă cu grătare speciale care-i permiteau să scrie drept fără ca rândurile să se suprapună. Seara, ai săi îi lăsau hârtie curată, iar dimineaţa, găseau pe parchet teancuri de foi de manuscris la care scriitorul muncise toată noaptea. In casă, camera lui Nicolai devenise locul cel mai interesant, unde se adunau cu toţii, mama, soţia, rudele lui; veneau scriitori ca Ana Caravaeva şi Mihail Şolohov cu care se sfătuia asupra problemelor grele ale creaţiei sale. Şi mai ales, citea, citea multă literatură originală şi universală.

Nouă, tineretului din patria noastră, Nicolai Ostrovschi ne-a lăsat prin chipul drag al lui Pavca Corceaghin, devenit de mult prietenul şi sfătuitorul apropiat, nedespărţit, o poruncă de cinste: „Nimic nu-i mai sfânt pentru om decât viaţa. N'o trăieşte decât o singură dată şi trebuie să o trăiască astfel, încât să nu simtă o chinuitoare durere pentru anii trecuţi în zadar, să nu se simtă ruşinat pentru trecutul meschin şi ticălos, iar în faţa morţii să poată spune: toată viaţa şi toate puterile mi le-am închinat celui mai minunat lucru din lume: eliberării omenirii". Şi oare, a urma încă din primii ani ai vieţii noastre, din copilărie şi până la adânci bătrâneţi această poruncă a lui Nicolai Alexeievici Ostrovschi, nu este oare cea mai bună dovadă a dragostei şi prieteniei noastre fierbinţi pe care i-o vom păstra pentru totdeauna, pentru tot ce ne-a dat din viaţa, din inima lui?

MIRON DRAGU

GRĂDINA BOTANICĂ DIN CLUJ

Un colţ cu plante exotice

Ca să ajungi la Grădina Botanică din Cluj, trebuie să urci Str. Republicii, pe unul din pitoreştile dealuri înverzite ale acestui oraş. De afară nu bănuieşti ce se află în spatele porţii masive de lemn sculptat cu motive româneşti. După ce i-ai trecut pragul însă, îţi dai seama treptat că te afli într'o grădină care-şi desvăluie frumuseţile pe rând, şi că de multe ori, numai după câţiva paşi, privelişteа este cu totul alta. In adevăr, Grădina Botanică din Cluj, una din cele mai frumoase şi mai bogate din Sud-Estul Europei, este interesantă nu numai pentru cunoscătorul în domeniul botanicei, care vede aici aclimatizate numeroase plante ce nu trăiesc pe la noi, dar trezeşte şi gustul pentru frumos al oricărui vizitator. S'ar părea că pe lângă forme variate de relief, tot ce întâlneşti, arbuşti şi arbori diferiţi, sau vegetaţia ierboasă ce reprezintă o parte din flora globului şi a ţării noastre, ar creşte la întâmplare. După ce cutreieri însă cele unsprezece ha. cât cuprinde grădina, urcând coline şi trecând pârâiaşe, îţi dai seama că totul a fost orânduit de om, după un plan anumit.

Să încercăm şi noi s'o cunoaştem mai amănunţit.

La intrare, ne întâmpină în stânga un panou cu fotografii, şi un ghid, care ne ajută să ne descurcăm prin numeroasele poteci şi alei. Pe dreapta, printre arbuşti şi flori de toate culorile, se înalţă clădirea albă a Muzeului Botanic. In faţa muzeului începe prima secţie a grădinii, aceea a **plantelor ornamentale**; aici se cultivă numeroase varietăţi de pansele, trandafiri, zambile, garoafe, etc., plante caracteristice tuturor anotimpurilor. De pildă, iarna creşte aici un soi de chiparos cu forme geometrice interesante, numit „arborele vieţii". In aleele trandafirilor, se cultivă aproape o zecime din varietăţile de pe pământ ; printre acestea sunt şi soiuri „sălbatice", originare dela noi, din care au fost obţinute de către horticultori o parte din varietăţile ornamentale aflate acolo.

Trecând mai departe, ajungem la grupuri de **plante fitogeografice** care ne prezintă aspecte de vegetaţie din diferitele regiuni ale globului. La alcătuirea lor s'a căutat totodată să se redea decorul natural al locului unde cresc aceste plante. Astfel, grupul care reprezintă vegetaţia pustiurilor şi deşerturilor (Mexic, Sahara etc.), cresc pe un teren nisipos, cu stânci artificiale. Un decor potrivit a fost creat şi pentru plantele alpine. Armonia aceasta a fost şi mai bine realizată pe locul numit „Grădina japoneză". Acolo, printre boschetele cu lampioane, lanterne, podeţe peste pârâiaşe, statuiete de lemn şi de piatră, toate construite în stil arhitectural nipon, cresc o serie de plante şi arbuşti specifici climei din Japonia şi China: diferite specii de liliac, arborele de plută, etc. Aici putem vedea o rudă mai îndepărtată de-a molidului, Ginkgo biloba, numită popular în Japonia „planta sfântă", presupusă a reprezenta una din cele mai vechi specii de plante ale globului, care a existat în urmă cu milioane de ani.

Dar iată că aspectul grădinii se schimbă iarăşi: suntem nevoiţi să urcăm pieptiş un deal, folosind treptele unei scări de piatră. De astă dată trecem prin umbra răcoroasă a vegetaţiei pomicole balcanice, caucaziene şi mediteraniene. Străbătând un platou, ajungem la „Grădina miciurinistă". Aici se experimentează creşterea şi aclimatizarea unor noi plante de cultură: vişinul mocănesc, vişinul pitic, vreo douăsprezece specii de aluni de pământ cu seminţe de diferite culori (albe, roşii sau roze) şi altele. Tot aici se mai cultivă o plantă arctică, rară la noi în ţară, mult căutată pentru vindecarea bolilor de rinichi, numită „strugurii ursului".

De sus, dela marginea „Grădinii miciuriniste", coborîm într'o vale adâncă, cu fundul ca o câmpie, în spatele căreia, urmând linia unor noi cos-

Bogăţia de plante şi varietatea priveliştilor este o caracteristică a Grădinii Botanice

tişe de deal, se ridică verdele închis al pădurii de conifere. In această vale, ne simţim „ca la noi acasă". Şi nu întâmplător: aproape de **grupul mediteranian,** creşte flora specifică ţării noastre, reprezentată prin plantele Olteniei, Ardealului şi Banatului, a dunelor maritime şi dobrogene, prin fânaţuri de câmpie şi stepă. Din 4.000 specii de plante câte cresc la noi în ţară, numai a zecea parte sunt specifice climatului nostru, deoarece, celelalte cresc şi în alte ţări. Această parte a grădinii este bogat împodobită cu varietăţi de plante ca: „bujorul românesc", un soi de liliac numit „lemnul vântului", crucea voinicului, omagul moldovenesc, „liliacul românesc", etc.

Dar să trecem în continuare peste podul cel mare al grădinii, — o boltă în fâşia întunecoasă a pădurii de brad — deasupra unui pârâu ce curge printr'o mică prăpastie. Pe celălalt mal, priveliştea se luminează din nou. Aici, pe o anumită porţiune de teren, este veşnic mult soare, deoarece cresc plante mai mici; este lotul rezervat **grupului sistematic** al grădinii, astfel alcătuit încât să se poată urmări uşor evoluţia florei, începând cu cele mai inferioare specii de plante, alge, ciuperci, licheni, până la cele mai superioare, adică până la arborii de pădure.

Tot în această parte a grădinii, în secţii aparte, cresc şi plantele industriale, medicinale şi furajere.

Străbătând aleile care ocolesc o coastă de deal, şi ajungând pe un al doilea platou, ajungem într'unul din cele mai frumoase colţuri ale Grădinii Botanice. Este cea mai înaltă colină a ei, iar dacă ne mai suim pe scările metalice suspendate, până sus, în balconul turnului de apă, cuprindem pe deasupra vârfurilor brazilor, panorama unei părţi a Clujului. Balconul de unde se observă această privelişte, şi bazinele cu peşti aflate jos, lângă turn, sunt locurile unde vizitatorii zăbovesc cel mai mult. Bazinele de beton pline cu apă, pe care plutesc nuferi sau din care se ridică o vegetaţie acvatică variată, sunt bucuria copiilor; şi cum să nu prezinte o asemenea atracţie, când o mare parte din peşti sunt coloraţi, şi atât de blânzi, încât le iau hrana din mână?! Aşa sunt „caraşii aurii", o specie curioasă de peşti din apele Japoniei; în apă rece, ei au culoarea neagră, iar când apa este caldă, culoarea lor devine aurie, încât bazinul în care înoată în cârduri, la un moment dat pare o revărsare de torente luminoase.

Dar călătoria noastră nu s'a sfârşit încă: o mulţime de plante nu pot fi cultivate în aer liber, şi atunci trebuie să le vizităm în sere. Când intrăm în sera principală, avem impresia că suntem în zona caldă a tropicelor, a regiunilor subecuatoriale sau ecuatoriale: peste tot, ghivece enorme cu specii de palmieri, bananieri, arbori de cauciuc, trestie de zahăr, etc. Iar în mijlocul lor, se ridică măreţ, un palmier de 70 ani, destul de bătrân dacă-l comparăm cu viaţa unui om, dar destul de tânăr, dacă ştim că viaţa obişnuită a lui atinge aproximativ 1000 de ani. Este cea mai veche plantă a Grădinii Botanice, adusă de pe locul vechii grădini din Cluj. Înălţimea lui depăşeşte cu mult pe a celorlalţi palmieri, iar pentru că el creşte necontenit, a trebuit să i se confecţioneze un turn de sticlă, deasupra serei, pe unde el îşi ridică treptat vârful.

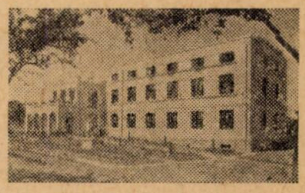

Interesante sunt şi plantele senzitive, ferigile arborescente, minunatele orchidee, papirus-ul (pe foile cărora vechii egipteni şi-au lăsat scris o parte din istoria lor), precum şi o serie întreagă de plante subtropicale, dar atracţia cea mai mare o reprezintă nufărul exotic numit „Victoria regia", o plantă ornamentală originară de pe Amazoane. Aici, ea este cultivată într'un mare acuariu cu apă încălzită. Una din curiozităţile lui o constituie frunzele sale întinse pe apă, rotunde, crestate pe margini şi foarte mari: diametrul lor ajunge până la 2 m. O frunză din aceasta, susţine greutatea unui copil mic. O specie de „Victoria regia", numită „Victoria cruziana", adusă din serele Grădinii Botanice a fost aclimatizată în apele termale ale băilor din regiunea Oradea. Oamenii muncii aflaţi acolo la odihnă, i-au admirat mai întâi frunzele, însă în curând au putut afla de o altă curiozitate a acestei plante: într'o dimineaţă, au observat că nufărul a făcut flori albe; în a doua dimineaţă însă, florile lui deveniseră de culoare roz.

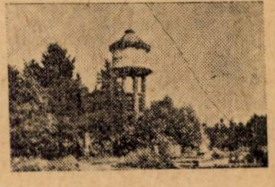

Insfârşit, să trecem şi pe la ultima secţie a grădinii; desigur că oriunde există o vegetaţie atât de bogată şi felurită, trebuie să existe şi un

ierbar. Şi ierbarul de aici, este cel mai complet din ţară, numărând 10.000 piese botanice de muzeu, şi peste o jumătate milion eşantioane de ierbar, răspândite prin clădirea muzeului şi prin numeroasele sale dulapuri, aşezate într'o ordine anumită.

A aminti tot ce cuprinde acest ierbar, este cu neputinţă: sunt reprezentate aici speciile cele mai felurite de plante, începând dela cele inferioare... continuând cu ferigi arborescente din Tasmania... cu cereale, fructe exotice... cu plante specifice altor ţări. In afară de acestea, mai sunt reprezentate plantele alimentare, textile, medicinale, şi însfârşit, cele lemnoase.

Câteva din piesele muzeului sunt foarte interesante; astfel, într'una din sălile de jos ale muzeului se află un trunchi carbonificat găsit pe lângă Petroşani, care reprezintă „Chiparosul de baltă", socotit a avea o vechime de milioane de ani. Azi, această specie de chiparos mai creşte doar în regiunile fluviilor Missisippi şi Missuri din America de Nord; el are un lemn foarte rezistent, un trunchi de dimensiuni foarte mari, şi trăieşte uneori mii de ani. La noi în ţară este cultivat doar în Grădina Botanică din Cluj, Bucureşti, şi'n grădina Cişmigiu.

O altă piesă interesantă este sămânţa unei specii de cocotier, care cântăreşte 16 kg.!

In muzeu se află şi cel mai vechi ierbar din ţară, „Ierbarul lui Baumgarten", făcut acum 150 de ani de către un profesor de la Sighişoara; tot aici se află şi ierbarul unui cultivator român vestit, cunoscut în popor sub numele de Moş Porcius de la Bistriţa Năsăud.

Cu aceasta, vizita noastră a luat sfârşit. Dar ca şi noi, mii şi mii de vizitatori vin la această grădină botanică, şi numărul lor creşte neîncetat, ajungând până la 250.000 în 1953.

Importanţa Grădinii Botanice este nu numai aceea de a fi un preferat loc de recreaţie şi vizitare. Ea are şi-un scop didactic: aici au învăţat şi învaţă „pe viu" sute de studenţi; grădina este opera unui colectiv de oameni care i-au dat viaţă, care o îngrijesc şi-o înfrumuseţează mereu, fiind în acelaşi timp preţioşi îndrumători pentru toţi cei care se interesează de realizările ei. Deasemenea, ea este importantă din punct de vedere ştiinţific, întrucât aici se creează specii noi de plante, se studiază aclimatizarea lor şi bolile ce le au.

Rezultatele obţinute de colectivul Grădinii Botanice din Cluj sunt împărtăşite şi altor grădini botanice dela noi din ţară şi din străinătate, cu care ea face un continuu şi preţios schimb de experienţe. Să nu ne închipuim însă că legăturile ei sunt numai cu marile grădini botanice; multe grădini şcolare cer sfaturi şi fel de fel de seminţe selecţionate, iar pionierii care vin aici, sunt unii dintre cei mai obişnuiţi şi mai interesaţi vizitatori.

reportaj de C. ION

de **AL. OVIDIU ZOTTA**

L'am meşterit
Zile de-a rând,
In cercul de-aeromodele...
L'ar pizmui, pe drept cuvânt
Oricare dintre rândunele!

In voia vântului îl las,
Seninul să colinde.
Se'nclină'n semn de bun rămas
Şi-apoi de-un nor se prinde...

Imi pare-o pasăre de-omăt
In zarea de cicoare...
— Salut, măi pui de avion,
Ce drumeţeşti spre soare!

De-aş fi cu tine, să cuprind
Din ochi întreaga ţară,
In codri buciumul s'aud
Şi fluerul pe-ogoară..

Să văd: în munte, la Bicaz,
Barajul merge bine?
...De-ai şti tu cât mi-i de necaz
Că nu-s acum cu tine!

Dar nu mă dau bătut uşor,
Invăţ eu meşteşugul!
Imi fac curând un avion,
Ştii, unul mare, cu motor,
Şi ţin'te pârleo, printre nori
De-a latul şi de-a lungul!

LEGENDĂ

„Sus pe bolta cerului
Luna albă iasă,
Și pe fața lacului
Lacrima își lasă"

de **PETRE SURUPĂCEANU**

Ilustrații : IOANA OLTEȘ

Demult, tare demult, pe când nici bunicul bunicului meu nu venise pe lume, trăia un om tare sărac ce-i zicea Ilie, morar la un om avut. Muierea-i murise de bolnavă și de necăjită și-l lăsase pe Ilie s'o crească pe Leana, fata lor.

— Ilie, Ilie — cic'ar fi zis muierea înainte să închidă ochii pentru veci — ai grijă de fata noastră. Păzește-o de strâmbăturile ce-s pe lume.

După aceste vorbe, muierea lui Ilie și-a sărutat fata pe frunte, apoi a pășit pragul către lumea cealaltă.

Și anii treceau unul după altul, iar Leana creștea, creștea văzând cu ochii! Și dece mai mult creștea, tot mai mândră se făcea. Și a ajuns Leana noastră la un număr de ani când inima oricărei fecioare începe să bată mai altcum parcă, decât bătea pe vremea copilăriei. Adică — să zicem mai de-a dreptul — Leana a pus ochii pe un flăcău. Și flăcăul acela era mândru. Gheorghe îl chema. Și era Gheorghe ăsta pădurar pe moșia unui boier. (Boier o fi fost ori împărat, asta n'o știu. Vorba e că era bogat și cu inimă neagră; de, ca toți bogații). Și era pădurea pe care o păzea Gheorghe întinsă, așa de întinsă că ți-ar fi trebuit cal într'aripat cu care — zice povestea — îi făceai înconjurul în nouăzecișinouă de zile și tot atâtea nopți...

Când flacăra iubirii îi frigea pieptul, Leana se ducea la tatăl ei — morarul — și-i zicea:

— Tătucă, tătucă, tare-aș vrea să mă duc în pădure după surcele!...

Asta într'o zi. Iar într'alta:

— Tătucă, tătucă, lasă-mă în pădure să culeg fragi!...

Și iac-așa: azi după smeură, mâine după surcele ,poimâine după fragi, Leana mergea mereu în pădure să-l vadă pe Gheorghe al ei. Doamne, și de nu-l vedea, tare se mai chinuia. Iar în zilele în care-l întâlnea, n'meni pe lume nu era mai fericit ca ea.

Când flăcăul nu-și vedea iubita, adică pe Leana, își lua fluierul — căci era mare meșter la cântat din fluier — și începea să cânte cântece de dor și of. După o vreme își punea fluierul la brâu și cânta din gură :

Alei, codre'ngândurate,
Totdeauna mi-ai fost frate!
De bine m'ai sfătuit
Și de rău tu m'ai păzit.
Rogu-te, mai fă-mi un bine:
Cheamă-mi mândruța la tine;
Fă să-i cânte florile,
Florile — surorile;
Și mândruța să le-asculte
Nopți întregi în tine multe
Pân'ce-o fi ca să'nțeleagă
Cât mi-a fost și mi-e de dragă!...

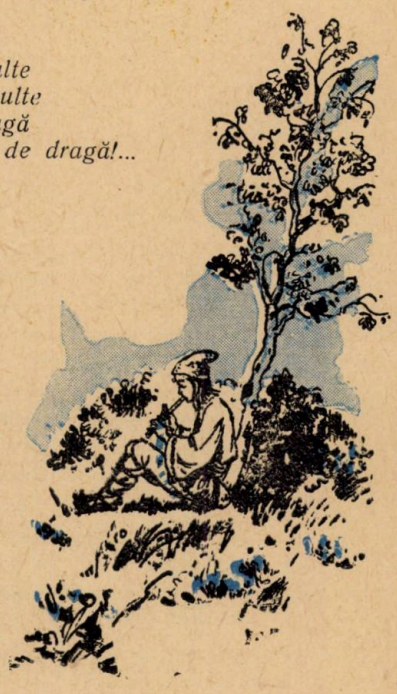

Acuma... între noi fie vorba. Leana înțelesese ea cât îi e de dragă lui Gheorghe și fără să-i cânte florile, florile-surorile.

Și când făcuseră tinerii din povestea noastră planuri de nuntă, iacătă s'arătă și năcazul... Pe vremea ceea împăratul împăraților era Soarele. Azi noi îi zicem simplu : Soare. Pe atunci i se zicea : Impăratul Soare. Și stăpânea Măria-Sa peste

toată lumea cea care se vede şi cea care nu se vede. El pe vremea aceea umbla pe boltă ca şi azi. Numai că îi plăcea să meargă cu pas domol-domol; făcea popasuri lungi şi chefuia straşnic.

...Intr'o dimineaţă Leana a ieşit afară din casă şi a plecat să adune bobiţe de rouă, căci numai cu bobiţe de rouă îşi spăla obrăjorii. Şi Leana mi se credea că nimenea n'o vedea. Dar iacă o vede Soare Impărat. Şi — zice povestea — cum a văzut-o, mult că a plăcut-o. Atunci, nici una nici alta — hait — Soarele trimite doi luceferi s'o peţească. Se coborîră cei luceferi, peţitorii ei, călări pe harmăsari cum numai la curtea împărăţiei lui Soare Impărat se aflau, se înfăţişează morarului, descalecă, şi unul dintre ei zice aşa:

— Bucură-te, morarule! Veste mare şi bună îţi dăm: Soare-Impărat o vrea pe fiică-ta de soţie! Moraru clipi des din ochi de strălucirea celor doi luceferi, căci vestmintele lor erau cusute numa'n fire de aur şi de argint, şi presărate cu puzderie de pietre scumpe şi lucitoare că-ţi luau ochii. Dar nu numai de strălucirile acestea clipea morarul, ci şi de ameţeala ce i-o dăduse vestea asta mare.

— Se vede că n'ai auzit ce ţi-am spus noi, morarule! au zis luceferii.

— Ba de auzit am auzit eu destul de bine — a răspuns morarul — dar nu pricep!

— Ce nu pricepi?

Morarul şi-a trecut palma peste frunte ca să se desmeticească şi a vorbit:

— Adică... vreau să zic... nu-mi vine a crede că Luminăţia Sa, Soare-Impărat, vrea să se însoare cu fata mea!

— Ba... vrea! au zis amândoi luceferii de-odată. Apoi, tot ei:

— Ce veste ducem Luminăţiei-Sale?

— Spuneţi-i Luminăţiei-Sale că-i mulţumesc pentru cinstirea ce-mi dă, a răspuns morarul. Dar... eu zic să'ntrebăm şi fata.

Au întrebat-o. Fata cică şi-ar fi plecat fruntea şi le-ar fi zis luceferilor:

„Dragi luceferi.
Peţitorii mei,
Eu vă mulţumesc
Insă nu-mi doresc
Soare soţior
Mai bine să mor!"

Luceferii au încruntat din sprâncene, au încălecat degrabă şi s'au dus. Amărît, morarul a stat pe-un bolovan mare, lângă moară.

— Eu gândesc, fata mea — a zis el — că nu faci bine de nu te duci după Soare-Impărat. Cine-i mai mare decât el? Şi-apoi... o da dumnezeu şi m'oi scoate şi pe mine din sărăcie!

— Tătucă, tătucă, — se sbuciuma fata în vreme ce lacrimi mari i se rostogoleau pe obraji — mie mi-e drag de altul, tătucă. Şi eu cu altcine nu m'oi mărita!...

Morarul a rămas câteva clipe descumpănit, apoi a întrebat:

— Şi cine-i acela care ţi-i drag?

— E Gheorghe pădurarul, tătucă!...

— Bine copila mea — a zis într'un târziu morarul — mărită-te cu acela de care ţi-e drag. Numai că şi de-aici înainte o să ne şadă sărăcia în spinare.

In vremea asta luceferii au ajuns la Soare. Au descălecat, au făcut plecăciunea cea de cuviinţă apoi unul dintre ei a zis:

— Inălţate Impărate, veste bună nu-ţi aducem!

— Cum, a strigat Soarele.

Şi luceferii povestiră totul: uite-aşa şi-aşa, că morarul îţi mulţumeşte pentru cinstirea ce-i faci, că el vrea să fie socrul Măriei-Tale, dar că... nu vrea fata...

S'a înfuriat Soare-Impărat şi i-a trimis iarăşi pe cei doi luceferi la fata morarului, să-i spună că dacă şi acum o strâmba din nas, va să fie rău de ea, de tatăl ei şi de toţi pământenii; că dacă şi acum o strâmba din nas, apoi să-i mai spună că

el, Soare-Impărat, n'o să mai dea pământului nici căldură şi nici lumină...

Şi iar s'au asvârlit pe harmăsari cei doi luceferi. şi iar au coborît pe pământ, şi iar au mers la morar.

— Hei, morarule — au zis ei — iacătă-ne iarăşi la poarta ta.

— Mă bucură! a răspuns morarul. Dar care-i năcazul?

— Iacă, trebuie să ne dai fata. Altminteri o să fie rău de voi, pământenii.

Şi i-au spus morarului tot ce le spusese lor Soare-Impărat. Când a auzit Leana de una ca asta unde mi s'a pornit pe plâns, şi plângea, plângea de ţi se rupea inima. Şi a plâns ea şase zile şi şase nopţi încheiate; şi atâtea lacrimi a vărsat, sărăcuţa, că dacă le-ai fi strâns făceai un râu... Unde să se ducă ea? Ce să facă ea?...

Am uitat să spun că într'o după amiază. când se ducea în pădure, Leana vede jos, pe iarbă o păsărică sbătându-se.

— Fetiţo, fetiţo, — a vorbit păsărica — nu te fricoşa, nu mă ocoli, vino şi-mi leagă aripa ce mi-a rupt-o uliul cel hain!

Auzind că din guşa cea mică a păsăricii aceleia iese grai omenesc, Leana s'a cam speriat şi a vrut s'o rupă la fugă.

— Fetiţo, fetiţo, a zis iar păsărica, nu te fricoşa şi nu mă lăsa, haide, nu fugi, nu mă ocoli, vino şi-mi leagă aripa; că poate ţi-oi prinde şi eu bine vreodată. Leana s'a apropiat, a rupt o fâşie îngustă din iia ei albă ca spuma, a legat cu grijă aripa beteagă a păsăricii, apoi, când să plece, păsăruica cică i-ar mai fi zis:

— Iţi mulţumesc, fetiţă cu inimă bună. Smulge acum o pană din aripa mea cea sdravănă şi când ai avea nevoie de mine, să atingi de trei ori pământul cu pana asta şi să zici aşa:

Rică păsărică
Cu aripă mică.
Eu mă aflu azi
La mare năcaz

Apoi păsăruica ceea s'a făcut nevăzută.

După şase zile şi şase nopţi de plâns, Leana îşi aduse aminte de pană. O luă de sub streaşina morii, căci acolo o ţinea, ascunsă — atinse cu ea pământul de trei ori şi zise ce-o învăţase păsăruica să zică:

Rică păsărică
Cu aripă mică.
Eu mă aflu azi
La mare năcaz.

Şi n'apucă să sfârşească vorbele, că se şi auzi sborul păsării. Când se uită, ce văzu? Lângă ea stătea pasărea cea cu grai omenesc.

— Care ţi-i durerea, fetiţo cu inimă bună, întrebă pasărea.

— Iacătă ce s'a întâmplat, dragă păsăruică.

Şi Leana îi povesti totul, de-a fir a păr.

— Mă doare inima copiliţă, dar de mare folos nu ţi-oi fi! grăi pasărea. Asupra Soarelui nu am putere.

— Atunci... să mă mărit cu el? a izbucnit Leana în plâns, cutremurându-şi umerii.

— Linişteşte-te, fata mea — a mângâiat-o pasărea cu vorba — om face tot ce-o sta în puterile noastre.

Şi n'o fi nicicând să fie
Să-i fii Soarelui soţie!

— Atunci, mă mărit cu Gheorghe? a întrebat fata printre lacrimi.

Pasărea a stat o vreme în cumpănă, apoi a zis:

— Nici cu Gheorghe n'o să te poţi mărita! Da oi face ca nici soţia Soarelui să nu fii, nici pământul să nu piară, iar pe Gheorghe o să-l vezi totdeauna.

Şi după ce i-a spus fetei ce are de făcut, pasărea şi-a luat zborul. A trecut prin pădure şi l-a întâlnit pe Gheorghe. A sburat de trei ori deasupra lui încoace şi'ncolo şi la a treia sburare s'a întâmplat minunea: pe locul unde mai adineaori stătea un flăcău chipeş, a apărut un lac mare, împodobit pe margini cu nuferi frumoşi şi trestii lungi, dese ca peria.

Leana şi-a sărutat tatăl, apoi a plecat cu cei doi luceferi. Oamenii au petrecut-o cu alai mare, mulţămindu-i că i-a scăpat dela pieire. A ajuns Leana la Impăratul-Soare şi i-a zis:

— Inălţate Impărate, primesc să-ţi fiu soţie, numai dacă mă vei prinde.

— Cum adică să te prind? a zâmbit Soarele.

— Iac-aşa! bine: eu să fug iar Inălţimea-Ta să alergi după mine, să mă prinzi. Şi când mă vei prinde, vom fi soţ şi soţie. Primeşti?

— Primesc! a răspuns bucuros Soarele

Atunci Leana a oftat de trei ori — după cum o învăţase păsărica ceea — şi îndată s'a prefăcut într'un glob de aur şi a luat-o la fugă pe bolta cerească, rostogolindu-se.

Până să bage Soarele de seamă ce se'ntâmplase, Leana era hăt departe. A luat-o şi el la fugă s'o ajungă.

De-atunci soarele aleargă după lună s'o ajungă, dar n'o ajunge niciodată... Şi de-atunci, în fiecare seară când Luna ajunge deasupra pădurii aceleia mari, pare că râde, pare că plânge. Şi de-atunci a rămas şi cântecul:

„Sus pe bolta cerului
Luna albă iasă,
Şi pe faţa lacului
Lacrima îşi lasă"

Calendarul naturii pe luna Septembrie

Către sfârşitul lui August vara dă lupta ei cea mare cu toamna; zilele deşi sunt din ce în ce mai scurte, păstrează întrânsele căldură şi fierbinţeală. Soarele e dogoritor încă... şi apoi deodată, vine o furtună, o

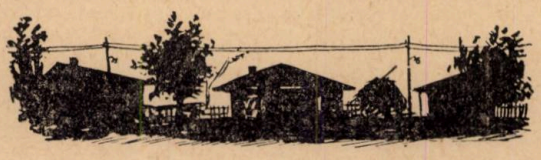

zi ori două de ploaie... şi astfel vara, deşi mai zăboveşte peste meleaguri, nu mai are puteri ca înainte. Uşoare neguri dimineaţa, picuri din ce în ce mai mari de rouă — aducând anumite brume — amurguri încununate de purpură, înserări răcoroase, toate acestea te fac să zici: a venit toamna.

...Intr'adevăr, cumpăna vremii a înclinat spre toamnă!

In câmp floarea soarelui a îmbătrânit şi aşteaptă de pe o zi pe alta să-i cadă dinţii în ţărână; în zarea luminei pare o zdreanţă galbenă, iar nu soaţa slăvitului crai cum o ştiam de peste vară.

Porumbiştile îşi sună săbiile odată cu fiece pală de vânt iscată din senin.

In Septembrie e aşezată răspântia verii şi a toamnei: din depărtări prind a cânta călătoarele meleagurilor noastre.

...Sunt zilele plecării celei mari...

Trec cocoarele, berzele, prepeliţele, sitarii, parte din cântătoare, gâştele şi raţele, pribegind către tărâmuri mai calde.

Pregătiri pentru călătoria cea mare în lumea păsărilor au început de mult. Pâlcuri-pâlcuri, s'au adunat: rândunelele pe sârmele de telegraf, cocoarele prin lunci, prepeliţele pe mirişti, berzele în jur de bălţi. Cocoarele şi berzele au obiceiul să omoare acele exemplare mai slabe ce n'ar putea trece încercările zborului cel lung de toamnă (care ajunge uneori până la 5—6.000 de km., trecând peste munţi înalţi, mări şi lacuri, păduri şi mlaştini, şi dând piept cu vânturi potrivnice).

Multă vreme ornitologii au fost în mare încurcătură în faţa acestor călători. Cum de nu se rătăcesc păsările? Doar ele merg şi ziua şi noaptea, deci nu se pot orienta după văz ori auz, pentru a recunoaşte locurile prin care au mai trecut? Cercetări recente au dovedit că păsările călătoare au în instinctul lor „adevărate busole" şi că acestea, ca şi busolele pe care le cunoaştem noi pot fi „turburate" de emisiunile posturilor de radio; dovada este faptul că păsările se pot rătăci vremelnic, fiind abătute din drum de undele electromagnetice din vecinătatea staţiunilor puternice de radio-emisie.

Apoi alte şi alte întrebări la care trebuiesc aflate răspunsurile: Sboară departe călătoarele? Cât timp sboară neîntrerupt? Ce drumuri au? Le păstrează mereu pe acestea? In cât timp fac călătoria lor de toamnă? Unde poposesc pentru odihnă?

Azi toate aceste probleme au fost şi sunt în cea mai mare parte deslegate. Prinzând de piciorul păsărilor câte un inel, ornitologii au putut descoperi „rutele" lor de sbor şi măsura distanţele străbătute. Astfel, la multe păsări vânate sau prinse prin ţările calde, s'au găsit inele care arătau că posesoarele lor au venit de la mii de kilometri depărtare. Dacă vi se întâmplă vreodată să găsiţi astfel de păsări inelate, desfaceţi-le inelul şi trimiteţi-l Centrului Ornitologic Român, contribuind astfel la propăşirea ştiinţei. Cercetătorii au mai găsit şi unele „reguli" de călătorie. Astfel, indiferent de neam, călătoarele pleacă şi merg în stoluri sub conducerea unui exemplar mai vârstnic; ele pleacă dela locurile de baştină noaptea şi cu vântul în spate; se pricep de minune să „prevadă" ziua când vor avea vânt prielnic; „drumurile" sunt aceleaşi an de an, ca şi locurile de plecare, de adunare şi întoarcere. In ţara noastră sunt trei drumuri de seamă ale călătoarelor: prin Valea

Oltului, prin Deltă — Valea Prutului şi a Siretului— şi prin Banat. In timpul călătoriei domneşte o strictă disciplină: cocoarele bunăoară zboară în triunghi, şi întotdeauna, pasărea din vârf, fiind mai ostenită de despicarea aerului, după o vreme trece exact la coada şirului, acolo unde sborul este mai lesnicios. Locul din vârful triunghiului este luat apoi de pasărea următoare.

Cu toate acestea, greutăţile drumului fac ca un sfert până la o treime din aceste călătoare să piară pe drum. In special farurile înşeală stolurile şi le atrag; orbite de lumină, ele se lovesc de stânci şi mor; apoi mazutul (rămăşiţele de ulei şi benzină dela vapoare) ce formează pete pe apa mărilor, încleiază aripile nenorocoaselor stoluri de rate ori gâşte, care fac popas pe ape; şi, însfârşit, întinderile de apă ale mărilor le slăbesc puterile. Corăbierii vorbesc de năvala călătoarelor pe punţile vapoarelor: sunt atât de ostenite, încât le poţi prinde cu mâna.

Şi totuşi... an de an călătoarele fac drumul lor!

...Vieţăţile rămase prin păduri şi câmpii cunosc şi ele schimbări în felul lor de a fi şi de a trăi. Cele care hibernează iarna încep de pe acum pregătirea „provizillor" şi a „vizuinilor-dormitor". Toate încep să-şi facă straie noi mai calde, fie din blană, fie un penaj mai deschis la culoare, bătând în alb, pentru a nu se deosebi de culoarea omătului.

Veverita umple „cămări" cu alune şi conuri de brad. Ghionlonul ei e că are o „memorie" scurtă: de obicei uită unde şi-a ascuns proviziile, aşa că multe din bunătăţile ei vor încolţi la primăvară; şi iată pe veverita noastră... silvicultoare, contribuind la înmulţirea pădurilor.

...Inceputul de toamnă înseamnă şi în calendarul micului agricultor, mulţime de rânduieli gospodăreşti. Astfel în grădină se culeg semincierii — pentru care trebuie pregătite din timp săculeţe — şi se fac ultimele semănături de spanac şi ridichi de iarnă. Terenul de cultură se pregăteşte pentru iarnă, se sapă, se grapă şi se mărunţeşte cu grebla. In livadă se revizuiesc altoii, îndepărtându-se cei neprinşi, se pun inele de clei pe trunchiuri pentru a împiedica furnicile să urce, se adună cuiburile de omizi şi se fac

pregătirile pentru săditul de toamnă al pomilor.

Dar preocuparea cea mai de căpetenie în acest timp trebuie să fie păstrarea şi conservarea fructelor, legumelor şi zarzavaturilor.

Iată mai jos şi câteva sfaturi pentru prepararea conservelor de iarnă: merele, perele şi gutuile se culeg pe alese, cu mâna;

ele trebuie să fie deajuns de coapte, sănătoase, adică nelovite sau atacate de insecte şi ciuperci. Culesul lor se face dimineaţa, după ce s'a luat roua, având grijă

ca fructele să nu fie ude. Ele se aşează apoi pe poliţe în şiruri, cu spaţiu liber între ele. Poliţele, de regulă, vor fi aşezate în beciuri sau în camere bine aerisite, umbroase, cu temperatura constantă în jur de 5—6 grade. Dacă temperatura camerei are variaţii, se înveleşte fiecare fruct în hârtie de ziar.

Fructele se mai pot păstra bine şi în lăzi cu rumeguş ori talaş, aşezate de asemeni în şiruri.

Dacă vrem să păstrăm struguri, alegem din cei de soi bun, cu coacere mai târzie; apoi se învelesc ciorchinii în cornetul de hârtie, şi se înşiră legaţi de o sfoară în camere răcoroase sau beciuri.

Caisele, prunele, merele, perele, gutuile, se pot tăia în jumătăţi. După spălarea şi îndepărtarea sâmburilor, se pun pe tăvi pentru a se usca la soare. Vişinile se pun la uscat întregi.

Ardeii graşi şi iuţi, vinetele, se înşiră pe o sfoară şi se păstrează astfel vreme destul de lungă. Roşiile, culese cu tufă cu tot, însă ne coapte complet, ca şi varza şi conopida, se păstrează prin beciuri la locuri răcoroase. In ceeace priveşte păstrarea în nisip a morcovilor, pătrunjelului, păstârnacului, hreanului şi ţelinei, metoda este foarte cunoscută.

Odată puse la păstrare, fructele, legumele şi zarzavaturile se controlează destul de des; cele stricate vor fi îndepărtate pentru a nu contamina şi pe cele sănătoase.

* * *

Dragă redacţie,

Am primit nu de mult invitaţia fabricii „Flora" din Bucureşti de a ajuta muncitorilor din fabrică la conservarea fructelor. Ne-am adunat chiar a doua zi, vreo 35—40 pioniere, şi-am pornit spre fabrică Primirea ne-au făcut-o câţiva muncitori din întreprindere.

Sarcina noastră era să scoatem sâmburii din vişine. Tovarăşul inginer al fabricii ne-a arătat cum trebuie să separăm vişinele bune de cele rele (putrede) şi cum să lucrăm repede. Ne-am împărţit pe echipe şi-am organizat întreceri.

Totul s'a petrecut într'o deplină veselie. Am cântat cântece populare româneşti şi cântece pioniereşti, în timp ce mâinile n'au stat pe loc. In scurt timp am reuşit să pregătim pentru conservare aproximativ 150 kg. vişine.

Când voi vedea într'un magazin alimentar conserve de vişine dela fabrica „Flora" bucuria mea va fi mare ştiind că şi eu am participat la obţinerea lor şi prin aceasta am contribuit la sporirea bunurilor de larg consum.

In alte scrisori îţi voi povesti, dragă redacţie, şi despre alte acţiuni ale noastre.

TEODORESCU MARIA
Şcoala 43 fete Bucureşti

Poșta noastră

Dragă redacție

Multe sunt aspectele activității cu care se mândresc pionierii în zilele frumoase ale vacanței.

Cu toate că în Domnești nu avem nici tabără de curte nici club, pio-

nierii mai păstrează încă legătura cu școala. Se întâlnesc să se joace, să meargă în excursii, să culeagă plante medicinale. Ei au strâns până acum 5 kg. plante medicinale, și mai continuă să strângă, pentru că vor să predea Cooperativei o cantitate mai mare. In atenția pionierilor stă și cititul. Biblioteca școlii este frecventată cu regularitate de pionieri și școlari. Eleva Neagoie Doina, din clasa VII-a a citit până acum zece romane, printre care și „Desculț" de Zaharia Stancu.

In prezent în comuna noastră se lucrează la schimbarea rețelei electrice vechi. Pionierii și școlarii au înțeles că trebuie să sprijine această acțiune, ajutând la săpatul gropilor.

O altă activitate cu care se mândresc pionierii noștri este activitatea artistică. Impreună cu cei vârstnici, pionierii s'au pregătit pentru faza regională și finală a concursului popular de cântece și dansuri.

Dragă redacție,

O parte din zilele minunate ale vacanței le-am petrecut în satul meu natal „Ceptura" regiunea Ploești.

Aici totul este foarte pitoresc. Incepând cu lanurile aurii de grâu, cu dealurile cu vii bogate, și terminând cu oamenii plini de voie bună și harnici. In acest sătuc odinioară uitat, azi se clădește o viață nouă. Devenit mic centru petrolifer, Ceptura a fost electrificată; acolo s'au construit un internat și magazii pentru cereale.

Am cunoscut acolo mulți copii de vârsta mea cu care m'am împrietenit și-am activat împreună la tabăra de curte.

Cât am stat la țară, am citit „Cu tine sunt tovarășii" de M. Prilejaeva.

Cartea este foarte frumoasă și mi-a plăcut pentru că în ea se vorbește despre copii ca mine.

Sosind din nou în București, m'am grăbit să destăinuiesc prietenilor mei tot ce-am văzut. Nici în vacanță nu mi-am uitat școala mea dragă. Trecând pe acolo împreună cu alți colegi, am fost bucuroși de construirea unui gard care o va face mai frumoasă.

Aștept cu nerăbdare acum, să înceapă din nou cursurile. Mi-am pregătit caiete, creion, și bine odihnit, sunt gata să pășesc în noul an școlar. Vreau să'nvăț mai bine și să obțin rezultate mai frumoase decât în anii trecuți.

PĂUNOIU IONEL
Școala 30 Decembrie București

Eu sunt mulțumit de faptul că pionierii își petrec cu folos timpul liber, că din zi în zi ei vor să învețe lucruri noi, luând parte la orice activitate.

Doresc tuturor pionierilor să meargă „tot înainte".

prof. Luca I. Ionescu
Domnești–Curtea de Argeș.

Dragă redacție,

De curând am făcut o excursie în munții Retezat la cabana „Straja" unde am stat o zi.

Acolo, în frunte cu tinerii naturaliști am adunat plante pentru ierbare și colțul viu.

Intorși din nou la școală am răsădit unele plante în ghivece, iar altele le-am pus la presat. Prin aceasta am îmbogățit astfel colțul viu al școlii și-am făcut câteva ier-

bare frumoase. Toate acestea, pentru școlarii din clasele mai mici, care își vor aminti cu drag de elevii clasei a VII-a, și de străduința acestora de a le lăsa amintiri plăcute și folositoare.

ARDELEANU ION
Lupeni

Ce este un seismograf

Ziua de 1 Septembrie 1923, în Japonia, ar fi fost o zi frumoasă de vară, ca oricare alta, dacă nu ar fi avut loc un dezastru. La orele 12, un cutremur de gradul 10 a distrus în câteva secunde, ceeace oamenii construiseră în zeci de ani. Peste 100.000 de oameni au fost uciși de cele aproape 600.000 de case dărâmate sau incendiate, iar ridicarea fundului mării pe unele locuri cu 200 de metri, a dat naștere unui val de peste 30 metri înălțime, care s'a năpustit asupra uscatului, pustiind tot ceeace mai rămăsese, și înecând încă 50.000 de oameni.

Și la noi, în Noembrie 1940, a avut loc un puternic cutremur, care a atins la București gradul 9, iar la Focșani și Panciu gradul 10, făcând numeroase victime și stricăciuni.

Ca să te poți apăra contra efectelor unui fenomen, trebuie să-l cunoști în amănunțime; în acest scop învățații au construit un aparat pentru studiul cutremurelor, care înregistrează toate mișcările scoarței pământești: acest aparat se numește seismograf. Numele lui vine dela **seismos,** care înseamnă sguduire ,cutremur, și **grafos,** care înseamnă scriere. Deci, înscriere de sguduiri.

Seismograful se bazează pe o însușire a materiei de a-și păstra starea de mișcare sau repaos pe care o are la un moment dat, însușire numită inerție.

De pildă, inerția se face bine simțită, când tramvaiul se oprește brusc și pasagerii sunt aruncați înainte : ei aveau deja o mișcare — dată de mersul tramvaiului — pe care tind să și-o păstreze și după ce acesta s'a oprit.

Construcția unui seismograf este destul de simplă. Piesa principală o constituie un bloc de fontă care cântărește între 80 și 1000 kg. suspendat de o lamă de oțel.

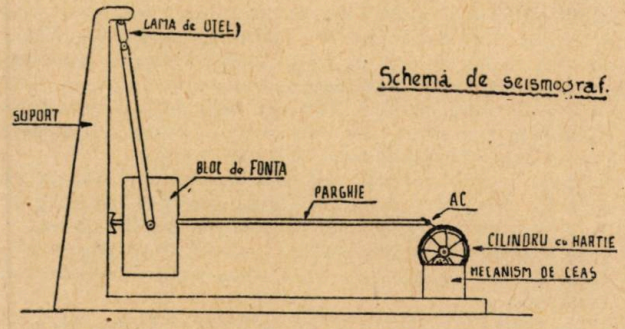

Schemă de seismograf.

Din bloc pornesc o serie de pârghii, terminate la capăt cu un ac foarte fin, sprijinit pe un cilindru, pe care este înfășurată o bucată de hârtie înegrită cu negru de fum; prin faptul că cilindrul se învârtește continuu, datorită unui mecanism de ceasornic, acul care-l atinge lasă pe foaie o urmă foarte subțire.

Atâta timp cât nu are loc niciun cutremur, urma lăsată de ac este perfect dreaptă; când însă scoarța pământului începe să se miște, masa de fontă a seismografului rămâne o clipă pe loc — din cauza inerției — apoi se pune și ea în mișcare, exact după mișcările litosferei; astfel, căpătăm un grafic al sguduirilor și tărei acestora, grafic care poartă numele de seismogramă.

Seismogramele se obțin în fiecare zi, pentru că în afară de cutremurele mari, scoarța pământului este în continuă mișcare: astfel, zilnic se înregistrează peste 1000 de cutremure, pe care nu le „simt" decât aparate foarte sensibile.

Se mai întâmplă ca în cazul cutremurelor puternice (de gradul 7—8), acele seismografelor să sară de pe cilindru și să se rupă, cum s'a întâmplat la cutremurul din Noembrie 1940 din România și la acela din Grecia, în 1953, simțit și la București.

Seismograful nu servește însă numai la înregistrarea zguduirilor scoarței pământului. Studiindu-se diversele cutremure și seismograme, s'a putut cerceta structura interioară a globului la mari adâncimi. Așa s'a stabilit că la peste 2000 km., materiile care formează nucleul pământului, formează o masă lichidă.

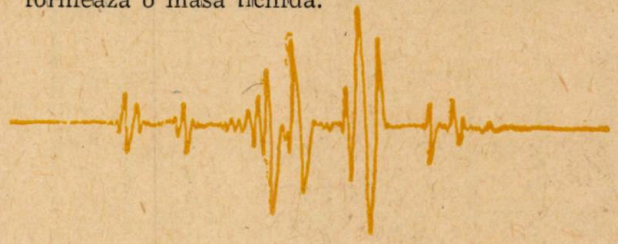

Deasemenea, s'a ajuns să se cunoască structura învelișurilor pământului, la adâncimi unde deocamdată este imposibil să se ajungă.

In afară de acestea, seismografia, adică studiul sguduirilor pământești, a creat metode noi de descoperire a petrolului și a altor zăcăminte prețioase.

Cauzând sguduiri mici (numite cutremure artificiale), prin explozii la diverse adâncimi, se obțin seismograme diferite de acelea provocate de cutremurele naturale. Prin studiul acestora, se ajunge la o precizie nebănuită în descoperirea zăcămintelor de petrol.

Și în acest domeniu al științei, savanții ruși și sovietici au adus o contribuție importantă: învățatul rus Galițân a construit un tip perfecționat de seismograf, capabil de a înregistra cele mai ușoare mișcări ale scoarței.

In același timp, savanții sovietici au stabilit care sunt regiunile bântuite mai des de cutremure (Alma-Ata, Vladivostoc, Turcia, Afganistan, etc.); în colaborare cu inginerii constructori, ei au stabilit în ridicarea clădirilor principii noi; astfel, în acele regiuni se construiesc clădiri antiseismice, rezistente la cutremure chiar mai puternice. Ele au schelete de fier sau oțel, și o formă deobicei cilindrică, cu o bază de susținere cât mai mare.

Așa au reușit oamenii să se apere de efectele distrugătoare ale cutremurelor, făcând din aparatele care le înregistrează, instrumente de cercetare și pentru alte domenii ale științei sau tehnicii, cum ar fi construcția clădirilor, descoperirea zăcămintelor de petrol, ș. a.

ALECSESCU MATEI
Asistent la observatorul Astronomic Popular S.P.C.

CUVINTE ÎNCRUCIȘATE

JOC GEOGRAFIC

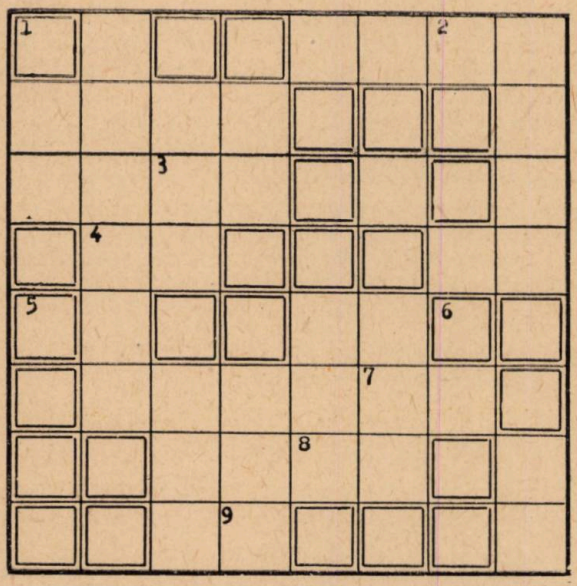

In pătratul de față se vor înscrie, unul după altul, numele a nouă localități din R.P.R. conform definițiilor de mai jos. Pentru ușurarea deslegării, după fiecare explicație, s'a dat între paranteze numele localității, cifrat ca și la un aritmogrif. Fiecărui număr îi corespunde una și aceeași literă.

Iată cele nouă cuvinte:

1) Stațiune balneo-climaterică și exploatare de sare în regiunea Prahova (6.12.1.3.5.7).

2) Oraș industrial în Regiunea Autonomă Maghiară (ind. lemnului și textilă) (8.1.11.9.2.6.4.7.2.4.6.7.),

3) Localitate viticolă în regiunea celor trei Crișuri (Raionul și regiunea Arad) (17.1.3.7.10.8.1.).

4) Stațiune climaterică situată la poalele Jepilor. Aici se practică în special sporturile de iarnă (14.2.6.8.4.3.5.).

5) Exploatare petroliferă în raionul Câmpina (13.10. 11.4.3.5.).

6) Port pe Dunăre. (9.5.2.11.9.5.2.).

7) Comună în raionul Gurahonț. Aici se găsesc izvoare termale (13.10.3.4.1.6.1.).

8) Stațiune balneară în preajma Ialomiței (16.2.3.15.1.8.1).

9) Oraș în raionul Jibou, regiunea Cluj, fost capitală de județ. (18.1.12.1.2).

Citind literele din pătrățelele duble, veți obține o propoziție corectă, care trebuie să fie una din lozincile pionierilor și școlarilor.

MONOVERB

(6–10)

Trimis de Mihai Matei — București

Joc de chimie

(explicații la coperta III–a)

Jocul se compune din o mulțime de rondele pe care sunt scrise numele celor mai însemnate elemente chimice.

Alături sunt mai multe table lungi, pe cari sunt scrise formulele chimice ale acizilor, bazelor și sărurilor. Aceste table sunt colorate diferit ; astfel acizii au culoare neagră, bazele culoare portocalie, și sărurile culoare albă.

Inainte de începerea jocului copiem toată coperta pe carton, și decupăm toate rondelele și tablele.

Ne așezăm la masă doi, trei, patru sau mai mulți jucători, fiecare luând 2—3 table, fără a vedea ce reprezintă, ele fiind întoarse cu fața în jos. Impărțim la început câte zece rondele de fiecare. Odată împărțite rondelele, le aranjăm în așa fel încât să formăm o formulă chimică la fel cu una de pe tablele din fața noastră. Bineînțeles că, chiar dela început, nu putem forma cu toții câte o formulă chimică. Deaceea vom aștepta luând pe rând câte o rondelă, din cele rămase, ca să ne completăm elementele lipsă și să formăm formula.

Dacă rondela ridicată nu este necesară, o punem pe față în dreapta noastră, de unde poate fi ridicată de tovarășul din dreapta dacă acesta are nevoie de ea.

Se socotește formulă realizată atunci când pentru fiecare element component vom avea unul corespunzător de rondele.

De exemplu : pentru acidul sulfuric SO_4 H_2, nu o să punem trei rondele, câte una pentru sulf, oxigen și hidrogen, ci câte arată cifrele mici cari însoțesc litera, adică una pentru sulf, patru pentru oxigen și două pentru hidrogen, adică în total șapte rondele.

Câștigător este acela care la sfârșitul jocului are completate toate tablele.

Coperta I: „Prima zi de școală" — de Iura Darie

CRAVATA ROȘIE, revista pionierilor și școlarilor, editată de Comitetul Central U.T.M., apare la începutul fiecărei luni. Redacția: București Piața Scânteii Nr. 1 — Telefon: 7.61.00 Interior 1708; 1706.
Abonamentele se fac la oficiile P.T.T. regionale, raionale și comunale și prin difuzorii voluntari.

Intrep. Poligrafică Nr. 2, Intreprindere industrială de Stat, Str. Brezoianu 23—25. C. 9915.

EXEMPLARUL Lei 1,50

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU

HIDROGEN HIDROGEN HIDROGEN HIDROGEN
HIDROGEN HIDROGEN HIDROGEN HIDROGEN

HIDROGEN HIDROGEN HIDROGEN HIDROGEN HIDROGEN HIDROGEN HIDROGEN OXIGEN OXIGEN OXIGEN
OXIGEN OXIGEN OXIGEN OXIGEN OXIGEN OXIGEN OXIGEN OXIGEN OXIGEN OXIGEN
OXIGEN OXIGEN OXIGEN OXIGEN OXIGEN OXIGEN OXIGEN OXIGEN OXIGEN OXIGEN
OXIGEN OXIGEN OXIGEN SULF SULF SULF SULF SULF SULF SULF
SULF SULF CLOR CLOR CLOR CLOR CLOR CLOR CLOR CLOR
CARBON CARBON CARBON AZOT AZOT AZOT FOSFOR FOSFOR OXIGEN OXIGEN
SODIU SODIU SODIU SODIU SODIU POTASIU POTASIU POTASIU CUPRU CUPRU
CALCIU CALCIU CALCIU BARIU BARIU BARIU ZINC ZINC ALUMINIU MAGNEZIU

SULFAT DE MAGNEZIU SO_4Mg	AZOTAT DE POTASIU NO_3K	SULFAT DE BARIU SO_4Ba	CLORURA DE ALUMINIU $AlCl_3$	CARBONAT DE BARIU CO_3Ba
METAFOSFAT DE SODIU PO_3Na	SULFAT DE ZINC SO_4Zn	CLORURA DE CUPRU $CuCl_2$	SULFAT DE SODIU SO_4Na_2	AZOTAT DE SODIU NO_3Na
ACID SULFURIC SO_4H_2	ACID CARBONIC CO_3H_2	ACID AZOTOS NO_2H	ACID AZOTIC NO_3H	ACID METAFOSFORIC PO_3H
ACID SULFUROS SO_3H_2	ACID CLORHIDRIC HCl	CARBONAT DE CALCIU CO_3Ca	HIDROXID DE SODIU $Na(OH)$	HIDROXID DE POTASIU $K(OH)$
HIDROXID DE CALCIU $Ca(OH)_2$	HIDROXID DE BARIU $Ba(OH)_2$	HIDROXID CUPRIC $Cu(OH)_2$	HIDROXID DE MAGNEZIU $Mg(OH)_2$	HIDROXID DE ALUMINIU $Al(OH)_3$

Iată, şcoală, primeşti daruri.
Deci, deschide uşa larg.
Despre vesela vacanţă
Ele ţi-or vorbi cu drag.

Despre botaniştii tineri
Tu, bostan, să povesteşti.
Reuşit-ai prin mărime
Interesul să trezeşti.

Despre lungile excursii,
Tu, arici, să spui ce ştii.
Despre ce-au lucrat pescarii
Spună peştii argintii.

Iepurii să spună, vrei,
Cum îi prinseră pe ei?
Nu-i destul de grăitoare
Trista lor înfăţişare?

Dar ce-i asta? Ce-are Colea?
Ia priviţi la el un pic.
N'a adus în dar la şcoală
După cum vedeţi nimic.

Sunt dovezi care ne-arată
Ce-a făcut el vara toată.
A bătut mingea pe-afară
Şi-a vânat puii de cioară.

traducere din limba rusă

CRAVATA ROȘIE

BIBLIOTECA CENT
SIBIU

Nr. 12

Eroi ai tineretului

HAIA LIFŞIŢ

EROU AL TINERETULUI

1904 — 1929

Una dintre cele mai luminoase figuri din rândurile eroilor clasei muncitoare este figura U.T.C.-istei Haia Lifschitz, neînfricata luptătoare împotriva orânduirii burghezo-moşiereşti. Născută în 1904 dintr'o familie modestă, Haia cunoaşte de timpuriu lupta revoluţionară. Sora ei mai mare făcea parte din mişcarea muncitorească din România, iar fratele ei, care mai târziu moare în luptă împotriva fascismului avea aceleaşi convingeri politice. Urmându-le exemplul, Haia intră în rândurile mişcării muncitoreşti. In anul 1924 este arestată pentru prima oară. In 1928 o găsim la Oradea ca secretară a Uniunii Tineretului Comunist. In acest timp organizează apariţia revistei „Tânărul leninist". Este arestată împreună cu toţi tovarăşii din tipografia unde se lucrau materiale de partid şi U.T.C. In închisoare deşi este supusă la chinuri îngrozitoare nu scoate o vorbă. A fost judecată la un proces înscenat de burghezie în care erau peste 120 de acuzaţi. La acest proces Haia se transformă din acuzat în acuzator, demascând pregătirile de război împotriva Uniunii Sovietice. Ea este condamnată la 8 ani închisoare. In semn de protest, declară greva foamei. In a 44-a zi de grevă Haia este dusă la sanatoriu. La trei zile după aceasta, adică la 17 August 1929, tânăra luptătoare se stinge din viaţă. Pilda vie a vieţii ei, însufleţeşte tineretul ţării noastre. Lupta ei plină de abnegaţie împotriva orânduirii burghezo-moşiereşti constituie un înalt exemplu de patriotism.

PETRE GHEORGHE

EROU AL TINERETULUI

1907 — 1943

Născut în 1907 în Bazargic, Petre Gheorghe cunoaşte din copilărie mizeria. După ce a urmat 4 clase de gimnaziu, ne mai având posibilităţi materiale se ocupă cu zidăria. Participând la cercurile marxist-leniniste se evidenţiază ca tânăr foarte studios. In 1928 a intrat în U.T.C. unde a muncit neobosit.

Intreaga sa activitate e caracterizată prin combativitate comunistă, fiind exemplu de luptător vigilent. Nici închisorile, nici bătaia nu l-au înfrânt. In 1933 a participat la pregătirea şi organizarea grevei dela Nicolina din Iaşi. Aici a muncit pentru strângerea legăturilor dintre muncitorii şi ţăranii din regiune, organizând comitete de acţiune pe plăşi.

A fost ales membru în C.C. al U.T.C., apoi secretar al C.C. al U.T.C. După aceea a muncit la regionala Ilfov a P.C.R.

In vremea aceea burghezo-moşierimea din ţara noastră începuse pregătirile în vederea războiului contra U.R.S.S. Petre Gheorghe a luptat împotriva acestor pregătiri, căutând să smulgă tineretul de sub influenţa fascismului, a legionarilor. Participând la o conferinţă a internaţionalei comuniste a tineretului, ţinută în Cehoslovacia, a demascat un grup de trotchişti.

Fiind prins de siguranţă şi gestapou la 14 Mai 1942, e bătut cu vâna de bou, schingiuit cu ace sub unghii şi cu fier înroşit, pentru ca să-şi trădeze tovarăşii de luptă. A rămas însă dârz până'n clipa morţii. In faţa plutonului de execuţie el strigă pentru ultima oară: „Moarte hitleriştilor cotropitori! Trăiască România liberă!"

„In luptă pentru cauza lui Lenin și Stalin, înainte!"

CRAVATA ROȘIE

Revista pionierilor și școlarilor
Editată de Comitetul Central al Uniunii Tineretului Muncitor

Nr. 12
OCT. 1954

Salut Partidului

de GH. D. VASILE

Ieri, sub vremuri de obidă
jinduiam, de-amar și vai,
vreun viteaz să ne deschidă
drumuri drepte spre alt trai.

Viață crâncenă și crudă
pe la curte de bogat,
tata-și irosea în trudă
pentru vre-un colțuc uscat.

Și, ca să ne-aducă pâine
se ducea în zori de zi...
Grija zilelor de mâine
tâmple'e i'nzăpezi.

Maica nu țesea din fire
de bumbac, nici rareori,
vreo cămașă mai subțire
s'o purtăm la sărbători.

Noi purtam și'n sat și-acasă,
și la joacă și la trebi,
nu bumbac și nici mătasă,
sdrențe vechi îndeosebi.

Că mătăsuri purtau ieri
doar odrasle de boieri.

Dar Partidul, prin noiane
de urgie și blestem,
înfrunta ne'nvins, doftane,
altă viață noi s'avem.

El călit la marea pară
răsărită'n răsărit,
palos ne'ntâlnit în țară
prin boieri a învârtit.

Bătălie ne'ntreruptă
cu dușmanii-a dus pe plai,
și de când învinse'n luptă
toți copiii au alt trai.

Holde fără țărm și zare
care unduie, puhoi,
coc pe câmpuri ca'n cuptoare
pâine caldă pentru noi.

Fabricile țes mătasă
de-o avem și noi în casă,
nu cum o aveau mai ieri
doar odrasle de boieri.

El ni-i tată când ne cheamă
să sburăm spre viitor,
iar în grijă ne e mamă
și la școli învățător.

Și din steagul fără pată
înălțat în slăvi, măreț,
el ne-a dăruit cravată
ca o flacără de preț.

Și trompetă vestitoare
el ne-a dat, cum alta nu-i,
o trompetă ce'n chemare
are glas din glasul lui.

Sună tu, trompetă, sună,
peste ape, câmp și brazi!
Pionierii toți s'adună
când ți-aud chemarea azi.

Du-te tu, chemare, du-te,
pionierii să-i strângi zid,
toți odată să salute
steagul marelui partid!

Cântec

Versuri: M. NEGULESCU — Muzica: V. TIMIȘ

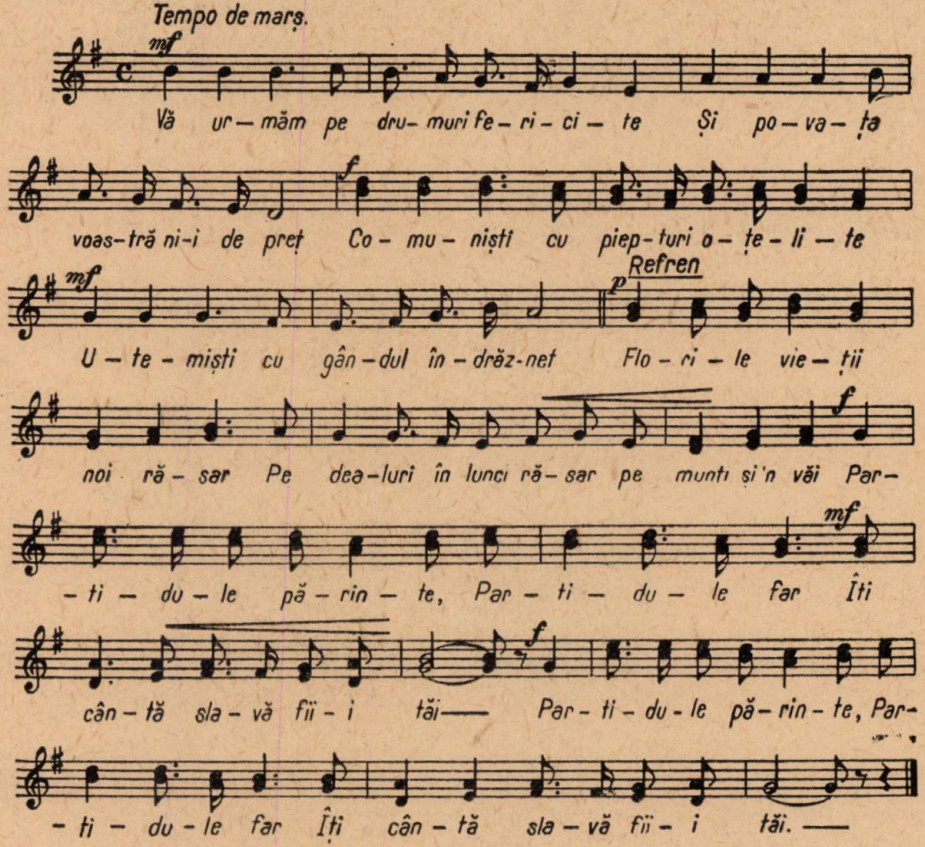

Vă urmăm pe drumuri fericite
Și povața voastră ni-i de preț
Comuniști cu piepturi oțelite
Utemiști cu gândul îndrăzneț.

REFREN

Florile vieții noi răsar
Pe dealuri, în lunci
răsar pe munți și 'n văi
Partidule părinte,
Partidule far
Îți cântă slavă fiii tăi.

Pentru școli și parcuri minunate,
Pentru dragostea ce ne-a unit,
Pentru mândre vise și palate
Mulțumim Partidului iubit

Mulțumim că 'n anii 'mpotrivirii
Când trăiau părinții în nevoi,
Înfruntând pedepsele și zbirii
Comuniștii se gândeau la noi.

Pe a vieții avântată cale
Ascultând povața ta mereu,
Sub lumina flamurilor tale
Vom cinsti, muncind, numele tău.

PĂSĂREA MĂIASTRĂ

de **GHEORGHE ŞTEFAN**

Ilustraţii : DĂSCĂLESCU D.

Căutând uliţa în capătul căreia, acum vreo cincisprezece ani, se afla cocioaba bătrânului Umurli, mă întrebam dacă n'am nimerit în alt sat. Cele ce vedeam în jur se deosebeau atât de mult de amintirile mele, încât eram nevoit să pun la îndoială vorbele barcagiului care mă asigurase că satul este acelaşi. Dacă ar fi fost aşa, însemna că amintirile se amestecară cu visele şi nu aveam să mai văd nicăieri nici uliţa, nici cocioaba, nici turcul cu ochi trişti, atât de trişti încât păreau că plâng tot timpul, fără lacrimi. Era cu neputinţă să se afle undeva în satul acesta. Şi totuşi, fusesem aici cu cincisprezece ani în urmă... Şi barcagiul mă încredinţase că satul este acelaşi... Nu cumva visam? Sau poate am visat atunci şi pe bătrânul Umurli nu l-am cunoscut decât în vis...

Atunci, ajunsesem tot aşa, cu o barcă. Cât ţinuse drumul pe Dunăre, barcagiul, un turc cu faţa aspră de vânturi şi arşiţe, cântase de mai multe ori un cântec ciudat. Era cântecul, în acelaşi timp şi vesel şi trist ; te înveselea ca merele coapte care în soarele toamnei par de aur, te întrista ca moartea frunzelor de pe ramurile aceluiaşi pom... Povestea cântecul — mi-a spus barcagiul — despre o pasăre măiastră care aduce fericire, dar pe care nimeni încă n'a văzut-o. Ea sboară pe undeva pe aproape, atât de aproape, încât uneori în liniştea nopţii, îi poţi auzi bătaia aripilor... Oamenilor buni li se arată în vis. dar numai pentru o frântură de clipă, şi a doua zi ei nu pot spune cum este pasărea măiastră, ştiu doar că au visat-o. Mai povestea cântecul că pasărea care aduce fericire, într'o zi se va arăta aevea...

Barcagiul opri lângă un mal pustiu. Se vedeau mai departe cocioabele unui sat, dar satul părea părăsit... „Oamenii îl petrec pe Kadri", spuse barcagiul, lămurindu-mi astfel pricina pustietăţii. Cum însă îl priveam tot întrebător, urmă: „Kadri e nepotul cântăreţului nostru, Umurli. Dela Umurli a învăţat Kadri să cânte, şi nimeni nu-l întrecea în afară de bunicul său. Acum, Kadri a plecat să cânte în grădinile lui Alah... Să-l fi auzit! Să-l fi auzit cântând despre pasărea măiastră !... Bietul Umurli... A rămas cu Ahmed, dar Ahmed nu ştie să cânte..."

Barcagiul priponi barca şi porni spre sat fără să-mi dea alte deslușiri. L-am urmat.

Satul părea părăsit nu de câteva ore, ci de câţiva ani. Cocioabele — erau numai cocioabe — nu mai aveau putere să înfrunte vremea ; mă aşteptam să le văd prăbuşindu-se în colb aşa cum, într'o ogradă, se prăbuşise un cal de saca. Calul acela, singura fiinţă pe care o întâlnisem de când umblam pe uliţi, încercă, la trecerea noastră să-şi ridice capul, dar nu izbuti.

După o vreme, am auzit ceva ca un vaiet. Putea să fie vântul, trecând printre cocioabe, putea să fie o părere, o părere născută din amintirea cântecului despre pasărea care aduce fericire. Dar n'a trecut mult şi am înţeles că sunt oameni care se tânguie. O tânguire uniformă, nici mai tare, nici mai încet, şi aproape fără cuvinte. Lângă mine barcagiul oftă : „Bietul Umurli"...

Am mai mers puţin şi am văzut. Am văzut, la capătul unei uliţi, o mulţime de oameni. După obiceiul musulman, la înmormântări, bărbaţii stau în odaia unde se află mortul, iar femeile bocesc în altă odaie. Dar cocioaba lui Umurli nu avea nici măcar o odaie ; era un soi de vizuină, la suprafaţa pământului, care, mai de departe, părea o movilă de lut... Oamenii îşi luau rămas bun dela Kadri în uliţă. Femeile boceau lângă un gard jos din bolovani albi, un gard care nu mărginea nimic; dincolo nu era nici casă, nici ogradă, ci acelaşi colb ca şi în uliţă. In mijlocul

bărbaţilor, care şedeau cu picioarele încrucişate, se afla sicriul. Il petreceau pe Kadri şi turci, şi lipoveni, şi români. Românii se deosebeau fiindcă stăteau în picioare, încolo aveau privirile la fel de abătute, la fel de nemişcate; lipovenii se deosebeau de turci şi prin ochii lor albaştri şi prin bărbile blonde, dar pe feţe şi în ochi, era aceeaşi nemişcare, aceeaşi tristeţe. Bocetele femeilor aveau puţine cuvinte, totuşi am înţeles că nepotul bătrânului Umurli, murise chinuindu-se în căldurile de gheaţă ale malariei. In locurile acelea malaria făcea parte din privelişte, ca nisipul, ca scaieţii, ca vântul fierbinte, ca sărăcia. Aproape toţi oamenii care-l petreceau pe Kadri erau bolnavi de malarie; aveau feţele galbene, galbenul lutului din care erau făcute cocioabele. Ţânţarii veneau din bălţi, din mlaştine, şi roiau tot timpul; roiau şi acum, deasupra mulţimii, deasupra sicriului... Il petreceau şi ei pe Kadri aşa cum uneori ucigaşii îşi petrec victimele. Am mai aflat din bocete că părinţii lui Ahmed şi ai lui Kadri fuseseră răpuşi tot de malarie.

Lângă sicriu, şedea un bătrân care nu plângea, nu se tânguia, dar ochii lui erau mai trişti ca ai celorlalţi. Avea spatele lat şi drept, drept îl avea şi acum când stătea cu capul plecat. O barbă sură îi acoperea pieptul. Am înţeles că era Umurli, cântăreţul satului. Ahmed arăta cum pe semne arătase şi Kadri: un băiat slab, cu umerii ascuţiţi, cu faţa galbenă.

Când hogea îşi sfârşi rugăciunea, abia deslușită de tânguirea celorlalţi, cortegiul porni. Respectând datina, femeile s'au despărţit de Kadri acolo. La cimitir mergeau numai bărbaţii. Acum mergeau şi copii, mulţi copii, şi turci, şi lipoveni, şi români. Pe feţele lor era o amărăciune veche: plecarea lui Kadri o întărise, dar ea era de mult, dela cele dintâi zile şi nopţi de foame... Erau copii, dar nu cunoşteau nici jucăriile, nici şcoala, nici joaca...

Inmormântarea, în satul de pe malul Dunării, nu era un eveniment cu mult mai trist decât toate celelalte, care alcătuiau acolo viaţa cea de toate zilele. Cu prilejul ultimului drum al băiatului, toţi câţi mergeau în urma sicriului se gândeau, fără voie, că drumul lor înapoi nu va fi mai vesel, că între cimitirul de care se apropiau şi satul de care se depărtau, deosebirea nu era mare... Poate că tânguirea era mai mult pentru cei rămaşi decât pentru cel care plecase...

In cimitirul cu pietre albe şi ciulini, Kadri a fost coborît într'o groapă, groapa s'a astupat, şi pe urmă, supunându-se obiceiului, mulţimea s'a depărtat în goană.

Cât de ciudat, cât de neîntemeiat apărea străvechiul obicei musulman! Oamenii fugeau de moarte, dar încotro fugeau? Incotro? Ii aşteptau cocioabele care nu mai aveau putere să înfrunte vremea, îi aşteptau sărăcia, molima...

Singurul care n'a fugit, îndemnându-l însă pe Ahmed s'o facă, a fost bătrânul Umurli. Stătea drept, privind în zare, unde asfinţea soarele, şi pe faţa lui treceau umbre. Nu ştiu cât a tăcut; poate un ceas, poate două... Pe urmă, încet, ca şi cum ar fi vorbit pentru sine, a început să cânte. Era cântecul acela, vesel şi trist în acelaşi timp, despre pasărea măiastră care aduce fericire, pasărea care se arată doar în vis, şi atunci numai pentru o frântură de clipă...

...Căutând, după cincisprezece ani, uliţa în capătul căreia se afla cocioaba bătrânului Umurli, eram din ce în ce mai încredinţat că vechea întâmplare o visasem şi se amestecase cu amintirile, dar nu se petrecuse niciodată. Stăruiam în căutare, fără să întreb pe nimeni, fiindcă nu voiam să aud că bătrânul Umurli nu trăieşte acolo şi că n'a trăit niciodată; nădăjduiam totuşi să-l întâlnesc, nădăjduiam să-l văd în capătul uliţei chiar dacă întâmplarea aceea de demult nu s'ar fi petrecut decât în vis. Ştiu că este cu neputinţă să vezi aevea un om care nu există, dar era atât de frumos ceea ce se petrecea în jurul meu, încât voiam ca toţi oamenii să vadă, până şi cei întâlniţi în vis.

Coborîsem din barcă dimineaţa. Pe mal, un băiat de vreo zece ani pescuia. Barcagiul îi strigă:

— Hei, tu, Mahmud! Dece nu eşti la şcoală?

Băiatul răspunse fără a sta mult pe gânduri:

— La şcoală am auzit că se fac doctori şi ingineri. Eu vreau să fiu pescar.

N'am intervenit. Să lipseşti dela şcoală, nu e bine. Dar să ai posibilitatea să lipseşti dela şcoală, adică să existe o şcoală, în satul lui Kadri, este fără îndoială bine. Dacă aşi fi intervenit, i-aşi fi spus lui Mahmud că pe vremuri, un băiat ca şi el socotea şcoala o poveste, una aşa ca povestea despre pasărea măiastră. N'am intervenit totuşi, fiindcă mă temeam că lui Mahmud vorbele mele i se vor părea poveste... Aşa cum mi se părea mie privelişte a: un sat unde ştiam că fusesem odată, dar pe care nu l-am văzut niciodată. Câteva cocioabe. Poate câte mai rămăseseră din cele vechi, poate făcute mai târziu. Printre ele şi dincolo de ele, case. Case adevărate. Cu două şi cu trei încăperi. Desluşeam şi acoperişuri largi care întreceau copacii. Pe uliţi stâlpii susţineau sârme electrice.

L-am lăsat pe Mahmud să pescuiască, fiind sigur că în curând va descoperi preţul şcolii; m'am despărţit şi de barcagiu, primind încă odată încredinţarea că m'a adus unde voisem, şi am pornit singur.

Intr'o ogradă, o femeie tânără întindea rufe pe frânghie. Tot acolo, pe prispa casei, o altă femeie, mai în vârstă, împletea o flanelă, o flanelă din lână cenuşie, aspră, cum poartă pescarii în părţile acelea. Şi femeile cântau. Treceau dela un cântec la altul, la întâmplare.

Am întrebat-o pe cea tânără:

— Spune-mi te rog, nu ştii cumva cântecul despre pasărea care aduce fericire?

M'a privit surprinsă.

— Dumneata eşti dela „folclor"?

Era rândul meu să fiu surprins, atât de surprins, încât nu i-am răspuns nimic.

— Nu, nu ştiu cântecul despre care vorbeşti, a adăugat ea, presupunând, pe semne, că sunt dela „folclor".

Atunci, ridicându-se de pe prispă, vorbi şi cu cealaltă femeie:

— Eu am auzit cântecul. L-a cântat cineva la nunta mea, acum vreo zece ani, dar l-am uitat.

Am pornit mai departe. Intr'o altă ogradă, un lipovean, trecut de prima tinereţe, cu ochi albaştri şi barbă castanie, repara nişte unelte de pescuit. Văzându-mă, mă întrebă:

— Tovarășul dela raion?

— Nu, i-am răspuns, nu sunt dela raion.

— Așteptăm, mă lămuri el, un tovarăș dela raion. Pentru planurile de irigație, care le-a întocmit inginerul nostru.

Un sgomot de avion ne făcu pe amândoi să privim în sus. Albastru, avionul sbura foarte jos, și împrăștia o pulbere argintie.

— Ora nouă, spuse — mi s'a părut fără legătură — lipoveanul. Când avionul dispăru în zare, adăugă cu vădită mulțumire:

— Doctorul nostru... Știi, așa-i zicem avionului care ne-a scăpat de țânțari. Niciodată nu întârzie.

— Și oamenii nu se mai îmbolnăvesc de malarie?

— Păi malarie fără țânțari se poate? N'o să mai treacă mult, și știi ce o să se întâmple? O să vină într'o zi Pavlic, băiatul meu cel mic și o să mă roage: „Tătucă n'ai vrea să-mi prinzi un țânțar?" „Dar ce-ți trebuie ție țânțar?" am să-l întreb eu. El: „Să-l pun tătucă, în insectar". Auzi dumneata! Dacă o să-ți vină pofta să vezi un țânțar, va trebui să te duci la Pavlic și să-i ceri insectarul... Dar uite că m'am luat cu vorba și lumea mă așteaptă.

— Care lume?

— Colectivul fabricii.

— Nu știam că aveți o fabrică aici.

— Încă n'avem. O facem acuma. Ciment. O să concurăm cu Medgidia. Mergem?

— Mergem.

N'am mers mult și am ajuns în inima satului, acolo unde se înălțau casele ale căror acoperișuri largi întreceau copacii: școala, dispensarul, sfatul popular. De pe treptele de piatră albă ale sfatului, un bărbat de vreo treizeci de ani, în haine albastre de doc, îi făcea semne lipoveanului.

— Mai repede, tovarășe!

— Acela-i inginerul nostru. Un om și jumătate. Nu degeaba l-am trimis la învățătură.

— Cine l-a trimis?

— Noi. Comuniștii satului, bine'nțeles.

Și lipoveanul s'a îndepărtat în grabă. Am văzut cum dă mâna cu inginerul și cum amândoi intră râzând în casa sfatului.

Rămas iarăși singur, am pornit în căutarea uliței din amintire, dar fără multă nădejde că am s'o găsesc. Totuși am găsit-o. Dincolo de capătul ei, așa ca acum cincisprezece ani, se vedea drumul bolovănos care ducea spre cimitir. La capătul ei însă, cocioaba bătrânului Umurli nu mai era, sau... nu fusese niciodată. Privind în jur, am văzut ceva care îmi spunea că totuși cocioaba fusese acolo: gardul acela jos, din bolovani albi, care nu mărginea nimic, gardul lângă care femeile bociseră plecarea lui Kadri și rămânerea celorlalți. Dar acum gardul mărginea o ogradă, în fundul căreia se înălța, printre salcâmi tineri, o căsuță. La vederea mea, un băiat foarte pârlit de soare, în pantaloni scurți, dar înverziți de iarbă, alergă spre poartă.

— Tata nu-i acasă.

Nu știam ce să-i spun. Se vede însă că asta nu-l stingherea, fiindcă vorbea înainte:

— Sunt numai eu cu bunicul. Eu am școală după masă.

Din casă se auzi un glas bătrânesc:

— Kadri! Unde ești Kadri?

— Mă cheamă bunicul.

Inainte ca să-i fi putut spune ceva, băiatul alergă înapoi și dispăru în casă. Dar peste câteva clipe, în pragul căsuței ieși un bătrân cu spatele lat și drept, cu barbă albă. Era Umurli. Imi spuse fără să mă întrebe cine sunt:

— Poftiți în casă!

Nu știm ce să fac. Stăteam în cumpănă. Trecuseră cincisprezece ani de când îl văzusem prima dată. Ce aveam să-i spun?

Bătrânul Umurli zâmbi și iar mă invită:

— Poftiți, poftiți!

Am deschis poarta, am făcut câțiva pași, și lângă trepte, m'am oprit. Bătrânul Umurli vorbi din nou:

— Il căutați pe inginer, pe nepotul meu, nu? E la sfat. Până vine, trebuie să vină, o să vă ținem noi tovărășie, Kadri și cu mine...

Am intrat în casă. Am stat de vorbă. Și, după o vreme, am avut puterea să-i mărturisesc bătrânului Umurli că pe dânsul îl căutam. I-am spus că l-am cunoscut, și cum l-am cunoscut. Bătrânul Umurli a rămas pe gânduri. In loc de răspuns, începu să cânte. Cântecul despre pasărea măiastră. Era la fel cum îl auzisem cu cincisprezece ani în urmă; un cântec vesel și trist în același timp, un cântec despre pasărea care aduce fericire, pasărea care sboară pe undeva pe aproape, atât de aproape, încât, uneori, în liniștea nopții, îi poți auzi bătaia aripelor...

Când sfârși cântecul, bătrânul Umurli râse și vorbi

— Nu l-am mai cântat de mult. Dar n'am băgat de seamă lucrul acesta. Am cântat alte cântece, fără să mă întreb dece nu mai cânt despre pasărea măiastră. Acuma știu. Imi închipui drumul pe care l-ai făcut, prin sat, până aici, îmi închipui ce-ai văzut, și știu. Știi și dumneata, nu-i așa?

Am vrut să-i răspund, dar s'a deschis ușa și în casă a intrat inginerul.

— Bine c'ai venit, Ahmed, vorbi bătrânul Umurli. Avem oaspeți!

Sfârșit de toamnă

de **C. MUNTEANU**

Noaptea cade,
Vântul bate,
Picurii de ploaie curg
De cu zori până'n amurg.
Ba și noaptea curg într'una
De-și ascunde chipul, luna.

Dacă intri în pădure
Umbrele's mereu mai sure.
Norii vineți trec în zbor
Pe deasupra tuturor...
Tainice, s'aud chemări...
Noaptea cade peste zări.
...Frunza cade pe cărări...

...Sub o coajă de copac
Patu-și face un gândac.
Fiindcă-i umed, frig și seară
O să tragă-un pui de somn
Până hăt, la primăvară...

Colo'n frunza vișinie,
Ce să fie? Ce să fie?
Un arici se ghemuiește
Și culcuș își pregătește.
El sub frunze, ca'ntr'o blană
Va dormi întreaga iarnă. —

Vântul bate
Noaptea cade.
Umbra norilor se lasă
Tot mai deasă, tot mai deasă...

Toamna cortul și-l întinde,
Somnul, toate le cuprinde.

Brazii doar stau drepți... și pace —
Haina nu vor să-și desbrace.
Peste 'ntinsul plin de vrajă
Ei rămân să stea de strajă
Până când în toată țara
Se va'ntoarce primăvara.

O SEARĂ CARE N'AM S'O UIT NICIODATĂ

de GICA IUTEŞ

Zi de August! N'am să uit niciodată această zi. A venit la Palatul Pionierilor un general-maior al armatei noastre. Oaspetele a fost primit în poiana cea mare a palatului. L-am aşteptat cu atâta nerăbdare. Generalul este un om înalt şi tânăr, chipul său exprimă dârzenie, iar sub fruntea înaltă strălucesc ochii lui cu priviri blânde, care capătă câteodată luciri de oţel. El a fost ostaş încercat în luptele împotriva fasciştilor hitlerişti. El este pandur din divizia Tudor Vladimirescu. Inima a început deodată să bată cu putere, iar obrajii i-am simţit arzând ca o flacără. Garda de onoare aduce drapelul diviziei Tudor Vladimirescu. In faţa ochilor noştri, flamurile drapelului, încep deodată să fâlfâie, ca bătute de vânt. Culorile lui încă vii se aprind mai tare în timp ce glasul puternic al generalului ne poartă prin paginile istoriei pline de grele bătălii duse de către poporul nostru pentru eliberarea patriei.

O ură adâncă ne cuprinde împotriva trădătorilor care ne-au vândut patria fasciştilor hitlerişti.

Privim cu emoţie şi mândrie drapelul diviziei Tudor Vladimirescu. Acolo, pe malurile Okăi, soldaţii români prizonieri au primit ajutor frăţesc dela poporul sovietic. Ei au pornit alături de vitejii ostaşi sovietici împotriva cotropitorilor hitlerişti. Generalul ne arată medaliile de aur care strălucesc pe mătasa drapelului. Inalta distincţie sovietică „Steagul Roşu" şi decoraţia din partea poporului nostru, Ordinul „Apărarea Patriei". Atingem cu mâini tremurânde de emoţie şi mândrie ciucurii de aur ai drapelului, care a fost acoperit de glorie prin vitejia pandurilor. El a însufleţit în lupte pe soldaţii noştri şi i-a făcut demni să lupte alături de vitejii ostaşi ai Armatei Roşii. Generalul ne vorbeşte despre fapta eroică a pandurului sergent Gheorghe Iepure. Ca şi Matrosov, viteazul soldat sovietic, s'a aruncat asupra unui tanc hitlerist. Vârînd explozibilul pe gura turelei, tancul sare în aer, şi cu jertfa propriei sale vieţi el opreşte atacul inamic. Sergentul Iepure a căzut într'o zi de toamnă, ca şi Matrosov, pentru fericirea patriei sale.

Ca un erou a căzut şi pontonierul Eftimie Constantin. Era în zori; pontonierul stătea de gardă lângă micul pod al frontului care ajunsese atuncea la Tisa. El zăreşte deodată în apă o mină. Era prea târziu ca să se folosească de cange, de aceea el se repede cu lopata în apa Tisei. Mina explodează înainte de a ajunge la pod. Pontonierul Eftimie a ştiut că pe pod vor trece victorioşi ostaşii roşii şi pandurii noştri.

Divizia Tudor Vladimirescu a fost citată prin „Ordin de zi" pe Armata Sovietică, pentru vitejia faptelor de arme de care a dat dovadă la cucerirea oraşului Debreţin. De atunci, viteaza divizie se numeşte Tudor Vladimirescu-Debreţin. Alături de Armata Roşie ea a luptat mai departe pentru înfrângerea deplină a hoardelor hitleriste, pentru eliberarea Ungariei şi Cehoslovaciei.

Sub focul năpraznic al frontului, cucerind cotă cu cotă, oraş cu oraş, împărţind frăţeşte ultima ţigară, îndurând ploile şi furtunile, între ostaşii români şi sovietici s'a legat o strânsă şi veşnică frăţie de arme.

Glasul povestitorului a tăcut de mult. Flăcările focului pionieresc se înalță spre cerul înstelat. Zeci și zeci de scântei zboară și se sting în albastrul serii de August.

Câte lupte și câte jertfe au trebuit ca tu să arzi acum vesel, focule pionieresc!

Și bucuria noastră, asemeni flăcărilor care urcă spre cer, saltă în cântece de slavă și jocuri, în semn de cinste și recunoștință pentru ostașii roșii, frații și prietenii de arme ai ostașilor noștri.

Pioniera Păsărin Mihaela a cântat mai frumos ca niciodată cântecul „Dragă-i viața în armată" și „Țara mea".

Pe pajiștea poenii, alunecă iscusiții dansatori într'un frumos joc din Țara Oașului.

Mihăescu Mihai, cântă din acordeon săltărețe și vesele melodii populare românești, apoi dansatoarele sboară în iureșul unui m'nunat dans sovietic...

Serbarea noastră se încheie; focul de tabără abia mai pâlpâie... Dar noi nu te vom uita niciodată, seară albastră de August.

★★★

Stea de pază

de GH. DUMITRU

Când dimineața, drumul spre uzină
ni-l luăm din prispa casei noastre iar,
lăsând în urmă noaptea de bodină.
ostașul stă de veghe la hotar.

Când cu plaivasul pe hârtia lină
culegem lungul slovelor șuvoi
și fruntea spre caiete ni se'nclină,
ostașul stă de veghe lângă noi.

Când închinăm un vin cu cana plină
și'n colectivă strângem rodul tot
din câmpul ruginit și din grădină,
ostașul stă de veghe lângă rod.

Și somnul când ni-l mângâie o rază
de stea străjuitoare 'n depărtări,
ostașul însuși este stea de pază
la căpătâiu'ntregei noastre țări.

De-i marinar îndrăgostit de mare,
aviator cutreierând pe cer,
infanterist bătut de vânt și soare,
ori neclintit la graniți grănicer,

el țării sale dăruit întreg e
și-ar fi năpraznic paloș la hotar,
când, turburându-i liniștita veghe,
ar năvăli vreo hoardă de tâlhar.

Poveste despre doi băieți

de **SANDA DOINIȘ**

Ilustrații: **E. ARNO**

Tudor ridică iute privirea. Dar cel care ieșea tocmai din clasă, clătină din cap: „Tot nu i-a venit rândul!".

„Parcă-i un făcut! — se necăji Tudor. De o oră aștept... Și mereu același lucru: tot nu i-a venit rândul...".

Mototoli încrudat batista în pumni; apoi, ca să-i găsească o întrebuințare, își suflă nasul sgomotos în ea. Și cu toate că inima îi bătea — și de ciudă și de emoție — cât trei la un loc, zâmbi, aducându-și aminte că și atunci, tot cu batista începuse povestea.

★

Frământase cât frământase batista în mână, stând strâmb pe canapea și uitându-se pieziș pe geamul compartimentului. Se plictisea. Cărțile le împachetase mama la fundul geamantanului. Cuvinte încrucișate nu găsise. De vorbit n'avea cu cine: tata întinsese o hârtie pe măsuța de la geam și-arăta tovarășului din față: „Vezi tovarășe inginer, dacă dispozitivul ar fi atașat aici...". Mama îi povestea vecinei de bancă ceva despre gogoșarii puși la oțet „care nu se mai moaie cât îi lumea"... Iar băiatul din fața lui n'avea chef de vorbă. Deschisese o revistă pe genunchi, dar n'o citea. Fixa de-un sfert de oră un punct, aflat undeva în plasa doldora de geamantane și tăcea, tăcea cu încăpățânare. Când tatăl lui Tudor spusese bucuros: „Uite, tovarășul inginer Nițu dela uzina noastră. E cu familia. Avem tovarăși de călătorie!" — băiatul din față mormăise nedeslușit, dăduse mâna cu toată lumea, și atât.

Ca să facă ceva, Tudor desfăcu batista și-și suflă nasul sgomotos. Dar în afara unei priviri, plină de dezaprobare, a mamei, nu obținu niciun rezultat. Se hotărî să pornească el acțiunea. Se aplecă ușor înainte și-i zâmbi celuilalt, prietenos:

— Mergi tot la mare?

— Ihâ!

— Tăcere.

— Cum te cheamă?

— Aurel!

Tăcere.

— Și mai cum?

— Nițu.

Tăcere.

— Știi, eu mă bucur grozav că mă duc la mare! — continuă Tudor, puțin stingherit. N'am văzut-o niciodată. Ție-ți pare bine?

— Nu.

— Dece?

— Așa!

„Hm?! Curios! — se miră Tudor în gând. Nu-i pare bine! Și doar am auzit că acolo e nisip cât vrei, apă cât vezi cu ochii, și lui nu-i pare bine! Hm!".

Celălalt tăcea mai departe. Tudor se foi ușor pe bancă.

— In ce clasă ești?

— Intr'a șasea.

— Și eu. La ce școală?

— In cartierul fabricii.

— Aha! se bucură Tudor. O să fim colegi. Și eu o să'nvăț acolo. Știi, tata a fost mutat de curând la București. O să'nvăț tot la școala ceea.

Tăcere.

„Nu se bucură! — constată Tudor. Poate pentru că nu mă cunoaște".

— Știi — propuse el — eu am un șah mic. Dacă vrei putem să jucăm.

— Nu joc.

— Nu-ți place?

— Ba da.

— Atunci de ce nu joci?

— Așa!

„Bine! — se oțărî Tudor în gând la posacul din față. Nu vrei să joci. Vrei să taci și să te plictisești? N'ai decât, și eu pot dacă vreau... Numai că eu nu vreau. Eu o să mă uit pe geam și o să petrec grozav. Tu uită-te până mâine'n tavan".

Și tot restul drumului își petrecu vremea trăgând cu ochiul când la priveliștile care se fugăreau dincolo de geam, pe întinsul Bărăganului, când la băiatul din față care deschisese o carte pe genunchi și nu-și mai ridicase privirea de pe ea.

★

Odaia era așezată în colțul vilei. Dacă priveai pe geamul din dreapta, pomii din parc te îmbiau foșnind: „Hai la umbră și la răcoare". Dacă te

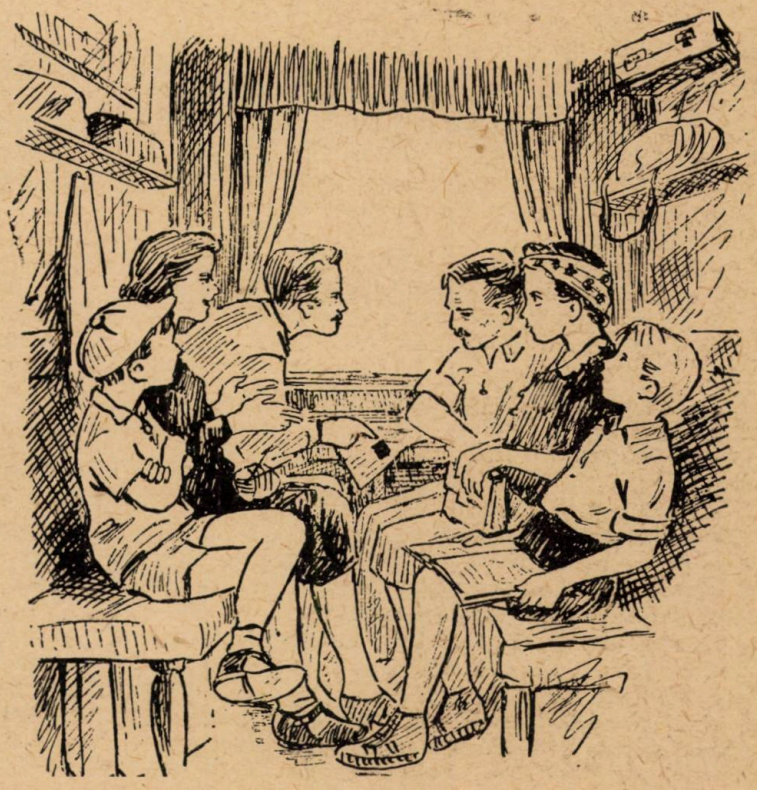

plecai pe geamul din față, degetele albe de spumă ale valurilor desmierdau obrazul fierbinte al plajei, spunând parcă: „Ce mai stai? Uite ce nisip! Numai bun să te tăvălești în el". Iar dacă te aplecai și mai tare și priveai spre stânga...

Tudor se încruntă și se întoarse în odaie. Dacă priveai spre stânga ți se făcea lehamite de vacanță. Da, da. Lehamite! Ai fi văzut acolo un băiat posac și urâcios, care de vorbit nu vorbea, de jucat nu se juca, de râs nu râdea, ce mai încoace și 'ncolo, un urâcios. Stătea pe balcon și se 'ncrunta la toate: la soare, la plajă, la mare, la vapoarele din larg, la parc, la Tudor...

Când sosiseră la Eforie, Vasile Bardoca, tatăl lui Tudor, propusese: „Tovarășe inginer, hai să cerem să stăm în aceeași vilă. Au să aibe și feciorii ăștia cu cin'se juca, și noi o să petrecem bine". Zis și făcut. Ce-i drept familia Bardoca petrecea de minune, pentru că, părinții lui Aurel, erau oameni veseli și tare de treabă. Dar el... mai bine se ducea în tabără. Acolo, într'adevăr ar fi avut cu cine se juca, cu cine vorbi, cu cine râde. Pe când aici... In prima zi când coborîră pe plajă, Vasile Bardoca îi întrebase pe ceilalți: „Da unde vi-i feciorul?" — „Aurel? — zâmbise inginerul Nițu — a rămas la vilă".

— Dece? întrebase tov. Bardoca.

— Ei! Are el niște socoteli! adăugase mama lui Aurel.

Și soții Nițu schimbaseră între ei o privire, care-l nedumerise pe Tudor.

A doua zi dimineață, Tudor bătuse încetișor în ușa lui Aurel:

— Bună dimineața! Am venit să te iau la plajă.

— 'Neața. Nu merg.

— Dece? Ieri a fost tare frumos! M'am bălăcit toată vremea. Ție nu-ți place să te scalzi?

— Ba da.

Tudor rămase încurcat în prag. Celălalt stătea pe marginea patului și-l privea cu ochii încă somnoroși.

— Azi am hotărît să fac o cetate din nisip. Cu metereze. O să le 'ntăresc cu pietre. Șanțurile de apărare le umplu cu apă. O să fie strașnic.

— O cetate?! — Ochii lui Aurel străluciră o clipă, apoi deveniră din nou somnoroși. — Bine! Fă-o!

— Păcat că nu prea sunt băieți acolo unde facem noi plajă. Sunt numai prichindei care în viața lor n'au auzit de-o cetate fortificată. Dac'ar lucra la cetate doi băieți mari, ca noi, ar ieși mai bine.

Celălalt mormăise ceva nelămurit. Tudor dădu să plece.

— Va să zică, nu vii?

— Nu.

— Bine!

Și plecase. Toată dimineața se războise cu cetatea și cu nisipul care nu voia cu niciun chip să capete duritatea betonului. Până la urmă, necăjit, o ștersese de pe fața pământului, cu laba goală a piciorului și constatase, cu tristețe, că se plictisea grozav. „Tot în tabără ar fi fost mai bine! Tata vorbește cu tovarășul Nițu, mama s'a dus la ghiol cu soția lui, iar eu... Asta-i vacanță?" Îl ustura spatele și-l durea capul. „Ai stat prea mult la soare ieri!"—spusese tata, și-l sfătuia să se-ntoarcă la vilă. Plecase de pe plajă încruntat, ținând sub braț cutia de șah, pe care o cără de geaba după el, de două zile.

Când ajunsese la vilă, îl zărise pe Aurel pe balcon.

— Vii să jucăm? — îi strigase, arătându-i cutia.

— Nu!

Tudor îl ispitise din nou.

— Am și fintar. Știi să joci?

— Da.

— Atunci, hai!

— Nu joc!

— Dece?

— Nu vreau!

Tudor urcase furios scările. „Nu vii pentru că ești un îngâmfat, domnule Aurel Nițu — repeta în gând—un îngâmfat și-un urâcios. Să mai poftești să-ți dau bună ziua. Sau să te mai chem la joacă! Am eu ce face și fără d-ta, domnule îngâmfat. Mâine — o să-mi fac o cetate și mai mare. Poimâine o să-mi fac două. Iar la anul... la anul mă duc în tabără!" Și trântise ușa odăii în așa fel încât „domnul" de-alături să înțeleagă că lui, Tudor Bardoca, puțin îi pasă de îngâmfați.

Stând pe marginea patului și așteptându-și părinții, Tudor zâmbi plin de mândrie. Trecuseră trei zile de-atunci și el își ținuse făgăduiala. Dar în fundul sufletului parcă mândria se prefăcea în ciudă. Ceva, nici el n'ar fi putut spune ce, îl făcuse să-l îndrăgească pe băiatul de alături. Poate felul cum vorbea, încrețind ușor fruntea, ca un om vârstnic și tare serios. Poate ochii lui mari, albaștri, care semănau cu fața mării înainte de ceasul apusului. Poate... i-ar fi plăcut să se'mprietenească, da, i-ar fi plăcut... Uf, ce vacanță!!!

— Azi ați întârziat! le strigă tovarășul Bardoca. O să vă tăiem porția de pepene.

— Ba de loc! râse tatăl lui Tudor. Mi-e sete! Tudore, fugi și'ngroapă pepenele în nisip, să se răcească!

Abia când ajunse lângă apă, cu pepenele în brațe, Tudor îl zări pe Aurel: stătea pe nisip, ferindu-și ochii de soare.

— Hei, ajută-mă să fac o groapă! — se bucură el, uitând de mânia împotriva „îngâmfaților".

Aurel se ridică și'ncepu să scurme cu o piatră pământul ud.

— Va să zică, ai venit? — urmă Tudor.

— Ce să fac? M'au silit!

— Cine?

— Mama. Tata. Zic că nu e sănătos să stai toată vremea în odaie.

— Și tu de ce stai în odaie?

— Pentru că sunt nenorocit!

— Ce ești?

— Nenorocit!

— Cum adică?

— Așa!

O vreme Tudor nu știu ce să spună. Una-i să ai de-aface c'un băiat îngâmfat, și alta-i cu un băiat „nenorocit". Pe urmă își luă inima'n dinți:

— Ești bolnav?

— Mai rău!

Tudor clipi nedumerit: mai rău decât bolnav nu poate fi decât mort. Ori Aurel era viu, viu de tot. Se așeză lângă el.

— Ți s'a 'ntâmplat ceva nemaipomenit?

— Da.

— Ce?

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

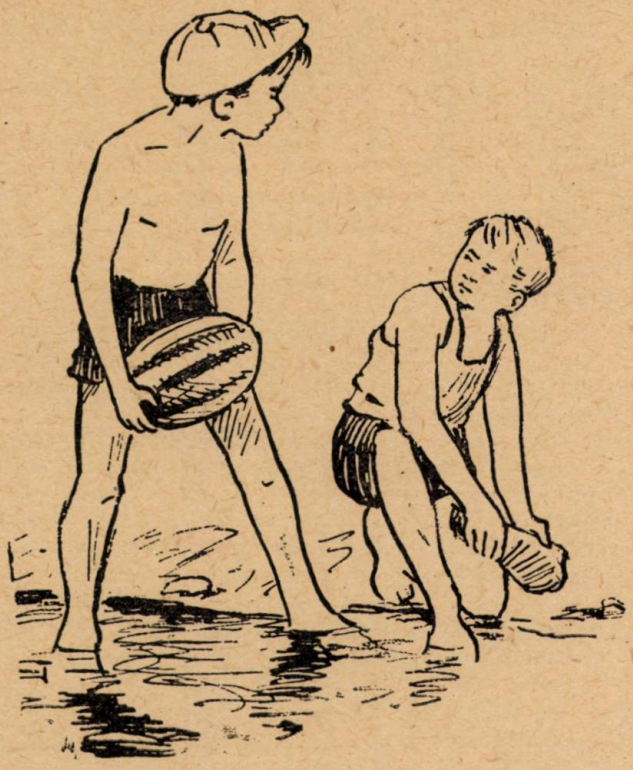

O pauză. Apoi :

— Sunt corijent. La matematică.

De mirare, Tudor fu cât pe-aci să scape pepenele în apă. Avea dreptate Aurel. Asta e mai rău decât să fii bolnav.

— Şi ce faci ?

— Ce să fac ? Mă chinui !

— Nu înveţi ?

— Ba da. De asta nu vin pe plajă. De asta nu joc şah, nici ţintar. Stau cu matematica în faţă şi'nvăţ. Dar nu se prinde nimic.

— Dece ?

— Mai întrebi ? Întâi şi'ntâi pentru că n'am cap de matematician. În al doilea rând pentru că eu stau cu cartea pe genunchi, dar gândul îmi e la toate astea : plajă, baie, şah, cetate de nisip.

Tudor se scărpină încurcat după ceafă.

— Hm, stai prost.

— Ştiu ! clătină Aurel din cap cu tristeţe.

— Şi ce-ai de gând să faci ?

— Nimic.

— Cum nimic ?

— Bine. O să mă chinui mai departe. Ce te'ncrunţi ?

— Mă gândeam. Până acum n'am văzut pe nimeni să ia o corijenţă povestind numai că s'a chinuit o vacanţă întreagă.

Aurel încreţi fruntea şi se aplecă spre Tudor.

— Parcă eu nu ştiu ? Dar vreau să le-arăt lor — şi cu degetul împunse aerul spre locul de unde se auzeau glasurile vesele ale părinţilor — că eu vreau să învăţ. Tata spune mereu : „Ai rămas corijent numai pentru că n'ai învăţat cum trebuie. Slavă domnului, prost nu eşti. Eşti doar leneş !" Ori asta nu-i adevărat. A recunoscut şi Petrică, un coleg de-al meu. Eram în clasa IV-a. L-am rugat să-mi ajute la o problemă. A încercat, dar s'a plictisit repede. Cred şi eu. Mi-a spus: „Ce să-mi pierd timpul cu tine. N'ai cap pentru matematici, şi pace bună!" Vezi? Şi „ei" îi tot dau zor cu lenevia. Ei, bine, o să le arăt că nu sunt leneş. Că sunt în stare să învăţ o vacanţă întreagă. Să nu mă joc, să nu mă scald... Şi la sfârşit au să vadă şi ei că într'adevăr, asta e: n'am cap de matematician.

— Şi cu corijenţa ? Ce-ai să faci cu corijenţa la toamnă ?

— Nimic. De pe-acum ştiu că n'am să fac nimic. Poate — glasul lui Aurel se făcu dintr'odată mai tainic — când s'o sfârşi vacanţa am să fug. O să fug pe mare şi mă fac marinar. Am citit într'o carte că toţi oamenii nenorociţi fug pe mare şi se fac marinari.

— Asta nu cred ! — protestă Tudor. Toţi marinarii pe care i-am văzut sunt oameni veseli. N'au deloc mutre de oameni nenorociţi.

— Ce-are-a face ? Eu o să fiu un marinar trist.

Tăcură o vreme netezind cu palmele nisipul ud, deasupra pepenelui.

— Ştii, spuse Tudor într'un târziu — eu am crezut să eşti îngâmfat. Bine zice mama : deloc nu mă pricep la oameni.

★

Când Tudor apăru în pragul uşii, a doua zi dimineaţă, Aurel îl primi posomorît :

— De geaba. Azi nu mai merg pe plajă.

Tudor intră şi închise uşa în urma lui.

— N'am venit să te iau. O să stau cu tine.

— Dece ?

— O să-ţi spun...

Nedumerit, Aurel îi făcu loc pe-un colţ de pat. Tudor părea necăjit.

— Ştii Aurel, eu sunt grozav de mândru. Asta nu-i bine, ştiu. Ieri, n'am vrut să-ţi spun. Dar după ce te-am ascultat... ştii... dacă tu ai avut curajul să-mi spui... eu de fapt eram un băiat străin... ştii... şi eu am rămas corijent !

— Tu ?

— Da. M'am lăsat pe tânjală. Şi-acum în vacanţă, am vrut să fac la fel. N'ai văzut? Toată ziua şah, toată ziua plajă... Dar când am văzut cum... te chinui tu... ce să-ţi spun... Ascultă Aurel, m'am hotărît : vreau să'nvăţăm împreună.

— Tu ?

— Da. Ce te miri aşa ? Numai că, vezi tu, eu nu sunt aşa ca tine... tare... hotărît. Eu vreau să mă şi joc...

— Cum o să te joci ? — se indignă Aurel. Eşti corijent, doar...

— Puţin. Uite cum m'am gândit : învăţăm dimineaţa până pe la 9. Pe urmă coborîm pe plajă! Ne jucăm. Se odihneşte şi mintea, şi-avem şi noi o părticică de vacanţă. La prânz ne'ntoarcem, învăţăm, după masă jucăm şah sau ne plimbăm, şi iar învăţăm. Ce zici ?

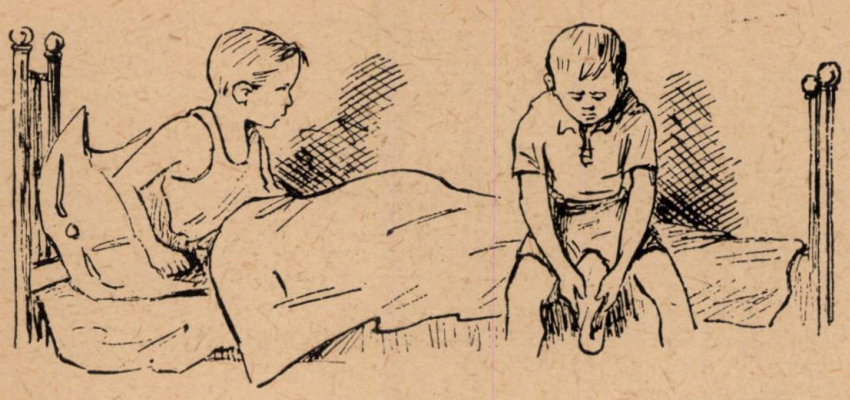

— Prea multă distracție! La mine mai merge, că tot n'o să iasă nimic. Eu n'am cap de matematician. Dar tu trebuie să'nveți...

— Ți-am spus — se scuză Tudor — eu nu sunt ca tine, tare...

— O să te fac eu să fii tare! hotărî Aurel. Și dacă după ce ne-om chinui, o să văd că nici tu n'ai cap de matematician, plecăm amândoi pe mare. Ne facem amândoi marinari. Hai să luăm cartea. Uite și-un caiet. Tu ce știi mai puțin?

Tudor zâmbi, ridicând umerii: „Cam nu știu nimic. Eu zic s'o luăm de la'nceput!"

Aurel fluieră încetișor a mirare: „Așa prost stai? Atunci cred că o să suprimăm șahul de după masă..."

★

Era atâta larmă în compartiment că mama lui Tudor duse la un moment dat mâinile la urechi și strigă pe jumătate în glumă, pe jumătate în serios: „Gata! M'ați asurzit. Să spună fiecare ce vrea și eu să vă dau de mâncare pe rând, lupilor. Mâncare e de-ajuns. Numai guri flămânde să fie!"

Băieții râseră în cor și-și dădură coate: „Vrem un pe-pe-ne! Vrem un pe-pe-ne! Vrem un pe-pe-ne!"

— Le-a făcut o poftă de mâncare vacanța asta! râse Vasile Bardoca, arătându-i pe băieți. Soarele, înotul, sbenguiala. Și plimbările. Cine știe pe unde băteau coclaurile când dispăreau ceasuri întregi.

— Ei, despre voi e vorba! îi amenință în glumă inginerul Nițu.

Cei doi băieți schimbară între ei o privire, zâmbind, amintindu-și deopotrivă de orele de învățătură ca și de sbenguială, de plimbări și de toate...

— Lasă băieții — glumi mama lui Tudor. Mai bine ajută-mă să împart pepenele în părți egale. Doar ești inginer, tovarășe Nițu.

— Ba de loc — sări Vasile Bardoca. Problema asta s'o facă Tudor. El e doar fruntaș în clasă la matematică. Anul ăsta în caietul de note erau numai de cinci. Hai, Tudore, ce stai? Desenează un elipsoid cu diametrul de...

Dar Tudor părea că n'aude. Privea cu încăpățânare pe geam, de parcă nu-și putea lua ochii dela punctul acela de foc în care ardeau ultimele pâlpâiri de jar ale apusului. Și nu întoarse capul decât târziu, când simți mâna lui Aurel, cuprinzându-i umărul și strângându-l încetișor.

★

Mototolea mai departe batista când ușa clasei se deschise și Aurel sbucni, parcă împins de furtună.

— Gata! Am terminat!

Tudor se ridică cu o mișcare repezită. Inainte să poată vorbi, îl întrebă pe Aurel cu privirea plină de neliniște.

— Ți-am spus! râse Aurel. Gata! Am trecut! Hai, afară! Era o căldură'n clasă. De emoție cred...

Nici afară nu era răcoare. Dar răcoarea toamnei era pe undeva prin preajmă: în culorile parcă ruginite ale florilor din grădina școlii, în verdele schimbat al frunzelor. In curte răsuna voioasă, larma grupurilor de copii care se îndeletniceau cu împodobirea școlii pentru noul an școlar.

— Mâine venim și noi! Trebuie să te cunoască și băieții. Tu ești nou!

Făcură câțiva pași în tăcere. Apoi Tudor se întoarse încetișor:

— O să le spui...

— O să le spun — îi tăie vorba Aurel... O să le spun așa: Uitați-vă! Prietenul meu, Tudor Bardoca îl cheamă...

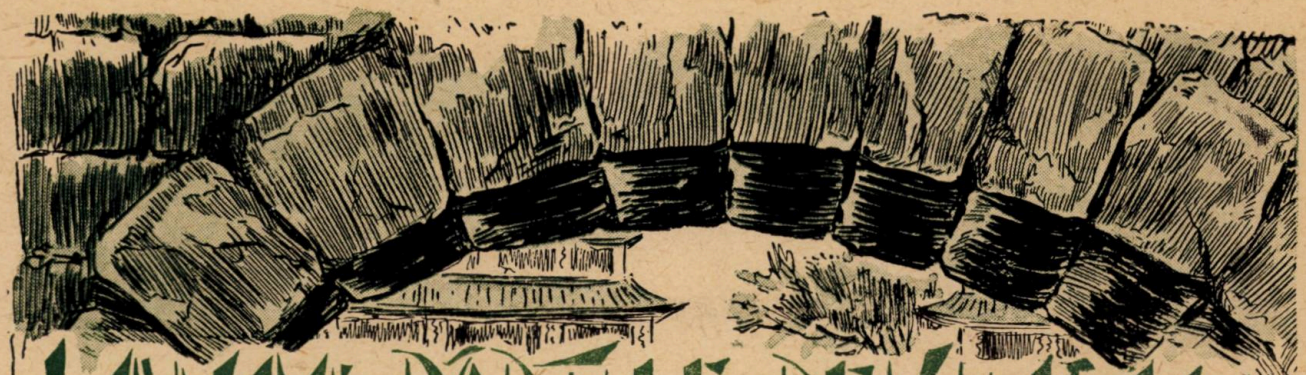

LÂNGĂ PORȚILE PEKINULUI

de **LEV. RUBINSTEIN**

La începutul lui Ianuarie 1949, lângă porțile mari ale „orașului interior" al Pekinului, se plimba un băiat înalt și slab. Cu toate că era ger, el era îmbrăcat cu pantaloni ușori și cu o tunică de pânză albastră. Capul băiatului era acoperit de o pălărie de paie cu vârful ascuțit, iar în picioare avea niște pantofi scâlciați.

In piață treceau mereu patrule gomindaniste. Paznicii posomoriți, îmbrăcați cu tunici americane, încinși cu centuri galbene, țineau pistoalele automate gata de tragere. La vederea acestora, negustorii trăgeau obloanele lor împletite, iar oamenii hoinari și flămânzi se refugiau pe stradele.

Pekinul gomindanist își trăia ultimele zile. Din gură în gură se transmitea în secret știrea că Armata Populară este aproape — ori e la Dacen, ori e la Tianțzin.

Băiatul întârzia mult în fața firmelor. Pe ele alergau când de sus în jos, când dela dreapta spre stânga, șiruri întregi de ieroglife*) aurii, roșii și negre. Iată un semn care semăna cu un gândac. Gândacul a apucat cu lăbuțele o cutioară... iar semnul acesta seamănă cu o casă cu două acoperișuri... semnul acela...

— Ce te sgâiești așa la firme, băiatule? — se auzi în spatele lui vocea sonoră și catifelată a cuiva. — Nu ești de mult în Pekin?

Băiatul se întoarse. In fața lui stătea un om de vârstă mijlocie, cu fața negricioasă, iluminată de niște ochi blânzi, vioi și pătrunzători.

Acest om avea capul legat cu o basma roșie, iar în mâini ținea un trident strălucitor, un mănunchi de bețișoare de bambus, evantaie și alte lucruri, pe care le poartă de obicei cu ei scamatorii ambulanți.

— Da, stimate domn, sunt din districtul Dacen, — răspunse băiatul.

— Știi să citești?

Băiatul clătină trist din cap.

— Nu cunosc nici 300 de ieroglife. Ori, pentru a ști să citești trebuie să înveți vreo 3000. Nu-i așa?

— Sigur că da! Dar unde ai învățat?

— In satul meu, stimate domn. Aveam acolo un profesor bătrân. Inainte el făcea negoț în Tianțzin, și avea un băț lung de bambus. Putea ajunge cu el orice, fără să se miște din loc.

Omul cu basmaua roșie isbucni în râs.

— Și profesorul meu avea un băț asemănător. Și ce ați învățat?

— Am învățat pe de rost maximele lui Confucius.

— De exemplu?

— „Relațiile dintre cei de sus și cei de jos, sunt ca între vânt și iarbă. Iarba trebuie să se îndoaie, când suflă vântul"...

— Înțelegi ce înseamnă aceasta?

— Nu. Mie nu-mi place să mă îndoi, când suflă vântul.

— Ei, asta-i bine! — spuse scamatorul. Dar de ce ai învățat numai 300 de semne? N'avea cine să lucreze la câmp?

— Nu, nu... noi n'am avut nici ogoare și nici casă. Casa noastră era a moșierului. Răposatul taică-meu lucra la moșierul acela. Tata s'a îmbolnăvit și pe noi ne-a isgonit din casă. Iarna mi-a murit și tata și mama, dar nu de frig, ci pentru că n'aveau ce mânca.

Băiatul se opri și îl privi alarmat pe scamator, întrebându-l cu privirea, dacă este cuviincios să-i povestească lucruri atât de triste. Acesta se posomorî.

— Ei și ce a fost mai departe? — întrebă el.

— Mi s'a spus că la Pekin este multă mâncare, și am venit aici pe jos. De două ori au vrut să

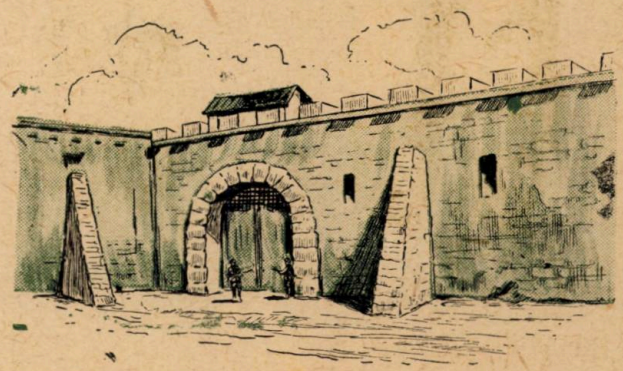

*) Ieroglife — semne din figuri, care reprezintă noțiuni întregi sau anumite silabe și sunete ale vorbirii,

mă înhaţe poliţiştii, pentru că n'aveam permis de trecere, dar am fugit.

Omul cu basmaua roşie se uită cu prudenţă în jurul lui.

Un Ford nou, lăcuit, trecu în goană pe lângă ei, stârnind un nor de praf îndesat. In maşină şedeau ţanţoşi nişte fercheşi yankei.

— Tu îi cunoşti pe domnişorii ăştia?

— Da, stimate domn, aceşti oameni sboară pe avioane mari, negre, şi aruncă bombe. In satul nostru din cauza unei singure bombe au ars deodată 9 case... dar eu ştiu acum, ce am de făcut! Am să fug la Armata Populară.

— Nu te-ai gândit prost. Dar cum poţi să ajungi până la ea?

— Se spune că nu este deloc departe.

Omul cu basmaua roşie îl privi cu atenţie pe băiat.

— Cum te chiamă? — îl întrebă el.

— Fîn Dao.

— Uite ce e, Fîn Dao: nu trebuie să fugi nicăieri. Armata Populară va veni curând aici.

—Va veni aici? — întrebă băiatul, şi pentru prima dată îi apăru un zâmbet pe faţa slăbită.

— Curând, foarte curând... Ai s'o întâmpini şi tu aici, lângă porţile Pekinului... Ce ţi-ai dorit tu mai mult, Fîn Dao?

— Să învăţ, — spuse băiatul cu fermitate.

— Foarte bine, — spuse omul cu basmaua roşie, — vei învăţa.

— Sunteţi un om foarte bun... după câte văd, probabil că sunteţi scamator?

— Nu e chiar aşa, — îi răspunse într'o doară omul cu basmaua roşie, — dar am ceva treburi aici, în piaţă.

Scamatorul ieşi în mijlocul pieţei şi începu să sune cu tridentul. In jurul lui se îmbulziră îndată o mulţime de spectatori.

— Priviţi, respectabililor, o scamatorie interesantă: iau 4 hârtiuţe de câte 100 de ieni, şi le împart la 4 oameni... Haia-Hai!... Fiţi atenţi! Uitaţi-vă: unde vă sunt banii? Nu-i aveţi? Nu vă neliniştiţi, sunt la mine în sân. Nu este o scamatorie nouă. O cunoaşteţi bine. Aşa procedează întotdeauna funcţionarii gomindanului...

In mulţime se auziră râsete. Scamatorul luă o hârtiuţă, o făcu sul, o înghiţi, şi deodată începu să alunge cu evantaiul din gură în aer un roi întreg de hârtiuţe. Ele se risipiră printre spectatori. Sgomotul şi zarva din piaţă creştea mereu, mulţimea creştea. Cineva prinse o hârtioară, o desfăşură şi începu să citească cu voce tare: „Oameni ai muncii din China! Tianţzinul a fost eliberat! Zilele mercenarului american Cian Kai-şi sunt numărate. Armata Poporului îi dă lovitură după lovitură şi nu este departe ziua când..."

— Ia uitaţi-vă, ce scrie aici! Tianţzinul a fost eliberat!

— Citeşte mai tare!

Fîn Dao îl privea pe scamator cu uimire şi respect. El auzise încă în satul lui povestindu-se despre Armata Poporului şi despre viaţa fericită, care înfloreşte pe pământurile eliberate. Uneori detaşamentele de partizani veneau până foarte aproape de sat, dar băiatul nu avusese niciodată ocazie să-i vadă pe ostaşii din Armata Poporului. Aşa dar, iată, însfârşit, unul din aceşti oameni curajoşi! Şi el acţionează în spatele frontului duşmanului, sub nasul poliţiei gomindaniste!

Băiatul prinse cu pălăria una din hârtiuţe. Dar nu putu să o citească. — Nu cunoştea ieroglifele acelea. Fîn Dao oftă şi îşi puse pe cap pălăria împreună cu manifestul.

Deodată ochii săi ageri zăriră pe fondul negru al porţii centurile galbene şi chipiurile paznicilor. Ele sclipiră în acelaşi timp şi lângă poartă, şi pe pod, şi lângă şanţ. Se părea că ţâşniseră pe neaşteptate de sub pământ.

— Aiia! — strigă puternic Fîn Dao. — Poliţia!

Şi deodată locul din jurul său rămase pustiu. Parcă îi suflase vântul şi pe scamator şi mulţimea de oameni. Fîn Dao vru să se repeadă şi el pe stradela vecină, dar în faţa lui apăru deodată un poliţist uscăţiv cu un pistol automat.

— Stai! — strigă el. Unde fugi? Nu te mişca!

Poliţistul îl măsură din cap până în picioare.

— Spune-mi, unde a dispărut scamatorul acela?

Băiatul îi arătă cu mâna spre poartă.

— Am văzut bine cum alerga într'acolo, cât îl ţineau picioarele...

— Marş de aici! Repede!

Fîn Dao o luă la sănătoasa. El alerga pe lângă prăvălii, sărind peste şanţuri şi zâmbea bucuros.

Scamatorul nici nu se gândise să se repeadă spre poartă, ci alergase în direcţie opusă şi era acum în afară de orice pericol.

★

Intr'o dimineaţă se auzi dincolo de oraş un bubuit de tun. Apoi se lăsă linişte. După aceea

deasupra străzilor pustii sburară jos trei avioane.

Fîn Dao cu prietenii săi, băieţi lipsiţi de adăpost ca şi el, şedeau sub pod, lângă un şanţ puternic îngheţat, care purtase cândva numirea pompoasă de râul „Imperial" sau „de cleştar". La vederea avioanelor Fîn Dao sări în sus.

— Sunt avioanele Armatei Populare! Să fugim în întâmpinarea ei. Ea vine încoace!

Şi băieţii se repeziră în fugă cât puteau de tare de-alungul zidului masiv, care despărţea oraşul „exterior" de cel „interior". Fîn Dao îi conduse pe prietenii săi drept pe poarta, unde cu câteva zile în urmă îl întâlnise pe omul acela curajos cu basmaua roşie. Dar acum lângă poartă se petrecea ceva neobişnuit. La lumina slabă a soarelui de iarnă Fîn Dao văzu cum se târau trecând pe poartă tancuri grele, cu stele roşii.

— Armata Poporului!

După tancuri în strigăte puternice de „Van-Sui" (ura) apăru infanteria în bluze verzui şi căciuli cu apărători pentru urechi, împodobite cu steluţe. Armata înainta cu greu pe strada plină de oameni triumfători.

„Eh, — se gândi Fîn Dao, — de l-aşi vedea pe omul cu basmaua roşie! El trebuie să fie neapărat printre ei..."

Iar infanteria mergea mereu, mii de soldaţi zâmbitori păşeau voioşi.

— Bravo ţie! — răsună deodată în spatele băiatului vocea aceea catifelată cunoscută. — Bine ai făcut că m'ai aşteptat la poartă!

Fîn Dao se întoarse. In faţa lui stătea un militar negricios şi spătos, cu căciulă.

— Insfârşit! — strigă Fîn Dao, şi se repezi spre omul acela. Ştiam că ve ţi veni, domnule scamator.

— Nu sunt nici un fel de domn scamator, sunt un tovarăş ofiţer, — îi răspunse militarul râzând.

El zâmbi şi îl îmbrăţişă puternic pe Fîn Dao. Nasul băiatului se lipi de pânza deasă a tunicii militare. Şi deodată i se făcu atât de cald, de parcă dimineaţa aceea aspră de Ianuarie se transformase ca prin minune într'o amiază strălucitoare de vară.

In luna Octombrie a aceluiaşi an, şcoala în care învăţa Fîn Dao şi mulţi alţi copii, care nu aveau părinţi, se pregătea de sărbătoare.

Era greu să-i recunoşti pe copiii aceia. Feţele lor străluceau. Ei erau toţi îmbrăcaţi în tunicuţe şi pantaloni albaştri, cusuţi cu grijă.

Era o şcoală model. Dormitoarele şi sălile de mese străluceau de curăţenie.

In ziua de 1 Octombrie soarele inundă cu aurul său piaţa largă din faţa porţilor Tiananmân, plină de sute de mii de oameni. Fîn Dao era îmbrăcat în hainele lui de sărbătoare, cu cravată roşie. Fericit el privea coloana şcolii sale.

Bubuie salutul tunurilor. Pe catarg se înalţă steagul roşu cu cinci stele de aur.

Orchestrele începură să cânte. Pe lângă poartă defilară tanchiştii, infanteriştii, marinarii, aviatorii, urui artileria, ţăcăni din copite cavaleria, iar pe cer vuiră avioanele.

Fîn Dao vede pe un perete nişte ieroglife cunoscute: „o cutioară străbătută de un beţişor, „o scară", „un om"...

Aceste semne nu mai sunt un secret pentru băiat. El se bucură de ele, ca de nişte noi prieteni. O lume întreagă nemaivăzută s'a deschis parcă dinaintea ochilor săi. Da, acum el ştie, înţelege aceste semne încurcate.! Şi el citeşte cu voce tare şi sigură: „Trăiască Republica Populară Chineză!".

I se pare că porţile Tiananmân plutesc pe cerul albastru, ca o corabie luminoasă. Şi acolo, pe galeria porţii, sub felinarele rotunde şi mari, el vede chipul luminos şi zâmbitor al preşedintelui Mao — al marelui Mao Ţze-dun, — conducătorul popoarelor Chinei. In sunetele orchestrelor, 200 de foşti copii fără adăpost trec mândri pe lângă poartă, pe străzile împodobite ale Pekinului, pe drumul inundat de soare.

(traducere din l. rusă)

Rechizitele

de **MIHAIL CALMĂCU**

Ilustrații: **BURSCHI**

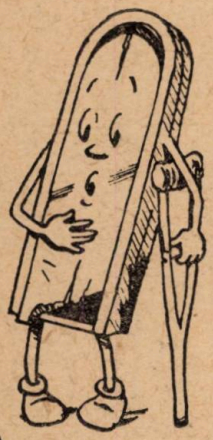

Intr'o zi, penarul
Spuse c'un oftat :
— Viața mea, prieteni,
E un chin curat.

Rupt îmi e capacul,
Am un colț știrbit,
Până și vopseaua
Toată s'a cojit.

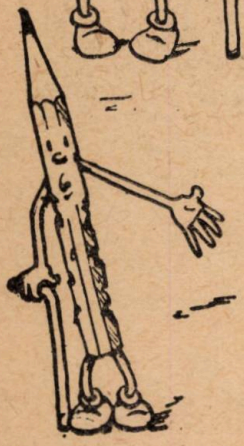

Plin sunt de cerneală,
Mâzgălit, murdar...
Parc'aș fi o zebră
De prin Zanzibar !

Astăzi de rușine
Mai c'a fost să mor,
Căci Petrică-al nostru
M'a făcut vapor.

Prin lighean o oră
Am plutit năuc...
Straşnică osândă
Și curat bucluc !

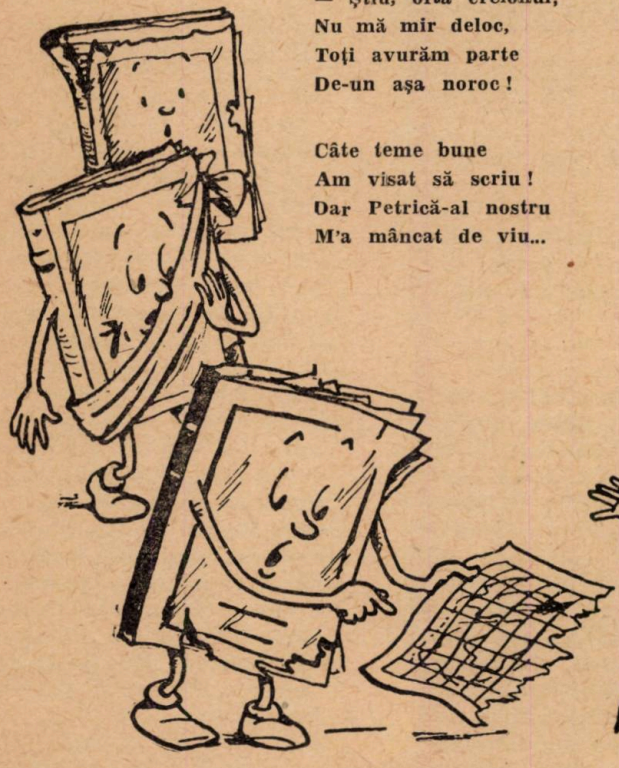

— Știu, oftă creionul,
Nu mă mir deloc,
Toți avurăm parte
De-un așa noroc !

Câte teme bune
Am visat să scriu !
Dar Petrică-al nostru
M'a mâncat de viu...

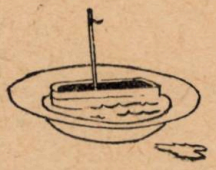

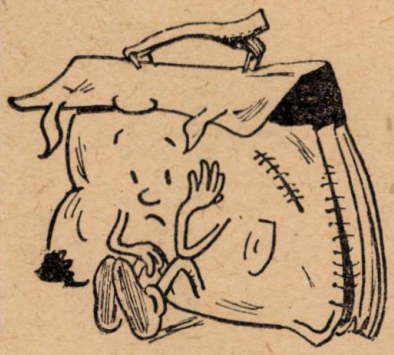

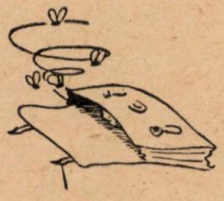

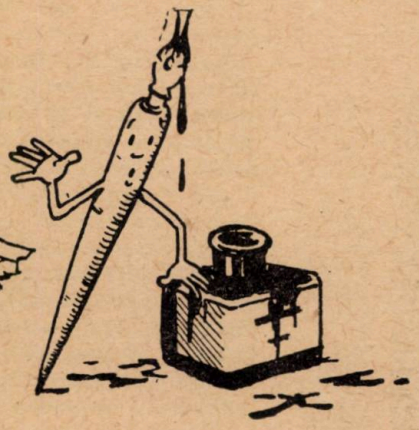

De la cap la coadă-s
Ros de dinții săi :
Parc'aș fi eu osul
Iară el Grivei !

— Da, strigară iute
Cărțile în cor,
Chiar că-ți vine-a crede
Că-i un rozător.

Din ce-am fost odată
Zdrențe am rămas...
— Ia priviți la mine,
Spuse un atlas.

Nimănui de-acuma
Nu-i sunt de folos :
Toată-a mea știință
S'a întors pe dos !

Râurile-mi toate
Cursul și-au schimbat,
Anzii și Balcanii
Cap în cap se bat !

Amețeală-mi vine...
— Asta simt și eu !
Cu Petrică-al nostru
O pățirăm rău,

Zise'ncet ghiozdanul
Foarte abătut,
Prinzător de muște,
Astăzi m'a făcut !

Pune-un boț de pâine
Cu magiun sau unt
Și-apoi stă le pândă
Ca un tigru crunt.

După ce cu jale
Păsul și l-au spus,
Tocul și penița
Iată ce-au propus :

Să te'ntrebi îndată
Dragă cititor :
— Ce ai face-anume
De-ai fi'n locul lor ?

Sfatul tău, desigur
De-ajutor le-ar fi
Și Petrică poate
S'ar mai cuminți.

Tinerii pionieri germani sunt fericiţi că trăiesc în Republica Democrată Germană

Uitaţi-vă la băieţelul din fotografie. In fiecare zi după ce vine dela şcoală, tatăl său îl ia pe umeri, îi atârnă de gât placarda pe care scrie „Caut de lucru", şi pornesc amândoi să colinde străzile. Băiatul cântă cu muzicuţa. Il place mult să cânte. Nu poate merge însă la colectivul de muncă „Muzica" pentru că este copilul unui muncitor din Hanovra.

Stând pe umerii tatălui, băiatul cântă. Cântă pentru a atrage atenţia trecătorilor, nu pentru a împrăştia bucurie în jurul său. Este prea mic şi nu-şi dă seama de aceasta. Dar pe faţa tatălui citeşti disperarea pentru că şi azi se vor întoarce acasă fără să fi găsit de lucru. Mult s'ar minuna băiatul dacă ar vedea serbările dela Oberhof. Poate nu i-ar veni să creadă că fericiţii de acolo sunt copii de muncitori şi ţărani. Ar crede cu siguranţă că totul este vis, că nu poate fi realitate.

Copiii din Republica Democrată Germană ştiu însă că nu-i vis. La ei până în cel mai îndepărtat sătuc există un club unde îşi petrec

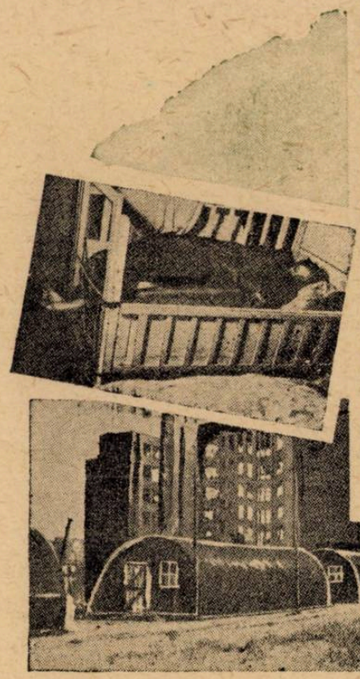

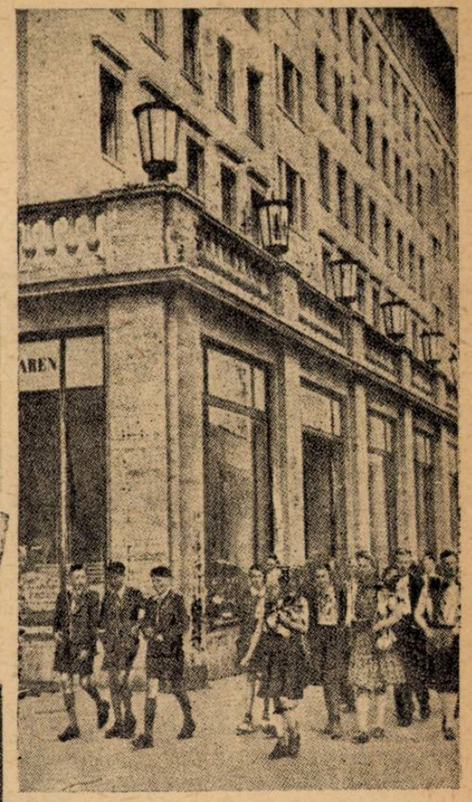

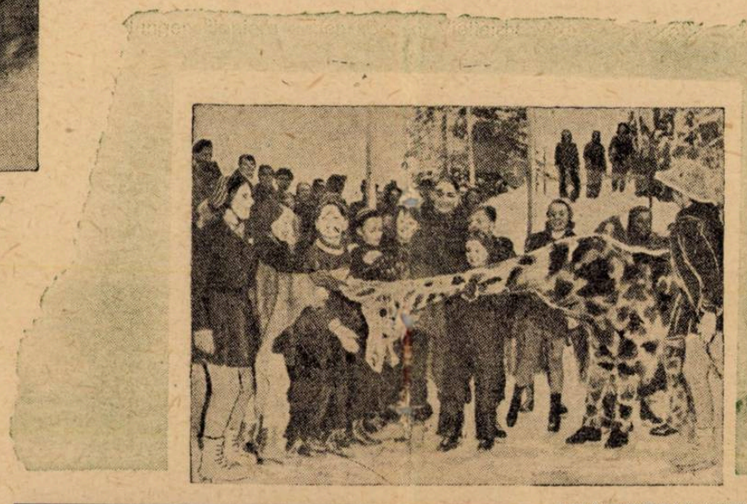

Undeva, sus în pădurile Turingiei se află sătucul înzăpezit Oberhof. Aici au loc serbările de iarnă şi întrecerile sportive. Când şcolarii luptă pentru campionat, satul este numai al lor. „La o parteee!" se aud strigătele copiilor, iar săniuţele, una după alta, sboară în jos pe trompa elefantului de zăpadă...

Oberhof, sătucul bucuriilor...

Cuvântul Oberhof seamănă cu Oberstadorf, staţiune climaterică din Germania occidentală. Dacă ar încerca însă copiii muncitorilor de acolo să intre în hotelurile călduroase şi plăcute, n'ar ajunge mai departe de luxoasele uşi de cristal şi ar fi alungaţi de vreun elegant şef de primire. Hotelurile nu-s făcute decât pentru ofiţerii americani şi prietenii lor, bogătaşii germani.

Dar va veni o vreme când patrioţii germani din Est şi Vest se vor uni şi vor sili pe americani să dispară din ţara lor pentru totdeauna!

Aunci copiii muncitorilor din Berlinul occidental nu-şi vor mai petrece vacanţa adunând lemne de prin ruine, ci vor sta fericiţi cot la cot cu pionierii pe puntea vasului „Krippen". Vântul le va mângâia frunţile jucându-se vesel prin părul lor, iar privirile li se vor opri curioase pe stâncile de pe malurile Elbei. Atunci copii ca Dieter şi Margot vor putea pleca în ţinutul Ruhr, într'o tabără, unde-şi vor petrece vacanţa.

timpul liber, citind sau jucând şah.

Poate în curând şi micul lor frate din Hanovra, va merge la o casă a pionierilor, la cercul de muzică, şi va deveni un mare artist.

★

Muncitorii din Berlinul de Est au construit Aleea Stalin, luminoasă, largă şi prietenoasă. Peste tot auzi pe tinerii pionieri spunând: „Aleea noastră", „Aleea Stalin!" Aşa va fi, fiecare stradă. Pe asemenea străzi vor locui toţi copiii. Cu siguranţă că visul lor se va realiza. Mama lui Peter e ţesătoare, fratele lui Brigitte este factorist. Ei muncesc cu multă dragoste pentru ca toţi copiii să locuiască în case minunate.

Case nu se construiesc numai în Republica Democrată Germană, ci şi în Germania occidentală.

Dar aici muncitorii nu construiesc casele pentru ei, ci pentru funcţionarii şi ofiţerii nazişti.

In acele case nu au dreptul să locuiască nici zidari, nici strungari, nici învăţători... Dimpotrivă. De multe ori sunt daţi afară şi dela servici şi aruncaţi în stradă. Atunci ei stau în colibe în care iarna se fac ţurţuri de gheaţă pe pereţi.

In Berlinul de Est muncitorii construiesc case pentru ei. Au construit Aleea Stalin. Aceasta este strada viitorului. Aşa vor arăta toate străzile când unitatea va fi realizată şi puterea va fi a muncitorilor... Aşa se vor construi străzi şi în Germania occidentală, la Hamburg, la München, la Hanovra, la Essen, la Mannheim...

(traducere din l. germană)

Cravata Roşie

de **L. PODVOISCHI**

Acestea se petreceau la Moscova, în urmă cu mai bine de treizeci de ani, prin 1922, toamna. Pe vremea aceea abia se organizaseră primele detaşamente şi erau încă foarte puţini pionieri. Când eu şi prietenul meu Jenia Trusevici întâlneam un băiat sau o fată cu cravată roşie, ne uitam lung după dânşii, şi, drept să spun, cu un pic de invidie. Vroiam şi noi să fim la fel. Dar ce era de făcut ca să ajungem pionieri? Asta n'o ştiam, fiindcă detaşamentele de pionieri nu se organizau prin şcoli. Să-i întrebăm chiar pe pionieri? Dar nu îndrăzneam să ne apropiem pe stradă de copii necunoscuţi, iar în şcoala noastră nu se vedea nici o cravată roşie.

Ne-am gândit mult timp, Jenia şi cu mine; şi în cele din urmă ne-am zis: „Comsomoliştii trebuie neapărat să ştie". Atunci ne-am dus la comitetul raional de comsomol, ca să aflăm unde se găseşte detaşamentul de pionieri în care să putem intra şi noi.

Am stat de vorbă chiar cu secretarul comitetului raional, care după ce ne-a întrebat cine suntem şi la ce şcoală învăţăm, a luat o hârtie şi a început să scrie.

— Iată — ne spuse secretarul — duceţi-vă cu biletul acesta la detaşamentul de pe lângă Consiliul militar revoluţionar şi daţi-l instructorului. Adresa o aveţi scrisă aici. E foarte aproape de şcoala voastră, pe aceeaşi stradă.

După o oră şi ceva, eu şi Jenia urcam la etajul IV al casei care ne fusese arătată în bilet. Intrarăm în club şi fără să mai aşteptăm să ne căpătăm răsuflarea, după ce urcasem scara, întrebarăm într'un singur glas:

— Unde este instructorul?

— Instructorul e aici! răspunse un tânăr de vreo 17 ani, cu părul blond deschis ca fuiorul de in, cu sprâncenele tot atât de blonde şi faţa lui arsă de soare, semănând prin contrast, cu un negativ de fotografie; şi se întoarse spre noi.

— Eu sunt instructorul, adăugă el.

De emoţie ne pierdurăm graiul. Îi întinserăm în tăcere biletul.

— Aşa... zise instructorul, aruncându-şi repede ochii la el. Vasăzică vreţi să vă faceţi pionieri?

Instructorul se întoarse spre nişte copii, care ascultau cu vădit interes convorbirea noastră.

— Tovarăşi! Încredinţez grupei „Comuna din Paris" sarcina pregătirii acestor băieţi pentru a fi făcuţi pionieri.

Furăm înconjuraţi de câţiva copii din grupa aceasta şi făcurăm pe loc cunoştinţă. Deodată uşa se deschise larg şi mai intră un băiat.

— Andrei, strigară copiii, dece ai întârziat? Vino mai repede, avem doi băieţi noi!...

Băiatul se apropie de noi şi rămase împietrit de mirare. Eu şi cu Jenia la fel...

— Faceţi cunoştinţă, ce vă uitaţi aşa!

— Dar noi ne cunoaştem... — mormăi fâstâcit băiatul.

— Cum să nu, ăsta-i doar Andreica Bala! zise Jenia. E în aceeaşi clasă cu noi! Suntem vecini de bancă. Ce mai prieten eşti! Noi am umblat până şi pe la comitetul raional, ca să aflăm unde se găseşte detaşamentul şi tu nu ne-ai putut spune?

— Dar de unde era să ştiu că vreţi să vă faceţi pionieri! Sunt doar fel de fel de băieţi; nu le poţi spune aşa, tuturor! — răspunse Andrei supărat şi cam fâstâcit.

Dar Andrei se simţea totuşi foarte bucuros că nu mai era acum singurul pionier din şcoala noastră. Ajunserăm nedespărţiţi. Insfârşit, sosi şi ziua când eu şi Jenia furăm primiţi în organizaţia de pionieri şi ni se legară solemn cravatele roşii. Aceasta s'a petrecut sub steagul desfăşurat, în faţa întregului detaşament ,care se aliniase în careu.

— Dece nu porţi cravata la şcoală şi o pui numai când vii la detaşament? îl întrebai eu pe Andrei, întorcându-ne acasă.

— Mi-e frică... recunoscu sincer Andrei. Şcoala noastră se află lângă piaţa Arbatscaia. Acolo

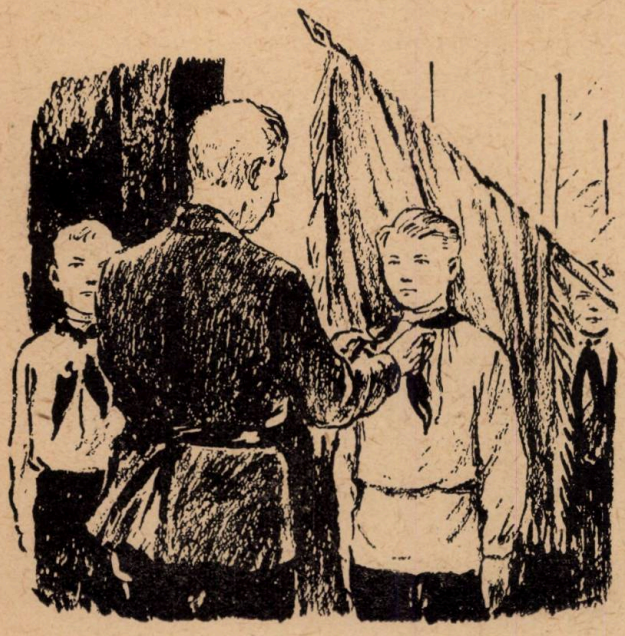

sunt peste tot numai feciorași de negustori, de speculanți, și tot felul de elemente dușmănoase. Cum văd pe careva cu cravată roșie, îl și iau la bătaie. Crezi că n'am încercat să mă opun? Dar nu am coaste de fier... Și să-mi smulgă de fiecare dată cravata...

— Asta-i bună! — pufnii eu, disprețuitor. Dar unde se trezesc ei? Ce? Își închipuie că suntem tot sub vechiul regim? Cum vor îndrăzni să ne bată în școala noastră sovietică?!

— Ba au să îndrăznească! Știu eu cum stau lucrurile... — răspunse zâmbind Andrei.

Imi veniră îndată în minte cucuiele și vânătăile despre care Andreica se încăpățâna să nu ne vorbească în clasă.

— Chiar dacă ne iau la bătaie, un pionier nu trebuie să fie fricos! — rosti cu hotărîre Jenia Trusevici *), al cărui nume nu se potrivea deloc cu caracterul său înflăcărat și plin de voință.

Atunci eu și Jenia furăm de părere să venim tustrei a doua zi la școală, cu cravatele roșii.

— Cum vezi, două treimi suntem pentru; iar tu, Andrei, ești numai o treime, ai căzut în minoritate. Trebuie prin urmare să te supui majorității.

— Bine, mă supun, — zise Andrei. Dar tare mă tem, că avem s'o pățim urât! Să venim cel puțin tustrei.

...Era o dimineață posomorîtă de toamnă. Vântul de miază-noapte purta val-vârtej fulgii de zăpadă. Trecătorii își ridicau sgribuliți gulerele dela paltoane. Dar noi, cei trei pionieri, pășeam țanțoși, cu paltoanele descheiate. Cravatele noastre de pionieri, ardeau ca niște flăcări purpurii. In curtea școlii ne înconjurară îndată o mulțime de copii din toate clasele.

— Astea sunt cravate de pionieri? Da? Dar când ați fost primiți? E greu să ajungi pionier? Unde se află detașamentul? — curgeau din toate părțile întrebările.

Incurajat de primirea prietenoasă și de atenția tuturor, atenție care nu vădea nici o urmă de dușmănie față de cravatele noastre, aruncai lui Andrei o privire triumfătoare; dar în ochii lui citii un răspuns tăcut: „Mai așteaptă puțin, ai să vezi tu!..."

Deodată se făcu liniște. Mulțimea de școlari se dădu la o parte. Ne uitarăm în jurul nostru și fără voie, ne apropiarăm mai mult unul de altul. Drept spre noi venea în fruntea unei cete scuipând printre dinți, Vasica Podmiotchin, spaima pieții Arbatscaia, poreclit „Sburlitul". Apropiindu-se la un pas de noi, el ne măsură din cap până'n picioare, și deodată, cu o mișcare bruscă, apucă de capătul cravatei lui Jenia.

— Nu-ți pune laba murdară pe cravata roșie! — rosti surd și amenințător Jenia.

Podmiotchin pufni disprețuitor și îl smuci scurt pe Jenia spre dânsul. Mânia îmi împăienjeni ochii. Deabia eri, un vechi bolșevic, comandant în Armata Roșie, ne pusese la gât cravatele de pionieri și ne spusese că ele sunt o părticică din steagul roșu revoluționar, că avem datoria să le apărăm cum își apără soldații steagul de luptă. Fără să mă pot stăpâni, îl îmbrâncii pe „Sburlit", izbindu-l din toate puterile în piept. Luat pe neașteptate, el își pierdu cumpătul, și, dând drumul lui Jenia, căzu jos.

— Hai s'o luăm la fugă spre școală! îmi șopti Andrei.

Dar era prea târziu. Dușmanii ne încercuiră.

— Dați în ei! Jos cu pionierii! Smulgeți-le cravatele! — comandă „Sburlitul", bandei.

Ne apăram cu desnădejde, dar puterile noastre erau inegale. Huliganii izbutiră să ne apuce sdravăn de mâini. Incă puțin și cravatele roșii erau să ne fie smulse și aruncate în noroi... Școlarii stăteau tăcuți mai la o parte. Mulți ne compătimeau, dar le era frică de bandă: deaceea rămâneau în neutralitate.

— Băieți, care dintre voi este fiu de comunist, cine are un frate comsomolist, dați-ne ajutor! — strigă deodată Jenia, cu voce răsunătoare.

Mulțimea de școlari începu să se miște. Curând se desprinse din ea un grup de băieți care ne sări în ajutor.

Huliganii se opriră. Din școală veneau în fugă comsomoliștii, având în fruntea lor pe Pavel Ivanovici, profesorul comunist, fost luptător în războiul civil, întors nu demult la școală. El își încheia din goană mantaua de ostaș roșu. Banda de bătăuși se risipi și o luă la sănătoasa.

— Ei, ce zice schimbul nostru, ați primit botezul luptei? — ne întrebă Pavel Ivanovici, zâmbindu-ne în semn de încurajare.

— Nu ne-au smuls cravatele și n'or să ni le smulgă niciodată! — rosti demn Jenia, ștergându-și cu mâna sângele care îi curgea din nas. Tustrei purtam semnele bătăliei recente. Pe fruntea lui Andrei ieșise în relief un cucui uriaș; eu aveam o buză strivită.

— Iar s'au luat băieții noștri la bătaie! rosti printre dinți cu buzele strânse, o profesoară uscătivă, fostă guvernantă la niște fete bogate.

— Nu, Lucia Carlovna, e vorba de ceva mai serios: aici se dă o luptă de clasă, — zise Pavel Ivanovici.

Cuvintele lui ne umplură de mândrie: vasăzică ne purtasem așa cum se cuvenea. Aveam mulți dușmani în jurul nostru, știam asta dela cei mai mari decât noi. Dușmanii stau pitiți, se ascund, rar lucrează fățiș, și nu e întotdeauna ușor să-i

descoperi... Iar noi primisem lupta cu dușmanul.

Când se îndreptam spre spălător, pe culoar auzirăm cum copiii vorbeau în urma noastră:

— Pionierii sunt curajoși, n'avem ce zice!

— Nici nu se poate să fie fricoși. Ei doar învață să ajungă comuniști... .

La spălător, Jenia, căruia îi plăcea să rostească întotdeauna cuvântări solemne, spuse:

— Vasăzică nu în zadar ne-am vărsat sângele, tovarăși! Am cucerit pe loc prestigiu în rândurile copiilor!

Cu Vasica, „Sburlitul", și cu alți huligani din piața Arbatscaia pe care reprezentanții „lumii vechi" îi asmuțeau împotriva pionierilor, am fost nevoiți să ne ciocnim de mai multe ori. Dar cu cât trecea timpul, cu atât ajungeam mai puternici. Pe lângă fabrici și uzine luau ființă noi și noi detașamente. Pe la sfârșitul anului, în școala noastră erau doisprezece pionieri. In vremea aceea, acesta era un număr destul de mare!

Se organiză în școala noastră un avantpost, adică postul cel mai înaintat al frontului, din prima linie. Pionierii avantpostului școlar își dădeau silința să-i ajute în toate privințele pe comsomoliști, pe profesorii comuniști, și să atragă noi elevi în detașamentele de pionieri.

Se deschise Casa raională a pionierilor. Ne duceam acolo să lucrăm în ateliere pentru că fiecare pionier trebuia să-și însușească o meserie. Grupa „Comuna din Paris" lucra pe rând în patru ateliere: la cismărie, croitorie, tâmplărie, și la legătoria de cărți.

Noi ne străduiam prin toate mijloacele să dăm ajutor tinerei noastre Țări Sovietice. Îi învățam carte pe analfabeți, care erau pe atunci mulți în rândurile oamenilor vârstnici. In regiunea Volgăi, foametea prăpădise lumea și noi umblam pe străzi cu casetele chetei pentru „Ajutorul înfometaților". Deseori se întâmpla să auzim câte o doamnă grasă și roșie la față spunând cu răutate: „Nu am nimic pentru voi!" Dar muncitorul cu șapcă veche și cu haină roasă de piele, scotocea prin buzunare cu mâinile pline de ulei, și ne dădea tot ce avea asupră-i.

— Nu vă mai rămâne pentru tramvai, unchiule, — îi spuneam noi îngrijorați.

— Nu-i nimic, copii, mă duc eu și pe jos!

(traducere din l. rusă)

*) „Trus" în limba rusă înseamnă fricos, laș.

Un bondoc de băiețaș
Trece țanțoș prin oraș.
Cearcă pașii mari să-i pună
Clopoțelu-acușa sună.
Ieri la gât i-a fost legată
O mândreță de cravată.
Cu o șchioapă i se pare
A crescut de-atunci mai mare.
Chiar bunica, dânsa chiar
Nu l-a mai făcut strengar.
Mama'n brațe l-a cuprins
Lacrimi fața i-au prelins.

de ION BĂIEȘU

— Crește puiul mamii, crește
Nu mai e strengar, firește.

Un bondoc de băiețaș
Trece țanțoș prin oraș.
Vântul molcom îi mângâie
Părul blond ca niște grâie.
Legănându-și leneș coada
Un dulău îi taie strada.
Câinele spre Costea latră.
Cum l-ar mai lovi c'o piatră!

Merele dintr'o grădină
Către ele-i spun să vină.
Peste gard ca o pisică —
Ce-ar sări el fără frică

— Hai cu noi, avem un meci!
Mai târziu la școală pleci.
O echipă'ntreagă-l roagă.
Ce-ar mai vrea un șut să tragă!
Dând ispitele de-oparte
Costea pleacă mai departe.

...Ieri la gât i-a fost legată
O mândreță de cravată.

Însemnări din calendar

— 17 Octombrie... Ziua în care s-a stins din viaţă poetul muncitor Th. Neculuţă, măcinat de viaţa de mizerie pe care a dus-o. Incă la vârsta de 10 ani el a intrat ca ucenic la o cismărie unde muncea câte 10—14 ore pe zi. Cu toate acestea găsea timp şi pentru învăţat, scris, citit...

Din poeziile lui reiese ura de moarte împotriva asupririi regimului burghezo-moşieresc şi chemarea la luptă împotriva asupritorilor.

Poetul Th. Neculuţă întotdeauna a fost alături de miile de muncitori. A luat parte la întrunirile lor revoluţionare şi a fost un agitator de frunte. Din cauza activităţii sale revoluţionare a avut mult de suferit. Chinurile îndurate nu l-au descurajat însă, ci mai mult l-au alăturat de popor, de muncitori, în lupta pentru libertate.

*

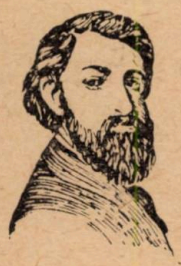

— Alături de I. Negulici şi C. D. Rosenthal, numele lui Barbu Iscovescu împlineşte numărul celor trei pictori care au fost nu numai artişti, dar şi luptători activi în revoluţia dela 1848 în Ţara Romînească.

Studiază la Viena, iar în pragul revoluţiei din 1848 se întoarce în Ţara Românească. El legase prietenie în străinătate cu mulţi tineri revoluţionari, iar la întoarcere, poposeşte în Craiova unde se'ntâlneşte şi se'mprieteneşte cu marele pictor Th. Aman, membru în „Clubul Revoluţionar" din oraş. In ziua de 11 Iunie a intrat cel dintîi în casa domnitorului Bibescu, purtând stindardul revoluţiei, pictat de el.

A lăsat multe portrete ale prietenilor revoluţionari ca: Gh. Magheru, Avram Iancu, Nicolae Golescu, etc.

După revoluţie pribegeşte prin Ardeal, apoi în străinătate unde moare la 24 Octombrie 1854.

*

— La 27 Octombrie s'a născut unul din cei mai mari savanţi ai ţării noastre, academicianul C. I. Parhon — vechi luptător pentru democraţie şi prietenie cu Uniunea Sovietică. In anul 1945 prof. Parhon a fost ales preşedinte al A.R.L.U.S.-ului.

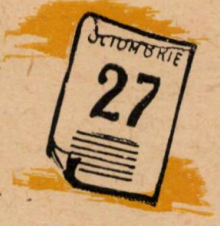

Intreaga viaţă el şi-a închinat-o cercetărilor ştiinţifice în domeniul medicinei şi biologiei.

A publicat aproape 1000 de lucrări originale reuşind să se facă cunoscut nu numai la noi în ţară ci şi în întreaga lume. Astăzi profesorul C. I. Parhon este preşedinte de onoare al Academiei Republicii Populare Române, membru corespondent al Academiei de Ştiinţe din Moscova şi laureat al Premiului de Stat pe anul 1952. De asemenea el este deputat în Marea Adunare Naţională.

Sfatul instructorului

Fiecare unitate, detaşament, grupă, şi-a ales noii conducători. Ei sunt desigur pionieri destoinici, buni la învăţătură, cu iniţiativă, veseli şi prietenoşi, pionieri care ştiu să-i ajute pe cei care au nevoie, dar nici nu-i lasă în pace pe cei leneşi. I-aţi ales pentru că aveţi încredere în ei, pentru că ştiţi că împreună veţi avea o activitate vie, interesantă, clocotitoare.

Şi iată că porniţi la lucru. Dar cu ce începeţi? Cum faceţi ca să aveţi o activitate bogată, atrăgătoare? Veţi spune că munciţi după plan. Firește că fără acesta nici nu puteţi porni la drum. Trebuie însă să aveţi grijă cum întocmiţi planul.

Intr'un detaşament a venit colectivul de conducere, s'a aşezat la masă iar ceilalţi pionieri în bănci. Conducătorul a început să citească cu glas tare planul de activitate. Acesta cuprindea tot ce trebuie: adunări care să vină în ajutorul învăţăturii, luarea în grija detaşamentului a colţului viu, repararea hărţilor, etc. După expunerea planului conducătorul întrebă: Ei, ce spuneţi, avem un plan bun, nu? Atunci mai mulţi pionieri au răspuns: Cu aşa un plan va fi o mare plictiseală şi monotonie la noi în detaşament. Oare dece au răspuns aşa? Pentru că fiecare din ei aveau de făcut propuneri interesante. Colectivul de conducere al detaşamentului nu ceruse nimănui propuneri înainte de întocmirea planului. Şi astfel pionierii n'au putut aduce contribuţia lor decât după întocmirea lui.

In alt detaşament colectivul de conducere a adunat toate părerile şi a alcătuit un plan bogat în care erau cuprinse toate dorinţele pionierilor dar a fost atât de încărcat încât nu l-au putut îndeplini nici pe jumătate şi aceasta i-a descurajat.

In planurile pe care le veţi face voi, trebuie să alegeţi din propunerile făcute de pionieri pe cele mai potrivite şi numai atâtea câte credeţi că se pot realiza.

Dacă veţi primi de pildă propunerea de a organiza un cerc de aeromodelism în detaşament, gândiţi-vă dacă nu este mai bine ca această iniţiativă să fie extinsă pe întreaga unitate. Şi la alte propuneri gândiţi-vă tot cu atâta chibzuială şi apoi treceţi-le în planul de activitate.

Fiecare pionier trebuie să aibă o sarcină de îndeplinit. S'a discutat şi se discută poate şi pe la voi cam aşa despre unii pionieri: „Andrei este un bun pionier, îşi îndeplineşte sarcinile, dar Sandu este inactiv, nu-l interesează nimic". Dar aţi urmărit cu atenţie ce-i place mai mult lui Sandu, şi altor băieţi ca el? Voi poate i-aţi dat o muncă la gazeta de perete şi lui îi place mai mult sportul, fiind un bun sportiv. Desigur că în colectivul sportiv el va munci cu mult interes şi pasiune. Pe alţii îi vedeţi zăbovind adesea în faţa vitrinelor de cărţi petrecându-şi o bună parte din timpul liber cu cititul. Ei iubesc cărţile şi le îngrijesc. Asemenea pionieri e bine să se ocupe cu biblioteca. Şi căutând astfel să vă cunoaşteţi bine tovarăşii veţi găsi fiecărui o muncă interesantă care să-i placă.

Uneori membrii activului pionieresc au mai multe sarcini. Ei împreună cu câţiva pionieri poartă pe umerii lor întreaga activitate a unităţii. Şi nu rareori în adunări auzi că Mariana S. a organizat bine vizitele la muzeu, dar nu s'a ocupat de şcolarii mai mici care trebuiau să devină pionieri, aceştia rămânând nepregătiţi, că n'a organizat bine sădirea puieţilor, că n'a făcut încă alte lucruri. Dar dece Mariana trebuie să îndeplinească singură atâtea sarcini?

Colectivul de conducere al detaşamentului sau unităţii ştie din anii trecuţi că Mariana e o bună pioniera. Dar nu a văzut că în ultima vreme, de pildă în timpul vacanţei, şi alte pioniere au lucrat cu iniţiativă şi pot îndeplini sarcini pionieresti.

Desigur că din această pricină rămân pionieri cărora nu li se încredinţează nicio sarcină. Aceştia vor fi mai puţin interesaţi în acţiunile pe care le organizaţi voi, se vor simţi mai puţin atraşi, şi până la urmă se vor considera musafiri la ei acasă.

Colectivul vostru de conducere trebuie să lucreze în aşa fel încât să nu aveţi niciun pionier căruia nu i-a fost încredinţată o sarcină.

Grupa nu-şi întocmeşte un plan scris, dar activitatea ei trebuie să fie mereu nouă şi interesantă. Conducătorul ei trebuie să aibă un carnetel în care îşi notează dorinţele pionierilor, lucrurile cele mai importante pe care şi le propune grupa să le realizeze şi cine anume. Pionierii dintr'o grupă nu-şi vor ţine adunările numai în clasă. Deosebit de plăcute vor fi adunările ţinute la unul din pionieri acasă, dacă la acesta s'au strâns toate lucrurile care trebuiesc pentru alcătuirea unui album, de asemenea se poate merge cu grupa într'un parc, la un cinematograf, sau în atelierul unde se pot construi aeromodele. Conducătorul de grupă trebuie să fie organizatorul tuturor acestor acţiuni. El trebuie să ştie cele mai multe jocuri şi cântece şi să-i facă şi pe pionierii din grupă să le cunoască.

Activele pionieresti odată alese trebuie să organizeze din primele zile o activitate interesantă şi atrăgătoare.

Conducătorul de grupă, de detaşament şi de unitate, cât şi întreg activul pionieresc, va avea ca primă grijă aceea de a nu avea în colectivele lor pionieri slabi la învăţătură. Orice notă mică strecurată în catalog în primele săptămâni de şcoală să fie înlăturată cu ajutorul colectivului.

Cu ocazia Lunii Prieteniei Româno-Sovietice, școlarii din patria noastră scriu școlarilor sovietici

Viața în tabără

În școală învățasem despre Gh. Lazăr. Tabăra în care am fost trimisă în anul acesta se afla chiar aproape de Comuna Avrig, în care, primul întemeietor al școlii românești s'a născut și a copilărit.

Avrigu-i așezat în apropiere de orașul Sibiu — și foarte aproape de localitatea Șelimbăr, unde Mihai Viteazu a repurtat cunoscuta victorie în luptă cu dușmanii țării. Astăzi la Șelimbăr, se află o gospodărie colectivă de asemenea cunoscută în toată țara.

Dar să mă întorc la Avrig. Aici casele sunt mari, înalte, cu garduri care nu lasă loc să vezi interiorul curții. Uneori, din pere-

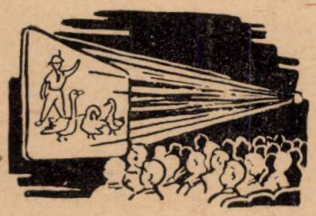

tele casei, pornesc porți de zid — ca niște bolte. Casele seamănă mult unele cu altele; la fel cu ele e și casa unde s'a născut Gh. Lazăr. Ferestrele nu prea largi, așezate sus și conturate c'un brâu colorat, dau imaginea unor ochi care privesc mereu strada largă, pietruită. In mijlocul comunei se află un parc în care-i așezat bustul lui Gh. Lazăr.

Incă din primele zile când am ajuns în tabără am făcut cunoștință cu mulți pionieri și școlari. La cercul „Prietenii cărții" se găseau cărți în diferite limbi. Printre noi se aflau și pioniere și pionieri maghiari și germani. Ne-am împrietenit în scurt timp, și împreună am jucat apoi volei — am cercetat cu luare aminte diferite obiecte expuse în muzeul de științe naturale al școlii în care fusese instalată tabăra, am vizitat fabrica de sticlă din Avrig și am vizionat filmul maghiar „Matei Gâscaru".

Năstrușnici mai erau pionierii maghiari. Ne tot întrebau mereu din privire „așa-i că vă place filmul"? Dar noi râdeam de ne prăpădeam că Matei tocmai îi înapoia boierului bătaia pe care o primise la început dela acesta.

Cu pionierele germane am discutat mult filmul. In timpul vizionării erau însă mult mai liniștite. In excursiile pe care le-am făcut prin împrejurimi mi-am dat seama că ele cercetau cu multă luare aminte plantele.

Anul acesta am petrecut mai bine decât în anii trecuți în tabără. Am vrut tare mult să vă povestesc și vouă acest lucru, dragi prieteni sovietici.

Cu bine,
TABACU VALENTINA
Com. Bănești
raionul Câmpina
regiunea Ploești

Școala noastră din Goioasa

Cu prilejul începerii noului an școlar 1954—1955, mă grăbesc să vă scriu o scrisoare, în care să vă spun câte ceva și despre noi, elevii și pionierii școlii de șapte ani din Goioasa.

Satul nostru este așezat în regiune de munte. El este tăiat de râul Trotuș — în care noi am pescuit astă vară și am făcut concursuri de înot. In vacanță noi am făcut excursii prin munții și dealurile din împrejurimi.

De asemenea am ajutat părinților la muncă. Biblioteca școlii nu a rămas nici ea nerevizuită. Am citit cărțile „Tabăra din

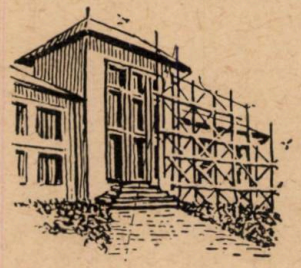

munți" de G. Naum, „Marea bătălie dela Iazul Mic" de O. Pancu-Iași, „O samă de cuvinte" de marele nostru cronicar I. Neculce, și altele.

Dragi prieteni, mai aflați că școala noastră a fost reconstruită. S'au făcut sobe noi de cărămidă, noi săli de clasă, laboratorul a fost înzestrat cu mai multe aparate, astfel vom putea învăța mai bine având toate cele necesare.

Noi, elevii și pionierii școlii noastre, înțelegem să fim disciplinați, să învățăm bine, și să ne purtăm astfel încât să facem cinste școlii, profesorilor și părinților noștri.

Pionierul **Mocanu Adam**
Com. Goioasa
reg. Bacău

Vreau să fiu pionier

Am început școala. Mi-am luat ghiozdanul și am pornit din nou pe drumul cunoscut din anii trecuți, pentru a învăța lucruri noi și folositoare.

In acest an, mă voi strădui să învăț mai bine, voi fi mai atent la cele ce o să ne predea tov. învățător, pentru ca să merit într'adevăr marea cinste de a deveni pionier.

Cu toate că am primit premiu la terminarea clasei a II-a, a-

cum, voi căuta însă, să ajut și pe colegii mei la învățătură. Odată cu începerea noului an școlar, va trebui ca prin silința mea să fac cinste clasei, părinților mei și să merit pe deplin cravata roșie de pionier.

CNEAC IANCU
raionul Dorohoi
șc. elementară Nr. 5 Dorohoi
reg. Suceava

Ansamblul nostru artistic

Eu fac parte din ansamblul artistic al Casei Pionierilor din orașul Constanța. Nici în vara aceasta ansamblul nostru nu și-a întrerupt activitatea.

Din ansamblul nostru fac parte pionieri fruntași la învățătură, disciplinați și talentați.

Eu activez în echipa de balet a ansamblului, unde sub condu-

cerea tov. profesoare, am învățat multe dansuri frumoase.

In această vară noi am plecat într'o excursie în regiunea Stalin.

Aici, am văzut lucruri interesante.

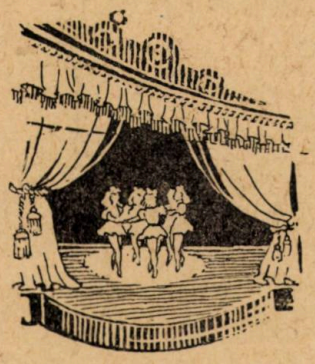

In Orașul Stalin, noi am dat un spectacol în sala clubului muncitorilor uzinei „Steagul Roșu". La această uzină sunt mașini mari care fabrică dela cel mai mic șurub până la cele mai mari piese necesare pentru mașini agricole.

Mie îmi place foarte mult să activez în această echipă, și de aceea, iau parte cu regularitate la repetiții și serbări .

Pioniera **Preda Lidia**
Lic. Ana Ipătescu
Constanța

In cercul de istorie

Prin grija partidului și guvernului, încă de anul trecut, în orașul nostru s'a deschis o casă a pionierilor.

In această casă a pionierilor, profesorii dela cercurile respective s'au străduit să ne îmbogățească cunoștințele cu lucruri noi și folositoare.

In cercul de istorie în care sunt înscris, am făcut cunoștință cu istoria evului mediu. Impreună cu colectivul cercului, am lucrat la un album din istoria R.P.R., pentru expoziție. De asemenea, am

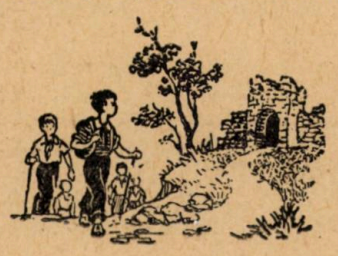

făcut o excursie la Istria, veche cetate în Dobrogea, întemeiată de niște negustori greci din Milet.

In cadrul activității cercului de fizică s'au făcut vizite la aerodromul din oraș, la fabrica de gheață și în multe alte locuri.

Cercul de Științe Naturale a făcut excursii la Mamaia, studiind diferite probleme legate de zoologie și științele naturale.

Particip cu multă plăcere la cercul de istorie, pentru că el îmi complectează cunoștințele predate în școală.

ENĂCHESCU MIRCEA
Liceul Mircea cel Bătrân
Constanța

Pregătim jurnale de zi

Odată cu începutul noului an școlar, fiecare pionier se pregătește să ia calificative cât mai bune la învățătură și în activitatea pionierească.

Deoarece, în vacanță, multe pioniere au fost plecate din oraș, caietul de însemnări al grupei Nr. 1, nu a fost așa de bogat întocmit ca anul trecut. In schimb, pe lotul școlar, noi am avut rezultate frumoase.

Detașamentul nostru, în anul acesta, alături de celelalte detașamente și-a luat angajamentul solemn, de a fi printre primele unități pe regiune.

Noi căutăm să pregătim de pe acum pe cei care vor intra în curând în organizația de pionieri.

De asemenea, pionierele unității noastre și-au exprimat dorința de a purta corespondență cu pionieri din alte sate și orașe ale patriei noastre, cu scopul de a cunoaște și aplica noi metode în muncă.

Incă de pe acum, s'a început pregătirea de jurnale de zi, care vor fi trimise în dar pionierilor dela sate.

In anul acesta, mai mult ca oricând, voi căuta să-mi îndeplinesc cu cinste sarcinile ce mi se vor da în unitate, împreună cu toți pionierii.

Salut voios de pionier!

Neacșu Ana
Șc. de 7 ani Nr. 2 raionul
Slatina Reg. Pitești

Învățăm pe manuale în limba tătară

Eu sunt tătar. Vă spun aceasta pentru că în ultimul timp viața noastră s'a schimbat foarte mult. Tatăl meu este director adjunct la S.M.T.-ul din Chirnogeni. Noile condiții create pentru muncitori i-au dat și tatălui meu posibilitatea să ne asigure o viață lipsită de griji. Dar eu nu-l fac de rușine pe tata care-i cunoscut ca om de ispravă. Anul trecut am avut numai note mari — și am fost conducător de grupă în detașamentul Nr. 2. In vacanță, împreună cu frații mei, am citit „Amintiri din copilărie" de I. Creangă, „Aurora boreală" și altele.

In școală avem o echipă artistică. Pe vară, am dat la căminul cultural serbări. A avut mult succes dansul tătar al fetelor, care se cheamă „Maulane". In fiecare săptămână am fost la cinematograf. Incă de pe acum îmi fac planul că la iarnă voi merge la munte să schiez. Astă iarnă, în tabăra pionierească dela Bușteni am învățat acest sport care mi-a devenit foarte drag. Până atunci însă trebuie să mă comport bine la învățătură, îndeplinindu-mi toate obligațiile mele de elev. La noi se învață în limba tătară cu manuale tipărite în limba maternă venite din Uniunea Sovietică.

AGEAMET GEAMAL
Șc. Elementară Tătară de 7 ani,
Nr. 1 Constanța

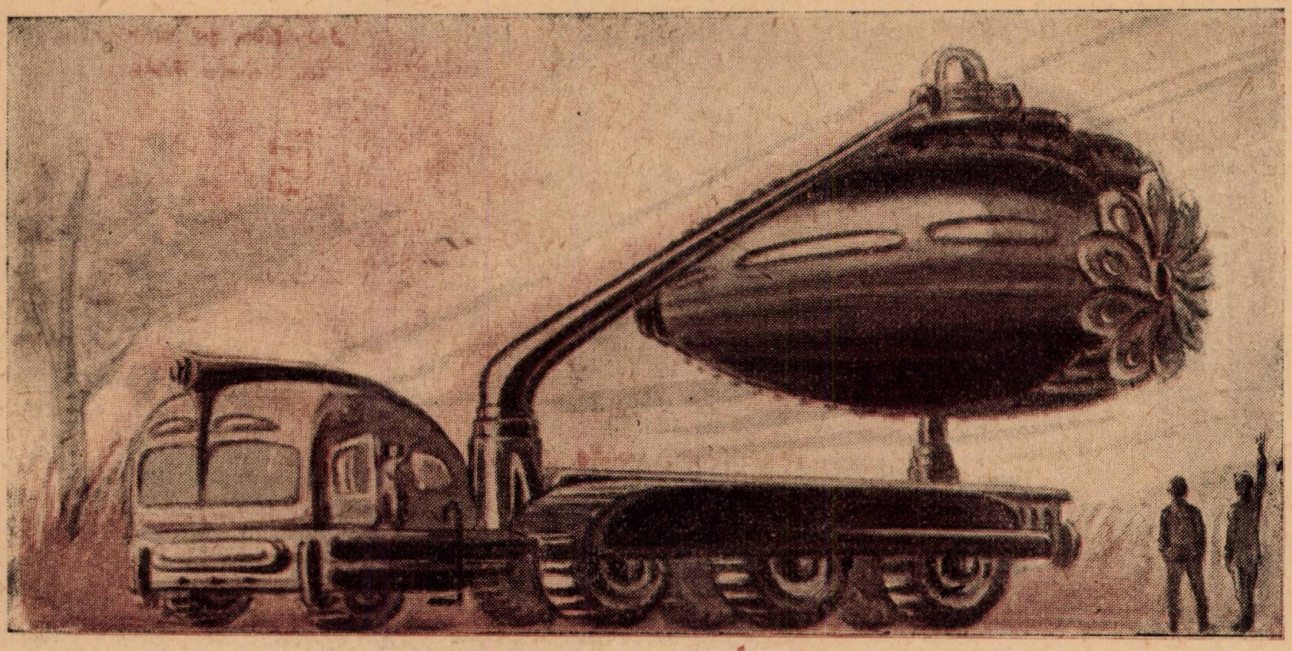

CĂLĂTORIE IN ADÂNCURI

de **RADU NOR** **Ilustrații: POCH**

Litoreactorul pornește la drum

In dimineața aceea de August un vântuleț slab adia peste lanurile aurii, făcând să foșnească frunzele plopilor, care străjuiau marginea șoselei.

Desi calendarul indica un an nu prea îndepărtat de sfârșitul veacului XX, nimic nu deosebea zorii acestei zile de cei de acum două, trei, sau zece decenii.

Pe drumul asfaltat, ce șerpuia prin pădurea de spice, se ivise pe neașteptate un vehicol. Era un electromobil uriaș, de mai bine de douăzeci de tone, acoperit cu o prelată de culoarea nisipului.

Sgomotul ușor produs de motoarele sale puternice se asemuia cu zumzetul unui roi de albine.

Mașina se opri la marginea lanului și doi oameni coborîră grăbiți din cabină.

Făcură câțiva pași și se opriră la marginea șoselei, plimbându-și privirile peste marea de grâne, spre zarea palidă a începutului de zi.

— Iată-ne ajunși, spuse primul, un om de vreo 35 de ani, mărunt de statură, cu părul blond și cu un aer deosebit de întreprinzător.

Scoțând dintr'un toc de piele o hartă împăturită, o desfăcu și urmă:

— Profesore Brânduș, cred că acesta e locul stabilit.

Cel întrebat aruncă o privire fugară asupra hărții.

— Da, am ajuns la țintă! răspunse el repede. Tovarășe inginer, sunt de părere să nu zăbovim. N'aș vrea să ne pierdem timpul...

Inginerul, cu numele Virgil Staicu, se întoarse și făcu semn unor oameni care ieșiseră între timp din cabina electromobilului.

Dintre cei coborîți se desprinse un tânăr în salopetă albastră:

— Incepem chiar acum, tovarășe inginer—strigă el. Apoi dădu instrucțiuni muncitorilor care scoaseră repede prelata.

Sub ea se ivi un aparat de o formă ciudată, care sclipea ca argintul în bătaia razelor de soare.

In timp ce macaralele electromagnetice îl ridicau în aer, pentru a-l depune apoi alături, pe pajiștea verde și catifelată, puteai să-l admiri de la un capăt la celălalt.

Era un „fus" metalic, lung de opt metri. In față avea o deschizătură rotundă, înconjurată de niște plăci asemenea unor oglinzi concave, dintr'un material roșcat, strălucitor. In spate era o altă deschizătură, mult mai mică decât prima. De-alungul trupului se întindea o fâșie de cuarț străveziu, lată de două palme, care nu putea fi altceva decât geamul mașinei. Atât jos, la bază, cât și pe partea superioară, erau niște dispozitive asemenea unor ghiare mobile care dădeau litoreactorului aspectul unui miriapod gigantic.

La auzul sgomotului macaralelor, inginerul și geologul veniră în grabă lângă aparat.

— Ei, Alecule, gata litoreactorul nostru? întrebă Grigore Brânduș.

Tânărul în salopetă — studentul Alexandru Florea își întoarse capul.

Era urcat pe o scară și deschidea tocmai o trapă rotundă din peretele lateral al aparatului.

— Gata, tovarășe profesor, tocmai voiam să vă anunț că putem să ne îmbarcăm.

Urcară apoi scărița și dispărură — unul câte unul — în pântecele mașinii.

Studentul mai apăru odată în deschizătură, desprinse scara și o trase înăuntru; apoi, manevră un mecanism și trapa se închise ermetic.

Peste câteva clipe, chipurile celor trei cercetători se iviră în dosul geamului de cuarț.

Inginerul Staicu se instalase în fața tabloului de comandă din cabina de conducere. Apăsă pe un buton și învârti o manivelă.

Se auzi un bubuit surd, urmat de câteva pocnete puternice. Aparatul luă o poziție curioasă, înclinându-se spre sol și apropiindu-și deschizătura din față de covorul de iarbă. Oglinzile aurii,

emiţători de unde ultrasonore prinseră să tremure uşor.

Sub acţiunea acestor unde, solul începu să se fărâmiţeze ca şi când ar fi fost răsturnat de o cazma uriaşă. Sistemul nu era nou. Fusese introdus cu ani în urmă în mine, în locul perforatoarelor electrice obişnuite. Pompele deosebit de puternice intrară şi ele în funcţiune absorbind pământul fărâmiţat şi eliminându-l prin deschizătura din spate. Litoreactorul îşi săpa astfel un tunel prin care-şi strecura trupul. Ghiarele sale de oţel se înfigeau în pământ, împingându-l înainte.

Peste câteva clipe aparatul intrase pe jumătate în groapă.

Prin fereastra de cuarţ se mai zări chipul încordat al profesorului Brânduş, apoi, după o nouă svâcnitură, maşina dispăru. Pe locul unde se aflase, se ridica acum un muşuroi de pământ fărâmiţat, înalt de câţiva metri.

Litoreactorul pornise în prima sa călătorie spre adâncuri.

Primele cercetări

— Tovarăşe profesor, anunţă inginerul Staicu, suntem la o adâncime de peste 500 metri, şi termometrul în exterior arată 31 grade.

Brânduş părăsi postul său de observaţie dela geamul îngust de cuarţ şi stinse reflectorul care lumina exteriorul.

Ocolind masa de lucru pe care se aflau diferite aparate, microscoape şi fişiere, îşi strecură nu fără greutate trupul înalt şi spătos prin uşa strâmtă a cabinei de conducere.

— Şi aici, ca şi în cabina mare, căldura nici nu se simte. Observ că sistemul de termoreglare automată, conceput de dumneata, funcţionează fără cusur. Am putut lucra în cele mai bune condiţiuni.

— Ai descoperit ceva interesant?

— Depinde! Zăcăminte de minerale folositoare nu prea există prin locurile pe care le-am străbătut... Până în prezent, nimic demn de a fi însemnat pe harta mea. Se confirmă încă observaţiile făcute la suprafaţă. Ne aflăm într'un strat al terţiarului nou din epoca miocenului. Cele câteva analize pe care le-am făcut mi-au dovedit-o cu prisosinţă. In clipa aceasta, Alecu termină examenul paleontologic; mai are doar câteva fosile de verificat.

Statura atletică a studentului apăru curând după aceea în pragul cabinei. Ducea o tavă pe care se aflau câteva fărămituri cenuşii de scoici.

Grigore Brânduş le cercetă pe rând:

— Mda... făcu el, Pleurotoma, Congeria — cu valvele bombate — Unio — căptuşită cu un strat gros de sidef. Paludina... cele mai multe caracteristice miocenului.

Dădu de câteva ori din cap, îşi trecu degetele răsfirate prin părul încărunţit şi îi spuse studentului:

— Acum, Alecule, du-te şi transmite o radiogramă staţiei de urmărire dela suprafaţă, comunică-le că totul decurge în cele mai bune condiţiuni.

Litoreactorul îşi urmă calea trecând acum orizontal printre stratele din adâncul pământului. Viaţa în interiorul aparatului se scurgea liniştită, fără întâmplări mai însemnate.

Alecu Florea pregătise o masă simplă dar gustoasă din alimente deshidratate. Acestea, după extragerea apei printr'un procedeu ingenios, îşi micşorează volumul la a 15-a parte din cel obişnuit, fără să-şi piardă calităţile nutritive. Se servise o supă consistentă, o friptură cu legume, şi o prăjitură uscată.

Băură apă proaspătă preparată pe cale chimică din hidrogen şi oxigen, într'un aparat special, şi răcită la frigider.

După masă, studentul fu lăudat pentru priceperea sa. Plin de modestie, le spuse celorlalţi arătând spre instalaţia complexă aflată într'un colţ al cabinei:

— Credeţi că-i mare lucru să prepari ceva pe această maşină de gătit cu raze infraroşii? N'ai decât să introduci alimentele crude, şi când e gata, soneria te anunţă să scoţi mâncarea şi s'o pui la masă.

— Ia lasă modestia, Alecule, interveni profesorul, doar n'ai să-mi spui că maşina pune automat sarea şi piperul şi că dă gustul mâncării.

Mai târziu geologul se întinse pe unul din paturile pliante, iar Alecu Florea începu să citeas-

că o carte la lumina unui mic tub fluorescent, fixat în perete.

In general, cercetătorii căutau să facă eforturi cât mai puține pentru a nu se consuma decât oxigenul strict necesar. Acesta, înmagazinat în tuburi mari în depozitul litoreactorului, pătrundea în încăperi prin câteva conducte. Bioxidul de carbon rezultat din respirație era absorbit de pâlniile unor aparate ascunse în pereții metalici ai cabinei.

Intre timp, inginerul, mereu preocupat de buna funcționare a litoreactorului, făcea o revizie a instalațiilor. Plimbă timp îndelungat defectoscopul de-alungul pereților metalici pentru a descoperi vreo fisură provocată de presiunea gigantică a maselor de pământ. Becul semnalizator al aparatului nu se aprinse însă. Oțelul special din care fuseseră construiți pereții litoreactorului, precum și forma lor deosebită, rezistau presiunii.

Inginerul răsuflă ușurat. Se îndreptă apoi spre postul de comandă pentru a verifica instalația automată de conducere, denumită robot. Controlă direcția, înclinația, și văzând că aparatul își face datoria, se întoarse în cabina cea mare.

Aici sgomotul motoarelor se auzea doar ca un vâjâit îndepărtat. Virgil Staicu parcurse încăperea călcând ușor pentru a nu-l trezi pe profesor, care atipise. Ajunse la cea de a treia încăpere, aflată în „coada' aparatului, în care erau depozitate felurite materiale. Tot aici se găsesc și tuburile cu oxigen. Găsind totul în ordine, inginerul intră din nou în cabină, se întinse într'un fotoliu pliant și începu să privească prin fereastra de cuarț.

Afară domnea o beznă de nepătruns. Lipindu-și fruntea de geam, apăsă pe un buton și aprinse reflectorul exteior. Cu ajutorul acestuia, putea să-și dea seama dacă rocele prin care treceau prezentau vreun interes pentru geologi și dacă era necesar să se scoată probe.

Dâra strălucitoare scăldă rocele într'o lumină albă, puternică. Totul din jur apărea acum apăsător de aproape. Intre pereții litoreactorului și lumea înconjurătoare, spațiul nu era mai mare de 40—50 de centimetri. Stratele treceau încet dezvăluind fiecare amănunt al structurii lor. Simțeai parcă strâmtoarea, greutatea colosală care apăsa asupra aparatului, simțeai imensitatea acestei lumi misterioase prin care îndrăznise să se avânte o mașină concepută de mintea omenească.

Virgil Staicu se sprijini de bara metalică fixată în perete. Continuă să privească fascinat liniile albe, cenușii și roșcate care treceau într'una cu aceeași viteză.

Zumzăitul monoton al motoarelor și mișcările ritmice ale aparatului își făcură efectul.

Virgil Staicu închise ochii și ațipi.

(va urma)

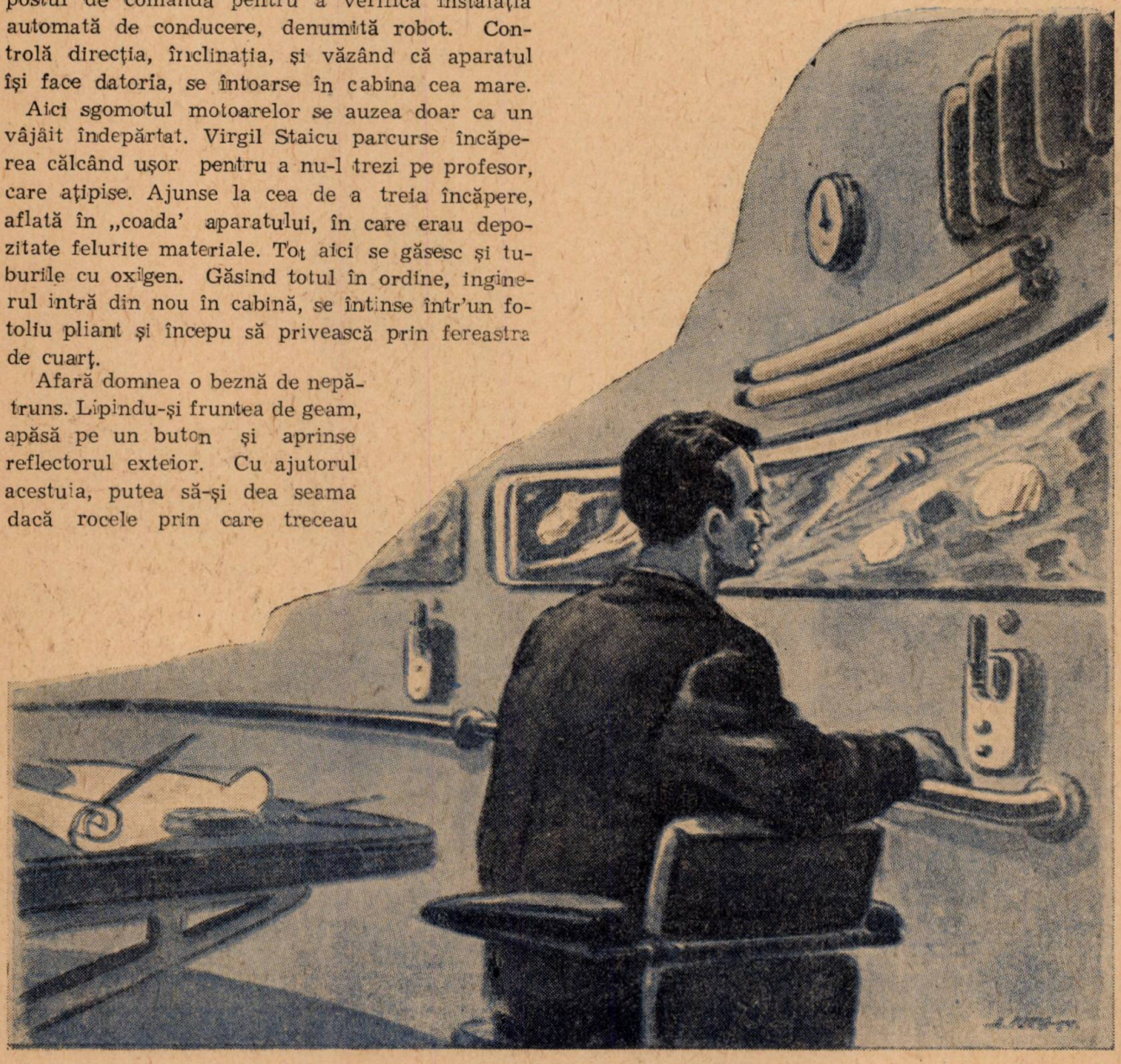

Calendarul micului agricultor

Semne despre venirea toamnei au fost ele mai de timpuriu, nu-i vorbă, dar abia acum poate fi pe deplin spus... a venit toamna! A venit aşezând orânduieli noi în grădină şi livadă, — ca peste tot de altfel. Griji şi lucrări noi cuprinde calendarul micului agricultor în luna aceasta.

In grădină continuă din plin recoltatul, se scot şi se pregătesc pentru păstrare morcovii, pătrunjelul, păstârnacul, ţelina, prazul, varza de toamnă, varza roşie, guliile şi cartofii. Se scot de asemenea vrejii de roşii, purtând încă rod verde pe dânşii, şi se pun atârnaţi în adăposturi pentru copt.

Se seamănă apoi spanac şi salată pentru recolta de iarnă şi primăvară, asta mai cu seamă la fereală, printre pomi. Pentru a avea peste iarnă ceapă verde se plantează bulbi în ghivece puse la adăpost. In locuri ocolite de vânturile reci ale iernii şi pentru a avea recolte cât mai timpurii, punem mărar, pătrunjel pentru frunze, şi ţelină de primăvară.

O grijă deosebită trebuie să avem pentru serele sau paturile calde în care vom pune peste iarnă culturi forţate. Unele dintre ele — cum sunt roşiile, ardeii, castraveţii, etc. — se pot semăna încă de pe acuma.

Dar atenţia şi grija cea dintâi şi cea mai de seamă trebuie să se îndrepte înspre viitoarea noastră grădină: să alegem locul şi să-l pregătim — să desfundăm cu cazmaua, să mărunţim şi să îngrăpăm pământul, să pregătim garduri pentru oprirea zăpezii, etc.; trebuie să ne preocupăm de alegerea şi păstrarea seminţelor, de procurarea şi repararea uneltelor.

In livadă se continuă culesul fructelor târzii de toamnă — mere, pere, gutui, nuci — şi se fac pregătiri pentru păstrarea lor peste iarnă în formă proaspătă sau sub formă de conserve, uscate, etc.

Se aşează pe tulpini inele de clei: după căderea frunzelor se adună şi se distrug cuiburile de omizi. Se pot tăia şi uscăturile. Dacă vremea ne îngăduie facem şi o stropire de toamnă târzie.

Acolo unde printre şirurile de pomi am avut intercalate diverse culturi, le culegem şi săpăm terenul.

Pomii plantaţi tineri îi tutorăm, adică îi legăm de un par de susţinere bătut alături, şi verificăm legăturile celor tutoraţi anterior. In pepiniere verificăm prinsul altoirilor făcute în ochi, deslegăm pe cei ce au început să se stranguleze.

Se pot planta tufe de căpşuni, coacăze, smeură.

Şi pentru pomicultor o grijă de căpetenie va fi terenul viitoarei livezi. Astfel se alege locul şi se pregăteşte, făcându-se încă de pe acuma gropile.

Să nu uităm că în proiectul de Directive al Congresului al II-lea al Partidului cu privire la dezvoltarea agriculturii în următorii 2-3 ani, dezvoltarea legumiculturii şi a pomiculturii este prevăzută ca o sarcină de cinste.

In proiectul de Directive se pune mare preţ pe extinderea suprafeţelor cultivate. Putem porni şi noi pe acest drum. Nu există loc care să nu poată fi făcut apt pentru grădinărit. In jurul şcolii noastre se găsesc terenuri încă nefolosite; să le transformăm noi în grădini şi livezi. Acum e vremea să pornim la lucru. Avem datoria de a ne însuşi învăţămintele agrotehnice înaintate pentru a putea avea recolte din ce în ce mai mari de pe asemenea locuri.

Pentru aceasta, încă de pe acum când pregătim terenul, să ne gândim la viitoarele irigaţii, la posibilitatea intercalării culturilor, la putinţa folosirii unui asolament şi a unei rotiri a culturilor cu ajutorul cărora să nu rămână nici o parte din grădina şi livada noastră nefolosită.

Inchiderea Concursului nostru geografic

La 1 Septembrie a. c. s'a încheiat concursul nostru de geografie început în luna Aprilie a. c.

Dintre lucrările primite la redacţie au fost premiate următoarele:

Premiul I — un glob geografic:

— Cercul de Geografie dela Palatul Pionierilor din Cluj.

Premiul II — un rucsac:

— Gomboş Costică — Alba Iulia Reg. Hunedoara.

— Barancea C. Ion — Com. Crusov Reg. Craiova.

Premiul III — o trusă de excursie:

— Constantinescu Ernest — Câmpina Reg. Ploeşti.

— Băloiu Corneliu — Com. Niculeşti Reg. Ploeşti.

— Oprea Victor, Cheresteş Ion şi Mărcuş Eugen-Reghin, Reg. Autonomă Maghiară.

Menţiuni — un stilou:

— Un grup de pionieri dela Palatul Pionierilor din Ploeşti.

— Grupa IV Detaşamentul III Unitatea 9 Casa de Copii Nr. 1 Botoşani.

— Iostun Ion Com. Păltiniş Reg. Suceava.

— Mocanu Adam Com. Goioasa Reg. Bacău.

— Stănescu Mioara — Bucureşti.

— Oltea Ursu — Năsăud Reg. Cluj.

— Drăgilă Elvira şi Jebeleanu Dora — Timişoara.

— Lupu Constantin — Piatra Neamţ Reg. Bacău.

— Coman Doina — Oradea.

Toţi câştigătorii concursului vor primi câte un abonament pe un an la revista Cravata Roşie.

Știați că...

... anul trecut, utemiștii inovatori Vasile Paraschivescu și Ion Anghel, dela fabrica de confecții „Gh. Gheorghiu-Dej" din Capitală, au realizat o mașină care face cusături în zig-zag și înlocuiește munca a doi oameni, executând mai bine anumite lucrări de asamblare. Iar anul acesta muncitorii dela fabrica „Encsel Mauriciu" au pus la punct construcția mașinii de cusut cu trei ace, cu care se fac dintr'odată trei cusături paralele, ceea ce a mărit mai mult productivitatea față de sistemul de cusut cu un singur fir.

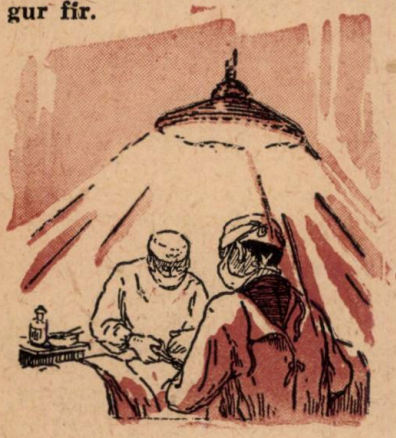

... industria noastră de specialitate a reușit să construiască o lampă specială, montată deasupra mesei medicale de operație, lampă care dă o lumină fără umbră? Oricum ar sta chirurgul, în orice poziție ar ține mâinile, locul de sub bisturiu este luminat puternic. Iată ceva care pare imposibil, deoarece știm cu toții de legea fizică după care, lumina se propagă numai în linie dreaptă. Tehnicienii au ocolit această dificultate printr'un procedeu simplu; lampa este formată dintr'un reflector ca o semisferă, având în interior un bec puternic. Oglinda reflectorului nu este netedă, dintr'o bucată, ci e făcută din numeroase oglinjoare mici, care reflectă lumina în toate părțile. In acest mod, oricum ar ține chirurgul mâna, există raze de lumină care pătrund lateral, pe sub ea. Aceste raze, aproape paralele cu mâna lui sunt trimise de părțile laterale ale proiectorului, dela marginea semisferei, astfel încât ele nu pot fi oprite. Mâna constituie un obstacol numai pentru razele de lumină ale becului care cad vertical, sau aproape vertical.

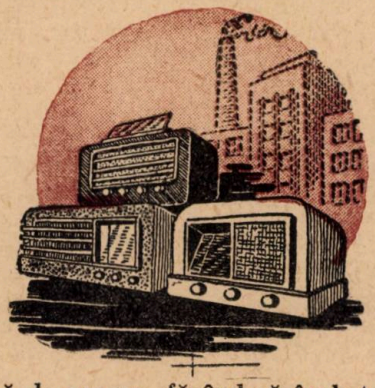

... una din marile realizări ale regimului nostru în domeniul industriei ușoare este fără îndoială fabrica „Radio Popular"? Din 1949, an cu an, această fabrică a realizat aparate mereu mai perfecționate, cum ar fi cele de tipul „Record", „Partizan", „Pionier", „Baltica", „Festival" sau „Orion". De curând, fabrica a pus la dispoziția oamenilor muncii aparate complecte radio-gramofon, precum și o trusă pentru construcția unui receptor cu galenă. La Palatul Pionierilor, micii constructori montează singuri asemenea receptoare.

... uzinele „Balanța" din Sibiu, au reușit să construiască un frigider care funcționează cu flacără de aragaz, făcând să înghețe apa? Aici este vorba de aplicarea unui principiu de fizică bine cunoscut chiar celor care nu au învățat fizica. Ce faceți iarna ca să vă încălziți mâinile? Suflați în ele cu gura deschisă, trimițând aer cald din plămâni, fără viteză și presiune. Dar ce faceți când supa este prea caldă și vă frige? Același lucru, numai că o faceți cu viteză, cu presiune, ținând gura aproape închisă. Dacă suflați în mâini în acest fel, veți simți o senzație de răcoare. Experiența arată deci că, atunci când un gaz se destinde dela o presiune mare, el se răcește. In frigiderul nostru flacăra are rolul de a ridica presiunea gazului din instalație. Destinderea acestui gaz, adică trecerea bruscă dela o presiune ridicată la una mică, produce o răcire atât de mare, încât face să înghețe apa din jurul țevii prin care circulă gazul. Se înțelege că o singură destindere nu ar ajunge; în frigider se produc numeroase destinderi, succesive. Iată cât de simplă este explicația funcționării frigiderului cu foc!

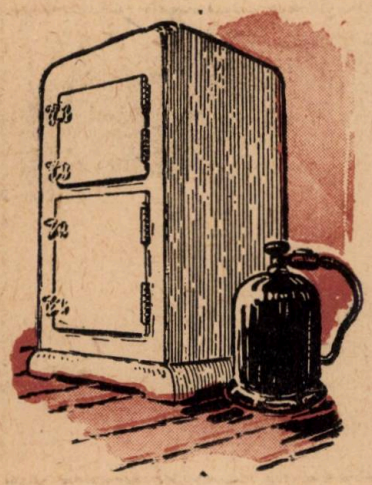

Mașina de recoltat cartofi

Una din lucrările grele care se fac în agricultură este și recoltarea cartofilor, deoarece ea necesită un mare număr de brațe de muncă.

Proiectul de Directive al Congresului al II-lea al Partidului cu privire la desvoltarea agriculturei, prevăd pentru următorii 2-3 ani o mărire a suprafețelor cultivate cu cartofi, până la 270 000 ha. Mecanizarea procesului de recoltare a cartofilor ajută mult la cultivarea unor suprafețe așa de mari.

Recoltatul mecanic al cartofilor în stațiunile experimentale, gospodăriile agricole de stat și colective se face azi pe scară tot mai largă, prin punerea în folosință și la noi, a mașinii sovietice T.E.K.-2. Ea este trasă de un tractor, iar manipularea o face doar un singur om.

Construcția mașinii și modul de funcționare nu este prea complicat: cu ajutorul unor pluguri, se desgroapă două rânduri de cartofi, masa de pământ săpată, împreună cu tuberculii și vrejii, este dirijată apoi spre niște site unde pământul este separat și cernut.

Tuberculii aruncați pe brazde, sunt culeși de muncitorii care merg în urma mașinii.

Rezultatele obținute prin recoltatul mecanic sunt bune, deoarece cartofii sunt scoși întregi, fără a fi tăiați. Pe de altă parte mașina înlocuiește munca a numeroși oameni; recoltatul mecanic de pe un hectar cu cartofi, se face folosind de două până la trei ori mai puțini oameni.

În prezent, se fac încercări pentru ca mașina să poată fi întrebuințată și pentru recoltarea arpagicului.

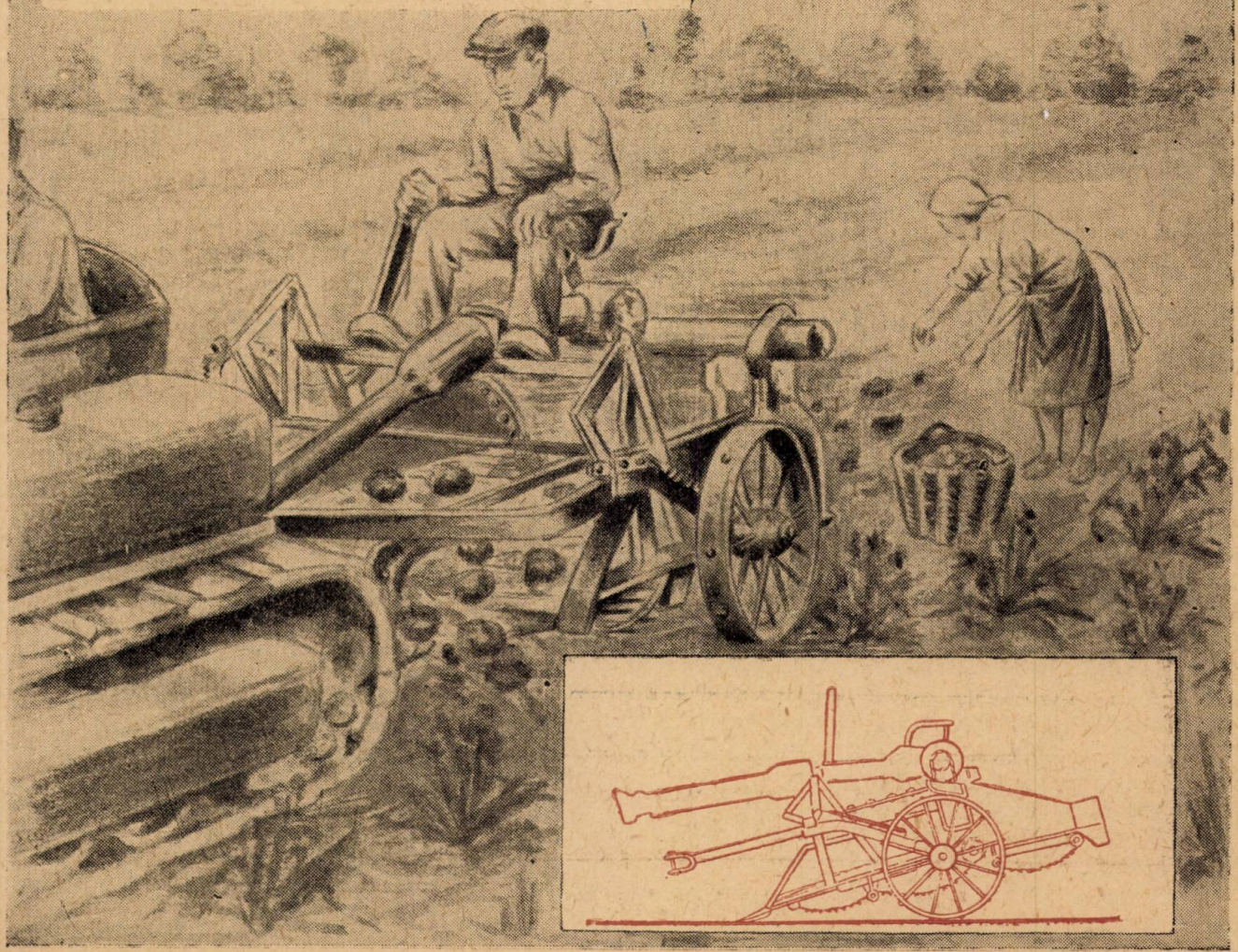

GIMNASTICA

DE DIMINEAȚA

Ce dulce ți se pare somnul dimineața! Foarte adesea, trezit de ceasornic sau de mama care îți dă ghes să te scoli, simți că ai prefera să mai dormi măcar o jumătate de oră. Ba, te-ai mulțumi chiar și cu 10 minute!

Mulți dintre voi știți poate din propriie experiență că starea aceasta de somnolență nu poate fi îndepărtată decât prin câteva exerciții de înviorare.

Dar pentru ca exercițiile să ne învioreze într'adevăr, trebuie să avem în vedere ca ele să pună în mișcare tot organismul.

Pentru ca să știți și voi să vă alcătuiți singuri programul de înviorare, am să vă descriu programul dintr'o singură dimineață:

Faceți mai întâi câteva mișcări ușoare de relaxare a mâinilor și picioarelor... Ridicați-vă pe vârful picioarelor, întindeți brațele înainte sau lateral, și'n pas de alergare ușoară pe loc, scuturați palmele, mișcând degetele... lăsați brațele în jos și scuturați-le apoi dela coate...

Prin săritură, depărtați picioarele și duceți brațele la șold... Din poziția aceasta aplecați trunchiul spre stânga, apoi reveniți la poziția din care ați plecat. Aceeași mișcare spre dreapta...

Din aceeași poziție, tot cu mâinile pe șolduri, aplecați-vă spre stânga și dreapta cu răsucirea trunchiului spre stânga și spre dreapta...

Luați apoi următoarea poziție: duceți piciorul stâng înainte îndoind genunchiul și lăsați pe el toată greutatea corpului... Mâinile le țineți în șolduri. Prin săritură, schimbați poziția picioarelor ducând dreptul înainte și lăsând greutatea corpului pe el...

Acum următorul exercițiu: vă culcați pe spate, ridicați picioarele în sus, mișcându-le în voie. Apoi executați o ușoară așezare îndoind bine genunchii și mișcând brațele pe lângă corp.

Este bine ca aceste exerciții de înviorare să fie făcute în aer liber, sau într'o cameră, bine aerisită. Pentru aceasta trebuie ca imediat ce v'ați sculat din pat, să deschideți fereastra, iar aerul proaspăt al dimineții să pătrundă în cameră.

Tot înainte de începerea programului de înviorare trebuie să vă clătiți gura și vă dați cu puțină apă rece pe față.

După ce ați executat programul de înviorare, este bine să vă ștergeți cu un prosop moale, apoi să vă spălați pe cap cu apă rece și după aceea să vă frecați bine cu un prosop uscat.

Eu vă sfătuiesc să urmați în fiecare dimineață acest program și atunci veți fi întotdeauna plini de voioșie; afară de aceasta vă veți oțeli devenind sănătoși și puternici.

MUSTAȚĂ NICOLAE
metodolog-C.C.F.S.

Coperta I. „Utecist lipind manifeste în ilegalitate" **de IURA DARIE**

CRAVATA ROȘIE, revista pionierilor și școlarilor, editată de Comitetul Central U.T.M., apare la începutul fiecărei luni. Redacția: București Piața Scânteii Nr. 1 — Telefon: 7.61.00 Interior 1708; 1706.
Abonamentele se fac la oficiile P.T.T. regionale, raionale și comunale și prin difuzorii voluntari.

Intrep. Poligrafică Nr. 2, Intreprindere industrială de Stat, Str. Brezoianu 23—25. C. 9915.

EXEMPLARUL Lei 1,50

BIBLIOTECA CENTRALĂ

În timpul liber

Joc TELEGRAFIC

DESLEGAREA JOCULUI DE MAI SUS CONSTITUIE UN ÎNDEMN PENTRU TOȚI PIONIERII ȘI ȘCOLARII

GOLF de cuvinte

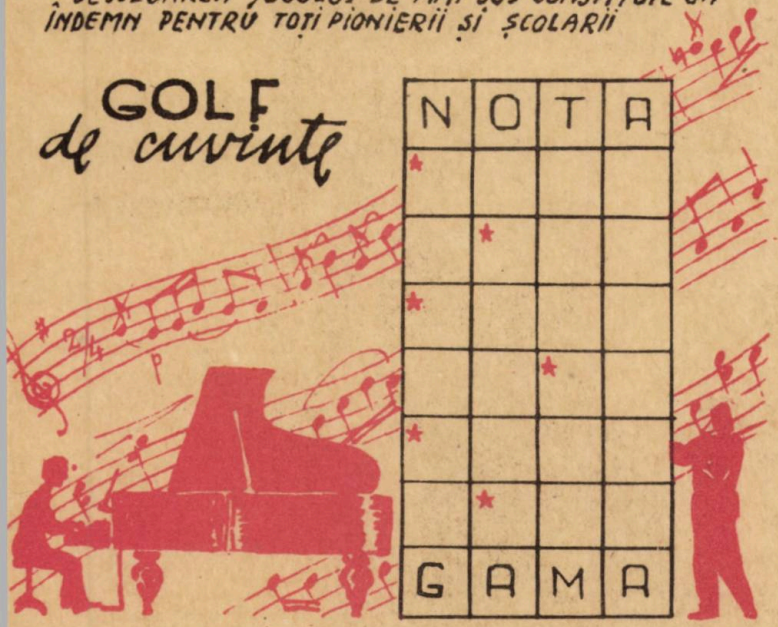

CARTE DE VIZITA

(8;4)

Ovid R. Cristea

PRIN AMESTECAREA LITERELOR VEȚI AFLA CARE ESTE OCUPAȚIA TOVARĂȘULUI ȘI ORAȘUL DIN ARDEAL IN CARE LOCUIEȘTE

Cuvinte încrucișate

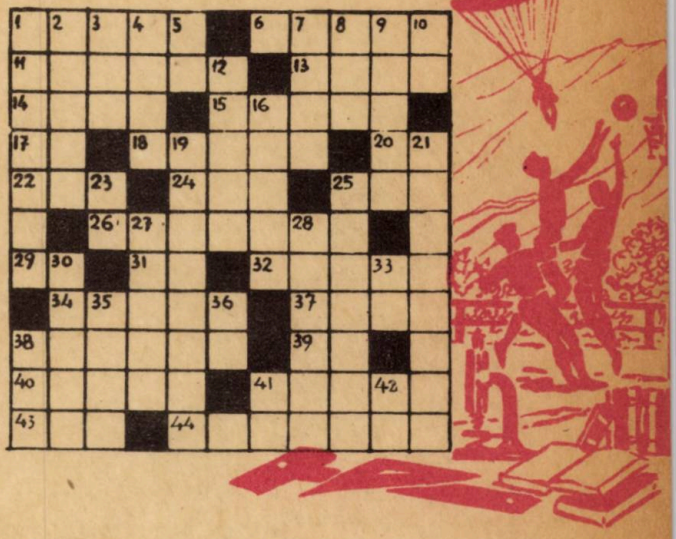

ORIZONTAL: 1) Porțile lor sunt azi larg deschise tuturor copiilor celor ce muncesc, pregătind noi cadre pentru construirea socialismului. 6) Azi a luat o mare desvoltare contribuind la întărirea fizică a tineretului nostru. 11) Loc de recreare și de educație pionierească. 13) Cel mai complect sport pentru tineret. 14) Diafragma așezată în fața cristalinului ochiului, al cărui rol e de a opri intrarea unei părți a fascicolelor de lumină prea intense. 15) Copiii noștri simt că ea devine din ce în ce mai fericită. 17) Iți. 18) Obiectul viitoarei preocupări a celor care azi activează în cercurile de aeromodelism. 20) In capul detașamentului. 22) Patria crocodililor. 24) Munte în insula Creta. 25) Băiat sau fată. 26) Azi școlarii le petrec în tabere la munte sau la mare. 29) Când ea s'a întors. 31) In puț. 32) Părul copiilor blonzi. 34) Un câine care seamănă a oaie. 37) Bucuria tinerilor aeromodeliști. 38) Ținta tinerilor sportivi. 39) Poftim. 40) Sgârciți. 41) Obiectul unei ocupații distractive și instructive care contribuie la lărgirea cercului de cunoștințe ale tineretului. 43) Formația celor care urcă pe munte. 44) Lucrări care n'au mai fost publicate.

VERTICAL: 1) Ea este azi la îndemâna tuturor cetățenilor tineri și vârstnici, care și-o însușesc în școli noi, al căror număr crește în fiecare an. 2) Cei mai buni prieteni ai copiilor. 3) Fluviu siberian, izvorăște din munții Altai (este al doilea ca lungime în U.R.S.S.). 4) Nu „amâna" pe mâine ceea ce poți face azi. 5) Unsoare. 7) Acompaniază deseori corul. 8) In cont. 9) Rezultate la învățătură. 10) Teșite. 12) Lacomă. 16) Nume de fată. 19) Incununează munca tineretului nostru de azi. 21) Prilej de recreare și metodă practică pentru cunoașterea naturii. 23) Cincizeci și cinci. 25) Manifestări artistico-culturale ale pionierilor și școlarilor. 27) Cel care a scris o carte. 28) Renumită stațiune balneo-climaterică în raionul Miercurea Ciuc. 30) Astăzi învață în școli noi și frumoase. 33) Zeee. 35) Umblă cu acul, dar nu-i croitor. 36) Șede. 38) Veselia, caracteristica tineretului nostru fericit. 41) Inițialele unui mare poet clasic român. 42) Cete.

Dan Hatrman

CRAVATA ROȘIE

BIBLIOTECA C.C.R.
SIBIU

NOEMBRIE 1954 Nr. 13

360/954.

„V. I. LENIN printre delegații Congresului al III-lea al Comsomolului."

după tabloul lui: P. BELOUSOV.

„In luptă pentru cauza lui Lenin și Stalin, înainte!"

CRAVATA ROȘIE

Revista pionierilor și școlarilor

Editată de comitetul Central al Uniunii Tineretului Muncitor

Nr. 13

NOEMBRIE 1954

Citim în cartea MAREI REVOLUȚII

de GHEORGHE TOMOZEI

Acum aflăm din pagini de istorii,
De luptele ce s'au purtat aeve,
Când „Aurora" prevestise zorii
Din valurile înghețatei Neve...

Intrăm în slova cărții ca'n poveste
Și-i sufletul de'nvățătură dornic
Iar liniștea în clipele aceste
Își picură tăcerea în ceasornic.

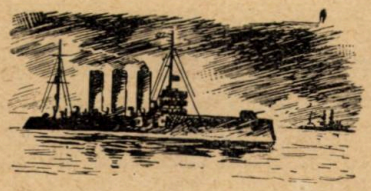

De zile când s'a răzvrătit odată
Cumplit nedomolitul Petersburg,
Citim ca'ntr'o poveste minunată...
Și liniștite clipele se scurg.

De-atuncea pe ogoare și pe munți
Pe ape și pe aur și cărbuni
Și peste culmea brazilor cărunți
Cei ce muncesc au devenit stăpâni.

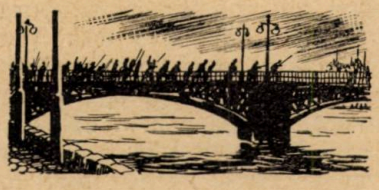

...Citim în cartea Marei Revoluții
Și filele cu sânge-s însemnate.
Atuncea s'au aprins și pentru noi
Scântei de foc, scântei de libertate.

Ca noi să fim acum netulburați
Și să'nvățăm așa cum se cuvine.
Luptară-ai Revoluției soldați
Pe baricadele de sânge pline.

Pentru această liniște de-aici
Au detunat obuze în palate
Când viscolul bătea cu aprig bici
In steagurile'n vânt desfășurate.

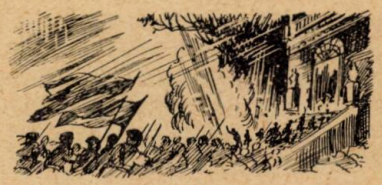

Pentru ca noi să nu cunoaștem chinul
Și slugărind să nu ne pierdem anii,
O viață mai amară ca pelinul
Curmat-au muncitorii și țăranii...

Acum la noi e liniște în casă,
Ceasornicul își bate veșnic clipa,
Doar amintirea, asta, luminoasă
Spre chipul nostru și-a întins aripa...

Deci să culegem florile sfioase,
Aprinse flori, înmiresmate flori,
In dar să fie celei mai frumoase
Și mai mărețe dintre sărbători!

Băiatul dela Bariera Narvscaia

de M. BALŞIUTOV

Ilustraţii : VL. CRIVĂŢ

Eu, copii, mă numesc Dmitri Mihailovici şi sunt inginer-constructor.

Poate că vreunul dintre voi locuieşte într'o casă construită de mine...

In ziua aceea de Octombrie a anului 1917, ziua despre care vreau să vă povestesc, nici nu putea să-mi treacă prin cap, că eu, băieţaşul dela Bariera Narvscaia, fiul unui simplu muncitor, voi deveni cândva inginer. Aveam 8 ani şi toată lumea îmi zicea Mitca. De dimineaţă până seara cutreieram străzile cu o ceată sgomotoasă şi bine închegată de băieţandri. Oriunde se petrecea ceva interesant eram şi noi. Şi lucruri interesante se petreceau atunci peste tot : pe un loc viran muncitorii din gărzile roşii învăţau să tragă cu puşca şi revolverul ; la Bariera Narvscaia se afla o patrulă cu o mitralieră. Imprejurul unui foc se încălzeau sentinelele şi coceau cartofi în spuză ; în curtea uzinei se adunaseră toţi muncitorii...

Şi pentrucă lucrurile care se petreceau la uzină erau cele mai interesante, am să vi le povestesc pe rând, dela început.

...După ce vuietul prelung al sirenei a anunţat sfârşitul schimbului de zi şi începutul celui de seară, noi am dat fuga acolo. Ne mira faptul că nici un muncitor din cei care terminaseră lucrul nu pleca acasă, iar cei care intrau în schimbul de seară nu mergeau să lucreze în atelier.

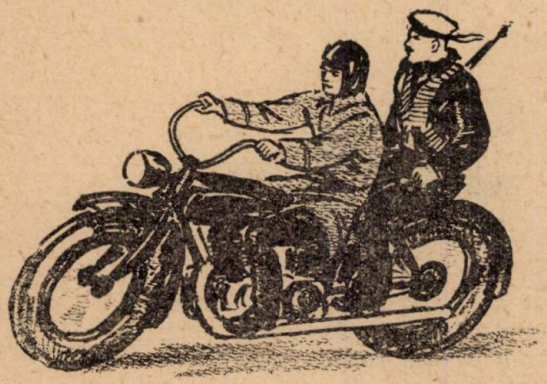

Uriaşa curte a uzinei se umplu se cu lume încât mulţi muncitori erau nevoiţi să stea pe stradă.

Toţi aşteptau ceva şi firesţe aşteptam şi noi...

★

De departe vântul puternic şi rece ne-a adus un bubuit surd.

— Aţi auzit ? strigă unul dintre noi. Impuşcături !

Dar nouă nu ne era de ajuns să auzim. Trebuia să şi vedem. Cei mai sprinteni şi îndrăsneţi, jupuindu-şi mâinile şi genunchii s'au căţărat pe un stâlp înalt de felinar, apoi ajungând sus pe traversa orizontală a stâlpului s'au aşezat acolo ca nişte vrăbii pe o sârmă de telegraf. Firesţe, eu nu m'am lăsat mai prejos, ci, cu destulă uşurinţă m'am pomenit lângă ei. De pe stâlp se vedea până departe. Dar nu trăgea nimeni de nicăieri. In depărtare nu se vedea decât un nouraş de fum cenuşiu. Acest nouraş se rostogolea sgomotos pe drum cotind pe după case, dispărând şi apărând din nou. La o încrucişare de drumuri nouraşul coti brusc spre noi şi atunci văzurăm că era o motocicletă. Aplecat peste ghidon stătea motociclistul cu haină de piele iar înapoia lui, pe portbagaj, un marinar. Şedea într'o rână, neţinându-se de nimic, iar panglicuţele bonetei îi fluturau în vânt... Părea că la prima cotitură bruscă va sburа de acolo... Totuşi şedea de parcă era ţintuit. Pe piept i se încrucişau benzi de mitralieră, de centură atârnau grenade, iar în spate avea o puşcă în bandulieră. Lângă poarta uzinei, sări din mers şi se adresă muncitorilor care-l înconjuraseră. Până la noi nu se auzeau decât unele cuvinte ale sale : — „Vin dela Smolnâi... să căutaţi numaidecât... trebuie". Venea dela Smolnâi ! E greu de înţeles acum ce însemna atunci Smolnâi pentru muncitorii din Petrograd.

In Octombrie 1917 în clădirea fostului insti-

tut Smolnâi se afla statul major al Revoluției; acolo erau bolșevicii, Lenin și Stalin...

Marinarul și comandanții detașamentelor s'au consfătuit îngrijorați, apoi au întrebat ceva pe muncitori.

Se vedea bine însă, că nimeni nu putea da marinarului răspunsul care-i trebuia. Atunci unul dintre comandanții detașamentelor își aruncă privirile în sus și ne văzu pe noi stând aliniați pe traversa felinarului. Făcu semn marinarului să se uite la noi.

„Acum ne gonesc de aici" mă gândeam eu.

— Hei băieți, ne strigă marinarul, care dintre voi știe unde stă soția lăcătușului Mihail Voronov?

Băieții tăceau însă și se uitau la mine pentrucă soția lui Mihail Voronov era mama mea,

iar tatăl meu, Mihail Voronov, era de trei luni la închisoare pentrucă era bolșevic.

★

I-am condus pe marinar și pe doi muncitori, la brutăria unde lucra mama. Pentrucă lucra noaptea, era întotdeauna obosită, dar era avantajos căci patronul îi dădea de două ori pe săptămână câte o pâine. Am chemat-o pe mama. Patronul brutăriei scoase capul pe fereastră, se uită urât la marinar și la muncitorii înarmați, dar nu spuse nimic. După cum se vede i-a fost frică.

— Maria Nichiforovna, începu marinarul (aflase dela mine cum o cheamă), Maria Nichiforovna, v'a spus cumva soțul dumneavoastră înainte de a fi arestat, unde a ascuns armele?

Mama se uită la fețele emoționate ale celor care așteptau răspunsul și spuse cu un aer de vinovăție:

— Nu știu, tovarăși... Nu eram acasă când l-au arestat.

Știu numai că a ascuns armele cu niște soldați... Căutați-i pe ei...

— Dar unde să-i găsim? spuse marinarul. Și uitându-se la muncitori oftă cu amărăciune. Nu-i nimic de făcut, spuse el mai departe. Cred că n'o să găsim omul care să știe unde sunt ascunse armele!

Totuși omul acesta a fost găsit. Omul care știa unde sunt ascunse armele, eram eu.

★

In noaptea când tatăl meu împreună cu niște soldați au îngropat lăzile cu arme pe un loc viran, mă aflam și eu acolo. Am stat ascuns într'o poziție pe jumătate culcată și am văzut totul. Mă dusesem noaptea acolo, din cauza unui dinte. Pe atunci mulți dintre băieții de muncitori erau analfabeți și credeau în tot felul de prostii. Ne spusese o babă că dacă îngropăm în pământ într'un loc pustiu, în mare taină, la miezul nopții, un dinte care ne-a căzut, toți ceilalți vor crește atât de tari și ascuțiți, încât vom putea mușca și cuie. Se întâmplase chiar atunci să am un asemenea dinte și într'o noapte, când mama plecase la lucru iar tata nu se întorsese încă, am plecat la locul viran să-mi îngrop dintele.

Locul mi-l alesesem dinainte, lângă magazia cea veche. Am săpat cu briceagul o groapă, am pus în ea dintele și după ce l-am acoperit cu pământ am bolborosit de trei ori: „Creșteți dinți, puternici și ascuțiți".

In acel moment la urechile mele a ajuns sgomotul unor voci și scârțâitul unei căruțe. Imediat m'am ascuns în magazie și am înțepenit acolo, silindu-mă să respir cât mai rar... Căruța trase în umbra magaziei. Oamenii vorbeau încet. Printre vocile lor am recunoscut-o pe a tatei. M'am speriat și mai tare. Știam c'am s'o pățesc rău de tot dacă mă vede că-mi pierd timpul noaptea pe un loc viran, pentru un dinte.

Au lucrat mult. Răsărise luna; printr'o crăpătură din perete am văzut niște soldați, gropile pe care le săpau și lăzile pe care le îngropau. In lăzi erau arme. După ce au terminat lucrul, tata a spus:

— Vă mulțumesc tovarăși soldați, pentru ajutorul dat muncitorilor. Nu e departe ceasul când vom lua aceste arme în mână!

A doua zi nu știam ce să fac cu acest secret al meu. Mă ardea, nu-mi dădea pace. Aș fi putut să povestesc despre armele îngropate, cuiva dintre prietenii credincioși ai tatălui meu, dar îmi era rușine să spun pentru ce mă aflasem și eu acolo...

Acum însă, când am înţeles că armele ascunse sunt necesare muncitorilor pentru insurecţia armată, împotriva moşierilor şi burghezilor, mi-am învins ruşinea şi i-am povestit marinarului totul.

★

Cred că n'a existat nici un băiat de dincolo de Bariera Narvscaia, cu care să se fi purtat cineva, atât de atent cum s'au purtat atunci oamenii cu mine. In noaptea aceea am fost condus la locul viran de parcă eram de sticlă. Acolo lângă magazie le-am arătat locul unde erau îngropate lăzile cu arme. Apoi a venit camionul uzinei, plin cu muncitori, care au desgropat repede lăzile grele, le-au încărcat şi au plecat la uzină.

In întuneric, unul după altul, au plecat camioanele supra încărcate cu muncitori înarmaţi... Mai rămăsese un camion în care au încărcat lăzi cu cartuşe şi o mitralieră.

N'am mai aşteptat invitaţie, pentrucă nu prea eram convins că marinarul ar vrea să mă ia cu el. Pe neobservate, profitând de învălmăşeală m'am ascuns sub prelata cu care erau acoperite lăzile cu cartuşe...

— Daţi-i drumul cu viteză, am auzit vocea marinarului.

După o clipă maşina se avântă atât de brusc, încât neavând timp să mă agăţ de ladă, am sburat spre oblonul camionului. Dacă nu m'ar fi oprit nişte mâini puternice, fără îndoială aş fi fost aruncat din maşină.

— Dar, cu tine ce-i aici ? mă întrebă sever marinarul. Nu i-am răspuns nimic. Tăceam, iar maşina gonea pe o stradă întunecoasă. Pe aripile ei şedeau muncitori cu armele îndreptate înainte. Vântul şuiera în aşa fel încât mi se părea că sburam.

— Va trebui, totuşi, să te dăm jos frăţioare, spuse după un timp marinarul.

Atunci am înţeles că nu trebuie să mai tac.

— Cum o să mă daţi jos de aici ? am bolborosit eu înspăimântat. De aici n'o să găsesc drumul spre casă şi pot să mă rătăcesc...

— Bine, bine... Dar din ce loc ştii drumul ?

— Dela Smolnâi...

Au râs cu toţii, iar marinarul mi-a zis :

— Mare şmecher mai eşti ! Fie şi aşa. Te ducem până la Smolnâi.

★

Oraşul era cufundat în întuneric. La Smolnâi nenumăratele ferestre erau luminate. Părea un castel de basm în noaptea ceţoasă a lui Octombrie. In piaţa din faţa palatului, prin întuneric se revărsau din toate părţile torente de oameni. Reflectoarele automobilelor blindate, şi numeroasele faruri ale camioanelor îşi revărsau din când în când lumina peste feţele aspre, pline de bărbăţie ale oamenilor, şi peste coloanele albe ca zăpada ale palatului Smolnâi.

— Să ţii minte noaptea asta băiatule ! spuse pe neaşteptate marinarul cu voce tremurândă de emoţie. Apoi, după ce mă îmbrăţişă strâns pe după umeri, sări din camion şi dispăru în torentul de oameni.

— Unchiule ! am strigat eu după el, dar neprimind nici un răspuns am întrebat speriat pe muncitorii din gărzile roşii care rămăseseră în maşină : Unde s'a dus ? Ce facem noi ?...

— La statul major, îmi răspunse unul dintre ei. S'a dus la Lenin şi Stalin.

In noaptea aceea i-am văzut şi eu pe Lenin şi Stalin. Stăteau alături pe treptele înalte ale palatului Smolnâi. Pe Neva bubuiau salvele crucişătorului „Aurora". Dela Smolnâi plecau la asalt detaşamente înarmate. Incepuse Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie.

Din nefericire, eu n'am luat parte la asaltul Palatului de iarnă unde se instalase ultimul guvern al moşierilor şi burghezilor din Rusia.

Am vrut să iau parte, dar nu mi s'a dat voie. Marinarul mi-a dat ordin să nu-mi scot nasul din gangul în care se instalase rezerva detaşamentului nostru.

Ajutam însă cu ce puteam. Le aduceam muncitorilor apă, cartuşe...

A doua zi, prima zi a Statului Sovietic, la prima manifestaţie din Octombrie, am defilat alături de marinar. Deasupra capetelor noastre flutura steagul străpuns de gloanţe, steagul detaşamentului nostru de gardă roşie. Şi când înainte de a intra în piaţa palatului Smolnâi coloana noastră se opri şi comandantul unui alt detaşament întrebă : „Cine este acest băieţaş ?" marinarul îi răspunse :

— Este un băiat de ispravă... băiatul dela Bariera Narvscaia !

(traducere din limba rusă)

de MIHAIL SADOVEANU

Ilustrații: COCA CREȚOIU

— Aici la noi se află minunile lumii, începu a povesti Ochilă celor doi pionieri...

Mezinului i se aprinseră ochii:

— Spune, Grozăvescule!

— Stai, se amestecă nenea Radu; să ne spui de ce ești singur aici. Era vorba să vii cu trăsura.

— Ba mai întâi, nene Radule, să ne explice, cum imită cântecul cucului.

— Asta nu se poate explica, tovarășe pionier. Strig cum strigă cucul și gata! Iar cu trăsura, aflați dumneavoastră că nu se poate trece pârâul ăsta care iese din ghiol și se duce la Dunăre. Trăsura trebuie oprită la căsoaie: acolo are adăpost împreună cu caii. Astăzi am lăsat negrișorii să se odihnească și am pus roibuleții. Stă la căsoaie un om de serviciu al gospodăriei; acum acolo e unul Tache Vârnavă. Are ceva fân, nițel orz, ca să petreacă și roibuleții cât stăm noi la sfat. După ce am isprăvit, ne întoarcem, să zicem, cincisute de pași cu piciorul prin luncă, trecem podișca, înham și ne ducem unde poftim, bineînțeles după ce luăm pe tovarășul inginer și pe tovarășul profesor.

Băgați de seamă. Așa cum e soarele aci în luncă, nu e nicăieri. E în putere și lucirea lui e ca o puzderie pretutindeni, dar nu te săgetează ca în bărăgan; ne ocrotește ceața asta străvezie.

Stau adesea undeva singur, în luminiș, subt un plop. Tremură pe mine solzi de soare, parcă ar fi vii. Apare pe o smicea un măcăleandru și-mi cântă; eu nu mă clintesc, ca să nu-l sparii. La chemarea lui numai ce se arată aproape de mine o dihanie mică cu trupușor prelung castaniu cu ochișorii sticliți. Stă neclintită și ascultă; e cu luare aminte, ca să vază la ce tufă se coboară măcăleandrul, unde are el cuib; deoarece acelei dihănii micuțe ce se cheamă nevăstuică îi fac trebuință ouăle ori puișorii păsăruicii.

— O alungi?

— Nu, ca să nu fugă cântărețul meu. Deodată măcăleandrul tace; a simțit primejdia. După o clipă nu mai este. Dihania cea lunguiață stă cu ochii pe mine. Dar ea nu vede din mine decât un nasture de metal cusut la pălărie, care o ademenește și nu știe ce e. Cum i-am zis încet: Du-te! — s'a mistuit în iarbă.

Aștept un glas din înălțime.

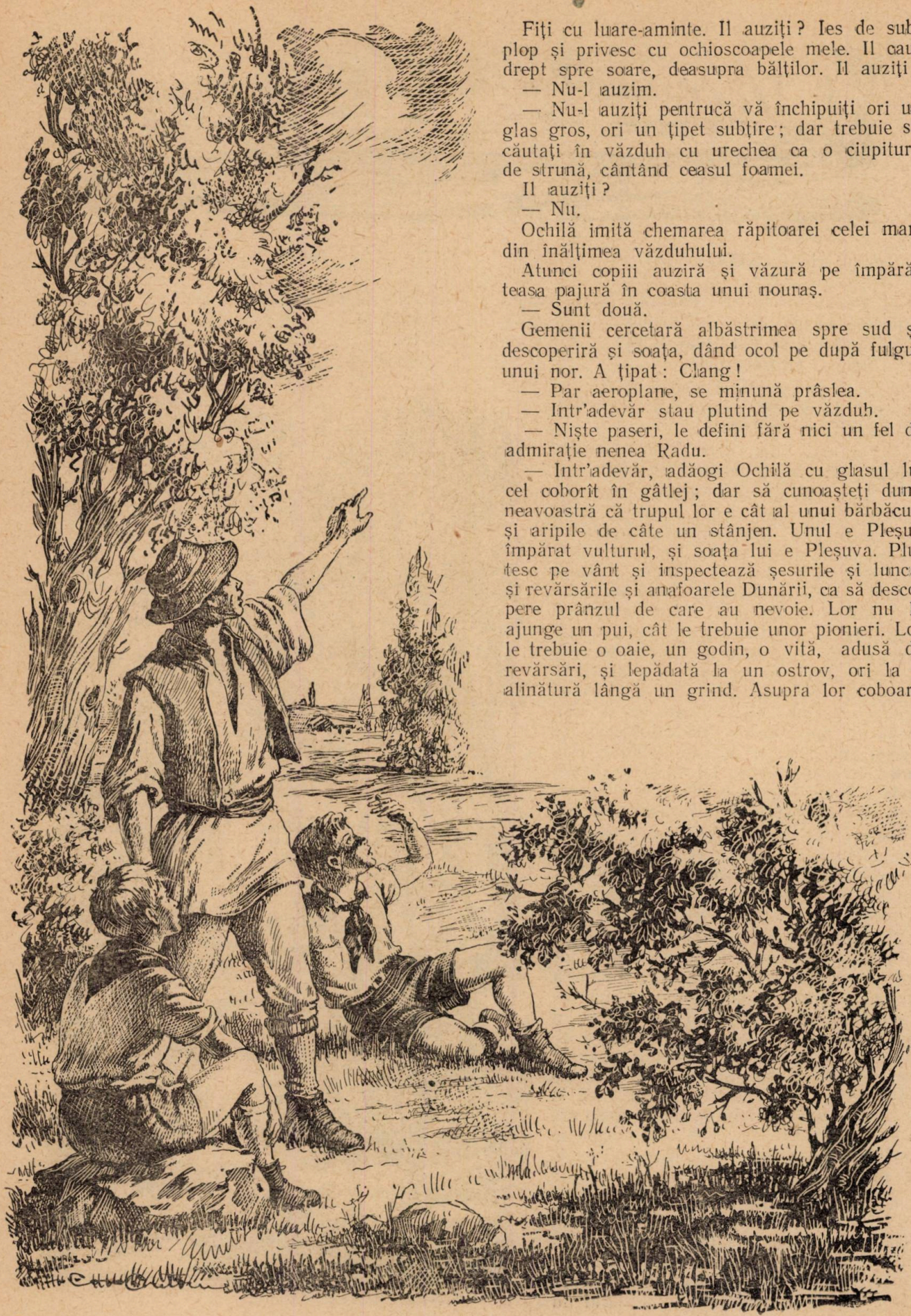

Fiți cu luare-aminte. Îl auziți? Ies de subt plop și privesc cu ochioscoapele mele. Îl caut drept spre soare, deasupra bălților. Îl auziți?

— Nu-l auzim.

— Nu-l auziți pentrucă vă închipuiți ori un glas gros, ori un țipet subțire; dar trebuie să căutați în văzduh cu urechea ca o ciupitură de strună, cântând ceasul foamei.

Îl auziți?

— Nu.

Ochilă imită chemarea răpitoarei celei mari din înălțimea văzduhului.

Atunci copiii auziră și văzură pe împărăteasa pajură în coasta unui nouraș.

— Sunt două.

Gemenii cercetară albăstrimea spre sud și descoperiră și soața, dând ocol pe după fulgul unui nor. A țipat: Clang!

— Par aeroplane, se minună prâslea.

— Într'adevăr stau plutind pe văzduh.

— Niște paseri, le defini fără nici un fel de admirație nenea Radu.

— Într'adevăr, adăogi Ochilă cu glasul lui cel coborît în gâtlej; dar să cunoașteți dumneavoastră că trupul lor e cât al unui bărbăcuț, și aripile de câte un stânjen. Unul e Pleșuv împărat vulturul, și soața lui e Pleșuva. Plutesc pe vânt și inspectează șesurile și lunca, și revărsările și anafoarele Dunării, ca să descopere prânzul de care au nevoie. Lor nu le ajunge un pui, cât le trebuie unor pionieri. Lor le trebuie o oaie, un godin, o vită, adusă de revărsări, și lepădată la un ostrov, ori la o alinătură lângă un grind. Asupra lor coboară

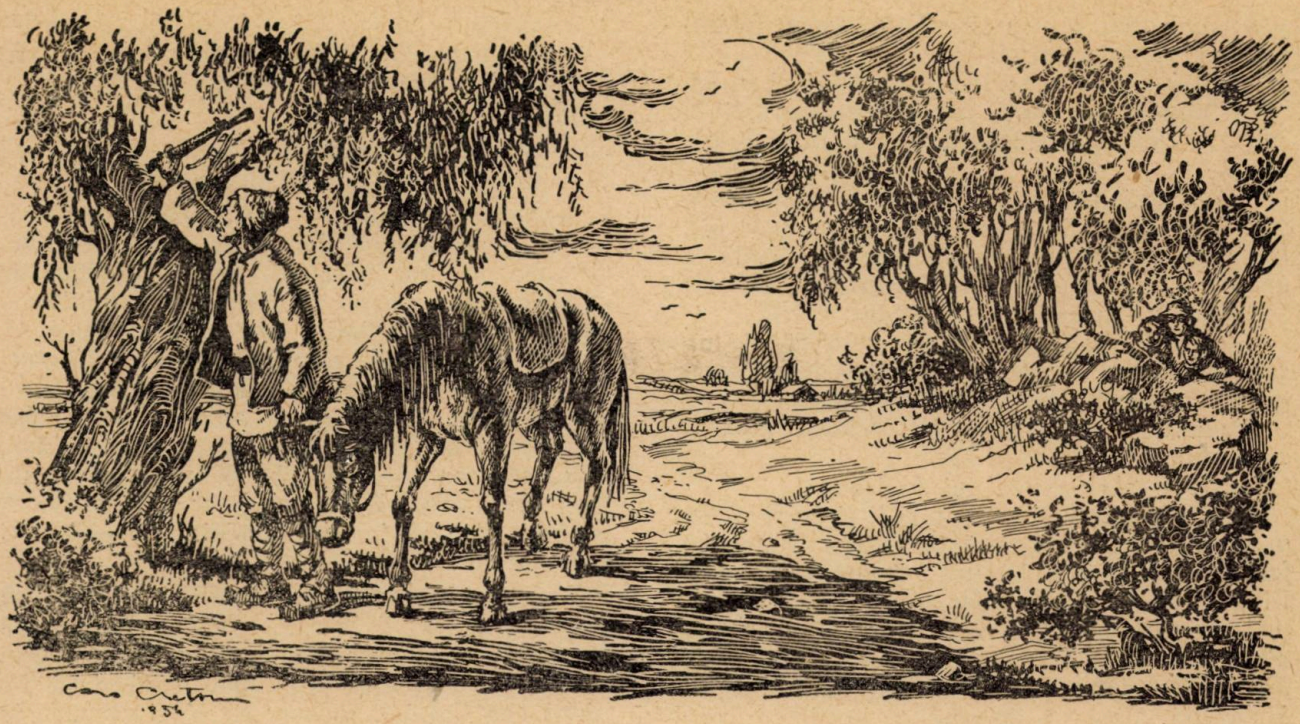

acele avioane cu clonț de oțel și cängi așișderea ; apucă prada ce aleg, o trag la mal subt scorbură de salcie ; se îndestulează ca să le fie de saț și ce mai rămâne străpuns și nesfârșit duc la pui într'un cuib din brădet. De aici până acolo, douăsute de kilometri...

Deodată, cu totul pe neașteptate, mătasa albastră a văzduhului fu sfâșiată cu sunet mare de spaimă. Pleșuv împărat și Pleșuva pieriseră din cer.

— Ce fu asta ? se uimi prâslea.

— N'ați auzit ? au fulgerat la dreptul lor, răspunse Mitiță Grozăvescu.

Deasupra sfatului păru a se întinde o liniște netulburată. Dar în prâslea pătrunsese ceva din taina luncilor, și, așteptând înfățișări nouă ale vieții, simțea cum îi bate grăbit inima.

Nenea Radu își scosese carnetul și creionul, meditând cum să însemne cele auzite. „Informații ? Povești ?“ șoväia el.

— Atenție ! șopti abia auzit Mitiță.

Bucureștenii înălțară capetele. Intre frunțile lor, cuprinzându-i de după umeri, își vârî căpățâna lui mare, Grozăvescu.

— Tupilați-vă. Fără sgomot, fără vorbă. Trece inamicul meu numărul unu.

Cobora domol pe cărare, ținând în mâna stângă frâul calului pag, nea Ghiță Mustăcilă. Cu dreapta își trase din cap căciula și își șterse de sudoare fruntea cu blana ei.

— Și ăsta e din colectivul pleșuvilor, șopti Ochilă.

Mustăcilă ofta cu năduf când și când, chinuit ca de o arsură lăuntrică. Scuipă într'o parte, se șterse subt nas cu căciula și mormăi destul de deslușit :

— O să le arăt eu... Pe mine nu m'a luat încă nimeni în bășcălie. Nici chiar inginerul !

Se întoarse în loc :

— Ce e, mă ? na ! și duceți-vă-ți !

Coborîseră după el pe cărare doi din elevii cei mai alintați ai lui Rânduneà. Se opriră la glasul lui. Când le zvârli boabele, o sbughiră la fugă înapoi. După ce Mustăcilă porni iar, purceii se întoarseră, ciupiră câte o boabă două ; ridicară sfârlele ascultând apelul scroafelor și dispărură sbunguindu-se prin tufe.

Nea Mustăcilă își roti privirea căutând ceva.

— Aci sunteți? întrebă el c'un râs binevoitor. — Privea chiar spre adâncitura unde ne aflam. — Nu sunteți, bre, acilea, ca să vedeți năcazul lui Mustăcilă?

Copiii tăcură ca bolovanii în dosul cărora stăteau cufundați. Ii apăra deasupra lăuruscă agățată pe lăstari de tufă roșie.

Nea Ghiță nu avea cum sui cu calul, ca să cerceteze; și se grăbea. De lângă ghiol poate pornise inginerul. Parcă s'ar fi auzit glasuri.

Se hotărî să-și pue în cap căciula. Apoi îndemnând după el calul în cealaltă parte a cărării câțiva pași, se opri lângă o salcie veche și scotoci scorbura, băgând pe deasupra mâna și înălțându-se în vârful picioarelor. Trase din fundul scorburii ceva ca o scurtătură, ca un retevei ori ca un buzdugan.

— Asta — e durda cea veche a lui Maican

şopti mai mult pentru sine Grozăvescu, strâmbându-şi buzele mirat.

Omul inginerului se înălţă în scări şi în şa.

— Vino, lupe, să-ţi iau pielea, mormăi el răguşit, privind ameninţător în lungul cărării.

Nea Mustăcilă s'a dus. Grozăvescu se mişcă vioi şi-şi mută locul de observaţie mai sus. De acolo putu înţelege că nea Mustăcilă a apucat în stânga, pe când podişca şi căsoaia se aflau în creanga din dreapta cărării.

— S'o fi ducând la nişte cumetri ai lui, care au vârşe în bălţile de către Negrileasa, îşi făcea socoteală Mitiţă Grozăvescu.

Pionierii veniră lângă el. Prâslea avea o rugăminte:

— Ce e aia „durda lui Maican"?

— E o puşcă veche, c'o ţeavă, şi scurtată de o poate ascunde călăreţul în desagă. Maican a fost un ăla care a bântuit odinioară în lunci. El a pierit de glonte, dar puşca lui a rămas, nu s'a ştiut unde. Au mai cumpărat-o unii şi alţii. E o rablă care abia scuipă la zece paşi. Am mai văzut-o cândva. Acum umblă cu ea Mustăcilă. Vrea să doboare cu ea lupul; zice el. De unde lup? Doar să închirieze.

— Săracul nenea Mustăcilă! îngână prâslea. Ar trebui să-l ierţi.

— De ce să-l iert?

— E bătrân şi bolnav.

— Cine? Cotoi? Bătrân şi bolnav? In tinereţea lui, ăsta s'a bătut cu un sălaş de spoitori. Ii lovea pe rând cu boxul, de strigau acei meşteri: Nu da, mă, cu cheia; dă cu pumnul, mă! I-a pus pe toţi la pământ. Iar acum e'n stare să se bată cu gospodăria colectivă; dar nu-l mai ţine cureaua, l-au slăbit doctoriile alea ce se chiamă *„Adio, mamă"* sau *„Te zării printre morminte"*.

Prâslea privi nedumerit pe Ochilă. Nenea Radu era însă un pionier cu cunoştinţe ştiinţifice.

— Astea-s porecle ale alcoolului. A vorbit într'o zi mama Olga despre otrava asta. Tu erai scufundat în aventurile celor trei muşchetari.

Prâslea tot stăruia:

— Nu-l mai duşmăni, Ochilă. Văzuşi că-i erau dragi purceii şi-i mângâia.

— Văzui. Acuşica să ne grăbim spre trăsură, că ne ajunge din urmă stăpânirea. Aci aproape, în râpa pârâului, între împletituri de rădăcini, am văzut în săptămâna ailaltă o mamă aricioaică ieşită la soare cu puii ei. Micuţi cât şoriceii, cu ţepii moi ca perii purceilor. Erau patru; şi ea îi alăpta mângâindu-i cu botişorul. Ţiuiau ceva, adică vorbeau, dar nu-i înţelesei. O să aduc pe profesorul ăsta nou, să-i asculte dânsul, să vază ce spun. Bag de samă că ăst profesor ştie orice. A învăţat din cărţi toate limbile oamenilor şi dobitoacelor.

Socot eu că aricioaica îi sfătuia pe pui să fie cuminţi, cât îi lăsa ea când se duce după hrană, ca să-şi sporească laptele. Să stea subt mal şi să nu zică nici pâs. Căci dacă i-o simţi nea Cotoi îi închide cu uluci şi pune la portiţă un lacăt. Precum se ştie, mama puilor numaidecât caută iarba fierului, o aduce ş'o pune pe lacăt şi lacătul se desface în bucăţi. Aricioaica scoate puii şi fuge cu ei, dar uită iarba fierului. Iar nea Cotoi o găseşte şi se altoieşte cu ea la palma dreaptă. După aia are putere să fărâme armă, cătuşe, broasca de uşă, ca hoţii ăi de odinioară.

Nenea Radu se veseli:

— Vorbe şi poveşti, Grozăvescule.

— Păi eu nu garantez că e adevărat, dar spusei ce auzii.

Lui prâslea îi părea rău că sunt numai „vorbe şi poveşti".

(fragment din povestirea „Aventuri din lunca Dunării")

O întâmplare DIN VREMEA LUI TUDOR

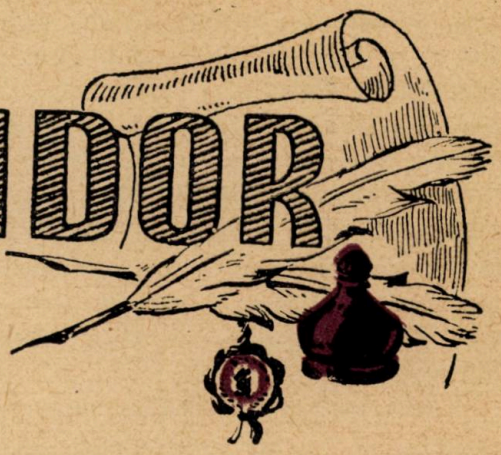

de MIHNEA GHEORGHIU

Se pornise în toamna aceea o înfricoşătoare vreme rea, că putrezeau de vii clăcaşii prin bordeiele mucezite şi pe toată valea Gilortului Odată cu şuvoaiele bulbucoase ce spălau bătătura oamenilor, nu mai conteniră nici pâraiele lacrimilor depe obrajii celor ce-şi vedeau prăpădit bietul lor avut, în acele viforoase vremi de cumpănă şi moarte.

Satul Purcari din Gorj fusese în vechime ocină bogată, adică veche moşie a sătenilor Dar boerul Preda Săulescu şi moştenitorii dumisale răpiseră, prin înşelăciune şi silă, pământuri de pe la unii şi alţii dintre moşneni, stricând vechea orânduire. Cu toată năpraznica lor sărăcie şi grelele munci sub care îi apăsa boierul, purcărenii se îndârjiseră însă şi nu lăsaseră din mâini vechile hrisoave care îi arătau stăpâni pe vechile lor pământuri. De treizeci de ani de când se judecau cu Săuleştii, nădejdea redobândirii pământului răpit, îi ţinuse treji şi hotărîţi să ţină piept acelui vrăjmaş lacom şi rău. Numai că judecăţile la divan le luaseră şi ultima para din basmaua strânsă cu şapte noduri, iar termenul hotărîrii, sorocit la Sfânta Maria Mică, se apropia ca judecata de apoi, fără semne de îndurare din partea boierului sau a măritelor feţe ce alcătuiau divanul căimăcăniei dela Craiova. Deaceea, din zori acelei zile de 5 Septembrie, adică trei zile numai până la rostirea hotărîrii de către judecătorii craioveni, un flăcău voinic, din neamul celor desmoşteniţi, minte mai luminată — de unde i se trăgea şi porecla de „Frunte lată" — bătu uliţele, ca să strângă ce bruma mai putea strânge, pentru înfăţişarea la căimăcănie.

Dar mai înainte ca omul să fi apucat a da ocol satului, un copilandru dădu fuga, dela hotar, cu o veste încrâncenătoare :

— Vine vechilul boierului, cu arnăuţii !... Fugiţi oameni buni !...

La strigătul de spaimă al băeţandrului, Frunte-Lată se opri o clipă din drum, apoi mânat parcă de o poruncă lăuntrică, dădu fuga mai devale unde nişte flăcăiaşi de copii păşteau oile şi le şopti tainic.

— Şi să vină toţi, de îndată, din deal de ciutură — adăugă el —. Iar copiii fugiră care'ncotro.

Venirea vechilului nu era niciodată îmbucurătoare. Dar însoţirea sa cu arnăuţii zapciului iscă bănuiala unei fapte de o nemaigrăită mârşăvie ; boierul chemase taxidarii care adunau banii de bir, pentru ca oamenii să n'aibă cu ce să se mai înfăţişeze la ultima judecată. Sosirea taxidarilor, a doua oară, în răstimp de o lună, după ce luaseră, odată, totul — spânzurând oamenii cu capul în jos şi pe alţii închizându-i în coşara de vite a boierului, unde-i trecuseră prin fum de gunoi — nu era de-a bună pentru soarta purcărenilor. Li se cutremura carnea pe ei când li se întorcea gândul la grozăviile scornite de mintea otrăvită a taxidarilor.

Ce nelegiuri avea să le fie dat şi acum să îndure ?

Trapul cailor se auzi mai aproape. Erau şase călăreţi şi cu vechilul şapte. Unealta Săulescului învârtea harapnicul şi striga oamenilor să iasă mai de grabă din bordee. Dar din bordee ieşiră numai muierile, cu copiii chiräind după ele şi câţiva moşnegi neputincioşi.

— Unde vi's bărbaţii ? răcni vechilul.

— Pe câmp ; vin şi ei, lămuri o femeie.

Vechilul voi să răcnească, iarăşi cum ştia el, dar glasul i se poticni în gâtlej. Pe lângă ogaş şi dintre tufele de dafini din deal de ciu-

tură, se apropiau bărbații. Slabi, negri, rupți, dar cu o flacără nebunească în ochi, se apropiau din toate părțile și niciunul nu avea mâna goală: o șipcă de gard, un par, o bâzdoacă, o sapă, un curmei, ba pe la spatele unora licărea și câte o muche de topor.

Frunte-Lată se apropie cel dintâi de vechil. In Purcarii Gorjului, el ca și răposatul tatăsău, fuseseră mereu căpetenii, prin dârzenia lor. De aceea glasul său îl izbi pe vechil ca un bici în obraz:

— Noi am plătit, vechilule, mai mult decât am agonisit. Nu mai avem nimica, nici lacrima de a mai plânge. Ce-ți poftește inima de ai venit cu călăreții stăpânirii?

Vechilul își mușcă buza de jos până la sânge, ca să se stăpânească. Boierul îl învățase să se poarte într'un anumit fel, de data asta, așa că nu răspunse „cum știa el". Scoțând dintr'un ghiozdan de viței o hârtie galbenă spuse:

— In marea sa milostivire, boierul nostru a hotărît să ia asupră-și toată darea voastră pe anul ăsta dacă nu vă mai împotriviți a iscăli acest zapis, precum că vi s'a plătit para agonisită, vouă și părinților voștri, pe această moșie, asupra căreia fără dreptate, geaba vă tot purtați pe la judecăți de-amar de ani...

Ca un muget de ape deszăgăzuite, răspunseră într'un glas purcărenii:

— Asta nu, boierule! Nu!

Iar un flăcău — unul Savu — ce se dăduse mai aproape de calul vechilului, îi smulse hârtia din mână și i-o întinse lui Frunte-Lată, care o prefăcu în mii de bucățele cât ai clipi din ochi.

O învălmășeală cruntă de cai și de oameni se porni în clipa aceea. Zmulgîndu-li-se flintele din mîini, arnăuții traseră iataganele și la porunca zapciului se pregăteau de tăiere.

Dar un glas puternic se auzi, bubuind peste vuietul încăierării care se potoli-deodată:

— Stați! Zapciule, oprește măcelul, că de nu, poruncesc foc asupra domniei-tale!

Glasul era al unui ostaș cu ochii oțelii care se desprindea acum dintr'un pâlc de călărești panduri în straie albe cu găetane negre, ce-l însoțea cu credință. Nimeni n'ar fi putut spune când se apropiaseră, iar acum țineau flintele la ochi, doar așteptând porunca comandirului lor.

O liniște nepământească se așternu, apoi glasul acelui ostaș răsună iarăși, cu o umbră de amărăciune:

— Nu astfel se cucerește dreptatea, fraților! Fiindcă așa, sunteți puțini și slabi față de poiera pe care boierul ar aduce-o împotriva voastră, peste un ceas numai, dacă nu și mai curând... Iar domniei-tale, zapciule, să-ți fie rușine să asmuți poterașii asupra unor oameni fără apărare și încă mai înainte ca hotărîrea divanului Craiovei să arate dacă are dreptate boierul care te-a tocmit aici, sau obștea aceasta.

Vechilul trase zăbala atât de tare încât calul i se ridică în două picioare. Aplecându-se atunci într'o parte, pocni din harapnic și o luă pe coastă'n vale, în trapul calului, suduind, cu arnăuții zapciului după el.

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

Oamenii începură să se desmeticească. Priviră toți cu ochii mari, la mîntuitorul lor. Frunte-Lată recunoscându-l cel dintâi rosti cu lacrimi în ochi:

— E slugerul Tudor, capul pandurilor *). El umblă acuma prin sate să afle suferința norodului.

Tudor Vladimirescu descălecă și făcu clăcașilor semn să se apropie. Aceștia se îmbulziră sfielnic în jurul său să-l vadă de aproape pe vestitul viteaz.

— Socoteala mea, fraților — începu comandirul — este că nici într'un fel nu trebue să încetați a vă apăra drepturile voastre. Dar nici boierul acesta, care are rude până la Ierusalim, n'are să se lase. Deaceea zic, să dobândim amânarea judecății voastre și trimiterea ei la București, unde voi fi și eu pe la Crăciun, ca s'o scoatem la căpătâi. Altfel vă mănâncă boierul. Ei?

Vorba lui era repede și mai mult poruncitoare decât întrebătoare. Oamenii știau că dacă Tudor a chibzuit astfel, era bine chibzuit. De aceea încuviințară într'un glas:

— Așa să fie.

La un semn al comandirului, se apropie un pandur voinic și bălan, cu o căciulă moale de miel, dată pe ceafă, aducând un ghiozdănel și o călimară de alamă. El trase din ghiozdănel un sul mic de hârtie precum și două pene de gâscă, bine ascuțite și după ce totul fu pregătit de scris, așteptă porunca ce nu întârzie.

— Scrie, Zoicane, așa: „Cinstitului al meu ca un frate mai mare biv-vel — medelnicer Grigoraşcu Bălteanu, epistatul logofeției al 3-lea divanului Craiovei...“ Bun. Zi-i acum așa: „Pentru acești locuitori dela Purcari din Gorj, cu care dimpreună sunt și eu părtaș la necazuri, și au judecăți cu dumnealui Preda Săulescu, mă rog dumitale să binevoiești a le fi într'ajutor ca să se pună soroc către sărbătorile nașterii Domnului, iar la vremea arătată, dorim a merge la București spre a se judeca“. Gata. Acu dă-mi-o s'o iscălesc. Așa. Am sfârșit. Cine's căpeteniile voastre, oameni buni?

Numele lui Frunte-Lată și ale altor doi-trei inși fură rostite de mulțimea adunată. La semnul comandirului, cei numiți se desprinseră și păşiră înainte ca să bage la cap câte aveau de îndeplinit la Craiova și cui trebuiau să ducă răvașul Vladimirescului.

Apoi, urcând în șea, Tudor vorbi către oamenii care-l tot întrebau cum să-i mulțumească pentru acest bine.

— Va veni timpul când voi avea și eu nevoie de dumneavoastră și vă voi da de știre negreșit. Atuncea rău m'ar durea sufletul să vă ajungă chemarea mea în zadar căci nu cu cerneală, ca acest răvaș, ci cu sânge și lacrimi va fi scrisă!...

Rostind cu multă patimă aceste din urmă prevestitoare cuvinte, Tudor Vladimirescu dădu pinteni și în fruntea micului său pâlc, luă drumul Vladimirilor, satul copilăriei sale,

---

*) Pandurii de sub conducerea lui Tudor Vladimirescu făcuseră parte din armata rusă în timpul războiului ruso-turc ((1806—1812). Acest corp fusese ulterior desființat de către turci,

SECRETUL

de A. G. VAIDA

Ilustrații : A. SIRIN

Costăchel Jarea stătea în fața comisarului de poliție și-i urmărea toate mișcările. Se gândea că dacă omul de colo de după birou îi dă o palmă, îl omoară. Și fără să vrea se tot uita la mâna păroasă care alerga cu condeiul pe hârtie și scria mereu.

— Câți ani ai ?

— Doisprezece !

— La vârsta asta ai și devenit comunist ? se răți la el comisarul în timp ce mustățile mari care-i acopereau buza i se sburliră a amenințare. Costăchel nu răspunse. Se simțea oarecum superior omului de acolo care mirosea de departe a rachiu. Ce poate să știe el despre comuniști ? Deodată prin minte îi trecu iarăși toată întâmplarea care-l adusese la secția de poliție.

In școală la ei se împrăștiau manifeste. Le-au găsit băieții prin bănci, se vede puse de cu seară. Nu, nu le-a adus dânsul. Bănuiește cine... Dar nu-l va spune. De ce l-au arestat ? Știe el dece ! Taică-său e secretar la sindicatul muncitorilor metalurgiști... Bine că l-au arestat... O să-i spuie lui taică-său : „Vezi, am fost și eu „ridicat“ de poliție fiindcă sunt comunist“. N'o să mai spuie de el că-i tare copilăros și nu poți să ai nici o nădejde în dânsul.

Comisarul nu-i dădu răgaz să se gândească mai departe. Țipă dela locul său :

— Să spui cum ai adus manifestele iscălite de Uniunea Tineretului Comunist ?

— N'am adus nici un manifest, răspunse dârz Costăchel și strânse deodată tare fălcile ca nu cumva gura să spuie mai mult decât voia el.

— Atunci cine le-a adus ?

— Nu știu...

— Nu știi ? polițistul după ce-l privi câteva clipe fix, își desfăcu tunica la gât. Pași de după birou roșu'nvinețit de furie, și căută cu ochii ceva. Când dădu peste rigla cu care liniase înainte o coală, o apucă repede în mână, cu satisfacția unei vulpi care prinde un pui de găină.

— Acum o să mă lovească cu linia, se gândi Costăchel Jarea, dar n'am să spun nimic, nimic. Simțea totuși ca o teamă urcându-i-se în gât și parcă punându-i-se un nod. Privi chiorâș către comisarul grăsun ce se apropia de el. De ce dracu în acea clipă, când îl urmărea pe comisarul cu linia cum se apropia, i-a venit în minte Mihai Pavelescu ? Îl privește și el fix ca și polițaiul și ochii lui mici ca de șoarece cu strălucire albastre deveniseră parcă și mai mici. Mihai își țintui un deget la buze și șopti ca numai Costăchel să-l audă : „Să nu spui că eu am adus manifestele... E un secret“. Costăchel era gata să-i răspundă că nu va spune nimic, că el știe să păstreze secrete, când comisarul îl readuse la realitate și alungă figura lui Mihăiță.

— Intinde palma, îi țipă acesta. Costăchel Jarea rămase pe gânduri. Dacă întinde palma, o să-l bată. Dacă n'o întinde, omul capitaliștilor o să-l creadă fricos. Nu. Mai bine s'o întindă. Să vadă și dușmanul că el este comunist, nu-i e frică de nimeni și știe să păstreze un secret. Intinse palma, dar repede o retrase înapoi, parcă simțind dinainte usturătura loviturii. Comisarul isbucni într'un râs, scurt, ca un lătrat al câinelui dela școală. Își arătă colții îngălbeniți de tutun și adăugă :

— Dacă ți-e frică, atunci spune, care ucenic a adus manifestele la voi în clasă ?

Frică ? Lui ? Auzi vorbă. Nu, nu-i e frică și nici n'o să spuie nici o vorbă despre Mihai Pavelescu. Că-i mai mare decât el cu doi ani și se păzește de dânsul ca să vorbească de Uniunea Tineretului Comunist, asta-i altceva. Dar nici n'are nevoie să-i spuie Mihai. Lui i-a spus tata, care știe toate, ce este U.T.C.-ul ! Va întinde palma să vadă și comisarul că nu-i e frică.

Costăchel Jarea întinse palma, aruncând mult capul pe spa-

te. Comisarul trase o lovitură cu rigla. Băiatul icni de durere, dar imediat ruşinat îşi muşcă buzele. Comisarul, roşu de furie, lovi întâi măsurat făcând pauză dela o lovitură la alta, dar văzând că băiatul nu scoate nici un strigăt, începu să lovească cu putere şi repede.

După a şasea lovitură Costăchel lăsă mâna în jos. Simţea cum îl frige carnea, parcă cineva turnase pe ea apă clocotită. Dar gestul ăsta îl întristă rău de tot. Adică n'a ştiut să-l înfrunte pe comisar? I se făcu ruşine de el însuşi. Degeaba şi-a zis înainte că el va fi tare. Uite, acum, la câteva lovituri, a lăsat braţul în jos.

Comisarul ţipă din nou la el:

— Intinde palma, n'auzi? Dacă vrei să nu te mai bat, spune-mi cine a adus manifestele. Iţi dau drumul şi te duci acasă...

Să nu-l mai bată? Bine ar fi... Dar cum să trădeze el secretul? Simţi că i se urcă lacrimi în ochi. Acum comisarul o să-l vadă şi plângând. Nu, nu va plânge, nu va întinde nici palma şi nici secretul cu manifestele n'o să-l divulge.

Comisarul năvăli asupra lui Costăchel şi începu să-l lovească cu rigla unde nimerea. Băiatul simţi deodată ca şi cum ar cădea într'o prăpastie fără fund şi în cădere se lovea de o stâncă sau de alta. Numai o clipă crezuse că bătaia încetează, atunci când se rupse rigla, dar se înşelase. Comisarul, după ce zise ceva în limba lui, începu să-l burduşească cu pumnii până ce Costăchel se făcu moale, se îndoi dela genunchi, şi leşinat, se întinse pe podea...

Un sgomot îl deşteptă din somn. Deschise întâi un ochi, apoi pe celălalt şi privirea i se opri asupra calendarului care era sus în perete. 14 August 1932. Adică au trecut trei zile de când a fost dus la poliţie. Dar ce a făcut în aceste trei zile? In zadar se chinuia. Cum a ajuns acasă? Nu-şi aducea aminte. Parcă, parcă a vorbit cu Mihai Pavelescu. Dar ce i-a spus? A, da. N'a trădat nimic din secretul cu manifestele. Acum, Pavelescu o să spuie să-l primească şi pe el în U.T.C. Doar a dovedit că nu-i copilăros cum spune taică-său.

Uşa scârţâi, semn că cineva intrase înăuntru. Vru să se întoarcă dar descoperi un lucru pe care nu-l băgase de seamă. Avea mâna bandajată şi capul, capul îi era strâns într'o fâşie. Măi, măi, ce să mai fie asta? Da, da, înţelege! Fusese bătut acolo de comisar. Ah! Ce rău l-a bătut! Dădea comisarul ăla şi răsuflarea îi duhnea a rachiu că i-a venit rău. Dacă nu era duhoarea aia el nu leşina. S'ar fi ţinut tare până la sfârşit.

Se întoarse încet, căci la mişcări simţi dureri mari. Colo lângă uşă, taică-su şi Mihăiţă Pavelescu. Mihăiţă, încerca să-i zâmbească. Se apropiară amândoi de pat.

— Cum a fost, eroule?

Costăchel se gândi că-l ia în derâdere. Incercă să se aşeze în capul oaselor, dar durerile îl încrâncenară în aşa fel încât rămase locului.

— Nu i-am spus nimic comisarului..

— Şi când te-a bătut, nu te-a durut? Nu ţi-a fost frică?

— Frică? făcu Costăchel pe viteazul, nicidecum. Bătaia nici n'am simţit-o. Costăchel întoarse ochii către Mihăiţă care tăcea şi-l admira. Il necăjea faptul că celălalt nu scotea nici un cuvânt. Să nu-şi închipuie că se laudă. Inciudat se adresă lui Pavelescu:

— Poate nu mă crezi?

Mihăiţă îşi trecu limba peste buze şi plin de emoţie şopti:

— Ba te cred, Costăchel... Toată lumea în clasă ştie cum te-ai purtat la poliţie. Băieţii vor să vie la tine... Au spus că dacă nu te reprimeşte la şcoală, apoi toţi fac grevă.

Costăchel îl căută pe taică-său ca să vadă dacă ascultă ce spune Mihăiţă... Ţinea mult să-l întrebe acum dacă mai crede că el nu va ajunge un revoluţionar. Se răzgândi însă şi făcu semn cu mâna bandajată lui Mihăiţă să se apropie mai mult de pat. Ii şopti la ureche:

— Cu toate că am ştiut că tu ai adus manifestele U.T.C.-ului, eu n'am spus nimic.

— De unde ai ştiut?! făcu Mihăiţă totodată mirat şi speriat...

— Am văzut cum citeai sub bancă...

— Să nu mai spui nimănui, Costăchel. E secret... Mare secret... am făcut o greşeală.

Lui Costăchel i se păru că Mihăiţă îi mai spusese odată aceste cuvinte, însoţite de acelaşi gest ca şi acum.

— Ştiu că-i secret... mare secret... Dar în U.T.C. o să mă primească?

— Desigur... Mai întrebi? răspunse în locul lui Mihăiţă, tatăl său.

Şi cei doi băieţi rămaseră o clipă, privindu-se ochi în ochi şi fiecare gândindu-se ce mare cinste e pentru un ucenic să fie primit în Uniunea Tineretului Comunist.

Un cuvânt încâlcit

de I. SEBASTIAN

Am eu o vorbă. Lecţiile, înainte de toate! Joaca.. .mai la urmă!.... Acum însă nu care cumva să-şi închipuie cineva că din totdeauna sunt eu aşa. Nu, deabia de alaltăieri, adică de când am luat la şcoală încă un doi. E drept că doiul l-am meritat. De, cine m'a pus să alerg pe afară, până seara, târziu, în loc să-mi fac mai întâi lecţiile? Şi seara, pas de ţi le mai scrie. Mi-era un somn, picam nu alta! Şi eram obosit... frânt! Cum era să-mi fac lecţiile? Ei, dar nici aşa nu mai putea să meargă. Un singur doi... mai, treacă — meargă. Dar să capăt de trei ori câte un doi... şi asta într'o singură săptămână... prea-i din cale-afară!

Aşa că începând de alaltăieri mi-am pus în gând să mă ţin de vorbă... Lecţiile, înainte de toate!

Cum isprăvesc masa de prânz, mă aşez la pupitrul meu şi încep să scriu de zor. Aşa sunt eu... când îmi pun ceva în gând, întâmplă-se ori ce, nu-mi ies din vorbă! Nici chiar un meci de fotbal cu echipa băieţilor de pe strada Trifoiului, cea mai grozavă echipă din cartier, nu mi-ar putea zădărnici hotărîrea!...

...Aşa se face că astăzi, deşi răsună din stradă svon de glasuri şi bufnituri de minge, eu stau la pupitru şi-mi scriu de zor compunerea pentru a doua zi. E drept că simt cum îmi trec prin tălpi, aşa ca nişte furnicături, dar nu mă las! Scriu înainte...

— Gooool! Răsună deodată un mănunchi de glasuri, în stradă.

Svâcnesc de pe scaunul pupitrului ca împins de-un arc, arunc tocul cât colo şi mă reped la fereastră.

— Haide Ozon! mă pomenesc eu că strig fără să vreau. (Ozon, aşa l-au poreclit cei din clasa mea pe Spiridon, colegul meu de bancă, după numele unui renumit jucător de fotbal).

Ozon, adică vreau să spun Spiridon, aleargă tocmai după minge. O loveşte cu repeziciune, când cu un picior, când cu celălalt, îndreptându-se spre cei doi bolovani, între care Tase, portarul echipei adverse, sare ba într'o parte, ba în cealaltă.

— Trage! zbier şi-mi turtesc nasul de geam. Traaaa... Mai mult n'am apucat să strig, căci Tase i-a luat mingea...

Mă întorc furiş la pupitru. „N'are habar să joace! bodogănesc eu de unul singur. I-a suflat mingea de sub nas!"

...Mi-arunc ochii pe caiet.

— Hm! asta ce-o mai fi? De când sunt n'am mai văzut asemenea litere... Deh, pata... ca pata; nu degeaba am eu o gumă straşnică. Dar scrisul... ce mă fac cu scălămbăiala asta! Un „s" cât o gămălie de ac, parcă-i gata, gata să încalece în spinarea unui „ă" atât de rotofei, că deabia încape în liniatura paginei. Parc'ar fi un purice lângă un armăsar! Dar asta n'ar fi nimic... Pălăria literei „ă" a alunecat pe umărul vecinului, un „r" pirpiriu şi chircit de să-i plângi de milă nu alta. Şi nici asta n'ar fi încă cine ştie ce, dacă nu s'ar mai înşira acolo puzderie de litere, una mai schimonosită ca alta...

Fără să stau mult în cumpănă, jart, rup foaia şi mă apuc să scriu dela început.

E drept că m'am mai repezit de vreo patrucinci ori la fereastră, ca să văd cum se desfăşoară meciul, c'am alergat şi'n bucătărie ca să-i dau lăptic lui Costică, pisoiul pe care mi l-a dăruit Spiridon acum câteva zile, că m'am uitat şi la colecţia mea de mărci, când nu ştiu cum, mi se năzărise aşa, deodată, că „Liberia" aceea triunghiulară, cu o corabie spintecând valurile, nu ar fi la locul ei, în album... dar până la urmă tot am isprăvit de scris. Ba chiar destul de repede.

Insfârşit mi-am dat capul pe spate şi-am privit satisfăcut la caiet. Când colo ce să vezi? Unele rânduri semănau cu nişte şerpi, altele... parcă începeau din pivniţă şi se isprăveau în pod! Cât priveşte literele, mai bine nu pomenesc nimic de ele!

...Privesc la caiet... Hm! Peniţa-i nouă, deabia am pus-o în toc... cerneala-i bună... Ei, dar eu nu ştiu multe, jart, rup foaia, şi-s gata s'o iau dela început. Când deodată mă străfulgeră un gând:

— Pupitrul... sigur că da! Cum de nu m'am gândit până acum? Pupitrul e de vină! Ce, poate cineva să scrie ordonat pe un asemenea pupitru? Mai întâi că tăblia nu-i dreaptă... e înclinată şi plină de sgârieturi; şi mai e şi vopsită cu alb... Dar scăunelul!... Nu-i prea înalt?.. Şi după toate astea pupitrul este şi... adică nu-i bun pentru scris, boscorodii eu încercând să mă conving singur de ceeace spun. Sigur că da... tata ştie numai să mă muştruluiască... Cică scriu dezordonat. Ehei, să am eu aşa un birou cum are el, ce-aş mai scrie! Aş picta nu alta! Dar aşa, pe pupitrul ăsta...

Deodată îmi veni o idee. Ce-ar fi dacă... Numi isprăvii bine gândul, că strângându-mi toate lucrurile mă repezii în odaia tatii. Biroul lustruit mă îmbia. Aşa mai zic şi eu! Să tot scrii, fac eu în sinea mea. Mă aşez repede la birou în poziţia mea preferată; cu genunchii pe scaun, cu pieptul proptit în muchia biroului, cu o falcă sprijinită în palma stângă, şi înce pui să scriu.

— Spiridon... hai tuuuuu!! răzbiră până la mine strigătele sportivilor din stradă.

Intr'o clipă sunt iarăşi la fereastră. O deschid şi mă aplec în afară, peste pervaz.

— Vasilică, Vasilică! Mă întâmpină strigătele bucuroase ale fotbaliştilor. Iar Spiridon cum mă văzu prinse a mă zori.

— Hai repede. Avem nevoie de un centru înaintaş!

...Prin tălpi mă trec iarăşi furnicături, dar mă stăpânesc.

— Nu se poate. Mai întâi să-mi termin lecţiile!

— Haide mă, ţi le faci mai târziu, mă ispiteşte Spiridon.

Simt cum încet, încet, împotrivirea mi se destramă, dar până la urmă reuşii să mă ţin tare.

— Viu, viu, n'avea tu grijă, numai să-mi isprăvesc lecţiile.

Mă reped la birou şi aşezându-mă iarăşi în poziţia mea favorită, continui să scriu atât de repede, încât până ai zice „peşte" compunerea-i gata!

Apoi, cu ochii închişi pe jumătate, privii la caiet:

— Ce-am scris aici, mă încruntai eu la nişte cuvinte atât de încâlcite, că nu le mai puteam da de rost. Bragă?... Grabă?... Ba nu, grabă! Da, da, grabă, făcui eu vesel că însfârşit le-am dibuit.

...Apoi, am mai rupt o foaie şi încă una...

Intr'un târziu, mi-am luat capul între palme:

— Nu mai pricep nimic, am prins eu să bombănesc, privind vraful de foi rupte. Afară s'a înoptat, meciul s'a terminat... numai eu... eu care m'am hotărît să nu mă mai joc niciodată înainte de a-mi face lecţiile, tocmai eu care am devenit atât de conştiincios, să nu fiu în stare nici până acum să mi le isprăvesc?

Din activitatea pionierilor şi şcolarilor din R. P. R.

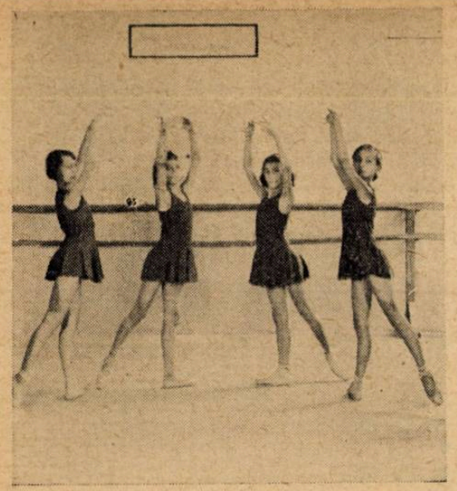

Elevele Şcolii Medii de Coregrafie din Bucureşti pregătesc noi dansuri

★

Pionierii Şcolii Nr. 55 Băeţi din Bucureşti pregătesc gropi pentru plantatul puieţilor

★

Un grup de pionieri din Popeşti-Leordeni. reg. Bucureşti transportând lemne pentru şcoală

★

Pionierii şi şcolarii din com. Insurăţei reg. Galaţi, au dat un ajutor preţios la strângerea bumbacului

★

Pionierii şi elevii dela Şcoala Elementară Mixtă Nr 2 Popeşti-Leordeni reg. Bucureşti înfrumuseţează şcoala cu flori

★

Pe terenul construit de ei, pionierii Şcolii de 7 ani Nr. 3 Mixtă din Brăila fac antrenamente de volei

★

Două harnice pioniere dela Şcoala Nr. 26 Fete din Bucureşti au săpat într'o singură zi cinci gropi pentru puieţi

★

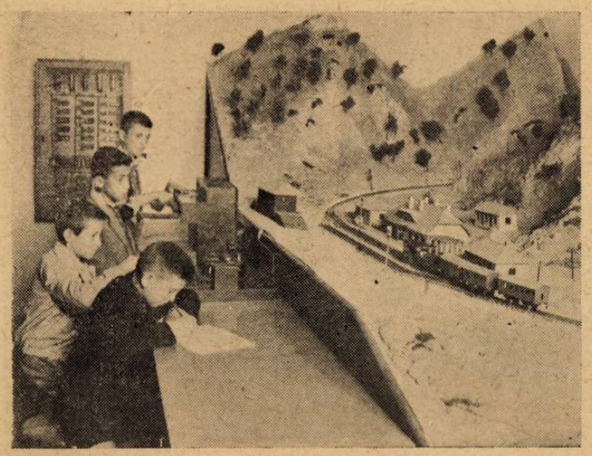

In cercurile Palatului Pionierilor din Bucureşti activitatea e în toi

Anteriul fermecat

Snoavă bulgărească povestită de AL. MITRU

Ilustrații : IOANA OLTEȘ

Nu știu care dintre voi o fi auzit vreodată de Dovleac împăratul... Da'fudul împărat a mai fost ! Numai haine și găteli îi plăceau. Ei, da' dela o vreme nu-i mai place nicio haină. Și-atunci dă sfoară'n țară, precum că el dorește un strai neasemuit. Cine-i va face un astfel de strai, cu aur va fi răsplătit ; cine nu, își va pierde capul.

Incep să vină meșterii ; și cum vin, rămân scurtați de capete...

Dela o vreme nu mai vine nimeni. Ba iacă tot mai vine... Vine un meșter pe care-l cheamă Sibil. Sibil priceputul, îi spun oamenii...

— Am să-ți fac prea slăvite un anteriu, cum n'a mai fost și n'o mai fi pe lume, un anteriu fermecat ! îi spune el împăratului.

Aduce după aceea în palat un războiu, foarfeci și ace și toată ziulica se face că lucrează de zor, nevoie mare. Și într'o zi vestește că i-a țesut și i-a cusut lui Dovleac împărat anteriul fermecat. Numai că asemenea anteriu doar înțelepții îl pot vedea. Cei fără minte o să creadă că împăratul e gol ; mai ales că straiul numai peste cămașă trebuie îmbrăcat...

Intinde Sibil priceputul, mâinile goale :

— Îți place, prea slăvite, anteriul ?

Holbează ochii împăratul ; dară nimica nu zărește. „Văleu ! Sunt prost !“ gândește el. Da'se grăbește să răspundă :

— Imi place ! Ptiu... Ce măiastră țesătură... Ce lucrătură... Ei, anteriu ca ăsta da...

— Și nouă... Vai, ce ne mai place... se înghesuie curtenii, măcar că tot nimic nu văd.

— Atuncea să-l îmbrac ! se bucură împăratul.

Curteni și slujitori se grămădesc. Unii se fac că țin de haină, alții că-i netezesc o cută, că-i șterg un fir de praf. Și toți se miră :

— Ce mai haină !... Este ceva nemaivăzut, neasemuit... Adevărată haină fermecată !... Și ce măreț arată într'însa împăratul.

Pornesc cu toții la plimbare pe ulița cea mare. E numai în cămașă Dovleac împăratul. Pufnesc în râs, da'toți se pleacă înaintea lui. Și nimeni nu cutează să-i spună adevărul...

Doar un copil ce se juca atunci cu cercul, se zice c'a strigat :

— Ha, ha, ha, ha ! Voi nu vedeți că împăratul nostru se plimbă gol, doar în cămașe, pe ulița mare ?

Dovleac împărat s'a fost încruntat. Și cine știe ce-ar fi mai fost... dară curtenii cei „înțelepți“ i-au spus :

— E prost copilul măria 'ta ! Cum ar putea el ca să vază un strai fermecat ?

Și și-au urmat cu toții plimbarea.

Astfel și-a râs Sibil priceputul, de Dovleac împăratul cel prost și fudul !

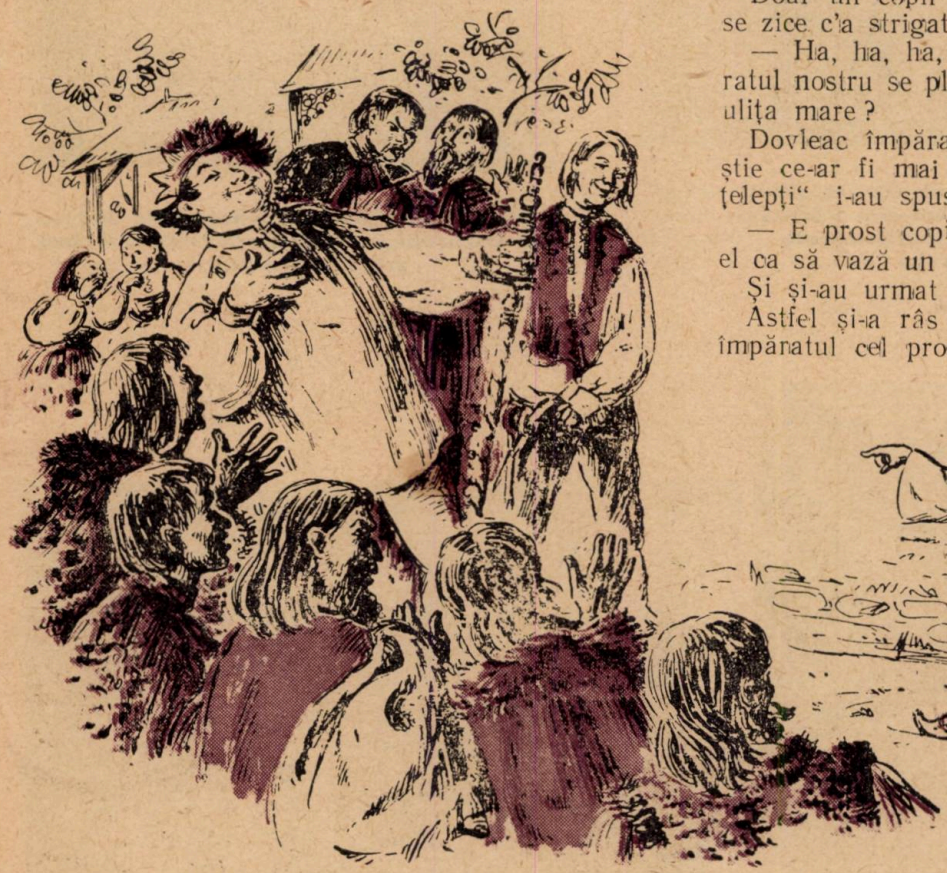

Fiertură de sumăieș

Snoavă șvăbească
povestită de Al. MITRU

Iustrații : IOANA OLTEȘ

Era, se spune pe timpuri, un fecior pe care-l chema Hans. Și cum n'o mai scotea la cap cu sărăcia, își amintește odată că are o rubedenie, un unchi bogat, care stătea într'alt sat.

Își ia o traistă la spinare feciorul și pleacă la unchi. Unchiul îl privește chiondorâș și-i spune că n'are cum îl ajuta, că sunt vremuri grele, că nu s'au făcut bucate... Iar de sfaturi n'are vreme!

Ei, da'se cam înserase și îi era greu flăcăului să se întoarcă acasă, așa pe noapte, mai ales că se pornise și-o pustie de ploaie...

Se rugă de unchiul, să-l ospețească în noaptea aceea și mâine în zori o pleca de unde a venit.

— Te primesc, îi spune unchiul, da'să știi că n'am ce-ți da să mănânci, că noi seara nu mâncăm, că ne cade greu...

...Și-i era o foame feciorului, după un drum lung ca acela, de-ar fi mâncat și pietre.. Da' dacă nu-i, nu-i...

— Să-l culci în bucătărie nevastă! mai zice unchiul mătușii, care și ea tot trântea și duduia, că-i picase musafir nepoftit și sărăntoc.

Il duce pe flăcău în bucătărie. Pe plită acolo, fierbea un ceaun... Și din ceaun venea un miros de zeamă cu cartofi și cu slănină... Venea un asemenea miros, că mai, mai să-l doboare pe bietul băiat, care era lihnit cum nu fusese niciodată.

— Mătușă, da'oare ce fierbe în ceaunul acela? întreabă băiatul, că doar, doar s'o milostivi femeia și l-o dărui și pe el cu un blid de fiertură.

— Acolo?... se miră mătușa. Sunt niște albituri. Le-am pus la fiert. Da'tu să nu-ți vâri nasul...

Apoi mătușa ieși pe-afară cu niște treburi. Feciorul, când vede asta, cum îi era de foame, se repede la ceaun. Il pune pe masă și începe să înghită cu lingura mare. Mănâncă toată zeama, la urmă cartofii cu slănina. Se șterge frumos la gură și pune ceaunul la loc pe foc. Inlăuntru toarnă o căldare cu apă, iar în apă își pune sumăieșul lui să fiarbă. Apoi se culcă pe jos în bucătărie și începe să sforăie...

Dela o vreme vine mătușa și ia ceaunul de pe foc. Când vede ce-a făcut flăcăul, începe să strige :

— Ce-ai făcut?... Ce-i asta în ceaunul nostru?

Aude și unchiul. Vine și el.

— Ce este? Ce s'a întâmplat?

— Ce să fie? răspunde Hans. Mătușa fierbea acolo în ceaun niște rufe. Și cum sumăieșul mereu era plin de praf, m'am gândit să-l bag și eu înlăuntru, să-l spăl. Atâta pot face niște rude bune și iubitoare cum sunteți voi, pentru un nepot sărac venit de pe drum, după cale lungă...

După aceea se ridică de pe jos unde stătuse lungit până atuncea. Își scoate din ceaun sumăieșul. Il atârnă, pe un băț. Și cum ploaia stătuse, ieși afară pe ușă.

Și plecă râzând, lăsându-i pe amândoi zgârciții, cu ochii holbați și cu gura căscată...

Așa s'a răcorit puțin sărmanul Hans, care venise să ceară ajutor la unchiul cel bogat!

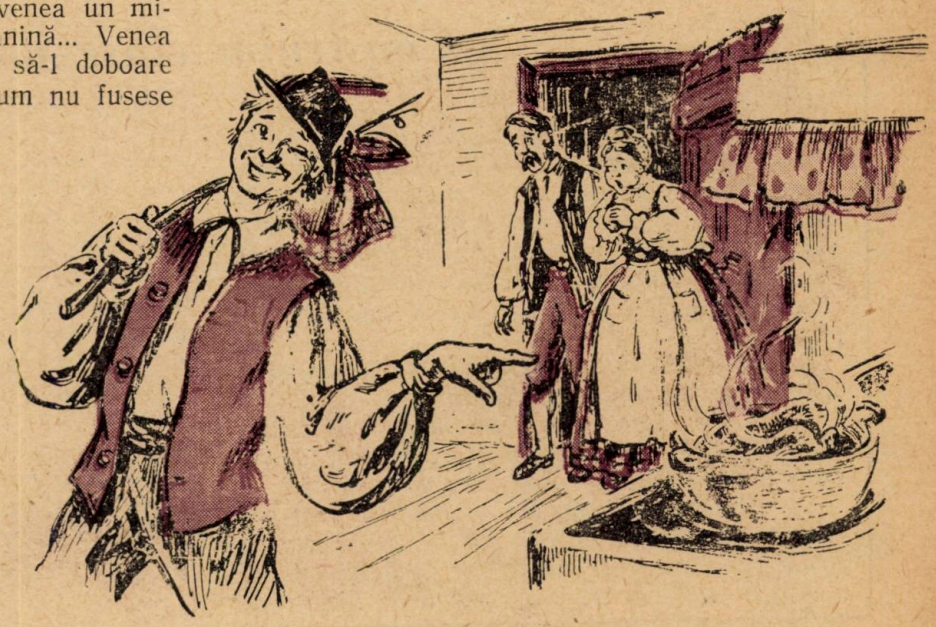

Şcoli noi pentru copiii Albaniei

In multe sate din Albania în care nu exista înainte nici măcar o şcoală elementară, s'au deschis acum şi şcoli de 7 ani. In satul Mbrostar, din districtul Fieri, de pildă, în care în anul 1944 nu exista nici măcar o şcoală elementară, s'a construit o şcoală de 7 ani. Şi astfel de sate sunt multe în noua Albanie. In decursul existenţii regimului burghezo-feudal al lui Zogu au fost construite numai 11 şcoli de 7 ani; sub puterea populară numai în anul şcolar 1952—1953 au fost construite 36 de astfel de şcoli. In felul acesta, reţeaua de şcoli de 7 ani cuprinde nu numai toate oraşele, ci şi majoritatea satelor. In momentul de faţă numărul copiilor de ţărani, care învaţă în şcolile elementare, a sporit de mai multe ori în comparaţie cu cel de dinainte de război, iar numărul copiilor de ţărani, care învaţă în şcolile de 7 ani, creşte rapid.

Datorită grijii Partidului Muncii din Albania şi guvernului popular un mare număr de copii de ţărani frecventează acum şcolile medii şi şcolile superioare din oraşele republicii. Mulţi dintre ei învaţă pe seama statului în institutele de învăţământ superior din Uniunea Sovietică şi din ţările de democraţie populară, pentru a deveni constructori ai vieţii noi şi ai socialismului în Patria lor.

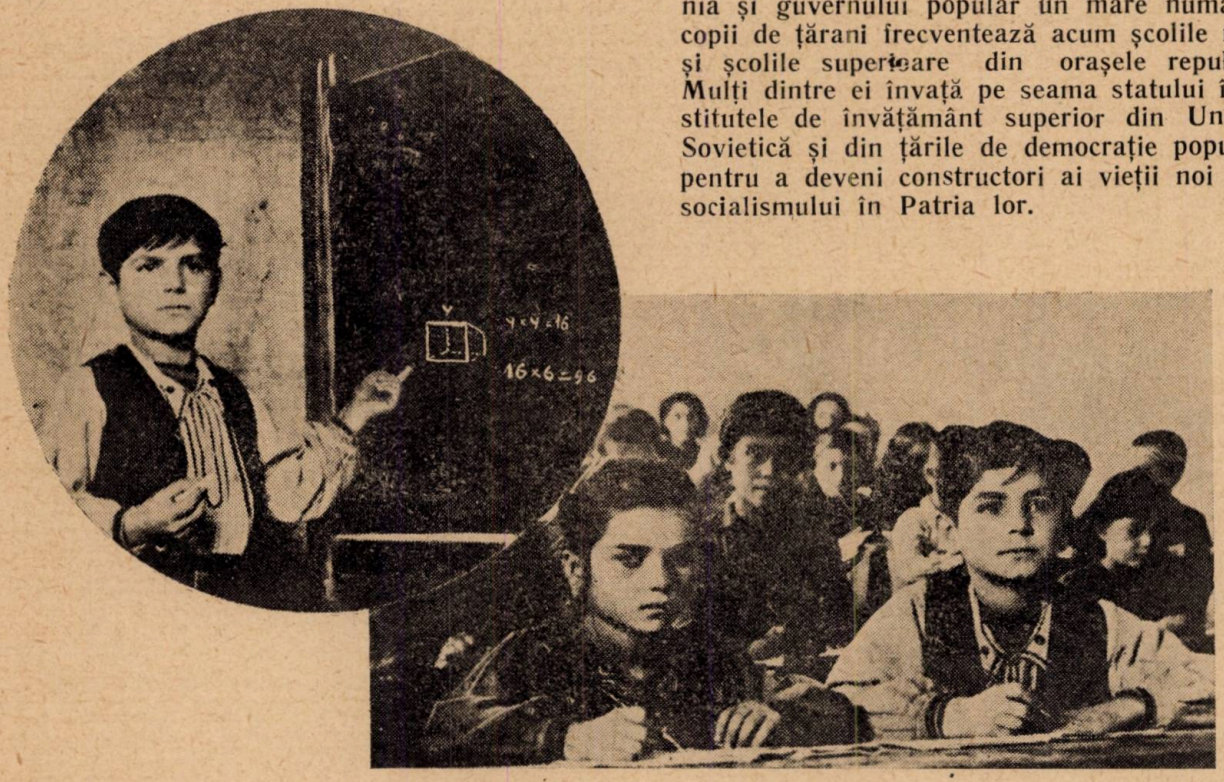

Construim clase noi

Dragă redacţie,

In luna Octombrie, pionierii şi elevii şcolii noastre au luat parte la multe acţiuni frumoase.

Incă din vară, tov. director ne-a adunat în curtea şcolii, şi ne-a povestit despre construirea a încă trei săli de clasă. Noi copiii am fost bucuroşi să ajutăm, cu mâinile noastre, să încărcăm în maşini şi să aducem 40 mii de cărămizi.

Astăzi totul este aproape gata ca să înceapă săparea şi turnarea din beton a temeliei. De aceea, am curăţat locul şi am mutat cărămizile în altă parte. Pentru temelie însă, trebuieşte mult nisip şi pietriş. Dar cine să-l aducă?

Cu ajutorul unei maşini, al unora dintre părinţii noştri şi al nostru, am cărat în curtea şcolii 3 vagoane de nisip. La această acţiune a existat un colectiv format numai din copii. Chiar şi pe tractorul care trăgea remorca, era unul dintre noi, pionierul Gh. Ionescu, care a învăţat mai de mult să conducă tractorul. Acelaşi colectiv împreună cu secretarul U.T.M. din şcoală, a luat parte şi la transportul lemnelor dela depozit.

Până la 7 Noembrie, când se va începe construirea aripei noi a şcolii, sprijiniţi şi stimulaţi de tov. director şi tov. profesori, va trebui să mai aducem nisip şi alte materiale. La aceasta ne va ajuta şi colectivul de părinţi care şi-a propus să ne ajute Dumineca voluntar. Şi tatăl meu face parte din comitetul de sprijin al şcolii

Noi pionierii şi elevii din Popeşti-Leordeni, vrem să ajutăm şcoala cu tot ceea ce putem şi noi să facem.

MILEVSCHI ION
cl. VII şc. elem. mixtă nr. 2,
Popeşti-Leordeni — Reg. Bucureşti

E grea GEOMETRIA?

de MIRCEA SANTIMBRIANU

Ilustrații: OCTAVIA IONESCU

Simpatice gângănii sunt greerii! Am învățat astă vară să-i scot din gaura lor, cu un fir de pai. Îi zădăream ce-i zădăream și ieșeau furioși pe pai. Simpatici sunt... Am o mulțime, din tabără. Îi țin într'o colivie a lor. Țârâie de mai mare dragul, parcă ești la țară. Am auzit că dacă dau de căldură trăiesc până în Decembrie... Ce bine! Cei din bloc nu sunt de aceeași părere, nici mama de altfel. — Mișule, mă întreabă dânsa zilnic, de unde or fi apărut greerii aceștia, aici la etajul VII?

Îi caută toată lumea, dar nu-i găsește. I-am atârnat de balcon. Numai Fănel, prietenul meu, știe de ei. Vine la mine în fiecare dimineață și învățăm pe balcon, în timp ce mama dă cu analcid.

Acum câteva zile, Fane a avut o idee grozavă. A ieșit ceva extraordinar, extraordinar pur și simplu. Când am plecat a doua zi la școală luasem la mine câțiva într'o cutie de cremă. Fane nu-i văzuse încă: întârziasem puțin, și când am intrat în clasă, începuse lecția. El stă în prima bancă, eu într'a patra. Numai ceafa i-o vedeam. N'ajungeam până la el nici cu piciorul pe sub bancă. Sunt cam scund de felul meu. Și greerii fosneau, fosneau prin cutie. Simpatici sunt! Dar cum să-i arăt lui Fănel?! In cele din urmă tovarășul profesor a început explicația la tablă. Era cu spatele spre clasă. Fac la repezeală un cocoloș de hârtie, ochesc, și-l arunc. Fane își pipăie freza dar nu se întoarce: se uită la tablă. Al doilea cocoloș îi intră chiar după guler. Se scarpină, dar tot nu se întoarce. Fac un cocoloș mai mare. Dau să-l arunc... Hapciu! M'a pocnit ceva în nas.

O să-i scriu un bilețel. „Vino să-ți arăt greerașii. Sunt singur în bancă". Îl împăturesc și-l ghiontesc pe Mișu, din fața mea. Acesta se întoarce.

— Lasă-mă în pace.

Ursuz băiat! Încerc pe dreapta, cu Gheorghiță. Se scutură și el.

— Fii atent la explicație.

Ce colegi frate, saci nesimțitori! Mare lucru să „telefoneze" un bilet. Mă las păgubaș. Mă uit și eu pe tablă: o mulțime de unghiuri și triunghiuri, câteva cercuri, și o mulțime de litere A, B, a prim, b prim, a mic secund, b mic secund... ce-o fi cu astea?

— AB este egal cu CD — spuse tovarășul profesor.

Care AB? Nu pricep nimic. Grea e geometria asta... încă dela început e grea: unghiuri, linii, segmente, egale, neegale... directe, inverse. Și toate seamănă între ele. Încep să răsfoiesc cartea: toate paginile sunt parcă scrise de tovarășul profesor: unghiuri, cercuri, AB, a prim, b prim... Deodată mă trezesc cu Fănel lângă mine. Intreabă în șoaptă:

— Dece ai întârziat? Tot timpul te-am bombardat cu cocoloașe...

— Și eu pe tine.

— Ai adus greerașii? S'au uscat? Cum sunt? Arată-mi și mie unul.

— Așa dar... AB este egal cu CD... răsună vocea tovarășului profesor dela tablă. Ați înțeles?

— Daa — răspunde clasa.

— Tu ai înțeles? Care AB? Unde-i AB-ul ăsta, Fănele?

— Haide, Mișule arată-mi-i... numai o secundă...

— Stai mă, nu vezi că nu-l găsesc pe A?

— Binee... Nu vrei? Binee, mormăie el și-mi întoarce spatele supărat.

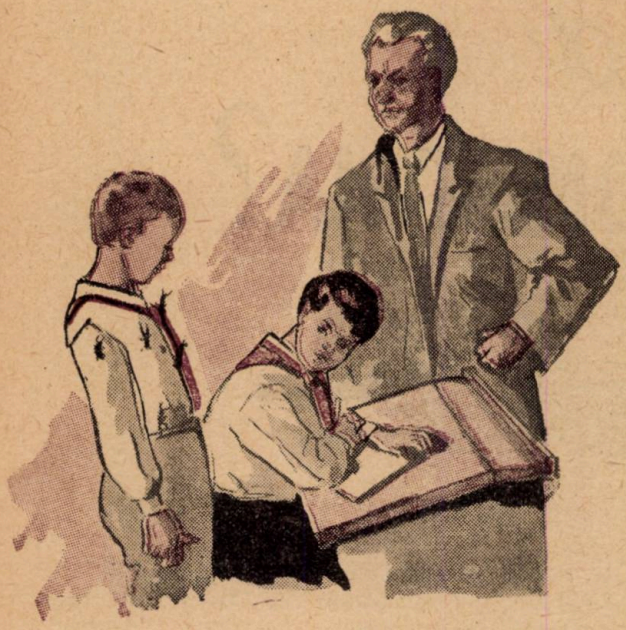

N'are decât. Mă uit la tablă. Incă nu pricep nimic. E păienjenişul liniilor, dar pe A tot nu l-am găsit... şi pe B... şi pe CD. Fănel mă'nghionteşte din nou :

— Te rog Mişule — arată-mi unul — numai unul... unul singur...

Se apleacă pe bancă şi şopteşte cu lacrimi în ochi :

— Să mor eu dacă-ţi mai dau acuarelele...

Uff, pisălog mai e. Incep să mă scotocesc în buzunar dar tov. profesor se uită ţintă la mine. Şi Fănel mă'nghionteşte într'una..

— Ai mă răbdare, nu vezi că nu pot scoate cutia din buzunarul drept cu mâna stângă...

In sfârşit scot cutia. Când dau să o deschid, o şi înhaţă.

— Ce simpatici ! Ce simpatici ! Se bucură Fănel.

Intr'adevăr... sunt simpatici şi negri. Dar vopsiţi, sunt grozavi. Inchipuiţi-vă un greere alb cu picăţele roşii. Sau unul cu dungi albe ca o zebră. Sau cu capul roşu şi picioarele verzi... Teribil de simpatici. Cum îi colorez ? Simplu. Cu acuarelele lui Fănel.

Deodată văd că pune cutia în buzunar. In buzunarul lui dela piept. Mă răstesc în şoaptă :

— Ce faci, Fănel. Dă-mi cutia.

Nici nu se uită la mine. Priveşte la tablă şi murmură cu toată clasa : — AB este egal cu CD.

— Dă-mi cutia.

Intreabă cu nevinovăţie :

— Care cutie ?

— Mie să-mi dai cutia !

— Ia mai taci din gură ! Tu nu vezi că nu găsesc pe AB ? Şi pe urmă au fost acuarelele mele şi pensulele mele... Şi ideea mea...

— Şi greerii mei.

Cu chiu cu vai îmi dă trei greeri galbeni. De fapt ăştia galbeni nu au nici un haz. Las'că-mi cumpăr eu acuarele.

Tovarăşul profesor îşi şterge mâinile de cretă şi se urcă pe catedră.

— Ia să vedem, copii, ce-am învăţat noi astăzi?

Băieţii ridică mâna. Dar în aceeaşi clipă se aude un ţârâit prelung. Fănel duce mâna la buzunarul dela piept şi îngălbeneşte : ca greerii mei. Apoi se face roşu şi alb : ca greerii lui.

Murmură moale : — Mişule, cutia... cutia...

— Ce-i cu cutia ?

— S'a deschis cutia. Nu mai sunt greerii.

Caută înfrigurat.

— Dece segmentul AB este egal cu CD ? — întreabă tovarăşul profesor. Spune tu, Popescu Ştefan !!

Fănel se scoală în picioare. Mă uit spre el. Pe pieptul lui ţopăie vreo zece greeri. Parcă-s năsturaşi colorati. Doi, încep să ţârâie... ba nu, trei... cinci... toţi !

Tovarăşul profesor se apropie de noi. Simt că nădusesc, că sunt numai apă... Scot batista şi-mi şterg fruntea... Dar din batistă ies alte târâituri. Intr'o clipă toată clasa se strânge în jurul nostru.

Noroc că a sunat... Noroc, vorba vine. Intr'o oră toată şcoala a aflat povestea. In aceeaşi seară tovarăşul diriginte a fost pe la mine acasă. Era, ţin minte, ora opt douăzeci... La opt douăzeci şi cinci ,la etajul VII nu mai ţârâia nici un greere.

. . . . . .

A trecut de atunci o săptămână. Incă de a doua zi am fost mutat în prima bancă, cu Fănel alături. Am început să pricep toate segmentele : AB şi AC, şi a prim şi b prim... şi nu mai seamănă deloc unele cu altele. Doar din când în când se aude un ţârâit. Se vede că unul din greeri s'a oploşit undeva în clasă. Şi parcă-i un făcut, îl apucă ţârâitul tocmai în ora de geometrie... Ah, de-aş pune mâna pe el. Il căutăm în fiecare seară şi eu şi Fănel. Am auzit că dacă dau de căldură, greerii ăştia trăiesc până în Decembrie... Şi acum e deabia Octombrie... Aşa să fie ? Afurisite gângănii !

Al. Vlahuță

Unul dintre cei mai valoroși scriitori ai literaturii române este Alexandru Vlahuță. S'a născut la Pleșești, județul Tutova în 1858 și a murit în anul 1919. Despre copilăria sa, poetul ne spune că „a fost tristă și că n'ar vrea s'o retrăiască aevea"... Incă din liceu începe să scrie versuri și să publice la revistele și ziarele vremii. Din partea regimului burghezo-moșieresc Vlahuță întâmpină foarte multe greutăți. El nu era văzut cu ochi buni de demnitarii țării deoarece în scrierile lui, a atacat societatea burghezo-moșierească și modul ei de trai. El critică fără cruțare școala burgheză, moravurile, învățământul înțesat de prejudecăți. De asemeni atacă și demască diferite aspecte ale orânduirii burghezo-moșierești.

Opera lui Vlahuță cuprinde două culegeri de versuri: „Poezii" și „Iubire", volume de nuvele, articole și schițe („Nuvele", „Eminescu și o poezie

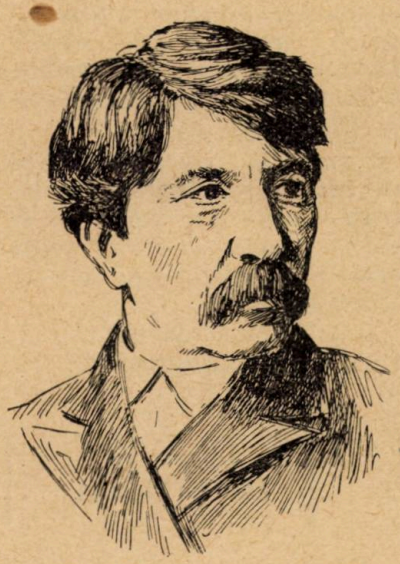

nouă", „Din goana vieții" și altele).

Din toată opera reiese clar, atitudinea sa progresistă. Fiind întotdeauna alături de cei săraci și obidiți, el și-a atras ura societății burgheze în care a trăit. Vlahuță a fost toată viața împotriva monarhiei. In timpul răscoalei din 1907 el scrie puternicul poem „1907" un necruțător atac la adresa monarhiei și a minciunii:

„Minciuna stă cu regele la masă"
Dar asta-i cam de multișor poveste
De când sunt regi, de când minciună este
Duc la olaltă cea mai bună casă...

Atitudinea lui antimonarhică o aflăm și din corespondența cu Caragiale și din respingerea ofertei de a deveni membru corespondent al Academiei burgheze. La această ofertă ce i se făcuse el a răspuns: „O fi aceasta o mare onoare. Dar eu n'o înțeleg, n'am cerut-o, nu știu pentru ce mi se dă, și nu pot s'o primesc. Nu sunt și nu voi fi niciodată academician". Intr'adevăr n'a fost academician al burgheziei, dar astăzi, clasa muncitoare i-a conferit titlul de membru al Academiei R.P.R. post-mortem.

Anton Pan

Tatăl lui Anton Pan era un căldărar român, iar mama lui era grecoaică. Ei locuiau în Bulgaria. Anton, fiul cel mic s'a născut în 1794. Tatăl moare curând, iar mama își ia fiul și trece Dunărea în țara noastră. Cum avea o voce foarte bună, el intră cântăreț la o biserică unde se face cunoscut și apreciat.

Activitatea literară și-o începe de tânăr, prin 1821. A căpătat în curând o mare dragoste pentru scris și nu se mai desparte de această preocupare până la moarte.

In 1843 își instalează o tipografie proprie și începe să tipărească nu numai lucrările sale dar și pe ale altora.

Intreaga operă a lui Anton Pan vădește un profund spirit popular. De altfel el însuși și-a

propus ca maximă conducătoare în activitatea literară cuvintele: „Dela lume adunate și din nou la lume date". Prin lume, Pan înțelegea mulțimea de oameni simpli, poporul, cu care a fost toată viața într'o strânsă legătură.

Dintre cele mai importante opere ale lui citățm: „Povestea vorbii", „O șezătoare la țară", traducerea povestirii orientale „Nastratin Hogea", fabule, anecdote, etc.

In „Povestea vorbii" autorul aranjează pe grupe diferite proverbe culese din graiul viu al poporului. In ele se înfierează lenea, hoția, beția, sgârcenia, iar pe de altă parte se aduce laudă hărniciei, cinstei, dragostei de învățătură, respectului pentru părinți, etc. Iată câteva

dintre proverbele şi zicalele din „Povestea vorbii“ : „Cine ştie carte, are patru ochi“, „Sgârcitul numai stângă are (care ia), dreapta îi este uscată (care dă)“.

Ceea ce l-a făcut pe el să adune cu atâta migală proverbele şi zicalele poporului nostru e nu numai dragostea pentru acestea, ci şi dorinţa de a-i servi poporului însuşi, de a se putea învăţa din culegerile sale.

In „O şezătoare la ţară“ sau „Călătoria lui moş Albu“ creiază o amplă imagine a vieţii la sat din vremea aceea.

Cu vioiciunea caracteristică stilului său, Pan ne înfăţişează un bătrân povestitor, o slugă „povestaşă“, un popă, un arendaş, etc.

Fabulele şi istorioarele lui aduc aceeaşi atitudine critică împotriva nedreptăţilor sociale (Toporul şi vâcşoara), împotriva lenei (Carul frânt), sgârcenie (Scumpul), etc.

A murit în ziua de 2 Noembrie 1854, a fost îngropat la biserica Lucaci din Bucureşti şi pe piatra funerară i s'au săpat versurile epitafului său care se încheie astfel :

„Implinindu-şi datoria
Şi talantul ne'ngropând
Şi-a făcut călătoria
Dând în lume altor rând“.

De atunci multe rânduri de oameni au învăţat din opera lui Pan şi l-au preţuit mult. Vasile Alecsandri spunea despre „Povestea vorbii“ că e „Filosofia poporului român“, iar M. Eminescu i-a închinat în poemul „Epigonii“ acest vers :

„S'a dus Pan, finul Pepelei,
cel isteţ ca un proverb“.

La rândul nostru avem datoria să-l preţuim pe Anton Pan şi să învăţăm din înţelepciunea adunată în cărţile lui.

Prin sălile Palatului Pionierilor

Azi ca şi ieri,
In fiecare zi,
Prin sălile „Palatului“
Glasuri cristaline de pionieri
Vei auzi.

Un grup de fetiţe
In scurte rochiţe,
Cu părul blond, inele,
S'au oprit...
Se'ncinge-o discuţie vie :
— Ce mai aşteptăm ?
— Hai, să intrăm,
— La „Coregrafie“.

Alt pionier, mai la o parte
Propune'n şoapte :
— Ştii ce, Costele,
Să ne înscrim
La „Aeromodele“.

O pionieră mică,
Cu glas de turturică,
Şi alţi, vre-o cinci
Mai măricei,
Cu pasul ritmic, apăsat,
La Cercul de Fizică-au intrat...

O melodie,
Plină de gingăşie,
Se revarsă pe culoare
In acorduri de vioare...
Cine să cânte oare?
Micii pionieri,
Atenţi, pe scăunele,
Urmăresc bobiţele acele
Numite note muzicale..

Arcuşul la'nceput
Alunecă stângaci pe strună.
Dar nu va trece mult
Ziarele-or să spună:
— Tovarăşul Valeriu
Va dirija concertul...
Pe muzicantu-acesta
Unde l-am mai aflat?
Pe vremuri, pionier...
El studia vioara
La Palat...

La Cercul de Naturale.
Pe mese rafturi,
Borcane, plante, animale.
Cu privirea concentrată
Ei privesc o planşă roză.
Urmăresc şi studiază
„Broaştele“, „Metamorfoză“...

Coli de hârtie, gume, creioane.
Planşe cu flori,
Copilaşi, avioane...
Incearcă-abia să deseneze.
Din imaginaţie
Să schiţeze...
La Cercul de artă decorativă,
De asemeni munca e activă.
Căci toţi, tăcuţi,
Creiază pe hârtie
O casă, un copac,
Sau o frunză de vie...

de CORNEL BACOVIA

Stâna de pe Drăganul

— reportaj — de AL. CALISTRAT

Pentru drumeţul care străbate minunatele plaiuri ale munţilor noştri, nu există clipă mai plăcută, decât atunci când, după asprimea urcuşului sub razele arzătoare ale soarelui, vede mijind printre copacii unei margini de pădure zidurile albe ale căsuţei dela stână. Dorul de odihnă nu trebuie însă să-l facă să grăbească pasul, ci mai bine să privească cu luare aminte în jur şi să caute pe baciul care trebuie să se afle prin apropiere, sau măcar, pe vreun cioban. Graba l-ar putea pune în conflict cu câinii ciobăneşti, care, mult mai puţin primitori şi prietenoşi decât stăpânii lor, l-ar face să petreacă minute neplăcute.

Ţinând dar seama de învăţătura aceasta a altor drumeţi mai cu experienţă, ajunşi în preajma stânei de pe Drăganul a Gospodăriei de Stat din Lăicăi, ne-am oprit căutând în jur pe cineva, care să ne fie de pază. De dincolo de o perdea de pădure, veneau până la noi sunetele melodioase ale tălăngilor şi cântul subţirel al unui fluier ciobănesc, către care ne-am îndreptat fără întârziere. Aşa l-am cunoscut pe tovarăşul Ion Frusina Dumitru, cioban din colectivul stânei de pe Drăganul.

— Aţi venit să vedeţi oile noastre? întrebă el. Păi şi aveţi ce vedea: avem aici aproape o mie de oi, tot una şi una.

— O mie de oi? In jurul nostru abea dacă sunt o sută.

— Păi nu sunt toate aici, ne spune râzând ciobanul. Astea-s numai o parte. Doar suntem doisprezece ciobani la stâna aceasta a Gospodăriei de Stat Lăicăi şi fiecare avem o parte din oi lăsate pe seama noastră. O să le vedeţi pe toate când om merge la stână pentru mulsul de amiază.

Cum după puţină vreme soarele ne privea drept în creştet, tovarăşul Dumitru îşi porni turma spre stâna care nu se afla la prea mare depărtare.

— Trebuie să ne grăbim, ne spuse el. Oile trebuiesc mulse la ore fixe: numai aşa putem obţine cantităţi mai însemnate de lapte şi să ne îndeplinim planul de producţie!

— Ce legătură este între lapte şi ora fixă?

Tovarăşul Dumitru zâmbeşte: Oi fi eu cioban la oi, dar şapte clase elementare tot am învăţat. Nu ştia oaia de ceas, dar obişnuinţa e lucru mare. Asta am mai citit-o noi şi în cărţile care le avem despre oierit, jos la gospodărie.

La stână ne întâmpină prietenește badea Căcetoiu, baciul, şi ceilalţi ciobani ai colectivului, care au venit şi ei la ora fixă a mulsului de amiază. Găleţile de lemn, de o curăţenie exemplară, se umplu curând cu lichidul alb al laptelui atât de preţios. Un alt tovarăş din colectiv, tov. Benone, cioban şi el, înregistrează cantităţile de lapte obţinute şi le comunică baciului, care încruntă gânditor sprincenele.

— Scade mereu laptele, spune el celorlalţi. E semn de toamnă. E vremea să ne gândim la plecare.

La strungă, munca mulsului e în toi. Găleţile pline sunt duse la căşăria din dosul stânei, unde laptele e fiert şi preparat, spre a se obţine din el caşul şi urda, în timp ce altă parte este pus în bidoane speciale, care sunt trimise zilnic spre centrul de colectare din vale, spre prelucrare.

Odată mulsul terminat, oile sunt lăsate în ocol sub paza sigură a câinilor, în timp ce ciobanii se duc la masă.

— Nu poftiţi să luaţi masa cu noi? ne poftește badea Căcetoiu. Ce-i drept, bucătarul nu e de soi, dar nici nu e mai rău ca alţii. Aici sus pe munte se mulţumesc tovarăşii şi cu ştiinţa mea în ale bucatelor, dar au în schimb de două ori pe zi, în afara caşului, urdei şi jinţiţei, o mâncare caldă, cu

carne şi pâine, toate trimise din vale, tocmai dela Gospodăria de Stat de care ţinem.

La umbra stânei, masa este pusă în grabă, aşternută cu un ştergar alb, iar ciorba gustoasă şi aromitoare îi îmbie pe toţi.

Masa de amiază se termină curând şi turmele pornesc din nou la păscut. Odihna în ca-

mera răcoroasă a stânei, în care găsim în afara unor broşuri despre oierit, ziarele aduse odată cu alimentele din vale, este cât se poate de plăcută.

Mai târziu pornim în plimbare spre culme.

— Dacă o luaţi dincolo de pădure, ne spune baciul, îl găsiţi pe tov. Benone cu turma lui. Pe costişa de dincolo de vâlcea, e tov. Anton. Pe coasta dimpotrivă e tov. Frusina Dumitru...

— Îi ştii pe toţi pe unde sunt, baciule?

— De bună seamă! Păşunea e împărţită în parcele şi fiecare turmă îşi are locurile ei de păşunat. Numai că în fiecare zi, locul se schimbă. Astăzi oieritul nu se mai face la întâmplare. Oaia nu paşte cu folos pe aceeaşi păşune două zile la rând. Trebuie să dăm timp ierbii să se refacă. Acuma însă spre toamnă e mai greu. Vremea a început să fie rece în timpul nopţii, ziua e mai scurtă şi vegetaţia nu mai are timp să se regenereze.

Explicaţiile atât de limpezi ale baciului, îşi au şi ele explicaţia lor: baciul, care face parte din Uniunea Cooperativelor de oierit, este detaşat numai la Gospodăria de Stat din Lăicăi, ca specialist, care a absolvit un curs special pentru creşterea şi exploatarea oilor.

Inserarea readuce turmele răspândite pe munte, din nou la stână. Mulsul de seară se face repede. Laptele e dus la căşărie, după care ciobanii din colectiv se adună pentru o scurtă consfătuire asupra problemelor de muncă.

— Merge greu păşunatul, spune tovarăşul Vasile. S'a îmbătoşat iarba. Nu mai e grasă şi hrănitoare pentru oi. E timp să ne tragem mai la vale spre saivane.

— Aşa-i, îşi dă cu părerea şi tov. Benone. Dacă ne lăsăm mai spre vale, mai găsim iarbă bună şi putem să menţinem producţia de lapte, depăşindu-ne mai mult planul. Ce spune tovarăşul zootehnician dela Gospodărie, tovarăşe Căcetoiu?

— Şi el spune la fel, tovarăşi. Pornim peste o zi spre vale. Ducem oile la saivanele din Lăicăi, unde avem pregătit destul furaj pentru toată iarna. Ne-aşteaptă altă muncă. Oile noastre trebuie să dea şi lână peste plan, industriei de stofe din ţară. Nu degeaba sunt o încrucişare de merinos cu ţurcană şi ţigaie. Şi cum n'am avut pierderi de oi tot anul, să ne străduim să nu avem nici în timpul iernii care vine.

Consfătuirea de producţie la stână a luat sfârşit. Pe bolta de sineală a cerului au prins să lucească stelele. Adierea rece a nopţii de toamnă face pe fiecare să preţuiască din plin adăpostul călduros al cojocului din blană de oaie. Pe un tăpşan apropiat s'a aprins un foc de vreascuri, ale cărui flăcări jucăuşe însufleţesc umbrele codrului apropiat. De trei ciomege încrucişate cu îndemânare peste foc, a fost atârnat un ceaun în care fierbe mămăliga. Pe ştergare aşternute în faţa fiecăruia s'au înşirat bunătăţile căşăriei: caş, urdă şi în căni, jintiţa cu gust înţepător.

Ion Frusina Dumitru a scos fluerul din şerpar şi a început să doinească.

Peste jăratecul focului care se stinge trec cu fâlfâit moale păsările de noapte. Din codrul apropiat se aud foşnete, icnituri scurte şi chiar şi urletul de lup. Câinii răspund cu lătrături scurte, furioase. Câţiva dintre ei dau necontenit ocol turmelor, în timp ce alţii stau de strajă pe loc. Deodată spre un punct mai depărtat se pornesc lătrături furioase, şi trei duluăi se reped în urmărirea vreunui oaspete nepoftit, care s'a apropiat prea mult, de oile încredinţate pazei lor. Liniştea adâncă, de nepătruns, ca o pânză neagră, se lasă apoi peste munte. Ciobanii, înfăşuraţi în cojoacele lor, s'au culcat în mijlocul oilor. Aceasta-i rânduiala la stână.

In zori, gospodăria stânei este cumpănită cu chibzuială pe spinarea măgarilor. Ciubere mari, samare încărcate şi ultimul caş, care n'a mai apucat să ia calea Gospodărici de Stat sunt legate pe spinările cenuşii. Stâna, strunga, ocoluriile, au rămas goale. Baciul mai aruncă o privire în jur, priponeşte uşa şi dă semnalul de plecare.

— Ia la oi!

Câinii ciobăneşti latră scurt şi îmboldesc oile la drum. Turma se urneşte. Pe margini de pripoare, pe sub buză de codru verde, păscând ici şi colo smocurile de iarbă pe care răceala toamnei nu le mai lasă să se împrospăteze, oile înaintează încet spre vale.

In urma turmelor rămâne pustiul. Vântul bate rece aducând cu el mirosul reavăn al frunzişului care a început să se ofilească. Nori fumurii acoperă crestele munţilor înconjurători. Pe Drăgan coboară toamna, în timp ce turmele se îndreaptă domol spre adăpostul saivanelor din vale.

Povestire fantastico-ştiinţifică

CALATORIE IN ADANCURI

de RADU NOR *(urmare)* Ilustraţii: POCH

Grota misterioasă

Timp de câteva ore, litoreactorul urca şi cobora de-alungul unor strate uşor cutate. Intrară într'un strat de lignit gros de 4 metri pe care aparatul îl străpunse cu mare uşurinţă, din cauza durităţii reduse.

Alecu Florea acţionă un mecanism. Un braţ metalic care era înzestrat cu o mică cupă asemănătoare celei unui escavator, ieşi din trupul litoreactorului şi se întoarse cu o probă de rocă pe care studentul o analiză cu amănunţime. Peste câteva minute îi raporta profesorului cele descoperite.

Cărbunii erau de calitate inferioară, având un conţinut redus de carbon. Rareori se puteau determina şi arbori carbonizaţi. Ei luaseră naştere prin acumularea plantelor în bazine închise. Calitatea inferioară se datora faptului că erau încă prea tinere, că procesul lor de carbonizare era puţin avansat.

Inginerul Staicu luă fişa de observaţie şi o parcurse în grabă.

— Cred că nu merită să fie extras, spuse el. Ce părere aveţi tovarăşe profesor? Ştiţi, mă gândesc la rentabilitate...

— Să-l extragem? Nu, nu merită! Şi totuşi îl voi însemna pe harta mea.

Inginerul îl privi surprins.

— Da, urmă geologul, chiar dacă nu-l extragem direct, mai există o soluţie. Putem să-l ardem sub pământ, acolo unde se află, insuflând un curent de oxigen, şi să folosim gazele astfel obţinute. Iată dece înregistrez zăcământul... şi-l încercuiesc cu creionul albastru, ceeace pentru mine înseamnă „are perspective, nu trebuie trecut cu vederea".

Grigore Brânduş continua să privească harta regiunii.

— Să ştiţi că ne-am îndepărtat destul de mult de locul de unde am pornit. Nu va fi de mirare dacă am da de nişte roce cu mult mai dure decât cele pe care le-am întâlnit până acum.

Peste alte două ceasuri, inginerul Staicu anunţă că aparatul îşi croieşte cu greu calea înaintând orizontal printr'un strat cu mult mai rezistent.

O analiză îi stabili în grabă componenţa. Era un calcar de o tărie deosebită, mai vechi ca formaţiunile terţiare pe care le străbătuseră până atunci. Metru cu metru, litoreactorul sfredelea roca din faţa sa, strecurându-se încet prin golurile formate.

Pe neaşteptate, motoarele tăcură. O linişte profundă îi înconjură.

— Ce s'a întâmplat? strigară într'un glas profesorul şi studentul, năvălind în cabina de conducere.

Virgil Staicu era palid.

— Era cât p'aci s'o păţim! Dacă nu mi-aş fi aruncat privirea pe ecranul radiolocatorului special, care a semnalizat că ne apropiem de un gol, dacă am mai fi înaintat cu câţiva metri, ne-am fi prăbuşit! Ia uitaţi-vă ce se vede prin periscop în faţa noastră!

Se uitară prin ocular. La lumina vie a reflectorului zăriră o peşteră de dimensiuni gigantice.

Botul litoreactorului străpunsese unul din pereții ei calcaroși, la o înălțime de peste 30 de metri de bază.

— Înapoi! Să ne întoarcem de îndată și să coborîm printre straturi până vom ajunge la partea inferioară a acestei peșteri, propuse geologul.

Motoarele începură să acționeze în sens invers și ghiarele metalice schimbară curând poziția aparatului.

Peste câteva minute acesta străpunse din nou peretele, cu 30 de metri mai jos, înaintă puțin și se opri.

Aprinseră toate farurile.

Panorama era de-adreptul fantastică. Un dom uriaș se ridica până la înălțimi pe care sulița de lumină nu putea s'o străbată. Din loc în loc erau coloane și colonașe cu forme neregulate, blocuri, conuri și piramide zimțate, ascuțite, pe alocuri sparte, fărămițate și sfâșiate.

Aveai impresia că un gigant își rotise odată în joacă ghioaga și sfărâmase totul în jurul lui.

— Ne dăm jos, tovarășe profesor?

Alecu Florea se și repezise spre mecanismul trapei. Inginerul îl prinse de mânecă.

— Stai! Crezi că ești la suprafață? Aici pot fi gaze sub presiune pe care organismul nostru nu le suportă. Nici cu temperatura nu cred că ai putea să te împaci. Și nici prin trapa asta nu putem ieși, căci oxigenul din interiorul litoreactorului ar scăpa afară și vehicolul nostru s'ar putea umple cu gaze toxice.

Între timp geologul își îmbrăcase costumul de protecție asemănător celui de scafandru și își înșuruba casca cu tubul metalic, care făcea legătura cu rezervorul de oxigen, prins pe spate.

Costume de acest fel, fuseseră recent concepute. Erau rezistente la presiuni mari și prevăzute cu un mecanism, care făcea să circule un lichid refrigerent printre straturile materialului, menținând temperatura în permanență la +18°. Teperatura din exterior, de +50°— +60°. ar fi fost cu greu suportată de cercetători, fără îmbrăcăminte specială.

Un aparat de radioemisie și recepție de dimensiuni reduse era instalat în interiorul căștii, îngăduind comunicarea între cercetători.

Și ceilalți își puseră în grabă costumele și-și fixară coifurile.

Se apropiară apoi de o trapă mult mai mică, aflată în peretele opus al vehicolului. Aceasta, special adaptată pentru părăsirea litoreactorului sub pământ, era prevăzută cu o minusculă cameră-ecluză, care oprea gazele de afară să pătrundă în interior.

Peste câteva minute cei trei cercetători înaintară pe fundul cenușiu al grotei misterioase.

Cimitirul animalelor

Drumul era anevoios. Urcau și coborau neîncetat, se cățărau pe pante abrupte pentru a coborî apoi povârnișuri presărate cu stânci de dimensiuni și forme variate, ocolind prăpăstii sau sărind peste gropi și crăpături mai înguste. Pe neașteptate, studentul care mergea înaintea celorlalți, scoase un strigăt:

— Acolo, la dreapta! Uitați-vă! Vocea sa răsună limpede în difuzoarele minuscule ale aparatelor de radio.

Priviră în direcția indicată.

— Schelete! Schelete de animale, rosti profesorul emoționat.

Se apropiară în grabă.

— Nemaipomenit! Atâtea schelete! Un adevărat cimitir de animale! exclamă inginerul.

Profesorul nu mai avu răbdare să aștepte. Își puse reflectorul pe un colț de stâncă și

îngenunchie în faţa osemintelor, în parte la suprafaţă, în parte îngropate în stâncă. Începu să lovească cu ciocanul şi să le desprindă binişor.

La fiecare rest de animal pe care-l ţinea în mână, scoase câte o exclamaţie.

— Extraordinar! Iată-i pe strămoşii calului de azi, pe Miohippus, cu degetul din mijloc dezvoltat şi pe Hipparion, cu degetele laterale foarte reduse. Şi nu un singur exemplar, ci zeci de schelete, unul mai bine conservat decât celălalt.

Profesorul se ridică şi porni mai departe. La numai 30 de metri se opri din nou şi-l chemă pe inginer.

— Tovarăşe Staicu, îţi dai seama ce-am găsit aici? Vezi scheletul de colo, cel cu colţii încovoiaţi? Este Elephas, strămoşul elefantului... şi iată şi un Mastodon şi un Dinotherium, mamifere gigantice din terţiarul nou. Şi dacă observi, toate aceste schelete sunt apropiate celor ale animalelor de astăzi.

Îşi pregătiră aparatele fotografice.

La lumina orbitoare a unui reflector portativ imprimară pe peliculă imaginea scheletelor a zeci de animale mari, pe care nu le puteau duce cu ei din cauza spaţiului redus din interiorul litoreactorului. Apoi, însemnă pe hartă locul exact al grotei, a cărei boltă se afla la o adâncime relativ mică de suprafaţa pământului. După ce mai cercetară câtva timp peştera, se hotărîră să se întoarcă spre litoreactor.

Pe drum, profesorul vrând să întrebe ceva, se întoarse spre dreapta unde-l bănuia pe student.

— Ascultă Alecule... Dar unde eşti?

Alecu Florea nu răspunse.

Îşi îndreptară lanternele electrice în toate direcţiile, dar studentul nu era nicăieri. Dispăruse ca şi când ar fi fost înghiţit de bezna de nepătruns a grotei subterane.

Dispariţia studentului

Îl căutară timp de o jumătate de oră printre stâncile peşterii, se întoarseră apoi spre litoreactor, dar nu-l găsiră nici acolo. Strigară şi dădură semnale luminoase, dar nu primiră niciun răspuns.

Trecuse un ceas şi mai bine. Extenuaţi, se trântiră pe paturile pliante.

Geologul bombănea ceva despre lipsa de disciplină, încurcă lume, şi despre o bătaie straşnică care urma să fie administrată „cuiva" după ce acesta va fi găsit.

Aceste cuvinte aspre erau menite doar să ascundă îngrijorarea mare a bătrânului căci îl iubea mult pe Alecu Florea.

— Nu, nu pot să stau aici fără să fac ceva! Băiatul e în pericol, e poate accidentat. Haide, tovarăşe Staicu, să ne continuăm cercetările.

Trecu încă o oră lungă ca un veac. Cotrobăiră prin toate ungherele, priviră prin nişe şi crăpături, luminară fundurile prăpastiilor, trecură prin ganguri întortochiate, prin săli vaste cu forme fantastice... dar nu-l găsiră.

— Ce-i de făcut? Ce-i de făcut? Profesorul Brânduş se aşezase pe marginea unei stânci şi-şi prinse capul între mâini.

— Nu, nu pot să mă împac cu acest gând...

In aceeaşi clipă, inginerul îi puse mâna pe umăr.

—Stt!... profesore, ascultă! Se aude ceva în difuzor.

Brânduş sări în picioare.

Auzise şi el, destul de limpede, nişte sunete ca şi când cineva ar fi respirat din greu în imediata apropiere.

— El trebuie să fie, strigă profesorul, trăieşte! Sub geamul străveziu al căştii, chipul îi trăda o bucurie nemăsurată.

Fără să mai aştepte, inginerul puse în funcţie detectorul de unde radiofonice, care, spre uimirea celor doi, indica o direcţie verticală, spre bolta grotei.

— Cum, spre tavan să se fi căţărat puşlamaua? exclamă profesorul. Să vezi ce-i fac când îl găsesc!... Il... îl...

Urmând direcţia acului de pe cadranul detectorului, începură să urce o pantă înclinată. La mijlocul drumului, o umbră se desprinse din întuneric. Era Alecu Florea.

— Ce-i cu tine? Unde ai fost? strigară cercetătorii.

Studentul nu răspunse. Se simţea că avea conştiinţa încărcată.

Le întinse doar mâna în care se afla un obiect rotund de culoare alburie.

Când îl luminară cu reflectorul, rămaseră muţi de uimire.

Obiectul era un craniu omenesc!

★

In cabina litoreactorului, studentul îşi povestea păţaniile.

La un moment dat, îndepărtându-se cu câţiva metri de grup, găsise la picioarele unui zid un os care se asemăna cu un femur de om.

Din acel moment, acţionase aproape automat, fără să se mai gândească la pericole sau greutăţi. Inflăcărat cu gândul la descoperiri extraordinare nu mai dăduse atenţie chemărilor şi semnalelor. Escaladase zidul, ajunse la intrarea unei nişe, şi pătrunzând înăuntru, găsise, mormane de schelete omeneşti şi cranii.

Le cercetase timp de o oră, apoi luase un craniu cu el şi făcuse cale întoarsă.

După ce ascultă povestirea studentului, Grigore Brânduş clătină din cap, îl privi pe sub sprâncene şi spuse mustrător:

— Ascultă, Alecule, cel puţin să fi răspuns la chemările noastre! Trebuia să-ţi închipui că suntem neliniştiţi şi că ne facem zeci de gânduri.

(va urma)

ATOMUL SUPUS

Prima uzină electrică pe bază de energie atomică

de G. MOISIL

Pentru uşurarea şi sporirea productivităţii muncii, omul a căutat să folosească pe lângă energia muşchilor săi şi imensele rezerve de energie ce se află în natură, cum ar fi energia vânturilor, a apelor, şi mai apoi, energia cărbunelui şi petrolului.

Transformarea energiei combustibililor şi a căderilor de apă în energie electrică, a dus la construirea marilor termocentrale şi hidrocentrale, care alimentând regiuni întregi cu energie electrică permit desvoltarea şi înflorirea industriei şi agriculturii.

Dar iată că de curând ne-a sosit vestea că în Uniunea Sovietică s'a pus în funcţiune o nouă centrală electrică de 5000 kw. care nu foloseşte pentru producerea curentului electric nici combustibili, şi nici căderi de apă, ci un nou fel de energie, energia atomică.

Pentru a putea lămuri ce se înţelege prin energia atomică, este nevoie să pătrundem ceva mai adânc în lumea atomilor.

Se ştie că orice substanţă este construită dintr'un număr foarte mare de părticele, nespus de mici, care nu se pot vedea nici cu cele mai perfecţionate microscoape, şi care poartă numele de molecule. Ca să ne dăm seama de mărimea moleculelor este deajuns să spunem că într'un centimetru cub de aer se găsesc miliarde de miliarde de molecule. Şi totuşi, fiecare moleculă se compune şi ea din părticele şi mai mici, numite atomi. Atomul, despre care ani de zile se credea că nu se poate împărţi în părticele mai mici, se ştie astăzi, că este compus dintr'un sâmbure central greu, încărcat cu electricitate pozitivă, numit nucleu, în jurul căruia se mişcă electronii, încărcaţi cu electricitate negativă. Nucleul atomului este foarte mic, diametrul său fiind cam a zecea mia parte din diametrul atomului. Totuşi, la rândul său şi nucleul este format din părticele şi mai mici,

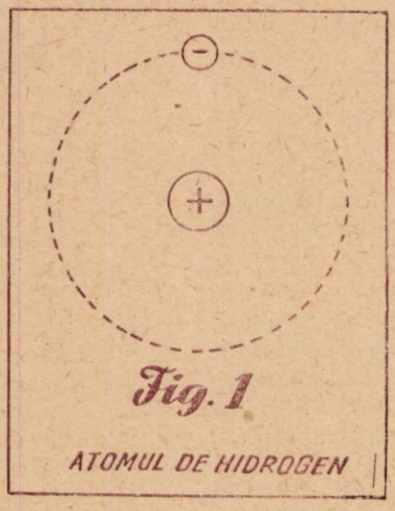

Fig. 1

ATOMUL DE HIDROGEN

neutroni şi protoni, foarte strâns legate între ele. Protonii sunt încărcaţi pozitiv, pe când neutronii sunt neutri din punct de vedere electric. Numărul protonilor şi neutronilor din nucleu variază dela un corp chimic la altul. Astfel nucleul atomului de hidrogen conţine numai un proton (fig. 1), nucleul atomului de carbon are 6 protoni şi 6 neutroni (fig. 2), al plumbului 82 de protoni şi 125 neutroni. In cele mai multe corpuri se pot găsi atomi ai căror nuclee să aibă un număr diferit de neutroni. Astfel metalul numit uraniu, cuprinde nuclee cu 143 neutroni, şi nuclee cu 146 neutroni. Nucleul de uraniu cu 143 neutroni, ca şi alte

Fig. 2.

ATOMUL DE CARBON
IN JURUL NUCLEULUI SE AFLĂ 6 ELECTRONI

nuclee grele, prezintă o însuşire deosebită: dacă el este ciocnit de un alt neutron venit din afară, nucleul se sfărâmă, eliberând o mare cantitate de energie. Totodată, din nucleul sfărâmat pleacă încă doi-trei neutroni, care la rândul lor pot provoca sfărâmarea unui alt nucleu de uraniu. Se poate aşa dar obţine un lanţ de sfărâmări de nuclee cu eliberarea unei mari cantităţi de energie. Ca să vă daţi seama cât este de mare această energie, gândiţi-vă la următoarea comparaţie: dacă sub un munte care are forma unei piramide cu baza de 1 km. şi înălţimea tot de 1 km. provocăm „explozia" unui combustibil nuclear, acest munte, de 1 miliard tone, va fi proiectat în aer până la o înălţime de 65 m.

Incă din anul 1939 savantul sovietic Zeldovici a arătat că dacă se amestecă uraniul cu anumite substanţe cum ar fi grafitul, care încetinesc mişcarea neutronilor, sfărâmarea nucleelor poate fi condusă după voie. Energia degajată poate fi folosită de pildă pentru producerea aburului care să mişte turbinele unei centrale electrice. Pe acest principiu se bazează prima centrală electrică atomică din lume, construită în Uniunea Sovietică, şi care furnizează o putere de 5.000 kw. pentru industria şi agricultura raioanelor învecinate.

Aşa cum se vede în desen, centrala se compune dintr'un reactor, sau pilă, (R) în care se produce sfărâmarea nucleelor; aici se degajă cantităţi mari de căldură ce încălzesc un lichid, care circulă printr'o sumedenie de ţevi ce străbat reactorul. Lichidul încălzit trece în generatorul de aburi (G.A.) unde se produc aburi sub o presiune de 50—100 atmosfere, aburi care pun în mişcare turbina generatorului de curent (T.G.). Centrala electrică atomică nu face nici praf, nici fum. Reactorul şi generatorul de aburi sunt înconjuraţi de un zid gros

de beton (Z.P.B.) care împiedică răspândirea neutronilor și a unor raze pătrunzătoare, periculoase sănătății omului. Toate operațiile în reactor și generator se comandă dela distanță, prin dispozitive automate.

Energia produsă prin sfărâmarea nucleelor este foarte mare. O cantitate de 350 gr. de uraniu, care ar încăpea ușor într'o pungă de bomboane, produce energia necesară pentru a pune în mișcare timp de 24 de ore o centrală electrică de 100.000 cai putere, capabilă să alimenteze un mare oraș industrial.

Perspectivele folosirii energiei atomice în scopuri pașnice sunt imense. Cu ajutorul acestei energii se vor putea desvolta transporturile în mod nebănuit.

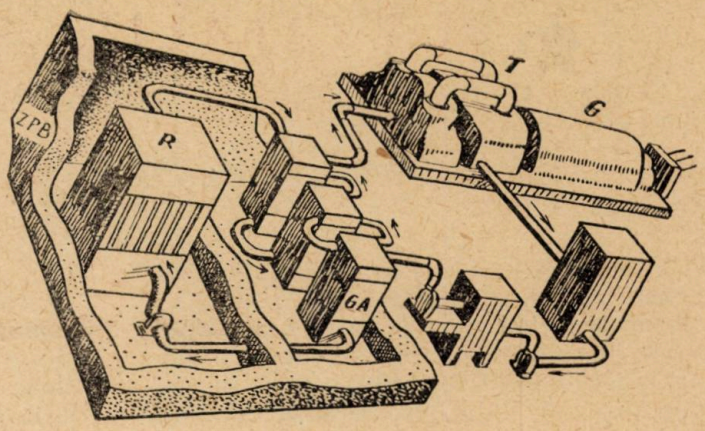

Va fi posibil însfârșit să se realizeze visul de zeci de ani al savanților, sborurile interplanetare. In prezent savanții și inginerii sovietici lucrează la construirea unor noi centrale electrice atomice de 50.000 și 100.000 kw., care vor permite o și mai mare desvoltare a industriei și agriculturii, în scopul continuei ridicări a nivelului de trai al celor ce muncesc.

Cum, ce, dece?

1. Dacă se întâmplă să moară o maimuță care are un pui, celelalte maimuțe îl hrănesc și-l cresc, ca și cum ar fi propriul lor urmaș. Cum vă explicați aceasta?

2. Când un vapor plutește pe un fluviu se constată că valurile pe care le produce sunt mai mari decât acelea pe care le-ar provoca plutind pe mare. Dece?

3. Automobilul de construcție cehoslovacă, Tatra-plan, nu are radiator. Dece anume?

4. Dece anumite păsări ca uliul, barza sau pescărușul, atunci când plutesc în aer fără să dea din aripi, se rotesc în cercuri?

5. Ați putut observa cu toții că la unele motoare există câte o roată sau două, făcute din fontă. Ele se învârt mereu, dar totuși nu transmit mai departe printr'o curea, învârtiturile motorului, așa cum ați fi crezut la prima vedere. Aceste roți se numesc volanți. Care este rostul lor în funcționarea motorului?

6. Dece atunci când o furtună provoacă valuri înalte, de pe vapoare se aruncă în apă cantități mari de petrol?

7. Nu odată s'a întâmplat ca din cauza unui strigăt în munți, să se provoace adevărate avalanșe. De asemenea, nu se recomandă ca în peșteri să se strige, deoarece pot cădea stalactite sau bucăți de pietre. Ce explicație are acest fenomen?

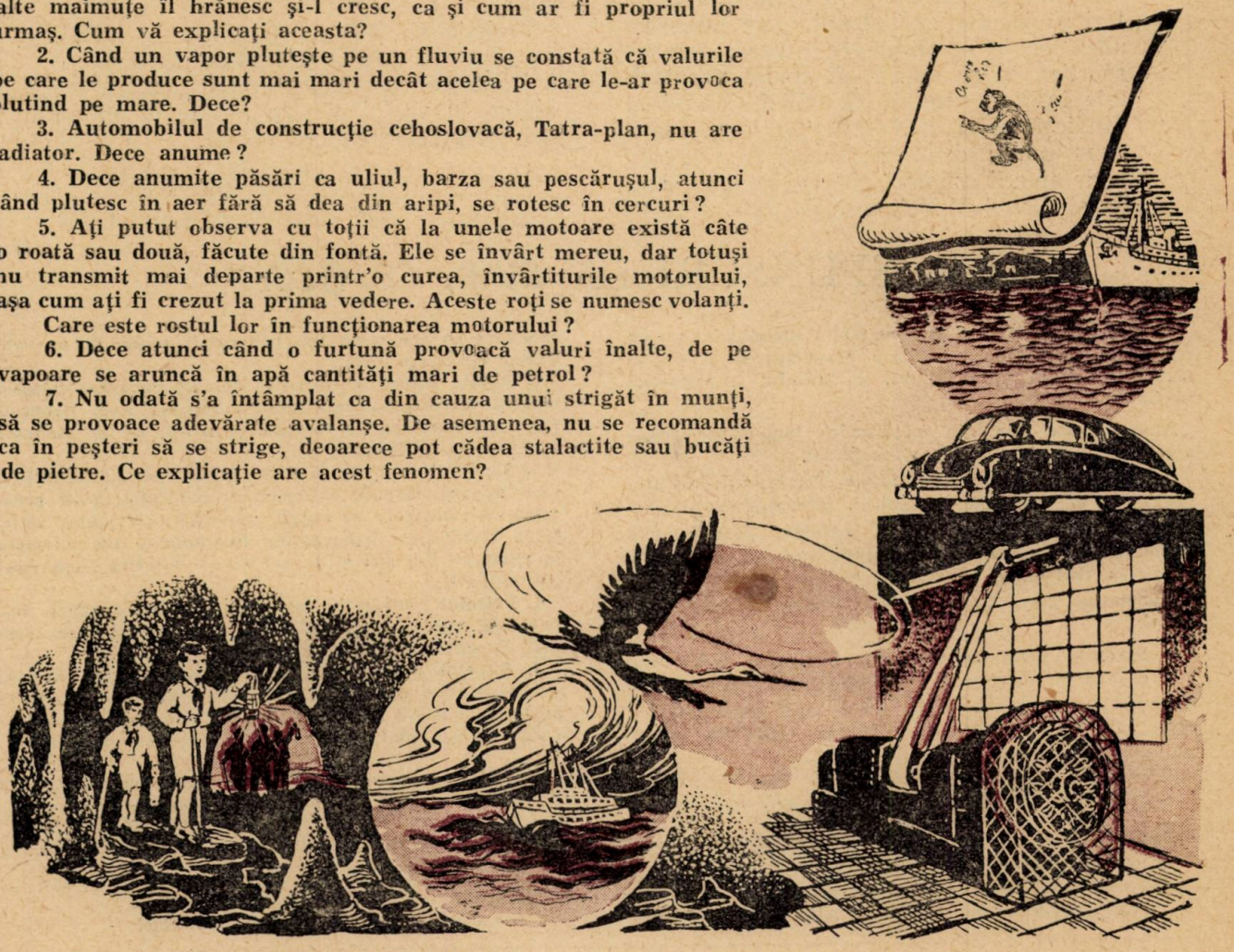

Centrele de antrenament ale micilor fotbaliști

Mingea este trimisă cu precizie, în adâncime, printre cei doi apărători ; interul a țâșnit și lovind puternic balonul care ajunsese în colțul carelui de 16 m. îl trimite în poartă. Gol ! In același timp fluierul prelung al arbitrului vestește sfârșitul jocului.

Publicul aplaudă pe acest jucător, care deși este tânăr, joacă cu multă măiestrie. Coechipierii îl felicită și el e fericit că a reușit să aducă victoria pentru echipa sa...

Și tu îl aplauzi și ești bucuros că favoritul tău a fost din nou la înălțime ! Ce mult ai vrea să joci fotbal tot așa de bine ca și el. Dar nu știi cum să faci ca să poți învăța.

Ai văzut că jucând în curtea școlii, sau pe câmp, împreună cu colegii tăi, nu ai posibilitatea să-ți perfecționezi stilul de joc.

Pentru a veni în sprijinul micilor amatori ai jocului cu balonul, spre însușirea unei tehnici avansate în această ramură sportivă ce se bucură de multă popularitate în țara noastră, Consiliul Central al Sindicatelor a luat inițiativa organizării unor centre de antrenament în Capitală unde tinerii amatori pot să se antreneze. La stadionul Muncitoresc de pe str. Veseliei, pe terenul Constructorul dela Belu, în Dudești, pe terenul Progresul C.C.S., în comuna Militari lângă fabrica de confecții Gh. Gheorghiu-Dej și pe șoseaua Colentina, funcționează centre de antrenament pentru micii fotbaliști.

De două ori pe săptămână — Marți și Joi dimineața între orele 10-12 și Miercuri și Vineri după amiază între orele 14—18 colectivele de antrenori așteaptă pe cei mici, dornici să se inițieze în tainele acestui joc sportiv.

Pentru început multora li se va părea că programul este greu, că oboseala este mare, că antrenorii sunt prea pretențioși. Dar ei să nu dea înapoi, să nu se sperie de greutăți, căci ele sunt făcute pentru a fi învinse. Zeci și sute de antrenamente au făcut Ozon și Nicușor, Băcuț și Călinoiu, Toma și Apolzan pentru a ajunge la măiestrie.

Trebuie să știți că măiestria în fotbal, ca și în oricare altă ramură sportivă, e ca o scară cu multe trepte, iar ca să ajungi în vârful ei este nevoie de multă muncă, perseverență și voință.

PETREA ST.
profesor de educație fizică

RĂSPUNSURI LA *CUM, CE, DECE?*

1. Spre deosebire de alte animale, maimuțele au nu numai instinctul matern foarte desvoltat, ci și cel al ocrotirii descendenților tineri, al traiului în colectiv, în turmă.

Aceasta este una din trăsăturile importante care arată înrudirea dintre om și maimuță.

2. Când un vapor navighează pe fluviu, valurile provocate de el se lovesc de maluri, întorcându-se. Astfel se formează interferența între valurile pornite dela vapor și cele pornite dela maluri, ceea ce determină o agitație mai mare. Pe mări și oceane valurile cauzate de vapor se pierd în larg, neizbindu-se de niciun obstacol.

3. Mașinile Tatra au motoarele la spate; radiatorul, a cărui apă se răcește prin curentul de aer pe care îl întâmpină mașina mergând, nu-și mai are rostul în acest caz. La această mașină răcirea motorului nu se mai face cu apă ci cu aer, aruncat în motor de un ventilator așezat în față.

4. Aceste păsări se rotesc în cercuri deoarece folosesc curenții ascendenți care urcă asemenea unui tirbușon. De acest fenomen se folosesc și piloții de pe planoare în lupta cu înălțimile.

5. Volantul este un disc de fontă perfect echilibrat care asigură mersul uniform al motorului; prin greutatea sa, rotindu-se, el capătă o inerție, contribuind astfel și la învingerea rezistențelor întâmpinate (de exemplu la pornirea din loc și la rezistența datorită compresiei din cilindri).

6. Petrolul plutește la suprafața apei ca o pânză, înghesuind valurile, împiedicându-le de a mai face „coamă" și astfel de a mai lovi vasul.

7. Sunetul perturbează aerul din jur, care vibrează și-l transmite astfel mai departe. Mișcarea aceasta poate da naștere la o forță uneori suficientă de a lovi o stâncă sau piatră nestabilă, provocându-le căderea.

Coperta I. In cercul de geografie **foto ILEANA GRILL**

CRAVATA ROȘIE, revista pionierilor și școlarilor, editată de Comitetul Central U.T.M., apare la începutul fiecărei luni. Redacția: București Piața Scânteii Nr. 1 — Telefon: 7.61.00 Interior 1708; 1706. Abonamentele se fac la oficiile P.T.T. regionale, raionale și comunale și prin difuzorii voluntari.

Intrep. Poligrafică Nr. 2, Intreprindere industrială de Stat, Str. Brezoianu 23—25. C. 9915.

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU

EXEMPLARUL Lei 1,50

Cine le desleagă?

Piramidă geografică

INSCRIETI IN FIECARE PATRATEL CATE O LITERA PENTRU A OBTINE CUVINTE CONFORM SEMNIFICATIILOR DE MAI JOS.

FIECARE CUVANT REZULTA DIN ADAUGAREA UNEI LITERE LA CEL PRECEDENT, URMATA DE AMESTECAREA TUTUROR LITERELOR. IATA SEMNIFICATIILE CUVINTELOR:

1) ASA SCRIAU 1000 VECHII ROMANI. 2) ANTEMERIDIAN. 3) TARM. 4) CAPITALA UNUI STAT SUDAMERICAN. 5) LAC SITUAT DE OBICEI LA VARSAREA MARILOR CURSURI DE APA. 6) ORASUL ACESTA ESTE SITUAT IN MIJLOCUL SESULUI LOMBARDIEI. 7) SE REFERA LA INTREAGA LUME.

MONOVERB COMERCIAL

(3 părți; 7 litere)

Cele patru numere

care sunt cele patru numere consecutive (care urmează unul după altul), a căror sumă este egală cu 50?

Monoverb

(2 părți, 5 litere)

TELEAJEN

CRIPTOGRAFIE

[5, 2, 2]

1 ianuarie 1954

1954

POLINDROM

ESTE ARTICULAT SI DACA IL INTOARCETI ESTE DE 12 ORI MAI MIC.

CUVINTE INCRUCISATE

Fructe

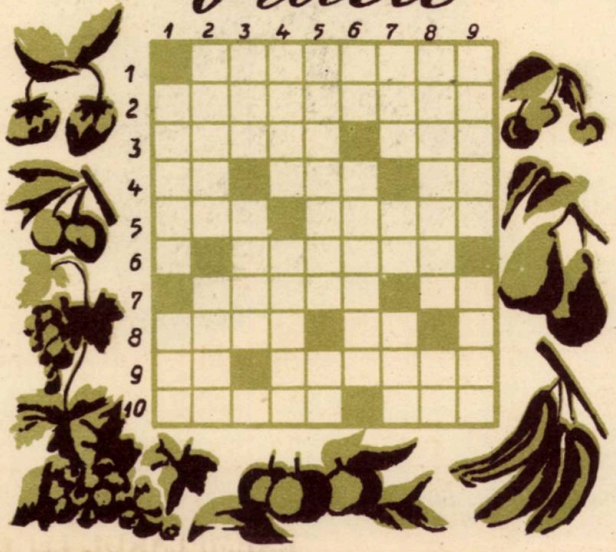

ORIZONTAL: 1) FRUCTELE UNUI ARBORE INRUDIT CU PRUNUL SI CAISUL. 2) FRUCT IMPORTAT. 3) PLANTA SADITA LA LOCUL UNDE URMEAZA SA CREASCA SI SA RODEASCA. – FRUCTUL UNUI POM INRUDIT CU PARUL SI GUTUIUL. 4) PUTINA UMBRA. – FRUCTUL FAGULUI. – O BUCATA DE CASTANA. 5) LEGUMA. – SPORT. 6) PLANTA VENINOASA NUMITA POPULAR OMEAG. 7) PROGRAME. – DÂNSA. 8) PLANTA DIN FAMILIA COMPOZEELOR FOARTE APRECIATA DE STICLETI – ITI APARTINE. 9) INTERJECTIE DE DURERE. – NADAJDUIAU. 10) NE DA PRIMELE FRUCTE DE PRIMAVARA. – POM INRUDIT CU SMOCHINUL.

VERTICAL: 1) FRUCTE AFUMATE. – SA NU TE DUCI CU EL LA POMUL LAUDAT. 2) STRUGURI MOLDOVENESTI. – A TINTI. 3) A DOUA, A TREIA SI A CINCEA LITERA DIN PRIMUL CUVANT DELA 10 ORIZONTAL. – O GASIM IN POM SI LA LAMPA. 4) CASA PESTE CASA. – DIN ELE SE FACE PISTIL. 5) POM CARE FACE FRUCTE. – SUPLIMENT LA SCRISOARE. 6) SEC SI FARA MIEZ. – MERE DE CALITATE SUPERIOARA. 7) MAI INTORS. – CHEM VACA – AM TEMPERATURA. 8) DESERT FACUT ACASA. – POSEDĂ. 9) I-A BARBIERIT. – NUMELE MOLDOVENESC AL DUDULUI.

Ce să citim

ION ȚIPA
Țiția, Culai și Gaie

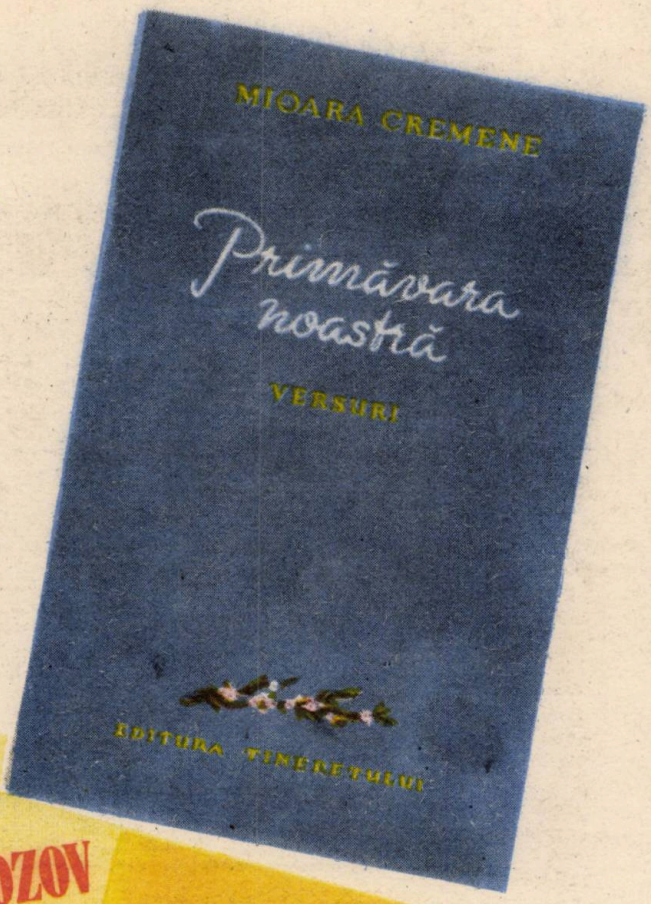
MIOARA CREMENE
Primăvara noastră
VERSURI
EDITURA TINERETULUI

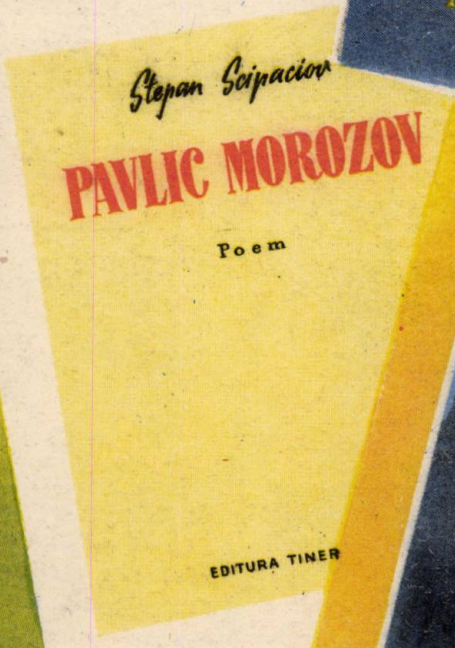
Ștepan Șcipaciov
PAVLIC MOROZOV
Poem
EDITURA TINER

MIHAIL STOIAN
Eu, Tică și alții...
EDITURA TINERETULUI

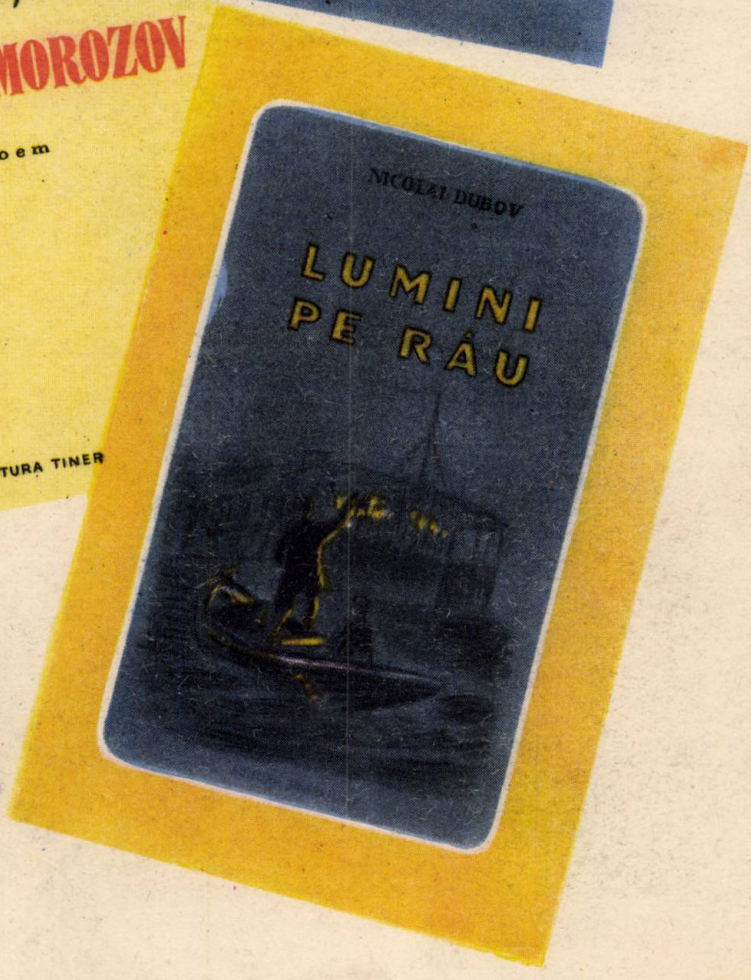
NICOLAI DUBOV
LUMINI PE RÂU

CRAVATA ROȘIE

DECEMBRIE 1954

Nr. 14

BIBLIOTECA CENTRALĂ

360 ian 1

Străjerul brad

Versuri: MIOARA CREMENE — Muzica: C. NEGULESCU

Moderato

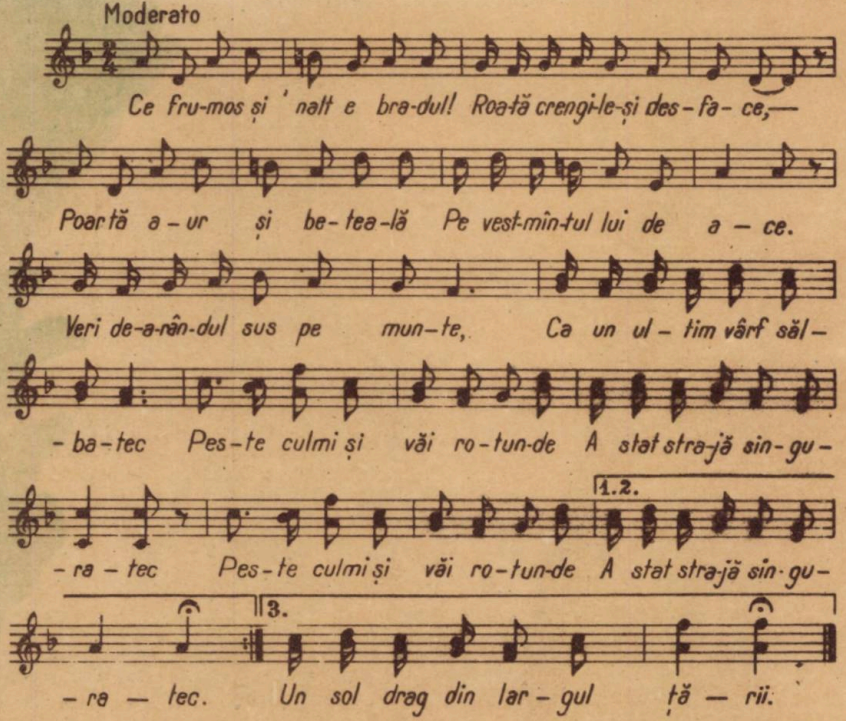

Ce frumos și 'nalt e bradul!
Roată crengile-și desface.
Poartă aur și bețeală.
Pe vestmîntul lui de ace.

Veri de-arândul sus pe munte
-Ca un ultim vârf sălbatec -
Peste culmi și văi rotunde
A stat strajă singuratec } bis

El creștea, s'atingă norii,
Și privea în depărtare
Și-i erau dragi călătorii,
Ciobănașii, pădurarii.

Se-nălța, din slăvi să vadă,
Sate mici, orașe albastre,
Se-mbăta cu dulci priveliști,
Ale plaiurilor noastre. } bis

Iată-l azi, în casa caldă,
Printre globuri, printre stele
Svonuri din pădurea 'naltă,
Mai păstrează 'n rămurele.

Ce frumos și 'nalt e bradul!
In lucirea lumânării,
Pare că ni-e oaspe 'n casă
Un sol drag, din largul țării. } bis

„In luptă pentru cauza lui Lenin și Stalin, înainte!"

CRAVATA ROȘIE

Revista pionierilor și școlarilor
Editată de Comitetul Central al Uniunii Tineretului Muncitor

Nr. 14
DECEMBRIE 1954

I. V. Stalin în anii tinereții, desen de N. Jucova

Mama

de B. IVANTER

Soso era al treilea copil al familiei Djugașvili și singurul care a rămas în viață; primii doi, muriseră din fragedă vârstă. Câtă grijă de mamă, și câte eforturi au trebuit să fie depuse, pentru a-l păstra pe cel de-al treilea! In primii ani de viață ai lui Soso, neliniștea nu o părăsea pe Ecaterina Gheorghievna Djugașvili, mama lui Iosif Stalin.

Vărsatul care bântuia și prin orașul Gori, nu a ocolit casa familiei Djugașvili. Alături, la familia Egnatașvili, boala cea groaznică a secerat într'o singură zi pe cei trei feciori.

Cu această ocazie micul Soso s'a îmbolnăvit greu. Nimeni nu credea că băiatul va rezista, deoarece boala răpunea oameni maturi, puternici. Mama nu a dormit și nu s'a deslipit de patul băiatului său, nopți întregi, până când Soso nu s'a vindecat.

După boală a venit o perioadă de lipsuri, în care mama își apăra fiul de nevoi și-și dădea silința să-l hrănească și să-l îmbrace, mai bine decât erau hrăniți și îmbrăcați alți copii din cartier; pentru aceasta însă, trebuia să coase sau să spele, din zori până seara.

Timp de 17 ani ea n'a lăsat acul din mână, câștigând 40—60 copeici pe zi.

Când Soso a crescut mai mare, au venit alte griji. Mama trebuia să-și dea băiatul la școală; dar cum putea să răzbată la învățătură fiul unui cizmar? Ea a hotărît însă că orice ar fi, trebuie să-i croiască biatului un rost în viață. Pentru a-

ceasta, şi-a propus să-şi dea fiul la şcoala teologică, socotită a fi cea mai bună şcoală din oraşul lor.

Boala de care suferise Soso, îi răpise multe forţe şi lui, şi mamei sale.

Când acesta s'a însănătoşit definitiv, copiii de-o seamă cu el umblau de mult la şcoală. Câtă dârzenie şi câtă perseverenţă i-a trebuit mamei, pentru a învinge toate piedicile ce i se ridicau în cale. Acum ei trăiau într'o altă locuinţă, în casa preotului Ciarcviani. Cei doi fii ai acestuia, Cote şi Petre, învăţau şi ei la şcoala teologică. Cote era în ultima clasă şi îl ajuta pe fratele său mai mic, care era leneş şi cam prostănac. Când Cote îl silea să-şi citească lecţiile cu voce tare, Soso, care era şi el acolo, trăgea cu urechea, iar apoi repeta lecţia pe dinafară. Mama l-a rugat pe Cote să-l înveţe pe fiul său alfabetul şi peste câteva luni, Soso l-a ajuns din urmă pe Petre, fiind gata să intre în clasa pregătitoare a şcolii teologice.

Pentru un băiat ca Petre Ciarcviani, era foarte uşor să intre în şcoala teologică, care era întreţinută în contul fondurilor bisericeşti pentru copiii clericilor; primirea în şcoală a unui fiu de ţăran sau meşteşugar, era privită însă ca un act de mare caritate. Cu toate acestea, mama a reuşit să-l înscrie pe Soso la şcoala teologică.

Femeie modestă, născută într'o suburbie a oraşului Gori, din care nu ieşise niciodată, devenea plină de hotărîre şi dârzenie, când era vorba de viitorul fiului său. Timpul în care Soso terminase şcoala teologică şi plecase la Tiflis, a fost cel mai fericit din viaţa ei!

Soso creştea repede; deasupra buzei de sus, începu să-i mijească mustaţa. Durerea pricinuită de lipsa fiului ei de lângă dânsa, se amesteca cu bucuria pe care-o simţea când află că acesta fu primit la seminarul teologic din Tiflis. Dar viaţa ei a devenit acum mai uşoară. Ecaterina Gheorghievna era foarte fericită când Soso, în uniformă de seminarist, venea în vacanţă, la Gori şi şedea cu ea, în cămăruţa ei mică. Scumpă i-a fost atenţia fiului său, când, odată, venind din Tiflis, i-a adus dela seminar porţia lui de zahăr.

Dar grijile începură iar: Soso devenise tăcut. Ce să i se fi întâmplat oare?

Curând ajung până la ea zvonuri care îi spuneau că Soso a devenit un „răzvrătit". Dânsa auzise că la seminarul din Tiflis a avut loc o revoltă şi că vinovaţii au fost isgoniţi. Hotărînd că revolta nu este un lucru bun, plecă la Tiflis să-şi salveze copilul. Pe drum, veşti alarmante îi spuneau că răsculaţii vor să răstoarne pe ţar de pe tron, că fiul ei este un revoluţionar care a pornit împreună cu alţii, împotriva lui Nicolae al II-lea. Ea mai aflase şi despre urmările primei răscoale a seminariştilor şi astfel văzu distrus întregul drum al vieţii fiului său.

. . . . . .

Devenind astfel mama unui revoluţionar, ea îşi jerfea acum, ca şi în trecut, toată viaţa ei, pentru ca prin puterile pe care le avea să uşureze drumul aspru şi greu al fiului său.

Cât a trăit, a făcut tot ce a putut face cea mai bună mamă; şi-a ferit fiul de nevoi în copilărie şi l-a ajutat să se ridice şi să crească, în fragedă tinereţe.

(traducere din limba rusă)

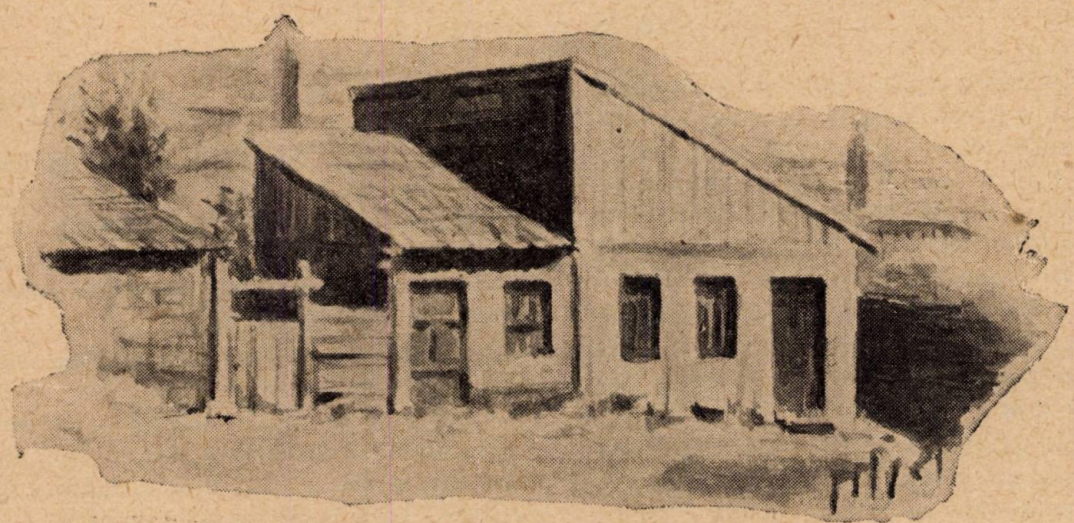

Pe locurile unde a trăit Ion Creangă

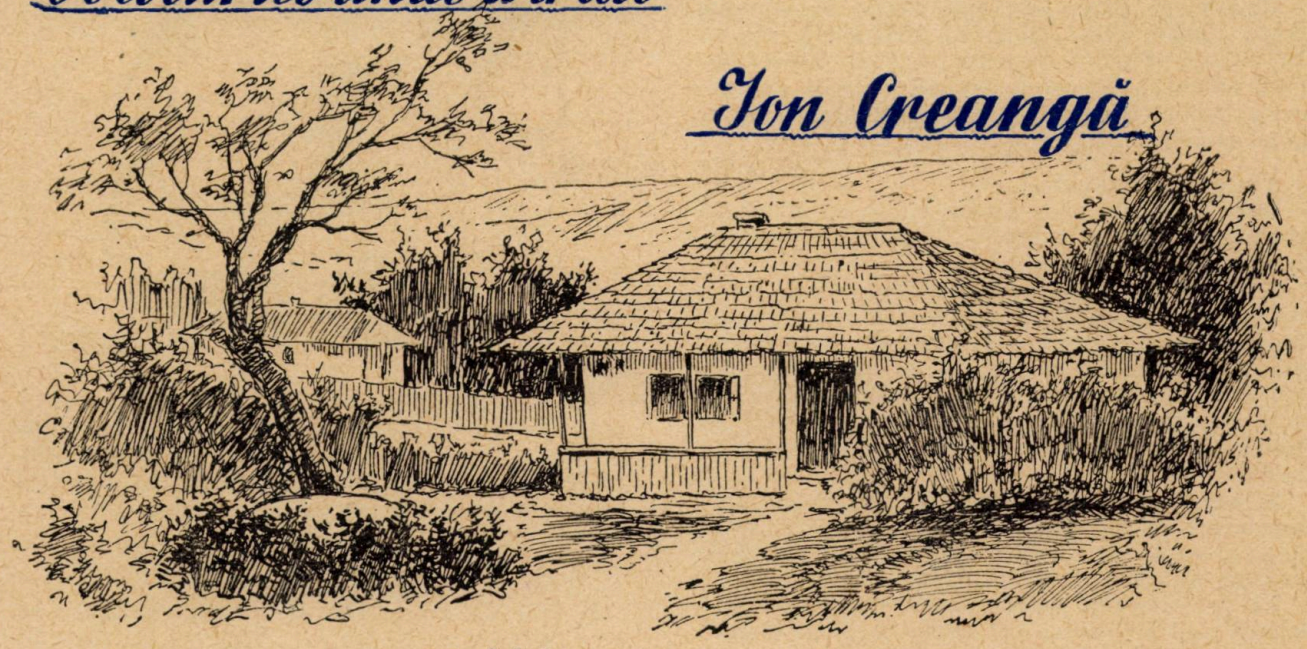

de N. LABIŞ

Ilustraţii : DĂSCĂLESCU

Prin satele din jurul Humuleştilor, în Topoliţa, în Ocea, în Vânători, memoria lui Creangă pluteşte peste toate cele, iar viaţa şi poveştile lui sunt cunoscute de toţi, până şi de cei care nu l-au citit.

Aveam vârsta lui Ionică Torcălău, şi a voastră, prieteni pionieri, când dimineţile de vară mă găseau pe malul Ozanei, în casa bunicăi, la harţă cu cei de seama mea şi cu cârlanii, cu merele domneşti, cu pulberea din drum... Bunica nu-şi mai vedea capul de treburi, se împărţea cătu-i ziulica între stative şi meliţă, între cuhne şi fântâna cu cumpănă din ogradă, între şanţul unde păştea miala cu scai în coadă şi iezătura Ozanei unde dospea cânepa bulbocind la fund... Iar seara, când la lumina palidă a lămpii caerul de lână prindea culori vrăjite şi fusul sfârâia ameţitor de lin, bunica-mi istorisea, ibsucnind din când în când într'un râs înăbuşit, năzdrăvanele pătărănii ale lui Ionică, cu pupăza din tei şi Smărăndiţa popii, cu cireşele, cu râia căprească şi cu neasemuitele după amiezi de scaldă. Somnul mă prindea cu ochii aţintiţi pe pereţi, mi se părea că văd în pâlpâirile lămpii umbre de poveste, mi se părea că Harap Alb galopează spre grădinile ursului, Păsărilă se deşiră fantomatic până la lună, iar Barbă Cot pisează cu securea o pietricică de sub laiţă... Şi în zori, când razele de soare mi se îngânau pe gene iar larma copiilor suna la geam, mă trezeam cu ochii încă plini de visul în care Dănilă Prepeleac îl fericea pe dracu cu blăstămurile părinteşti.

Cu bagajul acestor amintiri scumpe am pornit în toamna aceasta pe urmele paşilor uriaşi ai lui Creangă. Am urcat cumpănit cărările, către meterezele Cetăţii Neamţului, cea îngrădită cu pustiu şi acoperită cu fulger, ca să pot cuprinde în ochi cuibarul de pământ din care a răsărit odinioară sălbatica şi duioasa floare de câmp, fără asemănare şi fără moarte, a literaturii noastre. Dincolo de crenelul mâncat de ani şi ploi, se vede în vale Ozana, sticlind cu coturi moi solzuită sub raze de soare. Copacii galbeni se desfrunzesc peste toate câmpurile şi din loc în loc, fumegă întunecat coşurile metalice ale fabricilor.

Se amestecă ţipătul păsărilor cu păcănitul îndepărtat al tractoarelor ce se văd cum scurmă întinse arături de toamnă pe dealurile Sacaluşeştilor. Pe panglicile albe ale şoselelor, dinspre Slatina şi Văratic, se înşiruie autocamioanele grele cărând spre oraş bogăţia pădurilor.

Este o privelişte nouă, peste care se roteşte, odată cu sborurile rotunde ale vinetelor păsări, o linişte sănătoasă, ca aceea ce străbate povestirile fiului acestor locuri.

Cobor în Târgul Neamţ, şi o iau la vale, către podul Ozanei şi Humuleşti, locuri prin care, dacă vă amintiţi, a trecut şi le-a descris odinioară Ion Creangă. Este o zi de târg şi o mulţime pestriţă se învolbură pe străzi. Femei îmbrobodite mânăstireşti până la sprâncene, cu casânci cafenii, gospodari bărboşi împlătoşaţi în cojoace şi în sumane găitănate, fete tinere în pantofi cu tocul jos, pionieri şi copii de grădiniţă duşi de mână de către educatoare, se amestecă printre casele scunde cu temelie de piatră, piatră desprinsă din cetate.

Stăpânindu-mi un fior, trec pragul casei-muzeu. Ingrijitorul îmi explică lucruri dinainte ştiute. Totuşi, cât farmec împrăştie obiectele acestea de lemn înegrit, peste care a trecut cândva mâna fierbinte a copilului Creangă ori palma povestitorului de mai târziu. Uite stâlpul hornului, cu motoceii, canafii de mătasă care au fost zgrepţănaţi de pisicile jucăuşe, spre marea bucurie a copilului Creangă. Uite laviţele joase şi măsuţa unde

se așeza tatăl lui Creangă când venea ostenit de la lucru. Mobila aceasta veche a căpătat proporții fabuloase, umplând odăile „Amintirilor", prin care te vor petrece mereu umbre vii, oameni blajini cu sufletul însorit.

Cățărat pe gard, un copil curios își sticlește ochii, râzând către mine. In strălucirea râsului lui, mi s'a părut că recunosc râsul lui Ionică, băiatul bălan cu benghi în frunte, cel care cu farmecul alb al dinților lui, vrăjea odinioară stihiile și soarele.

* * *

Am ajuns în Fălticeni.

Intru în școala unde mi-am ros și eu odinioară coatele pe băncile aspre de brad. Este perioada tezelor și toată lumea învață.

Gazetele de perete sunt pline de articole scrise cu peniță încă nesigure dar îndărătnice, apăsate. Lozinci simple. Dinspre laboratorul chimic vine miros de acizi. In laboratorul de naturale, printre borcănele de arsenic, păsările împăiate te privesc nemișcate, cu ochii rotunzi. Peste toate acestea se perindă larma recreațiilor și liniștea orelor.

Și dintr'odată, prin vântul subțire, văd hatul îngălbenit de frig din Fălticenii-vechi și pe Trăsnea, adormit după nespusă caznă, cu capul răzămat pe afurisita de gramatică.

Vă mai amintiți grelele cazne la care erau supuși acei ce vroiau să învețe carte în vremea școlăriei lui Creangă. V'a rămas în amintire calul bălan și Sfântul Nicolae din cui; într'una din școlile din Fălticeni, ca și în toate școlile unde voi învățați, aplecați sârguincios peste bănci, ați înțeles mai adânc diferența dintre copilăria voastră și copilăria lui Creangă.

Afară orașul respiră în toamnă. O iau la deal, pe ulița Rădășenilor, către casa scundă cu ferestrele de două șchioape, care era odată a lui Pavăl Cobotarul. Acuma locuiește într'însa lume străină, laițele nu mai sunt așezate pe lângă pereți ca pe vremuri, dar închipuirea grămădește și acuma, după soba de lut „șanuri, calupuri, astrăgaciu, bedreag, dichiciu, ace, sule, clește, pilă, ciocan, ghint, piele, clei și tot ce trebuie unui ciubotar".

Scârțâind în vânt, portița cerdacului îmi dă o tristețe care nu-și află rost. Căci dacă s'au șters de mult acei oameni veseli și buni de tocmeală, împreună cu care și-a petrecut cândva văleatul Creangă, s'au șters și durerile adânci de atunci și o viață nouă clocotitoare, le-a luat locul.

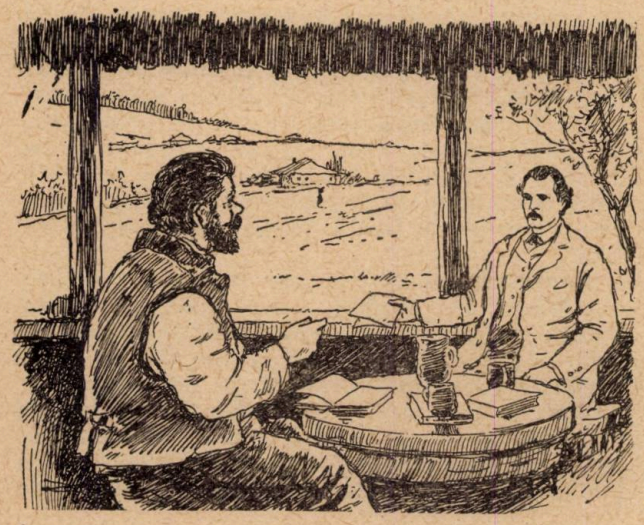

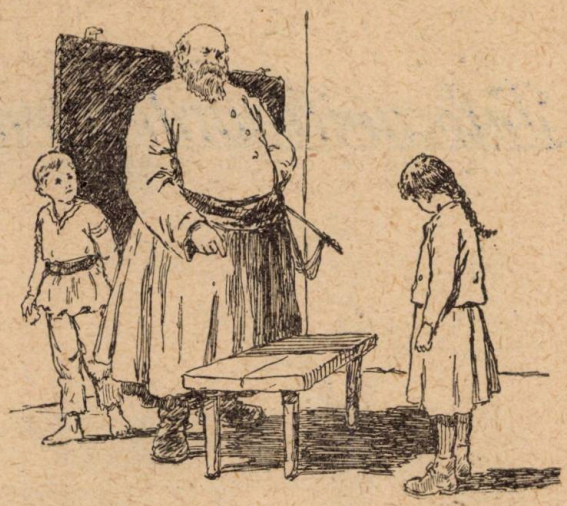

Iar poveștile și amintirile lui Creangă, au rămas, îmbucătățite prin cărțile școlare sau adunate în tomuri îngrijite și le-am văzut pe mesele tuturor bibliotecilor din Fălticeni, desfătând cu egală prospețime copilăria școlarilor și iarna tihnită a bătrânilor.

* * *

Deșirat pe coasta dealului, zâmbindu-mi cu ochii înegali ai ferestrelor, Iașul m'a întâmpinat dimineața învăluit în abur străveziu și în fum. Tramvaiele urcau drumul gării, fără zor, cu sunet distinct, provincial.

M'am îndreptat spre bojdeuca lui Creangă de pe Țicău.

Ograda este plină de bălării roșcate și de flori pălite de bruma toamnei. Niște câini se frământă în lanț iar pe o sârmă flutură, ca un șirag de fanioane, cămășoaie, ștergare și alte odoare din lada de albituri a îngrijitorului.

Intrăm în bojdeucă. Doar două statuete de ghips, o masă joasă, rotundă, pe care se vede că odinioară era răsturnată mămăliga și un covor destrămat, închipuiesc toată mobila.

Cu totul emoționant este ceardacul din spatele casei, unde au stat la taifasuri zile de-a rândul, Creangă și tovarășul său întru nemurire, Mihail Eminescu.

Din ceardac se desfășoară priveliștea unor dealuri peticite cu acoperișurile de tablă roșie ori de șindrilă neagră a caselor, dealuri peste care s'or fi odihnit adesea privirile ostenite de nesomn ale celor doi prieteni.

* * *

Cărțile lui Creangă pot fi văzute la fel în mâna micului humulestean și la căpătâiul copilului de moț. Și unul și altul se vor minuna de prinderea cu arcanul la oaste, a feciorilor de pe vremuri, precum și de aspectul ciudat al abecedarelor de odinioară — ditai ceasloave unse cu colivă.

Dar respirând o poezie calmă, moldovenească, locurile pe unde am trecut, cu toate podoabele pe care timpurile noastre le-au adăugat, păstrează peisajul contemplat odată de meșteri ai literaturii românești.

Iar când scarele scapătă și înserarea își aprinde lumânările, parcă mai degrabă îți aduce vântul la ureche, pe aceste meleaguri, cuvintele: „Nu știu alții cum sunt, dar eu, când mă gândesc la locul nașterii mele, la casa părintească..."

Năstruşnicile aventuri ale lui NUŢU

de ŞTEFAN LUCA

Ilustraţii: CORNELIA DANEŢ

Eu cred că toate sălile de clasă seamănă între ele. Toate trebuie să aibe câteva rânduri de bănci, o catedră şi câte o tablă, pe care se fac socoteli şi la care nu arareori se cam tremură. Dar căutaţi şi o clasă în care traforajele să fie asemănătoare cu cele ale clasei noastre. De căutat puteţi căuta, de găsit însă nu cred... Desenele de pe scândurelele de traforaj au o înfăţişare încât se deosebesc de tot ceeace bricegele şcolarilor, din şcoala de şapte clase, au îndrăzniţ să sape vreodată pe lemn. Poate la vreo şcoală medie, nu zic nu. Noi, cei din a şasea B, avem bricege iscusite şi mulţi băieţi isteţi.

Sunt săpate, acolo, cu răbdare, scene din viaţa plină de întâmplări a clasei. Veţi întâlni negreşit de câteva ori un cap sbârlit cu un nas mic, cu părul năclăit de clei şi un dinte din faţă lipsă. Toate la un loc înseamnă Tinu Corcea Constantin, dresorul nostru de păsări. Lângă el, băiatul cu fruntea bombată e Costică Chiru, cel mai bun la învăţătură. Sunt prieteni nedespărţiţi şi erau de când i-am pomenit, împreună, în banca a doua către fereastră. Nu ştiu cum de s'au legat aşa. Tinu e mereu pornit pe giumbuşlucuri, pe când Costică e premiantul clasei. După bărbia grăsuţă e uşor de recunoscut Ionuţ Sava, iar după şuviţa de păr căzută pe ochi, Gavril Buciumescu, cei doi artişti ai clasei. Ei au mîgălit cu pricepere cele mai multe sculpturi. La urma urmei, toţi colegii, dacă stăm să facem apelul, sunt prezenţi pe tăbliile albe de traforaj, de care ne-om aminti mereu cu drag..

Cel mai des, din mulţimea de întâmplări, pe lemnul de fag, răsare chipul lui Nuţu. Pe el, Ionuţ şi Gavril îl înfăţişează de regulă, întreg, aşa că nu-i greu să-l ghiceşti. Subţiratic, cu o claie de păr, de mult nepieptănată, cu un ochi închis pe jumătate (aşa-l ţine când povesteşte) şi întotdeauna bandajat când la un braţ, când la degete, când la genunchi. O singură dată poartă un bandaj gros, pe cap, leit ca în „Rugămintea din urmă“ *).

Ce anume face ca meşterii briceagului să se ocupe atât de des de Nuţu Săvescu? S'o luăm de la bun început cu prima ilustraţie. Un băiaţ cu braţul drept îndoit, înfăşurat în tifon, şi vârît într'o eşarfă legată de grumaz, stă aşezat pe o buturugă; are ochiul drept pe jumătate închis. In jurul lui sunt strânşi o grămadă de băieţi. Acolo-i năsucul şi părul încleiat a lui Tinu, lângă el Costel, apoi bărbia grăsuţă a lui Ionuţ şi dacă vreţi şi negelul de sub pleoapa stângă al cărui stăpânitor invidiat de unii, sunt eu însumi. Clasa întreagă. In dreapta se vede o pădurice, iar între pădurice şi buturugă se furişează sfioasă, peteaua Târnavei. Pentru ea nu prea a rămas loc în desen. Noi ne-am mulţumit şi cu atât. Ştim şi aşa că acolo e mai lată şi mai adâncă decât în orice loc. Se mai văd două linii alăturate întruchipând podul de cale ferată. Asta-i prima ilustraţie.

La pod e locul cel mai grozav de pescuit de pe Târnavă, cât ţine de Cetate. Aşa se chiamă comuna noastră: Cetate. Cred că în orice comună sau sat se află câte un loc, unde-i straşnic pescuitul.

La noi, locului îi spunem „la butuci”. Apa-i domoală, adâncă, malurile-s râpoase, străjuite de sălcii plângătoare.

Nuţu, băiatul cu braţul rănit, cu ochiul pe jumătate închis, povesteşte. Nimeni nu e ascultat

*) Poezie de George Coşbuc.

cu atâta sfinţenie la noi în clasă, în afară de profesorul de naturale şi cel de română, ca Nuţu. Şi pe drept cuvânt. Nu-l întrece nimeni, dar nici nu se apropie careva de el în povestit. Aşa de frumos le aduce toate din vorbe, de le vezi aevea dinainte aşa cum s'au întâmplat.

Istorisirea înfăţişată în prima ilustraţie s'a petrecut în vara trecută. Nuţu a fost trimis într'o tabără de pionieri la Sovata. Când s'a întors, ne-a povestit cum s'a întâlnit cu ursul în smeuriş. Eu nu pot povesti ca Nuţu aşa că mi-ţi ierta.

Nuţu s'a dus singur la Stâna din vale, cale de câţiva kilometri dela staţiune. Inainte de a pleca s'a scăldat în lacul Ursu, un lac cu apă sărată. A înconjurat lacul înnot de trei ori. Cred c'a uimit lumea. El nu ne-a spus, dar aşa am înţeles noi. Apoi s'a înhămat la rucsac, s'a înarmat cu un baston cioplit, amintire din Sovata, şi a luat dealul drept în piept. S'a mirat de câte margarete pot creşte pe malul Sebeşului, a băut apă rece ca gheaţa, şi fără să zăbovească a trecut pârâiaşul gâlgâitor, îndreptându-se spre munte. A dat curând de smeură şi a început să culeagă. Şi-a umplut rucsacul şi se gândea s'o ia spre casă. Intre timp soarele a apus, căci la munte noaptea cade repede.

Culegând smeură, înaintase pe nesimţite în inima pădurii, aşa că avea de coborît, nu glumă. Nuţu însă nu-i fricos. Aşa că fără să alerge, cumpănit, ca să nu stârcească smeura, o luă la vale. Voind totuşi să ajungă la drum bătut până nu se întunecă, îşi iuţi paşii, fără a părăsi grija smeurii.

Deodată auzi un mormăit. Intâi, Nuţu nu ghici despre ce poate fi vorba. Se uită în partea de unde venise mormăitul şi-l recunoscu, în lumina scăzută, pe Moş Martin. Un moş gras, bine îmblănit, cu un glas tare nepr'etenos. Nuţu se gândi să fugă; apoi îşi aduse aminte de smeură şi renunţă.

Ştiind că ursul nu se leagă de oamenii care se culcă şi nu răsuflă, ca morţii, se întinse şi el pe burtă şi-şi opri răsuflarea pentru câteva m'nute. (Unii se îndoiau că un om nu poate să nu răsufle atâta vreme. Am încercat doar la Târnavă. Dar alţii au fost de părere că să încerce oricare cu un urs de faţă şi să vezi cum nu sufli un ceas încheiat, dacă-i nevoie).

Ursul se apropie sforăind ca o strună de contrabas şi-l gâdilă cu laba pe ceafă. A stat ce-a stat, bolborosind de ale lui, apoi s'a depărtat. Nuţu, întins la pământ, a aşteptat liniştit până ce n'a mai auzit nicio trosnitură de crengi. Când s'a înstăpânit liniştea, s'a ridicat porn'nd voinicește la drum. Mergea parcă mai uşor ca înainte, şi parcă raniţa nu mai era atât de grea. Parc'ar fi purtat o raniţă cu fulgi. I se păru ciudat şi şi-o controlă. Ce credeţi că era ? Raniţa era goală. Ursul înfulecase toată smeura, prădându-l pe Nuţu, ca un nerușinat.

Pentru a nu fi uitat întâmplarea, Ionuţ şi Gavril o încrustară drept pe traforaj, pe banca lor, în timpul orei de matematică, pentru care nici unul, nici altul, nu aveau o prea mare tragere de inimă. De-asupra desenului a fost săpat un urs cu botul vârît în rucsacul lui Nuţu.

In banca a treia îţi sare în ochi încă un desen. Tot cu Nuţu. In acest al doilea desen, are bandajaţi amândoi genunchii, încât seamănă grozav cu Ticu Măzăgăreanu, portarul echipei de fotbal din Cetate. Bandajul la mână din primul desen se datoreşte unei căzături din pom, când Nuţu a prins trei veverițe şi a greşit craca. Nu-i atât de importantă întâmplarea ca s'o mai povestim. Le-a prins şi apoi le-a scăpat pe când sărea din cracă în cracă. Aşa se lămureşte căzătura care i-a frânt braţul. Nu ne îngrijoram. Nuţu se vindecă repede de tot şi nici un bandaj nu-l ţine mai mult de trei zile.

Genunchii împachetaţi din ilustraţia a doua, se leagă de întâmplarea pe care a avut-o Nuţu, în vacanţa de iarnă, cu un câine, Bundaş pe nume, cu care s'a împrietenit în comuna bunicii sale din partea mamei. Comuna se cheamă Agr'şteu. A mers până acolo cu sania. Inainte de a ajunge în sat, a dat cu ochii de un dulău roşcat, lăţos. L-a fluerat şi cum nici un câine nu se fereşte de Nuţu, a venit şi Bundaş, viitorul prieten al lui.

In două zile, Bundaş a învăţat să facă slui, s'aducă pietrele aruncate peste trei garduri, să deschidă uşile, să se culce la poruncă. In patru zile Bundaş ştia o mulţime de lucruri la care niciun câine n'ar fi visat, ori cât ar fi de dresat. Ţinea la Nuţu şi-l urma ca o umbră pretutindeni. Nuţu se plângea că Bundaş a ţinut cu tot dinadinsul să fie lângă el pe scena căminului cultural din Agrişteu, pe când Nuţu recita „Decebal către popor" de Coşbuc. Trecuse timp la m'jloc aşa că Nuţu cam uitase poezia. (Neîncrezătorii dela noi din clasă, în cap cu Tinu Carcea, l-au întrebat, ca şi atunci cu respiratul, dacă mai ştie poezia).

Dacă Nuţu avea alte treburi prin sat, la care nu era nevoie neapărat de Bundaş, acesta trebuia închis. In a cincea zi Bundaş, a învăţat-o însă şi pe asta. Era deajuns ca Nuţu să-i spună:

— Acolo unde mă duc nu-i nici o primejdie, de nicăieri.

Bundaş se arăta lămurit şi se întindea leneş pe paie. Altfel însă nu se potolea, trebuind numaidecât să afle că nu-i nici o primejdie de nicăieri.

Intr'o zi, Nuţu al nostru fu rugat să meargă

echipa căminului la raion, la Târnăveni. Era înscris în program cu trei poezii. (Le uitase și pe acestea).

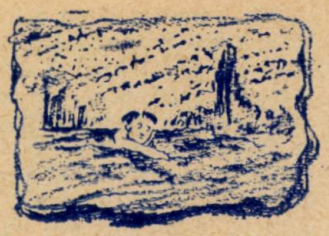

I-a spus lui Bundaș:

— Stai cuminte. Plec la Târnăveni. Nu-i pimejdie.

Bundaș nu se liniștea cu atât. Sta încordat.

— Nu-i primejdie de nicăieri, stărui Nuțu.

Bundaș se muie imediat și se încovrigă în culcuș.

Nuțu plecă foarte bine dispus, făcu sala festivă a liceului din Târnăveni să se cutremure de trei ori de nesfârșite aplauze și pismuit de mic și mare se urcă triumfător în tren, spre Agrișteu. Deodată, într'o stație izolată trenul se opri.

Era vorba de-o haită de lupi, vreo șaptezeci, care atacaseră o turmă de oi adăpostită la marginea unui sat. S'au coborît câțiva bărbați. Intre ei, și Nuțu, înarmat cu sabia unui băiat care juca rolul lui Gheorghe Doja, din piesă.

A alergat la marginea satului, unde era o adevărată hărmălaie. Toți câinii din sat s'au adunat, lătrând, urlând. S'au strâns sătenii, care cu furci, care cu topoare. Mă rog, o încleștare cu șaptezeci de lupi, nu-i glumă. Nuțu se îndârji și trăzni vreo doi lupi, apoi încă unul și încă unul. Nu mai știa nici el al câtelea lup putea fi acela care, lovit, sângerat, încercă să fugă. Nuțu îl ajunse și-l mai păli odată, când pământul îi fugi de sub picioare și se prăbuși într'o groapă adâncă. Vreo câteva minute se scufundă, simți două înțepături dureroase la genunchi și zăpadă multă căzându-i pe cap. (Tinu susținea că zăpada era aruncată de lupii, care au rămas ca să-l pedepsească, furioși pe cel mai viteaz luptător, dar Nuțu nu-i luă în seamă).

Ne-a spus că nu știe câtă vreme a trecut la mijloc. Destul că se trezi la un moment tras de mânecă. Se scutură energic, dar în mânecă se vede că s'au înfipt zdravăn niște colți. Incremeni. Era doar înțepenit. Crezu că-i vreun lup. Vru să se smulgă și să-l prindă de gât, când auzi un mârâit cunoscut. Ce credeți că era? Bundaș, câinele credincios, un al doilea Azor, câinele soldatului, care alergase treizeci de kilometri să-și salveze prietenul, simțind din depărtare primejdia. (Tinu susținea că Bundaș luase trenul, ca să nu întârzie; Tinu ăsta-i de neîndreptat).

A doua zi, terminându-se vacanța, Nuțu apăru la școală cu genunchii împachetați, dar vesel. Numai de Bundaș îi părea rău. A fost nevoit să-l lase la Agrișteu.

In al treilea desen, numai Nuțu. E legat la degetul cel mare dela mâna dreaptă, cu un fel de turban de tifon înfășurat pe cap. Jur împrejur sar pești. La noi sunt multe soiuri de pește: știuci lacome, crapi trândavi, cleni cu gura largă, plevuște mititele sau mrene ca suveica. Toate se pot prinde, „la butuci".

Totuși întâmplarea nu s'a petrecut „la butuci". Nici în comuna noastră. Am spus că fiecare sat sau comună are „la butucii" lui; altfel ce s'ar face pescarii!?

Intâmplarea s'a petrecut la Sovata, tot pe Târnava Mică. Acolo Târnava Mică-i cu adevărat mică și tare îngustă. Roiește însă de pești, și cum pentru Ionuț și Gavril, sculptorii noștri, era mai la îndemână să sape un „la butuci" din Cetate, așa au și făcut.

La Sovata a prins Nuțu la pește de i-a umplut de mirare pe cei de acolo. Mai pune că veneau și la odihnă din toată țara. Alături de mirare era însă și pismă. I-au spus că tot nu poate el prinde știuca cea mare, care s'ascundea sub malurile Târnavei, ceva mai sus de gară. Nuțu nu-i lăudăros. Dar nici să nu-l întărâți.

A prins el pește mărunt, a pregătit navă așa cum numai el știe, și s'a dus la locul arătat. S'a muncit vreo trei ceasuri. A scos una după alta vreo douăzeci de știuci. Cum le scotea, cum clătinau din cap localnicii, care împânziseră malul dinspre gară.

— Nu-i asta.

— Nici asta.

— Asta n'are decât un metru!

— Abia douăzeci de kilograme!

Așa l-au fiert până către seară. Nuțu sta de acuș între două grămezi de pește, scoase din apa Târnavei, și localnicii continuau să clatine din cap, fără să se oprească, pentrucă Nuțu aducea atât de repede știucile la mal, încât n'aveau răgaz să se oprească din clătinat.

— Nu-i... nu-i... nu-i!

Și iată că se petrecu ceva minunat. Undița tremură deodată în mâna lui Nuțu. Era cât p'aci s'o scape. Coarda se întinse atât de tare, încât mulți se jurau că au auzit un sunet ca atunci când dă tonul dirijorul corului.

Nuțu încercă s'o tragă la mal, pentru că știuca cea mare pe care nimeni n'a reușit s'o prindă, era agățată. Trage dacă poți. Nuțu se hotărî. Prinse undița zdravăn cu stânga, o legă cu dreapta de-o salcie și se desbrăcă grăbit. Se agăță apoi de fir și se lăsă să alunece în unda Târnavei.

Așa! Ajunse la știucă. Știuca svâcni, smulse undița cu totul și se năpusti ca un fulger argintiu în susul apei. Nuțu nu scăpase însă firul din mână. Se apropia centimetru cu centimetru de spinarea știucii. Apa-l biciuia. Iuțeala era din cale-afară. Deodată, prinzând o frântură de cli-

pă prielnică, încălecă ştiuca. Aceasta, disperată, începu să înoate în zig-zag, târându-l dela un mal la altul. Dar Nuţu îşi înfipse mâna dreaptă în falca ştiucii, apoi stânga, şi după o cazmă de neînchipuit, reuşi să-i deschidă gura. Ştiuca slăbi, încetinând viteza. Nuţu îşi liberă dreapta şi se prinse de o rădăcină ce ieşea din mal, oprind ştiuca înnecată de aer. Ceru plasa cea mare.

Când au scos ştiuca pe mal, toată lumea tăcu, nemişcată. Nimeni nu mai clătina acum capul, neîncrezător. Apoi începură să curgă laudele. Nuţu însă, fără a lua în seamă laudele, se întinse pe iarbă şi adormi. Abia a doua zi dimineaţă observă că-i tăiat la degetul gros şi că are vânătăi, şi numai în sat şi-a cunoscut rana dela tâmplă.

Aşa l-au prezentat, Ionuţ şi Gavril, în poza a treia. Nuţu nu lipseşte din nicio ilustraţie. Sunt şase în care el e eroul principal. Trei le-aţi văzut ce cuprind. Alte două vorbesc tot de Sovata. Întâmplări mai mărunte. Intr'una se arată cum a câştigat Nuţu un concurs de rezistenţă la înnot pe lacul Ursu şi cum după ce-a câştigat, a salvat o fetiţă dela înnec. Intr'alta, Nuţu repară un generator electric la uzina din Sovata. In amândouă are bandaje uşoare.

A şasea ilustraţie am găsit-o gata sculptată, fără să cunosc întâmplări legate de ea. Era în Mai şi eu lipsisem o săptămână dela şcoală. Am descoperit repede ilustraţia, chiar în prima oră de geografie, deoarece era pusă drept pe pupitrul meu. Intreaga oră m'am sbătut să aflu ce însemna aceasta, mai ales că, pentru prima dată, îl vedeam pe Nuţu întreg şi nevătămat: fără niciun bandaj. Nici cel puţin un plasture cât de mic. La picioare avea un turban desfăşurat.

Şi nu povestea. Ochii îi avea potrivnic obiceiului, închişi pe amândoi. A fost cea mai lungă oră de geografie din viaţa mea. Nu-mi găseam astâmpăr. Am numărat, ca să treacă timpul, până la 3600; ce mai încolo şi'ncoace, muream de curiozitate să aflu secretul ultimei realizări a celor doi prieteni, Ionuţ şi Gavril.

Nuţu era aşezat pe o buturugă. La dreapta, un urs morocănos îi prăda ranita, în stânga sta cu gura căscată o ştiucă uriaşă, de două ori cât el, iar la picioare dormea un dulău lăţos, pe care l-am cunoscut imediat: Bundaş.

Jur-împrejur erau strânşi ca boabele de strugure pe ciorchine, colegii mei. Aşa cum îi cunoaşteţi din ce v'am spus. Toţi râdeau. Numai Nuţu sta tăcut, serios, oarecum abătut. O fi murit Bundaş, mi-am zis. Am văzut două dreptunghiuri cu adresa noastră: „Pionierilor din clasa VI-a B". Erau, cum desigur aţi ghicit, două plicuri. Expeditorii erau: Detaşamentele de pionieri din Sovata şi Agrişteu.

N'am putut descâlci nimic!

Insfârşit ora a trecut şi'n recreaţie am aflat. Pionierii din Sovata ne invitau la tabăra lor pentru vacanţa de vară. Şi cei din Agrişteu ne invitau. Scriau să-l ducem neapărat cu noi şi pe Nuţu Săvescu, pentrucă povesteşte frumos. Erau înşirate isprăvile lui Nuţu cu ursul, cu lupii, cu ştiuca, cu generatorul şi înnotul. Ne mai rugau ca neapărat să-l aducem şi pe Bundaş, câinele minune. M'am mirat că cei din Agrişteu se rugau să ducem noi, cei din Cetate, câinele. Doar Bundaş nu era în Cetate, la noi, ci la Agrişteu. Aşa că... n'am pricepuţ nimic.

M'a lămurit Tinu Carcea, care m'a îndemnat să mai citesc încă odată scrisorile.

Mi s'a făcut lumină....

Nuţu le povestise şi celor din Sovata şi celor din Agrişteu aceleaşi întâmplări, cu deosebire că la Sovata povestise ca şi cum lucrurile s'ar fi petrecuţ la noi, în Cetate. Celor din Agrişteu sau din Sovata, că Bundaş e în Cetate, iar nouă aşa cum vi le-am povestit eu...

Turbanul... rostogolit la picioare, nu era pus pe-o rană adevărată, ci acoperea o bubă crescută drept pe frunte, ca un corn! De-atunci nu m'am mai mirat că lui Nuţu i se vindecau rănile atât de repede... Toate acestea sunt adevărate, în afară de întâmplări. Nici Bundaş nu există... Şi-mi pare rău...

Stau mărturie cele şase ilustraţii săpate pe plăcile noastre de traforaj, care, seamănă mult cu altele: ilustraţiile însă... deloc.

Domnişorul copiază

de

CICERONE THEODORESCU

Unii se avântă'n muncă
Intrecându-se cu schimbul.
Unii — ani de trudă lungă...
El, de ce să-şi piardă timpul?

Nu e treaba dumisale
Să înveţe... Care-i zorul?
Ştie el o altă cale:
Copiază, domnişorul...

Dela alţii, cât e anul —
Totul ia pe veresie,
Pe furate, cu toptanul,
Parcă ia dela moşie.

Că-i deştept... ţi-o spune'n faţă.
Dar aşa cum azi se'ncurcă
La axamene — şi'n viaţă
O să aibă mult de furcă...

Să înveţe? Care-i zorul?
Să muncească? Da' de unde...
Copiază, domnişorul —
... Până o să i se'nfunde!

(Din volumul „Făurari de frumuseţe" în curs de apariţie)

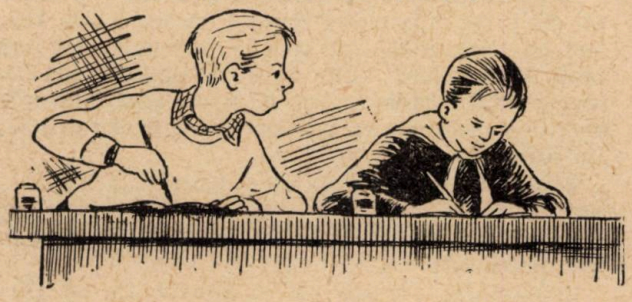

Chiriaşul de pe cufăraş

Ilustraţii : V. CRIVĂŢ

Serghei Mironovici Kirov s'a născut la Urjum în anul 1886.

Toată viaţa sa Serghei Mironovici Kirov şi-a dedicat-o luptei pentru cauza poporului.

In anul 1921, S. M. Kirov este secretar al C.C. al Partidului Comunist al Azerbaidjanului. El a primit o grea sarcină: să restaureze întreprinderile petrolifere din Baku. Serghei Mironovici înflăcărează cu cuvintele sale pe muncitori şi pe bătrânii maiştri. Intreprinderile au reînviat. Trenurile cu cisterne pline de petrol pleacă spre Leningrad şi Moscova.

Din anul 1926 Serghei Mironovici a condus organizaţia bolşevică din Leningrad. In fiecare zi veneau la el zeci de oameni, după sfat şi ajutor.

Duşmanii poporului îl urau pe Serghei Mironovici şi se temeau de el. Indeplinind o sarcină a partidului, Kirov a nimicit, cuibul principal al duşmanilor partidului din Leningrad.

La 1 Decembrie 1934 Serghei Mironovici Kirov a fost ucis de duşmanii poporului.

Cu ocazia comemorării a 20 ani dela moartea sa publicăm povestirea de mai jos.

Bine învăţa Serioja în şcoala din Urjum. Invăţa atât de bine, încât profesorii îi convinseră pe negustorii din Urjum să-l trimită pe băiat să înveţe mai departe.

Şi Serioja plecă la Kazan.

Şcoala industrială din Kazan era la un capăt al oraşului, iar Serioja locuia la celălalt. Până ajungea la şcoală, scotea limba de un cot.

Lecţiile începeau la ora 8 dimineaţa. Serioja se scula, când toţi mai dormeau încă. El locuia la o cucoană într'o cămăruţă întunecoasă şi dormea pe un cufăraş. Cufăraşul era mic şi putea dormi pe el numai făcându-se ghemotoc.

Serioja se scula la ora 6 dimineaţa şi pleca desculţ să se spele la bucătărie. Nu-şi încălţa cismele, ca să nu trezească pe cineva. Erau grele şi grosolane. Când Serioja umbla cu ele, cismele bocăneau de răsuna toată casa. Iar bucătăreasa Matriona glumea :

— Tu flăcăiaş, umbli ca un cal potcovit!

Când Serioja pleca dimineaţa la şcoală, iar afară ploua şi fluiera vântul, bucătăresei îi era milă de el şi spunea:

— Te-ai şi pregătit de drum, învăţatule... Stai să be măcar un pahar de ceai, — samovarul meu e gata într'o clipă!

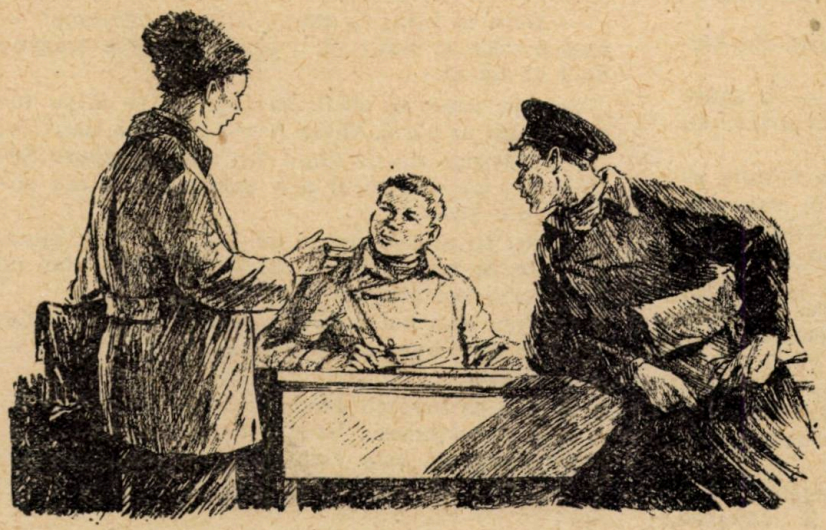

Dar Serioja n'avea timp să bea ceai: el se grăbea la şcoală şi nu-i plăcea să vină în fugă, în ultimul moment, când trebuia să sune.

Lui Serioja îi plăcea foarte mult să deseneze, să rezolve probleme, să caute pe hartă oraşe, râurile cu afluenţii lor.

Iar seara vroia să se apuce mai repede să-şi facă lecţiile, dar era nevoit să aştepte, până când bucătăreasa elibera masa, strângea şi spăla vasele. Acolo, în bucătărie el îşi făcea desenele.

Bătrâna Matriona strângea parcă dinadins masa foarte încet. De abia se mişca. Serioja nu mai putea răbda; lua cuţitele şi furculiţele şi se apuca să le cureţe. Le curăţa atât de repede încât bucătăreasa spunea speriată:

— Vai de mine, flăcăiaş, să nu le rupi! Sunt lucrurile boierilor!

Apoi Serioja spăla binişor masa, ca să nu murdărească caietul, aşternea pe masă o coală de hârtie, pe care o fixa bine cu pioneze, lua compasul şi începea să deseneze.

In fiecare seară îşi făcea apariţia şi cucoana. Bucătăreasa Matriona îi spunea „Scorpia". Cucoana se uita în dulap, în rolă şi chiar sub pat.

— Ai spălat prost ceaunul, în rolă *) au rămas firimituri, iar sub pat e praf, — o certa cucoana pe Matriona.

In realitate totul era în ordine. Cucoana inventa pur şi simplu toate acestea, fiindcă îi plăcea să bombănească. După ce termina cu bucătăreasa, îl lua în primire pe Serioja.

— Să nu dai foc casei. Dece arde lampa atât de puternic?

Şi făcea lampa atât de mică, încât Serioja nu putea să deseneze.

— Ţine minte şi fii recunoscător! Te ţin la mine de pomană! Negustorii îmi plătesc numai câţiva gologani pentru chiria ta, — îi spunea cucoana lui Serioja.

Serioja asculta şi tăcea.

Ce putea să facă, dacă negustorii cei bogaţi din Urjum plătesc pentru el atât de puţin! Când l-au trimis dela Urjum la Kazan, s'au lăudat

și l-au dădăcit mai rău decât cucoana: „Noi suntem oameni buni, te dăm la învățătură pe socoteala noastră. Trebuie să dăm o groază de bani pentru tine... Pentru învățătură, pentru chirie, îmbrăcăminte și hrană. Trebuie să fii silitor".

Și fără poveţele lor Serioja învăța bine. Îi plăcea învățătura.

După patru luni a primit la școală o diplomă de merit.

Pe diplomă era scris cu litere de aur: „Elevului Serghei Kostricov pentru succese la învățătură și purtare exemplară". Serioja le-a scris îndată negustorilor despre aceasta. Dar n'a primit nici un răspuns.

Peste vreo șase zile, după lecții, se apropie de el pedagogul și îi spuse:

— Kostricov, te chiamă directorul.

Serioja se duse la director.

— Dacă până la data de 12 nu plătești taxa, te vom elimina din școală.

— Dar plătesc pentru mine negustorii din Urjum, — răspunse Serioja.

— Ei plătesc când li se năzărește, — îi spuse directorul. Uite că mi-au trimis o scrisoare: au renunțat la tine.

Serioja ieși din cabinet, stătu câteva minute pe coridor și se întoarse încet și abătut în clasa lui. In ziua aceea plecă acasă trist și îngândurat.

Cum se poate una ca asta, dece au renunțat? Invață doar bine.

Iar acasă îl aștepta o altă nenorocire. Seara, el se apucă ca întotdeauna să-și facă lecțiile. Dar nici nu reuși bine să se așeze la masă, când ușa se deschise și intră cucoana. Serioja crezu că va începe, ca întotdeauna, să o certe pe Matriona, iar apoi și pe el, dar cucoana se apropie de masă și spuse:

— Stinge lampa să nu ardă gazul degeaba.

— Trebuie să-mi fac lecțiile, — îi răspunse băiatul.

— Și ce-mi pasă mie! — spuse cucoana. Apoi stinse lampa și plecă.

Serioja rămase pe întuneric în bucătărie. Era liniște, se auzea doar cum picură apa din spălător.

„Cred că s'a culcat acum cucoana, — se gândi Serioja. Să aprind lampa și să desenez".

Aprinse lampa, dar de abia luă în mână creionul și rigla, când ușa se deschise cu sgomot și năvăli în bucătărie cucoana.

— Să-ți cauți altă locuință — nu te pot ține fără bani. Mi-au trimis negustorii o scrisoare. Refuză să plătească pentru tine.

Cucoana striga atât de tare, dădea din mâini atât de violent, încât era gata să răstoarne lampa de pe masă.

După ce mai strigă un timp, stinse din nou lampa și se duse la culcare. Serioja își sprijini capul în mâini și șezu așa pe întuneric o oră întreagă. „Cum voi trăi acum? — se gândea el. Din casă mă dă afară; din școală mă elimină; cismele mi s'au rupt de tot; mâine n am ce mânca și lecțiile nu mi le-am făcut. Desenul îl fac mâine înainte de lecții".

Serioja nu dormi toată noaptea. Cum putea să doarmă! Când se lumină de ziuă, el își luă planșeta, hârtia, cărțile și plecă în fugă la școală.

Alerga prin oraș, vântul rece îi biciuia obrajii, în cismele rupte îi intră apă. Ajunse la școală. Dădu să deschidă poarta și văzu că este încuiată. Ce era de făcut?

— Așa! Bine! — spuse Serioja și sări peste gard.

Pornește el prin curte și vede că ușa dela bucătărie este întredeschisă, iar lângă ușă șade paznicul — un om bătrân, și își curăța cu măturica vestonul.

Serioja așteptă o clipă până când acesta se întoarse cu spatele și se strecură în școală. Alergă în vârful picioarelor prin sala întunecoasă până în clasa sa, își scoase mantaua udă, împinse o bancă mai aproape de fereastră, puse pe ea planșeta și începu să deseneze.

Serioja nu se simțea la îndemână. In clasă era întuneric, planșeta aluneca pe bancă. Dar Serioja continuă să deseneze. Trebuie să-și facă lecția.

Și o făcu până la sfârșit.

Afară se luminase de-a binelea.

Lui Serioja îi era tare somn: nu dormise toată noaptea. El își lăsă capul pe bancă și aţipi.

— Dece ai venit la școală atât de devreme? — auzi o voce și simți că îl scutură cineva trăgându-l de haină.

Serioja deschise ochii. In fața lui se aflau tovarășii săi de clasă, Mitea Aseev și Vasca Iacovlev.

— Cucoana mă dă afară din casă, — spuse Serioja, — iar directorul m'a amenințat că mă elimină din școală.

— Nu fii amărît, eu și cu Vasca te vom ajuta. Mută-te la noi. Avem o cămăruță mică, dar ne înghesuim noi cumva. Vom dormi pe jos.

— Vom găsi noi o soluție și pentru plata taxei. Ești un elev bun, ar trebui să-ți dea o bursă — spuse Vasia.

Serioja se înveseli deodată:

— Vă mulțumesc, băieți!

Ce frumoasă este viața, când ai adevărați tovarăși, care te ajută la nevoie!

(traducere din limba rusă)

Intâmplare la patinaj

de MIHAELA MONORANU

Ilustraţii : BURSCHI

Şapte prieteni din oraş,
plănuisem patinaj.

Noi am stabilit de sara
totul: ora, ul cioara,

Şi-am fi vrut grozav să fie
voie bună, bucurie.

Dar s'a întâmplat ceva,
de-a ieşit anapoda.

Şi de ce s'a întâmplat,
numai G'că-i vinovat.

★

Stăm noi şase mult şi bine;
Aşteptăm. Gică nu vine.

— Hai să 'ncepem fără el!
— Nu. Mai aşteptăm niţel.
— S'o fi îmbolnăvit, mai şti.?...
— Ori, s'a dus cu alţi copii...

Când deodată sus, pe stradă,
un punct negru pe zăpadă.

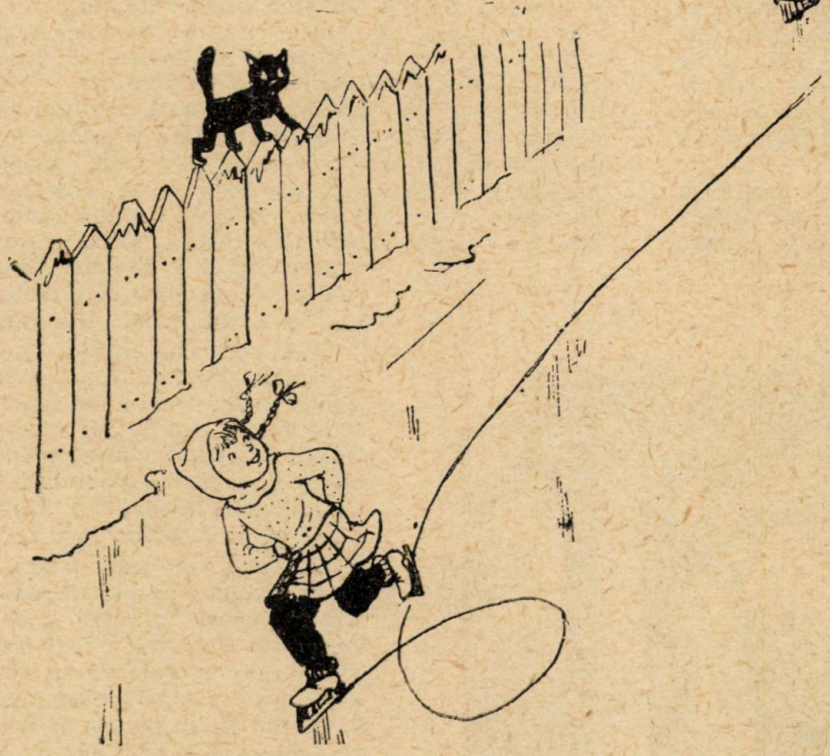

Dar alături de el,
un alt punct, mai mărunţel.

— Unu-i Gică. Celălalt?... Cine?
Uite-l măi, c'o fată vine!

Nu v'am spus eu măi băieţi,
că ne face greutăţi?

Acum dădăceasc-o el,
Nu ne-amestecăm de fel.

Şi apoi, numai necaz,
Fata nu-i mai dă răgaz:

Ba „îndreaptă-mi o patină",
ba „'ncălzeşte-mă la mână"...

Gică 'mbujorat de ger,
lângă dânsa stă stingher.

Noi l-am tras mai la o parte
Şi i-am spus lui Gică 'n şoapte:

„N'o să poată patina
Fată-i doar. Mai vrei ceva?

Haide tu, cu noi, mai iute,
pe ea las-o... să se uite".

Mai certat, şi mai rugat,
Gică s'a înduplecat.

Am lăsat-o sus în deal
şi-am pornit cu toţii, val.

Iute, fulger: un, doi, trei...
Ceată de băieţi, ce vrei?

Dar în urmă-ne, deodată,
Uite-o şi pe ea săgeată;

Trece şi ne lasă, hăt,
Pe-uliceoară, îndărăt.

Şi 'ncă face-acuş, acuş
piruete pe gheţuş.

Ia te uită, ce uşor
se 'nvârteşte pe-un picior...

O să râdă clasa toată:
Ne-a 'ntrecut pe noi o fată!

Şi apoi unde mai pui
o puştoaică 'n clasa 'ntâi!

Ce necaz... Dar ce poţi face?
Ne-am făcut de râs şi pace.

Şi de tot ce s'a 'ntâmplat
numai Gică-i vinovat...

DIN VREMEA BOBÂLNEI

de CĂLIN GRUIA

Ilustrații: ADOC

De-atunci sunt sute de ani...

Seara aceea de început de Iulie, nu se deosebea cu nimic de celelalte seri. Soarele asfințise după aceleași culmi uriașe; jumătatea lunii poleia la fel apele și frunzele copacilor. Cerul era senin, stelele se iveau sfioase, dar în văzduh plutea parcă ceva apăsător, cu miros de rășină, de pământ ars și de fum înnecăcios. Sub această nevăzută apăsare, satul pitit în curmătura dealurilor părea împietrit. Nici bocet de jale, nici chiot de voinic, nici tânguire de fluier. Ulițele strâmbe și înguste, răspântiile cu plopi și fântâni erau pustii. Numai zările, cu cât se lăsa perdeaua nopții, cu atât păreau mai luminoase, parcă cineva dinadins le tivise cu sânge și foc.

Pe prispa bordeiului de sub ulmi, stăteau două femei. Cea bătrână ținea o furcă în brâu. Cea tânără legăna un prunc într'o albie de lemn. Luna le polea cu argint. Dacă ar fi trecut cineva prin poarta ogrăzii, cu gard prăbușit de nuiele, și le-ar fi văzut, i s'ar fi părut că bătrâna toarce borangic, iar tânăra leagănă prunc de domn îmbrăcat cu podoabe. Dar, nici luna care înfrumusețea priveliștea, nici trecătorul străin de acele locuri n'ar fi avut de unde ști că degetele bătrânei sângerau în călții de cânepă și că pruncul adormise flămând. Fusul se învârtea încet și se oprea din când în când obosit să asculte cântecul de leagăn, abea șoptit, și țârâitul greerului din prispa bordeiului, care izbucnea rar și înăbușit ca un suspin.

Cele două femei nu vorbeau. Poate pentru a nu-și tulbura gândurile una alteia, poate pentru că isprăviseră și nu mai aveau ce vorbi. Numai din când în când ochii lor priveau spre apus, spre aceeași culme de deal mohorît, unde bănuia că l-ar putea afla pe cineva.

Zarea rămânea însă nemișcată, îndepărtată. In seara aceea bătrâna nu mai spuse: „Numai tu îl puteai opri", ci închise ochii și văzu pentru a nu știu câta oară același tablou... Vedea mulțime de bărbați tineri și bătrâni, îmbrăcați în zdrențe, încruntați, nestăviliți, care țineau în mâinile lor mari și cioturoase, suliți, furci, topoare, coase, buzdugane cu ținte, și care se iscau de pe toate ulițele și se strângeau ca apele într'o singură matcă: drumul din mijlocul satului...

Erau sute de guri care suduiau și blestemau pe nobili, sute de ochi care fulgerau sub frunți înorate de gânduri grele, sute de pumni ce se ridicau amenințând cerul și zările... Vai! Și bătrânei parcă i se vârau în ochi puzderia de oameni, cu picioarele desculțe care se afundau și ieșeau din praful drumului...

In acea mulțime s'a aruncat chiuind și Zaarie, feciorul ei.

— Să nu mă plângi, mamă! Și să n'o lași pe Mara să vină după mine... Aveți grijă de prunc și bordei... Noi ne-om face singuri dreptate...

Și râul acela de oameni cu ochi de fulgere și frunțile de nor l-a înghițit pe Zaarie, ca pe-o picătură de apă, că nu l-a mai putut zări.

In calea acelei mulțimi de bărbați, mulțimi ce duceau pe umeri păduri de topoare și suliți, ieșeau mame, surori și neveste cu prunci, unele plângând, altele aruncându-le în cale frunzare de ulm și stejar. Și râul acela de oameni cânta. Cânta un cântec groaznic de revoltă, de se cutremurau copacii pe la porți. Cântau și se îndreptau spre castelul reverendumului Vicențiu.

Intâi, câțiva au bătut în porțile înalte de fier vopsite în verde. Porțile erau încuiate. Mulțimea a început să clocotească. In cele din urmă preotul catolic a ieșit, galben la față, îmbrăcat în odăjdii și a început să facă semne spre cer. A început să blesteme și să arunce anatema asupra răsculaților. Tremura ca varga și cerea ajutor cerului... Cerul n'a deschis nicio poartă. Cerul n'a trimis niciun fulger. Iobagii au smuls din țâțâni porțile de fier ale castelului și apucându-l pe sus pe Vicențiu, l-au întrebat: „Pentru ce ne blestemi morții și pruncii?... In numele cărei credințe biserica cere ban de aur?... Dece nu ni se îngroapă morții și nu ni se botează pruncii după legea noastră?... Unde l-ați ascuns pe dumnezeul cel nesătul, care mănâncă sudoare și sânge de

iobag, care mănâncă pita copiilor?... Să ni-l dai îndată să-l judecăm..."

Auzind asemenea vorbe bătrânii şi bătrânele satului au fugit închinându-se. Nobilul Vicenţiu a fost luat de râul răsculaţilor, de râul acelor oameni cu ochi de fulgere, care duceau pe umeri păduri de topoare şi coase şi care porniseră să-şi facă dreptate...

In urmă, castelul reverendumului a rămas în flăcări şi a ars luminând până la ziuă satul, luminând culmile, ca o făclie uriaşă ieşită din bezna suferinţelor de veacuri. S'a pornit vânt şi flăcările nu s'au stins, a căzut ploaie, dar limbile de foc au prins să salte mai flămânde în slavă.

. . . . . .

Bătrâna Rafila zadarnic încerca să-şi vadă feciorul în aceste aduceri-aminte, după cum zadarnic cerca să-l deslueascâ în zarea înoptată, de unde ea ştia bine că va veni într'o zi.

Mara legăna şi din când în când cerca să alunge cu mâna nălucirile de noapte care se adunau în jurul albiei de lemn, să tulbure somnul copilului. Şi ce ciudate erau acele năluciri!... Parcă treceau printr'un fum, mulţime de femei cu prunci în braţe, cu prunci morţi de foame, şi femeile despletite, înspăimântate îşi boceau pruncii nemişcaţi şi în urma lor trecea o arătare, cu coasă pe umăr, fără ochi, cu obrajii uscaţi, pământii... Mara se cutremura, se apleca deasupra albiei, se închina şi nălucirile se ascundeau în umbrele ogrăzii, ca mai apoi, când iar o podideau gândurile, să apară din nou sub alte forme... Printre ele îl zărea parcă pe Zaarie care aducea multime de pâini în braţe... Pâinile se rostogoleau din mâinile lui, cădeau jos, Zaarie se apleca să le adune şi pe dată nu mai vedea nimic, ci numai nişte cerculeţe colorate care-i jucau pe dinainte. Trecuse multă vreme de când plecase bărbatul ei cu răsculaţii...

De pe câmpurile de bătaie veştile în sat soseau rar. Se ştia însă că oastea iobagilor se mărise, că breslaşii şi meşteşugarii din oraşe le-au făurit răsculaţilor arme şi că mulţi dintre ei au intrat în rândurile răsculaţilor să lupte cot la cot cu ei Ba se mai svonea prin sat că oastea răsculaţilor şi-ar fi durat tabără întărită la Bobâlna... Despre toate ştia Mara, numai despre bărbatul ei nu ştia nimic.

Uneori i se părea că-l vede arzând în asfinţituri pe zări, alteori îl visa ridicând pruncul în braţe şi vorbindu-i ca atunci la plecare: — „Tu, dragul meu, n'ai să mai fii rob"...

Dar zilele şi nopţile alergau unele după altele şi semn nu se arăta de nicăieri. Uneori îi venea să plece să-l caute prin ţară, să meargă pe jos, şi să întrebe pe drumuri şi în răspântii din om în om:

— Nu l-ai văzut cumva pe Zaarie?

Şi Mara ar fi pornit să-şi caute bărbatul, după cum vroise să plece odată cu el în răscoală, îşi pregătise chiar un jungher... Ar fi pornit, dar cum putea să-şi lase în albie pruncul flămând! Hei, de-ar fi avut merinde pentru el, ar fi trecut dincolo de zare şi ar fi ajuns acolo unde Zaarie se bătea cu domnii... Atât vroia! Să-l vadă şi să-i spună: — Nu te lăsa Zaarie! Dar soacră-sa pentru asemenea gânduri o înfrunta şi-i spunea că asta nu-i şade bine unei femei şi că să aştepte, să aştepte şi să plângă în pumni dacă şi-a lăsat bărbatul să intre în foc. „Numai tu îl puteai opri... şi tu l-ai îndemnat".

Poate cele două femei s'ar fi dus la culcare dacă nu ar fi auzit pe drum paşi şi apoi scârţâitul porţii. Intâi intră o umbră în ogradă şi după ea un bărbat înalt, puţin adus de spate. Păşea încet de parcă s'ar fi temut să nu trezească pe cineva.

— Tu eşti Endre-baci?

— Eu, Rafilă... Bună seara... Nu v'aţi culcat încă?

— Nu. Stăm pe gânduri...

Endre-baci se aşează pe prispa de lut. Femeile aşteptară ca Endre-baci să le mai spună ceva veşti din lume, dar bătrânul parcă-şi aplecase urechea să audă ţârâitul greerului. Bătrânul trecea drept cel mai înţelept şi cel mai umblat om din sat. Carte nu ştia, dar umblase mult şi văzuse multe. Rupea câteva vorbe turceşti căci fusese în tinereţe pe la Ţarigrad, stătuse de vorbă cu fel de fel de oameni şi cunoscuse multe obiceiuri. Văzuse marginea pământului, cum obişnuia el să spună:

— De acolo nu mai este pământ, ci numai apă şi numai apă, cer şi apă. Unde se sfârşeşte cerul, unde se sfârşeşte apa?... Asta n'o mai ştiu.

De când începuse răscoala Endre-baci era ca un fel de gazetă vie a satului. Pentru toţi găsea o vorbă bună, pentru toţi o nădejde.

Când cineva îl întreba dacă va izbuti răscoala, el se uita undeva în zare, aşa ca într'o carte pe care numai el o vedea şi a cărei slove numai el le putea citi: zâmbea, îşi răsucea mustăţile ca neaua de albe, până când toate firele de păr stăteau aşa cum vroia el, apoi spunea:

— Răscoala pornită îi bună pornită... Ea îi ca un râu de munte, îl opreşti într'o parte dar el îşi sapă cale şi tot ajunge în mare...

Rafila văzând că Endre-baci ascultă greerul şi nu spune nimic, îl întrebă:

— Ce veşti mai umblă?

— Şi mai bune şi mai rele, după vremuri... Mor mulţi, mor şi dela noi, că altfel nu se poate... Bobul de grâu ca să dee rod putrezeşte... S'ar putea să avem şi noi anul ăsta parte de pâine... S'ar putea. Se plăteşte scump pâinea... Se plăteşte cu sânge, cu viaţă... Altfel nu se putea...

Cele două femei oftară. Niciodată nu-l văzură atât de abătut pe bătrân.

— Ascunzi ceva Endre-baci, îl ispiti Rafila.

— Ce pot ascunde?... Nici cântecul greerului nu-l pot opri... Cum să-mi opresc gândurile?... Şi ţârâie greerul şi ţârâie, şi nu mai sfârşeşte odată... Lui ce-i pasă!...

Femeile se aplecară să audă şi ele mai bine cântecul ce izvora din prispă. Endre-baci încercă să povestească ceva vesel dar nu izbuti.

Incepu din nou. După câteva clipe schimbă vorba. Oftă.

Bătrânul ascundea o taină în suflet. Dar ce anume? Ce gând greu îl chinuia în acea seară? Poate aflase veşti proaste despre feciorul său plecat cu răsculaţii...

Tăcură cu toţii o vreme îndelungată. Rafila îşi oprise fusul. Mara, legănatul. Intr'un târziu bătrânul se ridică să plece. Făcu câţiva paşi apoi grăi:

— Nimic, nimic deosebit. Am vroit să ştiu numai ce faceţi... Noapte bună.

Cele două femei îl urmăriră cu privirea. Endre-baci îşi împleticea picioarele.

Nici pe Rafila, nici pe Mara nu o cuprinse somnul, dar tăceau în aşternuturile aspre de pe laviţi.

Târziu, în noapte, se auzi un dangăt de clopot. Bătrâna se ridică şi se uită pe fereastră. In noapte nu se întâmpla nimic. Stelele sclipeau nepăsătoare. Se auzi alt dangăt mai prelung în a cărui vibrare, bătrânei i se păru că aude glasuri... Glasuri ciudate... Apoi alt dangăt se întinde peste acoperişurile caselor şi pe urmă nu se mai auzi nimic.

— Ce să fie mamă?

— Cine ştie... Poate se întorc răsculaţii... Poate a murit cineva.

— Ceva trebuie să fie de a bătut clopotul în miezul nopţii.

— Cred că Endre-baci avea ceva pe suflet, dar nu a putut spune...

Cele două femei au mai ascultat, dar în noapte nu se mai auzi nimic.

. . . . . .

In zori nimeni nu o putu opri pe Mara să nu pornească după Zaarie.

Soarele aurea lanurile de grâu, dar Mara nu vedea în faţă decât zarea pe care i-o arătase Endre-baci. — „Intr'acolo-i Bobâlna".

Calul gonea nebuneşte pe drumul plin de praf. Pletele Marei ieşiseră de sub broboadă şi fluturau ca un steag negru pe spate.

Zarea se depărta... se depărta... Pe dinaintea ei treceau în fugă copacii, tufişurile, ogoarele, culmile, văile... şi zarea se depărta.

Prin minte îi umblau păduri de gânduri, păduri dese şi încâlcite, nestrăbătute de nimeni şi pline de fiare ciudate... şi peste gânduri sunau parcă clopote triste, clopote de moarte... — Zaarie nu mai vine, nu mai vine... Şi zarea se depărta şi alte culmi se iveau, şi cerul fugea de pe o zare pe alta...

Se depărtase mult de sat, dar Mara îşi mai amintea faţa chinuită a lui Endre-baci, care venise în dimineaţa aceea să le dea veste... Îi auzea parcă şi vorbele:

— Ați auzit astănoapte clopotul?... Eu l-am tras... Pentru Zaarie l-am tras... Veneam aseară să vă spun, dar n'am putut. Veștile rele nu trebuiesc spuse noaptea... Noaptea e pentru hodină... Zaarie a fost spânzurat de nobili pe dealul Bobâlnei... Răsculații au trimis solie de înțelegere cu Voevodul... In solie era și Zaarie; nobilii nu i-au ascultat, ci le-au pus gâtul în spânzurătoare...

Rafila și-a smuls părul. Mara și-a strivit lacrămile în gene.

— Unde-i Bobâlna Endre-baci? Mă duc să-mi aduc bărbatul.

Bătrânul i-a arătat zarea. Mâna îi tremura.

Calul alerga nebunește și Mara parcă mai vedea încă mâna slabă și osoasă a lui Endre-baci.

— Intr'acolo-i Bobâlna !...

★

Intr'o vale se întâlni cu o ceată de răsculați.

— Incotro alergi femee? întrebă unul.

— Spre Bobâlna... Mi-au spânzurat bărbatul, domnii !...

— Intoarce-te acasă, îi spuseră ei, și noi tot spre vetrele noastre ne întoarcem... I-am răpus pe domni, și-au cerut înțelegere cu noi...

Pe o creastă de deal întâlni o bătrână.

— Unde alergi maică?

— La Bobâlna, mi-au ucis bărbatul.

— Și mie feciorii... I-am căutat, dar nu i-am găsit.

Mara porni mai departe. Pe dealul Bobâlna întâlni un bătrân rezemat cu coatele de o piatră mare, proaspăt înfiptă în pământ.

— Pe cine cauți? o întrebă el.

— Pe Zaarie... Mi l-au spânzurat domnii aici, și Mara începu să plângă.

— Sub piatra asta-i Zaarie și ceilalți ce-au fost cu el în solie.

— Vreau să-l iau acasă...

— Nu se poate și nu trebuie. Morții de sub această piatră trebuie să rămână la locul lor. Aici în fiecare an se vor aduna din fiecare sat și de pe fiecare moșie, bătrânii cei mai înțelepți, împreună cu alesii din obștea nobililor, ca să cerceteze dacă nobilii își țin cuvântul dat, dacă stăpânii îi lasă pe iobagi în slobozeniile lor sau nu... Și de nu și-or ține legământul dat, morții de sub această piatră ne-or fi martori când vom porni să-i răzbunăm, când vom porni mai năpraznici decât furtunile și decât fulgerele să sfărâmăm rânduirea domnilor...

Mara îmbrățișă piatra aceea sub care dormea Zaarie, și plânse.

Târziu luă un pumn de țărână proaspătă, îl legă în colțul broboadei și porni îndărăt spre zările după care o aștepta în albia de lemn pruncul ei și-al lui Zaarie...

Și multe neveste s'au cernit și multe mame au căzut cu fruntea în pământ plângând și blestemând... Pământul asculta tăcut bându-le lacrimile, după cum primise în sânul lui morții...

Despre legământul nobililor cu răsculații s'a știut puțină vreme. Legământul lor s'a arătat mincinos. Spânzurătorile n'au fost scoase din răspântii, biciului i s'a mai pus la vârf destul plumb, ca să poată mușca spinările robilor, dările n'au slăbit, foamea și lipsa s'au ghemuit mai mult pe la vetrele iobagilor... Numai piatra de pe dealul Bobâlnei, și morții de sub ea, au rămas mărturie și îndemn peste veac.

Fulgii

Fluturi albi de nea
Peste țara mea...

Lin s'au așezat
Și la mine'n sat...

Grâul încolțit
Mi l-au învelit,

Sub covor călduț
Grâul meu, grâuț...

de TIBERIU UTAN
Ilustrații IOANA OLTEȘ

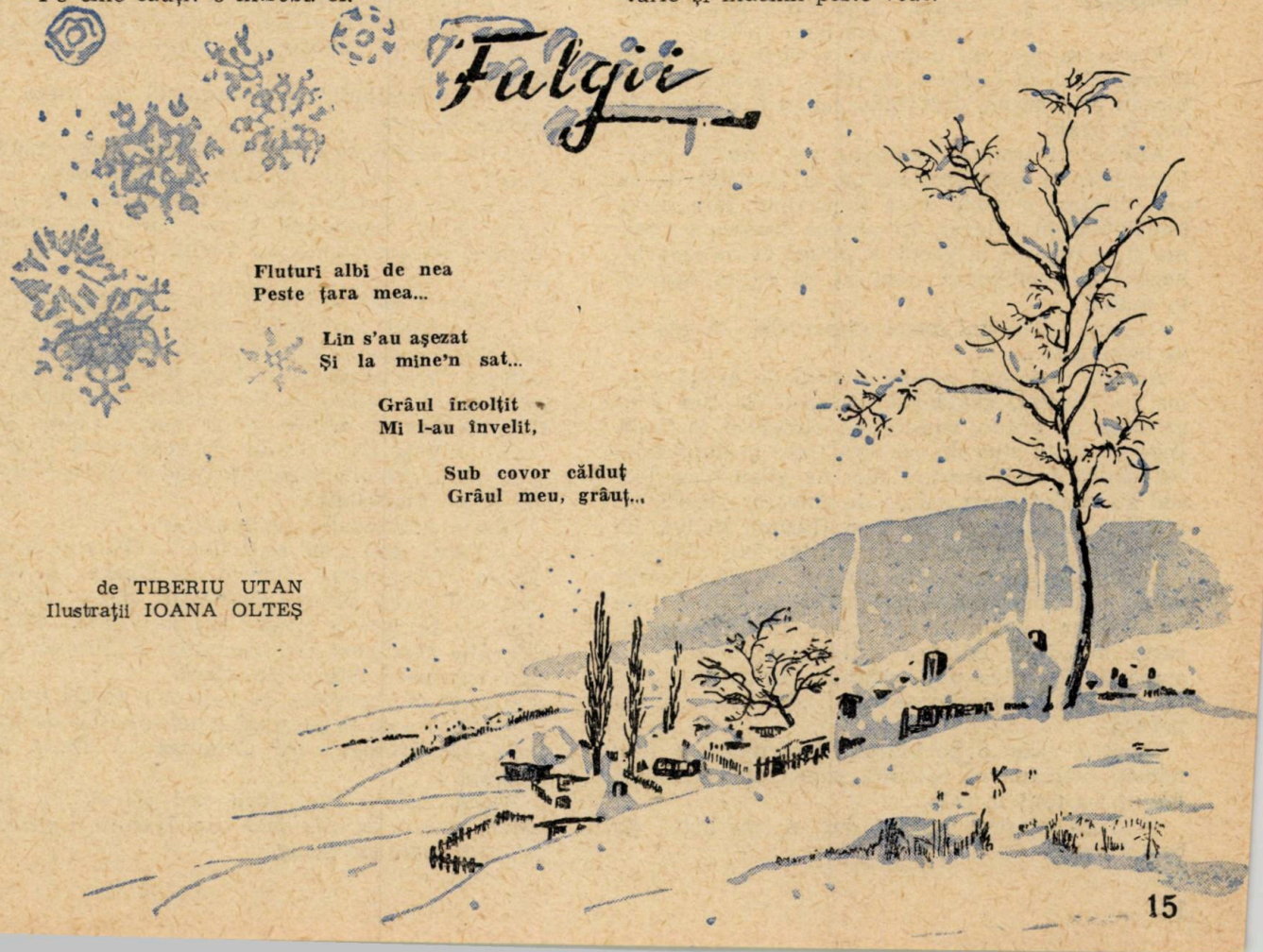

Făt Frumos

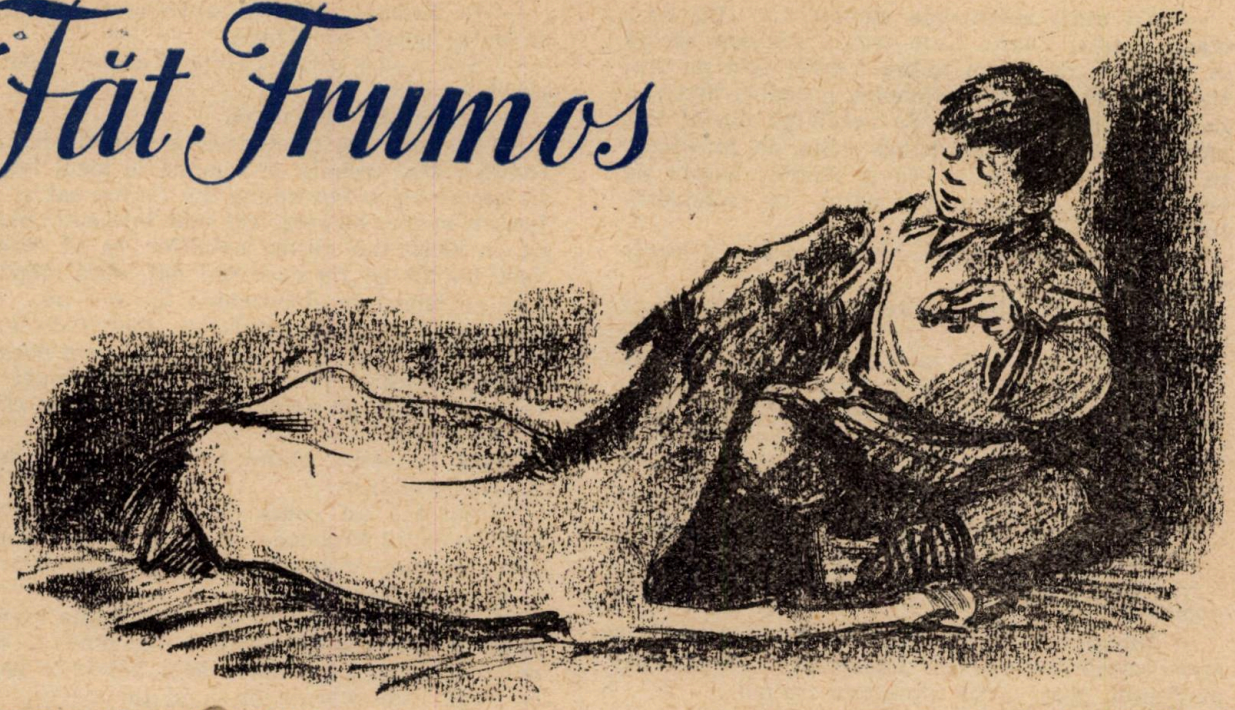

de **MIRCEA SĂNTIMBRIANU**

Ilustrații : IURA DARIE

În fața grajdului colectivei, caii trăgeau săniile, opintindu-se pe picioarele dindărăt. Oamenii, cei mai mulți în cisme de cauciuc, puneau și ei umărul învârtind în aer codiriștile și răcnind. Una după alta săniile se'ndreptau apoi spre tarlale.

Fierberea asta nu contenea o clipă până seara târziu, când cu lampașe în mână, oamenii se înturnau prin beznă, deshămau caii și îi duceau din nou în grajd.

Altminteri grajdul rămânea gol toată ziua.. Doar Huzum grăjdarul șchiop se învârtea de ici colo, încărca o sanie două și deodată, lăsa furca împlântată în bălegar, își pocnea fruntea cu palma și se repezea la grajd. Îl puteai vedea apoi lunecând și bombănind vesel cu un ceaun aburind în mâini.

— Acuș. acuș îmi sosesc ajutoarele... să găsească lapte cald...

Așa de vioi nu-l văzuse nimeni de multă vreme pe Huzum, grăjdarul. Dimpotrivă. Era știut greoi ca un butuc, morocănos, tărăgănat în toate. Îngrijea toată ziua de cai. Era treaz și după miezul nopții încât oamenii nici nu știau dacă tocmai s'a sculat sau e'nainte de culcare. Atunci, cu viscolul, l-a cunoscut pe baci Huzum, Răduț, feciorul lui Visalon din capul satului. Din vedere îl știa demult: lung, țepos, târșind oleacă piciorul stâng, abia mormăind la bună ziua. Cât durase viscolul nu se clintise din grajd. Îi aducea mâncarea maică-sa. Bătrâna sufla greu, beteagă, se oprea după câțiva pași, schimba dintr'o mână'ntr'alta strâchinile legate'ntr'o năframă, și iar pornea.

Când a văzut-o pe bătrână poticnindu-se prin nămeți, vărsând pe catrință zeama din strachină, Răduț i-a ieșit în cale.

— Tușă Marico las'că-i duc eu merinde, lui baci Huzum.

Până la urmă bătrâna s'a 'nvoit. Au mers amândoi. Ce-i drept strachina cu zeamă tot goală a ajuns. Noroc de niște perișoare cu curechi și de un dărab de slană. Când l-a zărit așa mic, cu sprâncenele pline de ghiață, gâfâind de trudă și povară, fața grăjdarului s'a luminat... I-a mulțumit și-au început să vorbească. Răduț a apucat câteva din cărțile aflate pe un raft sub lămpaș și a început să silabisească : Bibli-o-teca o-o-tehni-cianului.

— Zootehnicianului, îl îndreptă cu vocea lui groasă Huzum.

— O-o-tehni-cianului, repeta Răduț nedumerit... Asta-i z... — A, păi nu l-am învățat încă... Huzum a râs, a potrivit flacăra la lămpaș apoi a început și el, mestecând alene, să-i povestească despre cai, arătându-i cu vârful cuțitului pe fiecare.

— Asta-i Sfarmă-Piatră. Nu ține potcoava nici 3 zile. Astălalt Strâmbă-Lemne... Cel de sub lămpaș, Setilă... ăla cu țundra pe el, Gerilă... Eu i-am botezat... Era'nainte pe aici un contabil, venea des pe la grajd — zicea c'a fost căpitan de cavalerie... Îi batjocorea cu fel de fel de nume: Bold... Meteor... lu'ăsta de-i zic eu Sfarmă-Piatră îi zicea Alegretto... Și uite iapa din fund îi zicea Florida. Eu îi zic Floricica...

Glasul grăjdarului se înmuiase.

— Fainâ iapă... da' s'a betegit... Nu știu ce-o fi având. Veterinaru-i dincolo, la Ohaba. A văzut caii acu' vreo câteva săptămâni. Erau zdraveni toți. S'a betegit în urmă... și-i de-a făta... Dar pe viforniță asta greu să-l cheme omul. Ziceau să se mai stâmpere drăcia de afară.

Huzum se apropiase de iapă și o țesălă ușor.

— Dac'o făta în pace mă gândeam să-i zic mânzului Făt-Frumos... ori Cosânzeana... Dac'o făta în pace...

Răduț stătea lângă iapa ce-l privea cu ochi umezi și nici nu știa dacă baci Huzum îi vorbește lui, sau poate sie însuși.

Apoi baci Huzum l-a luat în braţe şi l-a aburcat pe Sfarmă-Piatră... Calul şi-a întors mirat capul. Răduţ s'a tras repede de-a'ndăratelea spre coada calului privind speriat spre Huzum...

— Nu-ţi fie frică... Dacă nu-i aţâţi caii-s mai blânzi ca mieii... Ai să vezi tu. Dacă totul s'o petrece'n pace îţi dau pe Făt-Frumos să-l călăreşti. Şi Huzum se aplecă deasupra iepei trăgând-o uşor de urechi.

In după amiaza aceea Răduţ nici n'a mai dat pe acasă. A văzut doar din depărtare pe bunabătrână luptându-se să scoată găinile din coteţ şi să le adăpostească în magazia de lemne... Apoi a luat-o pe lângă gârlă spre Ohaba. Nu l-a găsit pe veterinar... Era la Soimuş, la fermă. Copilul obosise şi-l leşina foamea... Ar fi'noptat pe-acolo fără ispravă dacă nu l-ar fi întâlnit nişte telefonişti ce reparau firul...

In câteva minute Răduţ vorbea cu ferma din Soimuş.

— Cine-i acolo? întrebă veterinarul mirat de subţirimea glasului.

— Răduţ al lui Visalon din Goşa, din clasa I-a din capul satului...

— Ce s'a întâmplat voinicule?

— Moare Făt-Frumos... e beteagă iapa... de-abia răsuflă... Vă pofteşte baci Huzum să veniţi la grajd la Goşa... Amu' de'ndată...

..Răduţ a sosit acasă pe'nserat. Din urmă l-a ajuns un om cu o geantă în mână, tare grăbit: veterinarul.

Nici n'au avut pe cine să mai certe. Răduţ s'a aşezat pe-o laviţă să bea un ceai de vârfuri de brad şi a adormit.

A doua zi cum s'a trezit a tulit-o la grajd. Fe Huzum l-a găsit în faţa grajdului, dând cu lopata, întunecat...

— Eşti un fecior de ispravă. Da' slabă nădejde... Veterinarul a făcut nu-i vorbă tot ce-a putut. Deacu' ce-o da târgu şi norocu'... Mă tem să nu se prăpădească... De fătat o făta azi-mâine. Dar de alăptat n'o să-l poată alăpta... Iapa n'are destul calciu...

— Ce-i ăla baci Huzum?

— Un fel de var...

— Aduc eu o găleată... Mintenaş!

Grăjdarul râse legănându-se pe picioare.

— Lasă... I-a făcut doctorul tot felul de injecţii... Acu' s'a mai liniştit... Du-te de-o vezi.

Răduţ intră singur în grajd. Ferestruicile înalte erau înnecate în nea aşa că lumina doar lămpaşul. Din fund se auzi un nechezat uşor. Jos pe podeaua grajdului. unde, ca din întâmplare lunecase şi şuba lui Huzum, ghemuit, tremurând, cu capul slab ridicat. se afla un mânz.

Răduţ fugi la uşa grajdului, vru să-l cheme pe baci Huzum dar îi pierise glasul... apoi ţipă de-odată:

— Făt-Frumos! Făt-Frumos!

Ca şi cum n'ar fi fost şchiop, Huzum alergase în fundul grajdului şi ridicase mânzul ca pe un fulg. Acesta începuse să-i şurluie obrazul ţepos dar se înţepase şi se oprise la nas, începând să-l lingă uşor. Grăjdarul strănută atât de tare că mânzul se smuci din toate puterile.

— A răcit, îngăimă speriat Răduţ, ridicând şuba să-l învelească.

Il aşezară pe podea lângă iapă.

— Musai să-l dădăcim noi... Mă duc să'ncălzesc nişte lapte. O să-l alăptăm la găleată, zise Huzum îndepărtându-se.

Răduţ se aşează în genunchi lângă mânz. Incepu să-l mângâie uşor. Cum ajunse la bot, mânzul ii apucă degetul mare între buzele catifelate şi albe morfolindu-l cu limba.

— Ce să-ţi dea băiatul? Nişte bomboane de smeură? N'are băiatul. Uite covrig, mânzule. Nu vrei? Ţi-l mestec eu. Dacă nu mănânci să ştii că mori. Să ştii! Nu vrei? Ţi-l dau cu sila.

Când s'a întors Huzum, Răduţ se lupta cu mânzul. Il ţinea cu o mână după grumaz iar cu cealaltă încerca să-i deschidă botul, mestecând un capăt de covrig între buze.

— Ce faci acolo? întrebă nedumerit Huzum.

— Baci Huzum ,nu vrea să mănânce.

— Las'c'o să mănânce. Ia uite'n coa'... bag degetul în găleata cu lapte, încălzit uşor, şi-l duc aşa în sus, la buza mânzului... Ia te uită... Incepe să sugă. Incăodată... acum trag degetul din ce în ce mai jos, spre găleată... acum a atins laptele... uite-l cum soarbe... Până la 4 săptămâni aşa trebuie hrănit... la găleată sau cu biberonul. Dar trebuie lapte proaspăt... uşor încălzit... aşa ca ăsta...

★

Aşa s'a făcut că Răduţ a lui Visalon din cl. I-a a ajuns doica lui Făt-Frumos.

Venea dela grajd de-a dreptul acasă.

— Mamă, dă-mi o cană cu lapte.

— Ai răbdare. Acu-i gata prânzul.

— Mi-e foame, dă-mi o cană cu lapte... se miorlăia Răduţ... Mama îi aducea laptele şi-un codru de pită... După câteva minute...

— Mamă, mai dă-mi o cană... Mama se uita bănuitoare cu coada ochiului. Cana de lapte era goală dar codru de pită rămânea pe masă neatins...

— Mai dă-mi o cană, mamă...

— De când ai ajuns așa un papă-lapte? se mira femeia.

La prânz deabia înghițea câteva îmbucături că se scula grăbit dela masă.

— Să știi că nu-ți mai dau lapte'nainte de masă. Îți strici pofta... Dar Răduț alerga la bunică-sa...

— Bună dragă, dă-mi o cană de lapte... Repede.

Seara îl întreba pe taică-său:

— Tată, ce le place mai mult cailor?

— Dece Răduț?

— Avem o temă la școală.

— Păi, ce să le placă? Dulciurile... zahăr, bomboane, sfeclă tăiată, mere....

In clasă Răduț stătea cu ochii pierduți. Mâzgălea pe toate foile mânji. Mânjii mai mari erau cai. Zbura dela școală la grajd. Acasă venea seara târziu.

— Unde-ai hoinărit? îl întreba mama aspru... Ia dă picioarele'ncoace.

Erau uscate...

Peste câteva zile Răduț a venit acasă posomorît. Nu s'a atins de mâncare. Până și cana cu lapte a rămas neatinsă pe masă. Mama îi cercetă fruntea...

— Ce-i cu tine? Ești bolnav?

Răduț dădea din cap... Venise dela grajd. Huzum era și el mohorît. Se'nvârtea cu găleata plină pe lângă mânz. Acesta sucea gâtul lovind cu botul în ceaun. Nu mai căuta degetul, degeaba au încercat amândoi cu toate cele 10 degete.

— E bolnav. Ia uită-te la picioarele dindărăt... Are diaree... dureri de stomac... o să treacă veterinarul pe aici... e în sat...

Răduț stătea acum la masă, sgâriind cu furculița pe lemnul de brad câte 3 mânji odată.

— Ce-ai măi băiatule?

— Diarâie...

— Ce-ai zis? Ia arată-mi mâinile. Ce tot bați câmpii? N'ai niciun fel de râie... Ce ai? Spune odată...

— Mă doare stomacu'...

Mama s'a speriat...

— Nici nu-i de mirare cu atâta lapte... O săptămână nu mai pupi tu lapte... să-ți fac niște ceai de coarne.

In timp ce maică-sa le fierbea, pe plită, Răduț gemea ușor, urmărind-o cu coada ochiului... Apoi mama i-a pus pe masă o cană cu ceai.

— Las-o să se răcească... Să nu te frigi.

Dar peste două minute Răduț se strecura pe lângă zăplaz cu cele două căni în mână... A intrat în grajd dar s'a oprit deodată după Strâmbă-Lemne...

Se auzea o voce...

— După cum vezi, tovarășe Huzum, mânzul a fost greșit alimentat... Uită-te și dumneata pe fără.. A înghițit un biberon... Am găsit pe jos o mulțime de bomboane de tot soiul și chiar coji de sfeclă... Acum trebuie oprite colicele. In două zile îl punem noi pe picioare. Dar atenție la alimentație... numai și numai lapte încălzit... încă 3 săptămâni...

Huzum se apucase de țesălat... Impingea calul cu umărul.

— Farto, măi farto...

Calul nu se mișca...

Grăjdarul se lăsă pe vine să vadă pricina... Lângă iesle, drept lângă piciorul calului, cu două căni în mâini, se smiorcăia Răduț.

— Ei, lasă nu plânge... O să se facă bine Făt-Frumos al nostru. Dar bagă de seamă... Numai lapte... și numai, la găleată... De-altminteri biberonul ăsta, se'nsenină Huzum, nici nu era găurit...

Răduț a plecat sburând spre casă.

— Unde-ai fost bitancule? — l-a întrebat mama. Uite coarnele fierte... bea și fiertura asta. Te mai doare stomacul?

— Nu mă mai doare, mamă dragă. Mai bine dă-mi o cană cu lapte...

Peste două zile mânzul s'a înzdrăvenit. Incepuse să zburde prin grajd...

Și într'o duminică la prânz, curtea grajdului a fost năpădită de copii: fiecare cu câte-o sticlă de lapte la piept...

CÂINELE-JDER

sau „bursucul cu barbă", oum au început să-i spună țăranii noștri, face parte din neamul lupului și a vulpii, adică. din neamul câinilor sălbateci.

Acest animal este originar din Japonia, China, Coreea, și partea răsăriteană a Uniunii Sovietice. Fiind foarte folositor, a fost aclimatizat în multe regiuni din Uniunea Sovietică. Obișnuindu-se repede cu noile regiuni în care a fost adus, s'a răspândit pe teritorii întinse, și trecând granița, a pătruns din 1951 chiar în țara noastră.

Deocamdată sunt încă puține exemplare în țară, de aceea trebuie să ocrotim aceste animale, spre a le da posibilitatea să se înmulțească.

Unul din acești „musafiri" în țara noastră, încumetându-se în plimbările sale, până aproape de București, s'a prins într'o capcană de vulpe; el se află astăzi împăiat și expus la Muzeul de Istorie Naturală „Grigore Antipa" din București.

De mărimea unei vulpi mici, cu urechi scurte și ascunse în blană, ochi vioi și lucioși, botișor ascuțit, câinele-jder are în obraji niște smocuri lunguiețe de păr asemănătoare cu niște favoriți, care-l deosebesc de toți ceilalți câini sălbateci. De culoare brun-cenușie, blana sa e foarte bogată și durabilă. Cu coada sa boantă și stufoasă, cu corpul său scund, purtat de niște picioruțe subțiri, câinele-jder, asemănându-se oarecum cu bursucul, se mișcă cu anevoie, de parcă s'ar împletici în cojocul său prea mare. Blana sa este tot atât de căutată ca și blana vulpei.

Hrănindu-se îndeosebi cu insecte și șoareci, câinele-jder este foarte folositor agriculturii. Numai în anumite perioade ale anului consumă uneori fructe și ierburi. Uneori mănâncă și câte un peștișor pe care-l pescuiește singur, de regulă, în ape mai mici.

Mâncând mult, toamna el se îngrașă, și retrăgându-se într'o vizuină bine căptușită cu iarbă moale, adoarme pentru tot timpul iernii, ca și ursul nostru.

Fiul pescarului

de GEORGE MIHĂESCU

Ilustrații : IOANA OLTEȘ

Multă bătaie de cap a mai avut Agafia Petrov cu fiul ei Egor. Nu că Egor n'ar fi un băiat cuminte, dar prea i se scurg ochii după pescarii din sat, și despre lucrul acesta Agafia nici să nu audă. Când Egor întârzie să vină dela școală, mama lui n'are o clipă de liniște. Apoi când intră pe poartă începe să-l certe.

— Iar ai fost la cherhana [1]), diavole. Nu ți-am spus că n'ai ce căuta acolo ?

— Am privit de pe mal, la pescari. L-am văzut pe nea Tihon că se pregătea să plece în larg și am mai stat cu el de vorbă. Zice că vrea să mă ia ucenic.

— Ce, iar cu dracu' de Tihon? O să i-o fac eu lui să mă pomenească. Din cauza lui nu mai sunt stăpână pe copil.

Și dojana continuă, până când Egor își plecă privirile în jos căutând să-și ascundă lacrimile. Atunci mama îl îmbrățișează, îi șterge obrajii și căindu-se că a fost atât de necruțătoare, îi spune pe un glas care îl au numai mamele:

— Să nu te mai duci acolo Egorca. Așa că nu te mai duci?

Apoi îl mângâie, îi sărută părul bălai și culcându-i capul în poală se cufundă adânc în ochii albaștri și limpezi. In oglinda lor vede făptura zdravănă a bărbatului ei, cu fața aspră, împodobită de o barbă castanie. Da, îl vede pe Osip, înghițit de apele flămânde ale Razelmului. Au trecut mai bine de treisprezece ani de când a plecat la pescuit și nu s'a mai întors. Ce pescar era Osip! Unde e, să-și vadă feciorul, care abia prinsese să spună atunci „tată"?

Și Agafia își continuă gândurile, lăsând o mână să mângâie mai departe capul bălai al lui Egor.

— Să nu te mai duci, mamă, să nu te mai duci. Am îndurat destul eu, nu vreau să mai fie și alții nenorociți. Mai bine să înveți carte, să te faci om mare și pescăria las-o încolo.

Egorca ascultă, dar gândurile lui sunt în altă parte, acolo, la cherhana. Îl trimisese Tihon să cumpere un pachet de țigări pentru moș Grigore Fedot, paznicul dela Portița, și cine știe, poate că-l așteaptă... poate că a plecat.

Cum o să dea ochi cu Tihon? O să-i spună că n'are cuvânt. N'o să-l mai primească în cabină și n'o să-i mai aducă vești dela pescarii din larg.

Și așa își frământă Egor sufletul întotdeauna, ca între ciocan și nicovală. Mama nu-l scăpă o clipă din ochi. Dar cum poți să nu te duci la pescari? Cum poți să nu privești seara apele plumburii ale Razelmului pe care se văd scăpărând felinarele bărcilor și să asculți cântecele monotone care se aud din toate părțile mângâindu-ți sufletul? Nu, Egorca nu poate trăi fără pescari. Visul fiecărui băiat din sat e să ajungă un pescar bun, îndrăzneț, să cutreere apele, cărora să le smulgă din adâncuri bogăția peștilor. Și visul lui e tot acesta. Dar mama nu-l lasă. Spune că viața pescarilor e periculoasă. Îi e frică să nu rămână singură. Ce știe ea? Tihon spune că niciodată nu se răstoarnă cuterul lui Pavca, feciorul lui Izot Perfilov, care e cu doi ani mai mare, și e pescar de

1) Cherhana = magazia în care se încarcă peștele

brigadă. Nea Tihon, de câte ori aduce peşte dela brigada lui, îl laudă. Zice că peste câţiva ani o să ajungă cel mai bun pescar din sat. O să scrie şi ziarele despre el. Dar Jorca n'a fost tot pescar şi a plecat anul trecut la şcoala piscicolă din Constanţa? Hei, ce s'ar mai duce şi el la anul acolo, dar tot mama nu-l lasă. Spune că tot pe apă trăieşti.

Gândurile acestea îl sbuciumă pe Egorca în fiecare zi. Totuşi, când vin pescarii Sâmbătă seara din larg şi umplu ulițele satului de cântare şi chiote, Egorca îi priveşte retras, apoi merge în urma lor împreună cu alti copii, ascultându-le sfada şi laudele. Luni dimineaţa pleacă la şcoală mult mai devreme, trece pe la cherhana, se aşează pe mal şi urmăreşte cu privirea până nu se mai văd, cuterele şi balenierele [2]), care transportă pescarii spre cabanele de pe malurile Razelmului sau departe pe coastele mării.

Intr'o după amiază, Egorca s'a întâlnit din nou la cherhana cu Tihon, mecanicul de la cutere. Nu era supărat. Ba chiar l-a strigat:

— Hei, Egorca, ce zici, când termini şcoala vii să te fac mecanic?

Ochii băiatului s'au aprins deodată, apoi s'au întristat.

— Eu aş vrea, dar mama...

— Ei, lasă, nu fii amărît. Hai mai bine să te plimb cu cuterul până la Portiţa.

Egorca s'a urcat repede în cabină şi la o apăsare de manetă, Tihon a făcut ca elicea să sfredelească apa împingând vasul înainte. Valurile se sfărâmau învinse în proră, iar în urmă rămânea o dâră de spumă. Departe, tot mai departe se zărea malul străjuit de halele cherhanalei, iar pe deal, satul lipovenesc care se pierdea din ce în ce.

Era pentru prima dată când se depărtase atât de mult pe apă şi nu se mai sătura admirând când ostroavele cu păduri de stufăriş şi papură, când pescăruşii cu scâncete de copil care treceau pe deasupra, când bancurile de peşti care le tăiau calea.

— Câtă libertate! Şi el, Egorca ,trebuie să stea acasă.

După aproape douăzeci de kilometri, malurile lacului au început să se adune. In faţă se vedea o mică ieşire la mare, iar dincolo, pe limba de nisip dintre apele lacului şi ale mării, câteva cabane pescăreşti.

— Am ajuns la Portiţa, a spus Tihon.

In acelaş moment, dela postul lui, a apărut moş Grigore Fedot.

— Zdaravo dedușca! a strigat Tihon, la care paznicul şi-a ridicat pălăria de paie îmbibată cândva cu catran ca să ţie mai mult.

— Ei, uite-l şi pe Egorca! De când nu l-am mai văzut! Eşti voinic ca un adevărat pescar! Haideţi mai bine la cabană că am o ciorbă zdravănă.

Tihon a plecat mai departe cu pescarii de pe coastele mării. Egorca însă a rămas cu moş Grigore până se va întoarce cuterul din nou spre sat. N'a vrut să meargă mai departe. De când dorea să se mai întâlnească cu moş Grigore. El e unul din cei mai bătrâni pescari, a fost marinar, a umblat prin ţări îndepărtate şi e minune să-i asculţi amintirile. Acum, deşi e trecut de şaptezeci de ani, nu vrea să şadă acasă lângă ,,babuşca" şi a cerut să păzească punctul dela Portiţa [3]), acolo unde lucrează şi cei patru fii ai săi. Rămânând singur la punct, în timp ce pescarii cutreeră apele, moş Grigore se plictiseşte adesea şi îşi caută de lucru. Pregăteşte ciorbă pentru cei care se întorc seara, citeşte ziarele pe care i le aduc cei care vin dela sat, ori porneşte dealungul malurilor căutând cu privirea vasele pescăreşti care poposesc în larg. Se uită lung şi parcă o părere de rău îi umple sufletul că nu mai poate pescui alături de cei tineri.

Când era în putere, câţi kilometri n'a străbătut cu mahuna [4]) lui. De câte ori n'a fost amenințat de furtună. Câţi pescari nu s'au înecat sub ochii lui fără să poată să le dea o mână de ajutor.

Şi parcă cu invidie priveşte la vasele din larg pe care el n'a pescuit niciodată şi pe care nici vânturile, nici valurile nu le pot răsturna.

Acum aşezaţi în jurul ceaunului, Egorca înfulecă ciorba gustoasă iar moş Grigore aşezând peşte pe grătar nu mai conteneşte cu întrebările:

— Ce mai e în sat? Am auzit că cei dela Jurilovca vor să-i întreacă pe ai noştri. Dar nu mi-e frică. Numai de n'ar începe ploaia, că mâine vor să isprăvească închiderea şi să tragă la chefal.

Egorca nu prea ştie ce înseamnă închiderea. Moş Grigore i-a explicat apoi, că toamna, chefalul din mare intră prin gura Portiţei, în lac, pentru a se hrăni. La momentul potrivit, cam pe la jumătatea lui Septembrie, pescarii închid portiţa cu un zăgaz de stuf şi ţăruşi, şi tot chefalul rămâne în lac. După ce se hrăneşte, peştele caută să iasă din nou la mare, dar nimereşte în cotețele pe care pescarii le aşează în anumite locuri.

— Mâine vor da drumul cotețelor şi atunci vom sta de vorbă cu cei dela Jurilovca.

Dinspre Razelm o bubuitură l-a făcut pe moş Grigore să tresară. Nori grei de ploaie se ridicau deasupra apelor.

— Ploaia o să ne strice planurile. De n'ar fi şi furtună. Văd că au dispărut şi păsările. Ploaia goneşte chefalul în mare.

Egorca însă era cufundat în gânduri. Mintea lui era acum departe, acolo la închiderea pe care n'o văzuse şi pe care ar fi vrut s'o vadă.

---

2) Cutere, baleniere = vase pescăreşti

3) Punctul = centru pescăresc

4) Mahuna = barcă mare

— Ce născocire şi la pescari, să întindă cursă peştilor! Dar cum de ştiu precis când intră chefalul în lac?

Şi parcă vedea a doua zi că pescarii vor începe să scoată peştele din coteţe [5]), pe care-l vor încărca în cutere. Dar el nu va fi acolo să-i vadă. Trebuie să plece cu Tihon când se va întoarce spre sat. Şi aşa o să-l certe mama. Şi din nou şi-a adus aminte ce-l aşteaptă acasă.

Mai bine să vadă închiderea acum.

— Şi zici că e departe... moş Grigore?

— Nu, peste grind. Aşteaptă un pic şi mergem împreună.

După ce moş Grigore adună de pe jar peştele pus să se frigă, porniră în grabă peste dunele de nisip. Au mers o bucată bună pe malul lacului şi din loc în loc, Egorca se apleca să privească alaiurile de peştişori care se jucau în apă. Când moş Grigore se depărta prea mult, o lua la fugă ajungându-l din urmă. Curând însă, apele s'au închis, şi în faţa lor a apărut un zid de stuf şi pietriş care lega un mal de celălalt. Intr'un singur loc doar, apele mai comunicau în voie. Era porţiunea neterminată a zăgazului.

— Iată închiderea, a spus moş Grigore, dar în acelaş timp un fulger a spintecat cerul care s'a deschis brusc şi un tunet a făcut să se cutremure totul în jur băgând spaima în vietăţile de prin stufăriş.

Apele lacului au început deodată să fiarbă şi o adevărată avalanşă înainta către mare prin mica deschizătură a zăgazului.

— Peştele, bancurile de peşte se îndreaptă spre mare! a strigat moş Grigore în glasul căruia se vedea o mare îngrijorare. Se simţea mic şi neputincios în faţa acestei întâmplări care însemna mii de kilograme de peşte, pierdute.

Egorca a rămas ţintuit locului, privind când la avalanşa de peşte, când la moş Grigore. Cunoştea iscusinţa acestui pescar bătrân care trecuse prin atâtea încercări şi nu aştepta acum dela el decât un singur îndemn, o idee care să aducă salvarea.

In mintea lui se învârtea aceeaşi întrebare „Ce e de făcut?".

— Stuf! a strigat deodată moş Grigore, arătând cu mâna grămezile de pe mal care trebuiau să complecteze zăgazul.

Privirile celor doi s'au întâlnit pentru o clipă, într'o înţelegere tăcută. Da, acesta este singurul lucru de făcut. Moş Grigore abia intrase în apă până la brâu când s'a şi pomenit cu un maldăr de stuf în braţe.

— Bine, Egorca, încă unul — şi băiatul s'a repezit din nou spre grămadă în timp ce moş Grigore se apucase de zidit. O clipă însă speranţa în izbândă s'a năruit. Stuful, prea uşor, era dus de apă, cu toată rezistenţa pe care căuta să o opună moş Grigore.

— Greutate, trebuie greutate, şi Egorca a început să care piatră pe care moşul o aşeza peste stuf. In ochii băiatului s'a aprins deodată o flacără de bucurie: stuful rămânea pe loc, zăgazul înainta spre mal — isbândă!

Totul era aproape gata, clocotul apei se potolise când au pornit să cadă primele picături de ploaie, repezi şi mari. Apoi din ce în ce mai multe de parcă norii se rupseseră undeva deasupra şi apa curgea în fâşii verticale.

— Acum poate să plouă cât o vrea, a spus moş Grigore cercetând apele liniştite. Se simţea în glasul lui o mare mulţumire. In acelaş timp şi-a adus aminte că nu e singurul stăpân al acestei bucurii:

— Dacă nu erai tu, Egorca, nu ştiu ce se întâmpla. Azi ai fost un adevărat pescar. Acum, hai la cabană să ne încălzim un pic, că ploaia ne-a pătruns până la oase.

Ploaia a ţinut până noaptea târziu. A doua zi, spre revărsatul zorilor, când pe mare s'a aprins o geană de foc şi întinsurile apei s'au colorat în roşu, trei cutere cu pescari veneau dela sat spre Portiţa. Erau cei care trebuiau să termine zăgazul şi să înceapă pescuitul chefalului. Când au coborît, păreau mohoriţi la gândul că atâta peşte ieşise în mare în timpul ploii.

Au găsit însă zăgazul isprăvit, iar în apele limpezi şi liniştite se vedeau tot mai multe bancuri.

Pescarii au început să descarce peştele din coteţele încărcate. După ploaie e cel mai bogat vânat.

Spre prânz, cuterele încărcate cu chefal se apropiau de cherhanaua din marginea satului. Pe puntea primului cuter, alături de Tihon, stătea Egorca.

Pe mal aştepta o mulţime de pescari, curioşi să afle ce se întâmplase la Portiţa în timpul ploii.

Coborînd, Egorca a trecut printre ei, oprindu-se din loc în loc să povestească amănunţit cum stăvilise împreună cu moş Grigore, migraţia chefalului. Povestea şi în acelaş timp simţea în suflet o mândrie care îl făcea să se creadă un adevărat pescar. Era aceeaş mândrie pe care o vedea la flăcăii din sat şi la moş Grigore.

Când a ajuns în poarta casei şi-a adus aminte că e plecat de aproape o zi şi o noapte. Dacă o să-l întrebe mama unde a fost?

O să-i spună şi ei tot ce a făcut. Da, o să-i spună şi nu-l va certa de loc.

5) Coteţe = capcane în care intră peştele şi nu mai poate ieşi.

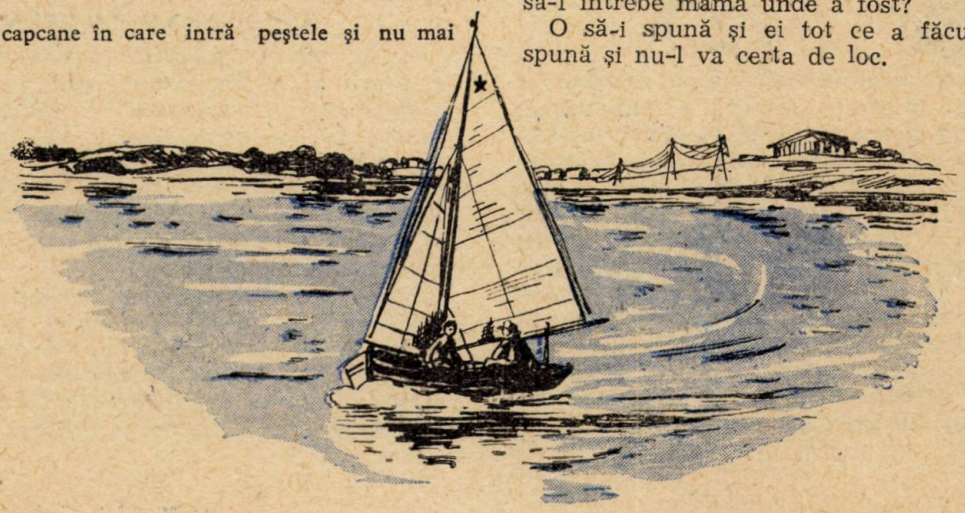

Poveste adevărată

Ilustrații : A. BUICULESCU

Ci-că tră a odată pe lume un împărat. Pătlăgică împărat. Îi zicea așa, pentrucă nasul lui era întocmai ca o pătlăgică: roșu și umflat. De necaz împăratul a dat poruncă să piară și sămânța pătlăgelii. Și cine n'o asculta, să moară spânzurat!

Au ascultat toți. Numai grădinarul împăratului n'a ascultat. Cum a făcut el, ori cum a dres, c'a mai păstrat o pătlăgea. A păstrat-o și a lăsat-o moștenire feciorului său Inge. A lăsat-o ca lucrul cel mai de preț...

Ei, și se-apucă Inge de seamănă pătlăgeaua. Fie ce-o fi... Lângă un gard o seamănă, pe țărmul unei ape mari. Și pe semne că pătlăgica era fermecată. Că'ncepe să crească. Da' nu așa... Intr'o clipită a fost cât gardul. S'a sprijinit o leacă de gard, așa cum e felul pătlăgelii... Pe urmă a început să se înalțe singură. A făcut trunchi și ramuri cum au copacii. Și crește, crește. Până pe la amiaz i se pierde vârful în nori. „Măi! Până unde o fi crescut pătlăgica mea?" se întreabă singur Inge. Și începe să se cațere pe trunchi. Urcă, urcă. Și-ajunge în împărăția soarelui. Se pleacă flăcăul la picioarele soarelui. Îi spune cine e și cum pătimesc oamenii din pricina lui Pătlăgică împărat. Cu fel de fel de rele-i pătimește. Acum nu-i mai lasă să crească, nici să mănânce pătlăgele dulci-acrișoare și zemoase pentrucă seamănă cu nasul lui. Incepe soarele să râdă și zice:

— Coboară-te Inge pe pământ și n'ai nicio grijă... Iar dac'oi fi vreodată la primejdie, să scuturi numai zdravăn de trunchiul pătlăgelii și toate or să fie bine...

Se coboară Inge. Și cât coboară, vede răsărind flori, pe urmă florile se scutură și se fac niște pătlăgele roșii ca nasul și mari cât pântecu'mpăratului. La poalele trunchiului s'au adunat oamenii: poporenii.. Mănâncă câte o pătlăgică și râd de împărat: „Pătlăgică împărat!... Pătlăgică împărat!"

Aude și împăratul... Se mânie și i se face nasul ca focul. Poruncește telegarii. Adună curtenii. Ia cu el un gâde. Și hai la cocioaba lui Inge. Lângă gard, pătlăgica și vârful ei în soare. Răcnește împăratul și gâdele ridică spânzurătoare. Da' Inge de colo, apucă numai în brațe trunchiul pătlăgelii și-l scutură cu putere. Și unde încep să cadă frate pătlăgele!... Una pe nasul împăratului. Alta pe pântec. Și altele îl dau de-a rostogolu; drept în apa cea mare. Cad și în capul curtenilor. Se duce și gâdele. Se duc cu toții. Nu mai rămân decât Inge și poporenii...

— Păi, să-l punem pe Inge împărat! spun unii..

— Să-l punem!

Și l-au pus. De-atunci au scăpat de Pătlăgică împărat; da'n schimb au crescut iar în voie pătlăgelele în toată împărăția... Așa se spune.. Așa se povestește...

★

Pătlăgelele lui Inge erau însă numai în basm. Ar fi fost mult prea greu ca Inge să le poată cultiva în voie. Viața grea și umilitoare la care-l silea un Pătlăgică împărat, zevzec și hain, nu-i da pace lui Inge să crească pătlăgele atât de mari și multe ca să se satură toți ai lui.

Dar iată că visului lui Inge și al altor eroi din basme, pe care poporul numai în închipuirea sa putea să-l urmărească, pionierii dela școala elementară Nr. 2 din Turda i-au dat viață.

Să ascultăm ce ne spun unele scrisori:

AM LUCRAT IMPREUNĂ

Cercul micilor grădinari dela școala elementară de 7 ani Nr. 2 din Turda a luat ființă odată cu primele zile ale primăverii. Cu entuziasmul și dragostea cu care am început această muncă am continuat tot timpul anului să îngrijim grădina noastră școlară. Când am aflat că participăm la concursul tinerilor grădinari, ne-am bucurat nespus de mult și am luat hotărîrea să câștigăm prin munca noastră acest concurs.

In partea mea din lotul școlar am lucrat tot timpul cu colega mea Sălăjan Elena. Noi am încercat să folosim pe micul nostru lot, metodele noi de muncă; după ce am pregătit pământul bine, am însămânțat și plantat în cuibare așezate în pătrat: cartofi, varză, roșii. Prin munca noastră organizată am

reuşit ca plantele să aibă la timp apă, îngrăşăminte, şi să nu fie stânjenite de buruieni.

In toată această activitate, am fost îndrumaţi şi supraveghiaţi de către tov. profesoară de ştiinţele naturii, pe care am întâlnit-o în fiecare zi în grădina noastră, ajutându-ne ori de câte ori aveam nevoie.

Roadele muncii noastre s'au văzut în timpul culesului, când am recoltat roşii de peste 400 grame, cartofi la fel şi varză de-adreptul uriaşă; de asemenea am mai cules morcovi şi pătrunjei mari. Cu astfel de recolte am participat şi eu la expoziţia raională, unde cercul tinerilor grădinari dela şcoala noastră a ieşit primul. Tot acelaş rezultat am obţinut şi la regiune.

Am îndrăgit aşa de mult această muncă, încât sunt hotărît să continui începând din toamna aceasta cu pregătirea terenului şi selecţionarea seminţelor.

SIMU GHEORGHE
clasa 7-a

Din primăvară până 'n toamnă

...Se desprimăvărase. Afară timpul era frumos. Pământul era umed, tocmai bun de muncit. In aceste zile sosi şi vestea despre concursul „tinerilor grădinari". Acest fapt ne-a bucurat foarte mult pe toţi. Pentru ca munca să meargă bine am cerut sfaturi tov. profesoare de ştiinţele naturii, Trifu Sabina. Sfatul a fost următorul: o parte din lotul şcolar pe care l-am primit să fie folosit pentru zarzavaturi, iar cealaltă parte unde erau deja plantaţi pomi ni s'a dat în îngrijire.

După explicaţiile tov. profesoare noi pionierii care ne-am înscris la concurs am început munca.

In prima zi am început să săpăm terenul. Timp de 5 zile terenul colectiv a fost săpat şi fărâmiţat. Peste vreo câteva zile am îngrăşat cu gunoi lotul. După aceea am început să semănăm.

Lotul a fost împărţit în mai multe parcele mici având fiecare din cele 7 straturi lungimea unui metru. Pe terenul colectiv au lucrat cincizeci de pionieri iar în dreptul straturilor era scris pe tăbliţe numele celui care le îngrijeşte. In straturi am început să semănăm de-a lungul: morcovi, pătrunjel, varză, cartofi, fasole, roşii, vinete şi altele. In timp de o lună seminţele au răsărit frumos. Peste tot lotul, era numai verde. Buruienile năpădeau micile zarzavaturi plăpânde, dar noi îndată le pliveam. Astfel am făcut în vreo trei rânduri. Zarzavaturile creşteau văzând cu ochii. La roşii şi fasole am pus pari şi le-am legat, iar varza şi cartofii i-am muşuroit.

Am început să rărim morcovii şi pătrunjeii. Pe pomi şi-au făcut apariţia cuiburile de omizi şi am început să le stârpim. Varza era roasă de fluturi de varză iar frunzele de dud erau găurite din cauza unor insecte vătămătoare. Am început o luptă aprigă împotriva insectelor dăunătoare.

Apoi sosi şi vara. Deşi eram în vacanţă, noi n'am uitat de grădina noastră. Am întocmit un tabel în care era programat fiecare elev de serviciu. Zarzavaturile se desvoltau; îndeosebi morcovii. Ne bucuram cum cresc toate. După această muncă a noastră recolta a fost bogată.

Mulţi pionieri au paricipat la concursul tinerilor grădinari, formându-şi grădini individuale. Eu am luat parte la concurs lucrând pe lotul colectiv din care făceam parte cât şi în grădina mea individuală unde mi-am făcut straturi de 2 m.² fiecare.

Intr'unul din straturi, am semănat sfeclă furajeră. In ziua de 16 Octombrie 1954 am cules zarzavaturile de pe lotul şcolar despre care am vorbit, şi cele mai frumoase, au fost duse la expoziţia din oraş printre care şi cele două sfecle ale mele cam de 5 kg. una.

Mare ne-a fost bucuria când am aflat împreună cu tov. profesoară că noi am câştigat locul întâi pentru zarzavaturile cultivate. Apoi aceste zarzavaturi au fost expuse la expoziţia regională de unde ne venise răspuns că am fost printre şcolile fruntaşe.

Mie îmi place foarte mult să lucrez în grădină în mijlocul zarzavaturilor, a pomilor, şi vreau ca şi în viitor să mă ocup în timpul liber de această muncă frumoasă.

Noi ne mândrim cu grădina şcolară şi credem că şi de acum înainte ne vom preocupa tot aşa de mult cu cultivarea zarzavaturilor pentru a obţine recolte din ce în ce mai bune.

VLĂDUŢ VASILE
clasa VII-a B. Şcoala elementară Nr. 2
Turda — Reg. Cluj

...Şi iată că ceea ce în poveste erau doar născociri au devenit în zilele noastre lucruri înfăptuite prin sârguinţa şi hărnicia tinerilor grădinari. Aceasta este o poveste adevărată care nu a luat sfârşit şi care e înfăptuită zi de zi pe întinsurile patriei noastre de către grădinari îndrăzneţi şi avântaţi. Sfecle de 5 kg., roşii de 400 gr. şi verze aproape cât roata de car, sunt doar începuturile.

Şarja PIONIERILOR

— Reportaj de C. ION —

Priveam împreună cu un grup de pionieri un cuptor compus din două părţi : în cea de de-asupra, clocoteşte din când în când un lichid la o temperatură de peste 1600°; în cea de jos, ani de-a rândul, fără contenire, o sumedenie de grătare din cărămidă încălzesc gazele necesare funcţionării lui. Vă închipuiţi că nu poate fi vorba de un cuptor obişnuit: este înalt cât o casă, şi ca el, altele asemănătoare, numite Martin, stau înşiruite pe una din laturile unei hale imense. Peste tot se învârtesc macarale, iar oale de zeci de tone circulă atârnate în cabluri puternice de oţel ale podurilor rulante. Sgomotul este atât de mare, încât pentru a se înţelege, muncitorii care forfotesc în jur trebuie să strige unul la altul. Căldura cuptoarelor ne ţine la distanţă, iar din când în când, o lumină orbitoare ne face să închidem ochii.

Eram cu toţii uluiţi de cele ce se petreceau împrejur. Lângă mine, am prins discuţia a doi pionieri :

— Ţi-ai închipuit că tinichelele, tot fierul vechi adunat de noi de prin curţi, râpe şi maidane, pentru a fi topit, are nevoie de atâţi oameni şi atâtea maşinării ?

In adevăr, cel care intră pentru prima dată într'un combinat siderurgic este impresionat şi uimit de ceea ce vede şi aude acolo. La fel erau şi copiii care se aflau acum la „oţelăriile" Combinatului Siderurgic din Hunedoara, doritori de a fi de faţă la elaborarea „şarjei pionierilor".

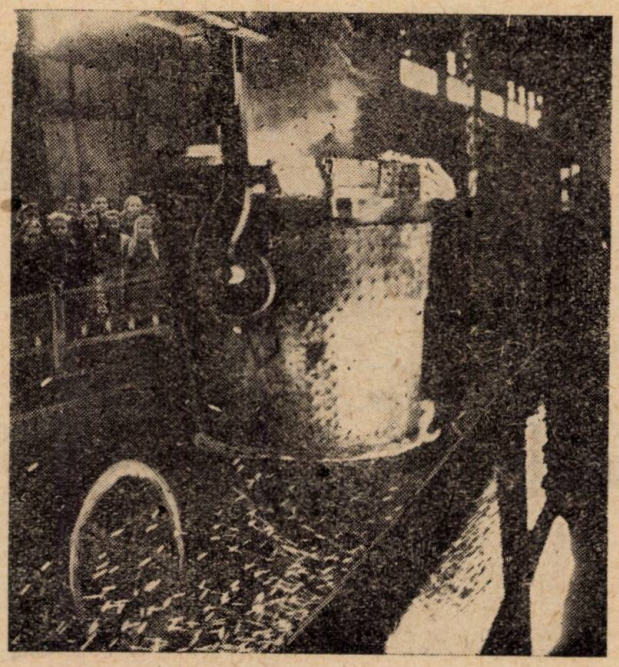

De câţiva ani a devenit o tradiţie ca din fierul vechi adunat de pionierii regiunii Hunedoara-Deva, să se elaboreze, anual, câte o şarjă de oţel. Acum, pentru prima oară, pionierii unui singur raion, Hunedoara, au reuşit să adune fier vechi pentru trei şarje.

— Povestiţi-ne cum a ajuns fierul nostru aici, ce se întâmplă cu el, se rugară copiii de inginerul care dădea explicaţii, dându-şi seama după cele văzute, că lucrurile sunt mult mai complicate de cât au crezut ei la început.

— Priviţi, spuse acesta — arătând spre peretele oţelăriei o matahală de fier ce se apropia de cuptorul alăturat. Ceea ce vedeţi voi acolo este o „macara de şarjare", care cu ajutorul braţului acela lung, ca un tun, transportă troaca cu fierul vechi ridicat din vagoanele de lângă zid.

In adevăr, braţul macaralei se roti lângă perete apucând un mic vagonet plin cu bucăţi de fier vechi, deasupra căruia se mai zăreau formele rotunde ale unor oale ruginite. Apoi, cu o repeziciune de necrezut pentru mărimea ei, se întoarse spre noi; într'un urlet abia deslușit de sgomotul din jur, fierul dispăru înghiţit de gura încăpătoare şi înroşită de flăcările cuptorului. Operaţia aceasta se repetă de mai multe ori. Şi poate mulţi dintre pionierii aflaţi acolo urmăreau cu privirea vagonetul, silindu-se să descopere în el obiecte de fier vechi, cunoscute, adunate de ei.

Inginerul continua să spună povestea oţelului :

— In cuptoarele acestea nu se topeşte numai fierul adunat de voi, ci împreună cu el, şi o parte din fonta adusă din altă secţie a combinatului, de la „furnale" ; acolo unde aţi văzut voi nişte coşuri înalte, atunci când aţi trecut prin curte, şi unde este topit minereul de fier. Fonta aceea, care foloseşte la fabricarea a zeci şi zeci de maşini şi unelte, mai conţine însă o anumită cantitate de cărbune. Pentru a obţine oţelul ea este adusă la „oţelărie", unde, în aceste cuptoare, împreună cu fierul vechi şi alte metale, se mai topeşte odată, până când în amestec nu mai rămâne decât aproximativ 1% cărbune.

— Acum numai acest cuptor în faţa căruia ne aflăm topeşte fierul nostru?

— Numai! Celelalte două şarje au fost turnate de cuptoarele din capătul celălalt al oţelăriei, astă noapte, pe când voi eraţi încă în pat.

— Ba nu dormeam. Eram treji, se amestecă în vorbă un grup de pionieri. Suntem delegaţia pionierilor din Ilia. La ora 4 noi eram sculaţi, în drum spre gară. Poate cei din Hunedoara...

Discuţiile s'au încins repede între delegaţiile din raioanele Orăştie, Il'a, din Simeria şi alte localităţi.

★

Adunarea celor 65.000 kg. de fier vechi a avut o poveste lungă, care a început încă din timpul vacanţei de vară. Fiecare detaşament de pionieri avea raza de acţiune pe câte o stradă. Cei mici nu lăsau necercetate nici cele mai ascunse colţuri. Oamenii au aflat repede scopul cercetărilor, şi, în momentul când intrau prin case, le-o luau înainte: „Aţi venit după fier, nu? Haideţi, avem ceva bun pentru voi". Şi astfel se făcea că dela un timp au început să apară zilnic grămezi de fier vechi pe la porţile caselor. Cei mari îl transportau apoi la şcoală, de unde, cu maşinile sau căruţele combinatului era dus la oţelării. Profesorii, instructorii şi părinţii copiilor au luat şi ei parte la această acţiune. De pildă, am auzit printre copii povestindu-se că tatăl pionierei Ţintea Maria, a transportat personal, cu căruţa sa, fierul la combinat.

Tot dela ei am auzit şi istorii hazlii. Astfel, ei povesteau că cei mici, din clasele a II-a, nu s'au lăsat, şi au ţinut să participe şi ei la acţiunea de adunare a fierului. Unii au renunţat chiar şi la propriile lor jucării: Sârbu Dorin a venit cu găleata de apă şi nisip, care, mulţi ani i-a fost prieten nedespărţit în jocurile sale de copil. Iancău Ion, tot din clasa a II-a, şi-a adus sania sa de fier cu care mai putea încă, vreo două-trei ierni, să cobore în viteză dealurile din jurul Hunedoarei. Ba unul, Cervencovici N., din clasa III-a, şi-a închipuit că niciun sacrificiu nu-i prea mare pentru a aduna cât mai mult fier vechi; el s'a prezantat într'o zi la şcoală trăgând după el... o roabă, pe care o luase de acasă din şopron, zicându-şi că taică-su nu se va purta cu el mai aspru ca altă dată.

— Şi ce s'a întâmplat cu roaba, i-am întrebat.

— A dus-o 'napoi... Şi... taică-su nu i-a făcut nimic de astă dată.

Dar forfota mare a muncitorilor din jurul cazanelor întrerupse discuţiile noastre. Am înţeles că în curând trebuie să se întâmple ceva deosebit. Într'adevăr, unul din muncitori destupă şticuleţul, adică dopul din spatele cuptorului lângă care ne aflam; deodată, o lumină orbitoare ne inundă feţele, silindu-ne să ne retragem speriaţi: un lichid albicios şi strălucitor se scurgea vuind pe un jgheab, din care, mii de săgeţi luminoase se împrăştiau în jur, dând impresia unui măreţ joc de artificii. Oţelul, munca de câteva luni a sute de pionieri se scurgea într'o imensă oală de zeci de tone. Inginerul ne spunea că o picătură din oţelul topit căzut pe o scândură, o găureşte imediat.

De departe, am văzut cum oala care conţinea „şarja pionierilor", era transportată pe un pod rulant la „turnătorie". Acolo, după răcire, oţelul capătă forma unor lingouri sau blocuri de aproape 3.000kg. fiecare. In secţia „laminoare", acestea se prelucrează în ţevi, şine de cale ferată, şi în multe alte piese pentru construcţii metalice.

O emoţie firească ne-a cuprins pe toţi. Pionierii Iurchevici Antoneta, Kovacs Alexadru din Hunedoara, precum şi Lăzărescu Ion din Orăştie au mulţumit muncitorilor care au lucrat la elaborarea şarjei lor, umplându-le în acelaşi timp braţele cu flori.

Ei au avut bucuria să-l vadă şi să vorbească cu prim-topitorul Costache Vasile, care, aplicând metode sovietice de muncă, reuşeşte să dea două şarje în 8 ore, în loc de 14—20 ore.

Dintre muncitorii care au răspuns copiilor, era şi unul tânăr de tot, ceva mai înalt de cât pionierii din faţa lui, utemistul ajutor de topitor, Ispas Traian. Puţin stânjenit, înălţându-şi capul dintre flori, ne-a spus că şarja aceasta este un imbold în munca lui: „Mă simt fericit, deoarece şi acum pionierii au mers alături de utemişti".

★

Am plecat dela oţelărie fericiţi şi încrezători că din oţelul turnat atuncea, se vor face multe maşini folositoare patriei.

Dragi pionieri

şi şcolari

Prelungirea abonamentelor precum şi abonamente noi la revista „Cravata Roşie" pe anul 1955 se pot face de pe acum la toate Oficiile Poştale, factori poştali şi difuzorii voluntari din şcoli.

Povestire fantastico-ştiinţifică

CĂLĂTORIE IN ADANCURI

de **RADU NOR** **Ilustraţii : POCH**

(urmare)

— Da, spuse studentul încet, şi fruntea i se acoperi de roşeaţă. Recunosc, dar am vrut să vă fac o surpriză.

Profesorul îl mai privi odată supărat, apoi luă craniul şi începu să facă măsurători multiple ; îl compara cu desene şi fotografii din câteva volume, şi spuse entuziasmat :

— E un „Driopitec", strămoşul cel mai apropiat al primelor forme de trecere spre fiinţa omenească, pe care o întâlnim în perioada cvaternară actuală.

Luă craniul şi-l adăposti cu grijă într'o cutie umplută cu vată, apoi urmă :

— Acuma, putem înţelege şi prezenţa în această peşteră a scheletelor de animale din diferite epoci. Trebuie să ştiţi că acest strămoş al omului nu e contemporan cu animalele ale căror schelete le-am găsit la început. El a trăit cu mult mai târziu şi a venit să locuiască aici după sute de mii de ani.

Grota în care ne aflăm e de origine mult mai veche; ea s'a format prin dizolvarea calcarului de către ploaie cu multe milioane de ani în urmă.

S'ar putea ca pe atunci să mai fi existat şi reptile uriaşe, în orice caz însă. forme de trecere spre actualele şopârle şi şerpi. Tot atunci, în terţiar, au apărut şi păsările cu dinţi.

Flora nu se deosebea prea mult de cea de astăzi. Ceeace este semnificativ pentru această eră sunt prefacerile mari care s'au petrecut la suprafaţa pământului.

Atunci s'au desăvârşit — au luat formă definitivă prin încreţire — lanţul Carpaţilor, al Alpilor, al Caucazului.. Toate aceste prefaceri erau însoţite de erupţii vulcanice, de revărsări de lavă de proporţii nebănuite.

Teritoriul ţării noastre era acoperit în mare parte de apă, şi doar regiunile muntoase de acum formau insule şi insuliţe.

Resturile acestor mări terţiare au rămas până în timpuri foarte apropiate — în cvaternar — când toată câmpia română era acoperită de un mare lac.

Toate aceste elemente mă fac să cred că grota slujea drept adăpost în timpul unor cataclisme, a unei furtuni sau inundaţii de pildă. Hiparion, Mastodon, Dinotherium, şi la urmă acest strămoş al omului au căutat aici un refugiu, au coborît pe panta ei înclinată până la mari adâncimi, au trăit şi tot aici au murit. Mai târziu intrarea grotei a fost astupată şi timp de sute de mii de ani nimeni n'a mai ştiut de ea.

Şi nouă ne-a fost dat să le descoperim şi să putem oferi ştiinţei dovezi noi despre viaţa din trecutul îndepărtat al ţării noastre.

Intre timp, inginerul Staicu se instalase în faţa aparatelor şi transmise spre suprafaţă un scurt mesaj radiofonic. Apoi, litoreactorul porni.

In curând, printre pereţii grotei gigantice răsună duduitul intens al motoarelor.

Prăbuşirea

Stratele prin care înaintau acum erau extrem de înclinate.

După ce profesorul Brânduş complectă fişele de observaţii, litoreactorul, condus de inginerul Staicu, începu să urce spre suprafaţă.

Timp de câteva ore nu se întâmplă nimic deosebit. Cercetătorii se obişnuiseră cu viaţa sub pământ şi-şi vedeau liniştiţi de treburile lor.

Geologul şi Virgil Staicu jucau şah, iar Alecu răsfoia o revistă. Din difuzorul aparatului de radio răsunau acordurile unui vals de Chopin.

Deodată, litoreactorul fu zguduit de un şoc formidabil.

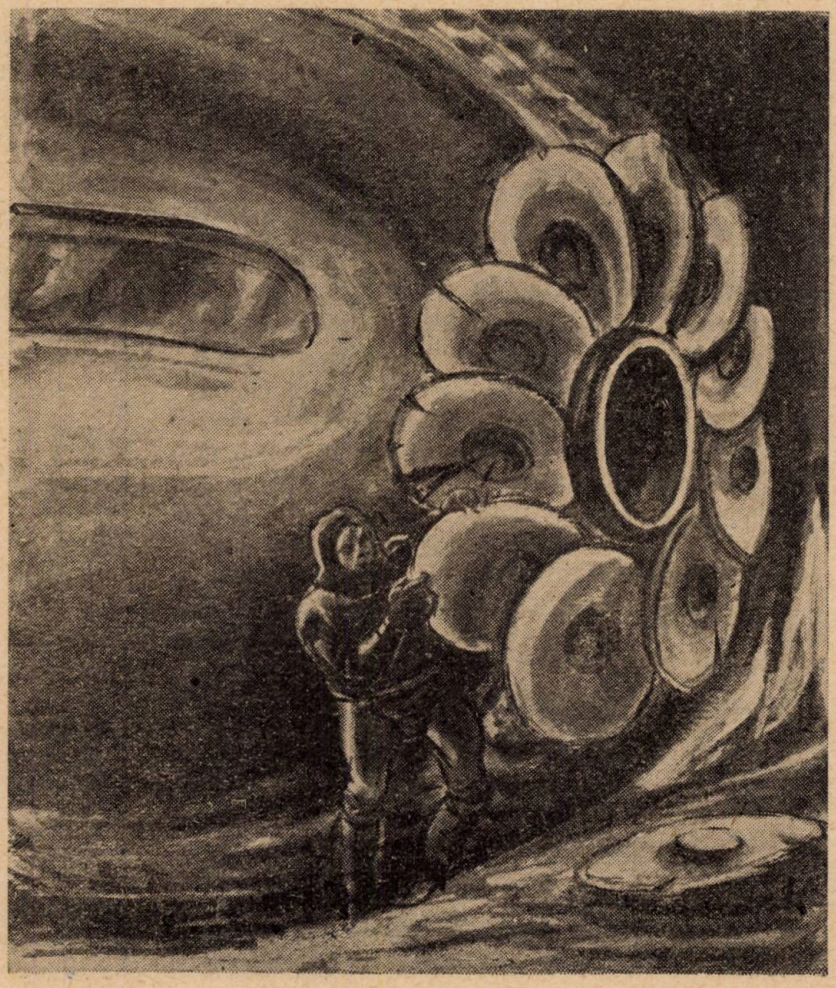

Aparatul se dădu peste cap și începu să se învârtească ca un titirez. Obiectele din cabină se rupseră din suporturile lor și zburară de-avalma, ciocnindu-se de pereții metalici. Cercetătorii loviți, căzură amețiți pe podea.

Mașina mai făcu câteva piruete și rămase apoi nemișcată.

In cabină era întuneric și o liniște apăsătoare.

După un timp, călătorii își veniră în fire. Aveau contuziuni dureroase pe tot corpul.

Aprinseră lămpile de buzunar.

De jur împrejur domnea un talmeș-balmeș de nedescris. Își croiră drum spre cabina de conducere și controlară motoarele.

Inginerul se întoarse cu fața întunecată.

— Nu mai merg, nici generatorii de unde ultrasonore, nici mecanismul ghiarelor mecanice! Vina e a mea. N'am fost atent la ecranul radiolocatorului n'am frânat la timp, și litoreactorul nostru a străpuns treptele unei cavități subterane și s'a prăbușit în gol. Accidentul pe care am reușit să-l evităm odată, s'a întâmplat acum.

— Norocul nostru că am căzut pe o rocă moale, spuse profesorul îngândurat.

— Să reparăm pagubele, îl întrerupse inginerul, iar pentru viitor va trebui să aducem o serie de îmbunătățiri litoreactorului și în special sistemului de alarmă prin radiolocație. Și acum să ne apucăm de treabă.

— N'aș putea să vă ajut? întrebă studentul agitat.

Virgil Staicu încuviință.

Curând, începură să mestereasă la motoarele litoreactorului.

Orele treceau una după alta. Reparaseră și instalația generatoare de curent, iar în cabină se aprinseră tuburile fluorescente.

Intr'un târziu, inginerul se ridică.

— Aș spune că am pus la punct toate cele necesare propulsiei. Motoarele funcționează și curentul de înaltă frecvență circulă prin conducte. Și totuși, mașina nu se mișcă din loc. Asta înseamnă că și la mecanismele exterioare există stricăciuni.

— Mă duc eu să văd! Lăsa-ți-mă să mă duc! se rugă Florea. Dacă nu sunt lucruri prea complicate, le pot repara și eu.

După o scurtă consfătuire, profesorul și inginerul se declarară de acord.

Studentul își puse grăbit costumul și reuși să iasă cu greu prin trapa-ecluză. Își dădu seama că litoreactorul se află într'o cavitate vastă, înaltă de peste 15 metri. Fundul ei era format dintr'o rocă moale, care atenuase mult efectele prăbușirii. După câteva minute, Alecu se târî de-a lungul aparatului până ajunse la emițătorii de unde ultrasonore pe care îi deblocă.

Cercetă plăcile una câte una. Multe erau îndoite, deplasate sau lipseau cu totul. Incepu să le repare. Lucra gâfâind din greu. Mâlul din jur îl înghesuia, îl strângea, gata să-l sufoce. Una după alta oglinzile concave își reluară locurile în jurul deschizăturii. Mai avea doar vreo trei. Deodată lui Florea începură să-i vâjâie urechile. Simți pe piept o greutate insuportabilă care căuta parcă să-l zdrobească.

— Ajutor! vru să strige, dar nu putu decât să șoptească cu glas răgușit. Nu mai vedea lumina reflectorului de mână. In fața ochilor săi se făcuse întuneric. Avea senzația că se prăbușește într'o prăpastie fără fund, apoi nu mai știu nimic. In jurul lui era liniște deplină, de mormânt.

★

Când se trezi din leșin, primul lucru pe care-l auzi era duduitul motoarelor.

— Trăiesc și sunt salvat, constată studentul, și scoase un suspin de ușurare.

Mai târziu, inginerul Staicu îi povesti cum fusese salvat.

— După ce loviturile tale de ciocan nu s'au mai auzit, am considerat că ai terminat treaba și ne așteptam să te întorci. Au trecut câteva minute, și când am văzut că nu revii am mers noi să te luăm. Am sosit tocmai la timp. Cavitatea în care se prăbușise litoreactorul era plină de gaze toxice. Se vede că hainele tale de protecție nu erau perfect lipite de corp, și pe undeva a reușit să se strecoare o cantitate mică de gaz. Efectele le-ai cunoscut prea bine... Când te-am adus în cabină, inima ta nu se simțea mai tare decât tic-tacul unui ceasornic de buzunar.

— Dar acum, unde ne aflăm? întrebă Alecu Florea.

— Ne îndreptăm spre suprafață. Dacă nu intervine nimic, peste câteva ore vom privi lumina soarelui.

Profesorul își completează harta

Litoreactorul trecea acum printr'o rocă de o duritate redusă. Prin geamurile de cuarț se vedeau formațiuni translucide, incolore, galbene sau roșcate.

Stratele erau ba extrem de groase, ba foarte subțiri.

Studentul puse în funcțiune un aparat din exteriorul mașinii, care desprinse o cantitate mică din roca incoloră și o absorbi. Alecu Florea începu să-i facă analiza. Peste câteva clipe, avu rezultatul.

— Na—Cl, — sare comună, spuse el. Dar să stabilesc și compoziția celorlalte strate.

Acestea nu erau așezate orizontal, ci puternic înclinate. Putu să stabilească curând că porțiunile colorate erau săruri de magneziu și de potasiu.

— Foarte importante aceste săruri, spuse bătrânul geolog însemnându-și locul exact pe hartă; ele formează îngrășăminte excelente pentru ogoare.

La o întrebare a inginerului asupra originii acestor zăcăminte, savantul îi explică că luaseră naștere prin evaporarea apei de mare, în niște lagune învecinate mării.

Ii mai spuse că nu se găsea acum în aceeași poziție în care fuseseră depuse, ci că suferiseră deformări și transmutări cu ocazia încrețirilor care dăduseră naștere munților.

După o oră, ieșiră din masivul de sare.

Litoreactorul se îndreptă conform indicațiilor geologului, spre Nord-Est.

— După toate probabilitățile, spuse acesta, vom da acolo de straturi petrolifere.

Nisipul negru

Peste câteva ore de mers, analiza stabili prezența nisipului impregnat cu petrol. Înaintau din ce în ce mai repede prin roce deosebit de moi. In jurul lor era o masă de culoare neagră, care învăluia aparatul ca o pătură densă.

Deodată însă, viteza se micșoră; nisipul se prefăcuse în noroi, în care litoreactorul nu mai putea înainta, căci ghiarele sale metalice nu mai aveau în ce să se înfigă.

Inginerul se ridicase de pe scaunul pliant și intrase în cabina de comandă.

Lumina tuburilor fluorescente arunca reflexe ciudate pe metalul strălucitor al aparatelor de cercetare. Inginerul părea neliniștit.

— Situația este critică, spuse cu glasul răgușit. Aparatul nu mai înaintează. A rămas înțepenit în mâlul acesta. Am încercat să-i schimb direcția spre dreapta, spre stânga, dar fără nici un rezultat.

— Atunci ce-i de făcut? se auzi vocea studentului, să rămânem pe loc? Eu propun să trimitem o radiogramă la suprafață și să cerem ajutor.

Profesorul Brânduș îi aruncă lui Florea o privire mustrătoare.

— Eu cred că ar fi mai normal să încercăm să ieșim din acest impas cu propriile noastre forțe. Haideți să judecăm situația noastră.

Spre dreapta nu se poate. Nici spre stânga, și bineînțeles, nici în sus. Atunci, în mod logic se pune a patra și ultima alternativă...

— In jos! strigă studentul.

— Exact, în jos! Vom da litoreactorului înclinația necesară și vom coborî doar cu ajutorul absorbției și a eliminării nisipului, precum și a propriei noastre greutăți.

Vom străbate astfel stratul de nisip sub care se află fără îndoială o rocă mai tare, pe care vom putea înainta orizontal.

Trecură de îndată la executarea planului. Trupul metalic al vehicolului coborî timp de 20 de minute prin mâlul petrolifer, și se opri deasupra unui strat de grezie dură.

Spre suprafață

Brânduș și inginerul intrară în cabina de conducere.

Aparatele funcționau singure, cu ajutorul „robotului", a șoferului automat. Se așezară și cercetară pe rând cadranele indicatoare.

— Ce ziceți de viteza excesivă a litoreactorului nostru? întrebă nedumerit inginerul.

Geologul râse.

— Nu trebuie să te miri, tovarășe Staicu. Prin tunelul pe care-l săpăm înaintând printre straie, năvălește gazul petrolifer. El nu ne va părăsi nicio clipă. Vine în urma noastră, se strecoară printre crăpături, printre golurile dintre bulgări, vine mereu și ne împinge din urmă. Și de aceea înaintăm cu o viteză aproape dublă ca cea obișnuită. Aș zice... că suntem urcați de un adevărat ascensor pneumatic...

Inginerul rămase câtva timp pe gânduri.

Deodată exclamă îngrijorat:

— Tovarășe profesor! Dar asta e o adevărată nenorocire. Vom provoca o erupție de petrol! Zeci de tone se vor pierde, vor țâșni în aer și vor fi absorbite de pământ. Trebuie să luăm măsuri... neapărat și cât mai repede...

Grigore Brânduș îi dădu dreptate inginerului. Dar ce se mai putea face? Oriunde s'ar fi îndreptat, gazele și împreună cu ele, petrolul, ar fi urmat calea litoreactorului prin tunelul săpat. Dădu nedumerit din cap și ridică umerii.

— Nu știu, nu văd cum s'ar putea evita erupția...

— Știu eu, tovarășe profesor, răsună deodată vocea limpede a studentului care apăruse în prag. Să transmitem o radiogramă...

Fără să mai aștepte încuviințarea, se așeză în fața aparatului de radioemisie, învârti butoanele și începu să vorbească pe nerăsuflate:

— Allo, stația y 928, allo y 928. Aici litoreactorul! Mă auziți? Urcăm la suprafață și în urma noastră vine gaz petrolifer. Vom provoca la ieșire o erupție. Fiți pregătiți. Escavați de urgență un bazin pe locul pe care vi-l indic. Aduceți rezervoare, pompe și tot ce mai e necesar captării țițeiului. Peste aproximativ 6 ore totul trebuie să fie terminat. Acum notați cu atenție coordonatele punctului unde vom ieși la suprafață...

Profesorul înțelese dela început intenția lui Alecu. Apropiindu-se de hartă, calculase în grabă aceste coordonate, le notase pe o coală de hârtie, pe care o întinse acum lui Florea. Acesta le comunică celor dela suprafață.

Timp de câteva ore, litoreactorul continuă să urce. Nu mai avea mult până la suprafață.

Undele ultrasonore fărâmițau rocele și presiunea gazelor care veneau din urmă, împingea vehicolul din spate, imprimându-i o viteză excepțională.

Urcau aproape vertical.

Stratele treceau pe lângă geamul de cuarț, sclipind la lumina alburie a reflectoarelor. Sus, tot mai sus se ridica trupul metalic al aparatului.

Inginerul citi cadranul indicatorului de adâncime, anunțându-i din timp în timp pe ceilalți:

— 80 de metri... 60... 24... 15... 6... acum!

Interiorul cabinei fu luminat de o strălucire orbitoare. Inchiseră instinctiv ochii.

Litoreactorul țâșni din pământ, împins de presiunea formidabilă a gazelor petrolifere, făcu un salt de câțiva metri într'o plasă elastică de oțel, întinsă în mijlocul unei gropi imense, de curând escavate. O macara electrică îl apucă de îndată, îl ridică în sus și îl depuse la marginea gropii.

Ieșiseră prin trapa rotundă și traseră adânc în piept aerul proaspăt și parfumat de mireasma florilor de câmp.

Un șuierat îi făcu să se întoarcă.

In spatele lor, din locul prin care ieșise aparatul, se înălță o coloană groasă de petrol negru și strălucitor, o adevărată fântână arteziană care își arunca jerbele tuciurii cu reflexe multicolore în toate direcțiile.

De jur împrejur, muncitori în salopete, cu căști metalice pe cap, trebăluiau la o gigantică instalație de pompat.

— Adâncurile își iau rămas bun dela noi, spuse încet Grigore Brânduș.

— Și cei dela suprafață vă aduc salutul lor fierbinte și în același timp mii de felicitări, spuse un om care se apropiase în fruntea unui grup de muncitori, înmânându-i profesorului un buchet de garoafe roșii.

— Sfârșit —

Însemnări din calendar

GRIGORE ANTIPA (1867—1944) a fost un savant de frunte care a pus bazele cercetării naturii la noi în țară.

Încă din copilărie îi plăcea să iscodească natura, dela firul ierbii sau frântura de cremene, până la plantele sau animalele din regiunea natală.

Elev a lui Cobâlcescu (profesor care a educat mulți oameni mari ai patriei noastre, printre care și Emil Racoviță), precum și al naturalistului german, darwinistul Ernst Haeckel, se evidențiază prin forța

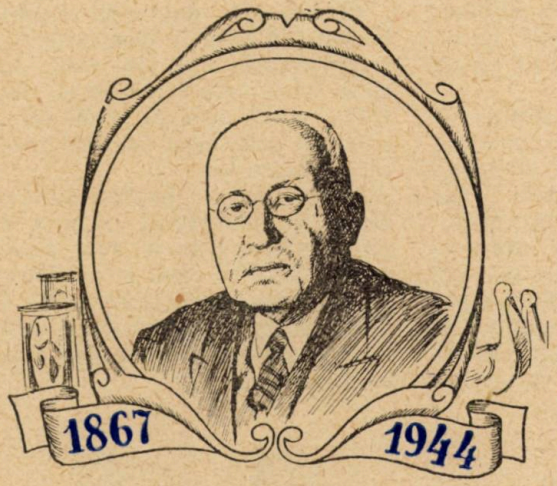

sa de muncă, seriozitate, și setea de a cunoaște cât mai mult din tainele naturii.

Muzeul de Istorie Naturală Grigore Antipa din București, datorită eforturilor și muncii depuse de el timp de peste 50 de ani, ajunge să fie unul dintre cele mai interesante și mai bine înzestrate; sute de exemplare din cele mai diferite ramuri al științelor naturii aduse din țara noastră și din toate colțurile lumii, au fost adunate aici, cele mai multe dintre ele, reprezentând rodul muncii sale.

Cele 120 de lucrări științifice asupra Deltei Dunării și a bogățiilor piscicole din apele țării noastre și din Marea Neagră, îl fac cunoscut și peste hotare. Datorită prestigiului de care se bucura în lumea științifică este ales în diverse societăți științifice internaționale.

Muzeul de Istorie Naturală care-i poartă numele în semn de omagiu, precum și opera sa științifică, sunt rezultatul muncii unei vieți întregi închinată științei și patriei.

★

Născut la Cluj, în 1802, IANOS BOLYAI a fost un mare matematician, care împreună cu savantul rus N. I. Lobacevschi, pune bazele geometriei moderne. Până la apariția lucrărilor acestora, unele probleme ale geometriei erau încă neclarificate. N. I. Lobacevschi și numai peste doi ani, Bolyai, fără a ști unul de altul, explică aceste probleme care au constituit încă de pe vremea învățatului Euclide, (secolul III înaintea erei noastre) preocuparea multor matematicieni. Odată cu explicarea și înlăturarea acestor probleme neclare din științele matematicii, geometria capătă numele de neeuclidiană.

Aceste idei revoluționare pentru știință, Balyai le-a făcut cunoscut numai în 26 de pagini, numite mai târziu „cele mai minunate 26 de pagini din istoria matematicii".

Atât Bolyai cât și Lobacevschi nu au putut vedea triumful ideilor lor. Burghezia care avea tot interesul să lupte contra a tot ce e nou și revoluționar în știință, i-a ignorat. Astăzi, numele lor au devenit cunoscute în lumea întreagă, ideile lor geniale contribuind la desvoltarea științei.

Ianoș Bolyai este și un exemplu de desvoltare multilaterală armonioasă: pe lângă faptul că a fost matematician strălucit, era cunoscut ca un excelent violonist, șahist și spadasin.

In memoria lui, Universitatea maghiară din Cluj îi poartă numele.

★

ROBERT KOCH (1843—1910), descoperitorul bacilului tuberculozei, și a unei serii întregi de microbi, dușmani ai sănătății omului, a rămas în istoria medicinei ca unul dintre cei mai mari cercetători.

Dorința de a cerceta și a cunoaște începe din fragedă tinerețe odată cu descoperirea într'un sertar a unei lupe sgâriate; de atuncea a căutat să afle cele mai mici secrete ale constituției plantelor, animalelor și mineralelor.

Ca medic de țară, apoi ca medic la Berlin, se face cunoscut repede prin descoperirile sale. Cercetând ființele care nu se văd cu ochiul liber, el descoperă anumiți microbi care cauzează anumite boli. Astfel, el cercetează dalacul, o boală ce secera mii de animale, necrutând nici oamenii, și arată că ea se datorește „microbului cărbune'ui". Ceea ce îl preocupa însă în mod deosebit, era tuberculoza, boala care ucidea mii și mii de oameni și care se considera de nevindecat. După sute și sute de experiențe, el descoperă niște microbi fini ca niște bastonașe, microbi care astăzi se numesc „bacilii Koch".

Robert Koch a fost un bun învățător pentru toți cei care doreau să-și pună știința și munca în slujba umanității; savantul român Victor Babeș a lucrat și el un timp în laboratoarele lui.

Prin contribuția sa, Koch a înarmat medicina cu posibilitatea de a lupta împotriva multor boli.

de **TUDOR VÂNTU**

Să nu credeţi că păstrarea cerealelor este un lucru uşor; întâi, fiindcă trebuie să păstrezi nu un sac-doi de boabe, ci sute şi mii de vagoane. Numai un oraş ca Bucureştiul „înghite" zilnic 40 de vagoane pâine. Apoi, păstrarea aceasta se face nu pe o zi sau o lună, ci pe vreme de un an încheiat, sau chiar mai mulţi. In tot acest interval de timp boabele trebuie să-şi păstreze toate calităţile, puterea de încolţire, întocmai ca după recoltare.

Păstrarea boabelor de grâu se face astăzi în silozuri, care nu sunt altceva decât „uzini de înmagazinat cereale".

Câtă deosebire faţă de felul cum se păstrau ele înainte! Cu mult timp în urmă omul a rezolvat această problemă săpând o groapă în pământ. Pentru a-i usca pereţii, o umplea cu paie, cărora le dădea foc. Apoi, depozita în ea seminţele, uscate şi ele la soare. Cu ocazia multor săpături arheologice, s'au găsit cereale, îndeosebi grâu, păstrat prin acest procedeu mai de ani.

Mai spre zilele noastre, oamenii întrebuinţau un procedeu mai simplu, foarte răspândit înainte vreme pe la noi: păstrarea cerealelor se făcea prin podurile caselor. Boabele erau întinse în straturi ce nu depăşeau 40 cm., pentru a nu se „încinge".

Dar să revenim la timpurile noastre. Există astăzi trei feluri de silozuri, după mărimea lor: de colectare — cum sunt acelea aşezate pe întinsul Bărăganului — industriale, şi terminale—care deservesc traficul marilor porturi. Acestea din urmă au o mare capacitate, ajungând până la 100.000 tone.

Dacă ne uităm pe dinafară la un siloz, el ne apare ca o casă cu mai multe etaje; înăuntru deosebim două părţi: sala maşinilor, care cuprinde instalaţiile electrice, mecanice ,cele de uscare şi selectare a boabelor ,elevatoarele, cântarele automate, ventilatoarele — şi corpul de hambare, unde se păstrează propriu zis grânele. Fiecare hambar e o celulă, un cilindru imens, de 20—25 m. cu un diametru de 5—15 m.

Sacii cu grâne sunt descărcaţi şi cântăriţi în sala de primire. Toate operaţiile se fac mecanic. Transportoare orizontale duc mai departe boabele la curăţitoare; aici, un sistem de site mobile şi aparate aspiratoare de praf aleg boabele îndepărtând toate corpurile străine. Agregatul de curăţire — aşa se numeşte complexul maşinilor acestora — selectează într'o oră 10—40 tone de cereale.

Elevatoarele duc mai departe boabele în sala de desinsectizare. Odată ajunse aici, ele sunt închise în camere ermetice şi tratate timp de aproape 20 de ore cu anumite gaze care omoară insectele şi ouăle lor.

După „gazare", boabele sunt ridicate cu elevatorul în sala de uscare. Aici grânele sunt încălzite la 30—40° până ce procentul de umiditate scade la 14—15%. In felul acesta boabele sunt gata pentru a fi păstrate oricât timp va fi nevoie.

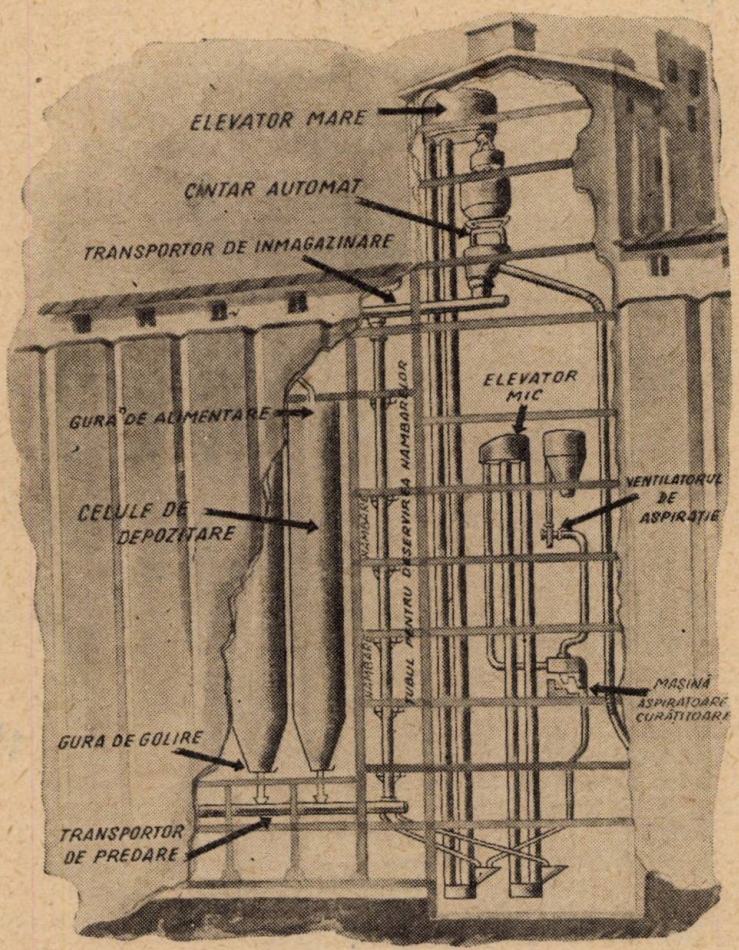

Jocuri sportive de iarnă

In timpul vostru liber cât şi în timpul vacanţei de iarnă se pot organiza o sumedenie de jocuri specifice acestui anotimp şi care nu cer echipament special.

Dăm mai jos câteva din aceste jocuri pe care cu multă uşurinţă le puteţi organiza odată cu căderea zăpezii.

1. Ştafeta pe schiuri.

Intrecerea se desfăşoară pe panta unui deal lung de aproximativ 100—150 metri pe care se plasează câteva porţi. Echipele adverse se pregătesc în punctele A şi B. La semnalul convenit pleacă primul concurent din fiecare echipă, trecând în mod obligatoriu prin porţile de control respective. In momentul când primul a trecut linia de sosire, pleacă următorul.

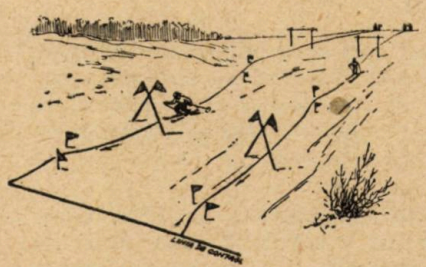

Câştigă echipa care a terminat mai repede, trecând corect prin toate porţile de control. In momentul când o poartă nu a fost trecută corect, concurentul este obligat să se reîntoarcă pentru a o trece încăodată.

Numărul de porţi poate fi mărit când panta este mai lungă de 150 m.

2. Ştafeta pe patine.

Pe un teren cu gheaţă sunt aşezate în faţa fiecărei echipe un număr egal de obstacole. Jucătorii celor două echipe se găsesc în urma liniei de plecare. La semnal porneşte primul jucător al fiecărei echipe având în mână un băţ îndoit la capul de jos, cu ajutorul căruia conduce pucul (o

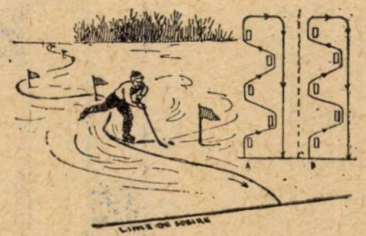

cutie, un cauciuc dela tocul pantofului, o bucată rotundă de lemn) ocolind obstacolele. După ce-a ocolit ultimul obstacol se reîntoarce la linia de plecare aducând băţul şi pucul pe care le predă următorului din echipă.

Câştigă echipa care termină mai repede ocolind corect toate obstacolele.

3. Ştafeta cu săniuţe.

Intrecerea se desfăşoară pe un deal. Echipele se găsesc jos (la poalele dealului). La semnal, primul din fiecare echipă urcă dealul trăgând sania după el. In momentul când a ajuns la punctul stabilit, coboară pe sanie. Sania

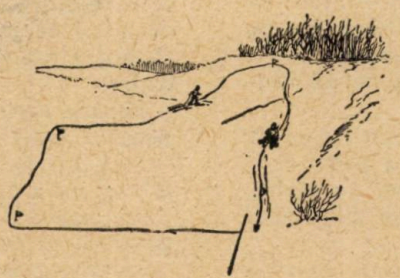

se transmite apoi următorului din echipă. Intrecerea se poate organiza şi cu doi echipieri la o sanie.

Câştigă echipa care a trecut prima linia de sosire.

4. Lovirea ţintei.

Ia faţa fiecărei echipe se aşează la aproximativ 10—20 m. o ţintă (o scândură înfiptă în zăpadă).

Fiecare component al echipei are dreptul la trei încercări.

Jucătorii aruncă pe rând cu bulgări de zăpadă în ţintă. Câştigă echipa care a totalizat numărul cel mai mare de aruncări în ţintă.

5. Grupa antrenată mai bine.

Terenul de întrecere va cuprinde o porţiune de şes lungă aproximativ de 150—300 m. o porţiune de urcuş uşor, lungă de 25—30 m. şi o coborîre uşoară.

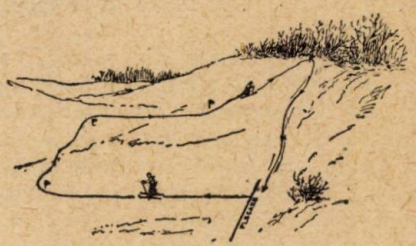

Primul concurent al fiecărei echipe porneşte pe schiuri la semnal, amândoi în acelaş timp, dela punctul stabilit.

Se parcurge la început porţiunea de şes, urcuşul şi apoi se termină cu coborîrea. In momentul când primul a terminat coborîrea, porneşte următorul.

Pe porţiunea de coborîre pot fi aşezate porţi cum sunt descrise la primul joc sau obiecte care trebuiesc ridicate în timpul coborîrii.

Prof. Gh. Mitra
antrenor de stat

CUVINTE ÎNCRUCIȘATE

ORIZONTAL : 1) Așezat pe Dunăre acest oraș este centrul Slovaciei. 2) In Republica Cehoslovacă cea oficială este aceea a Europei Centrale. — Orașul de aur. 3) Marele popor care a eliberat poporul cehoslovac. — Oraș în Moravia. 4) O mie cinci. — Ploaie înghețată. 5) Nu intru. — Pronume. — Constantin Zidaru. 6) Cu ea în mână poporul muncitor cehoslovac a luptat împotriva fascismului. — Drag. 7) Plasă de pescuit. — Sute de bani. 8) Aici vânătorii de munte români s'au acoperit de glorie luptând alături de eroicele trupe sovietice pentru eliberarea Cehoslovaciei. — Specific unui scriitor. 9) Trena acului. — 24 ore. 10) Are mare importanță în economia Republicii Cehoslovace. 11) Cehii și slovacii ca origină. — Tipul acarului năpăstuit de odinioară, din literatură.

VERTICAL: 1) Partea de vest a Cehoslovaciei. — In Tatra. 2) Rar la margini. — Pixuri cehoslovace. 3) Râu elvețian. — Mare compozitor cehoslovac. 4) In cupă. — Aribut prescurtat. — Dumneavoastră. 5) Un praf alb, care, amestecat cu apa, se întărește repede. — Moldoveanul spune „am căzut", dar olteanul cum? 6) Este ușor fără vocale. — A permite. — Sunt. 7) Numele cehoslovac al fluviului Elba.—Capul și picioarele dela trup. 8) Important sector în economia națională. 9) Lac în Armenia turcească. — Personaje din basme. — Inceputul iubirii. 10) Cel mai prețios capital. — Oraș industrial cehoslovac, cunoscut prin fabricile sale de bere.

Cuvinte mai puțin cunoscute: SETCA, VAN, AAR.

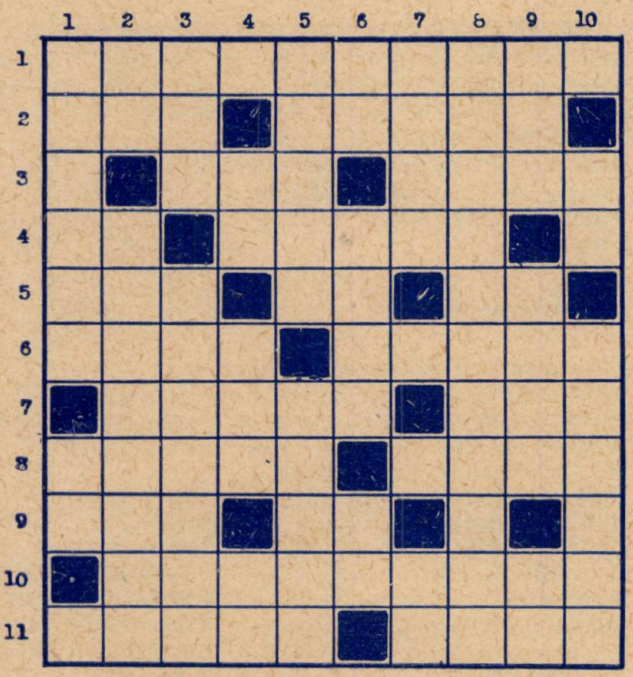

Explicații la coperta III-a

Se face o platformă pătrată (M) din scândură groasă, pe care se fixează turnul macaralei, format din două fețe unite între ele cu bucăți scurte de lemn.

Fețele sunt tăiate din placaj, ca în model (Z). La punctul A se va fixa o bucată de lemn rotundă, cu o manivelă. Același lucru se va face la punctul B, dar fără manivelă — iar la punctul D, se va monta între cele două brațe făcute tot din placaj, o roată de scripete. Brațul E va fi prins de turnul macaralei printr'un cui.

Cu o sfoară se leagă capătul D, al macaralei; se trece sfoara prin punctul B, și se leagă de un cârlig fixat la jumătatea turnului macaralei.

Cu aceasta, vom ridica la înălțimea dorită brațul ei.

O altă sfoară va fi fixată de manivela A; ea va trece prin punctul B, apoi va aluneca peste scripete; la capătul rămas liber se va fixa un cârlig. Turnul macaralei se va putea roti dacă va fi fixat în platformă printr'un cui.

Dacă vrem să transformăm macaraua noastră într'o macara electrică, vom prinde de cârlig un electromagnet dela o sonerie veche sau dela o cască de radio; vom lega electromagnetul cu o sârmă dublă care va trece prin niște agățători de sârmă fixate în brațul și turnul macaralei, și o vom pune în contact apoi cu o baterie de buzunar. Când vom uni capetele bateriei — electromagnetul va atrage mici obiecte de fier (cuie, lame, ace, etc.). Când vom întrerupe circuitul — electromagnetul va lăsa să cadă obiectele.

★

Pentru a menține temperatura de 19°C, necesară peștilor, vom lua o eprubetă sau tub de sticlă pentru medicamente. Intr'un dop se fixează un fasung pentru un bec lumânare, și în fasung se pune becul. Totul se fixează în eprubetă. Eprubeta se introduce în acvariu (un vas, o cutie de sticlă) și se menține printr'un suport de sârmă. Temperatura apei se controlează cu termometrul.

Pentru aerisirea apei din acvariu se confecționează 3 cutii de tablă.

Apa din A, picură printr'un mic tub de cauciuc (C) în cutia B. Cutia G, se introduce cu gura în jos în cutia B. Pe marginile gurei cutii G, se fac găuri ca să poată pătrunde apa.

In partea superioară a cutiei G, se montează un tub subțire de cauciuc care se introduce în fundul acvariului. Prin acest tub va pătrunde aerul din cutia G, din cauza ridicării continue a nivelului apei, datorită picăturilor care cad din vasul A.

Coperta I: Din vremea Bobâlnei — de Adoc
Coperta IV: Cu săniuța — de Coca Crețoiu

CRAVATA ROȘIE, revista pionierilor și școlarilor, editată de Comitetul Central U.T.M., apare la începutul fiecărei luni. Redacția: București Piața Scînteii Nr. 1 — Telefon: 7.61.00 Interior 1708; 1706.
Abonamentele se fac la oficiile P.T.T. regionale, raionale și comunale și prin difuzorii voluntari.

Intrep. Poligrafică Nr. 2, Intreprindere de Stat, Str. Brezoianu 23—25. C. 561

EXEMPLARUL Lei 1,50

BIBLIOTECA CENTRALĂ

Un model de macara

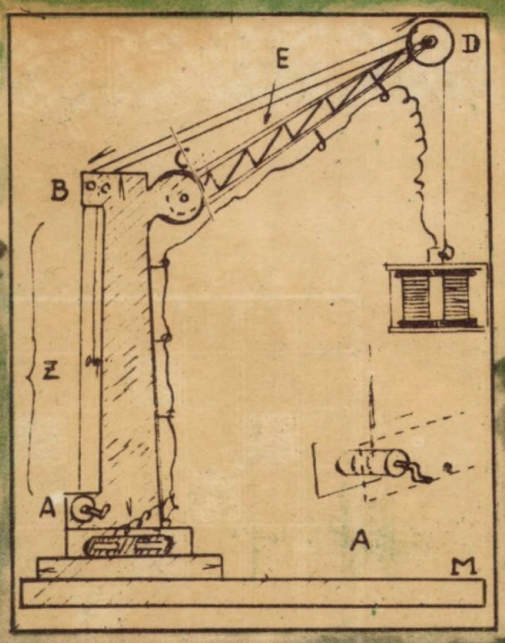

Acvariu

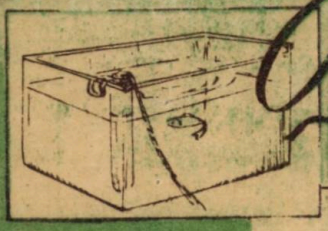

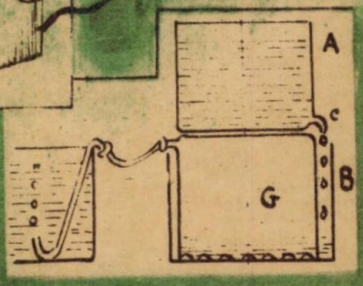

Coca Cretone
1954